6221.0/18

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

BRUNNER, B.

W4

LONDON·MEDICAL·SOCIETY

BALTHASARIS

BRUNNERI

SS. PRINCIPUM ANHALTINORUM
ARCHIATRI
ET
PRACTICI HALENSIS SAXONUM
FELICISSIMI

CONSILIORUM MEDICORUM

LIBER UNICUS.

EX BIBLIOTHECA

JO. JACOBI STRASSKIRCHNERI

Med. D. & Practici
REIPUBLICÆ RATISPONENSIS.
ACCESSERUNT
VITA AUTORIS ET INDEX RERUM NOTABILIUM
COPIOSISSIMUS.

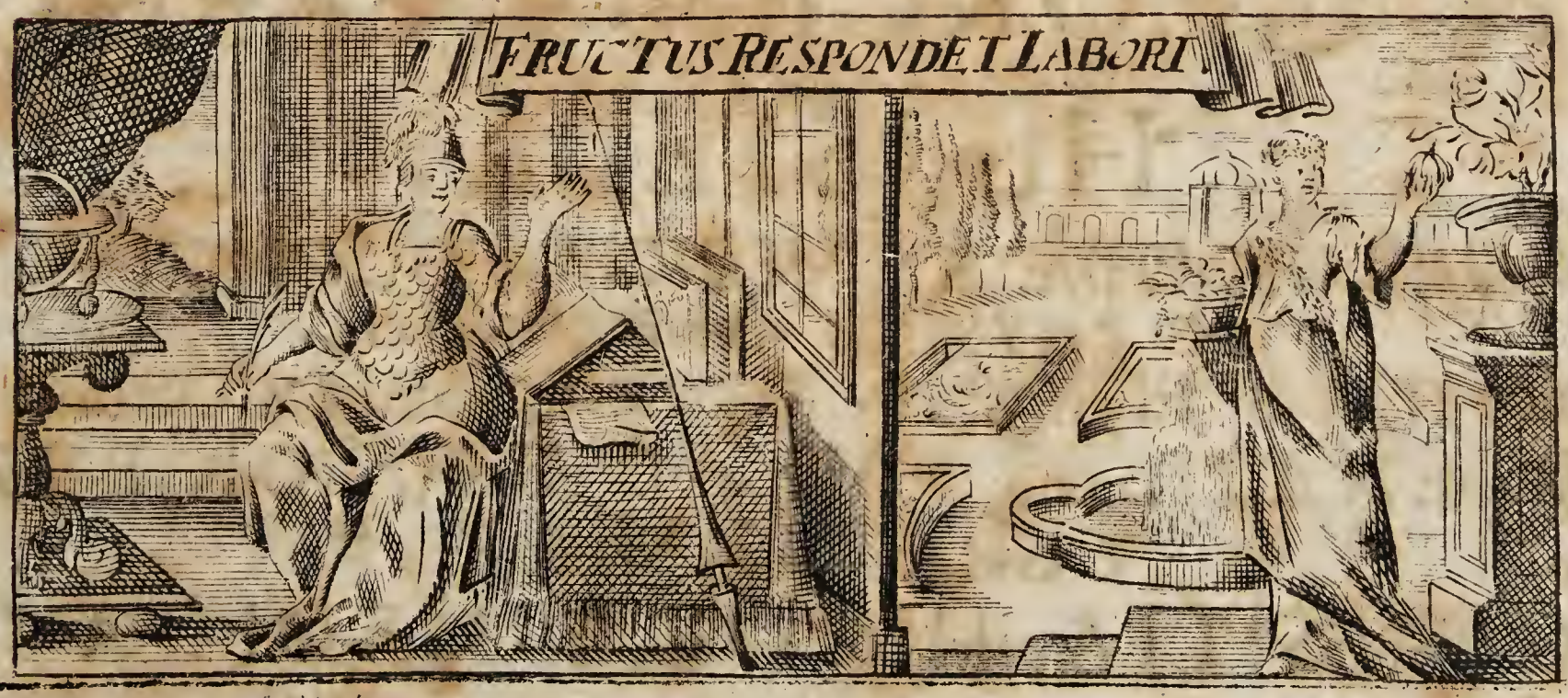

FRANCOFURTI ET LIPSIÆ,
Apud CAROLUM CHRISTOPHORUM IMMIG,
BIBLIOPOLAM RATISPONENSEM.
MDCCXXVII.

DUUM-VIRIS
IN RE MEDICA PERITISSIMIS
VIRO
ADMODUM REVERENDO RELIGIOSO
ET DOCTISSIMO
IN CHRISTO PATRI
DOMINO
DN. JOACHIMO EDLINGER
ORD. S. P. BENEDICTI PROFESSO
ET
SUB-PRIORI
MONASTERII SEITENSTETTENSIS
SPECTATISSIMO ET MERITISSIMO
ÆQUE AC
VIRO
NOBILISSIMO EXPERIENTISSIMO
ET DOCTISSIMO
DOMINO
DN. GEORGIO JOSEPHO
HÜRSTELL
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORI
AC PHYSICO ORDINARIO
CIVITATIS ENSENSIS AUSTRIÆ SUPERIORIS
MÆCENATIBUS SUIS AC FAUTORIBUS
GRAVISSIMIS
CONSILIA HÆCCE MEDICA
IN TESSERAM DEVOTIONIS SUÆ INDEFESSÆ
D. D. D.
CAROLUS CHRISTOPHORUS IMMIG
BIBLIOPOLA RATISPONENSIS.

VITA AUTORIS
à
LAURENTIO HOFFMANNO,
MED. D. HALENSI
DESCRIPTA.

DOminus BALTHASAR BRUNNERUS, in salinis Saxonicis oriundus, patre LAURENTIO, cive ac senatore Halense, satus, in schola patria prima jecit artium liberalium fundamenta; postmodum in perantiquam Erfordensium academiam missus, tamdiu inibi commoratus est, usque dum totius philosophiæ encyclopædiam absolvisset & magisterii gradum, primum studiorum secorum præmium, magna cum laude consecutus esset.

Paulo post in academia Salana, præceptore usus celeberrimo SCHROETERO, studium medicinæ feliciter inchoavit, & in academia Lipsiensi continuavit, ubi etiam à Senatu academico in numerum Professorum extraordinariorum receptus, usque dum in Italiam proficisceretur. Commoratus autem est in Italia per integrum fere triennium, familiaritate & conversatione usus præcellentissimorum totius Italiæ medicorum & chirurgorum, inter quos præcipui tunc temporis fuerant *Capivaccius*, *Mercurialis*, *Augenius*, *Aquapendens* &c. tandem Hispaniam, Galliam, Belgium & Angliam perlustravit, in iisdemque etiam regionibus illa vidit & annotavit, quæ aliquando sibi in praxi necessaria & fructuosa futura esse arbitrabatur.

Helvetiam transiens in inclyta Rauracorum academia Basiliensi summos in arte medica honores & doctoralia petiit insignia, postquam disputationem de phrenitide ha-

buiſſet, quæ etiam ineffabili omnium cum applauſu, nemine penitus atque penitus diſcrepante, conſentientibus & congratulantibus omnius, feliciter adeptus eſt.

Denique voti ſui compos factus, in Germaniam reverſus, celeberrimo trium invictiſſimorum Imperatorum medico, Domino CRATONI á CRAFTHEIM ſe humaniſſimè & modeſtiſſimè aſſociavit, ita ut domeſticus fuerit, ab ipſo filii loco dilectus, cujus etiam ſuaſu clariſſimi Electorum & Marchionum Brandeburgicorum archiatro, Domini D. GEORGII LAUREÆ p. m. gener factus eſt, qui ad praxin medicam fores ipſi quam fideliſſimè & apertiſſimè aperuit, ita ut quotannis non ſaltem ipſius inſignis eruditio, ſed & nominis celebritas ingens indies ceperit incrementum; adeò ut multi Principes, Comites, Barones, Nobiles & alii viri primarii operam & curam ipſius in facienda medicina, quâ domi, quâ foris certatim expetiêre. Tunc igitur temporis CONSILIA ſua conſcribere aggreſſus eſt, quæ cum diverſis ſint ſcripta & collecta ætatibus, diverſitatem etiam fortaſſis aliquam præ ſe ferent.

Et quanquam propter praxin medicam & peregrinationes penè quotidianas fuit occupatiſſimus, interim tamen in oratorio & laboratorio chymico ſudare nunquam ceſſavit. Quotidiè enim unum vel duos aluit amanuenſes chymicarum operationum haut ignaros ſed in arte peritos, qui labores ſpagyricos promovere potuerunt. Ita enim in indagandis naturæ myſteriis ardebat, ut intra viginti annorum ſpatium plusquam ſedecim millia florenorum, ſumma cum animi ſui delectatione & ſatisfactione, in conficiendis arcanis chymicis & quæſitando lapide philoſophico conſumſerit. Si etiam benignus & in omnia potens DEUS diuturniorem vitæ uſuram ipſi conceſſiſſet, nullum

ſuper-

ſupereſt dubium, quin ad ſumma phìloſophiæ hermeticæ & veræ chymiæ faſtigia perveniſſet, ità ut poſteritas hermetica nunquam promeritas ipſi gratias reddere valuiſſet.

Cum igitur fama BRUNNERIANI nominis celeriter latè diffunderetur & ad aulas magnorum aliquot Principum aliorumque heroum transvolaret, iidemque quoque intelligerent ac exploratum haberent, BRUNNERUM non ſaltem græcè & latinè eſſe diſertum, ſed & germanicè eloquentem, inſuper philoſophum, medicum ac chymicum eximium & elegantem, multo illorum legitimè ipſum per literas vocarunt ac in numerum archiatrorum ſuorum receperunt, inter quos ſereniſſimi & potentiſſimi heroes, CHRISTIANUS I. DUX ET ELECTOR SAXONIÆ & JOANNES GEORGIUS, ELECTOR ET MARCHIO BRANDENBURGICUS; non dicam de FRIDERICO GUILIELMO, DUCE SAXONIÆ, & ejusdem electoratus adminiſtratore DE MARCHIONE BADENSE, qui magnis ſumtibus aliquando ipſum avocaverat.

Nec præterire poſſum illuſtriſſimos & celſiſſimos Principes Anhaltinos JOACHIMUM ERNESTUM, JOANNEM GEORGIUM, CHRISTIANUM, AUGUSTUM & cæteros, quorum archiatri munere per annos complures functus eſt. Præter hoſce multi etiam alii Principes & Heroes ipſius uſi ſunt conſiliis, inter quos primum facilè ſibi vindicat locum magnanimus & potentiſſimus Daniæ & Norvegiæ Rex, CHRISTIANUS DEI gratia hujus nominis IV.

Bis etiam ipſi profeſſoris publicæ munus oblatum eſt ab illuſtribus academiis Heidelbergenſi & Baſileenſi, ſed amore patriæ compluriumque amicorum & cognatorum hortatu & precibus vocationes illas honeſtè recuſavit & in patria remanere maluit.

Vixit

Vixit aliàs vitam inculpatam cum binis uxoribus & numerosa ex DEI vitæ datoris benedictione soble, in timore DEI & amore proximi, spartamque, quam nactus erat, studiosè exornavit, & quamquam millenis obrutus erat patientibus, interim tamen in studio veritatis christianæ indagandæ occupatissimus erat, educationem liberorum & curas domesticas matrifamilias demandans, pauperibus etiam, sacerdotibus & præceptoribus omnibus gratis inserviens pari etiam fidelitate & cura pauperes æquè ac divites medicando respiciens.

Tandem post varios exantlatos labores, apoplexia debili correptus, per septennium ferè integrum enervatus ac senio quasi confectus, die noctèque de morte, vitæ æternæ januâ, meditatus, anno Christi MDCIV. animulam suam redemptori suo ardentibus suspiriis commendavit, vitamquè placidissimè cum morte commutavit, postquam LXXI. ætatis suæ annum compleviſſet.

CON-

CONSILIVM I.

IN DIUTURNO CAPITIS DOLORE, ET DEFLUXIONE IN BRACHIA, PULMONES ET VENTRICULUM: UBI ETIAM DE GENUINO CATARRHORUM MEDICAMENTO BEZOARTICO DISSERITUR.

QUÆ Clariſſimi Medici de temperamento Nobilis & generoſi Domini Comitis, tam totius quam ſingularum partium, de affectionibus atque ex his promanantibus ſymptomatibus, horum cauſis & inde niſi ſolers auxilium feratur, emerſuris morbis; quæ ſimiliter de remediis cauſam doloris & capitis & brachii ſiniſtri diuturni atque rebellis, non modò aperta ſed & occulta atque bezoartica vi oppugnantibus, doctè & ſolerter ſcripſerunt; mihique à Clariſſ. Domino N. partim exhibita, partim exquiſita commemoratione enarrata ſunt, deprehendi, eâ fide, diligentia & judicio ſcripta eſſe, ut vel noctuas Athenas vel ligna in ſylvam portare velle videri poſſim, ſi iſta prolixè repetere velim.

Quia autem omnia ad id unde cuique ſua natura eſt, ut ait Hippocrates, nempe ad unam cauſam univerſalem, diſcraſiam videlicet viſcerum & capitis atque hanc foventem latentem & abditam qualitatem, ex quibus tanquam ex equo Trojano omnes hoſtes ſive ſymptomata, quibus cum à multis annis ſua Celſitudo conflictatur, directa ſunt: & τὸ ὑπεκλὸν (quod quamvis crebris curationibus ſæpius demulſum ſit, neutiquam tamen ſuperari potuerit) Bezoarticâ antidoto extirpandum rectè

consulant viri doctissimi, nihil video relictum esse quod scribendi occasionem ostendere possit; nisi generosi Domini Comitis voluntati mos gerendus esset.

Dicam igitur quid mihi videatur, non quod à doctissimorum virorum consiliis studiosè dissentire velim: sed ut satisfaciam postulationi generosi Domini Comitis, proponam ea quæ ex usu valetudinis futura arbitrabor. Ut autem non dubito doctissimos quosque viros, quorum de proposito casu sententia rogabitur, unanimi consensu in curatione ad τὸ ὕπουλον seu latentem κακοήθειαν doloris, qui decennium & amplius duravit, unicè respecturos: ita omninò etiam statuo eos mecum ad duo fundamenta oculos conversuros, nempe ad impedimenta curationis removenda, & ad naturam medicamentorum bezoarticorum.

Impedimenta voco cacochymiam ex inæquali viscerum constitutione ortam, quæ partim est frigidus & crudus, isque ob epatis caliditatem adustus humor in toto corpore redundans, partim lentus & viscidus in capite collectus, suo lentore carunculas cerebri obstruens & expurgationi superfluitatum quæ continuò in capite congeruntur, vias præcludens, qui non modo collectionem harum & inde dolorem exuscitat: Verum etiam causa est perpetuæ defluxionis ad partes subjectas & doloris in illis: veluti mutua vicissitudo doloris capitis & humeri atque brachii sinistri ostendit. Certum enim est crassa & lenta pituitâ per nares excreta, suam dominationem à dolore tàm brachii quam capitis esse liberam; quod humor pituitosus per vias consuetas expurgetur: Vicissim ea instar fluvii cujus ostia obstruuntur retenta dolorem capitis denuò exacerbari, nisi vel ad pectus & ventriculum reliqua viscera, vel ad sinistram scapulam atque vicinas partes exoneretur.

Cum verò talis humor multus sit, atque etiam peculiariter in capite & humero tanquam locis remotioribus sedem fixerit; certè ut tutò bezoarticum medicamentum exhiberi possit frequenter & exquisite prius evacuandus est; & quidem per ea medicamenta quæ conspirationem habent cum istis partibus singularem: non enim quidlibet agit in quodlibet, ut est sententia Aristotelis. Id enim nisi fecerimus, vel serosos saltem humores relictis crassis & viscidis subducemus, vel parum, relicta maximâ parte crudorum humorum expurgabimus, causamque præbebimus vel difficili & periculosæ, vel infelici minusque efficaci curationi. Nam si magna pars crudorum humorum relinquatur: hi verò beneficio medicamenti bezoartici concoquantur, concocti per sudorem partim expellantur: partim quod crassiores sint, vel propter nimiam copiam uno impetu dissipari non possint,

poſſint, retineantur, reterti exitum quærant, & hunc non reperientes furere incipiant : de loco ad locum moveantur : Non video quid aliud conſequi poſſit quam morbi acuti cum graviſſimis ſymptomatis conjuncti procuratio : cujus naturam longi morbi diligenti & exquiſitâ evacuatione non prius præmiſſa, in curando induere ſolent.

Quare in ea ſum ſententia, majorem ſecuritatem & fidem, abſolutè & feliciter perficiendæ curationis, ſanitatisque firmioris conſequendæ, futuram. Si purgantia medicamenta non modo ſæpius bezoarticis præmittantur, atque in ipſo etiam uſu bezoartici frequenter repetantur ; ſed etiam talia ſint, ut pituitam ſimul cum humoribus aduſtis ex partibus remotis ſingulari facultate educere poſſint : ea tamen ſolertia præparantibus (tam humorum quam ſingularum partium, præcipuè verò capitis conditionem reſpicientibus) complicata, ut absque violentia agant & ſuaviter atque ſine ingenti perturbatione copioſam illam ſaburram ſubducant. Id ego facerem præmiſſis primum pilulis ſequentibus.

Recip. *Aloes lotæ*
agarici trociſc.
rhabarb. opt. ā ℈j

Cum aq. cinamomi f. pill. no. xxv. ſumendæ duabus horis ante prandium. His ſequentem ſyrupum evacuandis humoribus craſſis atque aduſtis ſubjicerem.

R. *Rad. Cichor.* ℥j
Fœnic.
Petroſ. ā. ℥x
pentaphyll.
filipend. ā. ℥v
pæoniæ ℥vj
Calami aromat. ℥ß
galang. major. ℥ij
Ireos ℥ß
borrag. ℥vj
polypodij ℥j
Cort. rad. cappar. ℥ß
glycirrhizæ ℥vj.
rad. Ononid ℥ij
Sem. *Carthami* ℥j
citri ℥vj
pæon.

fileris mont. ā. ʒij
aniſi
carui
cymini in aceto præparat ā ʒij
melon ℈v
endiviæ
portulacæ à ʒj
gran. alkekengi no. iiij
cort. myrobal. Ind.
chebul.
citrinor.
in oleo amygd. dul. frix. ā. ʒiij
herb. origani
calaminthæ
primulæ veris
ſalviæ
betonic.
agrimon.
meliſſ.
chamædr.
chamæpyth.
adianthi nigri
borrag.
cichor.
endiviæ ā. M. j.
Incid. & contund.
omnia & in vaſe.
ſatis capaci coq.

pro ℔ ij s. fortiter expreſſis, in quibus, iterum parum bulliant : flor. anthos, thiliæ, lil. convall. meliſſæ, ſtœchad. Arab. borrag. bugloſſæ ā. pi. epithym. Cret. p. ii. fol. ſennæ ſ. ſ. ʒiij. Poſtquam ſatis bullierunt, ſtent in infuſione horis 3. poſt col. ſine expreſſione pro ʒxvj. In quibus iterum coq. turbith albiſs. ʒj s. helleb. nig. ſtyr. ʒ ij. zinzib. ʒj caryophyll. ʒ j s con. citri ʒ iij. In expreſſo fortitèr facto infunde per noctem agar. trociſ. ʒ vj. rhabarb. opt. ʒj s. Manè ut decet expreſſis adde ſyr. de ſtœchade, de betonica ā. ʒij mell. anthoſati ʒj. Sacchari ʒviijſ. ſyr. coctus ad juſtam ſpiſſitudinem. Cui tandem affundatur aq. cinamomi ʒj.

De hoc

De hoc syrupo exhiberem cotidiè manè circiter horam quintam aut paulò post ʒiij ut ad horam decimam jejunaret: atque ad medietatem epoto interponerem diem quietis, quo tunderem venam mediam dextri brachii: sequenti mane syrupi usum reiterarem donec omnis absumeretur: atque die uno vicissim interposito, sequenti mane circa horam quartam pro electiva evacuatione exhiberem ʒj pilular. Alexandri de nitro, quæ in Lipsiensi, Genensi atpue etiam in nostra officina prostant: quarum tanta est efficacia in capitis affectionibus & defluxionibus, occultam malitiam participantibus ut non facilè sit par remedium invenire.

Post pilulas exhiberem pro exiccandis reliquiis & exuscitando calore nativo tam in capite, quam in visceribus ʒj Mithridatici cum conserva borraginis & cichorij ā. ϑij. Idque facerem ante horam quartam matutinam. Hujusque usum quam frequentissimè possem propter singularem cerebri & partium nutritioni inservientium corroborandi facultatem. Tribus verò horis â prandio ad eductionem earum superfluitatum, quæ post usum medicamentorum purgatoriorum in intestinis relinqui, & usum decocti Bezoartici primo quatriduo impedire solent; exhiberem tale Enema.

Recip. *rad. polypod.*
sem. cartham. ā. ʒvj
rad. pentaphyll.
paeon. ā. ʒiij
althea ʒvj
calami aromat. ʒij.
sem. lini
fœnugraec ā. ʒß
anisi.
carui.
cymini ā. ʒij
herb. betonicæ
origani
calaminthæ ā. M. j.
malvæ
altheæ ā. M. j s.
Flor. chamomel.
meliloti
anethi ā. M. ß.
Coq. pro ℔ *j. In colat.*
dissol. elect. dehier. s. ʒv

lenitivi ʒiij.
diaphœnic. ʒij
Ol. chamomel ʒij
anethini ʒj
mell. roſ. colat. ʒj
Vitell. ovi no. j.
Miſ.
f. Enema.

Corpore ſic ſatis purgato ad Bezoartici uſum pergerem, ſin minus pilularum, clyſteris atque mithridatici uſum repeterem. Atque hæc de impedimentorum remotione dicta funto. Alterum fundamentum erat medicamentorum Bezoarticorum, quorum vis & natura in duobus conſiſtit, nempe in ſingulari proprietate, qua naturæ humanæ amica, malignitati verò adverſa ſunt: & apertâ qua humorum frigiditatem contemperant, craſſitiem incidunt & attenuant, lentorem verò detergunt. Etſi autem lignum Saſſafras odoris ſuavitate omnes virtutes cordis, epatis & cerebri mirificè recreet, capitis affectionibus peculiariter appropriatum & Bezoarticum ſit: non tamen video, quomodo propter tenuitatem ſuæ ſubſtantiæ pari felicitate craſſitiem humorum incidere & lentorem detergere poſſit, atque lignum Guajacum. Conſuluerim igitur propter præſentis affectionis diuturnitatem & materiæ, quæ dum dolorem exacerbat calidiſſimis etiam fomentis (ut D. D. N. retulit) demulceri non potuit, rebellionem, ut inter bezoartica collocentur ea remedia, quæ una cum abdita proprietate, materiam craſſam & lentam potentius incidere, reſolvere & detergere poſſint: Quale eſt lignum Guaiacum cum cortice, quod non ſolum naturæ amicum eſt, ſed & omnes ſcopos qaum lignum Saſſafras, (cui propter novitatem nonnulli hoc tempore medici nimis intemperanter addicti videntur) perfectius abſolvit. Collocarem autem pro baſi lignum Guaiacum & Cortices, pro devehente verò & appropriatis ad caput, reliqua hoc modo.

Rec. *Ligni Guaiaci ʒviij cort. hujus ʒj*
paſſular. ʒj Lig. aloes pulv. ʒj

Infund. in lb. aq. xv. ferventiſs. in olla vitrea & ponantur ſuper cineres calidos per hor. 24. Poſteà benè clauſa coquantur. Antequam verò ad medietatem coctio facta eſt, injiciatur,

Ligni Saſſafras ʒj ſem. aniſi ʒiij
cinam. elect. ʒiiij fantal. citr. ʒj

Coq.

Coq. probè tecta ſine favillis & fumo donec ad medietatem pervenerint: poſtmodum per ſe refrigerata, colatura cautè defundatur.

Hujus exhibeantur ℥vj

A ſudore ſemper exhibeantur v. rotulæ exſequentibus confectæ:

R. *Spec. Diambræ*
Diamoſch. dul.
Plires Archont. ā. ℥ß
Aromat. roſ. ℈ij
Diarhod. Abbat. ʒjs
Extr. Pæon. ℈j
Sachari alb. ℥iijs *ſoluq. in aq. roſar.*
& cichor. F. Confectio in rotulis.

Fecibus prædicti decocti affunde Aquæ communis lib. xx. Coq. ad tertias, ſub finem coctionis addendo cinamomi ʒij. Refrigerata per ſe colentur, & f. potus communis. Quo deficiente:

Recip. *Ligni guaiaci probè limati* ℥iiij
lig. aloës ʒj. *paſſular.* ʒvj

Coq. in lib. xx. aquæ ad tertias, ſub finem, ut per quadrantem horæ unà coquantur, addendo:

Lig. Saſſafras ʒvj
ſem. aniſi ʒiij. *cinam. el.* ʒj

Ubi ſua ſponte refrixerint colentur. Etſi autem generoſiſſimo Domino Comiti difficile fortè videbitur ab uſu cereviſiæ & vini abſtinere, ubi tamen ipſius Generoſitas de diuturnitate mali, quod ſecundum medicamenta paulò anguſtiorem victus rationem requirit, moneatur; non dubito ea in parte facilè obſecuturam. Stante uſu decoctionis, octavo quoque die cum caſſia & Conf. Hamech vel pilulis de Chamepithide purgarem & in ertium quemque diem uſum mithridatici ad ℈ij immediatè ante uſum decocti pro ſingulari capitis confirmatione & malignitatis extirpatione repeterem. Continuarem verò decoctionem ad quatuor ſeptimanas.

Victum præciperem eum, qui humoribus peccantibus & morbo oppugnando eſſet idoneus, ita quantitatem commoderando, ne vel nimis tenuis eſſet, vel negligentia calamitatem accerſere poſſet.

Hujusmodi Curationi tantum fido, ut prolixiorem diſſertionem fruſtra inſtitui exiſtimem. Nam hâc rectè abſoluta, omnia ſyptomata ſub quibus & ſanguinis ſputum comprehendo, ſponte ceſſabunt. Idem ſtatuo de cæteris medicamentis localibus atque adeò de thermis, quarum uſus non videtur fore infructuoſus, abdito hoſte ſuperato.

CONSI-

CONSILIVM II.
IN CEPHALAEA, CATHARRO, CACHEXIA ET SPUTO SANGUINIS.

MAgna Fide ſummaque diligentia corporis habitum ac valetudinem Nobiliſſimi Domini ſcriptis expreſſam obtulit, & de ea ſedulò mecum contulit vir Clariſs. D. N. N. Ex omnibus autem, quæ conſcripſit, & coram retulit, ſatis apparet: Nobiliſs. Dominum morbis vehementibus, iisque diuturnis afligi. Ab iis quod hactenus liberari non potuerit, in cauſa eſt, materiæ contumacia, & occulta quædam malignitas, quæ digeſtivis & evacuativis vix ceſſura eſt, niſi verum ejus bezoar adhibitum fuerit. Perveſtiganda itaque eſt talis medendi ratio; quæ blande & ſine ulla offenſione curet, malignitatem ex proprietate corrigat, ac viſcera ad æqualitatem reducat.

Cum verò ante decem annos laboraverit, ut doctè N. N. conjicit, febri ardenti, ex qua integræ ſanitati non omninò reſtitutus, in capitis ingentem dolorem, verſus ſyncipitis partem inciderit, non mirum eſt, ſi ex eo tempore, magnam eorum quæ propoſita ſunt, ſymptomatum patiatur permiſtionem, cum ex eodem fonte omnia derivari videantur. Etſi enim quæ deſcribuntur ſymptomata & indicia ſint malè affecti capitis & cerebri, non tamen inferiorum partium ſolo conſenſu, ſed & proprio affectu cerebrum laborare indicat doloris perſeverantia, morbique totius diuturnitas.

Veriſimile igitur eſt, caput ex inferiorum membrorum diſcraſia, & ſuccorum pravitate, aliquid proprii vitii ob longum temporis ſpacium in ſe attraxiſſe.

Adſunt præterea aliqua ſigna malè conſtituti jecoris, quod primum ex crudis humoribus, obſtructione cacochymica debilitatum fuit, donec in totam ejus eſſentiam expravorum humorum illuvie corruptio invaſerit.

Ob quas cauſas mali fontem in jecore olim fuiſſe dicendum eſt, ex quo vitioſus humor in caput, thoracem, renes & alias vicinas ſedes redundavit, ità ut nunc non ſolum caput, ſed etiam totum corpus malè affectum ſit. In priori autem cerebri ventriculo, ex pituitoſo ſucco inhærere obſtructiones, propter quas viæ eventationis cerebri, circa ejus caruncula occludantur, vel inde patet, quod gravitatem in capite ſentiat, propter materiam in panniculos infuſam, quæ in naribus mucoſæ pituitæ intercipit

intercipit transitum. Hinc crudi viscosi & glutinosi in capite catharri, qui si ad scapulas & brachia defluent, dolorem in musculosis, & carnosis partibus excitant, si ad thoracem & præcordia, pectoris dilatationem intercipiunt, orificia venarum aperiunt, ut cruentum sanguinem sæpè expuat.

Primariam verò harum ægritudinum causam fuisse, rectè vir ille conjicit, ventriculi & totius dispositionem calidam & humidam, quod crudæ multiplicatæ fuerint superfluitates, ex quibus fumosæ eructationes, & per ambitum venarum evaporationes cerebrum adeò molestarunt, ut in priori ejus ventriculo sedem fixerint, cephaleam gravem & antiquam causarint, ex qua communis sensus diminutus est, ut ad soporem dispositus videatur.

Renum passio iisdem ex causis oritur, siquidem renes epati, epar cerebro, & ita cerebrum renibus alligatur. Humor autem peccans est materia crassa, viscosa, tenax, quod si subtilis & aquosa, vel biliosa, fervens & levis, verenda forent, pleuresis, pulmonum corrosio, melancholia hypochondriaca, tremor & paralysis.

Hæc sunt quæ impendere video, ità tamen ut partim præcaveri, partim jam genita, curationem aliquam tempore sint admissura, si ea fuerit lenis & blanda, quæ tanquam per antidota sensim symptomata evellat, observatâ debità victus ratione.

Et quoniam eruentum ejicit sputum, quod nondum ex rupta aut erosa, sed ex aliqua aperta vena forsitan propter abundantiam sanguinis fiat, abstinendum erit à vehementer aperientibus & abstergentibus, ab hiera, aloë & agarico, quod venas corradere oraque patefacere soleant.

Observandum etiam erit, an tussis cum lenta febri dominum fatiget, an difficilior sit respiratio, an malignitatis aliquid in thorace sit collectum: cum id genus mali medicos non rarò soleat decipere.

Præmissis itaque digestivis & Evacuativis, ad id genus morbi accommodis, vena media dextra secanda. Procuranda est jecoris, ventriculi, cerebri, renum & thoracis proba concoctio, tunc adhibenda cura ligni aromatici Sassafras, quæ licet sudorem provocet, gratior tamen in eo esse solet, quod jucundum spiret odorem, suavem habet saporem, & quod aliquo modo liberis & primarijs viris liberiorem licentiam promittat.

Thermarum usum hoc tempore multis de causis dissuadeo, ante ejusmodi sudorificam curam. Ea autem absoluta, tum thermæ profuturæ erunt, si pravi humores consumpti & nobiliora viscera ad æqualitatem prius redacta fuerint.

Revulsionem & localium ac exteriorum medicamentorum administratio, quam tu latius inquiris, justo ac debito tempore adhibita, suas quoque facultates præstat, quibus vix indigebimus, si nobilissimus nostris præscriptis obsequi voluerit.

R. *Herb. Paralys.*
Eupator.
betonic.
ceterach.
Cuscutæ
asari
endiviæ ā. M ij
Rad. Polypod. querc. ℥j
Ireos
fœnic.
liquirit. ā. ℥ß
Sem. Carthami conquass. ℥ß
anisi
fœniculi ā. ℥j
flor. anthos
majoran.
stœchad. Arab.
rosar. rub. ā. P. ij.
Galangæ
Nuc. mosch. ā. ℈j
F. decoct. in ℔ *iiij aq. cor.*
ad consumpt. tert. Col.
Incolat. inf. fol. sennæ Alex.
absque stipitib. ℥j
agar. el. ℥ß
zinzib. alb ℈ij
Cinamon. el. ℥ß
Bulliant rursus una atque altera ebullitione, deinte fiat fortis expressio.
Recip. *Colaturæ* ℥iij.
Syr. de Stœchad.
Beton.
Cichor. ā. ℥ß
Mis. f. haustus pro unæ vice.

Reite-

Reiteretur ſepsies.

Recip. *Colaturæ dictæ* ℥iij
Syr. roſ. ſol. ℥ſs
Confect. Hamech. ʒij
Extract. Rhabarb. ℈j.
Miſ. f. hauſtus.

R. *Maſs. pill. Aurearum*
Cochiarum
Agar. rec. trociſ. ā. ʒj
Diagryd. gr. iij
Cum Syr. Violar. f. Pill. no. xvij.

R. *Cinamomi elect.*
Roſar. rub.
Santali citrini ā. ℈ij
Margarit. præp.
Corall. rub. præp. ā. ℈j.
Cornu cervi ʒſs
Spec. *Diambræ*
Diamuſch. dul. ā. ʒj
Sacchari albiſs. in aq. roſ. diſſol. q. ſ.
F. Conf. in rotulis.

R. *Saſſafras minutim conciſ.* ℥ij.
Sarſæ parigl. ℥j
Lig. albës craſsè pulveriſ. ʒij
Aq. fontanæ ℔ *x.*

Aqua calefiat ut ferveat, & ſuper fundatur aliis in olla vitreata magna poſitis, & per 24. horas tecta macerentur, dein bulliant ad conſumpt. 4. librarum, deinde ab igne remota ſerventur benè tecta dum refrigerentur, denique colentur. Doſis ℥v.

R. *Semel decoct. Inf. aq. font.* ℔ *xj*
Bulliant ad conſumpt. ℔ *iij*
Serventur benè tecta, dum refrigerentur, tum colentur.

S. Potus pro ſiti.

(o)

CNSILIVM III.

IN ERYSIPELATE FACIEI ORTO à CALIDITATE IECORIS ATQUE CEREBRI, ET OBSTRUCTIONE LIENIS CUM INFLATIONE UTERI.

QUod uxor tua, vir Clariſſime, toties Eryſipelate faciei corripiatur, in cauſa eſt, calidiſſimum ipſius epar, & lien obſtructum pariter ac induratum accedit cerebri quoque caliditas. Et cum hepar ac lien humores colligant in æquales, ex commiſtione horum non ſolum Eryſipelas in facie, ſed & rimæ in labijs prodeunt, præſertim ſi adjungantur ichores ſalſi & acres.

Cum etiam ſplen ſit obſtructum, non mirum ſi intumeſcat, doloresque in ſiniſtro latere ſub coſtis ſqurijs proferat. Propter iſtas enim obſtructiones lien probè officio ſuo fungi, ſanguinemque craſſum ac melancholicum ſegregare nequit, qui cum reliquo ſanguine miſtus, propter craſſitiem cum menſtruis exire non valet, hic in venis uteri retentus, uterum non ſolum refrigerat ſed & adeò inflat, ut ægra ſe gravidam eſſe aliquoties fruſtrà exiſtimaverit. Talia itaque ipſi propinare volui medicamenta, quibus divino favente numine ab inſultu prædictorum affectuum liberabitur.

Primò omnium ſummo mane deglutiat pilulas A. jejunetque per horas tres eoque ipſo die ſuper nodulum C. fundat uncias octodecim cereviſiæ, & uſque ad mediæ partis conſumtionem coquat, & exprimat, expreſſum ac colatum refrigerari ſinat, refrigeratum in ollam novam cum ſaculo B. mittat, tantumque cereviſiæ addat, ut ſex digitos ſupernatet, tandem in cellam collocet, & triduo continuo de expreſſo, in principio videlicet cujuslibet prandij cyathum plenum capiat.

Quarto die ab uſu noduli abſtinendum, venaque media brachij ſiniſtri tundenda ſanguisque ad uncias ſex mittendus. Poſtero ſtatim die repetendus eſt uſus prædicti noduli, cumque eodem pergentum, uſque nihil amplius reliquum fuerit, ad purificationem etenim ſanguinis & lienis evacuationem quam maximè conducet.

Poſt uſum noduli pilulas D. ægra noſtra devorabit, reliquis vero diebus ſingulis tempore matutino quinque rotularum confectionis litera G. notatarum comedet, & ante horam decimam prandium non capiet, moxque linimento F. regionem epatis ſub coſtis nothis lateris dextri, ſimili-

ter

ter quoque linimento E. tepefacto regionem ſplenis inungere, linteolumque calefactum ſuperponere non grave ſibi ducet: hasque inunctiones circa horam tertiam pomeridianam ſedulò repetet, uſumque oleorum & rotularum ad aliquot dies continuabit.

Hoc facto manipulos duos naſturtij aquatici communis in ollulam lacte caprino plenam mittat, coquat, percolet, exprimat, & quaternis diebus de hoc lacte præparato uncias quinque exhauriat. Interea quoque temporis unguento H. labra rimarum plena inungere poteſt, quò & ipſa ſana reddantur.

Hoc modo uxor tua ad exoptatum priſtinæ ſanitatis ſtatum reducetur, præſertim ſi fomentum pro matrice, & cætera ad faciei Eryſipelas medicamenta non neglexerit, quæ ſuo præſcribentur tempore.

Quod victus attinet rationem, ipſamet cane pejus & angue fugiat omnes calidos cibos & aromatibus conditos, ſimiliter cibos diſpeptos, caſeum, placentas, carnes & piſces ſalitos & fumo ſiccatos, ut & carnes ferinas, cervinas, leporinas &c. præcipuè rancidas. Inſuper ab uſu ſinapi, raphani, allij, ceparum, leguminum & omnium eduliorum caput replentium abſtineat, nec minus à potu vini fortioris, ab aëre intensè frigido & calido ab irâ & terrore, quæ omnia tanquam hoſtes infenſiſſimos ſummo proſequi illam odio oportebit. Benè vale.

R. *maſs. pill. de rhabarb. recens diſp.* ℈ij
de hiera c. agarico ℈j
diagryd. gr. js.
cum aq. fumariæ
f. pill. no. xxiij
f. Cataplaſma A.

Reci. *Rad. Scorzonæ* ℥ſs
lapat. acuti ℥iij
cichor ij
endiviæ a. ℥ß
Cort. *rad. capparis*
tamariſc.
fraxini a. ℥ij.
Sem. *Aqui legiæ*
dauci
endiviæ a ℥ijs
rhabarb. opt. ℥iij

Spicæ Ind. ʒß
agaricis trociſc. ʒiijs
Fol. ſennæ ʒijs
Epithymi Cretici ʒi
Herb. Epat. nobil.
cichorij
endiviæ ā. M. j
ceterach
linguæ cervinæ
ſpicanthi ā. Mß
fumariæ
adianthi nig. ā. P. j
flor. Sambuci M. j
Inciſa & contuſa ligentur in ſacculo facto expanso lineo albo duplici.
S. Sacculus B.
R. *Rad. ellebori nigri Styriaci*
præparati ʒiij
Caryophyllor ʒij
pulveriſata ligentur in nodulo.
S. Nodulus C.
Recip. *Maß. pill. cochiar.*
aurear. ā. ℈j
aggregat. ℈ß
ammoniaci in aceto ſcyllitico diſſoluti ʒß
cum aq. flor. ſamburi f. pill. no. xxj
S. Pilulæ D.
Recip. *Ol. chamomel.*
pingued. Taxi ā ʒiij
de capparib. ʒvj
laurini
rutacei ā. ʒij
Miſ. ſ. Linimentum E.
Recip. *Vnguent. roſat. Meſ. ʒß*
Ol. roſar. ʒiij
de abſynth. ʒij
Miſ. ſ. Linimentum F.

R. *Spetier.*

℞. *Spetier. diarhod. Abbatis*
diatrion ſantal. â. ℥ij
troc. de capparib. ℥ß
diamargar. calid. ℈j
Ol. macis gr. iiij
Sachari albiß. ſoluti in aq. cichor. & endiviæ ℥iij. f. confectio in rotul.
ſ. Confectio G.
Recip. *Ol. amigdal. dul. ℥vj*
Maſtich. ℥iij
Roſar. ℥ij
Ol. nuc. moſc. per expr. f. ℈j
cera parum.
Miſ. ſ. Vnguentum H.

CONSILIVM IV.

IN ATROPHIA, CAPITIS GRAVITATE AC VERTIGINE, ET SICCITATE ORIS PERPETUA.

QUoniam ægrotans iſte non ſolum non pingueſcit, ſed indies macreſcit, inſuper jejunus cum perpetua oris ariditate non leves capitis perſentiſcit dolores, nec rarò vertigine tentatur, certo certius eſt, hæc ab incaleſcent â meſaraicarum venarum, intra ventriculum, epar ac lienem ſitarum, promanare. Quando enim prænominatæ venulæ â nimio potu incaleſcunt, chylus præparatus unà cum ſanguine atrabilario, qui à liene debebat ſequeſtrari & attrahi in iiſce retinetur, qui poſteà inſtar aceti aceſcit, & ferve-factus crebras exhalationes & fuligines ex ſeſe promit, ac vertiginem cum cæteris affectibus graviſſimis producit. Cum etiam in ægroto noſtro tumor hypochondrii ſiniſtri infallibile obſtructionum lienis ſignum appareat, nec non epar cum veſicula fellea ſit obſtructum, quod ex ictero conjiciendum, non mirum ſi prædicta ſymptomata omnia accreſcant, deterioraque evadant. Maximè itaque neceſſarium, ut maturè illis occurramus, alias tota maſſa ſanguinea acida & bilioſa redderetur, atque Ictерus cum atrophia (quippe cum ſanguis ad nutritionem corporis ſit ineptiſſimus) ingens caperet incrementum.

Ne fortè

Ne fortè igitur hæc eveniant, primò omnium Bolum A. ſummo mane ægrotus noſter devoret, atque ad 4. usque horam jejunet. Poſtero ſtatim die uſum noduli B. aggrediatur. Tertio verò die ê vena dextri brachij baſilicâ vel mediâ uncias quatuor vel quinque ſanguinis mittat, ſequentibus verò diebus ad aliquot dies, ut moris eſt, cum nodulo pergat. Abſumto nodulo catapotia C. deglutiat & quibuslibet matutinis morſulum E. comedat, regionemque Lienis cum unguento F. tepide inungat, idque circa horam tertiam veſpertinam repetat.

His ità peractis decem diebus continuis Drachmam unam de pulvere D. cum uncijs quatuor Seri caprini ſummo mane & horis quaſi anteluca-nis capiat, cyathumque unum & alterum Seri ſuperbibat, moxque deambulando ſe tantopere commoveat, ut & ſudor minetur eruptionem. Venis hoc modo refrigeratis ſitis evaneſcet, ἐμφράξεις lienis epatisque adaperientur, corpusque legitimâ gaudebit nutritione. Quod ſi fortè accidat, ut ventriculus Seri ratione gravamina perſentiſceret quædam, tum verò ægrotus noſter à quolibet prandio & cœnâ cochlear trageæ G. capiet, nihil bibendo ulterius. Cautus quoque eſto in δυσέπτοις cibis vitandis. DEus medicationi noſtræ clementer annuat.

R. *Elect. de Pſyllio* ℥ij
de ſucco Roſar. ℥js
Spec. Eleſcop. ℥ß
Miſ. pro Bolo.
S. Electuarium A.

R. *Rad- Petroſel. Endiviæ,*
Fœnic. graminis ā. ℥iiß
Chelidon. major. ℥vj
Cort. Rad. Thamariſc.
Fraxini, Cappar. ā. ℥ijs
Rad. Cichor. ℥vj
Sem. Scariolæ, carduibened.
Aquileg. Dauci ā. ℥js
Flor. Cyani M. j
Herb. Carduibened. Cuſcutæ, Ceterach.
Agrimon. Ling. Cervin. Cichor. ā. Mß
Fol. Sennæ ℥ij
Epithymi Cret. ℥j
Rhabarb. opt. ℥js
Spicæ ℥ß

Ag

Agar trociſcati ʒvj
Pulveriſata ligentur in nodulo facto ex
panno lineo duplici.

S. Nodulus B.

℞. *Maſs. pill. de Rhabarb. recent. diſpenſ.*
Aggregat. ā. ℈j
Ammoniaci in aceto ſyllit.
diſſol. gr. xxij
Dacryd. gr. js
Cum pul. ceterach.
F. Pill. no. xxvij.

S. Pilulæ C.

℞. *Spec. Diarhod. Abb.* ℈ijs
Diatrion ſantal. ʒß
Sem. Aquileg. Pulv. ʒjs
Card. ben. ℈ij
Scariol. ℈j
Pul. Verm. terreſtr. ℈ij
Rad. Cichor. ʒß
Reſtæ bovis ʒß
Succini, ſpodij, de ebore ā. ʒß
Troc. de Capparib. ʒj
Sach. alb. ʒß
Miſ. f. Pulvis D.

℞. *Troc. de Capparib.* ʒiij
Spec. Diarhod. Abbat. ʒjs
Cinamomi acutiſs. ʒj
Cort. citri condit. ʒvj
Conſ. anthos ʒiij
Sach. alb. ſol. in aq. Cich. & cuſcutæ q.ſ.
F. Conſ. in morſulis.

S. Morſuli E.

℞. *Bdellij, ammoniaci ā.* ʒij *in aceto*
diſſol.
Ol. amigdal. dul.
Lilior. alb.
De capparib. ā. q. ſ. cum pauxillo cera
F. Linimentum F.

℞. *Cori-*

℞. *Coriand. præp.* ℥ß.
Aniſi ʒiij
Cinamomi ʒß
Cariophyll. ʒj
Calami aromat. ʒß
Maſtic. ʒij
Sachari alb. ʒij ʒij
Miſce
F. Tragea Stomachalis G.

CONSILIVM V.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA ET CATHARRO.

SI Quid ad recuperandam Illuſtriſſimi Principis ac Domini, Domini N. N. ſecundam valetudinem, quod maximè faceret, à mea tenuitate proficiſſi poſſet, (viri Clariſſimi & Conſultiſſimi, Domini & Amici honorandi) ad illud certè ſubjectiſſimo ſtudio, ſummâque voluntate præſtandum nihil pateret in me deſiderari.

Adhibita hactenus, ut relata teſtantur à veſtris præſtantiis ſunt ea, quæ maximopere è re eſſe videntur, & adhuc methodicè καὶ κατὰ λόγον adhibentur. Ad quid ergò meum, quod vel nullum vel infirmum eſſe facilè guſto judicium requiratur utique non video. Eadem ut ſanè illuſtriſſimo Principi in eadem diſpoſitione præter naturam, jam ante profuerint, in alia tamen jam non ità prodeſſe poſſe, quis eſt qui non intelligat? Ἐνδείξεως θεραπευτικῆς cum indies etiam ferè mutentur, abſens ego quid certi in medium proferre potero? Veruntamen ne vel illuſtriſſimi Principis Clementiſſimæ voluntati videar repugnare, vel conſiliis veſtris ſaluberrimis non velle ſubſcribere; paucis quantum per alias occupationes hoc tempore fieri poterit de præſenti ſtatu quid ſentiam, exponam

Præcipuum autem quod illuſtriſſimum Principem nunc exercet malum, eſt melancholia conſenſum ex hypochondriis maximè autem à ſiniſtro, atque illa quidem confirmata.

Fons illius mali quis alius quam frigida ac nativa ventriculi intemperies, & calida ſed accidentalis, ratione obſtructionis, lienis? κύριον αἴτιον

quod

quod nam aliud quam flatus? τὸ φερυγόμενον ſuccum eſſe mixtum, partim frigidum lentum & viſcidum, partim calidum, aduſtum, feculentum, dubium non eſt.

ἄπαντα τὰ φερικαταρκτικὰ varia cum ſint, nec ἐνδείξεις ſuggerant utiles, omitto.

ὑποτροπὴν hujus mali methodicam quod attinet, flatus ac ſymptomata inde enata, reprimentibus, diſcutientibus, revellentibus &c. coêrceri quidem & ſedari poſſunt: poſſunt etiam σὺν θεῷ cauſæ præcidi antecedentes ſucceſſivè, medela τῇ ἀπὸ κεφαλικῇ pro ratione qualitatum ſucci miſti, contemperantibus ſcilicet concoquentibus, incidentibus, attenuantibus, abſtergentibus, evacuantibus &c.

Fontem autem penitus exhaurire velle (non dico diminuere) tantum abeſt, ut hominis eſſe alicujus noſtri ſeculi exiſtimem, ut haud ſciam an ipſe Æſculapius, ſi viveret, præſtare idipſum poſſet. Rectè igitur facitis viri præſtantiſſimi, curationi τῇ κατ' ἄκρεον quod inſiſtitis, dirigendo nempe oculum dextrum ad mali hypochondriaci cauſas, ſiniſtrum verò ad vires & ſymptomata à vehementia cauſarum pronata.

Electuarium Horatii Augenii absque Dronico quod attinet, eximium ſanè id eſſe, maximeque utile corporibus robuſtis non nego: Sed quorum calor languidus deprehenditur, iis offerre non audeo: malignitatem chalybis attendens, quæ ut ut corrigatur, ſemper tamen in ejusmodi corporibus appetitum proſternendo exerere ſe ſolet, ἡ εὐφορία, an continuendus ſit ejus uſus, brevi indicabit.

Quod ſi illius vices ſuppleat claretum ex ingredientibus Syrupum de ſcolopendria vel ſimilibus paratum? (Syrupos Illuſtriſſimus Princeps averſatur, nec ſine cauſa, dulcia namque bilem movent, nauſeam pariunt & ex uſu illorum teſte Medicinæ parente ἐξαίρεται καὶ μέγας χάνεται ὁ σπλήν) hoc modo:

R. *Fol. Ceterach.*
Lig. Cervinæ
Endivia hort.
Epaticæ
Abſynth.
Cichor.
Caſcutæ ā. M. ß
Sem 4. Frig. major. excort. ā. ʒß
Flor. Borragin.
Bugloſſ.

Meliſſæ
Capill. Veneris ā. M. j
Rad. *Fœnic.*
Aſparagi
Eringij
Scorzonera ā. ʒß
Enulæ ʒij
Caſſiæ Lignæ
Laccæ
Spicæ Ind.
Macis ā. ʒj

Inciſa poſtmodum incidenda non contuſis ponantur in manicam Hippocratis, affundendo ter vel ſæpius vini Neccarini oligophori calefacti, primâ vice & in quo Sachari candi albi ʒj diſſoluta prius fuerit ℔iij donec vinum colorem acquiſiverit pellucidum, non ſubfuſcum & obſcurum. Doſis illius vini ʒiij plus minus, pro ratione indicationum, tempore prandii & cœnæ, loco primi hauſtus per biduum vel triduum.

Et quarto quoque die, donec obſtructiones viſcerum expeditæ atque ater & viſcidus ſuccus per inteſtina propulſus à natura fuerit locum habet Claretum Catharticum ἐκ τῶν ὑγιῆ ἀταν μελαναγόγων καὶ φλεγμαγόγων, quale erat, quod nuperrimè ipſius Celſitudo uſa eſt, mutatis jam mutandis pro ratione ἀφθότως præſentis.

Morſulos confortantes, diſcutientes flatus, aperientes viſcerum obſtructiones, divertentes per veſicam à nobis præſcriptos planè approbo, modo olei zedoariæ ingredientis exigua ſit quantitas.

Quantum ad ſerum lactis, ſentio quoque vobiſcum tutum ejus uſum hoc tempore non eſſe : tum quia ſerum aquoſis & nitroſis partibus ventriculum frigidum unà cum inteſtinis offendit & inflat, tum quia alvi fluxum læsâ facultate recentrice & alteratrice concitare poteſt, non ità facilè ſiſtendum.

Extractum Cardui benedicti & Veronicæ frigiditatem ſeri coêrcens & incidendo abſtergendoque penetrans licet addatur : ægrè tamen & tardi ſſimè calor illorum extractorum in actum deducitur à calore corporis languente. Decoctum radicis Clinæ utiliter tentari poterit, expeditis viſcerum & venarum Meſaræi obſtructionibus, apparentibus notis concoctionis, & victoriæ caloris nativi : emendatâ tamen & refracta nonnihil facultate ejus ſiccandi.

Thermis

Thermis Carolinis verno tempore ad finem properante locus vix erit; corpus enim nondum præparatum, neque intra menſtruum ſpacium ſatis præparabitur.

Lentum & frigidum ſuccum, ut ut ſanè conſumant, atque educant thermæ illæ, & ventriculum calefaciendo confirment: attamen atrum ſuccum, cui veræ atræ bilis aliquid admiſtum fuerit, illas irritare, atque ejus majorem efferveſcentiam efficere pro certo haberi debet. Expertus enim ſum in non paucis melancholicis, eos paulò poſt uſum illarum thermarum in febrim incidiſſe acutam ac poſtremò vitam ipſam cum morte commutaſſe.

Hæmorrhoides ſi natura aperiret ἀποπαυσμάτα, benè quidem eſſet, verum, cum veræ atræbilis non parum latitet in maſſa ſanguinis non ſuaderem ut arte aperirentur.

Subſequi enim poſſet, non modò dolor in inteſtino recto paracutus, ſed & fiſtuloſi ulceris generatio.

Tuſſim quod ſpectat, licet is, DEO fortunante, penè omnis abierit, præclarè tamen faciunt veſtræ præſtantiæ, quod reliquiis conſumendis operam dant, attendentes ſimul, ne quid in thorace deliteſcat ὑγρόλον, neve putreſcente materia ulcus ſuccedat aut heſtica.

Atque ita mentem meam quâ fieri potuit brevitate viri clariſſimi vobis aperui, non dubitans vos in optimam partem, quæ prolata ſunt accepturos, meamque opellam, qua par eſt reverentiâ humillima principi illuſtriſſimo oblaturos eſſe meo nomine promptiſſimam, ac quovis tempore paratiſſimam. Valete.

CONSILIVM VI.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA OB MOEROREM ANIMI.

REtulit mihi tuus miniſter aulicus, Vir Nobiliſſime, ut ſeſe res tecum habeat. Explicitè id adeò factum & expeditè, ut periti etiam Medici palmam eâ in enumeratione ambiguam fecerit. Colligo autem ex ſignis competentibus, te Melancholicâ laborare hypochondriaca. Signis autem iis hic ubertim recenſendis ſuperſedebo, quod id alibi à me factum. Rectà ergò ad cauſas morbificas me conferam, ut & ad indagationem ſymptomatum.

Malum hocce primum apud te extitit à causâ externâ, mœrore quippe animi, qui viduum lectum subsecutus fuit. Ibidem enim ob perseverantem mœstitudinem cor & vitales spiritus plus quam par erat, incaluere, & exiccati sunt. Eo ipso malo & vicinæ partes contabuere penitus. Inde splen cum venulis mesaraicis in similem intemperiem, quæ calida est & sicca, deducta fuit. Est ergò morbus hic ex eorum numero, qui in via dicuntur. Clarius loquar; est obstructio venarum mesaraicarum tum dextri, tum siniſtri hypochondrii. Iis in venis tum chylus, tum pituita, quæ ex depravata ventriculi coctione ob calorem & siccitatem exteram generata est, moras nectunt. Sic ergo chylo ad epar transitus minimè patescit: sic etiam successu temporis ea ipsa materies reddetur contumacior.

Proinde imposterum lien humorem melancholicum nequaquam sufficienti in quantitate attrahet. Adauctum fuit hoc à te malum, dum quædam, quæ contra sacram Scripturam militant, volens commisisti.

Quæ verò illa, inquies dubio procul? Date sinceram mœrentibus ait scriptura: id est, Mœrentibus imperare dimotionem curarum & mœstitiæ ex animo, & statuire illis modum convenientem, ne in morbos incidant graves & incurabiles.

Vides jam, nobilissime Domine, ut temetipsum hactenus possumderis. Vitium enim depravatæ in ventriculo coctionis inde certissimò extitit. Hæc omnia cum in immensum excrevissent penitus, natura per terribiles vomitus hactenus tentavit ejicere. Talibus autem tantisque symptomatibus, vertigines, lipothymia, palpitationes cordis, paroxysmi paralitici & quasi apoplectici, sese junxerunt comites.

Eo tempore succurri fortasse potuisset per evacuationes, quæ obstructiones hypochondriorum vel aperirent, vel attenuarent & detergerent: addita fuisset postmodum quæ viscera principalia corroborarent. Id cum omissum hactenus, primaria symptomata radices egerunt profundissimas. Sunt ea dolor universum caput occupans, præsertim in vertice, tinnitus aurium, catharri, dolor orificii ventriculi compressivus, murmura ventris & hypochondriorum, tandemque ructus & flatus ventriculi. Licet autem quædam eorum symptomatum jam mitigatiora sint reddita, foves tamen adhuc metum vel apoplexiæ vel paralyseos. Unicum hoc supereſt flagellum, quod te adhuc flagellat & excruciat unice. Quod etiam dolot colicus, qui jam ante te miris afflictabat modis, jam penitus sit sublatus, nequaquam certis caret causis. Cruda enim & copiosa pituita, quæ primæ coctionis est excrementum, nequaquam ob ob-

ſtructionem venarum meſaraicarum ad colon uſque promoveri potuit. Cum verò minera ejusdem doloris colici minimè ſit educta penitus, ſed in venis adhuc moras agat meſaræis, metuendum, ne ipſius ſoliti paroxiſmi reverſionem faciant. Hoc ut ne fiat, tali cavebitur ingenio.

Primò omnium minera ea ſeu materia obſtruens per alvum educitor. Dein obſtructiones referentor. Primaria viſcera, ut epar, ventriculus, ſplen, cerebrum & cor, in naturalem reducuntor temperiem: Venæ demum meſarææ utroque in hypochondrio aperiuntor, humectantor. Si etiam ob calorem cordis excedentem ſiniſtrum exæſtuarit latus refrigerandum id decenti modo. Urinæ id prodent clariſſimè. Si enim eæ crudæ fuerint, aquoſæ & carentes hypoſtaſi, à refrigerantibus abſtinendum. Tinctæ ſi fuerint, craſſæ & turbidæ, refrigerantibus utendum.

PRIMUM CURATIONIS CAPUT.

LEnientia, ſeu materiam obſtruentem educentia hæc ſunto.

Recip. *Agaric. recent. trochiſc.*
Rhabarb. optimi
Spec. Hieræ ſimpl. ā. ℈j.
Cum aq. Betonicæ ſ. Pilul. no. xxj.

Sumuntor manè, hora 7. jejunetur ad horam uſque decimam.

Illud inſuper non involvendum ſilentio, me bolo quodam hactenus uſum fuiſſe, quem & hic, pilularum loco non diſſuaderem. Cum enim obſtructiones utriusque (ut existimo) hypochondrij pertinaces ſint, bolo illo paulum fortiùs educente viæ communes expurgabuntur, in iisque contentæ materiæ commovebuntur. Statim autem poſt uſum boli illius hor. 3. cibus exhibendus, ut ὀξγασμὸς & concitatus humor deprimatur, minusque inteſtinis faceſſet torminum. Eſt autem ejus hæc deſcriptio:

Recip. *Elect. Lenitivi ℥ſ.*
Sp. Elect. Elcſcoph. ℈ij
Ol. Cinnamomi gut. j
Miſce cum Sacharo pro bolo.

SECUNDUM CURATIONIS CAPUT.

OBſtructio venarum jam aperienda. Cacochymia jetiam in habitu venarum cum emendanda, tum ſubtrahenda. Extitit ea obſtructio ab inæqualibus humoribus, tum calidis & ſiccis, tum frigidis & humidis, pituitoſis, melancholicis, frigidis & ſiccis. Quapropter medicamini aperienti miſcenda erunt calefacientia refrigerantia & humectan-

ctantia. Cacochymia autem, quæ pituitosa est & melancholica, partim alterabitur, partim expurgabitur.

R. *Rad. Cichorij* ℥j
Fœniculi
Felicis mar. ã. ℥vj
Scorzoneræ ℥j
Cort. rad. Cappar
Tamarisc.
Fraxini ã. ℥iij
Rad. Polypodij quer. ℥j
Pentaphyll. ℥ß
Pæoniæ
Calami aromat. ã. ℥ij
Medullæ seminis carthami ℥j
Passularum ℥j *s.*
Sem. Citri ℥iij
Pæoniæ
Seseli Massil. ã. ℥ij
Ocymi
Caryophyll. ã. ℥j
Dauci
Aquileg. ã. ℥ij *s.*
Pulp. Tamar. Ind. ℥j
Herb. Agrimoniæ
Ceterach
Spicanthi
Linguæ cervinæ
Carduibened.
Neronicæ
Chamædrios ã. M. j
Herb. Paralys.
Chamæpithyos ã. M. j
Cichorij
Endiviæ
Epaticæ nobilis ã. M. j
Coq. in s. q. aq. Cochleariæ, Nasturtij Aquatici & Betonicæ pro ℥ *xxviij.*

In ℥*xvj*

In ℥xvj effervescant
Fol. Sennæ f. s. ℥ij
Epithymi Cretici ℥i s.
Stent. infus. per h. 3. Deinde colentur sine expressione pro ℥viij & serventur: signenturq́ PRIMA COLATURA.
Deinde R. alteram partem colaturæ, quæ pendet lib. 1. & in illa coquantur ad medietatem.
Cortic. rad. Elleb. nig. Styr. præp. ʒiij
Turbith. alb. ʒij
Caryophy. ʒij
Zinzib. ℈j
Ubi sat cocta fuerint, colentur pro lib. s. quæ addatur primæ colaturæ, & in his colaturis ambabus in nodulo ligata per noctem infundantur.
Agarici trochisc. ʒvj
Rhabarb. opt. ʒj s.
Spicæ Indic. ℈j
Manè ebulliant parum, & exprimantur fortiter, & adde
Syrupi Bizantini
de Scolopendria ā. ʒij
Mellis anthosati ʒj
Succi Rutæ ℥vj
Cochleari ʒj
Sachari albiss. ℔ s.
Coq. ad formam lulepi aromatisati Cinnamon. gr. X. & S. Purgiersafft.

Quamvis autem hoc medicamentum ingrediantur radices Ellebori nigri & Turbethum eorum tamen activitas adeò emendata, ut naturæ conveniant, peccantesque materias suaviter benignè & sine violentia educant. Usus hic erit. Singulis diebus, post usum lenitivi, mane h. vj tres uncias capiat, quibus tamen vel oleum anisi, vel cinamomi, vel caryophyllorum adstillarit, ebibet, servato ad hor. x. jejunio. Post assumtas illas tres unicas licet dormire paululum, non tamen ultra semissem horæ; sudor etiam omninò esto prohibitus. Quinquies cacabit de die ab usu hujus medicaminis. Quod si, nobilissime Domine, per singulos dies usum hujus medicaminis sustinere nequis, quandoque uno abstinebis die. Vel etiam triduum usurpet, quarto subsistat, venamque curet incidi epaticam, ad effluxionem sanguinis ℥v. Arbitror ego, præterea ut id adjiciam, ex diuturnâ mœsticia venas ad ventriculum tenden-

tes incaluiſſe ſupra modum. Id ſi ità, earum refrigeratio innuitur. Per phlebotomiam autem optimè eventabuntur (ignoſcant mihi manes Ciceronis) & refrigerabuntur.

Quin imò ejusmodi ventilabrum, requirit & ipſum cor, propter vicinitatem & rectitudinem : requirunt id venæ ſplenicæ ſiniſtri hypochondrij : requirit id totum ferè corpus. Phlebotomia autem ea partienda eſt. Primo ergo die aperiatur epatica in dextro brachio, emittendo ſanguinis uncias tres. Diebus ſuccedentibus ex eadem, ſed ſiniſtri brachij, epaticà ſanguinis emittuntor unciæ duæ vel duæ cum ſemiſſe. Hâc ratione non ſolum caliditati undiquaque ſuccurretur : ſed & purgans medicamentum penetrabit facilius, ſuccedetque felicius. Syrupi poſtmodò, quem ſupra præſcripſi, ulterius continuetur uſus. Iſte poſtquam abſumptus fuerit, ſuaſerim, ut pro expurgatione mineræ reſiduæ, bolus ſupra præſcriptus in uſum revocetur, ſic eum non ſolum obſtructio tolletur, ſed & materia quæ ulterius obſtructura radicitus extirpabitur. Hâc ratione primæ & ſecundæ intentioni ſatisfiet plenariè.

Attendendum autem hoc loci ad lotium. Id ubi clarum fuerit, album, aquoſum & tenue, humores in venis meſaraicis contentos, non intensè nimis incaluiſſe, oſtendetur. Aperientia itaque adhibeantur ejusmodi, quæ calida ſint attenuantia, incidentia & detergentia. Satisfiet huic indicationi thermis, acidulis, Jure galli decrepiti, ſecundum deſcriptionem Avicennæ & Aëtij. Bibas ergò aquam thermalem vel ejus loco jus galli decrepiti, vel acidulas. Aperientia iſta duûm ſunt generum, calida & refrigerantia. Non autem nullo cum diſcrimine bibendæ ſunt aquæ eæ thermarum medicatæ, ſed quadrante horæ prius quam bibantur, maſſæ pilularum ſequentium dantur grana x. vel. xiv. Ita enim ijs thermarum aquis major penetrandi vis conciliatur.

℞ *Rad. Filicis maris*
Pentaphylli
Fol. Cardui bened.
Chamædryos
Ceterach
Veronicæ ā. ℥ij

Pulveriſ. ſubtiliter & ex ipſis f. Extractum. Cujus extracti recipe gr. 12. vel 14. vel ℈j. form. pill. no. v. vel 7. vel. 8. ſumendæ mediâ horâ ante thermas. Non ſolum autem manè hæ ſumuntur pilulæ ante potum thermarum, ſed & poſt meridiem hor. 3. Neque etiam poſt meridiem iterandis thermarum potus, ſed ſolæ dantur, ſine thermis, ut cum cibis cœnæ commiſceantur, ſicque cibus evadat medicamentoſus.

Uſum

Usum acidularum dissuadeo penitissimè, quod multis humoribus melancholicis corpus tuum abundet. Quod si urinæ apparerent rubræ, thermæ neutiquam prodessent. Obstructiones enim calefacientibus & refrigerantibus simul aperiendæ essent. Tunc verò demùm pilulæ eæ ex extractis præparatæ dabuntur h. 7. subsequatur serum lactis caprini in quo ℥ij emulsionis sem. melon. ex aqua graminis vel hederæ terrestris factæ, immiscendæ erunt. Dosis lib. iij. Ebibatur calix alter post alterum pitissando. Jejunium habeatur ad horam usque decimam. Post seri hujus usum, si aëris patitur clementia, deambulandum, ut ita sese id lactis serum profundius in corpus insinuet. Compertum est hoc modo materias, quæ obstructionem faciunt, per urinas & alvum educi. Heic verò medicorum quidam plenis buccis mihi contradicent. Tres seri libras inquient, cur propinabis vice unâ: ventriculo id non exiguam creabit molestiam? Hæc illi. Euge verò, habento sibi hoc responsi. Si sero lactis per venas penetrandum mesariacas, magna requiritur quantitas. Quibusdam tamen pro ratione tolerantiæ patientis, in minori quantitate exhiberi poterit. Sed non citra noxam id fit ventriculi? Ita illi. Tu noli credere. Stante usu seri caprini, ut ne noxa inferatur ventriculo, sequens pulvis circa meridiem & vesperam, quando nihil ulterius bibit, dabitur.

R. *Coriandri in aceto vini præp.* ℥s
Sem. Anisi
Fœnic.
Siler. mont. ā. ℥j
Glycirrhizæ rasæ
Cinamomi ā. ℥ij
Calami arom.
Caryophyll. ā. ʒj
Margarit. præp.
Corall. rub. ā. ʒj
Masticis ʒj
Rad. Imperat. ʒij
Sachari resati tabulati
Candi albiss. ā. ℥j
Mist. f. Tragæa.

Præsens etiam Medicus, ne noxa inferatur ventriculo sacculos, unguenta, scutaque Stomachalia fieri curabit. Retulit mihi præterea tuus famulus, te impotentia quadam eundi laborare. In ipso enim paroxismo hypochondriaco dum te hinc inde manu duci per famulos curas, motu eo

te non parum levari perſentiſcis. Unde autem obſecro hæc motus impotentia: unde & hæc per motum & manuductionem allevatio? Impotentia movendi crura & pedes ſympтoma eſt motivæ actionis, quæ fit in nervis. Nervi autem læsâ actione motrice moveri nequaquam poſſunt. Cum ergò motu & manuductione ſpiritus animales in cerebro, qui Principium motus ſine quo vocantur, nondum alterentur, allevatio hæc nervis nequaquam aſſcribenda. Quandoquidem ergò motio hæc potentiam locomotivam promovet, veriſimile eſt, quiddam muſculis, qui pedes & crura movent, ipſorumque muſculorum tendinibus ineſſe, quòd motivam impediat. Impedimenti ejus materia partim flatus eſt, partim humor melancholicus, tenuis & flatulentus, qui ejusmodi ſcorbutica ſymptomata plerunque cauſare eſt ſolitus. Humor quippe ille & flatus tendines verſus centrum eorum contrahit, unde crura difficulter poſſunt extendi. Materia verò ea in tendinibus & habitu muſculorum nidificans, per balnea, per motum, & per medicamenta ſcorbutica alia diſcutitur. Motus imprimis in hoc caſu maſculè flatus diſcutit, ut & humorem melancholicum ichoroſumque. In paralyſi venenoſa & apoplexia levi motus & manuductio nocent permultum. Vaporum quippè minera, quæ motu commovetur, ſi ex hypochondriis ſurſum feratur, nervos magis magisque opplet.

In tali ergò paroxyſmo malum motu intenſius redditur in ſcorbuticis ſymptomatis mitius. Proderit ergò, ſi & tu ipſe ſero caprino naſturtium vel cochleariam incoquas, bis de die bibas, & ſi natura facilè toleret, ſudoribus te accommodes. Vinum chalybeatum & decoctum Saſſafras & ipſa hic adhiberi poſſent. Quia verò malum hoc quaſi ſcorbuticum thermis, ſero caprino & naſturtio expelli & poſſit & debeat, ſilentium de iis eſto ſilentiſſimum.

TERTIUM CURATIONIS CAPUT.

CORroborandæ jam partes principales: ſunt eæ ventriculus, epar, lien, cor & caput. Hæc intentio alterantibus & obſtructionem aperientibus incluſa eſt. Inprimis verò thermæ non ſolum obſtructionem aperiunt potenter, ſed & haud ſegniter viſcera calefaciunt, humiditates ſuperfluas abſumunt, partesque principes corroborant. Sed cum cautione hæc dicta ſunto. Præſtant id thermæ partibus omnibus generaliter: in ſpecie verò & cuilibet parti ſua ſpecifica medicamenta haud quaquam in ſimul deneganda.

QUAR-

QUARTUM CURATIONIS CAPUT.

Viscera singula jam singulatim obfirmanda. Pro ventriculo hoc faciet:

Recip. *Cinamomi elect.* ℥ij
Galangæ ℥j
Garyophyll.
Corall. rub. ã. ℥j
Rosar. rub.
Cortic. Citri ã. ℈ij. *f.*
Cardamom.
Nuc. Moscat. ã. ℥ß
Santal. omn. ã. ℈j
Pell. Strom. ch. gallin ℥ij.
Conserv. Cochleariæ ℥j. *f.*
Rosar. ℥ij
Diacyton. sine spec. c. sach. ℥iij
Sachari solut. in vino Malv. ℥vj
F. Electuar. S. Magensterckung.

Electuarii hujus particula, in quantitate nucis castaneæ sumenda quater per septimanam, bis hor 7. matutinâ, bis itidem hor. 3 pomerid.

Pro roborando Epate & Liene.

R. *Conserv. Capill. Ven.*
Flor. Cichorii ã. ℥j. *f.*
Ceterach.
Troc. de Eupatorio.
Capparib. ã. ℥j. *f.*
Sp. Diarhod. Abbat. ℈iij
Cum Syrup. de Byzantiis F. Electuar.
aroma ist. C. Ol. Canellæ gut. iij
S. Sterckung zur Miltz und Leber.

Electuarii istius capiendæ particulæ decem per septimanam pro diebus quinque, quantitate castaneæ nucis hor. 7. mat. & 3. pomerid. Utriusque hujus electuarii usus continuandus per septimanas plusculas.

Possent & parari rotulæ ex speciebus capitalibus: ut & morsuli ex seminibus cum oleo carui. Cum verò id generis remedia demum post evacuationes, cacochymiam sublatam, postque intemperiem partium emendatam, locum habere possint: eò loci & ego ea rejecta volo. Postquam enim cognovero, quomodo res successerit, expeditius rotulas &

morſulos ordinare potero. Unum diligenter te volo monitum, Nobiliſſime domine, quod te certò facere, tuâ permultum intereſt.

In promtu habeas medicinas prophylacticas pro recidivo (quod DEus prohibeat) paroxyſmo hypochondriaco.

Recip. *Spec. Diambræ*
Roſat. novell. ā. ʒj
Margarit. præparat. ℈j
C. C. uſti præp. ℈ij. ſ.
Ambræ gryſeæ gr. iij
Ol. Carui gut. iiij
Sach. ſolut. in aq. Carduibened. ʒiij
F. Confect. in rotulis. S.
Küchlein zur *Præſervation* des *Paroxyſmi hypochond.*

Rotularum iſtarum aliquot ſemper habebis in ſtrophiolo. Quandocunque igitur perſentiſcis, inſtare jam irerum paroxyſmum hypochondricum, unam vel duas in os ingere, ut ibidem pedetentim diſſolvantur. Quod ſi paroxyſmus ille hypochondricus non ſoli capiti, moleſtias pariat, ſed & cor invadat, ibidemque palpitationem concitet. Tunc verò protinus ſequentes parentur rotulæ.

Recip. *Ol. Nuc. Moſcat. per expreſſ. ſ. ℈ij*
deſtillat. ℈ ſ.
Extract. Pœon. ℈j
Calami aromat. gr. XI.
Margarit. præp. ℈j
Corall. rub. gr. VIII.
Ol. Macis gut iij
Sachari ſoluti in aq. flor. Pœon. & Cichor. ʒvj
F. Confect. in rotulis.
S. Küchlein zu der Ohnmacht.

Doſis rotula una. Evidentiſſimus certè eſt earum effectus in paroxyſmo hypochondrico, cui cordis palpitatio conjuncta fuerit. Haud inferioris virtutis cognovi ſæpius, eas quæ ſequuntur, rotulas.

R. *Extract. Aromat. roſat. ℈ ſ. gr. ij*
Ligni aloës
Zedoariæ ā. gr. ij
Galangæ gr. iij
Margarit. præp. ℈ ſ.

Quando-

Quandoque pro ratione urgentis intentionis addere ſoleo
Ol. Cinnam. gut. iiij
vel Carui gut. iiij
vel Macis gut. ij
Sach.alb. ʒiij ſ. ſolut. in aq.Carduibened.
F. Confect. in rotulis.

Modus utendi idem, qui priorum rotularum. Ejusdem efficaciæ in paroxyſmo hypochondrico cum iisdem ſymptomatis, eſt ſuccus is, qui ſequitur.

Recip. *Extract. Carduibened. ℈i*
Calami aromat.
Scabioſ.
Meliſſæ ã. gr. iij
Sach. albiß. ʒij. diſſolut. in aq.
Meliß. F. Sycupus, cui adde
Syrup. aceroſitatis Citri ʒß
M. S. Safft.

Qui vult, quandoque momentum admiſcebit olei cinamomi.

Gloriantur plerique Italorum in ſuis lectionibus hunc in modum: Domini mei, hoc notate benè, hoc meum eſt inventum. *Poſſum ego cum DEO & rei veritate gloriari, hunc, quem annotavi, ſuccum, eſſe meum inventum, meque infinitos verè hypochondricos eodem ſubleväſſe.* Quæ tamen à me modo dicta, ſine invidia & præjudicio à me dicta, & ſine invidia & præjudicio ab omnibus nationibus accepta & recepta eſſe velim.

Ejusdem ἐνεργίας eſt pulvis, qui ſequitur.

Recip. *Margarit. præp. ℈j*
Corall. rub. præp.
C. C. uſti ã. ℈ſ.
Lapid. Bezoartic. gr. iij
Miſ. detur pro una vice in paroxyſmo.

Exhibetur in aqua card. bened. addendo nonnihil aquæ cinamomi.

Hiſce ità durante paroxyſmo peractis, ad ea quæ finem paroxyſmi ſubſequuntur, progrediar. Tunc verò particulam ſequentium morſulorum exhiberi impero.

Recip. *Margarit. præp. ʒj*
Corall. rub.
Garyophyll. ã. ℈ij
Cubebar.

Macis

Macis ã. ℈j
Ol. Nuc. moſc. deſtill. gut. X.
Expreſs. ʒj.
***Extract.** Pæon. ℈j*
Calami aromat. gr. XV.
Conſerv. flor. Pæon. ʒj
Cichor. ʒj
***Sach. ſolut.** in aq. Cichor. F. Confect. in morſulis. S.* **Morſellen.**

Ut etiam cor ad extra muniri queat contra vapores tenebricoſos & piceatos, qui in paroxyſmo id invadunt, volo jubeo, ut ijdem hi antecedentes Morſuli aq. borrag. meliſs. & violar. & cinam. paulatim irrorentur, ijdemque intra utramque manum compreſſam detenti & concalefacti, cordis regioni applicentur. Alia externa medicamina, ut ſunt unguenta pro epate, ſplene & renibus: item odora externa &c. nolui præſcribere, quod ea magno cumulo à præſentibus medicis fuerint adhibita.

Jam verò & remotio cauſarum externarum molienda. Dependet ea ex ſex rebus non naturalibus. Aere nimirum, cibo & potu &c.

Cum verò à præſentibus Medicis ſufficienter de his actum ſciam, lubens ijs denuò recenſendis ſuperſedebo. Unicum tamen addam colophonis loco.

Mœror animi diuturnus primaria & principalis cauſa eſt hujus affectus. Non ſolum enim longum is duravit tempus, ſed etiam habitu quaſi perpetuo conſervatus fuit.

Si ergò Nobiliſſime domine, in integrum cupis reſtitui, certò credas, hoſtem eum vitæ tuæ ſtruere inſidias.

Experimentis ego edoctus ſum quamplurimis, non paucos ſtante viduitate lecti, & perſeverante triſtitiâ & mæſtitia, vitam vixiſſe calamitoſam & miſerrimam.

Sed & hoc addo: multos eorum poſt crebras meas admonitiones ad ſecundas tranſiiſſe nuptias, poſtmodumque incolumes prolixâ ſobole familiam adauxiſſe ſuam.

Id ipſum & tibi, vir nobiliſſime, animitus comprecor.

(o)

CON-

CONSILIVM VII.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

MElancholia, quam nonnulli â flatibus Hypochondria tendentib., Hypochondriacam: Arabes, & inter hos præcipuè Avicenna Mirachialem: quod in venis, quibus meſenterium, quod ipſi ſuâ linguâ Mirach appellant, ſubſtratum eſt, ſitum habeat: plurimi præcordiorum ob anguſtias & anxietates circa orificium ventriculi (quam ſedem veteres, teſte Galeno, communi conſuetudine præcordia appellare ſoliti ſunt: Melancholiam nominaverunt.

Propriè non humorem melancholicum (licet ab eo tanquam causâ remotâ originem ducat) ſed errorem mentis cum metu & triſtitiâ ſignificat.

Et eſt actio Imaginatricis depravata à vapore aut aduſto, aut melancholico, flatulento, impetuosè ex venis hypochondriorum vel dextræ vel ſiniſtræ partis, aut utriusque ſimùl obſtructis, & proindè à calore quaſi inflammatorio, in illis effervescente, elevato in partem cerebri anteriorem, plerunque per ſuperius os ventriculi, tanquam per medium (nonnunquam ſine eo) impulſo, ſpiritusque animales ſuis tenebris obfuſcante, & metum atque triſtitiam excitante.

Hujus duæ ſunt differentiæ: una notha, levior: altera perfecta, eaque gravior. Utraque tamen actioni Imaginatricis infeſta, & eam ad depravatè agendum impellens.

Illa levior ſeu notha, ſuam mineram in venis dextris ab epate, ſuper meſenterio, in ventriculum diſtributis & per eum diſperſis, ex crudo chylo attractam, caliditate & ſiccitate jecoris, & venarum dextri hypochondrij quaſi inflammatoriâ, ſive nativâ ſive aſſcititiâ ſive utraque, retentam, ſitam habet: atque inde deinceps ebulliendo vapores fervidos, aduſtos & ſimùl flatulentos, rarò tamen mediante orificio ventriculi ſuperiore, ſurſùm ad cerebrum elevat, & ſpiritui animali permiſcet, atque mentis perturbationis cauſa eſt. Hæc, ſeu perfecta, eaque gravior conſiſtit in obſtructione earum venarum, quæ à ſplene ad ventriculum remeant, & venæ meſaraicæ, quòd meſenterio eâ etiam in parte inſtratæ ſint, appellantur. Obſtruuntur verò ab humore feculento & melancholico, ob retentionem partim diuturniorem, partim etiam ſplenis ca-

lorem, calefacto, & quasi inflammato. Tantò autem est gravior, quanto humor propiùs ad naturam melancholiæ vel atræ bilis accedit. Vapores enim obscuriores, atriores, acriores & magis partes nervosas vellicantes expirat, qui ut nunquam ad cerebrum feruntur, nisi mediante orificio ventriculi: ita etiam symptomata tetriora, gravioraque excitant.

Sunt & aliæ duæ differentiæ (quas obiter recensere libet) quarum una ex qualitate innominatæ alicujus luis: alteræ ex atoniâ seu labefactatâ Attractrice & Expultrice splenis proficiscitur, & scorbuticarum affectionum, puta splenum magnorum, volvuli hæmatitis, sceletyrbes, Stomacaces, & icteri nigri mater est, & contagione propagatur, victuque melancholico fovetur, & in Esse conconservatur. Quæ utræque, ut symptomatis hypochondriacis plerunque ægrotantibus molestæ sunt: ita utplurimùm cum illis confunduntur, & à Medicis, in arte non diù multumque exercitatis, difficulter distingui possunt.

Sed cùm utrorumque diversæ sint essentiæ, certæque causæ & symptomata appropriata & distinctiva, facile à peritis medicis in suos ordines rediguntur, & ab Hypochondriacâ, exquisitè discernuntur.

Galenus 3. de locis affectis, cap. 7. ex autoritate Dioclis, unam tantùm speciem Hypochondriacæ melancholiæ commemorat, eamque pyloro, quod quasi inflammari putabat, attribuebat: quam sententiam veteres plerique retinuerunt. Sed Moderniores, rem exquisitiùs & majori diligentiâ ad rei naturam rimantes, deprehenderunt, duas Hypochondriacæ species esse, ratione causæ materialis seu mineræ vaporum, diversis subjectis inhærentes; unam in venis dextræ partis, perindè ut paulò ante commemoratum est, ab Epatis caliditate excedente, ita calefactis, ut calefaciendo chylum perpetuo fervore & ardore molestiam quasi caliditatis alicujus internæ, in eo loco exhibeant; alteram in sinistrà parte in venis mesaraicis vocatis, inter ventriculum & splenem collocatis.

Subjectum hujus Melancholiæ proximum est anterior pars cerebri, & secundum ventriculos & poros ejus omnes: remotum verò sunt venæ in hypochondriis tam dextræ, quàm sinistræ, in quibus nidum habet materia, à quâ vapor flatulentus sursùm ad partem cerebri anteriorem exhalat.

Producitur autem hoc malum, atque in perpetuo suo Esse fovetur à duab. potissimùm causis. Quarum prima formalis seu proximæ vicem gerit, & est ipsa essentia morbi, videlicet vapor, aut fervidus, biliosus & adustus: aut melancholicus: utrobique tamen flatulentus & spiritus animales perturbans, & Imaginatricem frustrans. Altera remota est, & est minera dictorum vaporum, cerebrum afficientium. Estque nihil aliud,

quàm

quàm humor aut calidus, fervens, bilioſus & aduſtus: aut melancholicus, nonnunquam multa copià pituitæ tenuis, acidæ, pontícæ & crudæ permiſtus, contentus in venis vel dextræ, vel ſiniſtræ partis, aut utriusque ſimul. Venæ dextræ partis ſunt eæ, quæ ab Epate ſuper meſenterio in ventriculum feruntur atque per ejus ſubſtantiam diſperguntur.

Siniſtræ partis venæ, quæ meſaraicæ appellantur, inter ſplenem & ventriculum ſitæ ſunt, & ſpleni ſanguinem melancholicum adducunt, ex eoque excrementum melancholicum in ventriculum, ad eum conſtringendum, famem exuſcitandam & deinceps expellendas quaſi exprimendo ſuperfluitates ejus devehunt. Hæc in utrisque venis collecta & obſtructione contenta minera, gignitur ex vitio & primæ, & ſecundæ coctionis.

Primæ coctionis ob labefactationem chyliſicationis, quæ à perfrigeratione ventriculi originem ducit: & eſt vel nativa, vel aſſcititia. Nativa ea eſt, quâ ventriculi calor in primâ generatione, à caloris gradu & temperie naturali, in frigiditatem ſecundum latitudinem aliquam receſſit, ita ut frigidior ſit, quàm ſecundum naturam eſſe debebat. Aſſcititia, quâ ventriculus de ſtatu naturali poſt ortum declinavit in frigiditatis declinationem eam, ut officio chyliſicationis pro eo atque ſecundum naturam fieri debet, non perfectè fungatur, & imminutè coquat. Atque hæc à duabus cauſis proficiſcitur: internâ videlicet & externâ.

Interna ventriculi caliditatem lædit primùm reſolvendo aut diſſolvendo; quando videlicet epar & venæ ab ipſo ad ventriculum diſperſæ, item ſplen & venæ meſaraicæ ſuâ quaſi inflammatoriâ caliditate & ſiccitate, ventriculi calorem reſolvunt & diſſipant, ita ut quemadmodum lumen minus à majore obſcuratur, calor ventriculi ab iſto calore, qui illi eſt extraneus & excedens, diſſipatione fiat inferior, & ſic ſuâ naturâ frigidior. Deinde coctionem in ventriculo impediendo.

Nam quotiescunque ventriculus ab ingeſtis cibis in majorem molem extenditur, à caliditate viſcerum & venarum adiacentium quaſi uſtione læditur & premitur, & tali anxietate afficitur, ut ob igneam caliditatem fugiat & ſeſe contrahat, ſicque coctionem nullo modo debitè peragere poſſit. Unde chylum non temperatè coquit, ſed uſtione corrumpit in calidum & ſiccum à naturali ſtatu longè diſcedentem, quem vicinæ venæ & viſcera ob nimiam caliditatem, quoad tenuis eſt, maturiùs attrahunt, attenuandoque in caput deferunt, & illud replent, doloresque tàm in vertice & antrorsùm: quàm retrorſum, adeoque ſecundum dextram & ſiniſtram partem exuſcitant. Inſuper ſimili imbecillitate, partim in pituitam acidam aut acerbam, partim pro ratione ciborum aſſumpto-

rum in ſuccum nidorulentum & amarum convertit: tandem quoad ea craſſior eſt, calore igneo in venis torret, & ita lentam reddit, ut illi propter obſtructiones non pateat deſcenſus ad epar & partes inferiores. Dùm hoc fit, anxietatem magnam ventriculus ſuſtinet: quippe qui à chylo crudo & craſſo per longiorem moram diutiùs retento, perinde ut ab excremento undiquaque torquetur & lancinatur, nec priùs quieſcere poteſt, quàm ipſo per vomitum liberetur.

Externa verò cauſa ventriculi caliditatem ita labefactans, ut imminutè coquat, ſub ſe comprehendit ſex res non naturales à Medicis vocatas.

Quarum prima eſt aër, ſuâ frigiditate, ſi quis fortè ſeſe ab eo non probè muniat, ventriculum æquè, atque reliqua membra totius corporis vehementer lædens. Altera eſt peccatum commiſſum in cibo & potu: in quibus conſideratur primò ſubſtantia: quando nimirùm cibus crudus & difficilis coctionis frequenter uſurpatur. Quo in caſu eſt vituperanda beluina & audax quorumdam intemperans oſtentatio, quâ certando de bonitate ventriculi, quòd non modò carnes & piſces fumo induratos & crudos, imò quaſi etiam lapides pro cibis concoquere poſſint, vorant. Secundò, quando copioſior cibus & potus non ad famem ſatiandam: ſed ad nauſeam & vomitum usque ingeritur. Quo etiam redigendæ ſunt crapulæ, quæ plerorumque morborum, præſertim apud noſtram gentem, procreatrices cauſæ ſunt præcipuæ. Tertiò, quando ventriculus oneratur quotidianis cibis & potibus refrigerantibus, qualia ſunt lacticinia, uſus lactis & caſei, olera refrigerantia, ut ſunt lactucæ, ſonchi, cichoracea, melones, pepones, fructus horarii: quorum multiplex & frequens uſus non prohibendus ſed execrandus erat. Quartò, quoties nec tempore juſto & debito, nec ordine conveniente cibi ingeruntur, imò crudi & inconcocti apponuntur, tandemque verè vix maſticati, fruſtulatim deglutiuntur.

Tertia eſt error commiſſus in motu, qui poſt cibum ſumptum eſt concitatior, quàm convenit: qualis eſt ſaltatio, exercitium equitationis aut gladiatorium, quo calore à coctione in ſuperficiem evocato, neceſſariò cruditates cauſantur.

Quæ verò in excernendo & retinendo corporis excrementa, ſomnoque & vigiliâ, ac tandem animi affectibus quotidiana committuntur errata, unà cum iis, quæ hactenùs commemorata ſunt, tantæ ſunt potentiæ, ut hæc ſola primam coctionem aut planè evertere, aut tantùm lædere & labefactare poſſint; ut rarò ægrotos eſſe audiamus, qui ſobriè & temperanter, id eſt, ſecundum naturam, vitam ſuam traduxerint.

Atque

Atque hactenùs de cauſis, ventriculi facultatem coctricem ita labefactantibus, ut imminutè coquat, tam externis, quàm internis, nativis & aſſcititiis. Sequitur nùnc de cauſis ſecundam coctionem, quæ vaporis mineram, de quâ ſermo præcipuus eſt, producit, labefactantibus.

Cùm enim vitium primæ coctionis non emendetur in ſecundâ, diligenter ſciſcitari oportet, unde, & quomodo minera vaporis aduſti, acris & melancholici atque flatulenti generetur.

Dictum autem eſt pro ratione ingeſtionum & imbecillitatis caloris ventriculi & caliditatis extraneæ viſcerum & adjacentium illis venarum, chylum inæqualem generari, illumque in ſecunda coctione non perfici, melioremque aut benigniorem fieri; idque propterea, quòd chylus & ſecundum ſubſtantiam & qualitatem & quantitatem perfectione ſuâ deſtitutus eſt. Conſiderandus igitur eſt ſecundum omnes circumſtantias.

Quoad ſubſtantiam: eſt crudus inconcoctus & inæqualis. Partim enim eſt tenuis & aqueus: partim mediæ conſiſtentiæ. Quoad qualitatem: eſt craſſus, & modò acidus & ſubaſtringens, modò acris, modò amarus. Quoad quantitatem: eſt copioſior, quòd ob frigiditatem ventriculi, hypochondriaci ſemper plus ciborum, quàm rectè coquere poſſunt aſſumere ſolent.

Quotiescunque igitur natura in talibus ægris ſecundam coctionem aggreditur, ob caliditatem epatis & venarum, tenuem chyli & aquoſam partem maturiùs, craſſam ſeriùs & tardiùs attrahit: illam in vapores tenues, acres & nonnunquam ſubfalſos reſolvit, & in caput, ut paulò antè dictum eſt, extrudit, illudque replet & ſudoribus, vel catharris, vel cerebri perturbationi, & (ut ſuprà memini) capitis doloribus, ſed tamen hac in parte rariùs, materiam & cauſam præbet. Hanc in venis diutiùs ob ſiccitatem & caliditatem morari facit, & adurit, vel in aduſtum humorem, vel in melancholicum ſuccum, qui deinceps in lienem transmittitur, vel in atrabilarium humorem, qui morbi (atrabilis ab Hippocrate appellati) cauſa eſt, convertit. Colliguntur autem iſti humores, qui ſunt flatulenti vaporis, caput, ut dictum eſt, replentis & afficientis, minera, in dextrâ parte ob igneam, quæ in epate eſt, & venis ex ipſo per ventriculum diſſeminatis, caliditatem & ſiccitatem: in ſiniſtrâ, ob humoris melancholici vel craſſitiem, & propter admiſtam aliquam portiunculam pituitæ lentæ, viſcidæ, in venis meſaraicis adhæreſcentem: vel copiam à ſplene imbecillo non ſufficienter attractam: aut ad concitandam famem, & ventriculum, conſtringendo ſeſe, exonerandum plenè, & ſecundum quantitatem, naturæ convenientem, non expulſam: ſed eo quaſi in itinere ob

expultricis debilitatem, relictam : deinceps verò propter morem, ratione obstructionis diutiùs detentam, effervefactam & ficciorem & ad expulsionem rebelliorem redditam. Minera igitur in utrâque parte utrobique est actu calida & ficca : potentiâ autem in sinistrâ parte, frigida & ficca : in dextrâ partim pro ratione chyli in calidum & ficcum humorem traducti, calida & ficca : partim in humorem adustum conversa, frigida & ficca : facultatis autem acris & astringentis. Unde in apertum prodit causa gravitatis, imò etiam acerbioris mitiorisque paroxysmi. Quotiescunque enim vaporis minera in utroque hypochondrio fixa est, & ab utroque viscere, puta, epate & liene simùl proficiscitur : paroxysmus hypochondriacus gravissimus est : quando verò in alterutro tantùm sedem habet, & unum tantùm viscus læsum est, mitior est. Ubi verò nullo viscere læso in solis venis, iisque vel hujus, vel illius partis minera nidum habet, mitissima accessio est, & facilùs atque citiùs terminatur. Porrò etsi hæ mineræ in utroque latere sive hypochondrio, maximè verò in sinistro perpetuò hærent : non tamen proinde concludendum est, tumorem, tensionem, duriciem aut dolorem in alterutro, nisi fortè splen præter naturam intumuerit, sequi oportere : quòd istius mineræ (quamvis plurimorum flatuum, ructuum, murmurum & rugituum, circa imum ventrem, & situm venarum mesaraicarum sinistræ partis continua sit productrix) copia sit exigua, quæ plerunque repetitis intervallis excernitur, & potissimum quando materia cruda & pituitosa, in ventriculo copiosiùs collecta, & eum gravans, impulsu naturæ, quasi criticè ad intestina ruit, & cum humore melancholico in transitu ita permiscet, ut non alba : sed atrâ fuscedine inquinata colorataque appareat. Atque hactenùs de causis, mineram vaporis melancholici in secundâ coctione producentibus, internis. Ex quibus hoc malo conflictantes diligens instituere debent examen erratorum suorum, ut ea, à quibus læduntur, aut læsi sunt, evitare & sic sibiipsis auxilium medicum afferre possint.

Ut verò id tantâ majore confidentiâ & certitudine ab illis fieri queat : recensenda sunt signa, ex quibus, tanquam certis & demonstrativis notis naturam atque essentiam hujus mali dignoscere & firmiter concludere possint, non alio, quod plerisque usu venit, quàm hoc malo affligi se. Ac primùm, quòd actiones læsas, easque animales attinet : depravatur functio imaginatrix, ob admistos spiritibus animalibus vapores, obscuros, tetros & tenebrosos, ita ut patiens sibi falsò imaginetur varia & multiplicia. Plurimi enim in eum errorem incidere solent, ut fletu sese & ejulatione macerent, metuendo sibi ab apoplexiâ : multi ab epilepsiâ; non-

nulli

nulli à subitâ morte, ita ut ejus metu cotidiè testamentum condere velint, quasi cras aut perendiè morituri, cum tamen peractâ septimanâ, nihil de sepultura rectè instituendâ sese offerat. Plurimi alios morbos sibi imaginantur, ex quibus nonnulli calculum : alii tumores in ventre inferiore & mesenterio : alii aliquod viscus internum corruptione in abscessum abiturum, & incurabilem morbum sibi persuadent. Memini, me in hospitali Torgensi quandam famulam ex sinistro hypochondrio melancholicam, propter quotidiana μορμολυκεῖα, ructus, flatus, rugitus & murmura ranas sese in sinistrâ parte ventris inferioris, quâ venæ mesaraicæ à splene ad ventriculum feruntur, alere, imaginari : cui post obitum, cùm aperiretur, non modò ingens Saburra melancholici & pituitosi humoris in venis reperiebatur : sed etiam (quod mirum est, attamen ab Hieronymo Cardano multo tempore antè observatum) calculi in aliquibus venis deprehensi sunt. Quidam in eo errore versantur, se malo, nulli unquam hominum cognito detineri : qui quoniam eâ in felicitate sunt, ut in imperitos medicos incidant, tale malum planè immedicabile opinantur. Multi dùm cum tantâ animi errantis luctâ bellum gerunt, tristitiâ perpetuâ sese macerant & metuunt, se, quando sub noctem lecto sese componunt, vicissim non resurrecturos, vesperam sequenti die non assecuturos, multo minùs cubitum rursùm ituros.

Atque hoc est saxum Sisyphi, quod imaginatione depravatâ patientes volvunt, ut sibiipsis sint perpetua calamitas & miserabile flagellum. Quomodo verò & cur Imaginatio in hoc morbo depravetur, paucis est declarandum.

Notum est omnibus, omnes mentis actiones perfectè perfici, mediantibus spiritibus animalibus, qui sunt instrumentum animæ proximum, & tanquam causa per quam : & actioni rectè obeundæ plurimùm conferunt. Spiritus etiam esse de naturâ lucis, splendidos, aëreos, puros atque lucidos. Quocirca si actio imaginatrix exquisitè & debitâ naturæ lege fieri debet : spiritus animales puros & lucidos esse oportet. At cùm in melancholiâ hypochondriacâ sursùm ferantur, & spiritibus animalibus permisceantur vapores obscuri, nigri, tenebricosi & flatulenti, illosque obscuros, nigros turbulentósque reddant : fit, ut subitus accidat motus & translatio spiritus animalis lucidi, contrarii scilicet in contrarium, lucis in tenebras, splendidi in obscurum. Quo circa ex hoc contrario, in contrarium mens transiens, de objectis, non secundum, sed præter naturam judicat : non concludit & rectè ratiocinatur : sed opinatur & errat, imò expavescit & metu contremiscit : quemadmodum videmus pueros & ju-

venes

venes ſubitò clauſis feneſtris alicujus conclavis, ex luce in tenebras translatos perterrefieri, & metu alicujus præſentis mali, non aliam ob cauſam exclamare: quòd propter tenebras ſubitaneas circumſtantia quæque, u antè, non liquidò & exactè videant, periculum vitæ, aut cauſam aliquam morbi, aut altèrius mali impendentis metuant. At quoniam vapo iſte flatulentus non modò ſpiritus animales, quatenùs imaginatrici: ſe etiam quoad cæteris ſenſibus exterioribus inſerviunt, perniſcetur, præter jam dicta, ſenſoria illa etiam perturbat: unde aures perpetuo tinniti ſonant, aut fragoribus & ſtrepitibus, quaſi molarum & aquarum impetuosè currentium, vel etiam campanarum ſonantium modò magis, modò minùs percelluntur. Oculi etiam obſcurè vident, & res viſibiles impeditè & quaſi perturbatè cernunt, imò ſæpe vapore admodum flatuoſo quaſi circumagi omnia putant, & vertiginoſi fiunt.

Quod ad motum voluntarium attinet, vapor melancholicus panniculos cerebri contingens, eos propter aciditatem & acrimoniam convellit, illosque conſtringendo motum excitat inordinatum: & proinde e parte cranii, quæ vertex appellatur, ſenſus quaſi dolorificus manifeſtè deprehenditur.

Porrò ſi iſte vapor ſit graſſior & copioſior, & nervos occupet, propter vim aſtrictricem, quam habet, ſpirituum animalium in ipſos irradiationem & tranſitum inhibet & obſtruit, adeò ut nervi quaſi calore ac movendum prohibeantur, nec actiones motus expeditè exſequantur. Unde ſi nervos linguæ imbuat, formicationem in illis exuſcitat, obrigeſcun muſculi linguæ, & loquela impeditur, imò etiam gula ſimùl conſtring videtur. Si verò thoracem moventes occupet nervos, eâdem de caus reſpiratio fit difficilior, & præcordia atque thorax quaſi convelluntu Cæterorum verò nervorum paria deinceps invadens, convulſionem par tium capitis & inprimis faciei talem excitat, ut frons labiis, & mentu buccis & naſo conjungi & uniri velle videantur.

Inſinuans autem ſeſe nuchæ & nervorum principio: primùm ne vos, brachia & manus moventes, ad motum pigros & flaccidos reddi perinde ac ſi παραλυτόντι cum ſtupore, in illis à primo principio per lon gitudinem brachiorum uſque in annularem & minimum digitos ſeſe exten dente, cum formicatione quadam, ac præterea cum frigore ſeſe exporr gente, illis accidat: idque præcipuè, quando vapor ex utroque hypo chondriorum latere ſurſùm fertur & univerſum ferè cerebrum occupa Si verò ex alterutro tantùm hypochondrio vapor eructando exhalet, tùn etiam alterutrum brachium & manus ſtupeſcunt, digitique duo, minimu

& ei contiguus annularis, formicante perfrigerationis ſenſu pertentantur. Tandem ubi nervos circa os ſacrum perreptat, crura, pedes, & horum digiti non minor (quàm in brachiis & digitis manuum accidit) ſed major exiſtit formicatio; ſæpeque unà ſtupor cum tanta convulſione ſupervenit, ut crura ſurſùm quaſi trahantur, tandemque patientes nec ampliùs ſtare, multò minùs ambulare poſſint, imò lecto decumbere cogantur.

Similiter hujusmodi vapor motum, quem natura ad conſervationem individui ordinavit, impedit: dùm non ſolùm nervos cordis obſidet: ſed totam cordis ſubſtantiam replet, & acrimoniâ, aciditate atque convellit, & in tantas anguſtias adigit, ut motu violento palpitare, & arteriarum celerem & velocem, ad diſcuſſionem & expulſionem tam violentæ flatulentiæ & infenſæ qualitatis impulſum excitare cogatur. Quod, quando ſit, patiens planè de vitâ deſperat, & opem atque auxilium maximo labore & alto ſuſpirio deſiderat atque expoſcit. Ex iisdem etiam fundamentis & cauſis jam recitatis, ſpiritus animales ſuâ caliditate & frigiditate; & cum his conjunctâ ſiccitate non ſolùm perturbat: ſed etiam roridam cerebri humiditatem abſumit, & ſomni cauſam proximam atque materialem exiccat, vigilias perpetuò moleſtas fovet, aut ſomnos perturbatos, metus, terrorum & phantaſmatum plenos inducit, & ægrum perpetuis ſomnorum ludibriis vexat & exercet. Atque hæc indicia ſunt hujus morbi, quæ à læsâ actione animali & vitali ſumuntur. Quæ naturalem ſequuntur, partim ſuprà recitata ſunt: partim jam commemorabuntur, quando de excrementis ſermonem inſtituam.

Suprà memini, mineram vaporis flatulenti, aduſti & melancholici originem ducere à læsâ chylificatione, quæ in ventriculo abſolvitur, & ſanguificatione quæ ab epate in ſecundâ coctione perficitur. Nùnc verò neceſſe eſt oſtendere, quomodo excrementum ſit opus procedens ab unaquâque coctione, & quomodo ſingulæ per certa ſigna, læſæ deprehendantur.

Ac primò, quotiescunque ventriculi facultas chylificatrix ab intemperie frigidâ & humidâ (nonnunquam etiam ſiccâ) eſt labefactata, non ſolùm copioſiores cibos & potus, quàm coquendo ſufficienter ſuperare poteſt, appetit: verum etiam ingeſtos, propter humiditatem tam nativam, quam aſſcititiam non arctè complectitur, multò minùs in cremorem ſecundum naturam perfectè alteratos convertit: ſed in liquorem aqueum copioſum, nonnunquam acidum, interdùm acerbum & ponticum, ſæpè amarum & bilioſum (cibis inæqualibus videlicet unâ vice ingeſtis & corruptis) transfert: neceſſariò ventriculi orificio ſuperiori

non debitè coarctato & clauſo ſequuntur ructus plurimi, interdùm inſipidi: interdùm verò acidi, indorulenti & amari.

Deinde cùm imbecillitatem coctricis imitetur converſio ingeſtorum non in cremorem ſubſtantificum, ſed aqueum ſalivalemque, ut modo dixi, humiditatem (ſicut videmus in carnib. ob ignem inſufficientem juſcula aquea non ſubſtantifica coqui) quæ propter obſtructas venas utriusque hypochondrii, nec ab epate ſufficienter attrahitur, nec deorsùm deſcendere poteſt, ſursùm repit, & lignam multâ ſalivâ, aqueâ humiditate imbuit, & os aquâ ita replet, ut ſine intermiſſione multam ſalivam cum paucâ pituitâ excernant, ſecundnm aphoriſmum Hippocratis, cùm dicit: Qui frequenter & multum exſpuunt, hoc melancholicum eſt. Quo in loco notandum, quòd propriè de hac ſpecie melancholiæ loquatur.

Porrò cùm ob calorem extraneum & quaſi inflammatorium, qui ex epate & venis utriusque hypochondrij prodiens, ventriculo moleſtus eſt, non ſecundum naturam fiat coctio, ſed potius adluſtio: fit, ut in tam violentâ coctione â calore igneo inſtitutâ, vehemens ſequatur aquoſi chyli ebullitio, cum multis bullis, in flatus abeuntibus, qui non ſolùm ventriculum: ſed etiam hypochondria vehementer extendunt, & circa præcordia tantam anguſtiam producunt, ut ex lancinatione orificij ventriculi, ex nervis ſexti paris, ſenſum exquiſitum obtinentis, ægrotantibus ſæpè anxietas cum lipothymiâ ſuperveniat. Idque tùm maximè accidere ſolet, quando craſſiores partes chyli propter obſtructas venas non poſſunt deorſùm deſcendere & expelli, ſed longiùs retinentur, & propter illam moram, conditionem veri chyli ammittunt, naturamque excrementi induunt, & naturæ adverſariam proprietatem aſſumunt. Tùm ſanè orificium ventriculi tantopere afficitur, ut tremere ventriculus ſentiatur, & animi quaſi deliquium propter dictos nervos comitetur. Quæ omnia non priùs ceſſare ſolent, quàm natura id, quod grave & moleſtum eſt, duplici modo expellat: craſſum enim vomitu extrudit: tenue aquoſum acidum & ponticum, per cæca ſpiracula totius corporis ad ſuperficiem cutis, propter acrimoniam & aciditatem cum horrore quaſi febrili expellit, relinquendo tamen propter ponticitatem pororum cutis aſtrictionem extuberantem & elatam, quæ anſerum deplumatorum cuti non eſt abſimilis: quem horrorem vapores, ex ſiniſtro hypochondrio inſtar impetuoſi flatus, expirantes, maximâ ex parte & irritare & adjuvare ſolent. Cùm enim humor melancholicus ſuâ naturâ flatibus commovendis ſit idoneus, præter dictum horrorem in ſiniſtro hypochondrio perpetuos rugitus (præſertim ſi aquea humiditas, quæ collecta aceſcere cœpit, ſit admiſta) & mormo-

lyci

lycia procreare solet. Accedit his omnibus, oluum, ob quasi inflammatoriam caliditatem venarum in utroque latere, præsertim consentientibus utrisque visceribus, epatis scilicet & lienis, exiccari & obstrui, & ex hac obstructione flatus retineri, qui non modò hypochondria tendunt: sed & paroxysmum, non patente exitu, hypochondriacum irritant, & fecibus permisti, eas bubulorum stercoribus similia & levia reddant: adeò ut medicus diligens, præservaturus ægrum suum ab invasione paroxysmi, operam omnem eò dirigere debeat, ut enematibus alvum fluidam reddentibus, unà cum istiusmodi stercoribus, flatus deorsùm trahentibus, liberum & tutum reddat. Ob eandem caliditatem tam vitio primæ, quàm secundæ coctionis excrementa alvi acriora & biliosiora esse solent, adeò ut in excernendo acrimoniam maximam præ se ferant, & ægrotantes misere excrucient.

Unde urinæ etiam acriores propter admistionem materiæ adustæ reddantur, ita ut, dùm excernuntur, nonnunquam non levem mordacitatem comitem habeant. Nec solùm acrimoniam molestam obtinent, sed ex adustione fœtorem aciditatis & putredinis cujusdam, cum obscurâ russedine, propter admistas partes interdùm biliosas, interdùm melancholicas obtinent. Quibus etiam accedente caliditate renum, partes sanguinis crassiores in saburram substantiæ arenosæ conversæ permiscentur, & sæpè obstructionem in renibus dolorosam excitant, & inde calculi metum ægris adferunt; excreti verò eodem vicissim eos liberant.

Quod si non modò hujusmodi arenosam urinam detineant: sed etiam alii humores pituitosi eas vias impediant: urina tenuis & alba atque aquea apparet: quæ simùl etiam propter obstructiones, augmentum caloris & flatuum, atque consequenter paroxysmum instare pronunciant. Unde etiam præsertim si ægri largiùs bibant veteres cerevisias & vina, ichoribus unà cum sanguine in habitum venarum copiosè attractis, sudores ob dominium melancholici humoris, copiosi & fœtidi, inprimis de nocte perfluunt, atque tùm de atrocitate paroxismi, nempe qui alvo non fluente plerunque ob flatus retentos frequentiùs ingruit & exacerbatur, vehementer querulantur.

Accedentibus etiam erroribus, à causis externis profectis, & calorem, quasi inflammatorium exasperantibus, ut magis igneam naturam assumat, colliquatio quædam humorum exurgit, & fluxum alvi excitat, nonnunquam biliosum, interdum multo excremento melancholico & nigro simùl permistum, aut præcedente ob retentionem humoris melancholici in splene & venis mesaraicis collectione, attum & melancholicum.

Cumque in hac affectione ventriculus imbecillus, ut ſuperiùs commemoratum eſt, plus appetat, quàm ſufficienter coquere poteſt: conſequens eſt, imminutam coctionem, collectionem multæ pituitæ crudæ, aquoſæ, albæ, partim acetoſæ, partim ſubamaræ, nonnunquam propter internum calorem craſſæ & viſcoſæ, atque etiam flatulentæ, cum melancholico humore permiſtæ (præſertim in ijs, qui tenuem & multam ſalivam, cum paucâ pituitâ permiſtam per os ejicere ſolent) comitari: quæ deinceps per alvum ſponte proruit, vel enemate alvum irritante ad expulſionem promovetur.

Talis autem pituita qualiſcunque ſit, ſi diutiùs retineatur, à calore interno lentorem contrahit, & ſi tenuis, in excretione ſpumoſa apparet.

Hactenùs, quæ ab excrementis ſigna petuntur, diligenter examinata & commemorata ſunt: nùnc quæ qualitates mutatæ, ſive externæ affectiones hypochondriacis ſuperveniant, commemorabo.

Ac primùm, quoniam hic affectus quaſi inflammatorius eſt, teſte Galeno, ſolet ægrotantes circa hypochondria moleſtiſſimo ardore, fervore & æſtu interno excruciare, nonnunquam in utroque, nonnunquam verò in alterutro. Unde aliquos reperias, hoc miſerabili flagello conflictatos, qui de nocte vel utrumque vel alterutrum hypochondrium inter dormiendum denudent, habeantque hoc magni levaminis, ut ſcilicèt quietiùs & ſuaviùs dormiant, loco.

Solet etiam iſte calor internus ratione victus calidioris & aliarum cauſarum externarum ita exacerbari, ut univerſo corpori communicetur, & quaſi febrem ephemeram lentam excitet: idque tùm maximè, quando calidus & humidus vapor ex multo potu per univerſum corpus diſpergitur. Imò etiam hujusmodi calidis & humidis vaporibus ſurſùm elatis, & partes faciei replentibus malæ, & ſæpe tota facies præter ſolitum rubeſcere incipiunt.

Unde etiam ijſdem vaporibus ſive magis, ſive minùs in caput exhalantibus & palatum, linguam & fauces calefacientibus & exiccantibus, oris ſiccitas cum leviuſculâ ſiti, & linguæ ſcabricie moleſtâ comitantur.

Cum autem calor hypochondriorum ſit præter naturam, & omnium coctionum, ſive ea ſit prima, ſive ſecunda, ſive tertia, corruptela & depravatio: fit, ut etiam excrementa à ſtatu naturali propter calorem, latiſſimè recedant, & putreſcant, ſuæque putredinis notam certiſſimam, id eſt, fœtorem deterrimum conſequantur.

Cæterum commemorata hactenùs ſymptomata omnia, non in omnibus ægris ſimùl comparent: ſed modò hæc, modò alia, pro partium

ve

vel viſcerum, diſtinctè aut ſimùl læſarum ratione, pauciora vel copioſiora ſeſe in apertum proferunt. Alia enim ſymptomata & multò graviora comitantur in concurſu utriusque viſceris ſimul læſi, & venis utriusque partis obſtructis. In quo caſu omnia ſunt graviora & plena metuendi terroris. Alia ſequuntur uno tantum viſcere læſo, comitantibus tamen obſtructionibus in venis utriusque hypochondrii: quæ ſatis etiam eſſe ſolent moleſta, ſed paulò mitiora. Alia animadvertuntur, neutro viſcere læſo: ſed ex obſtructione vel utriusque vel unius tantùm lateris ſive hypochondrii, prodeunt: quæ omnium ſunt mitiſſima, morbique curationem vel faciliorem, vel difficiliorem pollicentur: vel ejus è medio tollendi ſpem aut exiguam, aut nullum faciunt.

Quod maximè incidere ſolet, quando melancholia hypochondriaca diù duravit, & graviſſimis ſymptomatis afflixit, ita ut mentis alienatio ſupervenerit, quæ cum metu & triſtitiâ, in iracundiam, animi commotionem & leviuſculum furorem abierit.

Aliàs ſi diù duret, in melancholiam per ἰδιοπάθειαν tranſit: in quâ ſi vapor melancholicus cerebrum occupet, ſenſus & motus depravantur & ablationem ſui minantur. Si verò vapor caput petens, idque graviter affligens bilioſus fuerit ſimùl & melancholicus ex bile aduſtâ: tranſit in maniam & furorem.

Accedente verò magnâ ventriculi cruditate, in qua vapores crudi & craſſi augentur, faceſſit in epilepſiam; ad extremum verò, cerebro diuturnitate admodum debilitato, & cruditate auctâ, in apoplexiam terminatur.

Accedente multo & copioſo uſu vini potentis, & victus melancholici, in atram bilem (quem morbum Hippocrates ſic appellat) abit, quâ ſæpe cum delirio leviuſculo, & pulſu arteriarum in ſiniſtro hypochondrio forti & valido: Sæpe cum furore, materiâ ſcilicet in ventriculos cerebri magnâ ex parte, & copioſè, & magno cum impetu impulsâ, in epilepſiam, quæ ad horas aliquot ſeſe, ſed repetentibus per intervalla paroxyſmis, non usque adeò tamen terribilibus ſeſe extendit, degenerat.

Quæ cum riſu (Hipp. 6. aphor. 5.) fiunt deſipientiæ hypochondriacæ ſecuriores: quæ verò cum metu & triſtitiâ, periculoſiores ſunt; nulla tamen deſipientia propter læſum cerebrum, quæ pars principalis eſt, eſt tuta.

Si imaginatio tantùm lædatur, mitior eſt: ſi verò ratio ſimùl, gravior, & difficilius curationem admittit: quod illic ſolum anterior pars cerebri vapore tenebricoſo: hic inſuper & media pars repleatur.

Cum autem materia proxima, quæ mentem perturbat, ſit vapor, facilius curationem admittit: difficilior tamen tantò, quanto vapor eſt copioſior, curatio: quantoque eſt vel craſſior vel acrior, multò operoſior.

Quotiescunque melancholia talis diù durat: nemo non facilè intelligit, lienem copiosum colligere humorem crassum, melancholicum, qui & ob ejus imbecillitatem & obstructionem retinetur, & tandem per venas in totum habitum venarum transit, & universum corpus cacochymum reddit, & per consequens sanguine frigido replet & refrigerat. Unde cum spiritus vitales generentur frigidi & sicci, animales similiter frigidiores, sicciores, & ad agendum ineptos reddi, planum est.

Cum autem hactenùs commemorata symptomata ægrotantem quotidiè simùl invadere (quamvis iis nunquam omninò careant) non soleant: sed nonnunquam per certa intervalla gravitatem & vehementiam suam, certo quodam paroxysmo, instar improvisi turbinis & grandinosæ pluviæ ostendant: eorum seriem justo & exquisito ordine commemorabo.

Ac primùm quidem, quando à causâ aliquâ vel externâ, puta, improvisâ perterrefactione, irâ, mœrore, metu, usu flatulentorum & calidorum ciborum, vinorum aut potuum: Vel internâ: scilicet malorum, sive in dextro, sive in sinistro, vel utroque hypochondrio sedem habens, commovetur, vapor flatulentus ex sedibus mineræ in ventriculum irruens, multo comitante ructu eum distendit, & cùm acris, acidus, subamarus & astringens sit, ejus orificium, propter nervos sexti paris ipsi implanatos lancinat, & per illud tanquam medium ad caput fertur: in nonnullis anxietatem lipothymiæ non absimilem, circa præcordia (quæ tùm simùl versus mammas sursùm ferri sentiuntur) excitat, mox per cæca spiracula altius ascendens difficilem respirationem inducit, & cordis palpitationem manifestam commovet: per gulam verò amplius perreptans & nervos linguæ pervadens, ipsam quasi manu constringit, & linguam rigentem, & veluti immobilem ad loquelam perficiendam reddit: pergens verò & cerebrum occupans spiritus perturbat, oculos caliginosâ & atrâ nebulâ suffundit: aures tinnitu percellit: mentem perturbat: nervosum verò genus invadens, convulsiones panniculorum cerebri introducit tales, ut opinetur patiens, sibi totam substantiam cerebri ex cranio evulsum iri: musculorum etiam capitis exteriores, & faciei atque labiorum ita tendi & lancinari, quasi frons genis & labiis conjungi videantur.

In quâ anxietate vapor nervis ex occipitio per spinam dorsi deorsùm secundùm longitudinem tendentibus, sese porrò insinuans, interdum dextro, interdùm sinistro brachio, & in his maximè minimo & annulari digitis: nonnunquam pro copiâ aut crassitie materiæ utrisque simùl, stuporem refrigerantem, & motum formicantem introducit; pergens verò & nervos ex osse sacro prodeuntes attingens, eos similiter stupore formicant

micante lancinat, itaque immobiles reddit, ut quasi convelli & sursùm trahi videantur. Quod cum fit, & pavoris atque terroris plena sunt omnia, ne fortè ex improviso proni in terram delabantur, locum quieti quærunt: intereà mente quasi privantur, & sudore frigido madescunt, paulò post calore cordis (qui superatâ palpitatione partes vitales vivificaturus præstò est) recollecto, vicissim rubore suffunduntur, & victoriam mali à calore, instar solis persentiunt.

Rarò hæc omnia ægrotantes hoc ordine recensere possunt: quòd improvisâ celeritate, instar Euripi supervenientis eos invadant, & quòd ratione & mente perturbatâ, singula memoriâ comprehendere nequeant. Dissipato autem tali vapore, omnia concidunt, nec quicquam patientes finito paroxysmo amplùs persentiunt, præter metum gravioris morbi, puta vel epilepsiæ, vel apoplexiæ, vel subitæ mortis: à quâ cùm abhorreant, tristitiam & animi abjectionem indesinenter fovent, & sese excruciant.

Hæc de paroxysmo breviter percensere libuit, ut patientes ex hoc quasi compendio, signorum seriem memoria comprehendere, fontem mali exquisitiùs rimari & edisсere possint, metumque & tristitiam contemnendi, præsidium firmum, medicis auxiliis obsequium majori spe præbendo, sanitatisque recuperandæ firmiùs solamen consequantur.

CURATIO.

QUicquid hactenùs de melancholia hypochondriaca, qua cum tua Magnifica Dignitas à longo tempore bellum gerit, à me dictum est, id saltem theoriam, id est essentiam, causas, signa & prognostica complexum est. Nùnc etiam practicè res tractanda est, ostendumque, quomodo tam diuturnum & calamitosum malum, remediis idoneis, secundum præcepta medica, vel prorsùs tolli, vel saltem ita mitigari possit, ut tua Magnifica Dignitas sine metu & tristitia vitam securiorem & hilariorem transigere possit. Etsi autem hic affectus sit diuturnus: non tamen tanta difficultate in curatione eget; quòd non nisi ex minera vaporis in utroque hypochondrio contenta, ortum ducat: deinde, quòd neque splenem unà affectum esse, corporis constitutio indicet: tertiò, quòd etiam hic affectus eò usque mentem non occupaverit, ut habitu confirmatus esse deprehendatur: quartò, quòd constitutio tuæ Magnificæ Dignitatis, atque adeò universa temperies ejus, ab hac mentis perturbatione secundum naturam aliena est: sed quicquid labis possidet, ex causis externis, interioribus ansam præbentibus, originem traxerit: quintò, quòd

ætas & vitæ conditio huic hosti utrinque auxiliares manus opponant & illi adversentur. Non enim hæc ætas Tuæ Magnificæ Dignitatis est, melancholiæ sine causa, quotidianum fomentum præbeat, tristitiæ metui: nec vitæ conditio, quæ in quotidiana consistit conversatione, tractatione multorum negotiorum, ea est, ut metui & tristitiæ facilè in dulgendi ansam præbeat: Sextò, quod nullam partem corporis adeò a fectam esse, deprehendam, ut non spem habeam, si idoneis remedi tractetur, & tua Magnifica Dignitas in remediis usurpandis adhibeat de bitam diligentiam, in statum pristinum, si non perfectè, ita tamen re stitutum iri, ut manifestum futurum sit, non frustra nos operam med cationi impensuros.

Antequam autem curationem aggrediar: indicationes curationu ob oculos ponendæ sunt, ad quæ universus in curando labor, tanquan ad cynosuram dirigendus est. Est autem prima indicatio præservation ad causam directæ. Cùm enim imaginatrix functio depravetar, ob ad missionem vaporis obscuri & flatulenti, spiritibus animalibus in anterio parte cerebri etiam secundum poros contenti: huic verò, cum facilè a tenuetur & evanescat, statimque paroxysmus finiatur, nulla medicat fundamentalis fieri possit: ulteriùs progrediendo & resolvendo, tande offertur materia sive minera in hypochondriis contenta, à quâ vapo commemoratus sursùm exhalat, & imaginatricem de novo perturba Hæc materia ultimum est, quod in resolutione invenitur: idcircò ab curationis initium sumendum est.

Prima igitur intentio est evacuatio seu sublatio materiæ seu mineræ in venis hypochondriorum contentæ. Secundò, cum ob caliditate quasi inflammatoriam ista materia ferveat: necesse est usurpare medic menta simùl refrigerantia istum fervorem & caliditatem quasi inflamm toriam emendantia. Tertiò deprehenditur ista materia præter caliditate crassa & sicca: quia est partim adusta & melancholica: quæ Quar simùl etiam plerunque admistam habet materiam pituitosam, lentam viscidam, cottidiè ob ventriculi imbecillitatem accedentem. Idcircò tert & quarta intentio medicamentis incidentibus, attenuantibus, aperient bus, & citra celefactionem detergentibus complendæ erunt, ut venæ hypochondriis contentæ ab omni sorde & saburrâ humorum, obstru ctiones fovent ium, eluantur, & extra corpus promoveantur. Tande ut diversæ partes à vaporibus diversè afficiuntur, materiamque seu min ram multipliciter & variè generatam suscipiunt, & ab eâ alterantu Quinta etiam inducatio erit eorum auxiliorum, quæ caput, ventric

lur

lum, epar, ſplenem & cor ab his mundent, alterent & corroborando confirment.

Dùm in his ritè adminiſtrandis operam ſuam conſumit Medicus: à Tuâ Magnificâ Dignitate duo requiruntur ut quàm maximè. Unum, ut in medicamentis uſurpandis ſit obediens & obſequens. Alterum, ut animi affectiones, quæ variæ ſunt, & curis, triſtitiæ, metui atque ſollicitudini cauſam præbere poſſunt, quoad ejus fieri poteſt, devitet atque declinet.

Cum autem materia ſeu minera peccans, ſolùm in venis, in hypochondrijs ſitis, ſedem habeat, Medicus ſummâ diligentiâ cavere debet, nec purgantibus validis & è longinquo trahentibus, ſed lenientibus, ut Medici appellant, rem aggrediatur. Secus enim faciens, materiam in toto habitu venarum perturbat & commovet, ægrumque materiâ debitè non eductâ enervat, epatis & venarum calorem acriorem, & ventriculum debiliorem reddit, ejusque vires labefactat: imò plùs nocet quam juvat. Talia verò poterunt ſecundum hunc modum præſcribi.

Recip. *Elect. lenitivi* ℥ſ.
Spec. Elect. Epiſcop. ℈ij
Ol. Aniſi gt. j

Cum Sacch. fiat bolus, exhibendus aut manè poſt horam ſeptimam, tribus videlicet horis ante prandium: aut veſperi horâ tertiâ, duabus horis ante cœnam, & non tardiùs,

In hoc medicamento electuarium lenitivum temperatè refrigerat, & humorem melancholicum educit. At cum pertinaciter propter craſſam & lentam pituitam admiſtam, venis adhæreat: admiſcentur ea, quæ pituitam ſimùl, ſed potentiùs educunt.

Huic quis contradicens affirmare poſſet, me contrà facere ac ſuprà prohibueram, validè videlicet, & extra primam regionem educentibus purgantibus non eſſe utendum. Huic reſpondeo verum eſſe, quod objicit: ſed id ſimùl conſiderandum, exhiberi hoc medicamentum tribus aut duabus horis ante prandium, vel cœnam: idque propterea, ut vis validioris medicamenti inhibeatur, ne efficaciùs ex partibus remotis attrahat: ſed cibo deprimatur & impediatur, ut ſcilicet ſolum id, quod in vijs communibus, puta venis, inter epar, ventriculum & ſplenem ſitis, contentum eſt, educat, nec ulteriùs operationem ſuam extendat. Quod ut ſalubriùs peragatur, & viſcera quaſi inflammatoria caliditate ſerventia non magis exardeſcant, ſemilibram ſeri caprini, ſecundum deſcriptionem Dioſcoridis paratam, mox ante cibum exhibeo: quæ ita hy-

pochondriorum caliditatem contemperat, ut mirum dictu sit, quàm se levari & juvari, ægri prædicent. Hoc medicamen tùm præservatoriè per sesquimensem semel, aut citiùs, aut seriùs, pro eo atque morbi gravitas exposcit, exhibere soleo.

Eductâ verò sic materia, ad secundam, tertiam & quartam intentionem complendam, per biduum serum caprinum, cum vel sine pillulis, de quibus infra copiosiùs agetur, matutinis horis exhibeo. Eo enim venæ mesenterij refrigerantur, & minera obstructionum eluitur. Quintam intentionem compleo deinceps, roborantia exhibendo: quæ ut summa cautione, propter diversitatem partium corporis læsarum, egeant: etiam non sine discrimine, sed diligenti indagine, quomodo scilicet singula ægrotanti salubriter convenire possint, sunt præscribenda. Sed pergo. Huic purganti medicamento non absimile est sequens.

Recip. *Spet. Hieræ simpl.*
Agar. recèns tr.
Rhabarb. opt. ā. ℈j
Cum aq. Card. ben. fiant pill. n. XXI.

Exhibeantur hæ tribus horis ante prandium, vel duabus ante cœnam: immediatè ante cibum ebibendo poculum unciarum sex seri caprini: & operabuntur non solùm sine molestia: verumetiam manifestam euphoriam patienti conciliabunt, inprimis si vel serum caprinum per biduum matutinis horis biberint: aut raphani decocto ex brodio pulli, sine sale facto, utantur. Addo etiam tertium.

Recip. *Mass. pill. de hierâ cum agarico aggregativar.*
Rhabarb. interior. & opt. ā ℈j
Cum aq. veronicæ fiant pill. n. XVII.

Hactenùs de lenientibus medicamentis per intervalla ad educendam mineram vaporum adustorum melancholicorum & flatulentorum per intervalla usurpandis.

Accedo nùnc ad quintam intentionem, quæ roborantia complectitur, & talibus medicamentis lenientibus subjungi debent, ut per ea intervalla, quibus Tua Magnifica Dignitas à cæteris medicamentis feriatur, interim natura semper aliquid habeat, quo caput & viscera paulatim ad nativam temperiem reducantur. Inter illa autem primum locum tenent rotulæ sequentes.

Recip. *Spet. Diambræ*
Aromat. rosat. ā. 3j *Mar-*

Margaritar. præp. ℈ij
Ambræ veræ gr. iiij
Sach. albiſs. ſoluti in aq. cinam. ℥iij ſ.
Ol. Caryophyll. gr. iij
F. Conf. in rotulis. S. Küchlein.

Ex his rotulis matutinis horis uſurpantur quotidiè ſex, & veſpertinis ſimiliter ſex, circa horam tertiam.

Non parùm etiam confirmant ventriculum, caput, & reliqua viſcera, Zinziber in China conditum, & myrobalanus Indicus conditus, quorum myrobalanorum unus matutinâ horâ ſeptimâ manducatur: Zinziberis vero fruſtum pondo circiter drachmarum duarum editur. Atque hæc de præſervatione hactenùs: cui & hoc addendum eſt, quòd in hac affectione ſemper opera danda ſit, ut alvus ſit fluida: quòd quotiescunque hæc ſiſtitur, flatus augeantur & exacerbentur, & deinceps paroxysmo manifeſta cauſa præbeatur. Utiliſſimum igitur erit, ſi Tua Magnifica Dignitas bis aut minimùm ſemel de ſeptimanâ, ſi ita res poſtulare videatur, clyſterem ſequentem ſibi ſubjici curaret.

Recip. *Herb. Parietar. M. iiij*
Flor. Chamæmel.
Meliloti ã. M. j
Fol. Lauri M. ſ.
Coq. in ſ. q. aquæ pro ℔.
In quâ diſſolve:
Elect. Lenit. ℥ *ſ.*
Diacathol. ℥*vj*
Mell. anthoſati ℥*j ſ.*
M. ſ. F. Enema.

Quod præterquam quòd excrementa deorſum promovebit: etiam flatuum excernendorum anſam præbebit. Sed cum frequens uſus enematum nonnullis non uſque adeò ſit acceptus: poterunt domeſtici clyſteres præparari ex medicamentis, quæ ad manum ſunt. Componi autem clyſter poteſt ex brodio pulli, in quo folia lauri, aut radix Imperatoriæ, vel flores chamæmeli decocti fuerint, & deinceps cum melle roſato colato, vel melle anthoſato conficitur. Quando autem peculiarem & perfectam hujus morbi curationem inſtituere Tua Magnifica Dignitas voluerit, commodiſſimè id fecerit vel inſtante autumno, vel futuro vere. Autumno quidem, præmiſſo uno ex medicamentis lenientibus ſuprà annotatis, per ſequentem Syrupum evacuationem materiæ in hypochondriis contentæ inſtituet.

 Recip.

Recip. *Rad. Cichor.*
End.
Scorzoneræ.
Eryngij ā. ʒ*ſ.*
Petroſelini.
Fœnic.
Apij ā. ʒ*iij*
Cort. Rad. Cappar.
Thamaris.
Fraxini ā. ʒ*iij ſ*
Polypod. quer. ʒ*j*
Glycyrrh. raſæ ʒ*vj*
Sem. Dauci.
Aquileg. ā. ʒ*ſ*
Plantag. ʒ*iij*
Carthami conquaſſ. ʒ*j ſ*
Paſſular. ʒ*j ſ.*
Fol. Senæ ʒ*iij*
Epith. Cret. ʒ*ß*
Herb. Cichor.
End.
Beton.
Ceterach.
Veronic.
Adianthi nigri.
Hyſſopi.
Linguæ cervinæ.
Spicanti.
Card. ben. ā. M. j.

Coq. in ſ. q. aquæ (adde, aceti ſquillitici ʒ*v.) pro* ℔*ij : quæ colen-tur & dividantur in duas partes : uni parti colaturæ ad dimidias incoque :*

Cort. Rad. elleb. nig. Styr. præp. ʒ*iij*
Caryophyll. ʒ*j ſ.*
Expreſſum & colatum ſervetur.
Alteri parti colaturæ adde :
Myrobal. chebulor. ⎫ *Ol. amygdal.*
Indor. ā. ʒ*iij* ⎭ *dulc. præp.*

Coq.

Coq. ut decet: poſtea in fine coctionis per noctem in modulo infunde:

Agar. tr. ʒvij.
Rhab. opt. ʒij ſ.
Spicæ ʒ ſ.

Manè affuſo ſuperiori colato & expreſſo, bulliant parùm & exprimantur validiſſimè. Colaturæ, quæ non ſuperet ſbj, adde:

Syr. Bizanthini.
de Scolopend. ā. ʒiij
Oxyſacch. ſquillit. ʒij
Sacch. albiſſ. ʒiij
Coq. ad conſiſtentiam Syrupi fluidioris.
S. Syrup.

Hujus Syrupi (præmiſſo tamen, ut paulo ante monui, bolo, vel unà doſi ex pillulis ſuprà præſcriptis, quamcunque voluerit) ſingulis diebus mane ante horam 6. Tua Magnifica Dignitas ebibet uncias tres tepefactas, & miſtas cum guttulis duabus olei vel cinam: vel caryophyllorum, vel aniſi, & uſque ad prandium, quod hora 10. inſtituendum eſt, nihil comedat.

Hic Syrupus ſine moleſtiâ & absque violentiâ mineram morbi, quæ in hypochondriis collecta hæret, educet, & reliquas etiam partes corporis ab humorib. inutilib. expurgabit.

Idcircò iſtius uſum continuabit ad dies aliquot: ſed cum hac cautelâ: ut videlicet, ſi paulo largiùs evacuet, interdùm diem interponat, & ſequenti die pergat. Sin autem non quotidie quater ex uſu ejus alvum exoneret: ſit ei hæc lex, ut unum cochleare priori quantitati adjiciat, & deinceps cotidiè, vel alternis diebus pergat, donec univerſus Syrupus ſit epotus. Altera lex illi eſto: ut quando ternis vicibus de iſto Syrupo biberit, quarto die ab omnibus medicamentis ferietur, & iſto die mediam venam ſiniſtri brachii, hoc autumnali: dextri autem, veris tempore aperire, & uncias quatuor ſanguinis, eventationis cauſsâ, ex eâ fluere ſinat: aut ſi hæmorrhoides fluere conſueverunt, hirudines applicari curet. Sequenti die uſum ſyrupi pro eo atque commemoratum eſt, continuet. Poſtmodùm Syrupo in univerſum epoto, uno die interpoſito, ſequenti viciſſim unam doſin pilularum ſuprà dictarum uſurpet; ut quod in hypochondriis adhuc reliquum eſt, plenè educatur.

Purgantibus ita præmiſſis, ad alterationem viſcerum & venarum in hypochondriis progrediendum eſt.

Sed cùm illa non poſſit exactè decerni, quàm omnia, quæ hactenùs per medicamenta effecta ſunt, priùs diligenter in præſenti ſtatu expendantur: exiſtimo opus eſſe exquiſito examine omnium circumſtantiarum, ut deinceps uſus Seri caprini ex extractis ſuccis cardui benedicti veronicæ & Ceterach factis, ad dies vel octo, vel decem decenter adornari & inſtitui, atque hujusmodi medicamento ſecundus, tertius & quartus ſcopus ſeu intentiones, quæ refrigerantia, aperientia, incidentia, attenuantia & detergentia ſimùl complectuntur, unâ vice expediri poſſint. Quibus ad dies plures uti oportebit, ut non ſolùm ex venis hypochondriorum, obſtruens minera perfectè eluatur: verum etiam frigiditate Seri caprini habitualis ferè caliditas & ſiccitas emendetur, & venæ ad temperiem nativam revertantur. Dixi autem ad aliquot dies uſum Seri caprini continuandum eſſe.

Cùm enim hoc malum adeo ſit pertinax, ut non facilè cedat: imò etiam adverſitate luis Venereæ in difficultate curationis non inferius ſit, longiora tempora ad ſuperandum imò etiam crebriores curationum circuitus & intervalla requirit, donec perfectè evincatur, & penitùs evellatur.

His ita peractis, imbecillitati ventriculi, epatis, ſplenis, capitis & reliquarum partium diligenti emendatione perinde ut ſuprà dictum eſt, ſubveniendum erit medicamentis tam intrà exhibitis, quàm extrà admotis.

Inter medicamenta interiora, præcipuum ſunt medicamentum Ambræ & Moſchus, quæ tantam vim poſſident cerebri temperiem confirmandi præſertim ſi cum margaritis conjungantur, ut aliis nullis cedant. Sed cùm hæc à plerisque ægrotantibus, propter idioſyncraſiam capitis commodè ferri non poſſint: priùs cum Tuâ Magnificâ Dignitate de his ſermonem conferre oportebit. Non minus his præſtant oleum carui, caryophyllorum & cinamomi.

Ventriculo, ut faciliùs coctionem perficiat, non abs re foret, ſi ſequens pulvis pepticus poſt cœnam & prandium, ad quantitatem dimidii cochlearis exhibeatur. Calorem enim ventriculi exuſcitat, flatus diſcutit, & catarrhos diſſipat ac frenat.

Recip. *Sem. Coriand. præp.* ʒvj
Aniſi.
Fœnic. ã. ʒj
Carui } *in aceto mace-*
Cymini } *rator. ã.* ℈ij
Cinam. interior. ʒij ſ.
Glycyrrh. raſæ ʒj ſ.

Cor

Cort. Citri ℈ij ſ
Flor. Origani P. ij ſ.
Nuc. Moſch. ℈j
Sach. roſat. tabulati ʒij ʒij
Miſ. F. Tragea. S.
Magenpulver.

Præter hæc etiam cortices arantiorum & citri conditi, item citrum conditum, acorum conditum, & zinziber etiam, cujus ſuprà quoque memini, in Chinâ conditum. De quibus frequentiùs aut rariùs quotidiana uſurpatio nos erudiet.

Externa medicamenta non minùs internis, viſcera ad ſuam integritatem reducere & confirmare poſſint. Inter hæc ſunt pomambræ odoratæ, & alia, quæ temperatâ qualitate & odoris fragrantiâ cerebri ſubſtantiam permulcere & firmare poſſunt. De quibus tamen etiam, quomodo fieri poſſint, priùs diligenter ſciſcitandum eſt: novi enim, quibus pomambræ erant moleſtiores & graviores. Quibus accedunt fumi, pulveres, & trochiſci odorati.

Externis medicamentis accedunt etiam unguenta ventriculo admovenda, quale eſt ſequens:

Recip. *Ol. de abſynth.*
Nardini ā. ʒvj
Nuc. Moſchat. expreſſ. ℈iij ſ.
Maſtichini deſtillati gr. XV. Miſ.

Hoc calefacto ventriculi regio illinatur ſuperponendo pannum linteum triplicem calefactum. Idque fiat horis tribus ante cœnam. Quando ventriculus videtur paulo infirmior, quàm hoc oleo ei ſufficienter ſubveniri poſſit, Tua Magnifica Dignitas ſequens ſcutum ſtomachale manè poſtquam ſurrexit, applicare poterit.

Recip. *Fol. Beton.*
Mentha.
Calaminth. ā. M. ſ.
Roſar. rub. ſiccar. P. j
Rad. Cal. arom.
Galangæ ā. ʒj
Cinam.
Caryophyll.
Ligni aloës ān. ℈j
Cort. Citri ℈j

Ol. Ma-

Ol. Maſtichini.
Nardini ā. ℥j
Nuc. Moſchat. expreſſ. ℈iiij
Maſtichini.
Ceræ,
Terebinth. ā q. ſ.
F. Cerotum qro Stomacho. S.
Magenſchildt.

Tale ſcutum ſingulis cœnis & prandiis removendum, & non niſi poſt horas duas & dimidiam iterùm apponendum.

Regio etiam epatis & renum, ſi eorum caliditas actualiter tanta deprehenderetur, ſimiliter alterantibus emendari poſſet: ſicuti, ſi ſplen paulo durior, & ad tactum renitens eſſet, eodem modo externis remediis tractandus & attenuandus eſſet.

Hactenùs de medicamentis tam internis quàm externis: nùnc ad diæteticam pergo, de quâ hæc cautio ſuperſtitiosè obſervetur; Fruſtrà nempe omnia medicamenta uſurpari, niſi diligens victus ratio acceſſerit. Eſt enim neglectâ victus ratione medicamentis, uti, perinde, ac ſi quis dextrâ manu ædificet, & ſiniſtrâ viciſſim deſtruat. Certè enim victus ratio non diligenter inſtituta, valetudinem neque firmiorem, neque tutiorem reddit, imò nec levat.

Sunt igitur boni ſucci & facilis concoctionis cibi, inter quos recenſentur ova tremula, juſcula ex capis, pullis domeſticis, & carnibus bubulis juvenibus.

CARNES.

SInt vitulinæ, agninæ, bubulæ dimidii aut unius anni, vervecinæ juvenes. Inter ferinas leporum juniorum, cuniculorum. Ex avium genere attagenæ, palumbi, alaudæ, perdices, merulæ & montanæ aves omnis generis, in dumetis & vepribus degentes: ut ſunt, turdi, turtures & columbæ ſylveſtres.

Legumina ſint hordeum probè coctum, avenatum, pipere aromatiſata. Radices etiam aſparagorum, petroſelini, paſtinacæ, ſiſerum cichorium etiam ſativum, quod albedinem contraxit.

Piſces ſint ſaxatiles, ut lupi, funduli, percæ, & qui non in ſtagnis, ſed aquis ſaxatilibus degunt.

Olera conveniunt cucurbitæ, melones, endiviæ, pepones, perſica, ceraſa, pyra, pruna & mala exiccata, iterumque cocta.

Carnes

Carnes elixentur, aut ita aſſentur, ut ſucculentæ maneant, non exiccentur, ita, ut planè indureſcant & adurantur. Quod fieri ſolet, quoties ſub initium aſſationis maturiùs ſale condiuntur.

Piſces cocti ſine juſculis pinguibus, præter lupum ſalitum, qui in lineis pannis conſervatur, & cum jure pingui optimi eſt ſaporis, & ſalubrior.

Carnes omnes craſſæ ſubſtantiæ ſalſo & fumo induratæ, ſicut & piſces indurati, & fumo exiccati, vitentur (ut cum Poêtâ loquar)

——— *cane pejus & angue:*

Sicut & capita, lactes, viſcera & pedes animalium, ſimili diligentiâ à menſe removeri debent; ova etiam frixa & dura: placentæ item ex his factæ; pulmenta quoque, quæ ex piſis & leguminibus fiunt, fugienda, præter ea, quæ ex pane, ovis, & farinâ, cum lacte amygdalino, aut juſculo pullorum & ſimiliter præparantur.

Caſeus craſſi eſt alimenti, & facile obſtructiones movet: menſæ ſecundæ abſint præter paſſulas & amygdalas. Poterunt tamen ſemina coriandri, fœniculi, aniſi, ſimpliciter Saccharo incruſtata, aut ſuccus cydoniorum Saccharo inſpiſſatus menſis ſecundis intereſſe.

Panis ſit albus, dulcis, non minùs ſale & fermento paratus.

Vinum ſit album, diureticum, & ſi haberi poterit Neccarinum. Exulet autem malvaticum, & alia potentia, rubra & craſſa.

Cereviſia ſit Serveſtenſis benè defecata, nequaquam autem vetus & ſubacida. Generat enim multas aquoſitates & ſudores graviter olentes.

Ut verò omnes cibi longo ordine prohibiti: ita etiam cæteri, qui facilis ſunt concoctionis & boni ſucci, juſto tempore, ordine, modo & quantitate ſunt aſſumendi.

Nam liquidiores, ut ſunt ova ſorbilia, & juſcula atque pulmenta ſub initium menſæ ſunt apponendi.

Piſces nunquam poſt carnes, ſed ante carnes edantur: poſt carnibus uti convenit. Atque ut uno verbo dicam, Tuam Magnificam Dignitatem in victus ratione ſibiipſi medicum eſſe optimum & diligenter obſervare oportet, quos cibos ſalubriores experiatur. Quantitate ſibi nullam moleſtiam accerſat, nec alios aſſumat priùs, quàm priores coctos probè, & in ventrem inferiorem promotos ſentiat, & priùs omnes diligenter maſticet. Nam multo faciliùs proba maſticatione præcedente, ventriculus chylificationem perficit: multos cibos promiſcuè uno prandio aut cœnâ non ingerat: nam ſimplex convivium & appetitus neglectus ſaluberrimus eſt.

Post prandium hilarioribus & jucundioribus colloquiis tempus conterat, nec dormiat. Post cœnam non nisi præteritis horis duabus, somnum capiat, decumbendo primùm in sinistro, post in dextro latere.

Manè à somno diligens studium adhibendum, ut excrementa per urinam & alvum sufficienter excernantur, imò sputa non retineantur, & capite decenter pexo, facies aquâ frigidâ lavetur. Post vel vectione vel equitatione exerceatur, donec corpus ferè sudare incipiat. Fiat autem in aëre temperato & sicciore, non in loco palustri aut concamerato.

Atque hæc breviter pro firmioris valetudinis adeptione & conservatione in gratiam Tuæ Magnificæ Dignitatis annotare volui: toto pectore æternum & misericordem Deum (qui solus omnes languores sanat) orans, ut diligenti medicamentorum usui clementer benedicat. Amen.

CONSILIVM VIII.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

REverende & Generose Domine Comes, Domine submisse colende, de symptomatis nuper mihi commemoratis diligenter cogitans, deprehendi Reverendam & Generosam clementiam tuam laborare ex Melancholia hypochondriaca flatulenta, tantoque magis flatulenta, quanto à nativa temperie ventriculus longius in frigiditatem dilapsus, cruditatum copiosiorum est faber & opifex.

Orta autem est talis intemperies & indè consecuta mala omnia ob errorem externum, nempe in victu & animi affectibus. Quotiecunque enim ventriculus vel copia vel qualitate ciborum obruitur & accedunt etiam aliæ externæ causæ, calorem ejus nativum dissipantes & atterentes, sequitur labefactatio facultatis coctricis, & hujus soboles cruditas, ubi verò cruditas est, ibi ex imbecillo calore inchoante quidem, sed non perficiente concoctionem, generantur plurimi flatus, quibus cum longo nunc tempore R. & G. V. C. conflictatur, eô præcipuè tempore, quo chylificatio facta est, & reliquiæ crudi & pituitosi chyli in ventriculo à calore imbecillo incipiunt attenuari & concoqui.

Cum autem R. & G. V. C. naturâ sit ventriculó paulò frigidiore, epate verò, corde & renibus calidioribus, non modò facilè, ob extremos errores

errores ſupra commemoratos in morbum ex intemperie frigida ventriculi incidit, verum etiam ſubſecuti ſunt alii morbi, primum in via nempè obſtructio in venis meſaraicis, deinde intemperie calida & ſicca, & quaſi inflammatoria, ut Galenus ex ſententia Dioclis affirmat in iisdem venis & partibus ad illas attinentibus. Etenim poſtquam chylus imperfectus & crudus ad Epar tranſiturus in itinere propter cruditatem & craſſitiem in venis meſaraicis ſubſtitit, factum eſt, ut moram trahens in ſeſe quaſi flammam concipiens incaleſceret, & vaſa dicta, atque partes vicinas, nempe epar & renes, adeoque cor ipſum in majorem caliditatem transferret, hoc facto chylus in venis meſaraicis aſſari, & humor melancholicus in venis iisdem retineri, nec perfectè ad ſplenem mitti cæpit. Unde etiam omnium ſymptomatum congeries primam originem conſecuta eſt, nam ex imbecillo ventriculi calore flatus tanquam ex officina prodeuntes non modo cotidianis doloribus ventriculum & vicina inteſtina affligunt, ſed etiam hypochondria diſtendunt & inflant: qui quanto copioſiores ſunt, tanto majore impetu orificium ventriculi afficiunt, nauſeam, vomendi cupiditatem & anxietatem excitant, ſurſumque tendentes gulam conſtringunt, linguam ſæpè quaſi immobilem faciunt, pectus replent, & ſurſum ad cerebrum prorumpunt, ſpiritus animales agitando perturbant, & nonnunquam vertiginem exuſcitant.

Quando verò tales flatus ex perpetua materierum in hypochondriis contentarum aſſatione & affirmatione augentur, maligniores fiunt, præſertim à vaporibus aduſtis & melancholicis, ſua natura acerbis, acidis actuque ex aſſatione calidis & tenebricoſis, obſcuris atque putridis, ità quidem, ut propter qualitatem talem non ſolum ſpiritus cordis perpetuò obſcurent & alterent, eosque tenebricoſos & melancholicos reddant, ſed etiam præter motum violentum, quo cerebro & viſui vertiginoſam moleſtiam afferunt, ſpiritus animales ſua natura lucidos & cœleſtes, nebuloſos & tenebricoſos reddendo, actionem inſuper imaginatricis ita lædunt, ut metus & triſtitia, & hinc fuga converſationis, ſtudium verò ſolitudinis, & melancholicæ imaginationes oriantur.

Ex quo in cerebrum impetu ſequuntur etiam pigritia ad motum, nervis videlicet tali flatu melancholico repletis, & propter caliditatem & ſiccitatem, exiccatio oris & faucium, atque æſtus circa præcordia talis, ut magis potum quam cibum appetat, magisque frigidis quam calidis V. C. delectetur.

Præterea quando obſtructiones vehementes ſunt, calorque major & intenſior, alvus arida & ſicca redditur, flatus cohibiti furiunt effrenatius,

atque tunc urina etiam tenuis & alba apparet reseratis verò obstructionibus, crassiores fiunt & subruffæ cum sabulo multo ac copioso, ut quis opinari posset, calculo potius quam alio affectu V. C. laborare. Quæ cum tales apparent securitatem & inducias morbi prænunciant, quandò verò tenues, exasperationem commemoratorum symptomatum fore prædicunt. Accidit etiam nonnunquam ut alvus sponte sua, vel clystere leviusculè irritata largissimè exundet, quod sanè planè alienum à morbi istius natura esse videri posset, nisi constaret, quod ventriculo in tali morbo debiliori & magis humido plures cruditates & humores tenues copiosiores colligerentur, statisque interdum vicibus natura insurgente, vel clystere commovente, in alvi profluvium inundarent. Hæc breviter de morbis, eorum causis & inde consequentibus moribus & signis propterea præfari volui, ut de faciundis facilior esset dijudicatio, & quid de curatione certæ spei firmiter haurire possemus.

Quia verò morbi sunt duo potissimum, Intemperies ventriculi frigida & sicca, venarum contra mesaraicarum & epatis, ex obstructione orta caliditas & siccitas, apparet quidem propter contrarias intentiones difficilimum fore, ut hujusmodi contrarietatem in visceribus prædictis tollamus præsertim si ὑποκλοιόν τί, quod innominatam qualitatem in talibus affectionibus ex errore externo profectum, quod suspicor subsit, tamen si ad rei naturam diligentius mentem advertamus, spero facilius quicquid est mali esse superaturos.

Erunt autem intentiones seu scopi faciendorum præcipuè hi: Primum ventriculus calefaciendus & flatus temperatè discutiendi sunt, deinde obstructiones temperatè refrigerantibus tollendæ, & materia obstructionum pertinaciter adhærens detergenda, humores verò adusti, melancholici & putridi educendi erunt. Tandem si quid latentis qualitatis supersit, per medicamenta appropriata & symbolum, atque proportionem mali habentia, qualia Bezoartica ab Arabibus vocantur, tollendum est, sed ità ut ea inter se tali commoderatione contemperentur, ne dum uni prodesse volumus, alteri noxam singularem conciliemus. Quoniam verò neque ventriculi, neque epatis & venarum mesaraicarum intemperies tolli, neque etiam qualitas prava universali medicamento ad omnes corporis partes directo, emendari potest, nisi ea, quæ talem actionem impediunt removeantur, necesse est, ut ad sublationem talium remorarum primum nostrum laborem convertamus, Is erit ut obstructiones tollantur & materia eas pariens debitâ evacuatione educatur. Quo facto cætera omnia erunt leviora & nihil facilè intercidet, quod feliciter cœptam medicationem impedire possit.

Ut id

Ut id commodè fieri posſit, præscripsi primum pilulas A, sumendas hora matutina septima, & prandium ad horam decimam differendum, talibus viæ communes ab illuvie humorum crudorum expediuntur.

De hinc proderit aperiendis reliquiis obstructionum, & detergendis materiebus contrariis, & flatibus discutiendis, item humoribus melancholicis & adustis educendis Syrupus B. de quo sequenti mane paulò post horam 5. capi poterunt cochlearia usualia quatuor, (quæ circiter uncias tres æquant) & super dormiendum per dimidiam horam aut amplius, sed eâ lege, ne sudetur: prandium verò ad horam 10. differendum, si per triduum tali syrupo ejus clementia est usa, quarto die fieri potest mediæ Venæ sectio in dextro cubito, sic enim & epar eventaretur, & medicamenta rectius officium suum essent factura.

Præter venæ sectionem aliis auxiliis Cheirurgicis opus esse non putarim, nisi fortè post purgationem remanentibus aliquibus reliquiis humorum melancholicorum, hæmorrhoides aperiendæ viderentur.

Post venæ sectionem sequenti die posset Syrupi usus continuari, itâ quidem ut quotidie vel quatuor pro quantitate scilicet & numero dejectionum, quas vires facilè tolerant.

Posset etiam interdum usui hujus Syrupi dies quietis interponi. Epoto hoc Syrupo, si quid supereſſe videretur die interjecto, reliquias humorum medicamento electivè purgante aggrederer, quale sub litera C descripsi: idque manè deglutiendum propinarem horam circiter mediam 6.

Hic fortè mirum videri posset, cur corpore prædictis purgantibus satis frequenter solicitato, electiva subductione illud amplius onerandum putem. Ad id respondeo, exquisitâ evacuatione ante usum bezoarticorum medicamentorum præservatoriâ opus esse, quod eâ neglectâ humores inutiles & residui ex talibus remediis plerunque agitentur, & furere incipiant, symptomataque nonnunquam talia commoveant, ut acutorum morborum mores, naturamque, cum anteà longi essent, cum magnâ & ægrotantium & nonnunquam etiam medicorum consternatione planè induant. Corpore ad dictum modum purgato, & impedimentis sufficienter remotis, reliquos scopos, auxilio, omnes, intemperies simul corrigendi vim, & naturam simul Bezoarticam seu alexiteriam habente, expleri posse putarem. Tale verò esset lignum Indicum, quod non solum ventriculum calefacit, & obstructiones (modò debitè cum Salsa parillâ contemperatur) sine calefactione aperit, sed & flatus discutit, ventriculum roborat, viscera & omnia membra totius corporis pristino statui restituit, præsertim si portiuncula Sassafras & alia corrigentia eâ proportione

admiſcerentur, ut naturæ morborum & temperamentorum totius quam partium, rectè accommodentur, qualem deſcriptionem ſub litera D. propoſui. Poſſent autem cotidiè manè exhiberi ʒvj circiter horam 4. matutinam, ſed eâ lege ut prius immediatè ſumeret ʒj mithridatici. Quod quantam vim habeat roborandi omnia viſcera, non eſt, ut meminerim, ejusque uſum octavo quoque die repetteret, pridie tamen corpore denuò, ut paulò poſt monebo, evacuato, Exhauſto decocto dormiat pro placito & ſudet ad hor. 7. uſque qua ſudores detergat & comedat pro immutandâ intemperie ventriculi & viſcerum rotulas ſex, quas litera E. complectitur. Hora 8. cibum capiat. A prandio ante hor. 3. denuò propinarem ſex uncias, ſudorem præcipiendo uſque ad hor. 5. ſub eâ cautela, ut qualitatem ſudoris viribus accommodaret, non enim largior is eſſe debet, quam Natura commodè & leniter ferre poteſt. Poſt ſudorem denuò ſex rotulæ ſumantur, & differatur cœna ad horam 6. continuetur verò uſus hujusmodi medicationis ad dies triginta.

Interim ſi alvus non fluat, clyſtere emolliente & leniter carminante ſollicitanda eſt, præſertim primo quatriduo, ſolet enim iſtis diebus alvus ſiccari, quod propterea ſubjicio, ne clementia ejus ſub initium talibus fulminibus torminum terreatur, ſed maturè clyſteris uſu diſplodi curet.

Dum ſic pergimus, & Natura paulatim conſequendo nativam temperiem, ſit fortior, & omne grave ac moleſtum concoquit & expellit, quare ut id expeditius facere poſſit, eam juvemus.

Fit autem ſi octavo quoque die medicamentum, quod vias communes expurgat exhibeamus, Quale eſt vel electuarium lenitivum, vel catholicum, cum confectione Hamech, & Diaphœnicon, vel aliud quod præſentis temporis conditio expoſtulare videbitur. Sequenti die, ut ſupra ſub primum hauſtum decocti bibendi innuebam, denuò drachma una mithridatici immediatè ante uſum decocti deglutienda eſt.

Epatis etiam & renum regiones unguentis refrigerantibus, qualia ſunt ſantalinum, roſatum Meſue, & infrigidans Galeni, inungendæ, abſterſo ſudore, tàm manè quàm veſperè.

Victus ratio ſit ſub initium largior, poſteà ſeptimo die præterito minuatur, ſed ità ut natura juvetur, non gravetur. Exhibeantur autem cibi facilis concoctionis, nec fercula excedant numerum ternarium, ne pluritas horum, humorum diverſitatem producendo, malum denuò potius foveat, quam unà cum medicamentis oppugnet.

Potus ſit aqua decocta ſub litera F. quæ ſi ventriculo incipiat eſſe moleſta, hauſtu vini aut micâ panis ex vino ſumto, mitigari poſſe videtur.

detur. Ne autem motus alicujus symptomatis ex vini usu insurgat, seo ventriculo confirmando, concoctionique adjuvandæ pulverem peptiicum sub litera G. consignatum, & ad naturam morbi atque symptomaum de quibus G. V. C. queritur, post cibum sumtum, conclusionis oco exhibere, ad quantitatem drachmarum duarum, aut amplius nonnunquam. Pro mensis secundis etiam non incommodè possent concedi Pineæ, amygdalæ, præcipuè verò pistacia, quæ Avicenna epatis Theriacam vocat, Item Passulæ corinthiacæ elotæ, & nonnunquam panis bis coctus cum seminibus carui, anisi aut fœniculi paratus.

Hæc breviter in generosæ ipsius clementiæ gratiam conscribere volui, Medici præsentis judicio omnia subjiciens, Deumque orans, ut instituendæ executioni clementer benedicat.

Recip. *Mass. pill. de hiera cum agar. aggregat.*
Rhabarb. inter. & opt.
ā. ℈j.
Cum aq. Veron. f. pill. n. XXI.
S. Pilulæ A.

Rad. Cichor.
Endiviæ.
Scorzoneræ.
Eryngij ā. ℥ß.
Petrosel.
Fœnic. ā. ʒiij.
Cort. Thamariß.
Fraxin. ā. ʒiij
Polypod. Querc. ʒvj.
Glycyrrhizæ rasæ ʒv.
Sem. Dauci.
Aquileg.
Anisi ā. ℥ß
Garthami conquaß. ʒj
Passular. Corynth. ʒj ß.
Fol. Sennæ ʒiij
Epithym. Cret. ʒj ß.
Herb. Cichor.

Gete-

Ceterach.
Endiviæ.
Veronicæ.
Adianthi nigri ā. Mj
Spicanthi.
Linguæ Cerv.
Card. bened. ā. Mß

Coq. in ſ. q. aquæ (adde aceti ſquillitici ℥iij) pro ℔ ij : quæ colentur & dividantur in duas partes : uni parti colaturæ ad dimidias incoque :

Cort. Rad. elleb. nig. Styr. præp. ʒiij
Caryophyll. ʒj

Expreſſum & colatum ſervetur :
Alteri parti collaturæ adde :
Myrobalan. Cheb.
Indor. ā. ʒiij
Ol. amygd. præp.

Coq. ut decet : poſtea in fine coctionis per noctem in nodulo infunde:

Agar. trociſ. ʒvj
Rhabarb. opt. ʒiij
Spicæ ℈ß

Manè affuſo ſuperiori colato & expreſſo bulliant parùm & exprimantur validiſſimè. Colaturæ, quæ non ſuperet ℔j adde :

Syr. Byzanthini.
de Scolopend. ā. ʒiij
Oxyſach. ſquillit.
Syr. Violar. ā. ʒj ſ.
Sach. alb. ʒij.

Coq. ad conſiſtentiam Syrupi fluidioris.

S. Syrupus B.

Recip. *Elect. Lentivi ʒiij*
Conſ. Hamech ʒj
Spec. Eleſcop. ℈ij
Ol. Caryophyll. gut. j
Cum Sacharo ſ. Bolus.

S. Bolus C.

Recip. *Rad. Salſæ parill.*
Ligni Sancti ā. ʒj

Lign

Ligni Sassafras ʒiij
Cort. Ligni Sancti ʒij *ſ.*
Viſ. quer. ʒj *ſ.*
Faſſular. ʒj.
Rad. Scorzoner. ʒiij
Cinamomi ʒj *ſ.*
Coq. in aq. Cichor. ℔ij *ſ.*
Borrag. ℔j. *ſ.*
Fumar. ℔ij
Ad medietatem, prius per hor. 24. infuſa in aquiſtis ferventiſſimis.
S. decoctum Ligni D.
Recip. *Spet. Diarhod. Abbat.*
Diambræ.
Aromat. roſ.
Nuc. moſch. ă. ℈ij
Ol. Caryophyll.
Aniſi.
Cinamomi ă. gut. ij
Sach. alb. ſol. in aq. Card. bened. ʒiiij
F. Confect. in rotul.
S. Rotulæ E.
Recip. *Cort. Ligni guaiaci* ʒß
Rad. Salſ. parill. ʒvj
Lig. Saſſafras ʒj
Paſſular. ʒj
Coq. in aq. ſimpl. ℔viij *ad tertias.*
S. Aqua F.
Recip. *Sem. Coriand. præp.* ʒvj
Aniſi.
Fœnic. ă. ʒij
Carui ʒß.
Cinamomi ʒiij
Rad. Glyzirrhiz. ʒij
Cort. citri ʒj
Sacch. Roſ. tab. ʒij
Miſ. F. Tragea. G.

CONSILIVM IX.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

SI morbus ullus terrore plenus & mœrore certè hic, quem hypochondriorum melancholiam vocant, pleniſſimus. Non tamen id ex ipſius morbi fit eſſentia, cum toto genere lethalis non ſit: ſed quod chronicus ſit & diuturnus, hominemque quem tenet, alias fortiſſimum, vel ipſo Lyſandro timidiorum reddat. Accedunt inſuper varia & multiplicia ſymptomata, quæ hominem à ſalutis portu ad deſperationem quaſi adigunt & abigunt. Eodem malo & tu ipſe, vir optime, modò conflictaris.

Licet autem hactenus multis uſus fueris medicinis, funditus tamen id malum hactenus non exſtirpari potuit. Rebelle quippe fuit nimis nimisque contumax. At verò & nos maſcule ei ipſi noſmet opponemus. Succus ergò ut hinc ordiar, plus nimis melancholicus in tuo colligitur liene. Hic quod craſſus ſit & viſcidus, inteſtina & meſenterion obſtruit.

Hinc uberrimus excrementorum in corpore proventus: hinc regurgitatio noxij humoris in ventriculum: hinc dolor capitis, hinc tinnitus aurium, ructus acidi, expuitiones crebræ, catarrhi tandem ſuffocationem quaſi minitantes & anginæ ſpuriæ.

Flatus quoque magna copia in infima generantur cavitate. Autores ij ſunt torminum in inteſtinis, punctionum & ſuffocationum in diaphragmate, tumorum epatis & lienis, undationum in arterijs. Horribilia hæc ſunt ſed audiemus magis horribilia. Spaſmi quandoque & convulſiones ſentiuntur in artubus, emaciatur univerſum corpus, ſomnia adſunt terribilia, diſputatur acerrimè de prædeſtinatione, meditantur quandoque ægri ut fiant αὐτόχειρες. Ægros, ſi quærat Medicus, modo hic, modo illic ſe dolore, affirmare audias. Incurabilem eſſe hunc, quo premuntur, morbo; irritas futuras omnes medicinas. Hæc & ſimilia plenis buccis ij effutiunt. Poſtquam verò à ſolerti & induſtrio inſtituuntur Medico, quæ natura ſit morbi, qui non lethalis ſit, ſed chronicus tantùm: ibi verò lætiores ſpirant ſpiritus, medicinis utuntur, commodamque victus tenent rationem. Variantur autem hæc ſymptomata pro conditione temperamenti & ratione victus. Conſultiſſimum verò faciunt ægri, ſi temporius eruditum conſulant Medicum. Fixam enim ſi habuerit affectus iſte ſedem, rarò diſcedit à corpore, priusquam veſtigia & characteres quoſdam in delebiles impreſſerit.

In

In occipitium tuum, vir amplissime, materiam phlegmaticam depo- suit natura, uti audio. Quæcunque insuper in genere hic fuere à me re- censita, ea tu in specie tibi dicta noveris. Progressum faciam maturius ad curationem. Complexio tua calida est & sicca, & ob caliditatem epa- tis, ad generationem humoris melancholici parata.

Confirmata fuit nuper ea dispositio usu vini ferventioris, & pere- grinatione ad loca æstuantia. Ventriculus insuper imbecillus quod sit, succos crassos & incoctos producit, quos & eodem modo ad lienem trans- mittit, ut & ad venas mesaraicas. Absolvenda curatio quinque, quæ se- quuntur capitibus.

PRIMUM ET SECUNDUM.

SUccus Melancholicus expurgandus, & reserandi venarum obstructus, universaliter quidem, quolibet vere & autumno : in specie, quo mensibus & quot septimanis. Vere sumantur pilulæ C. horis binis an- te prandium.

Recip. *Specier. Hieræ S.*
Agarici trocis.
Rhabarb. opt. ā. ℈j
Cum Syr. ros. solut. s. pill. n. XXVII.
s. Pillen. *C.*
Postridie capiatur portio D.
Recip. *Rad. Cichorii,*
Endiviæ,
Borrag ā ʒij
Asparagi ʒij s.
Cort. Rad. Cappar. ʒj s.
Polypodii ʒij
Pulpæ Tamarind.
Passular. ℈iiij
Hordei mundi P. iij
Sem. Melon.
Anisi ā. ʒj
Herb. Cichor.
Endiviæ ā. P. iij
Fumariæ, lupuli ā. P. j
Card. bened.
Ceterach.

Veron. ā. P. j. ſ.
Betonicæ P. j
Fol. Sennæ Alex. ʒvj
Rad. Elleb. nig. Styriaci ℈ij
Epithymi Cret. ʒiij
Coq. in ſ. q. aquar. Borrag. & Cichor. pro ʒviij *in quibus infunde per noctem*
Rhabarbari opt. ℈iiij
Schœnanthos ℈j

Manè fortis fiat expreſſio, & relinquatur colatura pro lib. Sem. cui adde:

Mannæ ʒvj
Syr. roſ. ſolut. ʒj
Miſ. S. Tränckleín *D.* in 2. Theil zu theilen.

Notandum: in hac potione, ſi vere ſumatur, pro ℈iiij Rhabarb. ſubſtituenda ʒj Rhabarb. & ℈j agarici. In autumno uſurpetur, paretur ſecundum literam. Potionis hujus ſemiſſis capiatur manè poſt hor. V. cum jejunio ad hor. uſque X. Sequenti die ceſſandum à medicamentorum uſu, & ſecanda epatica dextri brachii, in autumno epatica ſiniſtri, ad emiſſionem ſanguinis tanti, quantum binæ teſtæ ovi continent. Poſtridie abſumatur pars reſidua potionis D. Poſtidea bibatur ſerum caprinum, in vere. Poſt uſum ſeri ſingulis diebus manè & veſperi ſequentis medicamenti H. ſumatur portio, quantitate nucis juglandis.

R. *Conſer. Borrag. Bugloſſ. ā.* ʒvj
Violar. roſar. ā. ʒv.
Spec. Diarhod. Abbat.
Diatrion. ſantal. ā. ℈ij
Margarit. præp. ℈ij ſ.
Ligni aloës ℈j.
Moſchi opt. gr. j
Fol. auri n. iiij
Cum Syrupo de pomis ſ. conditum.
S. Stärckung *H.*

Inſigniter hoc conditum internas roborabit partes.

TERTIUM ET QUARTUM.

CAlida intemperies epatis & renum corrigenda, lienisque auferenda obſtructio. Eum ad finem Epar manè & veſperi inungatur linimento E. Lumborum regio linimento G. lien demum unguento F.

Recip.

Recip. *Unguenti ſantalini* ℥j
Succi Cichorij
Enndiviæ ā. ℥v.
Ol. Roſati ℥vj
Roſ. rub. pulv. ℈ij
Ceræ albæ q. ſ. f. linîment.
S. Salbe *E.*

Recip. *Unguenti ſplenetici mei* ℥ß
S. Salbe *F.*

Recip. *Ung. Roſat. Meſ.* ℥iij
Populei ℥j *ſ.*
Miſ. S. Salbe *G.*

Quotiescunque etiam obſervâris, iterum obſtipari alvum, toties particula Electuarii A ſumenda hor. 2. ante prand. quantitate caſtaneæ plus minus pro modo fortis vel imbecillis operationis. Vel ſi electuarium id diſplicet, loco ejus portio B. vel pilulæ C. hor. 2. ante prandium adhiberi debent.

Recip. *Caſſiæ recens extractæ ſecundum decoctionem ferventem glycirrhizæ & aniſi* ℥j *ſ.*
Electuar. lenitivi ℥j
Elect. de ſucco Roſar. in tab. ℥vj
Confect. Hamech. ℥ß
Cum Syrupo roſ. ſolut. multipl. infuſ.
F. Mixtura.
S. Latwerge *A.*

Recip. *Syr. roſ. ſolut.* ℥j *ſ.*
Decocti ſennæ cum epithymo ℥ij *ſ.*
Syr. Diaſereos ℥ß
Miſ. F. Hauſtus
S. Tränckelein *B.*

Continuabitur horum uſus per dies 14. Si fortè accidat, ut quotidianus iſte purgantium uſus fordeſcat, loco eorum ſequens injiciatur Enema I. horis 2. vel ante prandium vel ante cœnam.

Recip. *Herb. Betæ*
Mercurialis
Malvæ

Bismalvæ ã. M. j
Absynth. M. ſ.
Pulegii M. j
Flor. Chamomel. P. j
Sem. Fœnugræci
Lini ã. ʒiij
Carthami
Polypod. quer. ã. ʒß
Coq. pro ʒx. In quibus diſſol.
Electuar. Lenit. ʒvj
Diacathol ʒß
Ol. Chamomel. ʒj ſ.
Roſacei ʒj
Mell. roſat. colat. ʒj ſ
Miſ. F. Enema.
S. Clyſtier. I.

QUINTUM.

Corroborandus ventriculus.

Sumantur manè, ſed permutatim.

Conditum Rad. Cichorii,
Cortices arantiorum conditi,
mirabolani chebuli conditi.
Conſerva roſarum, cui ſpecies aromat. roſat. immixta ſint.

Quod ſi ſucceſſu temporis uſus flagitavit, ſcutum ſtomachale itidem parari volo.

Recip. *Galangæ ʒj ſ*
Calam. aromat. ʒj
Nuc. Moſchat. ʒß
Cinamomi Elect.
Macis ã. ℈ij
Xiloaloës
Caryophyll. ã. ℈i
Sem. Aniſi
Fœnic.
Cumini ã. ℈ij
Maſtich. ℈iij

Pulv.

Pulv. subtil. & cum Ol. ros. & absynthii ā ℥j subigantur, deinde addit. pice resina & cera f. cerotum Stomachale.

S. Magenschildt.

DIAETA.

AEr vitetur obscurus, ater, nebulosus.

De cibis dictum alibi. Embammata acria & nimis calida, qualia raphanina sunt & sinapia, vitari volo. Brodium raparum tostarum, ante prandium sumtum, plurimum prodest in hoc morbo.

Pomum Obst, obest plurimum.

Lactuca ex brassica capitata, endivia, cichorio hyemali, rapis coctis orbiculatim concisis & cum oleo olivæ & aceto paratis nasturtio, & floribus borraginis probantur.

Potus sit Cerevisia Servestana, Goslebiensis, Vinum Rhenanum, per hyemem: per æstatem Cerevisia Einbeccensis, Torgensis vehementer obest capiti. Vinum Neccarinum. Vita sit sobria.

Somnus moderatus. Studia non tractentur: manum de libris.

Repletio vitetur, flatus enim generat.

Sævos animi vitato morsus.

De reliquis dictum alibi. DEus Deorum benedicat.

CONSILIVM X.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

Literas Tuas Vir Nobilissime, 5. Mens. Decemb. d. Anni elapsi exaratas accepi: atque gratas tibi meas fuisse, te quoque tam prolixè rursus polliceri, magna cum voluptate intellexi.

Minus autem jucundum accidit, quod T. P. Hypochondriaca flatulentâ (quam Hermetici sive Spagyrici morbum Mercurii solaris præcipitati vocant) laborare cognoverim: (hanc enim omnia ostendunt symptomata in literis relata) cum morbus diuturnus, non quidem unius mensis, vel anni esse soleat. Cujus sanè cum auxilia nonnulla T. P. à me requirat; ut secundum methodum progrediar: essentia omnino illius in intemperie

temperie consistit sicca mesenterii, pancreatis, & quorundam ramorum venæ portæ, cum quadam caliditate & obstructione à sanguine crassiore.

Quæ à causis suis efficientibus primum pendere solet, ventriculo nimirum frigidiore (sive per se sive aliam quampiam ob causam) quemadmodum ex imminuta coctione & copiosis flatibus constat: Epate verò & venis calidioribus quemadmodum cum T. P. hic esset conjicere id facilè fuit. Materiali deinde, sanguine fæculento, adusto, humoribus crassis, viscidis, quales nimirum ab ejusmodi intemperiebus progigni solent.

Præsente inprimis subjecto apto mesaræo, pancreate, liene, quæ cum aliàs sentina statuantur excrementorum totius ferè corporis, hoc loco ob intemperiem dictam aptiora omnino ad illa suscipienda existunt. Externis tandem quibusdam accidentibus, vigiliis scilicet & laboribus, tam animi quam corporis (de diæta enim nihil mihi constat) quod non solum cruditate, sed & spirituum (qui per dicta consumuntur) paucitate, calor innatus affligi soleat. His igitur de causis fit, ut consumatur potius & resolvatur calor nativus, quam excitetur: unde debilitas facultatum naturalium; crudorum humorum proventus, aut certè nulla istorum proportio; & ea symptomata, quorum T. P. facit mentionem.

Epate enim existente calidiore, sive jam omenti pinguedinem, quæ aliàs ventriculum fovebat, ut ne calor tam facilè expiraret, impediebat, consumat, ac aliàs pinguedinis concoctionem prohibebat: sive caliditate suâ excedente ventriculi minorem conficiat; sive etiam cibum nondum perfectè coctum justo citius distribui faciat: coctio certè ventriculi (aliàs per se frigidi) vitiatur; sic cruditates in eo colliguntur. Quo & illud accedit, quod ichores melancholici, in ventriculo, ut Galenus monet, confluere soleant, atque nativo calore quasi jugulato, actiones illius depravare aut imminuere.

Cruditates verò dictæ, quemadmodum & ipse per se cibus nondum planè coctus, ad venas, ratione caloris, citius raptæ, vel aliàs ibi collectæ, neque tempestivè expurgatæ, assantur quasi & obstructiones postmodum pariunt vel augent. Hinc tormina & flatus: præsente nimirum materia apta, pituitosa scilicet & melancholica: calore verò ventriculi & partium ad illum attinentium imbecilliore, qui materiam illam quasi per elixationem quandam rarefacit: atqui in flatus ità conversam digerere aut discutere ob imbecillitatem nequit: flatus hi intra spacia, quibus viscera ad invicem disterminantur, collecti, distendunt illa & membranas ipsorum: unde consequentur dolores.

Post

Poſt primum autem ſomnum potiſſimum illâ omnia vigent, ſcilicet ob finem primæ coctionis & initium ſecundæ: dum nimirum prima coctione cum labore quodam & imbecilliter (ob calorem imminutum) finita, nova ſuccedit ſecundæ coctionis in pravum illum chylum actio. Neque mirum vigilias ſuccedere, cum ſiccorum & pravorum (utpote crudorum) vaporum portio ad cerebrum quoque feratur: benigniores autem fumos, ſomni materiam eſſe notum ſit. Quæ ſanè ſymptomata ſunt à T. P. relata: quibus alia eſſe adjuncta non dubito: cum fumi illius exhalantes & cor & cerebrum petere, ſic eorun demactiones lædere ſoleant. De quibus T. P. monere me poterit: ſingula enim jam proſequi nimis longum foret. Hoc porro malum licet non admodum facilè tolli ſoleat, propter cauſarum quendam introductum habitum, ſucci contumaciam, intemperiei viſcerum & curandi intentiones contrarias: attamen conſtitutio corporis, facultates non abolitæ, ſed depravatæ ſaltem, ac quodammodo imminutæ ſperare omninò jubent, affectum hunc, ſi non prorſus tolli, multum tamen imminui poſſe.

Curandi igitur intentiones quod attinet, ex ante dictis facilè patet, obſtructiones inprimis reſerandas eſſe, materiam viſceribus & vaſis hærentem incidendam, ac educendam, intemperies viſcerum corrigendas, ipſaque poſtmodum roboranda.

Quas ſanè intentiones aggrediundo, ſecundum triplicia medicorum inſtrumenta & auxiliâ: Diætam quod attinet, exactiſſima illius, quoad licet, habenda ratio, quod ſecundum Galenum hâc potiſſimum tollantur morbi diuturni.

Hinc quo ad omnes ſex res non naturales diligenter illa obſervanda 1. Ut aër ſit temperatus tam in activis quam in paſſivis qualitatibus: inprimis verò hypocauſtorum intenſior vitandus, ac aliàs non per flatus vel concluſus, quo non caput oneratur tantum, ſed humores quoque colliquantur. Poſſent quoque tales Trociſci. A. tempore hyemali parari, atque iis fumus in cubili vel vaporario excitari. Cibi facilis ſint digeſtionis, quos nemo non novit: fugiendi autem potiſſimum, craſſum ac viſcidum ſuccum gignentes, quales ſunt frigidi ſua natura, piſces & carnes craſſioris ſubſtantiæ, lacticinia, caſeus in primis (ſi modo ille T. P. veſcatur) vetuſtior. Fugiantur quoque ſale vel aromatis nimirum condita, fumo exiccata, frixa, acida, caput petentia, qualia cæpe ſunt, porrum, ſinapi. Aſſis ſatius utendum quam elixis. Cæteris partibus, quod hæc fluctuent in ventriculo: varietas inprimis ciborum fugienda, cum ſimplex licet paulo deterior, tantum non noceat, quantum multiplex, licet

melior, ob inæqualitatem ſucci & coctionis. A cibo uti T. P. poterit Tragæa B. vel pyro vel cotoneo cocto, cum confectione aniſi, coriandri aut fœniculi: quemadmodum & dictas confectiones ſolas aſſumere licet.

Potus magna habenda ratio, cum citò & multum nutriat, neque eo carere poſſimus. Cereviſia itaque ſit clara, limpida, vetuſtior parumper, non feculenta: vina generoſa fugienda & omnia alia in nimia quantitate: utendum verò albo, tenui, oligophoro, quale Rhenanum eſt tenuius, vel Neccaricum. Non ſtatim à cæna dormiendum, ſed ad minimum per horam unam aut alteram deambulandum moderatè, aut tempus qualitercunque fallendum. Diuturnus verò ſomnus omnino improbatur, quod excitet quidem & elevet vaporcs, ſed non diſcutiat: aggrediatur concoctionem ſed non perficiat, niſi aſſueverit T. P. vel nocturnus brevior fuerit, tum enim ſedendo illi indulgere poterit. Exercitium ſit moderatum, jejuno ſtomacho & excrementis rejectis, ac quamprimum ſentitur ex anhelitus mutatione calorem nativum excitatum, ab eo ceſſandum. Excrementa quotidie deponenda vel ſponte vel arte, ſcilicet paſſulis hujusmodi purgantibus C. quarum doſis cochlear unum vel duo, vel tria etiam ſtatim ante cibum. Vel etiam enemate tali:

R. *Brodij carnis vel gallinæ q. ſ pro clyſtere (flatibus autem urgentibus malvatici aliquid addi poteſt ſcil.* ℥ij *vel* ℥iiij) *mellis roſ.* ℥j *ſ. Olei com.* ℥j *Vitell. o vj n. 1. Miſ. pro clyſtere, quo utendum duabus horis ante cibum.* Caput (vacuato corpore) manè pectendum ad ſua diſcutienda excrementa, mox fruſto agarici crudi primum, pòſt panno aſperiori fricandum.

Balneo ſi T. P. uti voluerit, ventriculus prius inungendus oleo maſtichino, vel nucis muſcatæ. Animi tandem affectus ſint moderati, potiſſimum ira, triſtitia, vel animi mœror, qui aliis ſunt vehementiores; & à cibo meditationes dum vel ferventiorem reddunt ſanguinem, vel interius calorem cogunt, vel ſpiritus exhauriunt.

Chirurgiam quod ſpectat, licet nauſeantem & debilem ventriculum obtinentem phlebotomia minimè uti debere, vulgò ſtatuatur: attamen cum morbus hic poſſit fieri magnus, conſentientibus viribus & ætate ratione ſcilicet epatis calidioris & obſtructione) vena in vere vel autumno ſecari poterit; ſemper tamen illud attendendo, quod Galenus diligenter monet, calorem & ſubſtantiam effluentis ſanguinis obſervandam eſſe, ita nimirum, ut ater & craſſus liberius paulò mittatur, tenuis verò & clarus contra. Hæmorrhoides quoque ſi aliquando fluxerint apertioni earundem rurſus ſtudendum, per hirudines vel uſum pilularum aloeticarum. Et cucurbitulæ

curbitulæ quandoque affigendæ natibus, ad materiæ derivationem. Neque frictiones omittendæ partium inferiorum deorsum versus: itemque lotiones pedum ex decocto hyssopi, absynthii, ruthæ, salviæ, abrotani, pulegii chamomel. & id genus aliis. De fonticulo ambigo, an T.P. illum sit admissura: quemadmodum etiam dubitatur, an in malo hoc contumaciori, & obstructionibus præsentibus commodus sit futurus.

Medicamenta quod attinet, humores illi crassi & viscidi obstructionum causæ incidendi & detergendi, simul quoque evacuandi per tale apozema D. cujus dosis cochlearia v. vel vi. vel vii. hor. 4. vel 5. ante prandium calidè: neque enim fortioribus utendum videtur, ne subtiliores partes evacuentur, relictis crassioribus: vel etiam humor ille melancholicus rebellis efferatur.

Vacuatis ità vel continuis aliquot vicibus, vel per intervalla quoque humoribus peccantibus, viscera corrigenda vel roboranda: verbi gratia tali conditio E. itemque confectione hac in rotulis vel morsulis F. Conditi quidem quantitatem magnitudinis castaneæ, morsulorum unum, alternis vicibus assumendo mane & vesperi hor. 2. ante cibum. Quemadmodum & mithridatium valde confert, si vacuato corpore semel in septimana, scil. ℈j vel ℈ß mithridatii cum ʒij conser. rosar. permiscendo, horâ 4. matutina usurpetur: eo autem die ab aliis medicamentis omnibus abstinere oportet. Ad emendandos quoque viscerum intemperies, & obstructiones auferendas, usus Sassafras valde commodus videtur ut nimirum lignum G. addatur gallinæ, vel frusto carnis bubulæ, atque cum iis more solito coquatur: colaturæ autem seu jusculi haustus hor. 2. vel 3. ante prandium assumatur: quemadmodum memini præceptores meos in Italia caponem exenteratum hisce verbis H. refertum in s. q. aq. solitos coquere, ac de brodio haustum quoque sive ℥ v. vel vj. horis itidem aliquot ante prandium porrigere.

Urgentibus flatibus & ventrem perturbantib. Enema hoc parari possset I. Rotulis quoque tunc utendum, confectis ex oleo carui cum Sachara: itemque pulvis hic K. ex vino calido sumi potest: quemadmodum & alii oleum macis, sive per destillat sive expressa factum vino albo calido; alii olei anisi vel fœniculi guttas aliquot cerevisiæ permiscent, & potandum exhibent. Posset verò & tale Elixir L. parari atque singulis diebus aliquid ejusdem assumi: & aliàs per aliquot dierum intervalla, post usum inprimis jusculorum, pilulis hisce M. utendnm hor. 2. ante prandium. Extrinsecus super ventriculum hoc scutum gestandum N. vel idem hoc unguento O. inungendus.

Vigiliæ tandem cum moleſtæ ſint: ad fumos illos crudos contemperandos pillulæ P. valde commendantur, ſi hora decubitus 2. vel 3. deglutiantur. Ac alias crura quoque & brachia, vel alterutra lavari poſſunt, ſtatim ante ſomnum, decocto foliorum ſalicis, lactucæ, vitium, nymphæ &c. additis capitibus papaveris albi n. 3. vel 4. Fortiora enim omitto.

Atque hæc quidem, quo ad eſſentiam mali, & ſymptomatum cauſas, omniumque iſtorum curationem (ut vulgò loquar) in hac temporis anguſtia conſignare licuit: pluribus quidem aſſcriptis remediorum formulis, ut ſeligere T. P. ex illis, quæ arriſerint, poſſint. Quod ſi latius T. P. de toto morbo & cauſis illius, inprimis ſymptomatis actionum læſarum (non tantum naturalium, ſed & animalium & vitalium) & excrementorum mutatorum ad me perſcripſerit, minutius quoque ad ſingula reſpondebo. Interea fortunari hæc à præpotenti DEO precor: & ſi vires forſan defuerint, animum tamen & voluntatem obſequendi, ut ſpectes ſummopere rogo. Vale.

Recip. *Ligni aloës* ℈ij
Roſæ ʒij
Thur. Maſcul. ſuccini ã. ʒj
Styrac. Calamint. ℈ij
Caryophyll.
Benzoin. ã. ʒß
F. Pul. & cum Styrac. liquid. f.
Trociſci. S. Küchlein zum räuchern. *A.*

Recip. *Nuc. moſc. Maſtic. alb. ã.* ʒj
Sandarac.
Arab.
Cort. arant. ã. ʒß
Carab. alb.
Galangæ mut.
Calam. arom. ã. ℈j
Spec. Diagalang.
Aromat. roſ. ã. ʒß
Diacydon. cum Spec. ʒß
Sachari roſ. tabul. ad pond. dimid.
F. l. a. Tragea.
S. Pulver nach den Eſſen. *B.*

Recip.

Recip. *Fol. Sennæ S. ſtip.* ℥j ſ.
Agarici opt. ℥ij
Zinzib. ℥j
Galang. minor. ʒß
Caryophyll. Cort. arant. ā. ʒß
Inf. ſimul in ſ. q. aq. per hor. 24. bulliant deinde ſ. a. ad dimid. colet. fortiterque exprim. Colat. add. Paſſular. mundat. ℥iij
Bulliant rurſus una atque altera ebullitione, reponantur in fictile addendo Mannæ ℥j
S. Purgier-Roſinen. C.
Recip. *Rad. Polypod. q.* ℥j
Filic. mar.
Petroſel.
Aſparag. ā. ʒß
Cort. Rad. Cappar.
Thamariſ. ā. ℥ij
Fol. Scolopend.
Cuſcutæ,
Ceterach.
Agrimon.
Chamæd.
Capill. Ven. ā. M. j
Sem. Aniſi, Fæniculi ā. ℥iij
Viticis ℥j ſ
Melon. ℥ ſ
Carthami conquaß. ℥vj
Flor. Sambuci, geniſtæ,
Cichor. ā. P. j
Amygdal. amar.
Paſſular mund. ā. ℥ij
Glyzirrhiz. raſæ ℥iij
Coq. in ſ. q. aq. pro ℔js *in col. infund. ſ. a.*
Rhabarb. opt. ℥js
Spicæ, ſquinanth. ā. ʒß
Fol. Sennæ ℥js.
Epithym. cret. ℥vj
Agar. troc. ℥s
Canellæ ʒiij

Galangæ min. Zinzib. ā. ʒj
Nuc. mosc. ℈j
Stent per aliquot hor. infus. post rursus bullant leviter s. a. & col. Colat. add. Mannæ elect.
Syr. ros. solut. Diasereos c. Rhab. ā. q. s. ad mediocrem dulcorationem f. s. a. Syrupus.
S. Purgiersafft *D.*
Recip. *Conser. Rosar.*
Incarnat.
Anthos.
Melis.
Bugloss.
Rad. Scorzoner. cond. ā. ʒß
Cort. citri extr. condit.
Nuc. Ind. cond.
Zinzib. Ind. Cond.
Rad. Cichor. cond. ā. ʒij
Spet. Diambræ
Arom. Rosat. ā. ʒß
Cinamom. el.
Caryophyll. ā. ℈j
Macis in aceto præp. Ligni aloës, Santal. Citrin. ā. ℈s
Troc. de Eupator. absynth. ā. gr. v.
Cum Syr. Zinzib. s. q. & gut. 4.
Ol. Cinamomi.
F. Mixtura.
S. Sterckung *E.*
Recip. *Cort. Citri cond.*
Arant.
Nuc. Ind. ā. ʒij
Cinamom. El.
Nuc. Mosc.
Caryophyll. ā. ℈j
Macis, lig. aloes.
Santal. citr.
Carab. alb. ā. ℈ß

Spet

Spec. Diambræ,
Diarhod. Abbat. ā. ℈j
Diacurcum.
Troc. de Eupator.
Absynth. ā. ℈ß
Conf. anthos ʒß
Sach. alb. in aq. ros. & Cinam. dißol.
F. Conf. in Morsulis add.
Ol. Caryophyll. gut. ij
S. Morsellen *F.*

Recip. *Ligni Sassafras ʒvj*
Cort. Ligni Sancti ʒiij
Rad. Chinæ ʒj ſ. Dentur inciſa.
S. Holtz *G.*

Recip. *Fol. Capill. Ven.*
Scolopend.
Cuscut.
Agrimon.
Cichor.
Endiv. ā. P. j
Rad. Pentaphyll.
Liliis.
Fœnic.
Asparag. ā. ʒß
Sem. Coriand. præp. ʒvj
Inciſa dentur
S. Specerey zum Capaunen. *H.*

Recip. *Summit. Aneth.*
Parietar.
Absynth. ā. M. j
Cusc. Ceterach. ā. Mß
Sem. Aniſi
Fœnic. ā. ʒiij
Lini, Fœn. græc. ā. ʒj ſ.
Flor. Chamomel.
Geniſtæ ā. P. j
Furfur. P. ij
Fol. Sennæ ʒiij

Coq.

Coq. omnia in ſ. q. aq. pro ℥x
Incolat diſſol.
Elect. de hiera c. agar. ʒvj
Diaphœn. ʒiij
Olei Aneth.
Cheirin.
Mell. anthoſ. ā. ʒj
Miſ. pro clyſtere.
S. Clyſtier *I.*

Recip. *Spet. Diagalangæ* ℈j
Dianiſi,
Diazin. ā. ℈ß
Sachari candi gra. v.
Miſ. S. Pulver zum Wein *K.*

Recip. *Galangæ,*
Cort. arant.
Citri,
Nuc. Moſc. ā. ℈j
Macis
Caryophyll.
Cubeb.
Lig. aloes ā. ℈ß
Santal. ℈ij
Coriand. ʒß.
Roſ. rub.
Anthos ā. ℈j
Lig. Saſſafras ʒij
Cinamom. ʒj ſ.
Zinzib. ʒij

Pulveriſ. craſſiuſculè macer in S. V. ℔j *ſ. & ſtent in loco cal. per dies 20. ac ſingulis diebus 2. vel 3. agitentur. Quinto die non moveantur, ſed ut reſiderent pulveres, colentur. Colat. add.*
Syr. de Cort. citri ʒij
Miſ. S. Elixir *L.*

Recip

Recip. *Aloes ros.* ʒj
Rhab. Ell. aq.
Cinam. aspersi ϑß
Troc. de absynth. gut. V.
Sal. gemmæ gr. j
Cum aq. absynth. f. pill. n. XXI.
S. Pillen *M.*

Recip. *Ladani, ceræ ā. p. æq. cum Ol. de absynth. f. sup. alut. scutum Stomachale.*
S. Magenpflaster. *N.*

Recip. *Ol. Mastich.*
de Absynth, ā. ʒvi
Cydon. ʒiij
Vini Od. ʒj *s.*
Cymin.
Absynth.
Galang.
Nuc. mosc. ā. ϑß
Macis pul.
Caryophyll.
Ros. rub. ā. ϑj
Mastich. ʒß
Bulliant ad consumt. Vini. & col. fortiss. colat. ad.
Ol. Anisi,
Fœnic. ā. gut. v.
Ceræ q. s. f. linim.
S. Magen-Sälblein *O.*

Recip. *Spet. Diambræ* ϑj
Diamosch. d. ʒß.
Succini alb. ϑj
Ambræ gryss. gr. iij
Cum Syr. de Cort. Citri f. pill. n. XXIIII.
S. Pillen auf den Abend. *P.*

CONSILIVM XI.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA, ATRA BILE HYPPOCRATIS ET TUMORE SPLENIS.

COnqueritur Nobilis & Generosus Dominus N. N. quod ante annos ferè tredecim integrum quadriennium lecto affixus decubuerit, impotens in sessione, & meditationibus. Etiamsi verò dolores tunc non adeò ingentes perceperit, uti nec ponderosâ immobilitate artuum laborarit, quandoquidem omnes actiones tam vitales quam naturales suis fungerentur officiis: nihilominus tamen plerisque matutinis, postquam surrexit, uti & horâ tertia pomeridianâ, dum jejunus ferè fuerit, exarandisque literis vel aliis rebus occupatus fuerit, vertiginoso impetu circumactus est, ut non parum sibi ab apoplexia metuerit. Persensit verò exquisitè, vertiginem hunc ex infernis corporis partibus suam traxisse originem, cumprimis verò è siniſtro hypochondrio (ubi dolores gravativos, punctiones & tumores Schirrosos deprehenderit) ascendisse sursum, primumque ventriculum & præcordia anxiè torsisse, ibidem etiam vomendi, irritum tamen, conatum excitasse. Hæc ità sursum ferri, dum sensit, cardiogmum in simul percepit incredibilem, ut & difficilem respiratum & quasi abnegatam inspirandi potentiam. Sensit ulterius, hâc ipsâ de causa linguam sibi reddi difficilem ad motum: Postmodum totum caput gravedine & vertigine occupatum fuit penitissimè. Fuerunt hæc symptomata interdum dolore capitis socio stipata, interdum minimè. Hæc dum ità gesta fuerunt, visum fuit ipsi caput tendi & introrsum versus contrahi. Secuta fuit caligo oculorum, variique colores iisdem obfusi. In cervice verò & spina dorsi, usque ad plantam pedis descendendo morsiones quasi & incessus subreptitios formicarum persensit, adeò ut ad stationem impotens, sedere coactus fuerit. Erupit posteà sudor frigidus cum animi conjunctus deliquio. Frigore etiam siniſtrum brachium molestatum fuit, & quasi stupidum redditum: maximè verò hoc malum percepit in duobus minimis siniſtræ manus digitis. Dextro in brachio ea percepit omnia, sed longè mitigatiora & clementiora. Urina quoque interdum fuit suppressa, interdum tenuissima & serosa tantum extitit, quandoque tincta, turbida & crassa tanquam animalium,

non

non ſine ardore, dolore ingenti & arenularum egeſtione. Alvus rariſſimè debitum exolvit officium: egeſtiones ejusdem ſemper conjunctos habuere ardores quosdam, teneſmos, diarrhoeas, obſtipationes. Hæc verò ſymptomata tantum in auroram vel horam 3. pomeridianam, vel etiam, rarius tamen, in mediam incidêre noctem. Ad hæc, quæ retuli, diverſiſſima morbi ſymptomata, diverſimodè diverſi reſpexerunt Medici. Alii calculo hunc ægrotum laborare, aſſerverunt: alii ſpleneticum eum pronunciarunt. Ventriculo alii adſcripsêre cauſam, alii capiti, alii pectori & capiti inſimul. Singuli verò horundem Medici hæc in praxi reſpectantes omnes à fundamento aberrarunt, tandemque ægrum ut deploratum turpiter reliquerunt. Poſteaquam verò hæc omnia ad amuſſim ſollicitis ego computarem articulis, ſymptomataque tàm varia, tamque contraria & ἀντιδιηνεκῆα conſiderarem, hæcque ipſa ad ſuum morbum reducerem, & è quo fonte omnes ſcaturirent, quoque pacto invicem omnia catenâ quaſi quâdam unita eſſent, perpenderem, deprehendi affectum ejus eſſe trinum, melancholiam hypochondriacam, Atram bilem Hippocratis, Lienisque tumorem. Hæc enim affectuum morbidorum triga adeò arctiſſimo vinculo unita & ſociata ac complicata erat, ut ſymptomata ejuſce quotidiana, quæ pro qualitate & ordine ciborum aliam oſtendebant faciem, quemlibet ferè & perſpicaciſſimum non niſi fefellerint, inque tetros præcipitaverint errores. Cauſa hujus Trigæ morbidæ antecedens fuit vita Nobilis Domini ſolitaria & ſolicita, cum ſumma ingenii intentione & laſſitudine, curis, lucubrationibus continuis, vinique tandem Ketzſchbergenſis, recreationis, (ſed putativæ) ergò largiter ebibiti conjuncta. Quia enim Ketzbergenſe id vinum, in iis, qui calido laborant epate, atram bilem facili generet negotio, ſi præſertim avariter id bibatur, plenis faucibus, inter cantus, tripudia, aliasque corporis motiones; proin & lienem facilè, ut extuberet, facit, à quo demum conſtipationes torſionesque & punctorii dolores conſequuntur. Cum præterea atræ illius bilis à vino illo largiter poto, magnus exiſtat proventus, fit inde, ut unà cum liene, de quo dictum, & in venas meſaraicas totumque meſenterium ab Epate magna illius bilis pars propellatur, ibidemque vel ob motum corporis nimium, vel cibos calefactivos ſupervenientes, adhuc magis incaleſcat, fermentetur & exæſtuat. Inde ἀποψία ſequitur ventriculi, & generantur flatus; Hi ſi ſurſum aſcendere nequeant, moleſtias creant præcordiis & hypochondriis.

Horum ſanè ignoratio multos defraudavit Medicos, qui ventriculum tanquam ſolitarium ſubjectum & πρῶτον δέκτικον, unoque ſaltem & ſaltim

oculo considerarunt. Illâ atrabilariâ ita effervescente & bullas quasi generante, os quoque exiccatur & gingivæ redduntur asperæ, unde & ægroti isti longè magis haustum frigidiorem, quam tepidum aliquod juscu-lum exposcunt. Sed nec adhuc finis tantorum malorum. Jungit enim se atrabilis chylo, hunc incrassat: incrassatus semetipso fit calidior, putrescit quasi, acescit effervescit, præsertim coctione peracta & ventriculo inani. Quod si interdum massa illa atrabilaria motu corporis nimio incalescat, vel etiam & liene, ut notum, pro excitando appetitu in ventriculum restagnet, tunc totum commovet ventriculum hunc inflat cum tragicis animi deliquiis & angustia distorquet, præsentibus præsertim flatibus, nec ulla salus, priusquam totum evomatur. Quod si flatus ii sub diaphragmate collecti fuerint, diaphragma in altum quasi extollunt, difficilemque respirationem producunt. Si verò præter flatus eosce, adsint & ejusmodi vapores, tunc hi sanè superiora petunt: fit via vi: ad superna delati, arteriam asperam constipant, cum vim habeant adstrictoriam ab atrâbile: Trachæam eam contrahunt quasi & jugulant. Delati ad cordis capsulam vel etiam ad cor, ipsum copiâ sua obruunt, ut id nolens volens ad expulsionem contrarii mali exurgat. Hinc illa cordis palpitatio hinc deliquium. Consimiles injurias reliquæ partes experiuntur. Linguam quippe rigidam reddunt & immobilem quasi.

In cerebro si duram piamque contingant matrem vel etiam nervos, convulsiones producunt, spasmos, motusque convulsivos mandibularum nasi, frontis, totiusque faciei.

Cum autem iidem vapores insimul nigricantes sint & quasi piceati, inde tenebras obfundunt visivis organis. Cum etiam crassi sint, nequaquam verò nimiâ subtilitate omninò præditi, inde oppillant partes nervosas, indeque dolor fit, incessui formicarum reptitio non absimilis. Hic dolor totum occupat dorsum, utrumque brachium: gravius verò affligit sinistrum latus, quod ibidem Lien protuberet, & ita plures dolores in eo latere deprehendantur, in tantum ut & brachium & pes sinister quasi refrigerentur.

Hoc animadvertentes quidam Medici, Epilepsiam id esse statuerunt: alii asthma; morbum spleneticum alii: Cum insuper tantum malum à sanguine dependeat atro, crasso, fœculento & adusto, contingit, ut is ipse sanguis tum per urinas, tum verò & per alvum egeratur.

Per alvum si egeritur, non sine ardore & tenesmo id fieri poterit: si per lotium, non sine ardore urinæ, dysuria, arenulis: calore rubro egestum quicquid egestum. Atque hoc ipsum fuit, quod Medicorum quibusdam suasit, in opinationem de calculo eundi pedibus.

Hæc ergò sunt symptomata, quæ te, Nobilis & generose Domine N.N. hacte-

actenùs afflixêre, & quidem ſemper & continuò. Cum enim alterum
altero dependeat, unumque manus auxiliares præbeat alteri, fieri non
otuit, quin nunquam expers dolorum eſſet & aliquorum ſymptomatum.

Copioſus fui hactenus in recenſendis generibus & cauſis hujus mali.
am verò in pauca verba conſeram, quâ ratione is à me in integram ſa-
itatem reſtitutus fuerit.

In curatione itaque adhibita fuere lenientia, Syrupi & decocta pur-
antia alterantia. Alterantia decoquebantur in decocto raparum ſiccata-
um, quando præſertim gravamina circa thoracem, aut retentio arenula-
um in ureteribus & renibus contingebat. Factâ univerſali purgatione
er dies decem mane ℈ß pilularum de extracto Cardui bened. cum Sero
aprino ſumſit, & ne ventriculus læderetur, ſimul Trageæ Stomachales
uerunt adhibitæ. Lien cum intumeſceret, fomentabatur & inungebatur.
'entriculi roborandi ergò adhibebamus varia, condita, morſulos pulve-
es, aquas vitæ, decoctum Saſſafras: olea item & unguenta.

Cum Semina quædam vertiginis (ob conſiſtentem adhuc cacochy-
iam) gliſcere velle arbitrabamur, dabamus ipſi balſamos ex extracto ru-
æ, calamo aromatico &c. ut iiſce fauces, palatum naresque inungeret.

Eò etiam reſpiciebam potiſſimum, quo humor atrabilarius & melan-
holicus ex hypochondriis & ſplene educeretur. Ea verò omnia in ſero
ctis vel decocto raparum ſiccatarum obtuli, uti ea ipſa potus loco eſſe
olui. Enematum ſæpius uſurpatorum uſus plurimum profuit; idque
um in evacuando, tum revellendo. Victus ratio prohibebat cibos fla-
ulentos caput petentes, obſtruentes: ordinabat verò ἰυχύμους paucos, mo-
eratos, fluidos. Et tantum de his.

CONSILIVM XII.

IN VERTIGINE ET SPASMO.

Hæc duo Symptomata, quæ te magnopere excruciant, à bi-
nis excitantur cauſis: nempe quod ventriculus ſit langui-
dus, & Meſaraicæ obſtructæ: dein quod caput debile ni-
mis, alimenta ſuppeditata non perfectè concoquat, ſed in
atus reſolvat. Flatibus hiſce in cerebro ortis, de loco in locum lanci-
ant, & ſi oculos verſus feruntur, vertiginem ſubfundunt. Quod ſi ve-
ò alimenta illa imperfectè cocta in cerebro in flatus non reſolvantur, ſed
umorum more decidant ad genus nervoſum, ibidem & illa in flatus re-

ſolvuntur. Hi flatus impellunt muſculos, ut ad expulſionem exurgant & ſe contrahant. Contractis muſculis contrahuntur & nervi. Quo facto, dolor ſentitur ingens, quem ſpaſmum nominant. Quapropter unicè ſuadeo, ut in Curatione ventriculus cum meſaraicis venis & capite probè perpurgetur, caputque roboretur, tandemque, quod haſce partes ad unam omnes ad priſtinum ſtatum reducat, uſurpetur. Primum quod attinet, dominus Pilulis A. mane circa ſeptimam utatur, & ad decimam uſque jejunet, quæ non tantum ventriculum expurgabunt, ſed & reliquis medicamentis viam proſternent.

Cum nodulo B. agat, ut moris eſt, ſuperfundat Vini Rhenani ℔iiij, altero dein die bibat de ipſo bonum hauſtum, continuando uſum ejusdem ad aliquot dies: ita meſaraeæ patefient paulatim, tandemque obſtructio tolletur. Purgabit de die ter vel quater ſine omni moleſtia. Tertio tamen die poſtquam de nodulo biberit, ceſſet ab omni medicamento: & mittat ex mediana dextri brachii quatuor uncias ſanguinis.

Pergat die ſequenti uſque ad conſumptionem noduli. Dein diem unum quieſcat, & altero die circâ horam 6. pilulas C. deglutiat omnes, domi ſe contineat & jejunet ad decimam: purgabunt peculiariter caput, & fluidam materiam per alvum educent.

Jam roboratione opus erit. Comedat ergò ſingulis auroris, laxato priùs alvo & evacuata veſicâ, Morſulum unum D. notatum, ferat jejunium usque ad prandium. Interdum etiam hora 3. pomeridiana unum capiat & jejunet ad cœnam.

Præcipuè tamen capiti roborando & fluxioni ſiſtendæ conducit pulvis E. de quo, quantum tribus digitis capitur, ſuper fruſtulum panis triticei toſti & vino madefacti ſpargat & hora 7. comedat, jejunando ad decimam. Utatur hoc pulvere bis vel ter in hebdomate, omittendo uſum morſulorum hiſce diebus.

Nodulus G. ſecum circumgeſtatus & naribus ſæpè admotus ſummopere conducit ad vertiginem depellendam & cerebrum roborandum. Vertigine repentè ingruente ſumat unam rotularum F. quam in ore detineat, & ita paulatim manducet. Similiter nunquam domo egrediatur, quin ſecum habeat balſamum ſuccini, caryophyllorum, apoplecticum & ſimiles, quos pro avertendâ vertigine naribus admovere poterit. Spiritus ceraſorum valde quoque laudatur in ſimilibus affectionibus, quem Halâ mittam.

Uſurpet cibos coctu faciles, bibat modicè vina Bohemica, & Cereviſias caput petentes, vitet cibos ſinapi, cepis, allio & croco conditos, caput defendat à frigido humido & ventoſo aëre, præſertim verè & autumno.

umno. Denique iram & terrorem, qui affectus in hoc caſu ſunt inſtar eſtiæ venenatæ, quantum poſſibile vitet ac fugiat.

Recip. *Maß. pill. Cochiar.* ℈ß
de hiera c. agar. ℈ß
aggregat. ℈j
Diacrid. gr. j
Cum aq. beton. f. pill. n. XXI.
S. Pilulæ A.

℞. *Rad. Pæon.*
Pentapllyll. ā. ʒß
Calam. aromat.
Fœnic.
Vincetox.
Aſparagi ā. ʒv
Sem. Siler. mont.
Pæon. excort. ā. ʒij
Aquileg. ʒjs
Herb. Beton.
Origani
Salviæ
Roſmarin. ā. M. j.
Soldanellæ M. j
Flor. Stœchad. Arab. Mß
Fol. Agrimon.
Cererach.
Flor. Sambuc. ā. Mß
Fol. Sennæ ʒjs
Rad. Mechoacan. ʒß
Rhabarb. opt. ʒij
Spicæ ʒij
Agar. trociſc. ʒiij
Pulveriſata ſubtiliter ligentur in ſacco facto & ſyndone duplici. S. Nodulus P.

Recip. *Maſſ. pill. Cochiar.* ʒß
Aſſaiereth ℈j
Aggregat. ℈ß
Troc. Albant. gr. j

Cum

Cum aq. beton. f. pill. n. XXI.
S. Pillulæ C.

R. *Flor. Roriſmar.* ℥ß
Lavend. ℥j
Cubeb. opt. ℥j
Cal. arom. cond. ℈iiij
Cort. citri cond. ʒij
Margarit. præp. ʒß
Rad. Pæon.
Sem. ejuſdem excort. ā. ℈ij
Macis inciſ. ʒj
Extr. Pæon. ℈j
Ol. Nuc. moſch. deſtil. ℈ß
Macis gr. v.
Sacch. albiß. ſolut. in aq. Lavend.
q. ſ. F. Conf. in Morſulis.
S. Morſuli D.

Recip. *Galang.*
Tormentill.
Zinzib. albi.
Viſci quer.
Sem. Pæon.
Coriand. præp.
Cubebar.
Nuc. moſch. ā. ʒij
Piperis longi.
Roriſmar. ſicc. ā. ʒj
Conf. ex Ol. Aniſi ʒj
Conf. ex Ol. Caryophyll. ʒß
Sach. candi ʒiij
F. Pulvis ſubtilis E.

R. *Extr. Calam. arom.*
Ruthæ ℈ß
Pæon. ℈j
Margarit. præp. ʒj
Corall. rub. ℈ij
Ol. Nuc. moſch. ℈ß

Ol. Nu

Ol. Nuc. mosc. destill. ℈j
Fœnic. gt. vj
Spet. Diambræ ʒß
Ambræ gryseæ gr. v.
Sacch. albiss. sol. in aq. Salviæ f.
Conf. in Rotulis F.
Recip. *Sem. Nigellæ in aceto infus.*
& exiccati ʒj
Ol. Carui gr. X.
Irroretur pulvis ex nigella factus
& ligetur in Syndone duplici
pro nodulo.
S. Nodulus G.

CONSILIVM XIII.

IN EPILEPSIA PER CONSENSUM.

AFfectum hunc præter naturam, Epilepsiam esse, & consequenter cerebrum quoque affici, dum nimirum ejus facultas expultrix irritata ad expulsionem rei noxiæ, convulsivum inducit motum, hæc symptomata indicant, quæ huic affectui propria sunt, & pathognomonica,

1. Ipsa convulsio.
2. Dentium arcta commissio.
3. Linguæ Morsus.
4. Urinæ involuntaria emissio.

Interim per consensum potius, quam essentiam cerebrum affici, facile constat.

1. Ex causa antecedente, crurum scil. sinistri potissimum, ad tactum dolore.
2. Generationis modo, dum paulatim vapor quidam per crus ascendens ad cerebrum delatus, effectum illum inducit.
3. Ipso sensu, dum vaporem illum sensim sursum ferri percipit.
4. Symptomatis remissioribus, dùm facultas animalis non prorsus aboletur, sed depravatæ saltem illius functiones deprehendantur, cum nonnulla quæ aguntur audiat & percipiat, illorum quoque, finito paroxysmo optimè recordetur, & audita aliis exactè referat.

Et quidem à vapore potius, quam materia humorali:

1. Quod ſubitò acceſſio fiat & remittat.
2. Vaporis aſcenſus manifeſtè percipiatur.
3. Paroxyſmus absque ulla excretione humoris alicujus finiatur.
4. Solvatur quandoque cum ſternutatione.

Qui ſanè vapor ex qua minera ſuſcitetur ac elevetur, & num ſecum conjunctam habeat malignitatem ac virulentiam aliquam an verò ſecus, licet difficile ſit aliquid certi hic determinare, attamen illum omni prorſus malignitate haut carere, & à ſimili quoque fomite excitari, non obſcurè inde cognoſcere licet.

1. Quod celeriter moveatur, ut etiam ligaturas antevertat.
2. Quod dolorem tam ingentem in crure excitet.
3. Quod cerebrum tantopere vellicet: qui effectus: vix ulli evidentium qualitatum competere, vel ei adſcribi poteſt.
4. Quod ſenſim alius colligatur, dum per intervalla prior ex loco affecto fuit expulſus. Mora autem illa peculiarem quandam alterationem præſupponit.

Ut omnino diligenter ſit attendendum, ne ſi copioſior ille vapor colligatur, aut paroxyſmi frequentius invadant: ex δευτεροπαθεία, πρωτοπάθεια, ex συμπαθεία ἰδιοπάθεια oriatur.

Curam itaque quod attinet, deſcripta illa partim eſt â Galeno in hiſtoria pueri, cui aura frigida à pede aſcendebat: partim κατ' ἀναλογίαν haberi poteſt ex illorum tractatione, qui à viperis vel alijs animalibus venenatis fuere demorſi.

Ac præſervationem quidem quod ſpectat, extra paroxyſmum, Intentio.

1. Eſt materiæ proportionalis, ut vocant, quoadlicet, vacuatio.

Quæ ſanè in hoc ſubjecto, per nodulum rurſus (cum alia horreat medicamenta) inſtitui poſſet: Parando illum ex

Rhabarbari ℥ij
Fol. Sennæ ℥ß
Agar. troc. ℥ij
Zinzib. Galang. minor.
Cinam elect. ā. ℥ß.

Hinc infundendo illum in vino, & more conſueto liquorem uſurpando.

2. Ejusdem materiæ eradicatio.
1. Per frictiones loci affecti crebriores, ut materia diſſipetur.
2. Itemque ſinapiſmos leviores v.g. hoc loco mel anacardinum, ut materia extrahatur.

3. Vel

3. Vel etiam vesicatorium ; si necessitas postularit.

Recip. *Cantharid. abscis.*
Capit. alis & pedibus ℈j
Rad. Flammulæ,
Sem. Ruthæ agrest. ā. ℈ß
Fermenti veteris & acris ʒij
Cum aceto vini acerrimo f. Massa.

Apertæ postmodum vesicæ imponendo mithridat. vel theriacam.

4. Cucurbitulas tandem cum levi scarificatione, affricando quoque dictam theriacam & mithridatium.

5. Cerebri roboratio, ne tam facilè vel etiam violentar à vapore illo afficiatur, quod potissimum facit pulvis sequens:

R. *Rad. Pentaphyll.*
Pæon.
Angel. ā. ℈ij
Eryng.
Gentian. ā. ʒß
Vis. quer.
Fol. Pentaphyll.
Beton.
Herb. Paralys. ā. ℈j
Flor. Lil. Convall.
Sem. Coriand. prap.
Seseleos ā. ℈ß
Pæon. excort. ℈j
Cor. Cervi prap. ʒij
Ung. alcis, asini,
Corall. rub. prap.
Margaris. prap.
Vngv. med. ped. lepor.
Coag. leporis veri.
Sem. Palmæ Christi veri ā ℈j
Rasur. Cran.
Hum. in parte anter ʒiß
Sacchari candi ʒj
Mis. f. Pulv. s.

2. Itemque myrobal. chebuli conditi.

3. Nux indica condita : cum alia horreat medicamenta.

4. Alias pulvis præſcriptus in forma rotularum vel morſellorum exhiberi quoque poſſet: Diſſoluto Sacharo in aq. flor. thiliæ, lil. conval. vel Pœon. additis gr. ij. vel iij. extracti ruthæ vel leviſtici.
5. Aut uſurpari diacorum per ſe absque aliorum permixtione.
6. Aut ejuſmodi conditum parari:

Recip *Diacori* ʒvj
Conſ. Flor. Pœon.
Stœchad. ā. ʒiij
Cort. myrobal.
Cheb. condit.
Nuc. Ind. cond. ā. ʒß
Cornu cervi præp.
Ungulæ alcis ā. ℈j
Raſur. Cran. Hum.
Margarit. Corall. præp. a. ʒp
Cum Syr. flor. Pœon.
F. Mixtura.

7. Lotio quoque capitis non incommoda foret, injiciendo in lixivium nodulum hunc,

Recip. *Fol. Majoran.*
Beton.
Salviæ,
Puleg. ā. Mß
Flor. Chamomel. Rom.
Stœch.
Roſ. rub. ā. P. j
Inciſa indantur panno lineo mundo f.
f. a. nodulus.

Quin etiam ſapo peculiaris parari poſſet,

Recip. *Sapon. Venet.* ʒjs.
Diſſol.
Cum æq. Beton. & add. Santal. citrini
odor. ʒj
Majoran. ſalviæ ā. ℈j
Ambræ gr. ij f. l. a. duo globuli.

4. Diætæ exquiſitioris præſcriptio.

Qualis quidem nota eſt, vitando potiſſimum:

1. Ex-

1. Exceſſum qualitatis aëris quemcunque.
2. Cibos caput petentes.
3. Somnum meridianum.
4. Exercitium vel meditationes à cibo.
5. Aſtrictionem alvi.
6. Animi affectus vehementiores; iram præſertim.

IN PAROXYSMO VERO INTENTIO.

1. Eſt vaporis revulſio: id quod fit per frictiones manuum & linteorum calidorum.
2. Ejusdem vaporis interceptio: id quod fit per vincula ſeu faſcias latas: quæ & ipſa in præcautione locum potiſſimum obtinerent: deligatione autem expreſſivâ utendum faſcia, primum aſcendendo, mox deſcendendo, ac rurſus ut nonnulli faciunt aſcendendo.
3. Symptomatum correctio:
4. Epilepſia per antea præſcripta.
5. Poſt Morſus linguæ per mel roſatum.

CONSILIVM XIV.

IN QUO EGREGIE DE LOCO AFFECTO EPILEPSIÆ DISQUIRITUR.

DE morbo ipſo, nimirum quod ſit Epilepſia, & quod fiat cerebro affecto & irritato ad expulſionem rei infeſtantis cum ſui contractione, non eſt quod dubitemus. Sed in hoc caſu præſenti nunc quæritur, utrum cerebrum ad hanc expulſionem vehementem, irritetur ab aliquo affectu, in ipſo per eſſentiam, d eſt ab intemperie aliqua inſita, aut in aliquo, ut ab obſtructione, aut ommuni ut à ſoluta unione vel ſimili. An verò ab aliqua externa & adventitia cauſa, ut ab humore pituitoſo, aut melancholico vitioſo, aut quatate aliqua manifeſta, aut maligna aliqua putredine vel corruptione alia, orrupto ſive à vapore, halitu, fumo, flatu, ſimiliter malignitate aliqua ut venenoſitate infecto eodemque aut in ipſo cerebro genito, aut ab aliis artibus, cruribus, brachiis, utero, inteſtinis præſertim infeſtatis à vermius, ventriculo ab acribus aut venenoſis humoribus admorſo, in cerebrum miſſo delatoque. Denique in quo cardo potiſſimum hujus deliberatio-

nis vertitur utrum ab affectu proprio & per se, an per consensum aliunde existat.

Ex symptomatis autem quæ nos partim spectavimus, partim ex astantium relatu cognovimus, non possumus deprehendere, quod sit epilepsia per essentiam in cerebro. Nam invasionem præcedit sensus doloris acerrimi in sinistro crure frequentius, rarius in dextro cum hoc orditur, & hoc cessante definit. Fit subitò & inter clamandum propter dolorem, & convulsionem dentium commissorum cum læsione admorsæ linguæ, cum convulsione levi manus extremæ & digitorum in manibus: interdum quod rarius est, cum emissione urinæ involuntaria. Intellectus autem sibi constat perpetuò ante & post, & in ipso paroxysmo. Nam & sentit & audit omnia & meminit omnium.

Nec diu perseverat, sed subitò solvitur paroxysmus, interdum cum sternutatione, interdum sine illa, cum aliqua excretione manifesta nunquam. Ista certò arguunt causam primariè ac per se non posse existere ab affectu cerebri, aut à materia seu humorali seu flatulenta ibidem genita, sed quod irrepat aliunde, & quidem quod ascensu efferatur sursum ab alterutro vel utroque crure, maximè verò à sinistro.

Accedere autem ac misceri aliquid posse ab utero consentaneum est, quod ipsum probarunt etiam adhibita remedia.

De affectu itaque ipso, & de causis in cerebro proximis, aliud ne nunc quidem statuere possumus. Sed quæ sit illa causa forinsecus illata in cerebrum decernere difficilius est. A cruribus quod eveniat evidens est ex sensu & ascensu.

Sed humor qualis sit & quâ corruptione infestus à quo manat & effumat halitus, & quæ sit malignitas & venenositas, & unde ea fit, conjectari nobis, causis procatarcticis nullis obviis, adhuc minus facilè est.

Coacervatum humorem aliquem putredine in parte aliqua corrumpi, aut partem veneni contactu aut contagii impressione, aut ab admorsu aranearum canum rabidorum, scorpionum concipere posse, minimè dubium est. In hoc verò præsenti casu cum de tali procatarctica causa nihil certi constet, ideo neque qualis sit, definire possumus: quod sit tamen dolor ingens ad quem exclamat, demonstrat & convincit.

Etsi autem in curatione ad cerebrum non minus respiciendum erit, quam ad partem communicantem cum cerebro. Nam præmuniri oportet cerebrum diligenter, ne ex recursu frequenti fiat impressio malignitatis in cerebri substantia, & ex morbo per consensum, ne fiat morbus per se & per essentiam; tamen præcipua erit danda opera, ut fons & origo mali

in cru-

n cruribus removeatur, quod qua ratione & quibus remediis effici deeat ac poſſit, etiam deſcribemus.

Quod ad curationem hanc exemplo ductuque rationis & experienæ κατ' ἀναλογισμὸν pervenire poſſumus minimum dubium eſt, & teſtimoniis exemplisque ſimilium curationum ſæpè comprobatum.

Velimus tamen explorandi affectus cauſa Celſ. V. crura ipſa prius in â parte, qua dolor, cum adeſt, maximè viget, diligenter contemplari, trum in ea vel tumor aliquis emineat, vel percipiatur durities, vel cicatrix aliqua, aut quodcunque læſionis, vulneris, punctionis veſtigium appareat. Potuit enim infantulæ aut adoleſcentulæ contingere aliquid, cujus ipſa non meminit. Poteſt enim & ſolet etiam tale malum diu ſeſe continere ac latere, priusquam ſe commoveat & exerceat.

Ad hoc poſtulatum ex aula illuſtriſſima talis reſponſio data, concepta à Medico domeſtico: Illuſtriſſima Domina ſub finem utriusque ſuæ inprimis verò ſiniſtræ cruris, in parte domeſtica, & quidem in profundo ſub muſculis, ubi nimirum fines eorum capitibus aliorum inſeruntur, dolorem patitur ad tactum ſubacutum: ſed ità ut in ſuperficie, cutis & carnes ſubjectæ ſint molles & naturaliter undiquaque conſtituæ appareant, in profundo verò, nervoſæ muſculorum partes ad contractationem paulò fortiorem duritiem cum dolore, quaſi convulſæ & rigentes præ ſe ferant: Talis autem dolor matutinis ferè horis, circa ertiam coctionem, hora quarta vel quinta per intervalla (primum menium, nunc dierum) intenditur: atque tum ſubitò aliquid ab iſto loco aſcendere percipitur. Quo (ſtatim atque ad cerebrum defertur) oculi diſtorquentur, convulſorii motus artuum oboriuntur, dentes arctiſſimè committuntur, cumque ob dolorem clamare affectet, lingua intercipitur & mordetur, urina quandoque involuntariè excernitur, neque eorum, quæ in paroxyſmo ab aſtantibus aguntur, recordatur. Perduant hæc, quandoque dimidiæ, nonnunquam integræ (ſæpè etiam paulo ulterius) quadrantis horæ ſpacio, finiuntur verò quandoque cum ternuatione: nunquam autem cum humoris alicujus excretione, quandoque etiam nulla ſpuma circa os apparet. Quod ſi ſub doloris percetionem vincula cruribus ſecundum locum affectum verſus genua inciantur, & ligaturæ fiant fortes, frictiones quoque inſtituantur parium inferiorum ſub eodem loco affecto, inſaltus paroxyſmi intercipitur, vel certè vis illius paululum imminuitur. Junguntur quoque hice ſymptomatis, vel excitantur potius ab illis, quandoque etiam peculiariter invadunt (exactè enim ex ſymptomatis diſcerni poſſunt) præ-

focatio-

„ focationes uteri : quantum ex uteri verſus utrumque inguem per in-
„ tervalla motu, uterinis quoque deliquiis, actorum reminiſcentia: nec
„ non curatione (dum ea, quæ ſtrangulatis ab utero aliàs proſunt, hoc
„ quoque loco conferant) conſtat: paroxyſmo ità modò diutius, modo
„ brevius perdurante. Hactenus verba Medici domeſtici.

Epilepſiam ergò potiorem illum affectum eſſe ſtatuimus, ex ſymptomatis pathognomonicis relatis, oculorum diſtorſione, motu convulſorio, dentium arcta commiſſione, cum morſu linguæ, urinæ involuntaria excretione, & omnium quæ aguntur ignorantia.

Interim per conſenſum potius quam eſſentiam in cerebro malum hujusmodi oriri colligimus: (licet eo antehac quoque tentatam S. C. ſuſpicemur) cum cauſa antecedens ſit manifeſta, dolor nunc ſub ſura (qui in principio in pollice pedis ſiniſtri deprehendebatur; quanquam etiam utrobique percipitur) ſenſus ipſe de generationis modo, & invaſione teſtetur, auram aliquam ſurſum ferri: ac præſervatio paroxyſmi per vincula idem oſtendat; neque ante vel poſt paroxyſmum caput gravetur, aut actio aliqua facultatis animalis labefactetur aut depravetur. Et quidem ab aura potius quam materia humorali excitari conjicimus, quod ſubitò acceſſio fiat, & paulò poſt remittat: auræ aſcenſus manifeſtò percipiatur: paroxyſmus absque ulla humoris alicujus excretione finiatur. Quæ ſanè aura qualem fomitem obtineat, pituitamne aut alterutram bilem, cujus etiam ſit qualitatis ſimplicisne alicujus an malignæ, licet exactè à nobis aſſignari non poſſit, cum neque de procatarctica aliqua conſtet, neque præter dolorem & tenſionem atque rigorem convulſivum partium nervoſarum in mutua inſertione & conjunctione finium & capitum muſculorum, vel in venis vel in muſculis, vel cute mutatum aliquod deprehendatur.

Ex effectu tamen malignitatem illum (cum auræ aſcendentis neque calor neque frigidus ſentiatur) obtinere, quæ nervoſis ibi muſculorum partibus communicetur, ac ratione ſpaſmi non proportionati ad materiam, dolorem primum excitet, mox ſurſum vehatur, arbitramur. Præſertim cum tam celeriter moveatur, ut ligaturas quandoque præveniat: cerebrum ſtatim quaſi proprietate quadam petat, idque tantopere vellicet: nulla qualitas active percipiatur, per intervalla quoque maligna iſta aura colligatur, ut aliqua portione expulsâ, nova ſubinde & pedetentim generetur: mora autem illa non vulgarem, ſed peculiarem quandam alterationem præſupponat. Idcircò quid de affectu hoc præter naturam aliquoque & excellentes quidem Medici ſentiant; quid item jam præcautionis

nis (ne in ἰδιοπάθειαν vel σύμπαθειαν tandem vergat) quam curationis gratia agendum putent, quæritur.

Suppoſito cauſa & eſſentia mali ſecundum ſigna & cauſas conſtituta: cura illius deſcripta partim eſt à Galeno in hiſtoria pueri, cui aura frigida à pede aſcendebat, nec non illorum tractatione, qui à viperis vel alijs animalibus venenatis fuêre demorſi. Partim κατ' ἀναλογίαν ex 5. aphor. 7. haberi poteſt, quo epilepticos ſi quartana corripiat, bonum pronunciatur. Materiæ enim epilepticæ cum duplex ſit ſanatio, excretio & coctio: excretio per rigorem quartanarium, coctio verò caloris febrilis ratione peragitur. Ut ergò omninò ſicuti quartana totum corpus & ſimul nervos, à vitioſis humoribus liberat & expurgat, ipſumque purius & ſiccius reddit: Ita quoque hoc loco, expurgationi ejusmodi appropriatæ totius & partium, per quævis auxiliorum remedia, ſit ſtudendum, cum præſertim lienis tumor quidam & dolor percipiatur: unde & ſuſpicio fomitis in ſiniſtro crure.

Ac præcautionem quidem quod ſpectat contra paroxyſmum, prima intentio eſt materiæ proportionalis, ut vocant, quoadlicet vacuatio: vias in initio communes per eccoprotica dicta evacuando: v. g. clyſterem hactenus uſitatum vel etiam pilulas aggregativas, hieræ c. agar. an. ℈j diacryd. gr. iij. cum aq. flor. Tiliæ, mox apozema purgans tale præſcribendo:

Recip. *Rad. Polypod. quer.*
Palmæ Chriſti veræ,
Pentaphylli ā. ℥j
Pæon.
Angel. domeſt.
Scorzoner. Lili. ā. ℥ß
Cort. Rad. Cappar.
Thamaris
Viſci querc.
Coryl. ā. ʒij
Fol. Millefol.
Primulæ veris, Beton.
Ceterach.
Cuſcutæ, Cardui ā. M. j
Sem. Coriand. præp.
Pæon. excort. ā. ʒij
Carthami conquaß. ʒvj
Flor. Tiliæ, Lil. Convall.
Sambuci, geniſtæ ā. P. j

Paſſu-

Paſſular. mundat. ℥ß
Calam. aromat. ʒij
Helleb. nig. Styr. præp. ʒij
Caryophyll. ℈ij
Turbith. el. ʒijs
Zinzib.
Galangæ minor. ā. ℈iiij
Coq. omnia in ſ. q. aq. pro ℔j*s.*
In colat. cal. infunde ſ. a.
Rhabarb. elect. ℈iiij
Fol. Sennæ ʒij,
Agar. trociſ. ℥ß
Cinam. elect. ʒj
Spicæ, Schœnanth. Salis gemmæ ā. ℈ß

Stent per aliquot horas in infuſ. poſt ebulliant rurſus leviter ſ. a. & colentur, Colat. add.

Syr. flor. Pæon. de Cichor. c. Rhabarb.
Vel de corticib. citri (cum vapor malignitatem quandam obtineat)
Mannæ Calab. q. ſ. ad mediocrem dulcorationem. f. ſ. a. Syrupus mediocris conſiſtentiæ.

Dentur pro doſi cochlearia quatuor, plura vel pauciora pro Euphoria: cui ſanè decocto utiliter quoque Syr. de pomis cum ſena addi, vel etiam per ſe uſurpari poſſet.

Quod ſi delicatiorem formam expetat, ad imitationem Eraſti clarenum ejusmodi parari poſſet:

Recip. *Rad. Pæon.*
Seminis ejusdem excort. ā. ʒj*s*
Cinamom.
Macis,
Galangæ,
Zinzib.
Caryophyll. ā. ʒj
Fol. Sennæ ʒj
Rhabarb. elect. ℈iiij
Agar. trociſ. ʒiij
Turbith. el. ʒij
Sach. ʒiij., *Vini albi Rhen.* ℔j

Aqua

Aquæ ℥viij ad ℥iv. quod nervis & nervosis partibus ac morbis inimicum, diluendum. Macerentur per XIIII. *hor. & per filtrum sæpius colentur, donec clarum evadat.*

Quibus sanè si semel vel bis viæ vacuatæ fuerint: venæ sectio instituenda: primum in cubito dextro sc. pro repulsione & derivatione simul, secando basilicam vel medianam ad ℥iij vel iiij. Mox circa talum dextri quoque cruris, pro derivatione tantum: aut si vacuationem malimus quoque localem ex talo sinistro: sanguinem effluere permittendo, donec aqua satis colorata fuerit. Hinc reliduo purgantium utendum.

Quod si solidior forma arrideat, massa hæc pilular. Montani, morbo huic peculiaris parari posset.

Recip. *Castor. Rad. Pæon. Dictam. Cretens.*
Siler. mont. ā ℈j
Corn. cervi præp. Ras. cran. hum. ā. ℈ij
Sem. citri ℈ijs
Pulv. omnia per se, postea add. agar. Rhabarb. Elect. aloes ā. ʒij.
Caryophyll. Cinam. Zinzib. ā. ℈j
Cum Syr. de cortic. citri f. Magdaleon, ex quo formentur pill. majores vel minores, in majori vel minori dosi., v. g.
Recip. *Mass. præscript. ℈ij*
Di cryd gr. iij
Sal. gemmæ gr. j
Cum aq. flor. thiliæ f. pill. instar aloephang. inaurentur & dentur.

2. Intentio est ejusdem materiæ eradicatio,
1. Per frictiones loci affecti crebriores (ut nimirum materia dissipetur) & quidem vel linteorum calidorum tantum, vel etiam ex aq. vitæ cui aliquantum quædam infusa fuerint: v. gratia.

Recip. *Fol. Salviæ,*
Rosmar.
Thymi Satureiæ,
Lavendulæ ā. P. j.
Zinzib.
Caryophyll. ā. ʒj.

Inf. in ℔ß aq. vitæ stent per diem naturalem, post linteis in eo madefactis frictiones loci affecti instituantur.

2. Itemq. sinapismos (ut materia vel fomes extrahatur) primum leviores v. g. mel anacard. post fortiores v. g.

Recip. *Sinapi contuſi partem unam, ficuum vel panis in aqua per diem naturalem (vel ſi fortius adhuc velimus) in aceto macerati partes duas. Miſ. & impone*

3. Vel etiam Veſicatorium, quale hoc poteſt eſſe:

Recip. *Cantharid. abſciß. alis & pedib.* ʒij
Sem Ruthæ agreſt. Sinapi ā. ʒj
Fermenti veter. & acr. ℈iiij
Cum aceto vini acerrimo f. maſſa.

Circa illud hoc obſervando, ut per ij, iij vel iiij ſeptimanas locus apertus ſervetur: Itemque veſicis illis apertis, quandoque aliquid mithridat. vel theriac. inungatur, ut nimirum ſi quid venenoſitatis hæreat, conſumatur. Quod ſi dolor ſubſequatur moleſtus, butyrum majale dictum, quod inſulſum ſoli expoſitum menſe Majo fuit: vel ol. amygd. dul recentiſs. expreſſum illinendum.

4. Vel emplaſtrum tale ſi præſertim neceſſitas id urgeat, malo ſcil. mitioribus non cedente.

Recip. *Sinapi, pyrethri, Sem. naſturt. ā.* ʒij
Euphorb. ℈iiij
Nitri, alum. ſciſſil. ā. ʒj
Sagapeni, Galbani ā. ʒß
Sal. ammoniaci ʒiij
Pic. naval. ʒj
Ol. de caſtor. & euphorbio ā. ʒjs, *gumm. diſſol. in aceto ſquillitico & pulveriſatis pulveriſandis cum oleis & reſinis miſceantur, & addita cera f. ſ. a. Cerotum.*

Quod loco dicto applicandum, & ſingulis quatuor diebus removendum, tumque locus cum ſcilla fricandus (ſi ità videbitur) & ruſus emplaſtrum apponendum.

5. Vel tandem cucurbitulas cum levi ſcarificatione, affricando quoque dictam theriacam vel mithridatium.

Tertia intentio eſt cerebri roboratio, ne ſcil. tam facilè vel etiam violenter à vapore illo afficiatur, vel certè noxam promptius repellat. Quo variæ faciunt medicamentorum formæ & ex ſimplicibus quidem *Myrobal. Cheb. cond. Nux Ind. cond. Cort. citr. cond.* (qui in hoc caſu inprimis prodeſſent propter venenoſitatem, cui illi tantopere reſiſtunt) *Diacorum*, *Rad. Pæon. inſtar Rad. Cichor. cond.* vel etiam talis mixtura parari poteſt.

Recip.

Recip. *Diacor.* ʒvj
Conſ. Flor. Pæon. Stœchad. ā. ʒiij
Cort. Myrobal. Chebul. cond.
Nuc. moſch. cond. Cort. citri cond. ā ʒß
Cor. cervi præp. Ungul. alcis ā. ℈j
Raſ. Cran. hum. Margarit.
Corall. rub. Smaragd. præp. ā. ℈ß
Cum Syr. flor. Pæon. vel de Cortic. citri fiat mixtura: Quod ſi uti poſſes mithridatio vel theriaca ʒj. *illius vel* ℈iiij. *commodiſſimè addi poſſent. Cujus doſis nota eſt.*

Ex compoſitis verò innumeris quæ habeantur, aqua eſt hirundinum Rondeletij, itemque aqua picarum, cujus deſcriptio apud auctores habetur; quarum doſis cochlear ʒj ſive ʒß per ſe ſimpl. vel cum *Syr. flor. Pæon.*: vel aliquo pulverum, v. g.

R. *Rad. Pentaphyll.*
Pæon. angel. ā. ℈j
Eryng. gentian. ā. ʒß
Viſ. quer.
Fol. Pentaphyll. beton.
Herb. Paralyſ. ā. ℈j
Flor. Thiliæ, Lil. conval.
Sem. Coriand. præp. Seſeleos ā. ℈ß
Pæon. excort. ℈j
Cornu cervi præp. ʒij.
Ung. alcis, aſini.
Corall. rub.
Margarit. præp.
Ung. med. interped. leporis,
Coag. lepor.
Sem. Palmæ Chriſti veri ā. ℈j
Raſur. cranei humani inparte anter. ʒjs.
Sach. candi ʒj *f. ſ. a. pulvis.*

Cujus quidem aliàs ea quantitas, quæ aureo nummo capi poteſt, horis circiter duabus ante & poſt ſingulas quadrantes Lunæ vel ſimpl. vel cum aquis dictis, vel cum brodio gallinæ non ſalito vel pingui ſumi ſolet. Quod ſi rotulas potius aut morſulos expeteret.

Recip. *Pul. hujus præſcripti* ʒj
Spec. Diambræ ſ. moſch. ℈j

Ciner. involucrorum test. Castorei hirund. ā. ℈ss
Extr. ruthæ, angel. ostrutrij ā. gr. v.

Sach. dissol. in aq. flor. Thiliæ & lilior. convall. vel etiam Pæon. aut si fortiores velimus in aq. hirund. vel picar. q. s. f. Conf. in rotulis.

Quemadmodum si morsulorum forma arrideret, pulverum dosis augeri & conditorum aliquid admisceri posset.

Utrique verò intentioni, tam eradicationi materiæ morbificæ, quam roborationi cerebri, valde conferret lignum pro sudore. Cum præsertim materia ista seu fomes in crure seu habitu corporis hæreat: quemadmodum & furunculorum, hyatidum terminthorum, & aliorum tumorum præter naturam minorum materia in extremitatibus istis colligi sæpè non solet. Et in hoc quidem subjecto destillatum potius quam decoctum præscribi posset, v. g.

Recip. *Scob. ligni* ℥iij *Cort. ejusdem* ℥ss
Rad. Chinæ, Sassafras:
Rad. Pentaph. rubri quer. ā. ℥vj
Rad. Scorzoner. Pæon. ā. ℥iij
Fol. Euphras. Beton. prim. ver.
Salviæ, millefol.
Cardui, Capill. Vener. ā. Mß
Sem. Coriand. præp.
Pæon. excort. ā. ℈iiij
Scsel. ℈j
Fl. Stœchad. Arab. Thiliæ,
Lil. convall. Pæon. ā. ℔ j
Cinam. elect.
Nuc. mosch. ā. ℥j
Macis, ℥j *Passul. mund. minut. incis.* ℥iij. *Contusis illis & conquassatis, affunde aq. simpl. ferv.* ℔ix. *vel aq. flor. tiliæ, Pæon. Lil. convall. a.* ℔ iiij *vel potius millefol. Cardui ā.* ℔iij.

Flor. Violar. (propter melanchol. succum) Cichor. ā. ℔js. *Stent per diem naturalem in loco calido post bulliant leviter ad casum partis quartæ & add. Mithridat. elect.* ℥iij. *Cor. cervi præp.* ℥ij *destillentur omnia secundum artem, cujus dosis prius corpore purgato* ℥iij *vel circiter manè & sudetur.*

Eundem usum sequens præstabit Spiritus:

Recip.

Recip. *Antidoti Matthioli* ℥v
Spir. Vini correcti lib. j
Camphor. ℥ij
Mis. & inde in vitro bene lutato.

Postea calore balnei tepidissimo ità ut nunquam capitellum superius tepescat, sed semper frigidum permaneat, destilletur, tam diu, donec tertiam partem Spir. Vini exceperis. Reaffunde fœcibus & destilla denuo, ut prius, idque quaternis vicibus. Dosis cochlear I.

Vacuationi item cerebri locali studendum per masticatoria ex Nuc. moschatæ & pauxillo piperis, si forsan mastichen horreat. Hoc casu vehementer commendatur pulvis lapidis in vesica tauri repertus, vel per se, vel cum succo rutæ attractus.

Extrinsecus quoque lotio capitis non incommoda foret, injiciendo in lixivium nodulum hunc, nisi tamen capillorum tincturam vereatur:

R. *Fol. Majoran. Beton. Salviæ, Pulegii ā. Mß*
Flor. Chamom. Rom. Stœchad. Arab. Ros. rub. ā. P j.
Agar. opt. ℥ij
Incisa grosso modo in dantur panno lineo mundo, f. s. a. nodulus.

Quin etiam sapo peculiaris parari posset,

Recip. *Sapon. Venet.* ℥ij. *sol. c. aq. Beton. & Major. add. Santal. Citr. odor.* ℈ij. *Rad. Ireos* ℈j
Salviæ, Puleg. ā. ℈ß *Ambræ gr. ij. f. s. a. Duo globuli.*

Quarta, tandem præservandi intentio est, diætæ exquisitioris præscriptio. Cujus quidem magna ratio habenda est, quod absque illa reliqua medicamenta nihil possint: & secundum Gal. illâ unicâ ferè diuturni curantur morbi, subtracto scil. fomite, vel etiam cruditate.

1. Aër igitur eligendus temperatus tam in activis, quam passivis qualitatibus. Inprimis verò vitandus frigidus & humidus: itemque mutationes aëris subitæ v. g. à frigido ad valde calidum & contrà. Quin etiam aër frigidus & humidus alterari posset fumo trochiscorum ex ligno roseo, benjoin, thure succino, caryophyll. lig. aloes &c. in vaporario excitato.

2. In cibo observanda & qualitas & quantitas. Quantitas quidem ut ad satietatem nimiam ille nunquam assumatur: præterea ut cœna quandoque sit parcior, quandoque etiam nulla. Qualitas verò ut sit attenuans, neque varius (ob inæqualitatem succi & coctionis) sed quoadlicet implicissimus. Ac noti quidem sunt cibi laudabiles, inprimis verò facilis coctionis, Caro v. g. vervecina, bovina tenera, vitulina adultior, gallinarum, caponum, avicularum montanarum &c.

Pisces

Piſces ſaxatiles, peræ, lucii minores, ſmarii, ſunduli. Ac condiri cibi poſſunt ſerpillo, pulegio, ſalvia majorana. Fugiendi verò craſſum ac viſcidum ſuccum gignentes, quales ſunt frigidi ſua naturâ, piſces & carnes, craſſioris ſubſtantiæ: aves in locis paluſtribus degentes. Fugienda verò fercula pinguia ſale vel aromatis nimium condita, fumo exiccata, frixa, acida: caput petentia, qualia cæpe, porrum, ſinapi. Ex fructibus potiſſimum conveniunt cappares. Ac aſſis communiter potius quam elixis (cæteris paribus) utendum, quod hæc fluctuent in ventriculo.

Ordo quoque in cibis ſervandus, ſcilicet ut liquidiores præcedant, ſolidiores ſequantur; & inter hos primum elixi deinde aſſi. Juſtum quoque oportet eſſe ſpacium inter prandium & cœnam, ut ſcilicet prior cibus prius digeratur, quàm alius ingeratur. A cibo aſſumenda quæ evaporationem prohibeant, v. g. pyra vel cydonia cocta: per ſe vel cum Conf. Aniſi, Coriandri, Fœniculi, quibus etiam ſolis aut cum pul. diacydon. uti liceret. Quin & talis pulvis pepticus parari poſſet.

Recip. *Panis albi toſti* ℥iij
Coriand. præp. ℥j
Cinamomi El ʒij
Galang. ʒj
Maſtic. ʒß
Sach. albiß. ad pondus omnium f.
Tragæa.

Quemadmodum & uſitatam tragæam repetere poſſet. Pani quoque quo veſcitur ſemen carui vel coriandri præp. vel Fœnic. utiliter miſceretur. Potus magna habenda ratio. Cum cito & multum nutriat, neque eo carere poſſimus. Cereviſia itaque ſit clara, limpida, vetuſtior parumper, non fœculenta. Vina generoſa & omnia fumantia fugienda: utendum vero albo tenui, olygophoro ſcil. Rhenano tenuiori vel Neccarino, ex quo etiam medicatum cum foliis cardui parari poſſet. Hydromel itidem ex uſu eſſet, modo palato arrideret.

Recip. *Aq. puriß.* ℔ij
Meli. opt. ℥ij
Cinam. El. ʒj
Sem. Aniſi ʒß
Fol. Beton. P. j
Salvia ℈ß
Coq. ad deſpumationem, colatura detur.

3. A

3. A cœna non ſtatim dormiendum, ſed ad minimum per hor. 1. aut alteram deambulandum moderatè aut tempus qualitercunque fallendum. Nihil tamen ſerii tractandum, cum ſecundum Celſum: Quibus caput affligitur, iis ne cogitatio quidem à cœna tuta ſit. In dorſo quoque non dormiendum neque jacendum aut cubandum: Ac diurnus ſomnus prorſus fugiendus, niſi aſſueverit, vel nocturnus brevior fuerit: tum enim ſedendo, illi indulgendum.

4. Exercitium ſit moderatum, deambulando jejuno ſtomacho & excrementis rejectis.

5. Excrementa quotidie deponenda, vel ſponte vel arte, paſſulis ſcil. purgantibus, prunis cum manna paratis. Enematis vel aliis aſſuetis. Caput quoque manè pectendum, ad ſua diſcutienda excrementa. Balneo ſi utatur Ol. maſtichino vel Nuc. moſch. inungendus ventriculus.

6. Animi tandem affectus, iram præſertim moderatam eſſe oportet, tanquam vehementius humores commoventem, & in diverſa loca cum quodam impetu deferentem.

II. Curationem verò in paroxyſmo quod ſpectat: Prima intentio eſt, vaporem illum revellere: id quod fit per frictiones manuum, linteorum calidorum, vel etiam intinctorum aqua una ſuperius præſcripta: & quidem fortiores.

Secunda, ejusdem vaporis interceptio: id quod fit per vincula ſeu faſcias latas. Quæ & ipſæ in præcautione potiſſimum locum obtinerent. Deligatione autem ſeu faſcia expreſſivâ utendum: dictâ faſcia primum deſcendendo (deorſum enim exprimere volumus) mox aſcendendo ac rurſus deſcendendo.

Tertia, ſymptomatum correctio. Et primò quidem motus convulſorii ſeu epileptici: vel jam jam imminentis, ut ex dolore & moleſtia cruris potiſſimum, capitis quoque quandoque gravitate haberi poteſt. Eo ſanè caſu, rotulæ ex oleo ſuccini paratæ in promptu ſemper haberi poſſunt.

Recip. *Ol. Succini gt. ij*
Pul. Succini albi ℈ß
Sach. in aq. beton. diſſol. ʒiij
F. Conf. in rotulis. Vel
Recip. *Ol. Sem. Carui deſtill. gt. ij*
Ambræ griſ. gr. iij
Sach. albiß. in aq. Lavend. diſſol. ʒiij
F. Confectio in rotulis.

Formas illas variando, ſubſtituendo ſcil. pro oleo carui el. aniſi, Quemadmodum ſi ambram vel oleum Nuc. moſch. ferre poſſit, ejusmodi Confectiones parandæ eſſent.

Recip. *Ambræ electæ* ℈ß
Sach. diſſoluti in aq. Tiliæ ℥iij
F. Conf. in rot. Vel tandem
Recip. *Pul. Nuc. moſch. Macis ā.* ℈j
Ol. Nuc. moſch. expreſs. gt. XI.
Ol. Macis deſtill. gt. X.
Cum Sach. diſſol. in aq. flor. Pæon.
F. Conf. in rotulis, quarum quædam aſſumendæ.

Circumgeſtanda quoque ſimul nux moſchata in quatuor partes diviſa, ac parum peruſtulata, ac una illius particula ſub lingua continenda. Itemque Oleo nuc. moſc. expr. canthi oculorum majores, itemque nares tum inungendæ.

1. Vel potius ſubitò invadentis, ac paroxyſmum ipſum conſtituentis, tumque luci magis quam tenebris circa lectum ægri ſtudendum: quonimirum materia paroxyſmum inducens foràs evocetur. Quo caſu monent nonnulli, diducendas eſſe palpebras, & candelam majorem oculis accenſam objiciendam.

2. Dentes commiſſi, ſpatulâ extracto ruthæ vel leviſtici inuncta, diducendi & aperiendi.

3. Caput altius paulò tenendum, ne ſcil. vapores aſcendentes replere illud tàm facilè queant.

4. Membra rigida leniter extendenda: convulſa leviter continenda: ne nimium commoveantur: interim tamen non violenter continenda ne materia diſſipari à natura prohibeatur.

5. Crura infra ſuras tum quoque liganda pro reſolutione & derivatione: itemque linteis calidis deorſum fricanda.

6. Eadem crura ſupra ſuram, pro interceptione alius materiæ adhuc forſan ſurſum repentis liganda.

7. Palatum mithridatico inungendum.

Ori injicienda: aq. hirund. aut picarum cochl. j. vel etiam ii, ità ſimpliciter vel cum pulvere præſcripto: vel cum pulvere epatis ranarum, quod gnopere conferre uſus & experientia docuit. Itemque cum Syr. flor. Pœon. aut hic liquor rutaceus. Recip. *Ruthæ* ℥j

Sp. Vini ℥iij *aut tantum ut ſupereminent tribus digitis. Fiat infuſio donec ſatis colorentur viridi, vel potius ſaporem illius adipiſcatur. In liquore diſſol. Syr. flor. Pæon.* ℥j. *Miſ. vel liquor caſtorei.*

Recip.

Recip. *Castorei ℥j. Spir. Vini ℥iiij f. infusio donec probè coloretur, vel etiam saporem adipiscatur, in liquore dissolve Syr. Nuc. mosch. Descriptio hæc est:*

Recip. *Nuc. mosch. ℥vj, macerentur in Vini generosi* lbß. *Expr. cum Sach. ℥iiij s. Coq. ad consistentiam Syrupi, addendo Spicæ Indicæ. Aut Oleum succini, scil.*

Recip. *Ol. Succini gt. iij. aq. flor. Tiliæ ℥j. Mis. quemadmodum etiam extr. rutha itemque levistici gr. v. vel vj in dictis aquis dissolvi, & eundem in modum exhiberi possent.*

9. Patienti olfacienda admovenda castoreum, assa fœtida, galbanum.

10. Itemque nares inungendæ sive succo ruthæ recentissimè expresso, per se ità simpliciter, sive cum pauco Mithridat. permixto. Sive etiam hoc:

Recip. *Extr. Ruthæ liquidioris, seu Spir. Vini ruracei ℥j. Ol. Nuc. mosch. per expreß. fasti ℥ß extract. Calam. arom. ℈j Ol. Fœnic. ℈ß. f. linimentum naribus inungendum.*

11. Capiti circa futuram coronalem, utiliter quidem alias imponitur facculus, ex Spec. *Diambræ, Pluris Sarcot. Dixmosch. Dul. aromat. ſ. moscho ā.* ℈ij in syndone ligatis secundum longum & interpassatis. Quia verò odorata facilè ferre hæc nostra non videtur: tale potius cerotum parandum.

Recip. *Succini albi,*
Thuris
Nuc. mosch. ā. ℈ij
Corall. rub. præp.
Sandarac. Arab. ā. ℈j
Flor. Stœchad. Arab.
Salviæ
Lavendulæ ā. ℈ß

Excipiantur ſ. q. Laudani f. ſ. a. cum Ol. Nuc. mosch. massa, quæ inducatur alutæ pro bregmate: affricetur Oleum Caryophyll. Fœnic. ā. gr. j, obducatur syndone, interbassetur. Aut inungendus idem locus Ol. rutaceo, vel etiam succo, aut liquore, aut extracto ejusdem ruthæ vel tandem gutta una vel altera Ol. Caryophyllorum.

12. Nonnulli Olei Salviæ gt. ij vel iij miscent, aquæ vel liquori ruthæ & immittunt auribus.

13. Crato cervicem inungit Oleo ex ligno Juniperino.

14. Umbilicum autem pinguedine cati sylvestris.

15. Inprimis verò re urgente, paroxyſmo ſcilicet fortiori præſente, clyſter ante præſcriptus injiciendus: ac dum ille paratur, ſuppoſitorium ſubdendum.

16. Tandem reliquis nihil proficientibus, veſicatorium in cervice excitandum, ex maſſa antea præſcripta.

17. Vel etiam cucurbitulæ ſiccæ occipitio apponendæ.

Poſt paroxyſmum autem roborantium ſupra adductorum aliquod exhibendum: præterea ſpina inungenda oleo vulpino, lumbric. terreſt. aut unguento reſumtivo.

2. Morſum linguæ quod attinet, corrigi poteſt per mel roſatum, vel etiam rob. nucum & diamoron, pauxillo illis injecto maſtiches vel etiam thuris pulveriſati.

3. Cumque ſpaſmus quaſi crurum, in poplitibus relinqui quandoque ſoleat; dictæ partes oleo itidem vulpino, lumbricorum, nec non adipe humano inungendæ.

CONSILIVM XV.

IN EPILEPSIA AB UTERO.

QUamvis poſt tot Clariſſimorum virorum exacta de hoc Illuſtriſſimæ Principiſſæ morbo judicia; meum fruſtrà interponi vel addi, non immeritò multi ſuſpicari poſſent: tamen quia hoc ab Illuſtriſſimo Principe clementiſſimè petitur, meam qualemcunque oppellam ut adderem, officio meo humilimè deeſſe nolui.

Cum autem iſte affectus à Clariſs. D. Doctoribus adeò dextrè, manifeſtè & eruditè ſit explicatus & conſcriptus: ut pleniore inſtructione aut deſcriptione nemo indigere poſſit: ideò de eo agam quàm pauciſſimis, magis ad cauſam & deinde curativam intentionem, quam ad reliqua reſpiciendo.

Porrò ipſius morbi definitionem aut deſcriptionem quod attinet, manifeſtiſſimè ex ſymptomatis & ſignis pathognomonicis patet eum partim epilepticæ partim hyſtericæ affectionis idæam ac ſpeciem, repræſentare: An verò ratione eſſentiæ ſeu potius ratione ſympathiæ hic morbus proficiſcatur, etiam facilè perſpicitur, cum cauſa antecedens ſit manifeſta, dolorque & ſenſus ipſe de generationis modo & invaſione, denique præſervatio per vincula, quæ auram malignam illam aſcendentem intercipiunt teſtetur:

ſtetur : quæ omnia certè hunc morbum magis per conſenſum quam per eſſentiam fieri, ſufficienter demonſtrant. Præcipuè autem hoc ex eo conjiciendum, quod neque ante neque poſt paroxyſmum Illuſtriſſima Principiſſa vel capitis gravedinem vel aliquam facultatum animalium læſionem ſentiat aut experiatur, quod certè ſi per eſſentiam in cerebro iſte morbus ſui ortus primordia duceret, fieri non poſſet.

Hoc unum inprimis in diſputationem vocari poteſt, cum per conſenſum hoc malum oriri conſtet, quânam in parte aut ſede corporis hujus mali fomes & ſcaturigo ſit inquirenda; an principaliter in pede ubi doloris & ſymptomatum initium perſentitur & percipitur: an verò alio in loco.

Ego ut ingenuè fatear, quænam hic mea ſit ſententia (ſalvo tamen melius & doctius ſentiendum judicio) non puto cauſam latenti hujus mali in pedibus principaliter eſſe inquirendam aut indagandam: ſed potius in utero. Movent me ad hanc perſuaſionem antecedentia ſymptomata uterina, cum Illuſtriſſima Principiſſa uterum geſtaret, quæ certè talia fuerunt, ut non poſſint ſine maligni & pravi alicujus vel humoris vel vaporis aut ſpirituoſæ & quaſi venenatæ ſubſtantiæ in utero latentis ſuſpicione conſiderari. Nam planè veriſimile eſt, illo toto tempore geſtationis uteri vel fœtus, ſanguine menſtruo eoque copioſo tam diu retento in Illuſtriſſima perſona, ex parte in corruptionem tranſiiiſſe, pravis aliis humoribus ſimul retentis, qui aliàs cum fluxu menſtruo excluſi fuiſſent: ex quo concurſu quanta pravitas & malignitas poſt generari potuerit, omnibus medicis ſatis notum eſt, qui uterinorum ſymptomatum cauſas & inſultus perſcrutati & experti ſunt. Confirmat hoc omnium maximè & validiſſimè, primus hujus mali inſultus, qui accidit in primis annis, quibus menſtrua prima inceperunt fluere. Tum enim & anteà nunquàm (ut ex literis Illuſtriſſimi Principis percepi) hujusmodi paroxyſmos perpeſſa eſt. Ecquid tum hæc eadem ſymptomata excitavit; cum neque in ſura, aut pollice pedis ſiniſtri, vel etiam toto utroque pede aliquid doloris tum temporis perſentiſceret.

Concludo itaque hunc affectum præternaturalem & formidoloſum, locum & ſedem ſuam in utero habere, ibique radices ſuas fixiſſe. Quamvis autem initia & primordia hujus mali ſub finem utriusque ſuræ in crure, multis potius latere videri poſſent: quia ibi doloris initium & hujus mali prima præſenſio: tamen conſiderandum eſt, hoc non minus vitio uteri contingere poſſe, quam ſi in ipſis pedibus cauſam mali hærere putemus. Nam cum certum ſit ex antedictis ſymptomatibus hyſtericis uterum malignis & pravis humoribus, ſanguineque partim propter diutinam

retentionem corrupto, esse gravatum; facilè fieri potest, ut facultas ute per causam morbificam irritata & stimulata per motum symptomaticu vel convulsivum retrò, per venas & arterias hypogastricas & spermat cas, malignam & venenatam auram excludere conetur, ubi validior v caloris nativi & reliquorum viscerum principalium, ei obvians interdu illam malignam & virulentam auram per venæ cavæ truncum, & reliquo meatus; rectà in pedes dejicit & detorquet, quo in loco cum calor nati vus, tanquam in loco remoto, fit imbecillior, ipsique pori & cutis spira cula magis occlusa, convolvitur, multiplicatur & conglomeratur ille va por per continuam successionem succedentis vaporis maligni, eò à valid naturæ vi detrusi, tandemque vires acquirens, quasi per antiperistasin re volvitur ibique virulentiam suam nervis aliisque meatibus remeando infe rens cerebro communicatur: unde verè epileptica symptomata conse quuntur. Hanc ego pro tenui meo judicio, potissimam causam huju affectus maligni & formidolosi esse arbitror.

3. Accedit ad hoc incongruentia & ineptitudo istius loci in crure scil ad tale, quid & tam virulentum progenerandum, cum neque vasa, nequ capacitas tanta isthic locorum sit, ubi tale quid produci facilè possit, sicut in utero & aliis visceribus fieri solet. Contestatur & hoc ipsum genu morbi, quod frequentior experientia ex ejusmodi affectibus uterinis san guine menstruo recento aut corrupto, excitari annotavit.

Nunc de intentione curativa agendum, in qua ad illam ipsam causam principalem omnium maximè est respiciendum. Præmissis itaque univer salibus, suaderem medicamenta uterum & in eo contentam virulentam sentinam respicientia adhiberi: quod omnium optimè fieret mensium pro motione, sic enim illuvies illa & radicalis causa extirparetur. Remotâ hac causâ tandem ad uteri, cerebri & cordis corroborationem per specifi ca progrediendum. Mensium autem illa promotio non debet esse sim plex, sed necessarium est omninò ut habeat respectum ad materiam in utero contentam, quæ cum sit virulenta, & auram quasi venenatam emit tat, antidotis specificis simul in expulsione illi est occurrendum. Et ho observandum esse puto tàm in externis quàm internis medicamentis Quoad interna, maximi facio spiritum ex antidoto Matthioli & Campho ra confectum, deinde cum Sacharo & Pauxillo spiritus Vitrioli guttisque aliquot tincturæ Corallorum administratum, secundum formam in appo sitâ schedula descriptam. Aut si placet hâc aquâ uti, quam mitto, præ stantissimam ad hujusmodi affectus & tutam. Sed non omnium est, chy mica in usum medicum admittere, præsertim metallica; cum illis aut præpa rationes aut materiæ ipsæ sint suspectæ.

Ac

Ad causæ istius morbificæ ablationem non parum etiam proderunt terna remedia quæ sanguinem & vitiosos humores deorsum, ex proprietate specifica trahant, & menstrua validè eliciant, cujusmodi probatum remedium ex Paracelso ad pedum lotiones descripsi. Poterunt his quandiu usurpatis, incisiones venæ malleolorum aut Saphenæ succedere. Ut omni ex parte materia ad exclusionem dirigatur. Quin si vesicatoria circa suram applicari placeret, non contemnerem vel etiam adversarer.

Restat ut expulsâ noxâ materiâ & humoribus ad corroborationem tum principalium viscerum, nempe uteri, cordis & cerebri transeamus, quæ cum in antedictis medicamentis ferè contineantur, eaque cuivis Medico nota sint, non est opus de iis longius differere. Hoc tantum attinere volui me magnam spem in Spiritu ex antidoto Mathioli cum Camphora, item tinctura Corallorum, perlisque resolutis, item auro Diaphoretico ponere. Facit & aqua quam mitto suum etiam officium; sed quid ego aquas in Albim & Rhenum importo, qui hæc non scripsi, quasi alii eâ institutione indigeant: Sed tanquam officii mei admonitus, humillimæ subjectionis ergò, non quod forsan debui, sed quod potui feci. Æternus DEUS ità omnia nostra consilia regat, & benedicat, ut ad Illustrissimi Principis consolationem & lætitiam, Illustrissimæque Dominæ sanitatem perducantur & promoveantur.

Pro lotione pedum è Paracelso.

Recip. *Strobylos abjetum virides, recentes & succi plenos, manipulos duos. Artemisiæ Mi. js. Sarmenta vel germina borna Juniperi.*
Corticis fagi ã. Mj.
Chelidoniæ, fol. alni ã. Mß
Unicei oxici, aristolochiæ ror. ã. ʒv.
Coq. in ſ. q. aq. pro pedilavio, in quo laver manè per horam dimidiam. Si menses tamen fortiter prorumpat, eò cessandum ab his tempore.

Descriptio Spiritus ex antidoto Mathioli.

Recip. *Antidot. Mathioli. ʒv.*
Spir. Vini correcti lbj
Camphoræ ʒij.

ſ. & inde in vitro benè lutato, putrificentur in fimo equino 5. aut 6. s. Post calore balnei tepidissimo, ita ut nunquam capitellum tepescat, semper frigidum permaneat, destilletur tam diu, donec tertiam partem

tem Spiritus Vini exceperis. Reaffunde fecibus denuò deſtillando, ut an tea, idque trinis facias vicibus. Sumat æger de hoc ſpiritu, manè uti & veſperi in cochleari uno vel duobus ad gut. 4. 6. 8. addito tamen Sacharo Spir. Vitrioli gt. iiij. & Tinctur. Corall. gut. vj, vij. Quod ſi & diurno tempore quædam ingruitura appareant ſymptomata occurritur iiſce ſolo hujus ſpiritus uſu, ſine additione. Addantur inſuper manè ſi calor adſit aq. lilior. alb. ℥ij, ſi calor abſit, aq. pulegii unciæ totidem.

Permutatim uſurpetur hic Spiritus cum Aqua mea quam mitto, in nominata, ità ut hodiè Spiritus, cras aqua in uſu ſiet.

CONSILIVM XVI.
IN EPILEPSIA. HÆREDITARIA.

QUanquam Vir optime, difficile ſit, ità abſentibus conſulere ut pleraque aut omnia ex ſententia cadant, quod multa inte curandum incidant, quæ intentionem Medici varient, & quotidiana obſervatio moneat, quid facto maximè ex uſu ægrotantis ſit. Non potui tamen affini tuo denegare, conſilium in ho tuo affectu petenti. Scribam itaque breviter quod ſentiam; faxit DEu optimus maximus, ut tuæ valetudini conferat.

Adfectus tuus Epilepticus malum eſt hæreditarium, cum & frater tuu eodem corripiatur, parensque tuus eodem laborarit. Provenire autem ex ipſa cerebri *ἰδιοπαθείᾳ* ſive primaria adfectione, ſignum eſt, quod poſt paroxyſmum ut intelligo caput doleat, oculi obſcurentur & caligent, & maximè quod inter dormiendum corripiatur. Benè facit, quod hoc tem pore morbum oppugnet. Secundum Hippocratem enim in aphor. Ve re magis hic morbus irruit, & eodem tempore magis periculoſus, plure enim jugulat.

Quanquam autem integrè ab hoc malo liberari non poſſit: eoden enim Hipp. 5. aph. 7. teſte, Comitialis morbus qui poſt xxv. annum du rat, difficilimè curatur, & ut plurimum commoriuntur. Attamen hoc no effecturos ſpero, ut rarius occurrat, & levior ipſe paroxyſmus evada Eligendus igitur tibi aër moderatè calidus & ſiccus, vitando ex adverſo illum in contrariam qualitatem degenerantem.

Utere præterea corporis exercitio moderato, caputque jejunus calidi linteolis confricare & pectine poros aperire curato.

Moderatus uſus Veneris juvat, immodicus contrà plurimum nocet.

Quod ad victus rationem attinet, Is ſecundum Gal. in lib. de attenuante victus ratione ſit extenuans & incidens. Ita enim inquit: Epilepſias parvas, & nunc incipientes, attenuans victus penitus ſanat, conſummatas verò non mediocriter juvat. Condiantur itaque alimenta cinamomo, maci, zinzibere, Sem. carui, Coriandri, Fol. majoranæ & Rad. Petroſel. Carnes conveniunt avicularum montanarum, gallinarum. Caro turdorum & paſſerum commeſta, ſpecifica proprietate adverſatur Epilepſiæ. Vitabis piſces, carnem ſuillam, anſerinam & omnia fumo indurata, & ſimul univerſa leguminum genera, cæpas item, ſinapi, allium. Capparum uſus plurimum prodeſt. Fuge item vini meracioris uſum, & flatuoſarum cereviſiarum potum.

Bibes hydromel ex aqua, in qua decocta ſunt cinamomum & coriandri ſemen præparatum. Somnum diurnum ut peſtem fugias, ſitque nocte mediocris. Sollicitudines, timores aliæquæ animi perturbationes maximè vitentur.

Cavendum quoque ſedulò, ne alvus ſit obſtructa, id ſi contingat, ſtatim ſuppoſitâ glande, vel communi clyſtere leniatur.

Quod ad curationem ſpectat, tertio à paroxyſmo die utere hoc decocto A. ex quo ſume manè hauſtulum unum ℥iiij & hor. 3. à prandio, quo exhauſto utitor hiſce pilulis B. quas omnes uno tempore deglutias, ſuperſorbendo Cochlearia 5. juris pulli. Poſtridie à purgatione (dejectâ prius alvo) vena ſecetur cephalica dextri brachij. Altero â purgatione, reliquiæ humorum per palatum ſequenti gargariſmate C. ſubtrahantur. Sequentibus diebus ſume ex hoc Electuario D. ſemijuglandis quantitate.

Et quamvis videas te menſtruo ſpacio horum auxiliorum adminiſtratione, parum aut nihil profeciſſe, non ob id tamen abjicias animum, aut deſperes, ſed firma ſpe valetudinis concepta, altero vel etiam tertio ſi opus fuerit menſe uſum dictorum remediorum exceptâ phlebotomiâ continuare alacriter pergas, minimè dubitans, ejusmodi conſtanti repetitione, pernitioſi hujus affectus materiam, ſi non penitus profligandam ac ſuperandam, magna tamen ex parte mitigandam imminuendamque fore, idque eò magis, ſi nunquam non diligens & exacta victus habeatur ratio.

Tranſmitto etiam deſcriptionem aliquam Aquæ Cephalicæ vel vitæ E. quam tibi parari curato. Nollem tamen ipſam in multorum manus venire, eſt enim una ex iis, quæ animo meo gratæ ſunt, quam etiam tibi ut amico communico. Quomodo, quo tempore & quantitate hâc aquâ utendum, proximè ad te ſcribam. His valde, & ſi quid præterea incidit, quod ad hujus mali cutationem facere videatur, ſi literis, id ſignificaveris,

aut per affinem tuum me certiorem feceris, non committam ut vel in minimis, ſtudium meum ac operam jure deſiderare poſſis.

Recip. *Samſuchi, Stœchad.*
Arab. Roriſmar.
Hyſſopi, Beton. Meliſſ.
Salviæ, Centaur. min.
Cardui bened. ā. Mſs
Rad. Pœon. Cichor. ā. ℥ß
Sem. Pœon. Cubebar. Cardam.
Agar ā. ℥j
Sem. Carthami conq. ℥vj
Fol. Sennæ ſine ſtipit. ℥ſs
Conciſis concidendis, & contuſis contundendis in cantharo ſtanneo benè fermento oblinito Coq. in ℔iij *per duas horas, ne quid exhalet coletur, poſtea ubi refrixeris, colato & add.*
Syr. de Stœchade, de Cich. c. Rhab. de betonica ā. ℥ij. f. potio. A.
R. *Maſſ. pill. Cochiar.*
Arabicar.
Troc. de agar. ā. ℈j
Ex his ſimul mixtis formentur pill. n. XV. *cum aq. majoranæ. S. Pilulæ B.*
Recip. *Pyrethri ℥ß Sem. erucæ ℥vj*
Majoran. Hyſſopi ā. Mſs
Conciſa & contuſa coq. in aq. & aceti ā. ℔j *f. gargariſmus C.*
Recip. *Conſer. Beton. Salviæ ā. ℥j*
Roriſmarin. ℥ß
Rad. Cichor. cond.
Cort. citri cond. ā. ℥ß
Spec. Diamoſch. d.
Diambræ ā. ℥js
Pul. viſci q. cinet, cuculi avis,
Cranei homin.
Corall. rub. præp. ā. ℥j
Sem. Pœon. ℥js
O. Cinamomi ℈ß
Cum ſ. q. Syr. de Cichor. ſ. Electuarium D.

Recip.

Recip. *Aq. ſtillaticiæ Junip.* ℔iiij
Flor. Lil. conval. ex ſtipit. decerptor. Mij
Salviæ M. j.
Macerentur in ſole aut poſt fornacem diebus 14. deinde fortiter exprimantur ac colentur. Colato liquori rurſus indantur.
Conſer. Roriſmar. Lavendulæ ā. ℥ij
Spec. Di moſch. dul. Diambræ ā. ʒij
Sach. cand. in aq. Lavend. ſ. ℔j
Omnia ſic mixta macerentur per menſem, ac tandem deſtillentur Chymicâ arte vitro in arenam collocato.
S. Aq. Cephalica E.

CONSILIVM XVII.

IN EPILEPSIÆ CURATIONE.

CUm tota morbi natura ſit explorata, & qualis ſit, jam conſtet liquidò: nihil aliud jam nobis faciundum, quam ut medicamentis propriis, & morbo huic profligando accomodatis, curationem aggrediamur, quam præſens tamen Medicus, pro circumſtantiarum ratione, ſemper moderari poterit. Actionem autem hanc curativam à corporis præparatione auſpicari oportet, quæ probè adminiſtretur, dum primò meatus, per quos humores transmittuntur & attrahuntur, à medicamentis purgatoriam vim ſortitis, aperiuntur & reſerantur, ne humores attracti alicubi ſubſiſtentes, purgationes efficiant difficiles & laborioſas.

Primò igitur Bolum capiet ex Electuario lenitivo, notatum A. tribus horis ante prandium. Hoc medicamento ubi primæ corporis viæ excrementorum copiâ fuerint liberatæ, deinde humores pravi præparandi veniunt, & præparati educendi. Hoc efficietur, ſi quarta vel media pars Syrupi de Palmâ Chriſti B. conficiatur. Hujus ʒjs cum tribus unciis decocti Sennæ cum Epithym. deſcriptionis Meſuæ, exhibeatur tribus quatuorve horis ante prandium, & ejus uſum continuet per 6. vel 7. dies. Singulas hujus Syrupi doſes exhauriat calidas, & per hor. unam in lecto quieſcat, donec medicamentum caloris vi in ſui ipſius opus deductum, vires ſuas exerere incipiat. Tunc verò in conclavi calidiuſculo lentè obambulet, quo in

tàm antiquo & pertinaci morbo, cum humores pravi unâ atque alterâ vice educi nequeant. Interpositis aliquot diebus, & viribus parumper refectis, non solum utile est, sed omninò necessarium, alteram evacuationem totius corporis instituere, ut remotis omnibus impedimentis, humores radicitus exstirpentur, antequam ad destillatum deveniatur. Id enim requirit corpus exquisitè mundum. Quapropter conficiatur Syrupus litera F. & ebibat ejus cochlearia quatuor aut quinque calida, hor. 5. matutinâ, & similiter se gerat, ut antea præceptum, donec totus sit absumtus. Si ab assiduo ejus usu vacuationes nimium successerint, integrum esto diem interponere, & ejus loco sumere morsulum literæ P. & sequenti die ad Syrupum redire, donec totus exhauriatur. Dein verò item uno die interposito, pilulæ Nitro G. sumi repetique possunt, modo, quo dictum, nempe cum succo eam ad rem præscripto, nempe H. Sumantur hæ manè hora 7. peracta purgatione cioerum rubeorum jus sorbeat. Sequenti verò die antidotum literæ I, assumat. His medicamentis usurpatis, applicandus erit animus ad usum Aquæ L. sudoriferæ, quæ se in latentes corporis partes altissimè insinuat, idque tam diu, usque dum vi pharmaci purgatio absolvatur.

His ità factis, consequens erit, uti medicamentò, quod ex alto & è radice ipsa excrementa extrahat. Hoc facient pillulæ Alexandri lib. 1. cap. 12. de Nitro vero, literæ C. quæ in frigidis capitis affectibus, & morbis potissimum comitialibus sanandis maximâ vi pollent. His cum Oxymelite Scyllitico literæ D. in aurora septem horis ante prandium deglutitis, ad quietem & somnum se componere convenit, ita tamen ne sudet: sic n. felicius opus consequetur. At cum jam operari inceperint, somno abstinuisse præstiterint, ne medicamenti opus impediatur.

Curandum quoque est, ne aëre frigidiore admisso, noxa aliqua corpori inferatur. Purgatione perfectâ & ad finem perductâ, paulò ante prandium sorbitio danda è Cicerum rubeorum decocto, cum Sachari rubri momento, ut si quid pharmaci in ventris aut intestinorum anfractibus substitisset, eluatur ac detergatur. Et quia fieri plerunque solet, ut viscerum robur purgantium usu debilitetur, æquum est imposterum diem ab assumto pharmaco, antidotum, quæ notata est litera E. vel I. dare, post mediam noctem, ut partes evacuatæ roborentur & confirmentur. Hæc enim antidotus, ignis instar, quicquid mali relictum, absumit, & in auram dissipat. Sed quia metuendum, ne particulæ aliquæ purgantium, in intestinorum rugis & plicis relictæ sint, quæ tenesmum aut tormina punctione sua inferant, clystere detergente intestina abluenda sunt, literæ K.

vesperi

veſperi, antequam manè ſequenti die prima iſtius aquæ deſtillatæ ſudoriferæ doſis aſſumatur. Exhauriat verò iſtius liquoris deſtillati manè in lecto quinque aut ſex horis ante prandium, tres aut quatuor uncias, pro virium tolerantia, componat ſe iterum, ut ſudare poſſit. Magnæ virtutis eſt hæc aqua, ſuâ enim tenuitate humores attenuat, poros reſerat, ſudores cit, & arcanâ ac clancularià facultate morbo huic adverſatur. Hoc liquore dum utitur, cubiculo non egrediatur; niſi à prandio, & cœlo ſudo ſerenoque, & aëre calido. Victu utatur boni ſucci, qui citò coquatur, nihilque vel parum recrementi relinquat. Vinum bibat oligophorum, non craſſum. Cum alvus durior eſt, emolliatur Electuario litera M. cujus juglandis magnitudine portiunculam devoret, & eô die ab aqua ſudorifera abſtineat: Poſtèà ad eam redeat, quousque tota Aqua ſit exhauſta. Nec incommodum etiam erit, ſimul pilulas de nitro interdum exhibere. Corpore jam ab excretis liberato, conſequens eſt, ut medicamentis utamur, quæ ſuâ vi abſconditâ affectionem cerebri, unde ſymptomata hæc procedunt, removeant, & prorſus deleant. Igitur circa mediam noctem, cum experrectus fuerit, capiat bis in ſeptimana de Electuario N. Caſtaneæ magnitudine, & iterum dormiat. Obſtacula enim obſtructionum cum jam ſint remota, promtè hæc medicamenta ad cerebrum tranſire poterunt, & in altum penetrando ſuas facultates exerere, ità ut nos voti noſtri fiamus compotes. Et ne nimium uni aſſuefcat remedio Natura, manè quandoque, cum nocte illâ nihil Electuarii N. aſſumerit, Morſulum P. tum devorare poterit. Et ſi nonnunquam aliquid adverſitatis ægrum adoriri contingeret, & ut ità dicam, impetum hoſtis præſentiret, quod fieri conſuevit, dum Luna facies mutat ſuas, dum nocte aut veſperi capere debet hauſtum illum ex ſucco Rutæ litera O. quô nihil eſt in avertendis & intercipiendis paroxyſmis epilepticis efficacius. Ut etiam mala illa cerebri diſpoſitio deleatur & obliteretur, ex re erit, uſurpare nonnunquam Electuarium ex cineribus cuculi & hirundinum, literâ Q.

Atque hæc remediorum genera in tàm gravi & pertinaci morbo aſſerre voluimus: quæ cum efficaciſſima ſint & huic affectui curando accommodata, confidimus, juvante Deo, illum his iri profligatum & deletum.

Recip. *Electuar. lenitivi*
Diacarth. ā. ʒjs
Spet. Hieræ ſ. ℈ij
Cum Sach. fiat Bolus A.
Syrupus de Palma Chriſti.

Recip. *Rad. Palmæ Chr ſti*
Pæon. ā. ℥iiij
Pyrethri ℥j
Fœnic. Pentaphyll. Elleb. nig. præp. ā. ʒvj
Caryophyllor. ʒij
Stœchad. Arab. ʒij
Epithym. Cret. ℥j
Origani, hyſſopi. Beton. Rutæ ā. M. ij
Chamæpith. Pentaphyll. ā. M. j
Lig. aloes. Sem. citri ā. ʒiij
Siler. Montan. Cardamom. ā. ʒijs
Zinzib. Spicæ, Viſci quer. ā. ʒß
Turpethi ʒvj
Roriſmar. M. j. ß
Nuciſtæ ʒiij
Bulliant in ſ. q. aq. ad mediet. Colat. adde
Succi Palmæ Chriſti,
Pæon. depurat. ā. ℥iiij
Oxymelit. Scyllit. Sachari opt. ā. ℔j
Fiat Syrupus mediocriter coctus.
Recip. *Hujus Syrupi ℥j ß.*
decocti Sennæ cum epithymo ʒiij
Miſ. f. hauſtus. Repetatur ſeptem vicibus.
R. *Maß. Pilular. Alexand. de nitro ℈ij*
Maſtichin. ʒß
Cum aq. Cinamomi forment. Pill. IX. vel IX
S. Pilulæ C.
Recip. *Mellis Scyllit. ʒij*
Oxymel. Scyllit. tantundem
Miſ. S. Succus pro uſu pillularum D.
R. *Mithridat. Elect. ℈ij*
Theriacæ Andromach. vetuſtiſſ. ʒß
Conſer. Flor. Stœchad. Borag. ā. ʒiß
Miſ. S. Mixtura Saccharata E.
Recip. *Flor. Stœchad. utriuque anthos,*
Lavend. Pæon.
Palmæ Chriſti ā. P. j

Borra

Borrag. Bugloß. ā. P. js
Epithym. Cret. M. j
Rad. Pæon. Filipend.
Viscì querc. ā. ℥vj
Fœnic. Petrosel.
Asparagi, bruscì in vino maceat.
Rad. Borrag.
Bugloß.
Glycirrhyzæ ā. ℥j
Sem. Carthami ℥ij
Citri ℥j
Anisi ℥ß
Fœnic. Cymini, Carni,
Palm. Chr. Pæon. ā. ℥iij
Dauci, sileris Montani ā. ℥ij
Cort. Mirobal.
Cheb. Beller. Indor. Oleo
Amygd. dul. fricat. ā. ℥ß
Helleb. nig. prep. ℥ß
Caryoph. ℥ij
Turpethi albi & gummosi ℥iijs
Herb. Beton. Origani
Pentaphyll.
Chamædr.
Chamæpit.
Calamenth. Mont. Salviæ
Filipend. menthæ,
Satureiæ, Rutæ ā. Mß
Capillor. omn.
Melissophyll.
Cichor.
Endiviæ
Borrag.
Bugloß. ā. M. j
Flor. Sennæ ℥ij
Agar. trociscat. ℥j
Zinzib. ℥ij

Coq: lege & ordine artis pro ℥xv. Colaturæ adde Syrupi Stœchad. mell. anthos. Oxym. scyll. ā. ℥js

Succi

Succi rutæ de pur. ℥j *Sachari opt.* ℥ IX.
Fiat Syrupus mediocriter coctus aromatizetur cum
Spet. Diamoſch. dul. ℈ij
Diambræ, nuciſtæ, Cubebar. ã. ℈j
Aq. Cinamomi ℥js
S. Syrupus F.
Recip. *Maſs. pill. Alex. de nitro vero* ʒß
Aloephang. ℈j
Cum ſucco rutæ f. pill. n. 9. vel. 11
S. Pil. G.
Recip. *Mell. Scyllit.*
Oxymel. Scyllit. ã. ʒiij
Miſ. S. Succus H.
Recip. *Mithridat. Electi* ℈ij
Theriacæ ver. ʒß.
Miſ. S. l.
Recip. *Flor. Stœchad.*
Centaur. min. ã. Mß
Chamomel.
Beton.
Mercurial.
Parietar.
Acanth. malvæ, alth.
Violar. ã. M. j
Furfur. lig. in petia P. iij
Sem. Lini, Pæn. ã. ʒvj
Carui ʒiij
Rad. Pæon. Viſ. q. ℥ß
Coq. l. a. pro ℔j. *Colat. addas*
Hieræ Logad. ʒß
Hieræ picræ ʒvj
Elect. lenit. ʒj
Mell. anthoſ. ℥js
Ol. Nuc. Chamomell. ã ℥js
Salis ʒij
Vitell. ovor. n. j.
Miſ. pro Enemate K.
Recip. *Lig. Guaiac.* ℔j. *Cort. ejusdem* ʒiiij

Rad

Rad. Pal. Chr. & Sem. ejusdem ā. ℥iij
Rad. Pæon. & Sem. ejusdem ā. ℥ss
Pyret. ℥j
Visci querc. ℥ss
Fol. Lauri Mß
Bacc. lauri ℥ß
Flor. Stœchad. Mß
Borrag. M. j
Vini albi opt.
Aq. Salviæ, Meliß.
Chamomill.
Rutæ, Borag. ā. ℔ iiij
Beton.
Pentaphyll. ā. ℔v.
Infund. in vitro luto chymico obducto per hor. xij. postea adde:
Passul. min. ℔j
Epithym. Cret.
Polypod.
Ceterach. ā. ℔s
Conser. elenij, Beton.
Acori, Anthos.
Pentaphyll.
Stœchad.
Scichor.
Borrag.
Meliß. ā. iiij
Succi Rutæ & Pal. Chr. ā. ℥iij
Mithrid. & Theriac. ā. ℥j
Spec. Diambr.
Diacym. ā. ℥ij
Destillentur summa diligentia sine fumo & favillis: destillatum ansmittatur per manicam Hippoc. Super Cinamom. Pul. ℥j.
Ligni aloes ℥ss.
S. Destillatum L.
Recip. *Conser. Stœchad.*
Anthos.
Beton. ā. ℥ß

Spet. Diatrion piper. ʒvj
Cort. citri condit. ʒj
Spet. Diacym. ʒj
Diamoſch. dul.
Diamb. ã. ʒß.
Ol. Aniſi ℈j
Succini albi gr. vij.
Spet. Elect. Diaphœnic.
Noviter diſpenſat. ʒvj
Cum Syr. de corticibus citri ſ. Elect. ſolidiuſculum
S. Electuar. leniens M.
Recip *Mithridat. El.*
Diamoſch. dul. ã. ʒj
Pleris Archont. ʒvj
Diamb. ʒß
Nuciß. ʒj
Conf. Anacard. ʒj ß
Cum Syr. de Stœchad ſ. Elect.
S. Electuarium Nocturnum N.
Recip. *Succi ruthæ* ʒij
Miſ. ſ. hauſtus O.
Recip. *Spet. Diamoſch. dulc.* ℈iiij
Diamb. ℈ij
Pleris Archont. ℈j
Smaragd. prep. ℈ß
Viſ. quer.
Sem. Pœon. ã. gr. vij
Pyrethri gr. v.
Conf. Stœchad.
Lavendulæ,
Borrag. ã. ʒj
Nuc. Ind. condit. ʒij
Sach. albiß. diſſol. in aq. Roſmar. ſ. a. ſ.
Conf. in Morſ. pond. ʒij
S. Morſuli P.
Recip. *Conf. Stœchad,*
Anthos,
Pœon,

La

Lavend.
Acori cond. ā. ʒß
Conf. Borrag.
Bugloß. ā. ʒij
Heleny cond. ʒj
℞. *Diamoſch. dul.*
Diambræ ā. ʒjs
Nuc. condit. ʒß
Cimer. cuculi, hirundin. ā. ʒij
Cum melle anthoſato formetur Elect.
S. Electuarium ℥

CONSILIVM XVIII.

DE PECULIARI PRAEPARATIONE ET USU QUORUNDAM MEDICAMENTORUM ANT-EPILEPTICORUM

AQUA PROPHYLACTICA AD AFFECTUS Cerebri, ut Apoplex. Epilepſ. &c.

REcip. *Flor Lilior convall.* ℔ß quæ imponatur fictili vitreato juſtæ magnitudinis & affundantur vini Cretici optimi ℔j. Deinde R. Piperis longi pulveriſati & in lineo ligati ʒß & ſuſpendatur in fictili dicto, ità ut propè attingat vinum Creticum, ſed ab eo non madefiat, ſimiliter ſuſpendatur fruſtrum aliquod auri puriſs. ſed ità ut innitatur vino & floribus, poſtea claudatur fictile & muniatur diligenter undiquaque maſſa panis cruda, & ſepeliatur in terram ſiccam, & relinquatur per dies XIII, denique eximantur & deſtillentur per Balneum Mariæ, Aquæ huic deſtillatæ imponantur piperis longi ʒiij, & relinquantur in ea ſemper, exponanturque radiis ſolaribus. Hujus aquæ bibatur cochlear unum loco prophilactici, ante Lunæ mutationes.

AQUÆ CERASORUM DESCRIPTIO.

Accipiantur Ceraſa nigra ſylveſtria, vulgò ſchwarze Vogel-Kirſchen, unà cum nucleis ſuis contuſa, & addatur ſubduplum florum Lavendulæ & tantundem Seminis ſinapis. Miſceantur diligenter, & infundatur tantum vini generoſi & albi q. ſ. & in fictili vaſe, benè obturato reponantur in Cella, per octiduum, deinde F. deſtillatio ſ. a. Hujus aquæ aſ-

sumitur cochlear unum cui addatur drachma una pulveris sequentis, idqu singulis mensibus semel, die, proximo post novilunium.

Recip. *Succini albiss.* ℥vj
Spet. Diarrhod. Abbat ℥iij
F. Pul. subtiliss.

AQUA AUREA DICTA.

Recip. *Flor. & fol. Salviæ* ℥iijs
Fl. Lavendulæ ℥iij
Rorismarini ℥ij
Majoranæ ℥j
Gran. Pœoniæ
Calam. aromat.
Zedoariæ ā. ℥ij
Aureos Ungaricos X.
Vini Cretici ℔ iiij

Stent. infusa per dies 14. aut plures, postea add. Granor. Paradisi ℥ij *ac fiat destillatio s. a.*

AQUÆ CEPHALICÆ CUJUS ET ALIBI FACTA EST MENTIO, DESCRIPTIO.

Recip. *Flor. & fol. Salviæ minoris* ℥ijs
Flor. Lavendulæ adorat. ℥ij
Lilior. convall. ℥ijs
Rad. Pœoniæ ℥ij
Fol. & flor. Majoranæ
Cubebar.
Cinamomi ā. ℥ij
Caryophyllor. ℥iij
Macis ℥ij

Infundantur omnia s. q. Vini Rhenani per dies XIV. *deinde fiat destillatio per Alembicum vitreum.*

S. Aqua Cephalica.

DECOCTUM LIGNI GUAJACI ET SARSÆ.

Recip. *Scobis ligni Guajaci recentis,*
Rad. Sarsæ Parillæ concisæ ā. ℥ij
Flor. Stœchad. Arab. M. j
Herb. Beton. M. j

Endi-

Endiviæ
Cichorii ā. Mß
Sem. Anisi ʒij
Pæon. ʒj
Passular. min. conquassat. ʒvj
Glyzirrhizæ rasæ ʒij

Hæc macerentur horis xxiv. in aquæ puræ ℔iij, Vini Rhenani ℔j, tea decoquantur in fictili vase mundo & puro, ad dimidias, & postea Hujus decocti sumantur pro haustu sudorifico manè in lecto ʒviij expectetur sudor, qui si sponte fluat non impediatur naturæ motus, minus promoveatur fomentis foris applicatis. Poterit autem hoc fieri otidie, vel alternis diebus.

Cæterum relictæ materiæ decocti jam præscripti addi poterunt Scobis i Guajaci ʒjs & super infundi aquæ puræ ℔vij Vini Rhenani ℔j & maari hor. 24. tandemque decoqui, ut tertia pars absumatur. Relicto ndum in prandio & cœna pro potu familiari.

Quod si decoctionem pro potu tantum parare velis, nec eâ uti adndos sudores, quantitati Sarsæ ʒiij & ligni ʒv, Stœchad. Arab. P. j. Be-. M. j. Endiviæ & Cichorii ā. Mß, Sem. Anisi ʒij, Pœon. ʒj infunde æ puræ ℔ viijs, Vini Rhenani ℔j & macera horis 24. tum decoque, ertia pars propè absumatur, & colaturâ utaris pro potu. Cui si ruradjicias scobis recentis ligni ʒjs & tantundem Aquæ & Vini ut præscrim est affundas, maceresque horis 24. decoquasque ut supra traditum erit decoctum ad potum utile. Interea dum hisce uteris commodum n fuerit octavo quoque die ʒj Pilular. Cochiar. & aurearum degluti- Sumantur autem cochiarum ℈ij & aurear. ℈j. Quoniam verò Meplerique ante exhibitionem hujus decocti, universalem evacuationem mittendam esse, necessarium ducunt, nolim te eam prorsus negligere, ut ex consilio clarissimorum virorum Dn. N. & D. N. eâ utaris sua- Perficietur autem hæc tribus modis. Laxativo aliquo commodo auſto, sectione venæ & potione humores noxios partim præparante, im præparata leniter subducente.

Hâc intentione administrata, sequeretur altera, nimirum humorum iorum in ambitu totius corporis contentorum, per sudorem consumquæ decoctionis ligni superius descripti usu commodè perficeretur. et autem hujus usus continuari per dies ad minimum xiij plures vel ciores etiam, pro ut sudor citius vel tardius erumperet, ac etiam plus usve flueret.

Ceſſante ſudore majori doſi, largius fluente eodem, minori utend doſi. Ante ſingulos hauſtus hujus potionis ſudorificæ poſſet etiam f frictio artuum & dorſi, tanti per dum ſponte flueret ſudor absque l præſidio. Poſt ſudores non fuerit abs re, uti rotulis ex galangæ ext ctione ad tonum viſcerum ſervandum.

Porrò pro particulari evacuatione cerebri majorem in modum co ducunt medicamenta, dicta Errhina & Apophlegmatiſmi quorum hi p cipuè per palatum, ſalivam & pituitam proliciunt, & expurgandi ce bri ventriculos, quibus via declivis eſt in palatum, majorem vim ob nent. In hunc uſum accommodantur gargarim & maſticatoria. Hor formula talis ferè eſſe poſſet.

Recip. *Sem. Staphidis agriæ*
Rad. Pyrethri
Cubebar.
Rad. Oſtrutii
Maſticis ã. ℈j

Omnia in pulverem redigantur, & formentur globuli parvi ex linteo Illius verò nempe Gargariſmi formula talis eſto.

Recip. *Rad. Fœnic.* ℥ß
Pyrethri ʒij
Fol. Majoranæ
Betonicæ ã. M. j
Salviæ
Hyſſopi
Origani ã. Mß
Caricar. ping. n. vij
Glyzirrhizæ raſæ ʒj
Maſticis ʒj
Sem. Aniſi
Fœniculi ã. ʒij

Decoquantur ſecundum artem in ℔iij *aquæ ad conſumptionem me tatis, & colaturæ addatur*

Oxymelitis comp. ℥iij
Mell. Roſ. colat. ʒj
Nuc. moſcat. ℈ij
Caryophyll. ℈j
Cardomomi
Cubebarum ã. ℈j

Ite

um bulliant q. f. pro aromatizatione, postea colatura servetur usui.

Hoc decocto utendum est gargarizando, manè jejuno ventre, & ox subjugendus usus unius globuli masticatorii descripti, vel loco ejus sticetur aliquid masticbes, aut nucis moschatæ, vel cardamomi, vel ryophyllor zedoariæ, item, quæ commandicatione suâ pituitam per catus palati elicere, ac in os trahere possunt.

Naribus autem commodè admoveri poterit, nodulus aliquis, ad sentem vel similem formam paratus.

Recip. *Nigellæ tostæ leniter* ℥j
Majoranæ siccæ ℥j
Nuc. Moschatæ
Irid. Florent. ā. ℥ß
Charyophyll. ℈j

Fiat pulvis crassiusculus, qui detur in sacculo ex syndone nigro.

Hic sacculus potest infundi ad horas aliquot in aceto rosaceo, ut ar- aceti adjuvet penetrationem odoramentorum, & ut idem acetum post ceptam inde aliquam vim, loco errhini ex vola manus in nares trahatur.

Si mavis simplicibus uti, sampsuchum seu majoranam naribus impo- o, ea enim mucum & pituitam blandè erpurgat. Idem præstat salvia betonica, & in alterutrum narem indita.

Beatæ quoque & brassicæ succus introrsus naribus immissus capitis uitam elicit, cæterisque humoribus exonerat.

In his prolixior sum, quod intelligam te coryza & obstructis nari- s sæpius vexari. His omnibus peractis roborando capiti utilissima fue- lotio, qui constabit ex sequentibus:

℞. *Herb. Betonicæ*
Majoranæ ā. M. ij
Fl. Stœchad. M. j
Flor. Chamomel. Ital. M. j
Scob. Ligni guajac. ℥iij
Agarici in linteolo ligati ℥ß

ec in lixivio nonnihil ebulliant, & macerentur horis XXIV. rursus effen- scant & colentur, serventurque ad usum.

A lotione & exiccatione capitis aquâ nostrâ cephalica odoratissima nè calida posterior capitis pars, tempora & futura coronalis inungi de- nt. Fuerit etiam non inutile, post lotionem & exiccationem vino sub- nato calido caput abluere, continuè manibus fricando, donec magna ex

parte

parte vini ſublimati ſubſtantia inter fricandum abſumpta ſit. Si quid humoris capillis videatur inſidere, id calidis linteis exiccandum.

Caput quoque alias quotidiè manè ab alvo evacuata exiccetur linteis calentibus ſive multa frictione.

Pro corroboratione capitis aſſumat etiam veſperi ſemper aliquid Conſervæ florum Roriſmarini, cui aliquid maſticis ſit permixtum, eique addas cubebarum gr. 2. vel 3. & ſuperbibas cochlear unum Aquæ Cephalicæ.

Victus porrò ratio hæc ſervanda tibi eſt, infra modum bibendum & cœna erit parcior. Vitabis alimenta quæ multum evaporant. Et moderatè temperatis utere, nam frigida offendunt ventriculum, calida hepar juſto calidiori (ut videtur) officiunt, ob id modus in victus ratione calidæ frigidaque tenendus.

Prandium & cœnam ſi claudes cydoniato, cui aliquid cinamomi ſit permixtum, vel etiam ſemine Aniſi & Coriandri Sacharo incruſtatis, ad os ventriculi claudendum rectè feceris.

CONSILIVM XIX.
IN EPILEPSIA.

NE ſuperiorum de quibus ſatis verborum fecimus, tædioſa hi fiat repetitio, dico materiam Epilepſiæ eſſe plerunque melancholiam cum pituitâ mixtam. Cauſæ epilepſiæ ſimilite tres ſunt, vel à partibus extremis, vel ab inferioribus viſceribus, vel ab ipſo cerebro. De reliquis duobus prioribus dictum alibi de eâ quæ à cerebro, ſpecie hic mihi futurus ſermo. Eſt autem ea inſita mala qualitas ventriculorum cerebri, orta ex putrida fuligine melancholiæ & pituitæ. Nam maligna & occulta qualitas cerebro more venenorum infenſa eſt, & eſt eadem penè cauſa uteri ſtrangulatus. Gal. 6. de loc. af. Quod autem cauſam agnoſcat venenatam qualitatem, id probatur ex diuturnitate morbi. Nam diuturnitas morbi intemperiem occultam & malignam denotat: obſtructio autem diu durare non poteſt, cum paroxyſmus non prius ceſſet, quàm ſolutâ obſtructione. Non tamen penitus à ratione cauſæ morbificæ pituitoſum vel melancholicum ſuccum, hic excluſum aut eliminatum volumus, illum quidem ob initium, iſtum verò propter moram. In uſum ergò ducantur ſequentia:

Reci

Recip. *Flor. Chamomel.*
Malvæ, parietar. ā. M.j
Sem. Lini, Fœn. græc. ā. ℥vj
Carthami ℥ß
Anisi ℥iij
Carui, Cymini ā. ℥js
Rad. Polypod. querc. ℥ß
Althææ, Lilior. alb. ā. ℥vj
Furfur. craß. ligat. in petia M. j. ß
In colat. diſſol. Elect. hieræ ſimpl.
Diaphœnic. lenit. ā. ℥ß
Mell. Roſar.
Anthoſat. ā. ℥j ß
Vitell. Ovor. n. 1.
Miſ. ſ. Enema.

Recip. *Rad. Polypod. quer.*
Sem. Fœnic. ā. ℥iij
Fol. Sennæ ſ. ſtip. ℥ß
Epithymi Cret. ℥j
Cinam. ℈ij
Coq. in ſ. q. aq. pro ℥iiij. *In Colat. inf.*
Rhabarb. Elect.
Aq. Endiviæ irrorati ℥ij
Agarici noviter trociß. ℥j
Cinam. ℥ß
Schœn inſti ℈ß
Infund. h. q. expreſſioni adde Syr. capill
℞ ℥vj *Miſ. ſ. Hauſtus.*

Recip. *Rad. Fœniculi*
Petroſel.
Polypod. quer.
Cichor. ā. ℥ij ß
Flor. Borrag.
Bugloſſ. ā. Mß
Stœchad. P. j
Coq. pro ℔j. R. *hujus decoct.* ℥iij *add.*
Syr. de Stœchad.

Syr. de Mellis anthoſati
Oxymel. ſimpl. ā. ℥ß
Miſ. f. Digeſtivum.
R. *Rad. Petroſel.*
Polypod. querc.
Sem. Carthami ā. ʒijs
Paſſular. mundat.
Col. Sennæ Alexand. ā. ʒiij
Epithym. Cret. ʒj
Coq. pro ℥iij. *in Colat. diſſol.*
Spec. Hieræ ſimpl.
Diaphœnic. ā. ʒij
de citro. exol. ℈iiij
Oxymel. ſquillit. ℥ß
Mell. anthoſat. ʒij
M. f. potio.

Hinc venæ ſectio ſequatur, ad perfectionem curationis aliàs admodum neceſſaria. Poſt

Recip. *Rad. Pæon.*
Viſci quer.
Palmæ Chriſti
Pentaphyll.
Calami aromat.
Filipendulæ ā. ℥ß
Rad. Borrag. Bugloß
Fœnic.
Petroſel.
Helenij ā. ʒvj
Aſparagi
Cichorii ā. ℥j
Polypod. quer.
Sem. Carthami ā. ℥ij
Sem. Citri
Palmæ Chriſti ā. ℥j
Aniſi
Carui
Cymini
Fœnic. ā. ʒiij

Sem.

Sem. Pæon.
Dauci ā. ʒiß
Passular. ʒj
Fic. pinq.
Dactylor. ā. n. vij
Rad. Ellēb. nig. Styr. præp. ʒiij
Caryophyllor. ʒij
Turbith. ʒij
Zinzib. ʒjs
Cort. Mirobal. Chebul.
Bellir.
Indor. Ol. amygd. dul. præp. ā. ʒß
Herb. Borrag.
Bugloß.
Rubæ
Fumar.
Capill. omnium
Cichor.
Pentaphyll. ā. M. j
Chamædrios
Chamæpyt.
Thymi
Calaminth.
Origan. Cret.
Filipend. ā. P. iij
Pol. Sennæ ʒiijs
Epithym. ʒjs
Cort. Arant.
Thamariſc.
Cappar. ā. ʒiij
Flor. Thamaris.
Pæon.
Anthos
Meliß. ā. P. j
Borrag.
Bugloß. ā. P. js
Coq. pro lib. i. Cui infund. agar. trociſc. ʒj
Rad. Ireos Florent.

Cinamom. ā. ʒiij
Rhabarb. Elect. ℈v.
Sthænanth. ℈j
Expressioni add. Syr. de Stœchade,
Oxymel. Squillit.
Mell. anthosat. ā. ʒß
Succi rutæ clarificat. ʒjs
Sachari alb. ʒiv.
Fiat Syrupus, aromatizandus cum ʒ ß
Sper. Diamosch dul. S. Syrupus.
Recip. *Maß. Pillul. fœtidar. gr. xv.*
Trocis. Alband. gr. iij
Dacryd. gr. jß
Cum. aq. Cinamomi s. pill. n. Xi.
Sumantur ex Syr. de betonica.
Recip. *Theriac. Andromach ℈ij*
Mithridat. ʒß
Conf. Flor. Pœon. ʒij
Spir. Vitriol. gt. ij
Mis. S. Mithridatium.

Hinc alteranda mala qualitas & singulis octo diebus exhib. Succi rutæ depur. ʒiij Oxymel. squillit. ʒß Mell. anthos. ʒiij. ad libitum superdormiat. Postea accedendum ad decoctum ligni.

Recip. *Ligni Guaiaci* ℔j
Cort. Ligni ʒiiij
Rad. Scorzonere ʒiij
Pœon.
Palmæ Christi
Visciquer.) decrescente collect. ā. ʒiij
Zinzib. ʒj
Sem. Anisi ʒvj
Passular. Corinth. ʒjs

Ad. Pœon. & Beton. fervescent. ā. ℔x *infund. Ollæ vitreæ & stent per hor. 12. in ciner. calid. tectâ ollâ, manè coq. ad. medietatem s. s. & s. lento igne, refrigerata per se colentur, Colatura dividatur in partes 9. quarum unam bibat manè intra hor. 3. & 4. Utatur à sudore Diamosch. dul. vel plires archonts aut Rad. Pœon. Sacharo incrustat. vel condit.*

Secun-

Secundum decoctum.

Recip. *Ligni Guajaci pulveriſ.* ℔ß
Cort. ejusdem ℥js
Rad. Pæon.
Zinzib.
Palmæ Chriſt: ā. ℥ij
Mell. opt. deſpumati ℥ viij
Aq. Beton. Pæon. ā. ℔vj

Stent per 20. hor. bulliant ad tertias. Auribus, dum ſudat, ſacculi tales opponendi:

Recip. *Milij*
Salis ā. ℔ß *frixor. in ſartagine,*
Fol. Lauri
Baccar. lauri ā. ℥ß
Juniperi
Pæon. ā. ℥j

Ex his fiant ſacculi interpuncti, qui apponantur auribus, Alternis diebus ſemper Theriaca ante decoctum exhibeatur. Naribus admoveatur hoc linimentum.

Recip. *Succi cyclaminis*
Betæ
Amygallid. utr.
Majoranæ ā. ℥ß
Olei Irini gr. v.

Cum pauco cereo ſ. linim. quod parum in nares agat.
Si alvus non fluat, clyſtere emolliente utendum.
Cauteria in cruribus & brachiis etiam locum habere poſſunt.
Trallianus & Gal. auctores ſunt, ut à fortioribus initium fiat. Pill. exand. de nitro, cerebrum ob omni lenta craſſa & viſcida purgat evacuant.

Electuar. roborans.

Recip. *Conſer. Roriſmar.*
Flor. Salviæ ā. ℥vj
Oſſis cranij uſti de fœmina ſuſpenſa aut decollata ℥js
Beton.
Rad. Pæon. ♃ *decreſc. coll. ā.* ℥j

Cor. cervi justo tempore coll.
Pyrethri ā. ʒß
Smaragdi veri præp. ϑß
Pulverisatis omnibus sufficiß. cum Syrupo de Stœchade fiat. Electuarium. *Vel.*

℞. *Confer. Rosar.*
Stœchad.
Rorismar.
Borragin. ā. ʒvj
Sem. & Rad. Pæon. ā. ʒij
Sem. Palmæ Christi
Oß. de cranio suspens. ā. ʒjs
Pulv. Cucul.
Hyrundin. ā. ʒj
Corn. Cervi præp.
Pyrethri ā. ʒjß
Smaragd. veri ϑj
Corall. rub. præp. ϑß
F. Cum Syr. de Beton. Electuarium.
Recip. *Maß. Pill. azaiareth* ʒj
Agar. noviter trociss. ϑij
Sem. Pæon.
Ruthæ ϑj
Medull. Sem. Carthami ʒß
Flor. Stœchad. ϑß
Cum Oxymel. simpl. f. massa pillular.
Ex ʒj ejusdem cum aq. Pæon. f. pill. n. XL.
S. Pilulæ nocturnæ.

CONSILIVM XX.

CONTINENS CONCERTATIONEM INGENIOSAM D. BALTHAS. BRUNNERI CUM D. B. C. AN IN QUADAM FOEMINA ILLUSTRI EPILEPSIA PER CONSENSUM ORTA SIT AB UTERO, AN VERO A VULNERE CRURUM FOVEATUR.

I. THEMA D. B. C.

LOcus iste sub sura, non aptus est vel congruus ad tale quid, & virulentum progenitan dm.

CON-

CONTRA SUNT.

I. AUCTORITATES; 1. Galeni 3. de loc. affect. 7. ubi expres- tres facit Epilepsiæ species. 1. Per essentiam, 2. per consensum ven- ieuli: quo interpretes eam quæ ab utero referunt. 3. Ab aura maligna, cruribus ascendente.

2. Aëtij. Tetrab. 2. Serm. 2. cap. 13.

3. Pauli lib. 3. c. 13.

4. Avicennæ 1. tertij F 5. c. 8.

5. Halyabbat. 5. pract. cap. 21.

6. Rhazis; 9. ad Almansor. 11. & 1. contin. 5. Unde etiam Gen- is à veteribus diversa illis speciebus nomina indita tradidit. Primæ Epi- psiam, secundæ Analepsiam, tertiæ Catalepsiam.

II. EXPERIENTIA. 1. Gal. 3. de locis aff. 7. ubi duos ejus- odi casus duorum puerorum refert.

2. Avicenn. qui l. c. non tantum crurum, sed & manuum, scapu- rum & vertebrarum meminit.

3. Gentilis in comm. & aliorum qui observationes scripserunt.

4. Observationes eorum, qui praxin exercent.

III. RATIONES.

1. Ex modo. Avicen. loc. cit. Humore ibi aliquo retento, & ca- re nativo abscisso, putrescente, vel ob malam qualitatem conversо: nde postmodum periodicè vel non periodicè ascendat.

2. Ex modo generationis tumorum præter Naturam per-congе- onem, tum quantum ad materiam, ut 1. de sanit. tuend. c. 13. cum antum ad efficientem, Gal. l. d. diff. sympt. 5. Averrh. 3. coll. 5. In- imis Avicen. 2. 1. doct. 2. c. 17.

3. Ex modo generationis Tumoris præter naturam, per influxio- n, ex Gal. de inæqual. intemp. c. 3. Itemque art. par. c. 95.

4. Ex modo generationis Tumorum p. n. per fusionem ex 13. Meth. & Arist. de gen. & corrupt. tex. 37.

5. Ex modo quo Avicen. 1. 3. t. 3. c. 1. & 1. 3. t. 1. c. 10. cere- um & ossa apostemari contra Serapionem probat. Nutriuntur, E. ali- id suscipiunt. Ita & h. l. Pars illa nutritur, Ergò aliquid suscipit, quod detineatur, alterari poterit.

6. Ex modo à Gal. descripto 3. d. l. a. 7. quemadmodum in alijs tibus, ità & in crure, ad similitudinem veneni ab animali aliquo

vene-

venenato impreſſo, vaporem quendam vel ſaltem qualitatem progig poſſe, quemadmodum exempla de morſis à cane, aranea, equo.

7. Ex cauſis ibi ſufficienter concutrentibus, ac benè illic diſpoſitis effectum neceſſario inducentibus.

I. Quantum ad materiam.

1. Ratione diætæ inordinatæ, pravum alimentum eò mittatur.

2. Excrementa ibi colligi poſſint, cum præſertim ratione mot muſculorum, multum alimenti ibi conſumatur, conſequenter multu excrementi gignatur.

3. Excrementa eò deferri, tanquam ad emunctoria ſoleant.

4. Excrementa, ratione gravitatis.

5. Vel etiam ſitus. Cum itaque ex optimis alimentis & humo bus, ſanguine v. g. ſemine &c. venena generentur, cur non etiam excrementis.

II. Quantum ab ſubjectum.

1. Crura emunctoria epatis ſtatuuntur.

2. Partes illæ aliàs externis injurijs magis ſunt obnoxiæ.

3. In ſura propter muſculorum motum frequentiorem, excremen facilius ſuſcipiuntur.

4. Tibia aliàs totius molis corporeæ quaſi fulcrum ſit, facilè ig tur ſuſcipere aliquid poſſit.

III. Quantum ad efficientem.

1. Sive calor partis imbecillior ſit ſtatuendus ſecundum Avicen. l & Gentil. in commento.

2. Sive innaturalis ex Gal. 3. d. l. a. 7. & Th. à Vega in comm. & qu dem aut in defectu, utpote materia tanquam rebelli à calore nativo dife ta, aut in exceſſu, utpote materia ibi conculcata, ſic calore excitat Singuli h. l. dantur.

Sententiam verò ſuam confirmat D. B. C.

I. Non adſunt ibi vaſa.

CONTRA. Et ἀνατομία. Complures enim compagines venæ ſ ralis imprimis Saphenæ, Iſchiadis majoris & poplitis, iſto exactè in l co concurrunt. Ut non immeritò varices idcircò, eò potiſſimum l oboriri, Anatomici annotarint.

II. Non adeſt ibi tanta capacitas, atque in utero & aliis viſceribu

Reſpond. 1. Attamen aura illa maligna, quantum ad menſes n gignitur in utero: cum ex anatome pateat, menſes non purgari per v nas uteri, ſed per venas colli uteri.

2. I

2. Tot dantur vapores aliarum partium, quibus tamen nullæ ſunt cavitatès. Ut in palpitationibus iſtis particularibus videre eſt.

3. Vapor ille vel ſecundum Galenum qualitas, tantâ cavitate non eget.

4. Muſculi, oſſa & aliæ partes ſolidæ dictæ ſuam quoque obtinent cavitatem proportionalem ex Avicen. lib. 5. c. Si enim nutriuntur, etiam cavitatem ſuam obtinent.

5. Tumores ibi non tantum minores, terminthi, hydatides &c. Sed & majores furunculi, varices oriuntur. Qui certè cavitatem præſupponunt.

II. THEMA. D. B. C.

IN utero potius ſedem affectam eſſe inquirendam. Idque probat quatuor rationibus.

1. Quod experientia conſtet frequentius ex ſanguine menſtruo retento, aut corrupto ejusmodi mala contingere.

Reſp. Ut frequentius aliquid contingat, attamen rariores caſus non excludantur. Hinc reprehendebat Galenus 3. l. a. 7. eos, qui ſpecies illas tres Epilepſiæ diſtinguere neglexerint.

2. Quod tempore imprægnationis ſymptomata illa paſſa fuerit: quando nimirum retenti menſes fuerunt corrupti.

Reſpond. 1. Atqui hoc eſt κεινόμβρον, an ab utero aſcendat. Potuiſſet enim & à ventriculo tum oriri, vel ab ipſis etiam cruribus cum primis vicibus ſingula non fuerint obſervata.

2. Pauciores fuerunt (duo ſcil. tantum) paroxyſmi retentis menſibus, quam lochiis fluentibus cum certè materia ſublata, effectum quoque tolli oportuiſſet.

3. Tardiores quoque fuerunt periodi iſtorum duorum paroxyſmorum, retentis menſibus, ſcilicet ſeptimanarum ſpacio diſtantes: cum fluentibus lochiis paucorum dierum, quandoque etiam horarum intervallis invaſerint.

4. Tempore partus, materiam illam in utero commoveri fortius oportuiſſet.

5. Ignominioſum eſt Medicis omnes mulierum morbos ad uterum referre: ſi de alio loco conſtet.

III. Quod primus hujus morbi inſultus fuerit primo eruptionis menſium tempore; nullo tum præſente, neque in ſuris neque in digitis pedum dolore.

Reſpond. 1. Attamen non conſtat exactè an hyſtericus, an Epilepticus paroxyſmus ille fuerit.

2. Et ut fuerit Epilepticus: attamen si ex Hippocr. 6. Epid. 6. text. 8. pro quibus qui morbi: ut ipse loquitur; quid ni & pro unius morbi loco alius erit expectandus, unde totus hinc inde in coacis & aliàs translationis matariæ morbificæ fit mentio.

3. Quemadmodum etiam dolores capitis & aliarum partium, modò ab hac, modò ab alia causa, modò in hoc, modò in illo loco hærente, oboriri experimur.

IV. Quod hystericæ passiones in hoc subjecto quandoque concurrant.

Respond. 1. Atqui morbos complicari frequentissimum est: in nostris præsertim corporibus impuris.

2. Ex Gal. 3. l. a. 7. Aura illa venenata partes quas pertransit, per continuationem alterat. Non itaque mirum, si circa uterum materiam quoque dispositam forsan reperiat, quin ambo affectus inducantur.

3. Cum præsertim symptomata varient, ut præfocatio ab Epilepsia discerni facilè possit.

TERTIUM THEMA. D. B. C.

LIcet dolor sub sura initium paroxysmi itemque ascensus inde quasi vaporis tum sentiatur; attamen & vitio uteri id contingere posse, cum nimirum facultas uteri, à causa morbifica irritata, per motum symtomaticum vel convulsivum illam retrò per venas & arterias hypogastricas & spermaticas excludere conatur: ubi calor naturalis validior vasorum & viscerum ei obvians, quandoque per truncum venæ cavæ & reliquos meatus, illam rectà in pedes dejicit & detorquet. Ubi tanquam in loco remotiori, cum calor nativus sit imbecillior, pori quoque cutis magis occlusi; convolvitur, multiplicatur, conglomeratur. Per successionem inprimis novi vaporis maligni, à valida natura eò detrusi: ibique vires acquirens, quasi per ἀντιπερίστασιν revolvitur. Ac nervis aliisque meatibus virulentiam suam remeando inferens cerebro communicatur.

Qui sanè modus apparentiam quidem quandam obtinet: interim si minutius excutiatur, in hoc casu locum vix habere videtur.

1. Licet enim facultas uteri, à causa morbifica irritari possit, ità ut excludere illam conetur, attamen quis motus ille symptomaticus vel convulsivus sit, nondum patet, cum venæ & arteriæ non convellantur, neque arteriæ præter systolen & diastolen moveantur.

2. Cumque per vasa spermatica & hypogastrica retrò ad truncum venæ cavæ ferri illam statuat: mirum certè cum vaporis natura sit sursum ferri, quod non superiora potius petat, quoniam fumos sursum ferri experimur.

Omnia

Omnia quidem confluxibilia ab Hippocrate: Nihil quoque in corpore humano ſurſum vel deorſum ſtatuitur: facultatibus animarum mediante calore nativo adminiſtrantibus ſingula.

Interim proportio & natura humorum vel vaporum obſervatur: quemadmodum tali ratione cerebrum, non crus ab Hippocrate inſtar cucurbitulæ eſſe traditur.

3. Nimirum quoque, quomodo calor validior obvians, materiam illam detrudat, ac non potius conſumat, cum caloris fortis imprimis ſit condenſare, ſed rarefacere & digerere vaporem inprimis.

4. Mirum tandem, quod ſub ſuram & non alium locum uterus vaporem illum propellat: cum præſertim in poplitem, in muſculos inguinis, iſchion, natium cutem, hypogaſtria rami ſeſe inſerant.

5. Neque, quem nam ἀντιπερίστασις locum hic habeat, facilè patet. Si enim vim vocabuli nudam inſpiciamus, inter truncum illum venæ cavæ & ſuram, locus certè non eſt anguſtus, quo vapor aliquis quaſi circumſcribatur & concludatur: cum tot viſcera, muſculi, vaſa interjaceant.

Sin verò prout à Philoſophis accipitur, ſumatur: pro eo ſcilicet, quod contrarium unum objectum contrarii alterius intenſius fiat.

1. Præterquam quod rejiciatur illa ab aliis.

2. Non videtur quomodo in partibus corporis humani detur. In cerebro quidem catharri gignuntur ex vaporibus: ſed non qualitas vaporis intenditur.

3. Et ut intenſior reddatur vapor quantum ad calorem: attamen non qualitate primâ, ſed tertiâ, ſcil. malignitate peccat.

4. Ac ſub ſura certè tot reperiuntur venarum antea relatarum rami, ut frigus ibi non ſit ſperandum.

5. Quin etiam occurrunt aliæ partes interea non minus frigidæ & non nimis denſæ v. g. poples & genu: ubi ſiſtere ſeſe vaporem oporteret. Nec non meatus ſub ſurâ alii, per quos ulterius adhuc vapor ſeu materia illa deferri poſſet.

6. Cumque ſtatuat alium novum vaporem ſubindè deorſum trudi, unde prior augmentum ac vires ſuſcipiat: mirum ſanè quomodo vinculis priore intercepto, reliqui ſurſum non ferantur, & malum illud inferant.

7. Cum præſertim longè alia indicia Epilepſiæ ex utero afferat Avicen. 1. tert. tr 5. c. 9. ſive ex retentione menſium, ſive ſpermatis (quorum tamen hoc loco neutrum eſt) ſive aliarum humiditatum eò effuſarum. 1. Dolorem in pectine. 2. Dolorem in utroque inguine. 3. In dorſi partibus. 4. Gravitatem in matrice. Quale quid hoc loco non percipitur:

tur : quin potius dum præsentissimo est animo, de dolore suræ & ascensu vaporis conqueri incipit.

8. Tandem non pateat, si vaporis ascensus sentitur, cur non etiam ejus descensus percipiatur. Ut omninò cum

1. Auctoritatibus,
2. Experientiis,
3. Rationibus.

1. Ex modo Avicen. 1. 3. t. 5. c. 8.
2. Ex modo generationis tumorum præter naturam per influxionem.
3. Congestionem.
4. Fusionem.
5. Ex modo Avicen. 1. 3. t. 3. c. 7. & 7. 3. t. 1. c. 2.
6. Ex modo Caleni 3. l. a. 7.
7. Ex causis sufficienter concurrentibus & benè dispositis.

1. Quantum ad materiam.
2. Quantum ad subjectum.
3. Quantum ad sufficientem pateat sub suris potissimum materiam jusmodi frequenter generari solere & posse.

In hoc autem subjecto.

1. Causæ eædem adsint.
2. Inprimis præcesserit olim procatarctica, innixus scilicet violentus tabulæ lapideæ in crus vel crura.
3. Et modus generationis paroxysmi, aurâ ascendente.
4. Nec non præcautionis paroxysmi per vincula.
5. Modus tandem curationis id attestetur.

Cum universalis, dum sublata causa proportionali, malum mitius redditur : tum particularis, dum paroxysmus jam præsens, per frictiones & ligaturas tollitur.

Concludo veram essentiam mali hujus particularis in crure potius, quam in utero latere. Hinc intentiones curativas ad locum ipsum affectum, non autem uterum dirigendas. Quæ verò auxiliorum materiæ ex usu sint futuræ, aliàs ostensum fuit : & exigente necessitate de aliis quoque cogitandum erit.

CON-

CONSILIVM XXI.

IN EPILEPSIA CUJUSDAM PUERI PER CONSENSUM AB ORIFICIO VENTRICULI.

CAusam proximam, ob quam infans miſellus Epilepſiâ corripitur, exiſtimo eſſe chylum vitioſum & corruptum, productum in ventriculo ob cauſam externam, lac videlicet nutricis illaudabile. Idipſum ſatis arguunt tormina, & alvi fæces ærugini non abſimiles. Inde enim vapores maligni & venenati ſurſum repunt, quos cerebrum ſummâ vi expellere nititur, paroxyſmumque convulſorium inducit. Accedit cacochymia pituitoſa totius corporis, orta ab humiditate, partim nativâ, partim etiam aſſciticia, ob quam etiam infantibus malum hoc ferè familiare, exiſtit. Cerebrum itaque vaporibus infenſis vellicatum, pituitam è toto facilè recipit, eandemque rurſus ad pulmones ſenſim deturbare, ſtertoremque & ſuffocationis metum invehere ſolet.

Hujus quippè (pituitæ) mole gravatum, & illius (vaporis) infeſtâ qualitate laceſſitum, ſeipſum contrahit, atque quicquid eſt noxium, excutere ſummopere conatur.

Ad prognoſin quod attinet, affectus eſt valde acutus & periculoſus propter crebros & diu perſeverantes paroxyſmos, tempus hybernum, habitum corporis craſſum, viasque ex inde, per quas noxia materia propelenda venit, admodum exiles. Imò verendum, ne crebris acceſſionibus & ſymptomatum vehementiâ ſtatim ſuffocet aut jugulet. Si tamen (quod vix ſperandum) malum protrahatur, ac mitigetur: ætatis tandem progreſſu, aliisque ſex rebus non naturalibus ritè adhibitis profligari fortaſſe poſſet.

In inſtituendâ Therapiâ reſpiciendum primò erit ad paroxyſmum, anquam id quod magis urget: alvo tamen prius candelâ cereâ aut clyſtere ſequenti vel ſimili lenitâ: ut:

Recip. *Juris pulli* ℥iij
Mell. Roſar. ℥ſs
Miſ. pro clyſmo.

Sacculus ſequens ad formam quadratam collo, ut ſtomachi orificium nudum attingat; filo rubro ſericeo ſuſpenſum ad dies aliquot permaneat, ut:

Recip. *Rad. Pœoniæ, (si haberi possunt) viridium, alias exiccat. & in Luna decrescente collect. & incis.* ʒiiij
Sem. Pœoniæ mascul. contus. ʒjs

Includantur sacculo, interjectâ bombacè, qui syndone coopertus & inte sutus applicari debet. Nam hoc solo plurimi infantes dicuntur liberat Nares in paroxysmo sæpè confricentur rutâ cum aceto contusâ: aut as fætidâ, castoreo item, aut balsamo succini, vel apoplectico. Quæ lic affectum odoris vehementia aut ingratitudine sæpe soleant commovere tamen multum quandoque deprehensa sunt juvare, causam tollendo. Du nimirum crassum humorem incidunt & extenuant: siccam, expultricem que cerebri vim stimulare & ad se redire faciunt.

Paroxysmo non cessante, semina Pœoniæ ablatis corticibus pulveris ta, vel pulveris puerorum ʒß cum pauca cerevisia, aut aqua flor. tilia calidè vel frigidè propinetur. Vel in iisdem liquoribus exhibeantur gr. vel iij pulveris ex dente piscis, Rosmar vulgò dicti, vel ossis unicornu.

Accessione perseverante propinetur dimidium cochleare spiritus cer sorum, aut gt. j olei è castoreo destillati cum aq. appropriatâ. Ad ave tendam quoque materiam morbificam, brachiola & pedum plantæ lenit fricari, & oleo nardino, costino, sampsuchino vel amygdal: amar. inu gi poterunt: quibus etiam spina dorsi illinatur.

Extra paroxysmum nutrix hunc linctum sæpius ori infantis ingerat

Recip. *Mell. despumati* ʒij
Syr. ex Stœchad.
ex infus. rosar. ā. ʒß

Mis. Vel singulis matutinis cochleare unum mellis rosacei, aut frustulu Sachari candidi pulverisati vice illius sumat. Ad demendam causam an cedentem, prospiciendum imprimis fuerit lactenti mulieri, & pharma & victu.

Pharmacia Nutricis.

Utatur primum mane hora 7. pillulis sequentibus.

Recip. *Mass. pill. cochiar.*
de hiera c. agar. ā. ʒß
Cum Syr. de Stœchade
F. pill. n. XXI.

Posterioribus duobus diebus manè hora 6. & à prandio hora 3. ebibat poti culam, gratiâ præparandi humores crassos, viscidos & pituitosos, ut

Re

Recip. *Syr. de Stœchade*
de 5. radicibus ā. ℥j
Oxymell. simpl. ℥s
decocti herbar. Salviæ
Absynthii
Fœniculi ℥ij
Mis. Reiteretur quater ad separata fictilia. Sequenti mane utatur potione dejectoriâ, ut:
Recip. *Rad. Asari* ℥j
Polypod. q. ℥iij
Uvar. pass. a nucleis lib. ℥ß
Sem. Carthami conquass ℥iij
Agarici crudi ℥js
Zinzib. ℥js
Coq. pro ℥iiij. *Decocto adde Syr. de Stœchade* ℥ß. *Ol. Anisi gt. ij. Misce. Post hæc singulo mane sumat quantitate castaneæ de sequenti condito:*
Recip. *Confer. Rorismarin.*
Beton. ā. ℥j
Mithridatii ℥ß
Spet. Diamosch. dul. ℥iijs
Spir. Vitrioli ℈j
Mis. pro condito.

Diæta Nutricis.

Diæta diligenter erit instituenda nutrici, quippè in qua plurimum momenti videtur esse positum.

Aëre itaque cum infante utatur temperato, vel ad caliditatem & siccitatem inclinante: unde hyberno hoc tempore emendari debet thure, mastiche, baccis lauri & Juniperi, lavendula, roremarino &c. Nimis tamen calidus vitandus, quia pituitam fundere & in locum affectum præcipitare posset.

Cibi sint: panis benè fermentatus & elaboratus, sale etiam, carui aut Pœoniæ Semine pulverisato inter pinsandum conditus. Carnes laudantur assæ magis: aut cum majoranâ, roremarino, baccis Juniperi, aut carui semine coctæ.

Aromata hic locum non habent: quia caput nimis replent. Abstineat piscibus succum glutinosum gignentibus, quales sunt, anguilla, carpio,

pio, alburnus, aſſelli, paſſeres: avibus item ſtagnoſis ac paluſtribus inprimis locis gaudentibus.

Potus ſit, ſi haberi poſſet, mulſa, Cereviſia Serveſtana, Giebichenſteinenſis, aut Keutterlingk dicta. Vinum unicè cavendum. Acida omnis generis tam in potu, quàm cibo vitentur, ea enim lac corrumpunt, illudque, dioſcoride teſte, congelaſcere faciunt.

Exercitia mediocria ante cibum, alvo prius depoſitâ, ſuſcepta proderunt: à cibo autem quieſcat, nec ab eo mox balneum ingrediatur. Fructibus crudis abſtineat, & eorum loco comedat paſſulas & amygdalas dulces.

Quibus omnibus, ſi nihil aut parum proficiatur, non abs re fuerit, nutrici ligni decoctum propinare, reliquaque (quemadmodum lue Venereâ infectis facimus) obſervanda eidem præſcribere.

CONSILIVM XXII.

IN CURATIONE ET PRÆSERVATIONE PAROXYSMI EPILEPTICI.

QUotiescunque ingruit paroxyſmus epilepticus, certiſſimum eſt indicium, materiam, quæ cauſa morbi eſt, irrumpere in ventriculos cerebri, eosque ad expulſionem irritare; unde motus depravatur. Hæc autem materia eſt vel vapor malignus ex venenata materia ortus, vel ex aliquo humore? vel eſt minera, non vapor, ſed minera vaporis. Eſt humor tenuis, flatulentus, qui facilè in flatus reſolvitur & diſſipatur. Ut ergò talis materia expellatur, neceſſe eſt omnibus modis naturam juvare, ut non modo expellat, ſed etiam diſcutiat & diſſipet.

1. Ergo exponatur æger loco lucido, quia lumen juvat expulſionem.

2. Aperiatur os & dentes ſpatula ex ligno paratâ, quæ intingatur unguento.

3. Elevetur caput, ne vapores extendantur, non tamen nimis latè ſed ut poſſint ſe movere, ut materia tantò citius à natura poſſit per motum diſcuti & diſſipari.

5. Ligentur femora & crura, & deorſum trahantur & fricentur calidis pannis, ſi mora admittat.

6. Palatum intingatur unguento ſeu Mithridatico.

7. Infundatur in os aqua hirundinum vel ceraſorum Spiritus.

8. Ad-

8. Admoveatur naribus ruta infusa in aceto rutaceo, admisceatur aceto rutaceo Mithridaticum vel succus rutæ : aut succus rutæ cum aqua rutæ; vel castoreum in spiritu vini infusum,

9. Caput circa futuram coronalem ungatur oleo rutaceo, ut vapores penetrare possint.

10. Si paroxysmus sit vehemens, olei Salviæ gt. ij. infundantur in aures.

11. Spina dorsi inungatur oleo vulpino, vel lumbricorum terrestrium.

12. Cervix inungi poterit oleo Juniperino.

Finito paroxysmo :

1. Ungatur spina dorsi oleo lumbricorum terrestrium, vel oleo vulpino,

2. Exhibeantur rotulæ ex oleo carui, aut alterius fortis oleo, vel ambra grysea.

Præservatio Paroxysmi Epileptici.

Ante & post quadram Lunæ detur aq. hirundinum, vel Spiritus cerasor. cochlear j. vel dimidium in quo dissoluta sit rotula ex ambrâ vel oleo macis. Acibo sumatur cochlear trageæ, & postea nil amplius bibatur.

Sequuntur Medicamenta in Præservatione & curatione Paroxysmi epileptici exhibenda :

Recip. *Rad. Altheæ lilior. alb. ā.* ℥ij
Pentaphyll ℥ß
Polypod. q. ℥ß.
Sem. Carthami ℥vj
Anisi ℥iij
Baccar. lauri ℥ij
Furfurum craß. ligat. in petia. M.j
Herb. malvæ, parietar. mercurialis
Borrag.
Bugloß.
Pentaphyll.
Salviæ, Origan. ā. Ms.
Flor. Chamæmel.
Stœchad. Arab. ā. M.j

Coq. in ſ. q. aq. pro ℔j. *In colat. diſſolve hieræ Pachij* ʒj
Hier. ſimpl. ʒß
Lenitivi ʒß
Diaphœnic. ʒij
Mellis anthoſati ʒjs.
Ol. Rutacei, anethini ā. ʒj
Miſ. F. Enema. A.
Recip. *Rad. Pentaphyll.* ʒviij
Salſæ Parill. ʒijß
Lig. Guajac. pul. ʒv
Viſci querc. ʒjs.
Corylor. ʒj
Rad. Scorzoner. ʒiijs
Palmæ Chriſti ʒiij
Pæon. ʒij
Aniſi ʒvj
Paſſular. Corinth. ʒij
Herb. Pentaphyll. M. iiij
Aquar. Pentaphyll. ℔viijß
Beton. ℔j.
Naſturt. aquat. ℔j
Cichor. ℔iiijß

Infundantur calefacta in olla vitreatâ ſatis capaci ſuper cineres calidos per h. 24. poſtea lento △ & olla probè tectâ ad medietat. poſtea per ſe refrigerentur & colata ſerventur inſictili. Hujus hauſtus ſudoriferi exhibeantur ʒv. *usque ad* VII. *aut* VIII. *Manè hor.* V.

℞. *Rad. & Herb. Pentaphyll.* ʒiiij
Salſæ Parill. ʒjs.
Lig. Guajaci ʒiij
Rad. Scorzoner. ʒy
Viſci querc. ʒvj.
Corylor. ʒß
Rad. Pæon.
Palmæ Chriſti ā. ʒij
Mellis optimè deſpumat. ʒiiij
Aquar. Beton.
Pentaphyll.

Naſturt.

Nasturt. aquat. ā. ℔ij
Passular. ʒjs
Coq. ad consumt. tertiæ part.
R. *Plires archont. diamosch. d. ā. ʒij*
Ol. Carui g. v.
Ambræ electiss. g. iiij.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒj
Sach. solut. in aq. Cichor. & Pentaph. ʒv.
F. Conf. in rotulis usurpandis à sudore.
Si forte linguam mordeat, paretur ex melle rosato tale remedium.
Recip. *Mellis rosat. col. ʒij*
Mastiches thuris ā. ϑss
Mis. inungatur. lingua.
Recip. *Sem. Coriand. præp. ʒs*
Carui ʒiij
Caryophyllor.
Nucis mosch. ā. ʒj
Cinam. ʒiij
Macis ʒj
Rad. Pæon. ϑiij
Cal. Aromat. ʒs
Margarit. præp. ϑij
Corall. rub. ʒj
Sach. rosat. tabul. ʒijss
F. Tragæa. Hic est ille pulvis pepticus.

Electuarium corroborans.

Recip. *Conf. Cochlear. ʒij*
Flor. Salviæ Rosmarin. ā. ʒvj
Rad. Elenij condit. & incis. ʒs
Acori veri ʒiij
Extr. Pæon. ϑj
Cornu cervi, justo tempore collet.
Rad. Pyrethri ā. ʒj
Smaragdi veri ϑs.
Pulv. concremat. Cuculi
Hirundinum ā. ʒj
Sem. Palm. Christi ʒi. ϑj
Ungulæ alcis ϑj

Cort. Myrobal.
Chebul. condit. inciſor. n. iij
Cum Syr. de Stœchade ſ. Elect. condit. cum ambræ veræ ℈s. & olei aniſi ℈s.

S. Stercklatwerge.

Recip. *Extr. Rutæ* ʒij
Mithridat. opt. ʒjs
Ol. Nuc. condit. expreſſi ℈j
Ol. Macis expreſſi ℈js
Ol. Rutæ deſtillat. ℈j
Ol. Rutæ communis q. ſ.
Miſ. S. Salbe zur Spatell.

Recip. *Ol. Chirini* ʒj.
Rutacei commun. ʒvj
Deſtillat. ℈s.
Miſ. S. Oel *quo inungatur futura corona lis poſt paroxyſmum.*

Recip. *Ol. Salviæ deſtillat.* ℈ij.
Recip. *Ol. Lumbric. terreſt.* ʒiij *quo inungatur ſpina dorſi poſt paroxyſmum.*

R. *Ambræ veræ & elect. g. XLII.*
Tincturæ Coralior. rub. gt. vj.
Sacch. albiß. ſolut. in ſpiritu ceraſor. ʒ j
F. Conf. in rotulis S. Küchlein *ex ambr.*

Recip. *Ol. Carui g.* v.
Ambræ electæ g. iij
Sacch. albiß. ſolut. in aq. Lil. convall. ʒij
F. Conf. in rotul. S. rotulæ ex carui.

Recip. *Extr. Iæon.* ℈j
Margarit. præp. ʒs.
Ol. Macis deſtillat. g. vj
Sach. alb ß. ſolut. in aq. flor. tæon. ʒiiij
F. conf. in rotul. S. Küchlein *ex oleo macis.*

Recip. *Flor. Lil. convall. M. xij. Tiliæ*
M. v. Vini malvat. ℔v. *Aq. Rutæ* ℔ij. *Stent in putrefact. per dies* VI. *Poſtea deſtillentur. In deſtillat. infunde Cinam. elect.* ʒvj, *Nuc. moſch.* ʒs. *Piper long.* ʒij. *Flor. Lavendul.* ʒj.

Roſma-

Rosmarini Stœchad. Arab. ā. 3s. Cubebar. 3ij. Visci querni Rad. Pæon. dictam alibi ā. 3ß. Stent in infusione ut putrefiant iterum per dies octo, & iterum destillentur S. Balneo.

Pill: quibus ad finem curationis usus est hæ sunt.

Recip. *Maß. pill. cochiar. aurear. de hiera, cum agar. ā. 3j*
Dacryd. g. j
Cum aq. Beton. f. pill. XXI.
S. Pillen A.

Recip. *Maß. Pill. aurear. aggtiuar. de hiera cum agar. ā. 3j*
Dacryd. g. js.
Cum aq. Beton. f. pill. n. XXXII.
S. Pillen. B.

CONSILIVM XXIII.

N PRÆSERVATIONE APOPLEXIÆ, CALCULI ET HYDROPIS.

REverende & magnifice Domine &c. Temperamentum tuum antehæc tempora erat verè temperatum, sanguineum, omnibusque actionibus animi & corporis perquam idoneum. Ob tifficilima verò & laborioſa itinera, naturæ quædam illata injuria. Ità pedetentim εὐαιμοτία, in δυσαιμοτίαν degeneravit.

Epatis enim, ut omnium membrorum nutritioni inservientium œconomiam labefactatam esse, luce meridianâ clarius. Eæ cruditates genera. unt catharros: hi in renes deturbati, caliditate renum in calculos fuêre ndurati. Epar laudabilem cum non generet sanguinem, sed aquosum; oi verò cum utpote inutilem & molestum motu quodam ecritico natura d partes à corde remotiores allegavit.

Inde œdema pedum, inde tumores alij ad initia hydropis tendentes; xcessibus ijs itinerarijs caput & ipsum debilitatum fuit. Inde catharri debentes in pectus, oculos, dentium alveolos: inde quædam Apoplexiæ initia. Hi sanè tres affectus è communi quodam profluunt principio, ntemperie nempe frigidâ & humida, vel verbo ut dicam, cacochymiâ.

Hæc autem cacochymia, cum adhuc in latitudine sit exigua, d ligen-

ti ſtudio adhuc emendari poterit. Intentio itaque erit, cauſas fovente removere, renesque, epar & caput ad naturalem ſtatum reducere.

Hoc propoſitum ut exequamur, neceſſum eſt, ut ſaburrâ cacochymiæ tùm eductâ, tùm emendatâ, partes frigidæ & laxæ ſiccentur & corroborentur. Hoc loci & de medicamento, quod huic intentioni ſatisfaciat, diſpiciamus. Natura enim medicamenti ad naturam morbi accommodata ut ſit, neceſſum eſt. Id verò præſtabit Lignum ſanctum, quam optimè omnibus his accommodatum.

Cacochymia primò omnium removenda.

Id ni fiat, multoties morbi longi, incuratione, morborum acutorum naturam induunt.

Medici itaque in curâ ligni id non præmittentes, Tyranni potius, quam ſanitatis cuſtodes.

Primò, itaque omnium Lenitivum ſumatur manè hora ſextâ cum cuſtodia. Viam id aperiet ſubſecuturis reliquis medicamentis. Sequenti die quatuor cochlearia de Syrupo longæ decoctionis B. capiantur calidè: hoc per ſex ità continuabitur dies. Præparabit iſte non ſolum, ſed & præparatum è tribus locis affectis educet. Singulis etiam diebus potio hæc regulariter quater movebit alvum: ſi pluries, tria tantum ſumantur cochlearia, vel uno ceſſetur die: ſin minus doſis abaugebitur. Tribus prioribus diebus expletis, quarto ſint induciæ: quinto, ſexto, ſeptimo pergatur. Si quæ reliquiæ adſint fœculentæ, abjiciantur. Hocce loci notandum, ſtudio me juſſiſſe, ut hic Syrupus in tantâ ſumatur quantitate. Cum enim propter Syrupos ingredientes Sachari adſit multum, doſis ejus fuit adaugenda.

Syrupi uſu abſoluto, dies unus intercaletur. Poſtridiè pro electivâ purgatione, ſequenti die, ſub aurora Pilulæ C. deglutiantur. Hora nonâ decoctum bibatur cicerum rubeorum. Jejunium ad decimam uſquè eſto. Die ſequenti pro corroborando epate & cerebro Electuarium D. totum ſumatur, horis antelucanis, & pro libitu ſudetur.

Porrò diſpiciendum, an corpus exactè evacuatum ſit, nec ne. Urina id oſtendet, & promtior corporis agilitas. Si ità, rectà ad uſum ligni te conferas: ſin minus ad ſex circiter dies id differas, primo die uſurpando Enema A. Sequentibus verò Syrupum A. vel totum vel dimidium. Singulis inſimul ijs diebus Morſulis E. manè & veſperi utaris. Si verò corpus jam ſatis ſit evacuatum, nec Syrupum iterabis, nec morſulis uteris, ſed Enema A. vel aliud applicari curabis, ut reliquiæ ex purgatione in hypochondrijs hærentes, & ipſæ deorſum deriventur & evacuentur. Sequenti die ad curam ligni acedendum.

Hoc

Hoc loco incidit quæstio: Quam diu nimirum Guajaci usus, utpote qui citra ullam controversiam præservationi horum affectuum accommodatissimus est, sit continuandus?

Respondendum censeo, in præservatione morborum chronicorum, uti & præsentium, qui primum terminum perfectæ crises constituunt diem quadragesimum, per quatuor vel sex septimanas in illius usu esse persistendum. Licet autem in curatione luis Venereæ tantum ad 2. vel 3. id fiat septimanas, tamen facilior erit hæc nostra præservatio, cum diætam non adeò rigorosam, ut in lue Venerea includat. Siquidem in præsenti hoc casu non simpliciter omne Vinum vel Cerevisiam interdicimus, sed nonnunquam moderatum illorum usum concedimus & imperamus. Ex hâc alia sequitur controversia: An in præservandis ejusmodi, quos præ manu habes affectibus, dum cerevisiam concedis, & vinum, & cibum non adeò strictum, corpus plus, quam par est, ut pinguefiat verendum, cum scopus tibi sit præfixus, exiccare. Quid ni itaque & Guajacum solum pro potu dandum. Hanc controversiam ità dirimo.

In Lue Venerea, ut morbus undique & cum violentia oppugnetur, opus est. Eà violentiâ hic opus non est, ergò nec eâ tenui & exquisita victus ratione. Sine hâc enim & optimè finem optatum assequemur, diebus singulis bis bibendo tantum & sudando. Quin imò & sex septimanarum spacio membra nutritoria ad tonum naturalem optimè reduci, superfluitatesque satis copiosæ (quantum nempè earum ad perficiendam crisin requiritur) per sudorem ejici poterunt. Controvertitur tandem, an Guajacum destillandum sit vel coquendum? Videtur mihi in hoc casu nostro, cum cacochymia ad frigiditatem declinet, destillandum esse. Sic enim ratione tenuitatis suæ expeditius penetrabit, promtiusque attenuabit, minorique cum nauseâ acceptabitur. Quod si verò Reverendo & Magnifico Domino placeret, plures quam sex septimanas hâc curâ consumere, suaserim, ut decoctum detur, non destillatum cum diætâ tamen exquisitiore.

Quâ ergo die ad usum ligni accedendum, dixi supra. Sumantur eâ quâ dixi die unciæ quatuor aquæ Guajacinæ destillatæ, calefiant, ebibantur horâ tertiâ matutinâ: dormiatur, sudabitur. Sudor si statim subsequitur, indicio est prægressæ perfectæ evacuationis, sin minus contrà. Accidit quandoque, ut primo quolibet triduo sudor neutiquam erumpat. Id si ità usu veniat, tu tamen progredere; eoque in casu, si placet, enemate utere.

Quod

Quod si verò sudor, licet vel minimus (nihil enim parum contemnendum) aliquis erumpat, patienter eundem toleres, ad horam usq; septimam. Puro syndone absterges corpus, surgas, confectionisque F. nonnullas cape portiunculas. Horâ octavâ prandium sumas, idque ultra horam nonam non extendas. Post prandium conservam rosarum cape, juglandis quantitate, vel Sacharum rosatum tabulatum, vel confectionem pistaciorum, unâ tantum crustâ inductorum, vel passulas minimas.

Horâ pomeridianâ tertiâ sumas eodem modo aquæ superioris calefactæ uncias quatuor. Jejunium sit ad horam usque quintam, & sudas. Sudore absterso iterum confectionis F. nonnullas cape portiunculas. Horâ sextâ cœnabis: cœnâ absolutâ, Sacharum sume rosatum tabulatum. Et ità fiat semper. Quod si in ventriculo borborygmi suboriantur aliqui, vel tormina, tum Tragæam tuam stomachicam, jam ante consuetam, in usum revocabis.

Hoc loci de quibusdam Reverendus & Generosus Dominus monendus. Primo quolibet quatriduo usus ligni tormina gignit circa umbilicum, & in hypochondriis. Atqui ea floccifacias, evanescit is dolor sponte suâ. Quod si placet; Enemate utaris, vel oleo rutaceo, anethino ventris regionem inungas, aut alia adhibeas topica.

Secundâ septimanâ dosis Aquæ Guajacinæ augenda, ad uncias usque sex, nec verò quicquam ultrà. Durante eodem ligni usu, singulis septimanis lenitivum insuper sumat quodcunque cum debitâ custodia, & sine sudore illius diei. Alvus etiam ut semper laxa sit, oculatissimè invigilandum. Secus si fiat, suppositorium in usum veniat, aut Enema A. applicandum horis vespertinis ante sextam, sudore ad finem deducto. Singulis etiam septimanis immediate ante usum destillati pro corroboratione partium ʒß capiatur Mithridatij.

Cum insuper, Reverende & Generose Domine, renes habeas ultra debitum calefactos, uti & tale epar, singulis antemeridianis & vespertinis temporibus regio renum unguento G. inungatur. Epar quoque, si & illud incalescat, quod ex urinis colligitur, unguento H. tepefacto demulceatur. Quod si & alia ingruant symptomata, uti fluxus alvi plerunque sequitur, nequaquam abjiciendus animus, sed idoneis remedijs & accommodatâ victus ratione ijsce obviam eatur. Hisce ad tempus usque destinatum continuatis & absolutis, ad biduum sint induciæ. Dein lenitivo utatur quocunque. Sequenti die Mithridatio utatur D. more solito. Eodem die post meridiem in balneum se conferat, ibidemque cum sudarit, caput lixivio abluat, cui sacculus I. infusus sit. Et ita cura hæc finem assequetur

quetur ſuum. Antequam verò balneo utatur ſudorifero, biduo ante aëri ſe pedetentim aſſuefaciat. Conſultum jam eſſet, quatuordecim dies roborandis epati, renibus, & cerebro operam dare medicativam: ſed de his ſuo tempore. Durante ipſa ligni curâ, poſt abſterſionem ſudoris, pro firmandis dentibus collutione uti poteſt vel quotidie, vel quolibet die tertio.

Quod ſi curâ peractâ, defluxiones è veſtigio non ſubſtiterint, nil quicquam deſperandum. Effectus enim ligni curæ apud quosdam in actum erumpit die octuageſimo ab initio curationis, apud quosdam centeſimo.

Conſultiſſimum etiam fecerit Dominus, ſi durante cura, perpetim ædibus ſuis affixus quaſi ibidem permanſerit: urgente negotiorum dirâ neceſſitate, non niſi ſudo exeat cœlo, uti & non niſi veſtibus benè undiquaque munitus. De cibo & potu nil quicquam hic ſermonis, cum ſupra de iis injecta mentio. An enim diæta adeò præcisè, ut in lue Venerea ſervari poſſit & debeat, præſentes viderint Medici. Altiſſimus clementer has meditationes ad ægroti noſtri incolumitatem & ſalutem convertat.

Medicamenta ſequuntur.

Recip. *Elect. Diacathol.* ʒv
Diaſebeſten ſine Dacryd. ʒiij
Miſ. cum Sacharo pro bolo.
S. Bolus A.

Recip. *Herb. Parietar. M. iij*
Mercurial. M. j
Origani, Calaminth. ā. Mß
Flor. Chamomel.
Summit. Aneth. ā. Mß
Sem. Lini Fœn. græc. ā. ʒß
Aniſi, Carui, Cumini ā. ʒij
Rad. Altheæ ʒvj
Calam. arom. ʒij
Coq. pro lib. una. In colat. diſſol.
Elect. Diacathol. de hiera ſimp. ā. ʒß
Bened. Laxat. ʒij
Ol. Chamomel. Aneth. ā. ʒj
Mell. Roſ. Col. ʒj
Miſ. F. Enema A.

Recip. *Flor. Anthos, Stœchad. Arab.*
Meliß.
Borrag. Epithym. Cret. ã. P ß
Rad. Pæon. ʒvj
Acori, calami aromat. ã. ʒij
Cort. Thamaris. ʒjs
Fœnic. Petroſel. ã. ʒvj
Centaur. major. rubiæ tinctor.
Pentaphyll.
Filipendulæ, Elenii ã. ʒß
Glycyrrhizæ raſæ,
Altheæ ã. ʒvj
Ononidis ʒiij
Polypod. quer. ʒvj
Sem. Carthami ʒß
Linguæ avis ʒij
Sem. Aniſi
Fœnic.
Pæon.
Seſeleos ã. ʒjs
Citri
Melon. ã. ʒiij
Saxifragiæ ℈iij
Dauci ℈ij
Alkekengi n. V.
Berber n. X.
Herb. Beton, Origani,
Marrhub. Alb.
Chamædr.
Chamæpyt.
Agrimon. ã. *M. j*
Ceterach. Cuſcutæ,
Abſynth. Pont. ã. *Ms*
Cichorii M. j
Salviæ, primulæ veris,
Flor. Tiliæ P. j
Coq. in ſ. q. aq. pro lib. ij. & paulo amplius, ſub finem injiciendo.

Fol.

Fol. Sennæ ℥iij
Soldanellæ ſplendidæ ℥ß
Cort. citri arantior. ā. ℥ij*s*
Galangæ ℥ij
Ubi ſatis coxerint colentur ſine expreſs. pro ℥*XVI.*
In quibus per noctem infunde agarici troc. ℥*X.*
Rhabarb. opt. ℥ij*s*
Schœnanth. ℈ij*s*
Manè bulliant ter quaterve, & exprim. fortiſſ. in expreſſo diſſol.
Mannæ Calab. ℥j*s*
Syr. Byſantini ℥ij
de Succo parietar. ℥j
de Succo Beton.
de Stœchad. ā ℥j*s*
Sach. albiſſ. ℥vj
F. *Syrupus coctus, aromatiſatus cum* ℥ß
Spet. Diarhod. Abbat. & ℈j *Cubebar.*
S. Liquor ſucculentus B.
Recip. *Maſſ. pill. Cochiar.* ℥ß
de hiera c. agar. ℈j
Azaiareth ℈ß
Troc. Alband. gr. j
Cum Syr. de Succo Beton. f. pill. n. XXV.
S. Pillulæ C.
Recip. *Mithridatici opt.* ℥j
Conſer. Roſar. ℈iiij *Miſ.*
S. Confortativum D.
Recip. *Spet. Diamb. plures Arch. ā.* ℈ij
Aromat. Roſat. ℥j
Diarhod. Abbat.
Diatrion Santal. ā. ℥ß
Lig. aloes,
Galang. ā. gr. XII.
Spodii de ebore ℈ß
Epat. lupi præp. ℈ij
Extract. Pœon. Cubebar. ā. gr. IX.
Ol. Nuc. moſch. deſtill. ℈ß

Margarit. præp. ʒj
Carab. alb ß. ℈j
Conf. Flor. Thiliæ,
Anthos. ā. ʒij
Cichor. ʒjs
Sach. soluti in aq. decoct. Schœnanth. & Thiliæ q. s. F. Conf. in Morsulis.
S. Morsuli E.
Recip. *Spec. Aromat. ros.*
Diambræ.
Pur. Arch. ā. ℈j
Diarhod. Abbat. ʒj
Extract. Pæon. ℈ß
Lig. aloes gr. V.
Sachari soluti in aq. Thiliæ ʒiij
F. Conf. in rotulis.
S. Rotulæ F.
Recip. *Ung. infrigid. Galeni.*
Rosat. Mes. ā. ʒß
Rosar. rub. Spodii ā. gr. V.
Spicæ gr. ijs
Camphoræ gr. js
Cum Ol. Rosar. odorif. f. Unguentum.
S. Ung. pro renibus & lumbis G.
Recip. *Ung. Santalini,*
Rosat. Mes. ā. ʒß
Aceti ʒß
Cum Ol. nymph. f. linimentum.
S. Ung. pro Epate H.
Recip. *Fol. Lauri,*
Calaminth.
Majoran.
Beton,
Salviæ ā. Mß
Fol. Sennæ ʒij
Agar. crudi ʒjs
Rad. Azari ʒij
Ladani ʒj

Con

Contusa & incisa crassò modo dentur ad scatulam.

S. Herbæ pro saeculo ad lixivium l.

Recip. *Ligni Guajaci* ʒvj
Cort. ejusdem ʒij
Aq. Beton. lib. ij
Vini Rhen. ℔j
Aq. Agrimon.
Cichor.
Chamom. ā. ʒviij

Infund. s. cineres calid. per hor. 24. post adde

Confer Flor. Pæon. ʒij
Stœchad. Arab.
Meliss. rosar. Cichor.
Absynth. Pont. ā. ʒvj
Mithridat. opt. ʒjs
Polypod. quer.
Ceterach. ā. ʒjs
Cinamom. Elect.
Cort. citri,
Rad. Pæon. ā. ʒj

Distillentur omnia in vase vitreo capaci secundum artem summâ diligentia.

S. Aqua destillata.

Recip. *Ligni Guajaci benè limati* ℔j
Rad. Pæon. ʒß
Passular. ʒj
Sem. Anisi ʒij
Pæon. ʒj
Cinamomi ʒjs

Infund. in aq. fervent. lib. xv. *per hor. 2. Postea coq. ad consumtionem medietatis, & ubi per se refrixerint, fiat colatura, quæ servetur pro potu sudatorio. D.*

Recip. *Remanentias primi decocti & adde Cinamomi* ʒjs
Sem. Anisi ʒj
Rad. Pæon. ʒii
Herb. Agrimon. Mß

Flor. Stæchad. P. iij
Aq. Communis lib. XX.
Coq. ad tertias, fiatque potus.
S. Potio cibalis.

CONSILIVM XIV.

IN DEFLUXIONE è CAPITE ET METU CATHARRI SUFFOCATIVI.

NObiliſſima Domina, oritur hoc, quo affligeris, rheuma a impura & viſcoſa ſanguinis maſsâ, quam ita tanquam fo cunda quædam mater mala victus ratio progignit. Fertu autem ille ſanguis viſcoſus catervatim caput verſus, und deorum vi ſumma decumbit in thoracem. Cum verò hæc ſanguin maſſa bipartita quaſi ſit, nempè tum craſſior, tum tenuioribus quibu dam & aqueis concomitata portionibus; fit inde ut quod craſſius eſ tuſſim excitet copioſam unà cum copioſo exſcreatu: quod verò tenui & aqueum, ad inferiora defluat, lobos pulmonum oppleat, non niſi ſu focationis periculo. Huic autem malo ut fortiter contraveniatur, dupl ci id tentandum eſt viâ. Præcipuè enim ſanguis, ventriculus, epar & pectus ejusmodi ſanguine frigido, craſſo lento & quadantenus aque purgandus: Dein dictæ partes corroborandæ, adeò ut iis peractis, hau facilè redeat fluxio, vel ſi omninò præter ſpem ob violentiam rerum ex ternarum id ità accidat, ut nobiliſſima Domina peculiaribus & ſufficien tibus armis inſtructa eſſe poſſit, ad illud malùm averruncandum.

Utaris ergò manè hora ſeptima Pilulis A. ſequenti aurora circa ho ram ſextam potionem B. pitiſſando quaſi abſumas, mediam horulam rup ſus ſuperdormias, ſudorem cavendo, & ad decimam usque jejunando Id facias quater: ſedes de die quatuor movebit hæc potio: Si plures, d unâ quieſcas. Potione tamen hâc bis ebibitâ, tertio die in dextro brach ſanguinem mittas ad ſenas uncias. Dein bibendo pergas. Abſumta quaternis vicibus potione, primus inſequens dies absque omni medic mento tranſigendus, & ad pleniorem capitis pectorisque evacuatione pilulæ C. uſurpandæ cum cuſtodia. Dein ad roborandas dictas part fiat tranſitus. Singulis auroris poſtquam N. D. ſurrexerit, uti & ſingu hor. 3. poſt meridiem, rotulæ D. in ore ſub lingua, vel quod comm

di

lius erit ſub gingivis detineantur, ut ita oris caliditate ac humiditate in-
ernâ paulatim diſſolutæ, ſenſim in pulmones ferantur. Et hiſce tantiſper
nſiſtendum, donec nihil quicquam amplius ſuperſit. Nunquam his de-
tituatur rotulis; ut ubi defluxio fiat viſcida, ea iis rotulis diſſolvi queat
x templô. Quem etiam ad finem liquorem E. bacyllo liquiritiæ con-
uaſſato excipiet & lambet. Repentinâ verò defluxione ingruente ca-
iat de Succo F. quantitate avellanæ. Vitet cibos dyſpeptos, cereviſiam
urbidam, dulcem nimis, aërem frigidum & humidum: neque etiam in
rimo olidoque hypocauſti calore perſeveret, ſed abeat. Suffumegia fiant
maſtiche, præſertim in paroxyſmo. His ita benè convaleſcat.

Recip. *Maſs. pill. de hier. c. agar.* ℈ij,
Agregat. ℈j
Dacrydii gr. j
Cum aq. tuſſilag. f. pill. n. XXI.
S. Pilulæ A.

R. *Rad. Cichorii* ℥j
Helenii
Tuſſilag.
Angelicæ ã. ℥ß
Polypod. quer. ℥j
Liquirid. ℥j
Sem. Citri ℥iij
Aniſi ℥js
Jujubar.
Sebeſt. ã. n. X.
Ficuum n. V.
Dactylor. n. ij
4. Sem. Frigid. major. ã. ℥j
Paſſular. ℥j
Herb. Ceterach.
Capill. Vener.
Beton. Veron.
Card. bened.
Hyſopi.
Calament.
Marrub. alb. ã. Mß
Cichor.
Endiviæ ã. Mj

Fol. Sennæ ℥js
Epithym. Cret. ℥j
Coq. in ſ. q. aq. pro ℔j ℥iij
In quib. ſine expreſſione colatis infund. per hor. 7.
Rhabarb. opt. ℥j
Agar. trochiſc. ℥ß
Spicæ ℈j
Expreſſi R. ℥iij
Syr. de Hyſopo,
Oxiſacch. Scyllit. ā. ℥vj
Miſ. F. hauſtus reiterandus quater.
S. Potiuncula B. quaternis abſumenda auroris

Recip. *Maß. pill. Cochiar.* ℈j
de hier. c. agar. ℈ij
Cum aq. tuſſilag. f. pill. n. XXIII.
S. Pilulæ C.

Recip. *Spet. Diaireos* ℥js
Diatragag. frigid. ℥j
Succ. Glycirrhiz. ℈s
Croci gr. ij
Ol. Nuc. moſch. deſtill. gr. viij
Sach. alb. ſol. in aq. Cichor. & Card. bened. ℥iiij
F. Conf. in rotulis.
S. Rotulæ D.

R. *Looh de Pino, ſani & experti ā.* ℥ij
Irid. Flor. ℥j
Penidiar. Diatrag. fr. ā. ℥vj
Conſ. Violar.
Adianth. nig. ā. ℥j ß
Pulm. Vulp. ℥ß
Uuar. Paſſ. detract. Vinaceis ℥ß
Cum Syr. de liquirit. & Rhob. ex berber.
F. Looch. *S. Liquor E.*

Recip. *Rhob. ex Berber. vel ex ribib.* ℥j
S. Succus F.

CON.

CONSILIVM XXV.

IN GRAVEDINE ET DEFLUXIONE E CAPITE IN BRACHIA.

AMpliſſime Conſul, eveniunt hæc ſymptomata à frigido ſanguine, qui in capite collectus delabitur. Ideoque caput purgandum parum, & corroborandum.

Pilulis A. utaris manè circa horam ſeptimam cum cuſtodia. Sequentibus duabus auroris pro corroborando capite, ventriculo & concoctione frigidi humoris portiunculam B. exhaurias, hor. 5. calidam ſuper dormiendo, & tandem cum cuſtodia. Sequenti die hor. 6. Pilulis C. utitor: auroris ſequentibus ſingulis morſulorum unum capias ac comedas, continuando eorum uſum tamdiu, donec omnes abſumti fuerint.

Juxta hæc non negligendus quoque erit Cucuphæ E. uſus, quâ ſemper caput probè tegatur. Mitrarum quoque ac pileorum geſtationem Dominus Conſul ſibi commendatam habeat, non quidem rarorum, levium ac laxorum, ſed paulò denſiorum ac gravium qui viros ſenes & conſulares apprimè decent.

Tempore tamen prandii & cœnæ Cucuſa ea deponatur, ad horas ferè tres.

In paroxyſmo defluxionis, locum in quem decumbit fluxus, unguento G. calidè inungat. Sub conſtitutione aëris frigidâ & humidâ, dum in publicum prodit locum, nodulum odoratum F. naribus applicet.

Defendat caput a frigore, uti & ab immodico hypocauſti calore.

In hypocauſtu etiam, ſub intenſiſſimo calore, feneſtras nunquam ita aperiat, ut aër frigidus ſubintrans rectà ad cervicem deferatur.

De Diæta reliqua coram monui. DEUS benedicat.

Recip. *Maſſ. pill. de hiera c. agar.* ℥ß
Cochiar.
Aurear. ã. ℈ß
Cum Aq. Beton. F. pill. n. XXI.
S. Pilulæ A.

Recip. *Syrupi de ſucco Beton.*
de Stœchad. ã. ℥ß

decoct. Rad. Pæon.
Calam. arom.
Fol. Betonicæ ā. M. j
Roriſmar.
Flor. Stœchad. Arab. ā. P. j
Cichorii ℥iij
Aq. Cinamomi ℥j
Miſ. fiat hauſtus reiterandus bis.
S. Potiuncula B.
Recip. *Maſs. pill. Cochiar.* ℈j
Aggregat.
Aſſajeret. ā. ℈ſs
Diagryd. gr. js
Cum aq. Beton. f. pill. n. XXIII.
S. Pilulæ C.
Recip. *Flor. Lavendulæ infuſ. in aq. Lilior. convall. & iterum leviter exiccat.*
P. ijs
Spet. Diambræ
Diamoſch. dul.
Plires Archont. ā. ℥ß
Extracti Pæon. ℈j
Succini c. aq. ceraſor. præp. ℥ß
Ol. Nuc. moſcatæ deſtill. gr. XV.
Sach. albiß. ſoluti in aq. Cinamomi. ℥v
F. Conf. in Morſulis.
S. Morſuli D.
Recip. *Fol. Meliſſæ*
Betonicæ
Majoranæ
Pulegii ā. Mß
Gran. Kermes ℥ij
Macis ℥j
Abſynth. ſicc. Mß
Flor. Stœchad. Arab.
Roriſmar. ā. P. js
Cort. Rad. Cappar. Pul. ℥ij
Calami aromat. ℥j

Inciſa

Inciſa & pulverizata inſuantur in forma
Cucuſæ fact. ex ſyndone rubro.
S. Cucuſa E.
Recip. *Sem. Nigellæ infuſ. in Aq.*
Lilior. convall. ʒj
Exiccetur pulvis & irroretur
Ol. Carui gt. vj
Poſtea ligentur in nodulo.
S. Nodulus F.
Recip. *Saponis Venet.* ʒj
Ol. Lumbricor. terreſtr.
Chamomel. ā. ʒß
Ol. Juniper. ʒj
Therebinthinæ ʒß
Vini ſublimati ʒß
Miſ. S. Unguentum G.

CONSILIUM XXVI.

IN CONTINUA AD OCULOS DEFLUXIONE ET HORUM RUBEDINE.

COnqueritur Magnificus & Nobiliſſimus Dominus, de oculorum impeditâ actione, ob externum errorem, nempe affluxu humorum ad angulos eorundem, quo fit, ut oculi plus juſto madentes, non modò tædium materiæ continuò fluentis, ſed etiam crebrioris abſterſionis & oculorum rubedinis, pariant, & inſuper actionem videndi non quidem admodum lædant, ſed tamen impediant, tum maximè, quando legendum aut ſcribendum.

Eſt hic morbus è genere fluxionum, quæ oritur à materia. Materia autem generatur in capitis parte exteriore, videlicet extra cranium, inter cutem & cranium. Generatur autem ob imbecillitatem partium & vaſorum ſub illis contentarum, profectam ex actione læsâ ob intemperiem frigidam, in coctione. Intemperies verò oritur ex cauſa internâ nativâ: & externâ, utpote ſtudiis, lucubrationibus, ſitu prono, aeris externi injuriâ, nuditate capitis, aſotiâ.

Talis materia ruit à capite, ad oculorum partim ſuperficiem & angulos, unde Mador oculorum, partim ad venulas oculorum unde rubedo Fluit autem partim per venas, partim per meatus ſub cranio & cute.

Curativæ intentiones hæ ſe offerunt.

1. Materia quæ lachrymas producit, eſt auferenda. 2. vel derivanda. 3. Aufertur autem ſublatâ causâ generante, quæ duplex eſt, Intemperies ipſa & cauſæ externæ. 4. Intemperies corrigenda. Sed id fieri non poteſt, ni prius auferantur impedimenta, quæ eſt materia collecta & fluens. 5. Ergo talis materia evacuanda. Ergò erit intentio evacuandi, vel per Medicamenta, vel per derivationem ſeu revulſionem.

Eſt itaque prima indicatio materiæ præparatio. 2. Eductio electiva. 3. Partium mittentium & ſuſcipientium roboratio. Hæc peragitur calefacientibus & ſiccantibus vel ſimul & per ſe, vel ex accidenti Quæ ſimul & per ſe, ſunt vel interna vel externa. Interna erunt confectiones, Rotulæ, Aquæ & ſimilia. Externæ erunt mitræ, pulveres, lotiones, epithemata, ſtillicidia. Ex accidenti vel ſiccando per accidens, ſudoriferis nimirum, vel per Cheirurgica remedia, aut derivando ad partes vicinas, aut revellendo ad partes remotas. Peragentur autem hæ tum derivationes, tùm revulſiones vel per veſicatoria, vel per cauteria tàm actualia quàm potentialia.

Curationem hanc tali ingenio feliciter inchoavimus, feliciusque σὺν θεῷ abſolvemus.

Pilulis A. ſingulis ſeptimanis utatur bis, ſemper biduum interponendo pro doſi xx. Quando ſub aurora aſſumtæ eæ pilulæ, ejusdem diei horis pomeridianis utaris pulvere B. cujus pro vice una ſumes cochlear, inſpergendo ſuper fruſtulum panis, & ſuperbibendo aliquid.

Sub ingreſſum lecti diebus ſingulis dimidium cochlear pulveris C. conſperges circa verticem, ſuper ligando nonnihil bombacis. De nocte ut & die Emplaſtrum D. inductum alutæ, quæ tres digitos lata ſit, & quindecim longa, fronti & temporibus tepidiuſculum imponatur, quod & ſyndone cooperiatur.

Manè, veſperi, & quotiescunque oculi affliguntur, nodulus E. (qui cum aqua ſemper in loco ſtabit calido) intingatur oculisque apprimatur. Medicinis hiſce abſumtis malo non ceſſante, ad diverſiones divertamur. Chirurgus itaque Cantharides cum fermento imponat cervici: intra bihorium veſica orietur. Hæc veſica beneficio emplaſtri aperta maneat dies pluſculos Quod ſi in cervice id habere renuat, in utroque id fiat brachio.

Cibi vitentur, qui hoſtes ſint oculorum, uti ſinapi, cæpe, raphanus.

Potus

Potus sit levis & mediocris, qui caput non multum repleat.

Sequuntur Medicamenta.

Recip. *Aloes elect. infus. in succo fœniculi per noctem* ℥j
Rhabarbari electi ʒs
Agar. troc. ℈j
Mass. pill. Azajareth.
Aggregat. ā. ℈j
Dacrydij gr. iij.
Macis gr. vj.
Cum succo Fœniculi f. Pillulæ n. LXXX
S. Pilulæ A.

Recip. *Sem. Coriandri præparati* ʒs
Anisi.
Fœniculi ā. ʒs.
Ros. rub. ℈ij
Corall. rub. præp. ℈s
Spet. Rosat. novell. ℈j
Sacchari albiss. ʒjs
Mis. F. Tragea.
S. Pulvis Opthalmicus B.

Recip. *Cyperi, Charyophyllor. ā.* ʒj
Cort. citri ʒjs
Styracis Calamit. ℈ijs
Gran. Chermes.
Coriandri præp. ā. ℈iiij
Fol. Betonicæ siccæ.
Majoranæ ā. ℈j
Rosar. rub. P. j
F. Pulvis Cephalicus C.

Recip. *Emplastri contra rupturam q. s. extendatur super corium & syndone cooperiatur.*
S. Emplastrum D.
Ros. rub.
Tutiæ præp.
Myrobal. citr. ā. ʒj

Pulverisata subtiliter indantur in nodulum, qui immergatur decoctioni sequenti.

Recip. *Aq. Rosar. Fœniculi ā. q. s.*
In quibus ebulliant
Rosar. rub. P. js
Sem. Fœniculi ʒj
Flor. Euphragiæ Ps
In Colaturæ ʒiiijs
Infunde nodulum superiorem &
S. Nodulus E.

CONSILIVM XXVII.
IN IMBECILLI VISIONE.

Offertur nobis hac vice vir quidam primarius, qui tantâ laborat visus imbecillitate, ut res, quæ offeruntur, visiles, nequaquam sat rectè percipiat: quin imò metuunt quamplurimi, futurum, ut postquam hæc visus debilitas quotidiana subinde incrementa acquisierit, visio aboleatur in solidum.

Hic ergò, quomodo imminenti huic malo, ne omnimodam progressu temporis, visivæ facultatis deperditionem secum trahat, maturè sit occurrendum, meritò in quæstionem vocatur. Nobis si licitum sit, id quod sentimus, liberè effari, palàm fateri necesse habemus, rem hanc non modò summæ difficultatis plenam, verum etiam ingenti cum periculo conjunctam fore. Cum enim Paroemiæ locum dederit vulgatum illud: Nil prodesse oculis; cum etiam fieri possit facilimè, ut sub usu medicaminum opthalmicorum, dolores suboriantur aliqui; quales obsecro tunc sermones nos adituros arbitrabimur?

An non vulgus pleno exclamabit ore: Nil, inquient, admovendum erat, resque in suo relinquenda statu, quandoquidem is adhuc fuisset tolerabilis. Interim tamen ægrum nequaquam sine medicamentis relinquendum statuamus licet vulgus, qui plerunque iniquissima fert judicia paulò aliter sentiat. Diligenter autem perpendenda veniunt hæc tria: Primò Natura viresque ipsius ægri, dein Natura hujus affectus: demum verò & natura facultatesque medicaminum, quæ non nisi sobria sagacique consultatione præmissâ, conquirenda, antequam manus injiciantur auxiliares.

Naturæ

Naturæ ergò ductum, diligenter ſecuti, ægro lege artis, ceu Naturæ
:mulatricis, eâ quâ par eſt cautione ac circumſpectione ſummâ medea-
nur. Id ſi fecerimus, omnem vulgi calumniam, facilè evitaverimus.
ſeſtatur enim experientia, in caſibus ejusmodi compluribus ſat felicter
uandoque propinata fuiſſe pharmaca. Naturæ enim motu accuratè ob-
:rvato circumſpectioneque adhibitâ cautiſſimâ, non ſemel id effecti ap-
aruit ut adſpirante divini numinis favore, difficultates ejusmodi vel ſub-
itæ fuerint penitus, vel ſaltem eò res reducta, ut grato dolorum allato
:nimine, iidem planè conſopiti, inque totum profligati, nemini non vi-
erentur.

Dum ergò primum Naturæ ductum ſequi intendimus, complexio
gri, naturalis viſionis conſtitutio, facultasque medicamentorum probè
onſideranda veniunt. Hac enim ratione fiet, ut cauſa læſæ viſionis
anifeſtè appareat. Eâ perfectè cognitâ, an affectus hic vel radicitus ex-
rpari, vel ſaltem mitigari, & ne ulterius ſerpat, prohiberi poſſit, circum-
iciendum. Temperamentum ægri generale, vel ut loquuntur ſecundum
otum, cum ab aliis Medicinæ Doctoribus, quorum conſilium hâc in re
uit efflagitatum, copiosè ſit explicitum, Idcircò ego brevitati ſtudens,
luribus illud perſtringere nunc ſuperſedebo. Ad ipſius affectus contem-
lationem me jam rectà conferam. Subjectum hujus affectus eſt utere
ue oculus, ita quidem, ut dextro in oculo actio videndi graviter ſit læ-
, in ſiniſtro verò penitus abolita. Sed quæ mali hujus cauſa? Exactè
l inveſtigari nequit, ni prius, quomodo fiat viſio ſecundum naturam,
oceatur. Tunc enim locum habebit ſcitum illud Ariſtotelis: Rectum eſt
:gula ſui, & obliqui. Præmittam igitur modum viſionis qui talis eſt:

Viſio ſecundum naturam fit, quando ſpeciei viſibili, per lumen ex-
rnum (Solis, Lunæ vel Ignis) ad baſin oculi delatæ, lumen internum
ſeu radius viſivus, beneficio cryſtallini humoris, ſpirituum animali um
cidiſſimus) aëri externo, oculo vicino, tanquam medio, inter utrum-
ue lumen obvium factum conjungitur, & ita (perinde ut ſimile ſimili)
nitur & miſcetur, ut cum eo novam baſin ſeu corpus proportione ad
ſionem idoneum conſtituat: A quo corpore, utriusque luminis miſtione
erato: tanquam à novo ſubjecto: mediantibus ſpiritibus animalibus,
ecies viſibilis (deflexione per lineas rectas, quarum mediam optici axem
pellant) in formâ pyramidis vel coni ad baſin ſeu ſuperficiem oculi, ut
ctum, initium ſumens, per tunicam corneam & albugineum humorem
traque lucidiſſima) ad formam uveæ: & deinceps miniſterio ſpirituum
imalium (ab eo loco usque ad humorem cryſtallinum) copioſiſſimo-
rum:

rum: ad humorem cryſtallinum, tanquam viſionis proprium ſubjectum ita defertur, ut humor cryſtallinus à dictâ ſpecie viſibili non ſolum i colore alteretur; verum etiam vi animæ, mediantibus ſpiritibus animali bus, è cerebro per nervos opticos (tanquam cauſam ſine qua non) de fluentibus: facultatem viſionis (auxilio tamen temperamenti ſui proprii exerceat, & rem quamque qualis eſt, ſeparet, perficiat, & ſecundum for mam ſuam perfectè dijudicet. Tribus verò potiſſimum membris hæc innititu commemoratio: Primò quidem ipſis oculis, utpote morbi ſubjectis deindè modo viſionis vero & legitimo: tandem viſionis medio, ſeu ex terno aëre. Primò uterque oculus duplici conſideratur modo, tum ſecundum totum per ſe, tum ſecundum partes totum oculum conſtituentes. Quod attine oculum, ut ſecundum totum conſideratur, palam profiteor, in hoc ægroti noſtro nihil reperiri tale, quod in crimen contentionemque vocari poſſit. Le gitima videlicet totius oculi quantitas, legitima forma, legitima congeni ta à primâ nativitate complexio Quod attinet oculos ſecundum partes ſciatur, in dextri prima conformatione naturam errorem commiſiſſe quippe majus illa, quàm par eſt, foramen in tunica uvea primitus forma vit. Rem verò dicam: major eſt pupilla, quam decens oculi proporti admittat. Inde factum, ut ægrotus noſter à primâ ſtatim infantia object vel ſpecies viſibiles longè diſſitas viſu apprehendere nequiverit. Qua propter etiam vel propius acceſſit ſemper, vel ſi res paſſa fuit, propius ad movit oculis. Rei hujus ratio inde pendet. Nihil viſu agnoſci potes ſine juſta & ſufficienti ſpirituum animalium copiâ. Eorum quo majo adeſt quantitas, eò melius ſeſe res habet. Neceſſe autem eſt, ut horum juſta proportio & quantitas ab humore cryſtallino ad foramen usqu uveæ, in oculo reperiatur. Horum etiam ſufficiens quantitas præſtò adfuit ſemper huic ægroto noſtro, & quidem à primo ortu in hodiernum usque diem. Demonſtrant id omnes cerebri ſenſuumque exteriorum actiones, quæ ſatis laudabiliter hactenus ſemper obiri potuerunt. Ho unum deſideratur: amplius quàm par eſt, foramen uveæ tunicæ, con formavit natura. Licet enim ſufficiens animalium ſpirituum adſit copia conveniens tamen eorum proportio hinc turbata fuit, quod ſemper fue rint diſſipati, dislocati, nondumque adeò arctè & densè, ut naturalis re quirit perfectio uniri congregariqui potuerint. Diſſipati fuerunt ii ſempe ob amplitudinem & dilatationem pupillæ. Quapropter nec pyramidi ve cono rei viſibilis, per quem ſpecies aut ſubjectum viſibile ad cernendum humori offertur cryſtallino, ſpiritus ii debitum præſtant auxilium. E hinc in ægroti noſtri oculis factum, ut ne conus rei viſibilis ſub debit

magni

magnitudine vel debito angulo, humori offeratur cryſtallino. Conſtringitur enim conus ille, fit minor & anguſtior. Hinc etiam res paulò remotiores, propter angulum coni anguſtiorem, minores, quam revera ſunt, percipiuntur.

Eum etiam ad uſum natura nos ciliorum diductionem docuit. Eâ enim pyramis rei viſibilis per collectionem ſpirituum, fit denſior, compactior, fortiorque: rectior etiam itâ humori affertur cryſtallino. Ut etiam conus vel baſis objecti viſibilis directior & ſine impedimento ad humorem cryſtallinum deferri poſſit, ægri ad res viſibiles propius accedere ſolent, edocti vel juſſi à nemine, ſolâ naturâ eas ità monſtrante vias & rationes. Fundamentum verò, ratione cujus fiat, ut res in propinquo ſita, perfectius videatur, tale eſt, ut ſequitur. Quando res aliqua propinquius admodum admovetur oculis, baſis coni vel objectum rei viſibilis non quidem ſe ipſo redditur majus: cum tamen baſis illa propinquiori in loco, intervalloque minori præſens oculis ſiſtatur, anguli in ejus cono propter iſtam vicinitatem redduntur majores, ità quidem, ut amplitudini foraminis in uvea, ſecundum amplitudinem quidem reſpondeant, ſpiritus verò animales arctius ſolidiusque congregentur, minimumque eorum in vacuas auras fruſtra diſpergatur. Fit inde per conſequens, ut ſpiritus ij imaginem objecti viſibilis humori cryſtallino illibatam offerant, ſicque ipſa viſio ſine copioſorum ſpirituum animalium diſſipatione & fruſtanea perditione, plenariè obiri queat. E dictis eluceſcit clariſſimè, qui fiat, quod ægernoſter res diſſitas viſu aſſequi nequeat. Hæc omnia cum ità eſſent; rei opticæ profeſſores ingenioſiſſimè excogitarunt conſpicilia. Pro ijs enim, qui vel à natura hebetudine laborant oculorum, & ſubtiliſſima netricum ſtamina & filamenta viſu non poſſunt aſſequi vel etiam in aurifabrorum ſculpturis occupati ſunt, conſpicilia, vel ut Germani vocant Parillen, fuerunt introducta Duplicem quippe illa utilitatem præſtant, ne nimis prodigaliter ſpiritus profundantur animales neque etiam obtuſi reddantur oculi. Sicut etiam palpebrarum diductio viſivos radios, qui ipſi ſunt animales ſpiritus, in unum quaſi colligit faſciculum, ſicque diſſipationem ſpirituum animalium prohibet, conumque objecti viſibilis ad humorem promovet cryſtallinum. Ità & conſpicilia utpote ſubjectum externum intermedium fuêre excogitata. Per hæc ſpecies viſibiles reflexione radiorum redduntur majores, & ſub majori etiam angulo ad baſin oculi deferuntur: inde per radios viſivos ſine detrimento ſpirituum animalium ad humorem pertingunt cryſtallinum.

Tantum dictum eſto de primo ægroti noſtri vitio, quod morbus eſt in mala conformatione partium oculorum, nempe foraminis uveæ, à

prima nativitate plus quam par est, ampli redditi. Cujus vitio fit, ut res diffitas vel non agnoscat, vel in minima quantitate, quod spiritus in ampliſſimo foraminis uveæ campo disgregentur, sicque conus non rectè contineatur, sed evanescat facilimè.

Dicendum jam de secundo, quod in decenti visione considerandum. Est illud modus visionis in quo à me dictum, quod tota videndi actio non solum tunicas & humores respiciat oculorum, sed & bonitatem spirituum animalium præsupponat. Requiritur, ut ij sint puri, subtiles, tenues, benéque in quantitate & qualitate proportionati. Sunt namque illi in actione visus, causa per quam, sive causa sine qua non. Si ergò ij in qualitate sufficiant, in quantitate verò deficiant: fit quiddam simile, quod in ijs, qui robusti, pauci tamen, arcam onustam bajulare satagunt. Quod si non sint subtiles, sed crassi nimium, fit, ut instar candelæ in laternâ è laminis densissimis compositæ, ferè nullum de se splendorem præbeant. Quod verò in ægro hoc nostro spiritus ratione imbecillitatis, omnium coctionum tam in ventriculo quam Epate, corde & ipso cerebro, sint impuri, insinuat nobis senium, quod ipsum morbus est: ostendunt morbi & labores, quos exantlavit, plurimi, ijque tum corporis tum animi: ostendunt denique errores nocturni, crebrioribus irrigationibus cerebri, largiorique hilaritatis fomento, poculis videlicet commissi. Subtilitatem tandem & legitimam tenuitatem spirituum in ægro hoc, ut quisquam sibi polliceatur, non opus esse arbitror. Est ipse podagricus, est catarrhosus, & ad marasmum proclivis. Cum autem catarrhi sint tertiæ coctionis in cerebro excrementa, & à calore cerebri imminuto suam habeant dependentiam: quî, obsecro, fiet, ut calor cerebri in hoc ægro substantificos, probè concoctos, & subtiles generet spiritus? Cum præterea pauci per se generentur spiritus in ægro isto, citius, facilius, largiusque illustrantur à lumine externo, quod proportione lumen oculi internum superat. Hoc ipsum etiam non parum dilatatio pupillæ promovet. Ii ità nimirum illustrati, majori splendoris copiâ, rectà humorem petunt crystallinum, adeò, ut eum facilè occupent, doloresque dicto citius ibidem excitent. Simile quid in omni sensu videas. Omne quippe sensile nimis propinquum sensorio, molestat sensum. Ità manus admota candenti ferro, non ideò tristem sensationem percipit, quod ferrum sit calidum, sed quod nimis propinquè admoveatur manibus. Sic clamor immensus molestus est auribus, non quia magnus, sed quia nimis arctè tangit, nimisque vicinus est auditus sensorio.

Tertiò:

Tertiò : in descriptione modi visionis secundum naturam , mentio fiebat externi aëris. Est autem ille tanquam medium quoddam inter lumen externum & internum , quod (internum puta) radius visivus à quibusdam appellatur. Aër iste externus duplici consideratur modo , universaliter & particulariter. Universaliter ità cognominatum aërem quivis intelligit : particularem verò eum non omnes , sed probè eruditi hauriunt. Est enim ille, qui proximè ambit oculum. Hinc duplici de causâ est lucidus. Primo quidem à Sole , Lunâ , igne & candelis ; Dein verò & ab interno radiorum visivorum lumine. Cum enim humor crystallinus ad instar solis vel luminis cujusdam coruscet in oculo , cum etiam animales spiritus natura sint lucidi , quod in quorundam animalium noctu ignitos ex oculis , emittentium radios , videre est; nihil non lucidum ex oculo in aërem oculum proximè ambientem per Spiritus animales effertur. Emissus iste ignitus radius non in infinitum , ut solis radius sed ad certam & determinatam extenditur distantiam. Huic ità spiritui lucido obvium quasi progreditur lumen aliud. Quod verò illud , & quomodo ? è re visibili , seu objecto lumen progreditur quoddam , in forma pyramidis , rectâ petens oculum. Hæc duo lumina circa oculi superficiem conjunguntur. Ibidem ex iis duobus , accedente lumine intermedio , novum quoddam formatur corpus , speculo non prorsus absimile. Corpus hoc optici basin objecti remoti appellant. Quod si ergò accidat , ut aër externus seu subjectum propinquius in reprehensionem aliquam incurrant, fit , ut res visibilis per tunicam corneam, dein per humorem albugineum postmodum & per foramen uveæ , tandem ad ipsum humorem crystallinum, nequaquam competenti modô , à radiis visivis deducatur. Tum verò statim error in receptione rei visibilis, καὶ ἑπομένως in ferendo judicio suboritur. Ac verò nec iste aër externus vitio caret in hoc ægro. Unde fit , ut spiritus vel radii visivi primò in justa peccent copiâ : deindè ut nec in debitâ subctantiæ densitate extra oculum deferantur ad aërem. Aër enim ille à spiritibus nimis raris non satis depuratur vel illustratur: species verò visiles nimis puræ & impermixtæ reflectuntur , & secundum rectam lineam ad humorem crystallinum (ob nimiam spirituum raritatem vel rectius dislocationem) sub satis amplo & magno angulo deferuntur. Sic ergò pedetentim formæ seu species pereunt visibiles ; idque ob nimiam spirituum raritatem. Pereunt inquam vel ad tantas rediguntur minutias , ut vel justo minores appareant , vel etiam vix ac ne vix quidem agnosci judicativè valeant. Adaugetur hoc malum maximè , si complures pyramides seu coni à diversis plurimisque objectis visibilibus simul & semel in

momento temporis, ad externum oculi deferantur aerem. Harum cum quædam à magnis abstrahantur corporibus, ijsque vicinis, & sub majori percipiantur angulo: magisque sint lucidæ: quædam verò remotiores, minus lucidæ ex natura sua, & à corporibus abstractæ minoribus: fit inde, ut illæ rectissimè videantur; hæ verò, vel nequaquam, vel si aliquo id accidat modo, confusam tantum, non verò distinctam visionem pariant.

Priusquam hinc abeam, totum, sed breviter repetam negotium. Causæ ob quas æger noster objecta remota nequit agnoscere, sunt tripartitæ. Prima est foramen uveæ dilatatum plus justo. Vocatur hoc vitij pupillæ dilatatio, latinis; græcis μυδρίασις. Dependet hoc à primâ in utero materno conformatione. Secundò quod dum spiritus in foramine amplo nimium, conservari nequeant, conus visionis evadat acutior, sicque omne visile justo appareat minus. Tandem & ipsi animales spiritus in ægro hoc, hocque temporis statu vitiosi sunt. Primò in substantia: rari nimium ij, nimisque tenues, vel rectius, nimis dislocati. Deinde & in quantitate peccant. Quomodo verò inquiat aliquis? habeto verò ille sibi hoc responsi. Pauci nimis, pauci Accedit, quod non puri sint, non clari, non lucidi. Unde hoc? partim ob deficientem hoc tempore calorem naturalem in corde radicatum; partim ob deficientem cerebri calorem. Inde nec spiritus absolutè boni, nec ad visionem undiquaque idonei generantur.

Et tantum de dextro oculo. Affectus sinistri est morbus in via & numero. Supervacua quædam & inutilis humiditas è venis emulsa capitis, loca inter humorem crystallinum & foramen uveæ intermedia jam jam occupavit. Quapropter humoris crystallini spirituumque animalium internum lumen cum lumine externo externi objecti vel ire visibilis, in aëre oculum immediatè ambiente, associari nondum potest. Rectissimè affectus iste Eclipsis oculi cognominari posset. Interpositio namque humoris excrementitij inter foramen uveæ & humorem crystallinum causa est, ut fiat interceptio luminis interni vel radij visivi, & luminise xterni à re visibili abstracti. Humiditas autem hujus, cum & copiosa, & ut ex relatione cognovi pupillæ humorique crystallino nimis arctè vicina sit, remotionem pluribus in curatione persequar.

CURATIO.

IN curatione hujus affectus, tria potissimum considerandæ veniunt. Puta, ægri complexio, natura morborum utriusque oculi, qualitatesque medicaminum,

Com-

Complexio ægri hujus tam latè à naturali receſſit ſtatu, ut nulla coctio, ſive prima ea ſit, ſive ſecunda & tertia, jam jam ulterius perfectè obeatur. E quibus conſequitur, introductam eſſe cacochymiam, venas vitioſo & illaudabili refertas eſſe ſanguine? Sanguinem etiam illum non tam nutritium, quam excrementitium eſſe, qui etiam reſtaurando radicali humido minimè ſit idoneus. In quo ergò corpore calor nativus pro pabulo verum & genuinum radicale humidum non obtinet, decreſcit ibi, depaſcitur, indiesque magis refrigeratur & exiccatur, uſque dum vires ad nihilum redigantur, ægerque tandem, ut in ſenibus videre licet, proſternatur penitiſſimè.

Poſt ejusmodi igitur coctiones depravatas ſubintrant generoſi ſanguinis loco humores excrementitij, qui ipſi minera exiſtunt podagræ, aliarumque id genus defluxionum vitioſiſſimarum. Sanguine ità non exiſtente bono & laudabili, conſequenter nec laudabiles generantur ſpiritus, tùm naturales, tum vitales. Hinc nec perfecti, nec copioſi, addo nec idonei generari poſſunt animales ſpiritus: hinc nec functiones animales, cùm hæ ſuam à ſpiritibus animalibus habeant dependentiam, ſpiritusque facultatis ſit ὄχημα vel vehiculum, in ullo aliquo univerſi corporis membro, ſufficienter expediri poſſunt. Lepediſſimè enim omnes corporis partes catenâ quaſi quâdam indiſſolubili connexæ & conglutinatæ videntur. Scitè ergò dixit, quicunque dixit: ξύροια μία, ξύμνοια μία, ξυμπάθεια πάντα.

Sed quorſum hæc omnia? eò videlicet, quemnam ad ſcopum in curando hoc affectu attentè & intentè collimandum. Scopus ille curativus hic eſto, qui ſequitur. Cum ægri noſtri temperamentum à naturali ſtatu longè nimis receſſerit, in id incumbendum unicè, ut ad naturalem id reducatur ſtatum.

Fiat id per ejusmodi medicamenta, quæ cacochymiam tum coctione, tùm crudorum ſuperfluorumque ſubductione, imminuant. Deinerò malus ſiccitatis & frigiditatis habitus, quem ego abſens non adeò profundas egiſſe radices, arbitror, non tam medicamentis, quàm decenti victus ratione ad feliciorem reducatur benignitatem. Hæc tamen omnia dei & dexteritati doctiſſimorum Medicorum, qui ægro noſtro familiares ſunt & domeſtici, qui ejusdemque ægri qualitates tum generales tùm individuales penitius perſpectas habent, commiſſa ſunt.

Poſtmodum verò hoc ipſo in caſu & aliquid ulterius factu opus eſt. Quod verò illud? Oculus dexter, quo in videndo adhuc utitur, & utinque fruitur ægrotus noſter non omnimodo involvendus ſilentio. Poſt-

quam ergò totius habita fuerit proviſio per imminutionem cacochymiæ, danda opera, ut in hoc oculo ſpiritus animales progenerentur tales, qui debitâ ſubſtantia, quantitate, puritate luciditateque condignè reſpondeant. Eos verò nunquam producet cerebrum, ni prius cor ſpiritus naturales debito perficiat modo.

Iſtud cor nunquam præſtabit, niſi eò ex epatis culina generoſiſſimus mittatur ſanguis. Mittetur iſte nunquam, ni prius in ventriculo chylus perficiatur bonus. Si ergò juſtam ſpirituum animalium nos exoptamus copiam & proventum, poſt habitis omnibus probæ incumbendum χυλώσει καὶ αἱματώσει. Hæc longius fortaſſe & prolixius inculcavi; ſed id non mirum, cum univerſæ humani corporis partes ſorytas ejusmodi logicas ultrò ferè nobis inſinuent. Poſtquam ergò per debitam concoctionem & eductionem cacochymia emendata fuerit, cura ad hecticam ſenectutis dirigenda. Ea tunc inſtituatur victus ratio, quæ cibos moderatè calefacientes & ſubſtantificè nutrientes contineat. Qu ij ſint, inculcare non poſſum ſine tædio; quippe ijs univerſi medicorum ſcatent libri. Nec dubito, quin ipſi quoque, qui præſentes curam ægroti adminiſtrant, eâ in re, proborum ac fidelium functuri ſint Medicorum officio. Unicum addam; poſtquam diligens ventriculi habita fuerit proviſio, in promovenda ventriculi concoctione, pulverum pepticorum, ut & eorum quæ caput oculosque reſpiciunt, Medici domeſtici non ſint immemores.

Quia verò nihil ad reficiendos citò ſpiritus aptius natum ſit vino, ſuaſerim, ut ne eo, quod caput ſtatim petat, utatur. Rectiſſimè utetur eo, quod mediocriter ventriculum calefaciat, concoctionem promoveat, ſimulque ſit diuræticum. Eo in genere vinis ferè omnibus ſi non palmam præcipit, ambiguam tamen facit, id quod Wippachenſe cognominari ſolet. Nam peculiari quodam præ alijs hoc gaudet privilegio. Quo verò illo? Potenter urinam movet, partesque generationi inſervientes in ijs, qui provectioris ſunt ætatis corroborat. Imò tantum abeſt ut ullas capiti creet moleſtias, ut illud potius blando ac mitiſſimo calore ſuo ſuaviter recreet, labaſcentesque ibidem animales ſpiritus refocillet largiter. Contrarium in vinis experiri licet alijs, inprimis verò ijs, quæ in terrâ ſabuloſâ proveniunt. Caput ea immodico profundunt calore, copia vaporum gravant, autoresque moleſtiſſimorum exiſtunt rheumatum. Et quidem hactenus de iis, quæ temperamentum ægri noſtri concernunt. Plura, ad id neceſſaria domeſtici viderint Medici. Unicum addendum cenſeo: ſequentem nempe confectionem.

Recip.

Recip. *Sem. Anisi*
Fœniculi
Carui
Coriandri præp.
Nigellæ
Erucæ
Seseleos ā. ℥j
Cardomomi
Cubebar.
Gran. parad. ā. ℥ß
Sachari candi albiß. soluti in aq. Fœniculi q. s. f. confectio, egregiâ duarum tunicarum crispatura parata.

Non solum ventriculi hoc medicamento promovetur concoctio, sed & intemperiei cerebri, & quæ ipsis in oculis cuniculos egit, eô succurritur. Spiritibus animalibus depurandis ea me hercle non parum confert auxilii. Usus & dosis ejus sit cochleare dimidium manè & vesperi.

Vesperi nihil superbibatur, comedatur nihil: manè post ejus usum, esuriales horæ sint omnes, ad ipsum usque prandium.

Et hæc de Temperamento ægri nostri.

Jam de ipsorum oculorum agendum constitutione. Dictum autem supra, oculum dextrum ut inde ordiar, naturali conflictari morbo, vitio nempe malæ conformationis pupillæ, vel foraminis uveæ, quod justo amplius formatum natura: dictum deinde, eò quod pupillæ adsit dilatatio, adesse etiam disgregationem spirituum animalium, qui aliàs in eâ capacitate, quæ inter humorem intercedit crystallinum, & pupillam, unitissimi, arctissimèque conjuncti esse debebant. Significatum tertiò, ipsos etiam animales spiritus hoc tempore quâ substantiâ, quâ qualitate & quantitate vitiosos esse.

Quod ergò primum attinet, vitium nempe particulare dextri oculi, sciendum, id cum nativum sit, nequaquam medicamentis emendari posse. Ac verò nec disgregatio spirituum animalium cohibebitur. Fit istud ob amplitudinem uveæ. Ubi autem ampla datur capacitas, ibidem necessariò disgregantur spiritus. Huic ergò spirituum dissipationi nullum conveniens opponi potest pharmacum. Quod si quis per exiccationem tunicarum id præstari posse arbitratur, ut ità concentrentur spiritus, per me ità arbitretur, licet? quæ verò inconvenientia exindè subsequatur, non satis ille perpendit. Spiritus animales secundum substantiam, quantitatem & qualitatem ad meliorem reduci posse statum, affirmo. Instituatur decens

cacо-

cacochymiæ alteratio & evacuatio, emundetur δυσκρασία totius, & partium inprimis coctioni servientium; bonâ nempè victus ratione initâ, bonisque adhibitis vinis diureticis, ut & medicamentis coctionem promoventibus ad tempus benè longum. His ità decenter factis, ægrum nostrum meliusculè, visu valiturum, pronuncio. Idque ut ità pronunciem, sequentibus adducor rationibus. Omnes actiones cerebri, quæ & ipsæ ut visio, non nisi per spiritus obiri possunt, sicut & auditio, quæ bonos & idoneos præsupponit animales spiritus, justè & legitimè in ægroto nostro sese habent. Hic forsan aliquis ità mihi obstrepat. Cum spiritus animales, inquiat, copiosi adsint, & boni, quâ ratione visus, ut & auditus, non salvus permanet? An non verò consentaneum, adesse quippiam in nervo obtico, quod ingressum spirituum animalium impediat? An verò spiritus in sua substantia secundum crassitiem, vel ob admixtos vapores crassos è ventriculo exhalantes sursum, quoddam contraxere vitium?

Hæc si ita mihi quis objiciat, ego ità respondeam. Actiones cerebri, & consequenter sensuum secundum naturam se habuêre semper, à primâ ægri nativitate. Oculi verò morbo conflictantur, qui in utero materno adhuc contractus fuit. Est ille nimia foraminis uveæ amplitudo. Id cum justo amplius, justo etiam copiosiores requirit spiritus, vel ut loquuntur, secundum quantitatem.

Quia verò isti secundum proportionem in respectu ad alias actiones cerebri & sensuum exteriorum, oculo propter amplius foramen uveæ nequaquam sufficiunt, indè fit, ut nec sufficienter actionem oculi expediant, quæ tamen in aliis fit sufficientissimè. Hoc loco istud monendum arbitror. In dextro ægri nostri oculo spiritus animales, secundum substantiam quantitatem & qualitatem, satis sunt laudabiles, reliquisque reliquarum actionum spiritibus verè similes. Quia tamen ille ipse ægri nostri oculus per lucubrationes nocturnas, ut & lectiones vel jejunô nimis ventriculo, vel ebrietate & crapulâ gravato, absolutas, debilitatus fuerit, frigidam & siccam contraxit intemperiem. Proinde nequaquam cum cerebri reliquorumque sensuum actionibus visio pari passu ambulat. Cum autem visio valdè sit imminuta, exin consequitur, ipsos spiritus animales etiam valdè ob frigiditatem & siccitatem ad motum ineptos esse. Huic autem vitio non nisi appropriatis vinis, solisque quæ coctionem juvent ventriculi, medicamentis subveniri potest. Nihil enim hìc aquæ proderunt opthalmicæ, nihil vesicatoria, cauteria psilotra & id genus alia. Mali namque hujus causa in substantia cerebri, & intra oculi tunicas se-

dem

dem fixit ſuam. Habent etiam locum hæc præſidia ſolum, ſi cauſa materialis vel intra venas cerebri, vel extra venas ſub pericranio aut cute hæreat capitis; quæ conditiones in ægro noſtro nequaquam inveniuntur.

Cum mihi prætereà non conſtet certò, an æger noſter ad uſum conſpiciliorum ſit aſſuetus, proinde ut ſi non factum hactenus, jam jam cum iis faciat periculum. In eorundem uſu pileum imponat capiti, cujus margo ſit latiſſimus. Ita enim lumen externum alteratur paululum. Sed nec ex uſu eſt oculorum, ſi ii per noctem liberi relinquantur: ſine tegumento. Redduntur ii hâc ratione debiles. Et ſi multiplex diligensque præceſſit lectio, diſponuntur ad recipiendas defluxiones. Dare ego ſoleo eam ad rem hoc conſilii. Paretur vitta lectuaria è linteis. Infarciatur ea leviſſimis plumulis. Ea ad noctem capiti impoſita, ad naſum usque deorſum detrahatur, ità ut & ipſos tegat oculos.

Hac ratione calor nativus oculorum conſervatur, ultimaque eorundem concoctio perfectiſſimè abſolvitur. Quin imò animales per eam vittam ſpiritus non parum refocillantur. Feci ego hujus rei experimenta quam plurima, tùm in ægrotis aliis, tùm in me ipſo. Et quod ego, qui annum ætatis 63. qui climactericus eſt, exceſſi, acutius & expeditius videam aliis, ſoli huic vittæ lectuariæ acceptum refero. De die verò ubi in publicum prodierit ægrotus noſter, caput oculosque cautiſſimè ab externi aëris muniat injuriâ.

Siniſtri oculi ſeſe jam offert contemplatio. Laborat iſte, ut ſupra factum inditium, ſuffuſione vel Eclipſi. Humor quippe craſſus partim phlegmaticus, partim aduſtus & melancholicus inter humorem cryſtallinum & foramen uveæ interceptus cauſat Eclipſin.

De humoris hujus maturatione, ut quid dicatur, nondum opus. Quippè profundè admodum cum ſit immerſus regioni humoris cryſtallini, adeò, ut acicula prehendi nequeat, quid multa de maturatione ejus? quod ſi fortè (αὐτοψίᾳ præſentium medicorum hoc committo) humor ille inter tunicam corneam, humoremque interceptus eſſet albugineum, ſpes eſſet, eum, ubi ad juſtam perveniſſet maturitatem, aciculâ abradi poſſe. Sicque demum viſio reſtitueretur.

Intellexi, medicos domeſticos, ægro noſtro præſentes, arbitrari, hanc in dextro oculo obſcuritatem viſus, ἀμβλυωπίαν eſſe, quam alii guttam ſerenam cognominant. At verò minimè locum habere poteſt ea ſententia. Cum enim æger noſter objecta viſilia percipiat quamplurima, quî obſecro meatus nervi optici, quod in ἀμβλυωπίᾳ contingit, obſtructus perhibebitur. Cum objecta quædam ſenſilia adhuc, ut dixi, percipiat, ſignum

id eſt demonſtrativum, quod imago objecti viſilis ad humorem deferatur cryſtallinum, & quod etiam diſcretio rei videndæ per ſpiritus animales obeatur. Quòd verò indiſtincta viſio, & imperfecta adſit dijudicatio, id demum ſpirituum ſiccitati, paucitati & ſubtilitati aſſcribendum. Cum etiam ἀμαύρωσις obſtructionem pori optici omnimodam præſupponat cœcitatem, cauſæ viſus aboliti in ſiniſtro oculo non concordes eſſent cùm cauſis viſionis tantùm depravatæ in dextro. Subjectis etiam differunt cauſæ aboliti viſus in ſiniſtro, & cauſæ ἀμαυρώσεως. Hæc enim in poro conſiſtit optico, viſus, ſiniſtri abolitus cauſam habet inter tunicam uveam & cryſtallinum interceptam.

Cum etiam ἀμβλυωπία & ἀμαύρωσις ſubjectis conveniant, de eâdem idem ferendum judicium.

Cum ergò morbus hic adſit in malâ conformatione foraminis uveæ: cum etiam pauci tenues, ſubtiles, ſicci & impuri nimis generentur ſpiritus: cum denique aër externus propter defectum ſpirituum deferentium non ſatis depurari queat; medicamentis parum proficiemus. Quin potius in eam incumbamus intentionem, ut præmiſſis univerſalibus & evacuato corpore, bonam victus rationem ſecundum quantitatem, qualitatem, tempus ordinem & modum competentem teneamus.

Inprimis verò omnis in bibendo evitetur exceſſus. Advertatur etiam ſedulò, an viſus promoveatur poſt uſum conſpiciliorum. Ita fiet, ut omnibus quæ ſequuntur & referentur, diligenter examinatis, majori cum fiducia medicamenta præſcribantur.

Hæ in gratiam ægri noſtri, ſecundum formam & normam relatarum mihi circumſtantiarum reſpondere volui. Faxit DEUS Trinunus ut res iſta feliciſſimum tandem aliquando eventum ſortiatur.

CONSILIVM XXIIX.

IN STUPORE, PER USUM LIGNI SASSAFRAS.

AD morbos capitis lignum Saſſafras peculiari quodam ſummi DEI beneficio eſt accommodatiſſimum. Proin in ſtupore utiliter uſurpari poterit. Idque vel per ſe, vel cum ligno ſancto.

Per ſe ſi ſumitur, longè id præferendum Guaiaco, quod uſus ejus cum magnâ quadam licentia ſit conjunctus. Si cum Guaiaco, regimen Guaiacinum per omnia tenendum firmiter.

Deco-

CONSILIUM XXIX.

VEL DISCURSUS BREVIS ET SOLIDUS,

SYNOPTICE PROPONENS HÆMORRHAGIÆ CAUSAS UNIVERSAS, UTI ET SINGULA FERÈ GENERA.

Hæmorrhagia fit, ex

- *Sanguinis peccantis vitio, nimirum.*
  - *copiosi in*
    - *temperamento sanguineo,*
    - *habitu carnoso,*
    - *victu laudabili, vita otiosa*
    - *defectu membrorum.*

    } *qui intra metum se continere nequit.*
  - *acris*
    - *propter hepatis calorem*
    - *victum curiosè conditum vel nimium saltum*

    } *qui venas erodit.*
  - *ichorosi propter*
    - *crapulam*
    - *ventriculi*
    - *epatis*

    } *frigiditatem* } *qui sua tenuitate transudat.*
  - *bilioſi ex*
    - *victu calidiore & pingui*
    - *vino generoso*
    - *hepatis calore*
    - *motu*
      - *animi*
      - *corporis*

    } *qui turget & sursum vergit.*
  - *pituitosi ex*
    - *hepatis imbecillitate*
    - *ventriculi frigiditate,*
    - *unde non elaboratur,*

    } *qui propter crassiciem ad habitum corporis non distribuitur.*
  - *Flatulenti vel vaporosi, unde venæ distenduntur.*
  - *melancholici propter*
    - *lienis obstructionem*
    - *hepatis calorem*

    } *qui deorsum vergit, vãrices & ficus excitat.*
- *Viscerum*
  - *calore, qui plus chyli attrahit, & eundem plus justo calefacit, unde bilioſus redditur.*
  - *frigore, quod non conficit chymum, unde loturæ carnium similis fluxus.*
- *Virtutis corpus regentis*
  - *Robore, unde menses certis periodis recurrunt, & hæmorrhoides statis temporibus fluunt, unde dysenteria hæmatira, dum habitus corporis per cavæ venæ ramos expurgatur.*
  - *debilitate, unde symptomaticæ vacuationes, dum non retinentur utilia, vel non attrahuntur, sic fluxus ex venis portæ.*
- *Venarum*
  - *Textura rariore unde*
    - *rumpuntur exiles rami, in valido exercitio.*
    - *aperiuntur ora in excandescentia vel ebullitione humorum depurativa; hinc exantemata & maculæ.*
  - *Imbecillitate unde*
    - *utiles humores cum inutilibus effluere sinunt*
    - *secundarios succos non conficiunt.*
  - *Obstructione, unde non fit distributio, vel assimilatio in atrophia.*
  - *Situ decliviore, unde saburram admittunt.*
- *Continui solutione, propter ictum, conatum egerendi, screatum, tussim.*
- *Medicamentorum superpurgantium vel hæmagogôn usu, &c.*

Decoctum Sassafras cum Guaiaco.

Recip. *Sassafras* ℥ij.
Guaiac. ℥ijß
Lig. aloës ℥j
Coq. in aq. lib. X. ad VIII.
Dosis ℥v
Secundùm decoctum coq. in lib. xij
ad remanent. X.

CONSILIUM XXX.

IN DOLORE LATERIS SINISTRI, CUM SUSPICIONE FRACTÆ PER LAPSUM COSTÆ, ET AFFECTUS SCORBUTICI.

IN sorore tua, Vir perillustris, pro ipso Curationis primordio diligenter considerandum, doloris & quærimoniæ initium, & progressio : deinde dolores tùm recrudescentes, tùm mitigatiores redditi : tandem & ipse affectus locus. Hæc enim omnia sequentem morbi descriptionem mihi suggerunt.

Dico igitur quod sit in costa nothâ omniumque infima, collectio quædam humoris lancinantis, partim à melancholico, & ponderoso, partim à bilioso & effervescente sanguine dependentis.

Humori iste influxus in principio nullos concitavit dolores, quod ægra placidissimè lecto affixa, ibidem conquieverit, nullaque causa, quæ ad motionem ipsam impelleret, in promtu fuerit. Postquàm ipsa jam infortunio quodam infelicissimè de loco editiore in pavimentum decederit, ibi verò demum & influxus ille humor fuit concitatus, qui jam novis subinde accessionibus accumulatur. Cùm tamen humor ille biliosus affluens non sit copiosus admodum, tumor ille non ad plura se extendit loca, sed fixus permanet in pristinâ sede, qualitatemque eandem ferè semper retinet.

Dolores tamen accrescunt & accrescent semper usque dum materia illa influxa vel discutiatur, vel à natura consumatur. Sed nec intereà temporis pax est omnimoda : quippe semper aliquod in loco affecto hæret residuum, quod dolorem causat punctorium.

Licet autem ægrota hæc fœmina ante infelicem illum casum, deliquium quandoque animi, & cordis trepidationem experta fuerit: tamen id à liene, venis mesaraeis, hysterico quodam affectu extitit: quod tamen huc minimè referendum.

Hoc consideratione digniſſimum, quod sequitur. Unde nam dolor iste, qui in quantitate medii Joachimici in uno semper consistit loco, suam trahat originem! Hoc si habuerimus, basin curationis nos habituros gloriabimur.

Receptissimum id est in schola Medicorum, quod dolor locum affectum indicet, & quasi loquatur.

Dolor verò iste hæret in costâ infimâ siniſtri lateris: costa autem, utpote os, nequaquam sentit, nisi nervorum id fiat beneficio; quapropter in parte carnosa dolor residet verò verius.

Ulterius quæritur, an concitetur hic dolor à materia, quæ in carne colligatur, an verò à fracturis vel fissuris costæ, quæ in lapsu illo infelici compressa fuerit. Posterius ut statuam, rationibus adducor gravidissimis. Earum prima hæc est ferè. Quicunque dolor gravis & acutus à materia causatur & continuatur influente, ille tumore & rubore manifesto proditur, & ab ulterius affluente humore ulteriora incrementa accipit, inque altum attollitur, & tactu deprehenditur, quod pars sub cute contenta sursum vergat & quasi renitatur tactui. Atqui in hac noſtra ægrâ nec tumor vel rubor adest, nec locus affectus majora sumit incrementa, nec in altum attollitur & nec tactu quidem deprehenditur.

Ergo iste dolor non causatur ab influente quotidiè materia.

Majori ut fidem faciam, non procul abibo allatum testimonia. Exempla rei ejus nobis suppetunt domestica. An non ad dolorem, qui fit phlebotomo, sequitur largissimus sanguis? an non dolor, ut cucurbita sanguinem ad se allicit?

Pergo: quicunque locus affectus semper eandem retinet faciem, tum eo, quô percipitur dolor, tùm eô, quo nullus sentitur, tempore; ille ab influenti humore causari non potest. Atqui in ægrota noſtra fœmina eadem est loci affecti facies, tum quæ erat ante gravem illum è loco editiore lapsum, quo tempore nullus percipiebatur dolor, tum quæ jam lapsum illum consecuta est.

Ergò ab influenti humore causari nequaquam potuit. Hic mihi forsan aliquis oganniat, dicatque dolores etiam adfuisse in dorso ante lapsum illum. Responsum id sibi is habeto: dolores illi à liene dependent, qui nequaquam huc transferendi.

Hæc

Hæc cum ita ſint, audacter pronuncio dolores hoſce cauſari à coſtæ fractæ aliqua particula, quam tempus in lucem aliquando proferet.

Ad fracturas enim illas oſſeas natura omne robur ſuum transmittit, idque ferruminandi gratiâ: dum ità id natura molitur, dolores interim excitantur, qui tamen ad extra nec tumore nec rubore aliquo prodantur.

Docuit me experientia, rerum optima magiſtra, per multos annos quandoque dolores à fiſſuris oſſium fuiſſe ſentitos, cute externa nec inflammata nec protuberante, niſi quando demum per ſuppurationem fracturæ illæ oſſeæ ad extra promotæ fuerunt.

Quapropter nequaquam ſperandum, poſſe tolli hunc dolorem, priusquam fracturæ iſtæ in abſceſſum degeneraverint: quod tamen brevi futurum arbitror, cum dolores magis magisque exacerbentur. Sed nec quandoque nonnihil fervidi ſanguinis ad locum deferri affectum nego, qui dolorem unà cum fractura exaſperet. Docuerunt id tùm venæ ſectio, tùm alia id generis medicamina, quæ hactenus quidem cum uſu fructu adhibita, nequaquam verò ipſam doloris arcem demoliri potuerunt.

Inſtitui hactenus diſcurſum, qui cauſam formalem hujus indagabat morbi; Nunc verò ulterius ejusdem affectus curationem paucis perſequar.

Operæ precium futurum arbitror, ſi ægrotam noſtram interdum leniter evacuantibus purgemus, tumque affluxum copioſiorem ſanguinis & melancholici & biloſi per phlebotomiam intercipiamus, nequa fiat, ut ſanguis atrabilarius iſtic nidificet.

Bibendæ deindè potiones modeſte refrigerantes: tandem deveniendum ad Topica, quæ & anodyna ſint, & defenſiva & diſcutientia.

Ne major fiat affluxus, id tali præcavetor ingenio. Singulis ſeptimanis vel præter propter, ſuccus evacuetur Melancholicus, quod fiat potione A. notatâ.

Neceſſarium id apprimè: eò potiſſimum, quod lien ſi eum in venas ſuas anguſtiſſimas receptet ſanguinem, dolorem ex accidenti augeat. Præterea cum ſanguis iſte craſſus ſit & ponderoſus; lac etiam naturali ſua humiditate ſuccos ſiccos & frigidos tùm emollit tum fluidos faciat: ſuaſerim ut ægrota quandoque lacticiniis utatur in cibo. Si diebus ſubſequentibus deprehendamus, cum bonis ægræ rebus lac aſſumi, lactis continuandus uſus multoties.

Horis etiam matutinis quandoque propinetur decoctum lactis vel ſeri caprini, in quo cochlearia vel naſturtium aquaticum ebullierint. Medicamentum id vulgare & jejunum: ſed revera in morbis melancholicis

& tumoribus in quibus metuitur affluxus materiæ atrabilariæ, non pa rum prodeſt.

Verè dico, vulgare id medicamentum cunctis menelagogis palman ſi non præripit, ambiguam tamen facit. Si metuitur, ne lac flatus pariat ejus loco ſerum ſubſtituatur. Dico ſi metuendum: vix enim fiet, u cochlearia vitioſitatem lactis non corrigat, dum incidit & attenuat craſſiſſimum illum ſanguinem, ſicque expulſioni idoneum facit.

Utuntur quidam in hoc caſu lactucâ Endiviæ, quam cum foliis bor raginis juri gallinaceo incoquunt. Sed non magnopere id ego probarim tùm quod ſuperius decoctum hactenus me nunquam optato ſucceſſu fru ſtraverit, tùm quòd & individualis quædam in hoc ſubjecto id ita requira proprietas. Scorbuto quippe, vel leucophlegmatiæ, vel ictero nigro il luſtris hæc fœmina non parum futura videtur obnoxia.

Ne etiam ventriculus, epar & lien ulterius ejusmodi gignant ſanguinem, cautu opus eſt. Quapropter Conditi B. matutino & veſpertino tempore, portionem in quantitate caſtaneæ capiat, jejuna poſtmodum maneat ad tempus usque ſolitum.

Quod ſi dulcia huic fœminæ non ingrata fuerint rotulas C. quandoque in uſum revocandas cenſuerim.

Hæc ſi unà cum decenti diæta, de qua præſentes præcipient Medici, tentata fuerint, ſpero rem non infeliciter ſucceſſuram.

Unum hoc loco monebo, priusquam abeam. Si fortaſſe potio purgans A. ingrata futura eſt ægrotæ huic dominæ, quod fortaſſe autumni & veris accidere poſſet tempore, ante miſſionem ſanguinis: Nodulus D. cereviſiæ immergendus, deque eo potu primus in mensâ ſumendus hauſtus. Eundem uſum Enema etiam præſtare poterit, ſi præſertim lien contumaciam præ ſe quandam tulerit.

Fortaſsè hic quisquam ſapientulus dixerit, fracturas coſtæ diligentius penſitandas: utque eæ partes fractæ reſiduæ educantur, undiquaque circumſpiciendum. Reſponderim ego huic, in Theoria hæc quidem dici poſſe, cum uſu verò practico convenire neutiquam. Natura enim ante tempus non patitur ſibi injici laqueos, quicquid etiam agat Medicus. In naturis robuſtis & minus delicatis quandoque miraculoſæ ejusmodi curationes tentari poſſunt, quas in delicata hâc ægra, ne per ideam quidem nobis imaginari poſſumus. Ibant dum poterant: dum non poterant, ibi ſtabant. In ſex rebus non naturalibus ut procedendum præſentes monebunt Medici.

Deus deorum benigniter hoc noſtrum propoſitum felicitet. Fiat, fiat, &c. Recip.

Recip. *Fol. Sennæ ſ. ſtipit.* ʒv
Rad. polypod. q. ʒiij
Sem. Dæuci
Aniſi ā. ʒjs
Paſſular. ʒiij
Cort. cappar. ʒjs
Herb. capill. Ven.
Veron.
Ling. cerv. ā. Mß
Flor. borrag.
Bugl. ß. *ā.* ſſß
Coq. in ſ. q. aq. naſturtii aquat. pro ʒiij
In quib. diſſol.
Extr. melanogogi noſtri gr. viij
Syr. de pomis ʒvj
M. ſ. Potio A.
Recip. *Rad. cichor. condit. & inciſ.* ʒv
Cort. citri condit. ʒiij
Zinzib. Chin. cond. ʒij
Conſ. roſar. vet.
Flor. tunicæ ā. ʒvj
Conſ. cochleariæ ʒj
Spec. roſat. novell.
Diarhod. Abbat. ā. ℈ij
Diambræ ʒß
Magiſter. corall. rub.
Margarit. ā. ℈j
Conſ. Alkermes ʒß
Ol. cinamomi gr. iij.
F. l. a. Conditum B.
Recip. *Rad. fœnic.*
Cichor.
Aſparag. ā. ʒijs
Sem. aniſi ʒij
Herb. cochlear.
Agrimon.
Cuſcutæ
Capill. Ven. ā. Mß

Fol.

Fol. Sennæ Alex. ℥j
Rad. polypod. quer. ℥ß
Rhabarb. inter. & opt. ℥ij
Rad. mechoacan. ℥ij
Cinnamomi el. ℥js
Spicæ ℈j
Zinzib. ℈ij
Ex incisis & contusis fiat
Nodulus C.

CONSILIVM XXXI.

IN PLEVRITIDE SPURIA.

Nihil à Medico agi potest, sine cognitione morborum, causarum, & partium affectarum.

Ea verò cognitio haberi nequit, nisi quis symptomata eorumque naturam exploratam habuerit.

Itaque de affectionibus tuis sententiam meam expositurus, symptomatum quæ te affligunt, seriem in limine quasi constituam.

Inter quæ symptomata præcipuum est dolor in regione pectoris circa mammillas sæpè numero molestias inferens.

Qui dolor non tàm in externis partibus, quam internis sentitur. Estque pungitivus & qui facili momento recedit. Affligit vespertino, tum nocturno frequentius. Interdum vehemens dolor est, & referre videtur, te ipso teste, palpitationem cordis. Duravit per sex ferè annos. Initium fuit quidam dolor circa mammillas, cui successit tumor, qui sponte ruptus est. Fuit cum quâdam duritie, sed non cum dolore conjunctus. Effluxit multo temporis spacio materia quædam ichorosa; eoque tumore foliis Tabacæ sanato, dolores quidam semper, non certo tamen temporis spacio, redierunt, iique subindè graviores.

Hæc symptomatum historia est, quæ ad suos morbos & causas reducenda est.

Dolor symptoma est ad factum depravatum pertinens. Depravatum verò is potissimum à solutione unitatis. A quibus verò fit solutio plurima sunt, quorum ea quæ ad rem præsentem non faciunt, silentio involvam, idque quod hujus doloris causam esse existimo, tantummodo

modo huc conjiciam. Eſtque diſtentio quædam partium in regione Thoracis.

Diſtenduntur partes à variis cauſis: in noſtro caſu diſtentio ea fit præcipuè à flatibus, cujus rei argumenta ſunt, tum quod dolor ille ſubitò exoritur; tum quod citò recedit. Denique quod vagus eſt, neque in uno loco perſtat, ſed nunc hoc nunc alterum latus præcipiti quadam inſultu præhendit: quæ omnia ſolis flatibus maximâ cum ratione à Medicis aſſcribuntur. Patet ex his doloris hujus cauſa; quæ à flatibus proficiſcitur. At quia flatus ubi ubi in corpore reperiuntur, ſoboles ſunt humoris alicujus flatuoſi, ex quo reſoluto elevantur: Itaque indagandum qualis humor ille ſit; dein an in partibus thoracis generetur, an verò aliunde eò deferatur: poſtremò quæ cauſæ ſint vel generationis vel tranſmiſſionis.

Ex humoribus flatuoſi ſunt ii qui frigidi: calidi enim niſi frigidis permiſti ſint, vel nunquam flatuum materia exiſtunt. Frigidi humores vel ſunt pituitoſi vel melancholici. Ex utrisque in hoc caſu flatus elevari videntur.

Ut hoc credam, ea me adducunt, quod & in tumore qui mammillas ante aliquod annos occupavit, aliquid humoris melancholici admixtum fuit, id atteſtante duritie, quæ in tumore comprehenſa eſt, tum colore ejus tumoris, ad obſcurum vergente: præterea in idem conſpirantibus omnibus affectionibus, quæ huc usque in ſuperioribus corporis partibus contigerunt, in quibus ſemper aliquid humoris melancholici admiſtum fuiſſe color affectarum partium humorum indubius index ob oculos ponit.

Ea tamen humoris melancholici portio non multa eſt, neque aliena ab eo qui in venis continetur.

Dilutus eſt hic humor cum materia pituitoſa, tenuiori, dulci: præterea cum ichoribus copioſis, unde & in tumore (cujus ſæpius facta mentjo) materia quæ effluxit, magna ex parte tenuis, & flavitie quâdam tincta fuit. Faciunt hi ichores, ut pituita illa, cum portione melancholici humoris, ad partes pectoris facilius ferantur, quibus eò delatis, caloréque in eos agente, flatus excitantur, qui diſtendentes illas partes dolores inferunt, & quia tenuis ſunt ſubſtantiæ, tum quia calor in thoracis partibus ob cordis vicinam robuſtior, facilè diſſipantur, ac dolor quoque abeunte cauſa deſinit. Quod ſi aliquando diutius durat, dubium non eſt, quin materia, à qua flatus inſurgunt craſſior, ac copioſior ſit, uti accidit præteritâ hyeme (qua frigidi humores potiſſimum abundant) quo tempore hic dolor ſatis diu ſub noctem moleſtus fuit.

Secundum quod disquisitione dignum, est an in partibus thoracis, humores ii generentur, an verò aliundè eò affluant. Quod à capite in eas partes aliquid feratur, dubitare non possumus, cum in propatulo sit, caput multarum fluxionum esse causam.

Caput enim humidius est, undè multum expuit, in nullo tamen excessu insigni frigiditatis & caliditatis constitutum, unde omnes actiones, quæ à principibus facultatibus dependent, feliciter obit. In somnum non est proclivis, quod nimirum cum humiditate illa, unde pituita tenuis producitur, potius caliditas quàm frigiditas & sicci humoris aliqua portio adest.

Attestantur idem affectiones præteritæ, tumor gingivarum, repletio musculorum cervicis, sensus humiditatis cujusdam in pectus descendentis, quæ elapso tempore evidentiora fuerunt, ac certa fluxionis à capite indicia. In ipsis quoque thoracis partibus produci consimiles humores verisimile est, quod à diuturno humore circa mamillas, tum à doloribus istis sæpius recurrentibus robur earum partium imminutum fuit, cavitatesque dilatatæ; quæ utraque tum ad generationem, tum susceptionem superfluæ humiditatis plurimum faciunt.

Causæ à quibus isti humores vel producuntur, vel transmittuntur, tum ratione præteriti, tum præsentis temporis considerantur.

Ac ratione præteriti possunt eæ in internas & externas distingui. Externæ consistunt in variis erroribus, in sex rebus non naturalibus commissis, veluti sunt errores in videndi genere, circa cibum & potum, qui studia excolentibus graviter nocent: nimirum studium præsertim statim ab assumto cibo, & potissimum sub nocturnum tempus, multæque id genus aliæ, quarum aliquæ ad superfluum proventum, aliquæ ad capitis repletionem atque aliquam debilitatem inducendam vim obtinent non exiguam. Internæ, tum respectu præteriti temporis, tum præsentis eadem sunt: quarum aliæ generationis humorum sunt: aliæ transmissionis. Causæ generationis consistunt partim in ventriculo, partim in parte affecta, scilicet thoracis regione. Ventriculus quia humidior, causa est ut aliqua tenuis superfluitas in ipso generetur quæ ad caput & vicinas partes transmitti, vel saltem ea consensus ratione alterare potest: causa etiam est, ut deinceps in Epate copiosiores humores serosi, iique quodammodo crudiores producantur, quia aliarum superfluitatum ad partes debiliores vehiculum sunt. Præterea etiam quæ ad crudiores, authores existunt flatuum & dolorum vagantium. Partes verò in thorace affectæ, nonnihil consimilis excrementi generant, quod nimirum tanti temporis spacio ab affectioni-

bus

bus istis debilitatæ, aliarum partium superfluitates susceperunt, à quibus nonnihil alteratæ, nutrimentum quod ad eas advehitur, ità probè vix commutant, quin crudiora excrementa relinquantur, quæ facili evacuationi minus apta in partibus iis hærent, donec à calore subigantur, in qua subactione flatuosi aliquid insurgere rationi consentaneum est.

Causæ transmissionis triplicem considerationem habent: primam quo ad partem transmittentem: secundam quo ad suscipientem: tertiam quo ad vias per quas aliquid transmittitur.

Transmittens pars caput est, quod dum humidius humida excrementa generat, quæ tanquam sibi molesta, innatâ expellendi vi à se rejicit.

Humidum a esse caput antea ostensum, quo etiam hoc signum pertinet quod interdum cum sputo matutino tempore, dilutus sanguis excernitur, qui ob raritatem venarum ex humiditate ortam inde excidit, & spuitione ejicitur. Aliundè etiam & à venarum propaginibus ad eundem locum aliquid interdum effluere, conjecturæ sunt, quæ ostendunt, sed quæstio hæc exigui momenti.

Suscipiens partes pectoris sunt, ad quas ea excrementa demandantur, tanquam ad eas, quæ debiliorum rationem habent.

De tertio, de viis scilicet, nihil dicendum amplius, quam quod ejusmodi excrementa ad has partes maximè feratur, ob introductam (qualis qualis jam sit) aliquam laxitatem.

Hactenus de causis generationis & transmissionis humorum, qui flatuum causa, secundò verò dolorum existunt. Quæ ut hoc tempore vigente robore caloris naturalis, in ætate ista florente, leviores sunt, ità affectione, minoris momenti producunt. Istis causis explicatis cognitio ipsius affectionis, ejusque causarum exposita est. Supereſt, ut de parte affecta accuratius aliquid hùc conjiciatur. Sunt n. multæ partes in thoracis regione, continentes scilicet & contentæ ac rursum utrarumque multiplices.

Ex contentis cor est, pulmo, diaphragma, in quibus has affectiones non consistere ostendi posset, nisi nimia prolixitas fugienda.

Ex continentibus plures sunt, sed in quib. dolores excitari possunt, potissimum tres, cutis, musculi, tunicæ. Quod in cute hi dolores non fiant, testatur sensus ipsius doloris, qui in parte interiori, non in externa, qualis cutis est, deprehenditur. Quod neque in musculis, aut certè non præcipuè in musculis, argumento est doloris species. Pungitivus n. dolor est, qualis non in carnosa parte, sed membranosa, ipsiusque tunicis contingit, quod in Pleuritide manifestò apparet. Pervenit ad ejusmodi partem materia peccans, potissimum per venas, per quas & à capite ali-

quid defluere videtur, elucere quod idem per venas tranſmiſſa materia tumoris in gingivis, in earumque parte penitiori, tumoris cujusdam eminentioris cauſa ante hac extitit. Non inde fit Pleuritis, quod non craſſior humor, isque copioſus extra venas in ſpacia illarum irruit, ſine quibus difficilima fit Pleuritis. Si quis tamen ad Pleuriditis ſpuriæ, & à flatu proficiſcentis ſpeciem hanc affectionem referre velit, non aberaſſe cenſendus.

Eruta cognitione eorum omnium, quæ curationi malorum præmittenda ſunt: inſtituenda conſideratio quid in curando aſſequi poſſimus, quod ex indicationibus, quæ nobis aperiunt, quid agendum ſit, perſpicuum fit. Idem & de indicationibus dicendum, quæ in noſtro caſu variæ ſunt, quarum aliquæ à ſymptomate: aliquæ à morbo; aliquæ à cauſis ſumuntur.

A ſymptomate inquam oriuntur indicationes, non quatenus ſymptoma eſt, ſed quatenus ſymptoma id rationem cauſæ conſequitur. Contingit verò id in paroxyſmo, qualis præterita hyeme fuit, qui & ſatis diu duravit, & ſatis moleſtus ob vehementes dolores. Oritur verò ratione hujus ſymptomatis indicatio, ſcilicet leniendi dolorem.

A morbo quem in numero ſolutæ unitatis ponimus, unire ſoluta.

A cauſis: flatus diſcutere: materiam flatuum quatenus craſſior, & evacuationi minus apta, attenuare: quatenus frigida calefacere: ut humida ſiccare, ut quantitate peccat evacuare. Et ne generetur amplius, id prohibere roborando partes, à quibus producitur. Prætereà quatenus movetur à capite, eam revellere derivare. Ac ne ſuſcipiatur, partes pectoris roborare: vias per quas fertur, ut laxiores ſunt adſtringendæ. Ex quibus indicationibus quædam minus, quædam magis utiles & neceſſariæ ſunt. Utiliores & magis neceſſariæ vel paroxyſmum præſentem ſpectant: vel extra paroxyſmum occurrunt. In paroxyſmo duæ ſunt neceſſariæ: lenire dolorem & flatus diſcutere. Extra paroxyſmum attenuare, calefacere, ſiccare, evacuare, partes alterare, revellere, derivare, roborare, laxa adſtringere.

An hæc conſequi poſſimus quæritur? Res eſt certè difficultatis plena, tùm quod omnes affectiones inveteratæ (quales præſentes ſunt) pertinaces evadunt: tùm quod in generoſis auxiliis, qualia anteà à Clariſs. Medicis adhibita fuerunt, non cedens difficilimæ curationis omnium judicio exiſtimatur.

Sed licet difficilimum ſit has affectiones radicitùs evellere, non ità tamen rebelles ſunt, quin mitigari atque inſigniter quidem poſſint, progreſſu etiam tolli iis auxiliis, quæ nondum fuerunt adhibita; præſertim

cum

um & præterito tempore, inſtitutâ curatione, non tantum mitior fuerit eddítus morbus, ſed & ad ſpacium aliquod temporis planè profligatus. Et cum hoc tempore paroxyſmi etiam leviores & rariores evaſerint, nulli lubitamus, quin deinceps etiam multò rariores ſint futuri.

Hæc nobiliſſime Vir de affectus tui diagnoſi & prognoſi ad te ſcri-ere volui, ut petitioni tuæ ſatisfacerem: medicamenta, eorundemque tendi modum mecum allaturus, quamprimum mihi per occupationes te iſitare licuerit. Interim benè & feliciter vale.

CONSILIVM XXXII.

N DIFFICILI RESPIRATIONE, CUI MMODICA NARIUM HÆMORRHAGIA CONJUNCTA: QUÆ OMNIA, UTI EVENTUS DOCUIT, DEXTERRIME FUERE CURATA.

NObiliſſima Matrona N. domina reverenter colenda: Ægritudo tui filii, quâ ille diris conflictatur modis, eſt catharrus, qui in pulmones ſe jam inſinuavit penitiſſimè, adeò ut ipſam reſpirandi actionem reddat impediti ſſimam. Inde fit, t dum pro reſpiratione denuò captat aërem, totum thoracem non ſine nagno niſu cogatur attollere. Rheuma enim quoddam frigidum & iſcidum, quod pulmonum opplevit vaſa, ad eosdem pulmones cen-um gravitatis propendere efficit. Sed nec id ſolum difficilem reddit re-piratíonem, cum & alias ſubeſſe cauſas deprehenſum ſit. Aer enim ille, ui per ἀναπνοὴν intro recipitur, non ſine impedimento, labore & mo-eſtiâ per catharrhos illic contentos tranſire poteſt. Cauſas hujus mali, æquâ penſitamus lance, dicendum, eas tùm à refrigerato, tùm verò b aduſto ſalſuginoſo corroſivoque dependere ſangvine. Quin imò & oc addendum: tùm pars mittens, tùm pars corporis recipiens hic in onſiderationem veniunt.

Mittunt eum ſanguinem venæ, in quibus dominatur plethora. Sed uomodo ais, vitioſus ille ſanguis in venis generatur? Euge verò, benè ſt; plus continetur in venis ſanguinis, quàm cui regundo natura ſuffi-it. In venis, cum ſanguis obruatur multitudine, efferveſcit, rectaque aput quod operculum eſt corporis, petit, ſurſum aſcendens, E capite

partim ſub ἀναστόμωσι venarum exit è corpore : partim deorſum vergit ad ſiniſtrum latus, in quo pleuritidem efficit ſpuriam. Quod ſi quandoque accidat, ut nec per nares, nec per pleuritidem abſumatur totus, tunc pars quædam illius ad pulmones vi ſummâ protruditur. Inde diſpnaea illa, quæ ſuffocationem quandoque minatur, exiſtit. Adaugetur id periculum, ſi ſangvis ille ad caput delatus, & jam in ſpiracula illapſus humores pituitoſos cerebri ſecum eò abripuerit, deduxeritque. Ingens quippe tum temporis & tuſſis & dyſpnaea cauſantur certo certius. Sanguinem hunc vitioſum tamen, qui in nares, fauces, pulmones, tunicamque ſuccingentem illabitur, generant tùm ventriculus tùm Epar primarium ſanguificationis organum. Ventriculus quidem id facit, quod naturali laboret imbecillitate, intemperieque affligatur frigidâ & ſiccâ. Inde ſi vel maximè cibi ventriculo objiciantur laudabiles, in chylum tamen illaudabilem, puta frigidum & ſiccum, ij convertuntur.

Hæc primæ coctionis vitia, in ventriculo commiſſa, dein in epate ſecundâ coctione corriguntur neutiquam. Epar enim quod conſtitutionis ejus ſit calida immodicè, & non nihil duritiei contraxerit, neutiquam laudabilem, ſed ſalſum, acrem & aduſtum producit ſanguinem. Ille pro nutritione earum, ad quas transmittitur, partium, nequaquam omnimodè eſt idoneus. Colligatur ergò, ubicunque etiam id fiat, neceſſum eſt.

Colligitur in ægri noſtri potiſſimum capite : ibidem quippe in craſſam pituitoſamque convertitur ſubſtantiam. Pituita illa in capite collecta ubi vel pondere ſuo deorſum vergit, vel etiam à naturâ criticè expellitur pedetentim in organa reſpiratoria illabitur, tuſſimque hoc pacto concitat. Ubi pulmones ſummo per tuſſim niſu excalefacti fuerint, tùm verò demum plus attrahunt humorum.

Hoc ubi factum, humores illi non ſolum inſtar pluviæ cujusdam in pulmones decidunt, ſed & in ipſa pulmonum vaſa ſe ſe immittunt profundiſſimè. Inde totalis quaſi exiſtit reſpirationis abolitio. Et hæc quidem de iis humoribus, qui per internas capitis vehuntur venas. Quod ſi verò humores ij pernitioſi intra calvariam & pericranium intercipiantur tunc nequaquam pulmones, ſed coſtas petunt, earumque opplent tunicas. Hâc ratione & dolor conciliatur punctorius & difficilis reſpiratio. Sed hæc poſteriora nequaquam tantum creant periculi, quantum fortaſſe priora, de quibus ſupra ubertim dictum.

Si ergò, ut hoc inferam prognoſtici loco, cum maximè opus ſit quod perſona ægri delicata ſit & nobilis : ſi inquam talis tantusque humo-

ru

um influxus annârit & perennârit diutius, futurum dico certiſſimè, ne olum pulmones reddantur imbecilliores, ſed & ipſi ab eodem humorum nfluxu excarnificentur adeò, ut quamcunque etiam peccantem materiam acilè admittant. Tota quippe maſſa ſanguinea feneſtram habebit aperiſſimam, eò confluendi affatim. Poſtquam igitur idem influxus contraxeit habitum, haud facilè extirpabitur.

Ut ergò malis his maturrimè occurſetur, primò omnium intentio curativa dirigenda ad ventriculum & Epar: dein ad ipſum caput; poſtidea ad maſſam ſanguineam: tandem verò ad ipſos pulmones.

In ventriculo melior curanda concoctio, ne ita impoſterum totus chylus in acidum & ingratum convertatur ſuccum, ſed dulcem, naturæque acceptabilem.

Epatis obſtructiones cenſuerim referendas, epar emolliendum, caloremque ejuſdem immodicum modicè refrigerantibus contemperandum. Ità quippe futurum, ut Epar ê ventriculo egeſtum chylum non adurat, ſed nobiliſſimum in ſanguinem convertat.

Satis autem fiet utrique huic ſcopo, ſi epar & ventriculus ſucco quodam leni & ſolutivo evacuentur. Ita ſanguis melius dulceſcet, qui demum nec tantâ cum ferociâ per vias feretur corporis, nec & immodicum calorem contrahet.

Eum ad uſum æger noſter pilulis lenientibus, literâ A. notatis, utitor. Sumuntur eæ ſub auroram: imperandumque ad horam uſque decimam jejunium. Sequenti die manè ſub auroram ſucci B. ſumat cochlearia bina; utitur eo ſucco calidè, ſtatimque poſtea ſomno ſe componat ad horam mediam.

Prohibeatur tamen cautiſſimè, ne dùm poſt uſum illius ſucci ſub ſomno ſudet: eſto jejunus ad horam uſque decimam. Hujus ſucci uſu maſſæ ſanguineæ emendabitur acrimonia. Per alvum etiam id de die evacuabit quater, vel præter propter. Hæc res ſi ità ex voto ſucceſſerit, ſequenti, tertiâque repetenda eſt die. Quod ſi duo, quæ dixi, cochlearia alvum non ſolvant quater, quatuor de die recipiantur plena cochlearia. Poſtquam ad integrum triduum hoc uſus fuerit ſucco, die quarto ab omni medicamentorum uſu ceſſabitur. Deinceps verò maſſa ſanguinea, quod tertia innuit intentio, conſideranda penitius.

Hæc ſanè maſſa ſanguinis, cum ob multitudinem concluſa incaluerit, & conſequenter ebullierit, exitumque quærat, ſuaſerim, operæ precium nos facturos, ſi, ad naturæ ductum nos accommodemus: cumque ipſa natura ſanguinis imminutionem moliatur per nares, nos eundem detrahamus

mus per venæ ſectionem. Fateor ſanè id genus remedii, pueris, qui ex Ephebis non exceſſerint, parum eſſe commodum. Cum tamen nihilominus id remedii natura quaſi intento digito nobis commonſtret, idque ſemper cum bonis ægri rebus fiat: quapropter volo jubeo, ut eo, quo medicinis non utitur die, vena tundatur Media, ad emiſſionem unciarum ferè trium. Ita per conſuetudinem habitualem natura eò, quicquid vitioſum, detrudet: ità etiam annuatim hoc repetendum præſidii chirurgici genus. Suaſerim etiam diligenter, ut poſt venæ ſectionem, (modò ea feliciter ſucceſſerit) cutis ſcarificetur appoſitis cucurbitulis, idque repetatur multoties. Cum enim fidem faciat ἀντίψια, contentos intra calvariam & pericranium humores deorſum ferri: quidni juſſerim, ut per crebrum cucurbitarum uſum humores ij ad ignobiliores deducantur partes, ibidemque evacuentur penitus. Poſt Venæ ſectionem ut rem repetam, ad triduum utatur ſucco B. ſequenti die ſint feriæ: demum verò ſucci repetatur uſus. Quod ſi ſuccus ille interea temporis condenſetur nimium, vel etiam aceſcat, valedicendum ipſi, ne nauſeam pariat ventriculo, quapropter tunc ad biduum ab omnibus abſtinendum medicinis.

Tertiò die pòſt pro evacuatione capitis & pulmonum pilulis C. utatur manè h. 6. cum debito ad horam uſque decimam jejunio.

Tandem quartus reſtat ſcopus, ut nempe pulmones ad naturalem reducantur ſtatum. Inprimis autem hoc loco humor pituitoſus qui jam influxit & radices egit, radicitus extirpandus. Humor iſte pedetentim incidendus & demum educendus. Complebitur iſtud uſu ſucci D. ſumatur hujus ſucci diebus ſingulis portionem medii cochlearis. Fiet id manè poſt lotionem, orisque abluitionem & gargariſationem. Contineatur ſuccus hic ore, uſque dum ultrò diffluxerit: continuetur per triduum.

Ut verò & ventriculo debita conſervetur temperies & conſtitutio, per integrum octiduum utatur æger noſtro pulvere ſtomachali E. notato. Doſis ejus, cochlear unum parvum, quali utuntur aromatarii. Nihil poſtidea bibatur, vel comedatur. Decurſo octiduo, ad dies pauculos ceſſabit, deinceps verò denuò in uſum revocabit, modo conſimili.

Ne inſuper ſolius ventriculi & pulmonum habeatur ratio, reliqua quoque membra omnia univerſi corporis non negligenda penitus.

Proderunt eam ad rem Morſuli F. Ejusmodi morſuli partem ferè mediam accipiat hora poſt meridiem tertiâ, jejunando ad cœnam uſque. Eorundem etiam uſus tam diu continuandus, uſque dum penitus ſint abſumti.

E

Et hactenus de Medicamentis, quæ ad præservationem subitanei alicujus symptomatis possunt facere: jam de iis, quæ si ex improviso suffocativus incidat catharrus, adhibenda. Semper ergò eam ad rem idonea, ad manum sint medicamina.

Primum locum hîc obtinet succus berberorum. Dosis, quantitas avellanæ, si ori imponatur, spontaneæque relinquatur dissolutioni. Idem ferè præstabit succus G. qui si dimidio sumatur cohleari, sponteque in ore dissolvi permittatur, catarrhos suffocativos masculè debellat. Sumendus etiam aquæ fontanæ sextarius, in quem guttæ de spiritu sulphuris acido infundantur, quotquod ad gratum saporem suffecerint. Aquæ hujus dosis unum est cochlear.

Necessitatis etiam tempore convenientissimum erit, si potui immixtum fuerit oleum olivarum purissimum.

Summæ etiam efficaciæ est Aqua Aurea nostra, de qua in casu necessitatis cochlear unum post alterum præbinabitur.

Quo tempore catharri summo impetu (quod est paroxysmus) decumbunt in fauces, æger collocandus insellam, fricanda brachia & pedes, pectus tegendum vesticulis calidis, aër etiam frigidus irruat in faciem. Quod si fenestras astantes aperire nolint, ventulum ipsi faciant flabellis, ventilabris, aut patinis etiam ligneis. Et tantum de medicamentorum usu: de Diætâ pauca.

Modus statuetur exquisitus cibo & potui. Nisi enim Diæta manus auxiliares præbuerit medicamentis, oleum, certò perdiderimus & operam. Caveat sibi æger noster ab aëre nebuloso, frigido & humido. Vitet moram sub dio, sub pluviis. Caput nunquam pileo careat. Vitet moram sub sole, ut & violentiam ignis caminarii. Absint ab ipso fumi, vapores, exhalationes, qualescunque eriam. E mastiche tamen, vel pulvere H. fieri poterit suffumigatio. Cibos vitet cacochymos, dyspeptos: ê quorum censu, carnes fumo duratæ, capita & pedes animalium, aliique ejus furfuris cibi. In cibum veniant hœdi, vituli, boves juvenculi, gallinæ cujuscunque ætatis, galli castrati, perdices, aves montanæ & campestres. Aquaticæ aves in solidum arcentor, ut & caro cervina & aprugna. Pisces non benè conveniunt, tùm quod frigidum generent sanguinem, tum, quod non leve est, ventriculus iis concoquendis non sufficiat.

Varietatis tamen gratiâ indulgendi quandoque lucii, auratæ, gobii, fluviatiles, percæ.

Eleguminibus concessa sunto pultes nucum pinearum, pistaciorum, amygdalorum dulcium: pruna itidem ungarica, semen hordei in

molâ præparati: pira ſimiliter tàm aſſa quàm cocta, ut & citonia, poſt menſam tamen. Proderunt quoque pulmenta cereviſiaria, ova recentia mollia, ova liquidius frixa. Abſint taganitæ, placentæ tornatiles, ſtriblitæ, liba ex ovis, lacticinia, juſcula.

Ordo etiam ſervandus in ingerendis cibis, ut & carnes cum piſcibus nunquam confundendi. Quod ſi id evitare non poſſit, piſces præmittuntor, ſubſequuntor carnes. Memor ſit ipſe verſus, quem commendant Medici:

Sic bibito ut ſitias: ſic ede ut eſurias. Motus corporis non ſit nimius. Proinde ſaltus, pugna, diſcurſus, ambulatio, omnia mediocria. Vociferationes, interruptasque & longas perorationes vel recitationes cane & angue pejus devitet. Si nox ad lectum non intret Luna feneſtris. Alvus nunquam ſit conſtipata, ſed ſemper ſuum faciat officium, ſive arte fiat, ſive naturâ.

DEUS Deorum clementer benedicat. Fiat, fiat, &c.

CONSILIVM XXXIII.

IN ASTHMATE.

AFfectus, quo mater tua laborat, vocatur Aſthma, cujus primaria & ultima, retro eundo, cauſa eſt ventriculus frigidus, vitioſis atque corruptis humoribus ſcatens.

Inde enim multi vapores aſcendere, in capite congelaſcere, & ad pulmones relabi, bronchiaque eorum obſtruere, unde neceſſariò difficultas ſpirandi evenit, ſolent.

Quin etiam in iis moram trahentes, temporis diuturnitate, pulmonumque calore magis magisque incraſſantur, lenteſcunt, atque ità anguſtiam augent. Hocce loci quæritur, unde inæqualis tuſſis, unde etiam illa, inæqualis tamen ſpirandi difficultas? Breviter ſi materia eſt in canna pulmonis ſentitur gravitas & oppillatio in partibus gutturis, & fit excreatus facilior cum tuſſi parva & raſcatione.

Si verò ſit in ramis parvis tracheæ arteriæ diſtantibus à canna non fit ſcreatus niſi cum tuſſi multa.

Si verò materia contineatur in vena arteriali vel arteria venali frequenter eſt Aſthma ſine tuſſi, & ſi eſt tuſſis eſt ſine ſputo, & fit pulſus tremulus, maximè quando materia continetur in arteria venali propter tremorem ſive pulſum cordis tremulum, cui pulſus arteriarum proportionatur,

natur, & hoc asthma perducit frequenter ad tremorem cordis confirmatum & syncopen & mortem si verò materia contineatur à carne molle fit screatus secundum plurimum cum ti sii multa & laboriosa.

Si verò asthma pendeat à ventositate sentitur extensio sive gravitas, quæ aliquando permutatur, & si sit in pectoris spacio, id est inter pulmonem & pectus fit difficilis inspiratio, & pulmonis dilatatio.

Si verò contineatur in pulmone, fit difficilis expiratio & pulmonis constrictio. &c.

Malum certè curatu, utpote in sene, satis difficile, ut taceam tempus hyemale & causam morbi pituitosam, quæ non nisi per longa intervalla expugnari potest. Etsi autem malum hoc adimi prorsus nequeat: ineunda tamen est curatio, propterea quod leniri, diuque justis remediis adhibitis, vita prorogari possit. Maturè igitur id agendum; ne vitalis facultas, cujus fovendæ pulmones magnum pondus obtinent, labascat: aut etiam ægra, catharrho novo affatim allapso, repentinâ, quod haud paucis contigit, morte & suffocatione intereat.

Itaque ventriculus quidem & caput roboranda erunt calefacientibus atque adstringentibus, humoribus tamen vitiosis è ventriculo prius eductis quod pilulis potissimùm tentare utile fuerit: eæ n. diutius in illo morantes exquisitius etiam illum unà cum capite expurgant. Materia autem pituitosa consistens in capite, evacuetur errhinis. Apophlegmatismorum usus hoc in loco non videtur esse tutus, quippe qui morbificam materiam magis ad pulmones præcipitare possit. Antequam verò id fiat: præparanda erit calidis incidentibus & detergentibus. Materiæ etiam motus è capite ruentis inhibeatur, revellentibus atque intercipientibus, ut ligaturis & cucurbitulis non scarificatis, capiti aut etiam brachiis scapulisque impositis: reprimentibus quoque, ut sunt: ribes, berberis, uva spina, & alia adstringentia, angustantiaque. Syncipiti etiam lini aut cannabis stuppa, thure, mastiche & sandarachâ suffumigata utiliter imponi solet.

Ratione materiæ impactæ conducent incidentia, detergentia, aperientia & expectorantia. Pulmones ipsi, ne tam promptè suscipiant, roborentur.

In paroxismo, quia suffocationis periculum imminet, utiliter exhibetur dimidium cochlear aquæ ruffæ vel aureæ meæ descriptionis, posteaque ad causam demoliendam rursus via reflectatur.

Ad victus rationem quod attinet, aërem eligat temperatum, aut subcalidum & siccum, serenum, purum, nec aquarum aliarumque fœtentium rerum exspiratione inquinatum. Non sit concluſus, aut fumo obscura-

tus. Senſim etiam mutandus eſt: nec quicquam ferè magis nocivum, quam ſi ex aëre frigido in æſtuarium impensè calidum patiens ſe ſe conferat: liquatur enim humor, affatimque impetum in pulmones facit. Cibi ſint concoctionis facilis, calefacientes, incidentes atque exiccantes, magisque idcircò aſſi quam cocti: aut ſi coquantur, addi debent ſerpillum, roſmarinum, origanum &c. Aquatilia hîc obſunt. Potus ſit vinum non vaporoſum: & cereviſia mediocris conſiſtentiæ & ætatis.

Exercitia ſubeantur ante prandium & cœnam, quiete tamen ante cibum, horam unam, aut minimum dimidiam interpoſitâ. Somnus horas ſeptem vix excedat: caveatur pomeridianus. Obſervandum præterea ne decumbat ſupinus: ſed in latus alterutrum capite elato, nequaquam demiſſo. Alvus quotidiè ſit aperta niſi naturâ, chyſtere tamen aut balano. Sudor maximè circa caput ſi fluat, in declinatione, valdè conduxerit: quo nomine capite probè munito ſemper dormiat.

Mucus manè probè emungendus, & ſputum expurgandum. Gaudium procuretur, vitatis animi mœroribus, & ſolicitudinibus. Reliqua ex dictis facilè addi poterunt, quæ in rem hujus ægræ fuerint.

Adjiciam hoc loco Medicamenta, communiter Aſthmaticis à me perſcribi ſolita:

Pilulæ ſublinguales in Aſthmate.

Recip. *Myrrhæ electæ*
Olibani ā. ʒj
Tragacanth.
Gum. Arab. ā. ʒiiſs
Croci
Succi liquirit. ā. ʒj
Carn. dactyl. n.

Cum ſapâ f. pillul. ſub linguâ tenendæ, vel potius ad gingivam.

Looch ad Aſthma & tuſſim.

Recip. *Looch ſani ʒij*
Conſ. Hyſſopi ʒj
Carn. Dactyl. n. j
Rad. Enulæ ℈j
Ireos ʒß
Sem. fœniculi
Aniſi ā. ℈s

Cina-

Cinamomi ℈iiij
Zinzib. cond. & incis. ℥s
Cum modico Syr. de glycyrrhizæ, f. Electuarium pectorale.

Looch ad Asthma.

Rec. *Loock fani & experti* ℥ijs
Conf. Satureiæ ℥s
Cardamomi gr. vj
Cubebar. ℈s
Rad. Ireos
Angelicæ ā. ℈ijs
Baccar. Lauri ℥s
Sulphuris in aq. scabiosæ loti ℥ij
Cinamomi ℈iiij
Cum syrupo de glycyrrhizæ
F. Looch.

Decoctio ad Tussim & Asthma.

Recip. *Herb. Scabiosæ* Mj
Hyssopi
Satureiæ ā. Mß
Fol. Sennæ ℥vj
Polypod. quer. ℥ß
Passular. enucleat. ℥j
Rad. Glycyrrhizæ ℥ij
Sem. Fœniculi ℥js
Agarici albiß. ℈iiij
Zinzib. albi ℥s
Ligatur agar. cum Zingib. in petia, & decoq. in aq. comm. ℔ij
Vini lib. j. & mell. ℥iij
Vel ejus loco. Syrupi violac. ℥iij, *pro die altero, alternatim. Coq. ad tertiæ partis consumtionem, & in fine decoctionis add. Rad. Ireos conquass.* ℥j
Despumetur, cum albumine ovi clarificetur & F. apozema, alternis diebus ℥iiijs.

Rotulæ ad Asthma.

Recip. *Pinearum præp.* ℥ij
Rad. Ireos
Glycyrrhizæ rasæ ā. ℈ij

Traganth. ʒß
Sem. anisi ℈j
Fœniculi
Urticæ ã. ℈ß
Rad. Angel. ʒs
Cinamomi ℈ iiij
Storac. calamit. ℈ß
Sachari penid:
Candi ã. ʒjs

Cum aq. scabiosæ. vel aqua vitis albæ quæ appropriata dicitur ad hunc affectum, fiat Confectio in Rotulis.

S. Küchlein, ꝛc.

CONSILIVM XXXIV.
IN ASTHMATE PRO QUODAM EPISCOPO.

GEneroſus Nobilis, proceræ ſtaturæ, natus annos circiter triginta, exercitiis paucis aut ferè nullis utens, maximâque ex parte in ocio vitam tranſigens: temperamenti frigidi & humidi: parenchymate pulmonum raro, laxo & molli; conflictatur catharris craſſis, à capite ſenſim quidem ad veſperam arteriam, & inde ad bronchia pulmonum defluentibus, ibique lenteſcentibus, nonnunquam tamen tanto impetu & copia, ex improviſo (præſertim quando vel quietis vel ſomni cauſa decumbere tentat) tàm de die quàm de nocte irruentibus, ut omnes pulmonum meatus planè obſtrui: reſpiratioque anheloſo ſuſpirio ſuperveniente, planè auferri ſuffocatioque ſubſequi velle videatur. Quibus omnibus additur appendicis loco, medicorum qui hactenus conſulti ſunt, unanimem conſenſum eſſe, talem affectionem aſthma appellari.

Ex hiſtoria ad me miſſa planum eſt affectum, quo cum nobiliſs. vir conflictatur eſſe Aſthma, ſeu motum depravatum pulmonis, ſecundum elevationem & depreſſionem ſcilicet celeritatem & frequentiam in exſpirando & inſpirando, dependentem ex materia ſeu exeunte præter naturam mutato, pituitoſo, ex capite deſtillante: copiâ, craſſitie & viſciditate,

anguſtiam

anguſtiam in bronchiis pulmonum excitante talem, ut aëri, qui vitæ causâ pro eventatione ſcilicet cordis & arteriarum, & expulſione fuliginum attrahendus eſt, præcludatur via: ſæpè adeò arctè, vehementer & atrociter, ut nonnunquam ſuffocationis, inprimis quando decumbere incipit, periculum minetur. Quoniam autem motus iſte depravatus accidit ob anguſtiam in pulmonibus, idcircò neceſſe eſt de tribus capitibus diligentem inſtitui diſquiſitionem, ut nimirum fundamenta & indicationes curationis, non modò ritè & exquiſitè eliciantur: verum etiam ſic inſtituantur, ut nobiliſſimus vir ex uſu medicamentorum præſcribendorum manifeſtè deprehendat naturam morbi & cauſarum hujus, exquiſitè cognitam & omnia ſecundum artem & methodum debitè & convenienter inventa atque directa eſſe.

Primum igitur nonnihil dicendum eſt de viſcere, in quo affectus dominatur, nempe de pulmonibus ipſis. Deinde de cauſa continente, anguſtiam & obſtructionem efficiente, adeoque impeditam reſpirationem fovente. Tandem de materia, à qua affectus ſuam habet dependentiam in eſſe & conſervari.

DE PRIMO.

SAtis ex hiſtoria liquet, pulmones eſſe humidiores naturâ, frigidiores autem non ſolum naturâ, ſed etiam habitu. Cum enim defluxio pituitoſa longo tempore durarit: dubitandum non eſt à nativâ intemperie in tantam latitudinem frigiditatis deflexiſſe, quanto major eſt efficacia humoris frigidi continuo fluentis in alterando ſubjecto, in quo longo tempore commoratur. Unde quoniam parenchyma ipſorum eſt molle, rarum & laxum: non modo materiam tranſmiſſam facilè ſuſcipiunt, & obſtructionem in bronchiis admittunt; ſed & ipſum parenchyma & carnea ſubſtantia ex alimento ſeu ſanguine propter labefactatam in ipſis coctricem, crudo & in ſubſtantiam ipſorum non perfectè & debitè immutato & appoſito, ita repletur & inebriatur, ut planè permadeſcat, & gravius ponderoſiusque & ad perſpirationem & aëris tranſitum ad cor permittendo inhabilius ineptiusque fiat. Argumento eſt, quod præter difficultatem reſpirationis ex obſtructione bronchiorum factam, ſuffocationis periculum ſtatim exacerbari incipiat, atque vir nobiliſſimus, ſive de die ſive de nocte id tentet, ſe ſe lecto componit. Cujus ſanè alia cauſa ſtabilis & certa reddi non poteſt, niſi quod pulmones nobiliſſimo patiente in alterutrum latus decumbente ſe ſe mutuò comprimant & coarctent, quod magis accidit, quando pulmonum lobi ſeu carnes præter jam dictum frigidum & pituitoſum mucum in ſubſtantia ſua contentum, etiam defluxione

xione tenui â capite, (quod frequenter Aſtmaticis uſu venit) pluſculum gravantur. Tum enim exdextræ partis de cubitu lobi ſiniſtri dextris, aut contra ſiniſtri dextris inſtar ponderis incumbentes bronchia pulmonum (multâ viſcida & craſſa pituitâ ex deſtillatione ſatis ſuperque antea repleta) ità deprimant & coarctent, ut etiam aſperas arterias multò magis quam anteà anguſtent & occludant. Quo fit, ut hunc in modum non ſolum aëris tranſitus impediatur: verum etiam calor cordis effervescens, & fuligines auctæ, tanto impetu & anxietate exitum quærant: nobiliſſimus patiens decubitui ulteriori indulgere nequeat: ſed ut ſuffocationis periculum ac metum devitet, ſurgere vel erectus ſedere cogatur. Neque tamen propter copiam fuliginum collectarum & auctum in corde calorem hujusmodi ſitu liberiorem omnino reſpirationem ſemper percipit: ſed nonnunquam metum ſuffocationis tantum ſuſtinet, ut neque recto & elevato capite ſedens neque ſtans aëre tanto, quando pro expulſione dictarum fuliginum & reſpiratione eventationeque cordis opus eſt, propter impedimenta pituitoſa in bronchiis pulmonum liberè & ſufficienter inſpirando potiri poſſit. Quæ quidem difficultas tùm maximè exacerbatur, quando catharrus tenuis (cujus paulo ante memini) in tanta luctа ſuſpirioſæ anhelationis, & cerebrioris reſpirationis â capite tanquam à ſcaturigine, per calorem cordis & concitatum laborioſumque motum pulmonum, tanquam à cucurbitula attrahitur. Quod evidentius evadit iis, qui diligenter, dum talibus ægrotantibus aſſiſtunt, animadvertunt. Siquidem experimento deprehendunt, paroxyſmum ſuffocationis per circuitus & anticipantia intervalla ad horas aliquot motum ſiſtere, & viciſſim motu ex levi aliqua cauſâ externâ exacerbato, repetere: medicamentis etiam catharro ſiſtendo idoneis & aliis rebus externis ritè diſpoſitis & inſtitutis ſalubriter, nonnunquam intercipi & prohiberi.

Dicat hìc fortè aliquis, ſi ſic ſe res habeat, eaque vera periculi ſuffocationis cauſa ſit: quod cotidiè & ſingulis quidem noctibus, nobiliſſimo ægro decumbente tales paroxyſmos metuere oporteat. Hic ſi conſideret, quod manifeſtum ſit, catharrum à pulmonibus non ſubinde, continenter aut cotidiè attrahi: propterea quod pro victus ratione aeris conſtitutione & aliis cauſis externis, materia in pulmonibus majori vel minori copia coacervetur, atque ſic minus repleantur: exindeque eorum lobi minus graves ponderoſique & ad compreſſionem cauſandam inhabiliores ſint, facilè conquieſcet. Minus etiam locum habere hic poteſt ratio, quæ anheloſi ſuſpirii cauſa refertur, quod ſcilicet pituita magis nocturno quam diuturno tempore moveri ſoleat. Id enim ſi liquidò verum eſſet, de die nul-

nullus ſuffocationis paroxiſmus facilè metuendus foret : quod tamen aſthmate conflictati, nimis crebro experiundo refutare poſſunt, & nobiliſſimo patienti ſubinde accidere in hiſtoria commemoratum eſt.

DE SECUNDO.

QUoniam motus pulmonis depravatus eſt propter anguſtiam, idcircò neceſſe eſt, cauſam efficientem eamque continentem iſtius motus depravati eſſe anguſtiam, eamque ortam ab obſtructione, quæ accidit in bronchiis pulmonum : verum cum hæc anguſtia aliundè dependeat, nempe à materia pituitoſa eâque ſyncera (nulla enim fit mentio in hiſtoria alicujus qualitatis nonnaturalis) nihil etiam indicet utile, non opus eſt de anguſtia plura verba facere, ſed de materia & cauſa hujus : quod ſublatâ materiâ ceſſatura ſit anguſtia : & quod in conſideratione ſubjecti, videlicet pulmonum aliquoties efficientis cauſæ mentio facienda erat, adeoque ſatis ſuperque & quidem abundè de eâ ibi ſit diſſertum.

DE TERTIO.

MAteria autem quæ bronchia pulmonum obſtruendo morbum in via producit, & ſymptoma eſt in genere excrementi pituitoſi, conſideratur dupliciter : primùm quidem, quatenus alibi genita in pulmones decumbit : deindè quatenus in pulmonibus generatur. Hoc modo non producit aſthma : ſed morbum exaſperat & ſæviorem reddit, adeoque paroxyſmos ſuffocativos promovet : illo modo, cauſa eſt morbi materialis, à quâ auguſtia (motum pulmonum depravatum efficiens) dependet. Quatenus igitur aliundè in pulmones deſtillat : generatur hæc pituita in cerebro, labefactata ſcil. ejus alteratrice, primum ob intemperiem frigidam & humidam, eamque nativam, quemadmodum ex hiſtoria, quæ affirmat, temperamentum totius eſſe frigidum & humidum manifeſtò liquet : deindè propter externum errorem deſumptum â cauſâ internâ, nempe ab alimento pituitoſo, crudo & craſſo. Cum enim vitium primæ coctionis non emendetur in ſecunda, multoque minus in tertiâ : neceſſe eſt ventriculum, qui officina eſt pituitæ, cibos ingeſtos non probè concoquere, inde chylum crudum ab epate imbecillo in ſanguinem pituitoſum mutari : qui ſanguis deinceps cerebro objectus imbecillo, facit, ut actio ejus magis fruſtretur ; & pro bono alimento excrementum : illudque pro copia ſanguinis copioſum : quatenus autem ultimam coctionem ſuſtinet, craſſum generetur : tantaque, craſſius & copioſius, quantò magis hæ internæ cauſæ ab externis adjuvantur & foventur : nimirum quando lenti, crudi

& frigidi ſucci cibi, & potus craſſi ac turbidi copioſius abſque ordine & obſervatione temporis modi præparationis, promiſcue & ſine diſcrimine, & ſæpè non probè maſticati (quæ inter cæteras cauſas non ultima eſt) ingeruntur.

Quibus non minus adjumentum adferunt, ocium & intermiſſio exercitiorum: quod inde calor nativus ignavior ad agendum reddatur: ſomnus debito longior, evacuationes intermiſſæ, excrementorum negligens excretio, & maximè aër frigidus ac humidus, auſtrinus, aut ex auſtro in aquilonem repentè mutatus, cæteræque res neceſſariò occurrentes. Accedit augendæ pituitæ in cerebro & hoc, quod vitio ventriculi depravatè coquentis maxima copia vaporum crudorum continuò ſurſum feratur, ibique collecta & in humores verſa, excrementum pituitoſum augeat, & deinceps expultricem nonnunquam copia, interdum pro conditione ingeſtorum, qualitate ad excernendum ſtimulet, & catharrum ad ſubito & confertim irruendum exuſcitet & præcipitet. Vaporibus ſuccedunt flatus, qui ex errore aliquo externo in victu ſæpè hypochondria tendunt, & pulmones adeò comprimunt, ut malum quaſi ex improviſo in aſthma terrificum & ſuffocatorium degeneret. Non minus etiam intemperiem cerebri in hoc nobiliſſimo viro fovere & expultricem irritare puto, quod aerem ſive calidus ſive frigidus is ſit, à capite non uſque adeò diligenter arceat. Solent enim in aulis viventes frequenter capita nudare, nec eam diligentiam, quæ à catharroſis requiritur ſemper adhibere: undè aëre frigido ſubſtantiam cerebri efficaciter alterante & quaſi comprimente, facilè cogitari poteſt, multos paroxyſmos periculoſos ab hac cauſa frequenter commoveri.

Cæterum hunc in modum genita & à capite partim tranſmiſſa, partim propter declivem ſitum & calorem cordis ac pulmonum, ut ſupra relatum eſt, attracta ruit per cava ſpacia choani & infundibili ad foramen palati & ſecundum latera aſperæ arteriæ ad ipſos pulmones & obſtruit leves ipſorum arterias, ipſaque bronchia. In quibus cum naturâ ſint molles, & ad expellendum debiliores, moram trahit, & poſtea calore tum pulmonum ex motu, tum cordis ob prohibitam ex obſtructione aëris frigidi attractionem aucto, tenuem & ſubtilem portionem diſſipante, lentorem acquirit talem, qui tanto majorem difficultatem excretionis, & conſequenter inſpirationis & exſpirationis producit, quantò viſciditas iſta eſt pertinacior, & ſic pituita obſtruens difficilius à bronchiis pulmonum liberari & excerni poteſt.

Ex qui-

Ex quibus omnibus manifeſtum eſt pituitam craſſam à cerebro ex alimento ob vitia ventriculi, epatis, ac nonnullas cauſas externas, pituitoſo, diminutè conquente genitam deſtillare ad pulmones (& naturâ & ex diuturnitate fluxionis ſuſceptæ imbecillos) & in illis ob calorem tum cordis, tum pulmonum ex metu crebrioris reſpirationis cauſatum, viſcidam & pertinaciter adhærentem, parere anguſtiam & depravatum motum pulmonum, qui vitæ periculum, interventu ablatæ reſpirationis, aliquando afferre poſſit.

Hiſce igitur ut maturè occurratur neceſſe eſt, primum, ut totum corpus à ſaburrâ pituitoſa liberetur, deinde intemperies capitis ſiccantibus & calefacientibus emendetur: Tertiò pituita quæ à capite ad pulmones deſtillat, derivando & revellendo intercipiatur. Quartò materia pituitoſa, quæ in pulmones fluxit, incidentibus, attenuantibus, detergentibus & expectorantibus educatur. Quintò virtus & tonus pulmonum (cum virtute totius) corroborantibus confirmetur. Etſi autem morbus eſt vehemens, quod non modo caput, utpote membrum principale, ſed etiam pulmones tanquam inſtrumentum reſpirationis, cujus actio ad vitæ conſervationem eſt neceſſaria, maximopere ſint læſa, adſit etiam copia pituitæ craſſæ & viſcidæ, nonnunquam magno impetu ruentis: difficultas non contemnenda ſeſe offerre videatur: num ſcil. curando tam diuturnum pertinax & magnum malum ſuperari: ſcopique commemorati expleri perfecteque abſolvi poſſint: attamen ſi opponamus virtutem nobiliſſimi patientis, quæ ſatis eſt robuſta, & ætatem, in qua calor eſt vegetus, & ad concoquendum materiam morbi maximè potens & efficax: tandem etiam promptitudinem nobiliſſimi viri ad uſurpanda remedia & ad toleranda auxilia habilitatem: non video, cur de ſucceſſu medicamentorum uſurpandorum ſalubri dubitare, non potius optima quæque ſperare debeamus.

Quod verò ad remedia attinet, ſunt illa in triplici ordine: quædam enim referentur ad univerſum corpus, quædam ad partes, ſcil. caput & pulmones: nonnulla verò ad inſultum horrificum, quando ſcil. ſuffocationis periculum imminet.

Ad univerſum quod attinet, neque ſcarificationem, neque venæ ſectionem in præſenti caſu plurimum adjumenti ferre poſſe arbitror: quod habitus corporis in nobiliſſimo patiente ſit frigidior & humidior, venæque cacochymia pituitoſâ abundent.

Cauteria maximâ ex parte ſubcutanearum defluxionum materiam fructuosè vacuare multipliciter & ſæpe expertus ſum: excrementum verò cerebri rarò ſalubriter expurgare deprehendi. Scio Hippocrati, Rhaſis

Haliabbathi, Meſueo hos ſecutis, Tralliano, Herculano & Montagnanæ, admoventibus cauterium ſuturæ coronali, ut affluens copioſius, ſive alimentum ſive excrementum evacuando minuatur, Galenum 9. de uſu part. contradicere, & potius per alias vias, quas natura expurgando cerebro deſtinavit, materiam pituitoſam ducendam & evacuandam, & revellentibus atque divertentibus medicamentis intercipiendam: capiti verò, ut parti nobili, maximeque ſenſibili, jam acerbo dolore, qui uſtione excitatur, parcendum eſſe: & aſſentirer Galeno ſimpliciter, niſi defluxio in præſenti caſu eſſet nimis atrox & periculoſa. Quare ſi neceſſitas urgere videretur, nec medicamentis id, quod ſolicitè ſperamus, proficeretur; non diffiderim ſupra ſuturam coronalem cauterium efficaciter & fructuosè, ut ad ſatis longum tempus fluat, applici tum iri. In inſultu ſuffocationis cucurbitulæ ſiccæ, ligaturæ & frictiones maximum fructum adferre experientia multiplex edocuit. Præter chirurgica auxilia opus eſt, prius totum corpus à materia pituitoſa, quâ totus habitus venoſus ſcatet, liberum reddere: quod quidem vel fieri debet antecedente præparatione, vel eâ intermiſsâ, mox inſtitutâ evacuatione. Non volo hîc aliorum medicorum rationibus adverſari, ſed hoc ſaltem monere; metuendum ſcil. eſſe, ſi multâ coctione materiæ, ſub initium curationis uti velimus, ne materiam tenuatam præcipitemus: & paroxyſmum ſuffocativum exuſcitemus. Vidi enim aliquoties materiam talibus medicamentis à quibusdam Medicis commotam, ſummo impetu ruinam in pulmones præcipitaſſe. Quare ſecurius futurum puto, ſi mox materia etiam electivè purgantibus, ut per pilulas cochias, de hierâ cum agar. vel electuar. diaphœnicon. aut aliquâ potiunculâ ex Turbith, agarico & foliis ſenæ factâ commoveatur: poſteà tali ſyrupo, de quo ℥iij aut circiter, pro bonâ tolerantiâ cotidiè, aut alternis diebus exhiberi poſſent,

Recip. *Rad. Cichorii* ℥j
Pimpinell.
Tuſſilag.
Gentianæ
Elenii
Angelicæ
Fœniculi ā. ℥ß
Iridis ℥vj
Glycyrrhizæ ℥x
Sem. cartham. conquaſſ. ℥j
Citri ℥iij

Poly-

Polipodii ℥j
Aniſi ℥j
Aquilegiæ ℥ijs
Urticæ ℥js
Fœnugræci ℥ß
Paſſular enucleat. ℥j
Fujubar
Sebeſten ā. n. viij
Caricar. ping. n. v.
Fol. tuſſi laginis
Hyſſopi
Botyros
Pimpinellæ Ital.
Scabioſæ
Praſſij ā. Mj
Thimi pjs
Herbar. capill. ā. Mß
Cichor. Mj
Flor. Stœchad. Arab.
Anthos
Meliſſæ ā. pj
Coq. omnia in ſ. q. aquæ pro ℔ij *in quibus colatis iterum coquantur ut decet,*
Turbith. opt. ℥ijs
Zinzib. ℈iiij
Sub finem addendo, ut ebulliant
Fol. Sennæ ſine Stip. ℥ij
Epithym. Cret. ℥j
Stent in infuſ. per 3. horas, & colentur ſine expreſſione. In colatura ferve facta iterum infunde per noctem agarici trociſcati ℥v. *& ſi forte opus ſit ratione bilis Rhabarb. opt.* ℥j *ſpicæ odorat.* ℈j. *Expreſ. adde Syrupi de hyſſopo, de ſucco cardui bened.*
De marrhub. alb.
Oxymel. ſquillit. ā. ℥js
Sachari q. s.

F. Syrupus coctus ad mediocrem consistentiam. Possunt autem cuivis dosi, ne ventriculus flatulentus offendatur, duæ vel tres guttulæ vel Ol. anisi, vel macis, aut nucis guttulæ vel similis facultatis affundi. Soleo ante usum hujusmodi Syrupi statim post primam evacuationem per pilulas factam, sequentem sacculum vel in vino vel in cerevisia ita per noctem infundere, ut quatuor aut quinque digitos superemineat: postea expressione, ut decet, factâ singulis prandiis haustum satis magnum defundere, & ubi prandio mediocriter peracto potus desideratur, primum haustum præbere, quo facto jubeo vel vini vel cerevisiæ haustulum superbibere, ut ingratus sapor evanescat: posteà prandium ut decet peragere. Possum affirmare in tali casu ad evacuandam nullam occasionem efficaciorem mihi datam esse, nec felicius quicquam successisse. Cum enim in Asthmaticis inferior venter flatibus & cruditatibus undiquaque sit refertus: mirum dictu est, quantum harum, & pituitæ in membris nutritoriis diu latitantis & retentæ, felicissimè & cum summa tolerantia patientis sit excrementum: adeò ut non solum cæteris medicamentorum purgantium modis prætulerim: sed etiam sæpè sub cœnam usum ejus, ut scil. materiam deorsum magis promoverem, flatúque educendo cœrcerem imperaverim. Est autem materia sacculi talis.

Recip. *Rad. Cichorij* ℥vj
Gentianæ
Angelicæ
Pimpinellæ ā. ℥ß
Glycyrrhizæ ℥iij
Sem. carthami ℥vj
Aquileg. ℥ij
Card. Mariæ ℥j
Fol. Sennæ ℥ij
Epithym. Cret. ℥j
Agar. trociscati ℥vj
Rhabarbari (si opus sit) ℥j
Spicæ gr. viij
Fol. Tussilag.
Marrhub. alb.
Hyssopi
Card. bened.
Scabiosæ
Botryos ā. pjs

Beton. Mj
Flor. Stœchard. arab.
Ambos ã. pjs

Pulta omnia ligentur in sacculo.

Cum autem materia ex alto trahenda sit, non incommodè accipiuntur *Turbith. ʒij*
& Znzib. ℈j

etiam pulveri sata ea in sacculo ligata: primum coquuntur vel in cerevisia, vel vino: & postea refrigerata affundantur vel vino vel cerevisiæ prioris sacci & cotidiè exprimantur. Priori autem biduo, dum æger ex sacculis bibat, consuevi tantum potus affundere, quantum defusum erat: deinceps verò nihil, donec totum ebiberent. Hunc in modum materiâ mediocriter evacuatâ, iterum per pillulas satis fortes existimarim satis commodè materiam electivè evacuari: de quibus non opus est prolixius monere, cum paulò antea dixerim.

Verùm cum morbus sit longus, & non facilè cedat remediis: habitus etiam venarum, haud dubiè, multo sero pituitoso abundet, non opinor magis quicquam ex usu nobilissimi patientis futurum esse; quam si ulteriori evacuationi materia prius adæquetur & ità coquatur, ut & exquisitius totus habitus venarum à pituita redundante purgari, & integritas temperamenti, quoad ejus fieri potest, restitui possit. Fieri autem coctio poterit, per medicamenta ea, quæ non solum concoquendi, attenuandi, incidendi & detergendi facultate prædita sunt: sed etiam per ea, quæ materiam per sudorem dissipandi & mediocriter exiccandi vim obtinent, & pectori appropriata sunt: quale est sequens decoctum, cui lignum Guaiacum causâ exiccationis magno successu admiscetur.

Recip. *Rad. Cichorii ℥j*
Irid. Illyr. ʒvj
Pimpinellæ ʒv
Gentianæ
Aristolochiæ rot. ã. ʒij
Polypodii ʒvj
Herb. Pulmonar.
Scabiosæ
Card. Bened.
Marrhub. alb.
Hyssopi
Betonicæ ã. Mj

Ligni

Ligni Guaiaci limâ triti ʒiiij
Paſſular. Corinth.
Iujub. ā. ʒj
Sem. fœnugræci ʒß
Aquilegiæ ʒij
Coq. in ℔ij aq. Cichorii & lib. js aq. betonicæ, & ℔j aq. tuſſilag ad medietatem lento igne. Colaturæ adde
Syr. de Hyſſopo ʒiij
De ſucco Cardui bened. ʒij
Miſ. f. potio. de quo dentur ʒv pro vice bis de die.

Exhibent nonnulli Medici lignum Saſſafras decoctum cum rad polypod. ex juſculo carnium vel galli antiqui, cum carminantibus, ſicut deſcribit Meſu es : cujus uſus jam dicto decocto inſtar ſuccedanii eſſet. Sunt nonnulli ægrotantes eâ temperamenti proprietate præditi, ut à potionibus omninò abhorreant; iis prodeſſe ſolitus plurimum pulvis ex juſculo carnium, vel ex decocto hordei ex brodio pulli facto, & croco aromatiſato, ad ʒj pondus, manè & veſperi loco digeſtivi exhibitus.

Rec. *Rad. Glyzirrhizæ ℈iij*
Gentianæ
Ariſtoloch. rot.
Irid. Illyr.
Enulæ ā. ℈j
Pulmon. vulp. præp. ʒjs
Fol. Hyſſopi
Marrubii ſicc. ā. ʒß
Sem. Pæoniæ
Fœniculi
Aniſi ā. ℈j
Aquileg. ʒjs
Cinamomi acuti ʒij
Croci orientat. ℈s
Spec. Diaireos ſimpl. ʒs
Salomon. ℈j
Sacchari candi ʒs

Poſt hæc ſyrupus ſupra ſcriptus, nodulis prius uſurpatis, exhiberi, & tandem electiva evacuatio per pilluļas fortiores ſubjungi: denique univerſo

verſo corpori; partibusque ſingulis confirmandis ʒj Theriacæ veteris cum ℈j Spec. Diatrag. frigidi exhiberi poſſet.

Univerſi hunc in modum ratione habitâ, capitis robur exuſcitari, & materia in pulmones illapſa talibus medicamentis attenuari, extergi & per tuſſim expelli tutiſſimè videtur. Sunt autem primum Tabulæ ſequentes, quarum de die ſæpè duæ vel tres, ut ſenſim liqueſcant, in ore tenendæ.

Recip. *Extracti Irid. Illyr. gr. xij*
Ext. glycirrhizæ gr. vij
Sem. melon. excort. ℈j
Species. diatrag. frig. ℈ij
Ol. nuc. moſchat. deſtill. gr. vj
Sachari albiſſ. ſolut. in aq.
Scabioſ. & cinamom. ℥ij
F. confect. in rotulis.

Deindè non minoris efficaciæ eſt Looh ſequens, ſi frequenter portio nucis avellanæ ore excepta paulatim liqueſcere, & per tracheam defluere ſinat.

Recip. *Looch ſani & experti*
De pulmone vulpis
De pino ā. ℥ß
Enulæ condit. contuſæ & humectatæ aq. card. bened. ℥ij
Spec. diatreos ſimpl. ʒj
Sem. fœniculi
Aniſi ā. ℈ß
Aquilegiæ ʒj
Glycirrhizæ ℈ß

Cum Syrupo de hyſſopo q. ſ. F. Looch liquidum. Quando autem materia pertinaciter hæret, Looch tale ſæpè plurimum profuit.

Recip. *Looch de pulm. vulpis,*
ſani & experti
De pino ā. ℥ij
Pul. enulæ
Ireos
Gentianæ ā. ℈ß
Cum ſyr. violar. & de hyſſopo a. q. ſ.
F. Mixtura.

Commendant Itali & Galli Looch ex radice dracunculi, ari & gentianæ cum amigdalis & melle factum: item illud quod ex Therebinthina cum melle, sacharo, aut butyro recenti paratur. Mesueus utitur Looch ex squilla, quod crassam & lentam pituitam non solum ex bronchiis, sed etiam ex parenchymate pulmonum potenter liberare affirmat.

Electuarium diabutyrum ab Italis vocatum, ut maximi à multis fit, ità etiam mirificè pituitosos humores ex pectore liberare multoties magno successu vidi: hisce annumerari potest oleum sulphuris therebinthinatum *ȝs*, quæ modò retulimus, admistum, aut nonnunquam ad guttulas *x.* ex cerevisia bibitum.

Quibus eclegmata talia displicent, *ȝs* syrupus sequens frequenter exhiberi potest ad ʒß vel ʒij vel circiter.

Recip. *Extract. card. bened.*
Scabiosæ ā. ʒß
Extr. hordei gr. vj
Glyzyrrhizæ gr. v.
Sacharì albiß. ʒij *soluti in aq.*
Scabiosæ.
Quibus adde Syrup. de hyssopo ʒj
De prassio
De jujubis ā. ʒs
Aq. Cinamomi ʒj

Mis. Efficacissimum est remedium ad reserandos obstructos pulmonum meatus, & liberiorem respirationem promovendam. Et cum sitis propter crebriorem respirationem vehementer urgeat, illi demulcendæ prodest sæpè exhibere cochlear unum vel alterum ex aqua sequenti.

Rec. *Rad. Enulæ conditæ* ʒjs
Cort. citri,
Arantior. ā. ʒß

Incisa contundantur in mortario, posteà affusa aqua card. bened. ℔j scabiosæ ʒiij. Colentur fortiter exprimendo: aquæ claræ adde aq. cinamomi ʒj. Non experientur tantum sitim sedare, sed etiam liberiorem aëris frigidi attractionem & pituitæ excretionem promovere.

Decoctum hordei ex brodio pulli & glyzirriza cum croco arimatisato similiter anhelitum liberiorem reddit & sitim sedat. Eadem intentio promovetur etiam medicamentis forinsecus admotis, quibus os pectoris inungitur, ut nimirum materia in pulmonibus facilius, libereretur & excernatur; quale est unguentum sequens:

Recip.

Recip. *Ol. amigd. dul.*
De croco
Cheirin. ā. ʒiij
Pingued. cap. ʒjs
Pul. iridis
Hyssopi
Enulæ ā. ʒß
Croci gr. v.
Ceræparum. Miſ. f. liniment.

Plurimum Aſthmaticis emolumenti adferre vidi, ad expectorandam materiam pituitoſam tale cataplaſma.

Recip. *Caricar. ping.*
Dactylor. ā. ʒj
Herb. malvæ
Bismalvæ
Flor. melilot.
Chamomel. ā. Mj
Farinæ lini
Fænugræci ā. ʒj
Rad. malvæ
Altheæ
Lilior. alb. ā. ʒj
Herb. Hyssopi
Marrhub. albi
Pulegij
Scabioſæ
Tuſſilaginis ā. Mj
Rad. ari ʒiij

Decoquantur ad molliciem, poſtea adde ſtercoris columbini. ʒj, pul. ſem. fænugræci ʒj pingued. anatis, gallinæ ā. q. s. ad ſufficientem pinguitudinem, f. Cataplaſma molle, applicandum pectori.

Sunt qui ex rapis exiccatis & in aq. card. bened. coctis & contuſis cum pulvere hyſſopi & pinguedine gallinæ cataplaſma factum maximo & laudabili ſucceſſu admovent. Præter hæc etiam opus erat medicamentis, quæ virtutem cerebri & pulmonum peculiariter determinentem adjuvarent, proportione ſcil. miſtionis formarum elementorum.

Verum cum talia iis medicamentis, quæ hactenus uſurpanda præſcripta ſunt, ſemper admiſcere oportuerit: ſupervacaneum eſſet, de iis peculiarem ſermonem inſtituere,

De catharri à capite diverſione & revulſione nihil arbitror dicendum, ſuppono enim antea facta eſſe à Medicis præſentibus: & poſſet uſus Theriacæ ſupra conſignatæ frequenter repeti, & ex oleo nuc moſc. deſtillato & ſpeciebus roſatæ novellæ, item diamoſchi dulcis, & diambræ tabulæ continuari, mirificè utiles, quales ſunt ſequentes:

Recip. *Spec. Diambræ*
Diamoſchi dul.
Aromat. roſ. ā. ʒß
Diatrag. frigid. ℈ij
Margarit. præparat. ℈j
Sach. cand. albiß. ſoluti in aq. ciſchorii, tuſſilag. & beton. ʒiiij
F. Confect. in rotulis.

Extrinſecus convenient ſacculi ſive cucuphæ & pulveres bregmati inſperſi, & odorata, item capitis lotiones, quæ omnia abundè facta nequaquam ambigo.

Accedo ad ultimum caput, nempe ad ea medicamenta, quæ paroxyſmum impediunt, leniendo, & alvum apertam retinendo, materiam in pectore detergendo, & per urinam blandè & moderatè ducendo quales ſunt pillulæ ex therebinthina & hyſſopo concinnatæ ad pondus ʒij exhibitæ.

Parantur autem hunc in modum:

Rec. *Therebinthinæ Cypriæ, diligenter lotæ ex aq. hyſſopi* ʒj *Ebulliant affuſa aqua hyſſopi* ℔j *in vaſe vitreo mundo ad conſumtionem aquæ, poſtea infunde in vas frigidum repletum aq. hyſſopi frigida; & cum incepit aqua tepefieri, manibus probè malaxetur therebinthina, add. rad. Ireos pulveriſ.* ʒj *ſubinde manus immittendo in aq. frigidam hyſopi, fiantque pillulæ ad formam ticerum rubeorum.*

Cui intentioni plurimum proſunt clyſteres ante cœnam frequenter uſurpari.

Quando autem omnibus ritè hunc in modum peractis, nihilominus ſuffocatio nobiliſſimo patienti moleſtiam faceſſit: ad duo reſpiciendum eſſe ſupra monui, nempe ad calorem in pulmonibus, ex lobis ipſorum (dum nobiliſſimus patiens decumbit) mutuò ſibi incumbentibus & expulſioni fuliginum, aërisque attractioni viàm præcludentibus exortum, & materiam pituitoſam, crudam ac tenuem attrahentem: deinde ad materiam in bronchiis adeoque parenchymate pulmonum contentam. Illud quando fit requirit medicamenta humectantia partim & refrigerantia atque adſtringentia ſiſtentiaque affluxum materiæ tenuis, Qualia ſunt ſpiritus ſulphuris

phuris acidus per campanam factus, mixtus cum aqua fontana. Infunduntur autem tot guttulæ, quot sufficiant cyatho uni aquæ fontis, ut manifestum acorem præ se ferat: & sæpe exhibetur cochleare unum: sanctè affirmare possum, me, cum primum viderem exhiberi, quasi obstupuisse. Nam statim rediit liberior respiratio: & paroxismus non modo infrequentius reiterebatur, sed etiam quotiescunque repetere velle advertebatur hoc remedio compescebatur: tantò autem citius impetum humoris tenuis refrenat, quantò aqua magis ex isto spiritu est acida. Præstat item rhob ex berber. ad quantitatem cerasi paulatim deglutitum.

Non minùs est efficax, quam ex spiritu sulphuris medicamentum. Veteres saccharum squilliticum salubérrimè commendant: nam & ratione aceti catharrus sistitur & materia in cannis pulmonum inciditur, attenuatur & detergitur, & aëri transitus paratur. Vidi aliquando virum magni nominis ad decem horas, asthmatico paroxismo conflictari, ità ut planè de vita desperaretur: cui cum fortè ab astantibus mulierculis offerreretur spongiola in aceto rutaceo intincta, ut vires colligeret, subitò fluxus interceptus, & ità paroxysmus quasi miraculo quodam sedatus est.

Hoc verò cum accidit, nempè quando paroxysmus asthmaticus ex pituita pertinaciter hærente & aëris inspirationem efficaciter impediente, oritur, necesse est medicamentis validè aperientibus, materiam dissipantibus & discutientibus uti: tale est sequens remedium de quo frequenter exhibentur cochlearia duo: potenter dilatat pectus & respirationem juvat.

Recip. *Extracti cardui bened.* ʒß
Sachari albiß. soluti in aq. scabiosa ʒjs
Syr. de hyssopo ʒjs
De prassio ʒß
Aq. cinamomi ʒß
Misce.

Si extractum gentianæ veræ in parato esset, similiter solvi & exhiberi posset, non minori successu. Quod si neque ratione paroxysmus debellari posse videatur: pro panacæa erit sequens potiuncula in duas partes divisa & exhibita.

Rec. *Rad. fœniculi*
Asari
Iridis Illyr. ā. ʒiij
Glyzyrrhizæ rasæ ʒij
Coq. in aq. fontis ad caussam tertiæ partis Colaturæ Rec. ʒviij, *in quibus dissolve, Ammoniaci* ʒj, *oxymel. compes.* ʒß. *Syr. de prasio* ʒij. *Misce.*

Vidi aquam ex floribus raporum cum croco & pauco moſcho mi tam miraculosè Aſthmaticis reſtituere reſpirationem liberam.

Nonnulli accipiunt Ammoniaci ʒjs. Malaxat. addantur pulveres gl cyrrhizæ & ſachari penidii q. ſ. formantque pillulas n. xx. ad deglutien eodem fine quatuor vel quinque exhibent.

Extremum & nunquam fallens habetur potiuncula ſubſequens

Recip. *Ammoniaci ʒjs*
Aq. hyſſopi ʒiiij
Vini rhevani ʒij
Miſce ut decet

Tantâ efficaciâ à ſuffocatione liberat, ut præclarius remedium n viderim.

Accedo ad victus rationem, quæ virtutem ægri & robur naturæ conſervationem, & morbi profligationem non minus quam medicame ta omnia procurare poteſt: adeò quidem, ut non fruſtrà ab Arctæo ctum ſit, turpem calamitatem eſſe victus rationem in morborum magn rum & longorum curatione negligere.

Etſi autem non dubitem nobiliſſimum ægrotantem de ſubſtanti qualitate & quantitate ciborum, ordine & tempore abundè commor fieri, ut planè actum agere vel videri poſſim: tamen hoc adjiciendu putavi, quod pluralitas ferculorum, in hoc caſu maximum momentu obtineat ad paroxyſmum terrificum cauſandum: quemadmoduu & co meſſationes, quæ in multam noctem extenduntur.

Contrà verò abſtinentia à cibo & potu ſub noctem, ſecuritatem paroxyſmi interceptionem certam policetur.

Cereviſias etiam nobiliſſimum patientem bibere, puto limpidas n nimis refrigerantes, qualis eſt Einbeccenſis, nec nimis etiam caput plentes & turbidas.

Vinum ſit recens & ſubdulce.

Si poſſet hydromelite Litvanico potiri, eſſet non modò potus co venientiſſimus, verum etiam medicamentoſus, & concoctioni vent culi & emendandæ cacochymiæ pituitoſæ utiliſſimus. Quod ſi Litva cum hydromel præſtò eſſe non poſſet, fieri poterit ex aquâ mulſâ, cu capillorum. Veneris, hyſſopi, thymi, cardui benedicti, glycyrrhizæ paſſularum decoctis.

De reliquis rebus non naturalibus nihil addam, niſi ut nobili mus patiens paluſtria & ædes aquis undiquaque circundatas aut vite

ut aërem ſuffimigiis calefacientibus & ſiccantibus maximâ curâ alte-
re ſtudeat.

Quibus omnibus miſericors Deus pro clementiâ ſuâ feliciſſimum lar-
atur ſucceſſum. Quod ut fiat, toto pectore oro.

CONSILIVM XXXV.

N PERIPNEUMONIA, ET INCI-PIENTE TARTARO PULMONUM.

MOrbus tuus, Illuſtris N. N. eſt itio ad Tartaream pulmonum *διαθεσιν*.

Materia hæc pulmonum, è capite illac depluit. In caput ea exſpirat è ventriculo, cujus orificium ſuperius (ita cant) poſt aſſumtum cibum nequaquam clauditur.

Præſentes tui Medici aulici vehementer occupati, in regione pulmom undiquaque fovendâ, ungendâ fricandâ. Sed (ut dicam quod res, *ὁ δόλος καὶ ἀπάτης*) nil quicquam ſolennitatibus iisdem proficient.

Hoc enim pacto, vaſa pectoris dilatantur, frictiones & linimenta loroſa major ſequitur affluxus, ſicque copioſior materia aliundè illuc erſitur, eidemque aliundè accerſitæ via panditur, feneſtræ aperiuntur. id ergò quicquid eſt, pro tempore miſſum fiat. Quin potius de orio ventriculi tenaciter repagulando ſint ſoliciti.

De nocte nihilominus lambitiva, quibus momenta quædam auri poilis immixta ſint, ſalubriter offerentur.

Caput quoque ſequenti ſapone quandoque demulceatur.

Recip. *Sapon. Venet. opt.* ℥ij℈
Agarici ℥j*s*
Irid. florent. odoratiß.
Caryophyllor. ā. ℈ij
Ol. majoran. gr. vj
Spicæ gr. ij

Inde duplici vaſe, ſine empyreumate fiat ſapo cephalicus.

CON-

CONSILIVM XXXVI.
IN TUSSI ET SANGUINIS SCREATU.

NObiliſſimus Dominus, poſtquam ex febri maligna laboraſſet, incidit in tuſſim cum ſcreatu ſanguinis quandoque rubri, quandoque nigricantis & grumeſcentis.

Si in pectore colligitur ſanguis, fit id aut per ἀλιπήδησιν tranſudationem: aut per ἀναῤῥῆξιν oſculorum venarum aut vaſorum reſerationem, aut per ἄλυσιν ſeu ſolutionem unitatis.

Sed neque tanta eſt in hoc corpore vel ſanguinis tenuitas, vel tunicarum in venis raritas, ut ἀλιπήδησις habeat locum: neque vel interna vel externæ cauſæ præceſſerunt, ut cibi vel medicamenta acria aut calor balnei &c. quæ vaſa reſerare atque aperire potuerint. Nam vinum quo utitur, præterquam quod familiare ei eſt, non adeò eſt potens, u ἀναῤῥῆξιν inducere queat. Quid? quod maximâ ex parce data ſint medicamenta contrariis prædita viribus, emplaſtica nempe & adſtringentia.

Quod ſi ἄλυσις facta eſſet vaſis alicujus & ſoluta unitas, neceſſe eſſet fieri propter ἀλλέβεσιν eroſâ venâ arteriâve, aut propter ῥῆξιν rupto aliquo vaſe.

Eroſionem nullam ſubeſſe ex eo colligo, quod ſua dominatio non conqueritur de ulla qualitate acri vel ſalſa eorum quæ rejiciuntur; à qu erodi vas poſſet.

Nihil autem veriſimilius videtur eſſe, quàm continua illa in vehementi tuſſi, ruptum eſſe vas aliquod, ê quo ſanguis ille effluxerit & i grumum concrevit.

Verum enimverò, quo minus hanc quoque adeſſe ſtatuam, mo veor primum paucitate ſanguinis excreti; quem quidem multò majo cum copia atque etiam impetu in iſta diuturnitate & vehementia tuſſis vena rupta ejici neceſſe eſſet. Atqui, inquiet aliquis, effluit quidem ſanguis ê vena rupta, ſed detinetur in thorace, neque propter confo mationis defectum excerni poteſt. Ego verò, etſi concedatur fieri poſſ quod dicitur, de quo valdè dubito, non video tamen quomodo col lecto copioſo ſanguine, ſive in thoracis muſculis, ſive capitate pecto ris, vel non ſtatim ſuccedat tumor, dolor, inflammatio, febris, ve tuſſis tam poſſet eſſe mitis, ut non niſi rarioribus intervallis nobiliſſ. do

minun

minum infestet. Facit huc, quod sanguis rejectus non uno semper colore conspicitur.

Concludo, igitur sanguinis sputum non per πρωτοπάθειαν ἢ ἰδιοπάθειαν, hoc est, morbum aliquem in vasis pectoris, sed potius cum pituita ex capite destillare.

CURATIO.

1. Respiciendus Catarrhus.

2. Abstergenda in pectore materia, & studendum ne grumi in pectore putrescant: & in piis abientes vicinas partes exulcerent.

3. Uno oculo ad hypochindiacum malum respiciendum, ne viscerum obstructiones augeantur, vel flatus cumulentur. Hujus autem curatio alterius est deliberationis,

Explebuntur hi scopi: Venæ sectione in sinistro brachio, potione leniente & abstergente cum levi adstrictione, vel in forma solida aut elegmatis aut lupinis.

Pro liene electuarium ex Chalybe.

Pro catharro & sanguinis spreatu, syrupus ex si liquis vel diacodion Montani, vel rotulæ sequentes:

Recip. *Spec. diatrag. frig.*
Diapenid.
Diaireos
Sem. 4. frigid. major. ā. ℥ß
Sem. papaver. albi
Urtica ā. ℥js
Succi glycirrhizæ
Rad. Enulæ
Pulmon. vulp. ā. ℥j
Sachar. alb. q. s. cum aq. scabiosæ dissol. f. Rotulæ.

CONSILIVM XXXVII.

IN TUBERCULO CRUDO, ET SANGUINIS SPUTO.

PRiusquam de hoc casu meum exponam judicium, candidè, imò ad verbum, ea adscribam, quæ de ægri statu Medici ægro huic nostro omestici, singulatim retulerunt.

Sic ergò ad verbum Relatio:

„ Coqueritur Dominus NN. de difficultate Anhelitus, maximè ſi
„ concitatiore greſſu longiuſculum excurrit. Tantum autem illi faceſſit
„ negotii, ut quamprimum conſidere cogatur, aut ſi ſcalas paulò altiores
„ aſcenderit, proximis inniti apertis feneſtris, liberiorem auram hauri-
„ vendi & capiandi gratiâ: quibus inordinatè tamen, ſuccedit improviſa
„ & inopinata φλόγωσις aut calor febrilis. Omnium verò partium ex-
„ ternarum totius corporis extenuans macies, ſuum ſibi pectus vacuum
„ videri refert, crebrioribus eſt obnoxius deſtillationibus, à capite ad
„ gulam delambentibus ſubſalſis. Unde frequens tuſſis, absque tamen
„ ullius, vel ſaltem cum pauci admodum ſputi ejectione. Elapſo qui-
„ dem vere, & jam inſtante autumno, tuſſis adeò exacerbabatur, ut &
„ ſub noctem ingeſtum in cœnâ cibum revomeret, & rubicundi ſangui-
„ nis ſpumoſi, quantum binarum manuum volis contineri poteſt, reji-
„ ceret. Hinc ſuccedit ἀνορεξία καὶ ἀσθενία, ſomnus irrequietus, laſſi-
„ tudo aut potius imbecillitas omnium partium, cum ſublevi lypothymia.

„ A purgantibus abſtinemus, metu colliquationis virium, niſi, quod
„ crebrius uſu venire ſolet, alvus durior evadet, tunc enim enemate in-
„ duratas & aduſtas feces educimus, de jure galli non ſaliti, ſyrupo vio-
„ laceo ſolutivo, ſaccaro Thomæo, diaſebeſten cum diagridio & vitello
„ ovi parato. Singulis diebus manè jus pulli cum ſacco betonicæ, ci-
„ chorii & Endiviæ propinamus, vel in eodem nodulum ex radicibus
„ ſcabioſæ, floribus Pœoniæ, margaritis & corallis rubeis, atque ejus ge-
„ neris aliis, confectum aliquantulum maceratum & expreſſum infun-
„ dimus. Loch de portulaca, de caulibus, cum ſyrupo de praſſio, ad
„ pectus conſolidandum exhibemus, quod & optimè fert. Ex ſiliquis
„ etiam dulcibus, & aliis appropriatis eclegma conficimus, additis aliis
„ corroborantibus, variâ medicamentorum formulâ ſubindè immutatis.

Hactenus verba Medicorum domeſticorum, hiſtoricæ relationis loco.

NUnc quid de propoſito mihi videatur caſu, meis explicabo verbis.

Symptomata commemorata partim ſunt vetera, partim recentia. Illa morbum in via: hæc in ſolutâ unitate oſtendunt.

Morbus in via originem traxit ex materia in ipsâ pulmonum ſubſtantiâ collecta, tuberculumque in eâ crudum efficiente, & reſpirationem adeò impediente, ut æger ad quemvis motum corporis paulò concitatiorem, non modò impeditè, & difficulter reſpiret, ſed & propter fuligines, quibus non libera conceditur expulſio, calor præter naturam excitetur.

In ſo-

In ſolutâ unitate ſit morbus, propter apertionem venarum in pulmonibus, ſive in catharro ſalſo eæ exeſæ ſint, ſive ab excuſſione graviore ruptæ: quamvis ruptionem eſſe, magis opinemur, quàm exeſionem.

De temperamento ægrotantis, cuperemus aliquid additum fuiſſe narrationi, ut de catharri ſalſi cauſis exquiſitius differere potuiſſemus. Et quamvis difficile non ſit, quæ illæ ſint, ex conſignatione colligere: præſtant tamen, ſi aliquid tale fuiſſet additum, quod putemus, intemperiem nativam viſceribus ineſſe, ad phtiſeos productionem proclivem. Curatio difficilis eſt futura, & egebit ſolerti diligentiqúe tractatione, tum quod malum videatur habere aliquid nativæ imbecillitatis, tum quod curationes ex parte futuræ ſint contrariæ. Si enim tuberculi crudi θεραπείαν inſtituere velimus, neceſſum erit, ut humectantibus, emollientibus, & temperatè reſolventibus, maturationem vel reſolutionem inſtituamus. Si econtra venas ruptas reſpiciamus, glutinantia incraſſantia, cum leviter expectorantibus & conſolidantibus erunt neceſſaria.

Intercipiendus inſuper venit catharrus incraſſantibus & divertentibus, ne amplius ad pulmones defluat, ruptionemqúe eam periculoſiorem reddat.

Quod igitur crudi tuberculi attinet maturationem, ex uſu futurum arbitramur cataplaſma ſub litera A. deſcriptum, admovendum pectori.

Potio etiam ad aliquot dies exhibenda, pro concoctione materiæ crudæ, niſi ſimul & conſolidatione venarum, ſub charactere B.

Poſtea purgatio ex Manna commodiſſimè inſtitui poſſet, quæ literâ C. notata eſt.

Ut ne interim agglutinatio & conſolidatio venarum ruptarum negligatur, poteſt in cotidiano uſu haberi Electuarium D. vel loco ejus (permutatim tamen) Mixtura E.

Ac ſi fortè excretio materiæ è pectore ſufficiens fieri non poſſet, ſyrupo F. procuretur: quamvis ut ne quid diſſimulem, loco ſyrupi jujubar, ſyrupus è ſiliquis rectè uſurpari poſſit. Non abs re etiam futurus eſt ſyrupus Ferneli ex conſolida, qui plerasque intentiones, quibus nobis hoc in ægroto opus eſt, obtinet.

His ità ritè adhibitis, non dubitamus, ſucceſſurum lepidè, quod volumus.

Quod ſi ſanguinis excretio uberior eveniat, neceſſe eſſet, exhibere trociſcos de Carabe, de terrâ ſigillatâ, de ſpodio. Experti etiam ſumus maximam vim Olei, non ſpiritus Vitrioli: ſi nempe hujus grana ſex ex aq. plantaginis ℥v. exhibeantur mire ſanguinem è Venis erumpentem ſiſtit.

Catharro sistendo cerota fieri possent exiccantibus: cucurbitulæ etiam non futuræ essent inutiles, ut & syrupus depapevere.

De victus ratione non arbitramur opus esse monere præsentes Medicos: nisi quod existimemus, rectè eos facturos esse, si jusculà frequentia cum papavere albo & amigdalis exhibeant. Bibat etiam emulsiones seminum melonum, cum pistaceis pineis & amygdalis, ex decocto hordei factas. Jusculà ex avena depilata plurimum prosunt. Inter cæteras autem mirificè pulmonibus in exulcerationem pronis prodest pulvis sub litera G. cujus ʒij vel ʒiij immediatè ante cibum cum jusculo sumere poterit.

De cæteris præsentes Medici facilè constituent.

Recip. *Farinæ Sem. malv.*
Altheæ ā. ʒjs
Hordei
Fœnigræci
Lini ā ʒj
Herbar. tussilaginis
Capill. Veneris
Adjantbi
Scabiosæ
Hyssopi ā. Mj.
Rad. malvæ
Iridos
Altheæ
Glyzyrrhiza rasa ā. ʒj
Ficuum ping. n. viij
Jujubar.
Sebestен ā. n. IX.
Uvar. pass. enucleat. ʒj
Fiat decoctio pro cataplasmate, cui add.
Tragacanth.
Gum. arab.
Boli armeni ā ʒß
Ol. amig. dul.
Liliar. alb. ā. q. s.
Pingued. Gallinæ
Anseris ā. ʒj
Butyri rec. lot. cum aq. ros. ʒjs
Misc. F. Cataplasma A.

Recip.

Recip. *Hordei mundi* M̃ss
Passular.
Glycyrrhizæ rasæ ā. ℥j
Rad. tussilaginis ℥iij
Consol. major. ℥j
Fœniculi
Enulæ Camp. ā. ℥js
Althææ ℥ij
Gummi Arab.
Tragacanth. ā. ʒij
Anglic ℥js
Herbar. centummorbiæ M̃j
Plantaginis
Pimpinellæ Ital. ā. p. j.
Adianthi nigri Lugd.
Scabiosæ
Tussilag. ā. p. ℈
Decoq. vel in bradio pulli, vel in s. q. aquæ pro ℔j. *Detur pro dosi* ℥iiij
S. Potio B.

Recip. *Jujubar.*
Sebestен ā. n. X.
Glycyrrhizæ mundæ
Passular. enucleat. ā. ℥ß
Rad. Ungulæ caball. ℥ij̃s
Sem. citri ʒj
Decoq. in s. q. aq. hordei, pro ℥iiij
In quib. dissol. Mannæ ℥js.
Sig. Potio C. ad solutionem alvi.

Recip. *Confer. rosar. vetustiss.* ℥ij.
Coralli rub. ʒij
Bolì armeni veri ʒj
Spec. Diarhod. Abbat. ʒß
cum Syr. ros. ex rosis siccis
F. Electuarium D.

Recip. *Thuris, masticis, amyli* ā. ℥j
Gum. Arab.

Tragacanth. ā. ℈j
Penidiorum ad pondus omnium.
Cum syrupo ex symphyto Fernelij
Fiat. Mixtura E.
Recip. *Syr. Jujubini ℥ij*
De glycyrrhiza. de tussilag. ā. ℥ß
De hyssopo ℥iij
Mis. S. Sapft *F.*
Recip. *Sem. papaveris albi ℥iij*
Acciosæ
Endiviæ ā. ℈ij
Plantaginis
Portulacæ ā. ℥ß
Som. melonum.
Cucumeris
Cucurbitæ
Citrulli ā. ℥ij
Gum. Arabici
Magaganth.
Amyli ā. ℥ß
Pulmon. vulp. præp. ℈j
Succi glycyrrhizæ ℈ij
Pentior. ad pondus omnium.
Fiat Pulvis G.

CONSILIVM XXXVIII.

IN CORDIS ANGORIBUS, VELLICATIONIBUS, RATIONIBUS ET PALPITATIONE.

COnqueritur Illustrissimus Princeps aliquot abhinc septimanis de magnis potissimum cordis angoribus, vellicationibus, rationibus ac velut palpitatione: iisque primum interpolatis, nunc continuis: quibus jungantur omnium facultatum actiones depravatæ, lassitudo inprimis crurum: ac syncopen, pthisin, & alia grandiora symptomata metuit,

Quæ

Quæ ſanè cordis moleſtiæ, ut præſupponantur adeſſe: neque enim leviter de palpitatione addubitare licet, utpote cujus, ſi vera ſit, motus â pulſu alienus exiſtat: In ſuæ Celſ. autem pulſu, etiam palpitationis tempore, nulla mutatio niſi in altitudine percipiatur.

Suppoſitis inquam, iſtis, ex cauſis ſuis facilè illa pendetur, tàm externis, mœrore; quam internis, melancholia hypochondriaca.

Cum enim Celſ. ſua ex obitu illuſtriſſimæ conjugis, tantum mœrorem conceperit, atque eundem ſatis diu foverit: haud mirandum, Cor (in quo affectus veluti in ſede conſiſtunt) ſpiritibus per mœrorem confectis, refrigeratum, hinc calorem ad alia membra influentem, debiliorem multò, illis communicatum, ſicque actiones nonnullas imminutas vel potius depravatas fuiſſe. Ità nimirum Plato, omnes penè corporis morbos ab animo oriri docet, & Galenus à propria cordis temporis univerſas facultates gubernari, earumque actiones perfici, monet.

Unde ipſum quoque Cor, quod primam ſentit læſionem, hujus reliquias adhuc percipit, anguſtias ſcilicet quaſdam ſive interpolatas ſive continuas.

Accedit Melancholia Hypochondriaca dicta, cui S. Celſ. non leviter eſt obnoxia: quantum ex ſymptomatis primum patere, poteſt pathognomonicis, mœſticia, timore, cum abjectione rugitu hypochondriorum. Deinde ex cauſis remotioribus, & quidem efficientibus, ventriculo frigido, ut ex copioſo pituitæ proventu colligere eſt, cruditatibus, ructibus inſipidis, juvamento ex calidis: & epate ac venis calidioribus, ut ex lentore phlegmatis patet, urinis copioſioribus calore manuum â cibo, oris quandoque ariditate & phlegmatis ibi collectione; ne alia â corporis habitu deſumta ſigna adducantur: Liene demum obſtructo & ſuccis melancholicis referto, ut ex decubito in ſiniſtrum denegato conſtat, dolore quandoque hypochondrii ſiniſtri, evaporatione fumorum ad ſuperiora, excretione nigrorum. Materiali rurſus, humoribus diverſiſſimis, phlegmata craſſo, viſcido, vitreo: Bile quandoque vitellina, ſucco melancholico nigro, ut per excreta patuit: vaporibus quoque atris & malignis, unde ſymptomata illa tam moleſta.

Subjecto præterea apto, meſaræo, pancreate & ramis quibuſdam venæ portæ, quæ cum alias ſentina ſtatuantur excrementorum totius corporis, majorem illa excipiendi ob copiam ſcilicet, occaſionem adipiſcuntur.

Externis tandem, in ordinata victus ratione, nimiis & in tempeſtivis exercitiis, & erratis in ſingulis ferè rebus non naturalibus. Unde

de non tantum calor nativus imminutus, ſed & in æquales viſce rum intemperies, cruditatum, conſequenter obſtructionum cauſæ prin cipales.

Excauſa quoque illa patet propinquiori, obſtructione ſcilicet : craſſis illis & inæqualibus ramorum quorundam, venarum, meſaræum pancreas & lienem permeantium : ut ex effumatione vaporum quaſi continua, colligitur, rugitu ſeu murmuribus inteſtinorum, anxietate cordis & mentis.

Quod ſanè obſtructionis ratione fit, ut humores ibi tempeſtivè non expurgati, ſed conculcati incaleſcant, imò quaſi per elixationem quan dam rareſiant : atque â natura quæ nunquam ociosa eſt, ſed utile ab inutile ſecernere conatur, agitati, fumos de ſeſe craſſiores vel tenuiores ſpargant unde ſymptomata poſtmodum de quibus S. Ceſſ. potiſſimum queritur, ob oriuntur. Vapores enim illi atri & craſſi, ſoli aut flatibus aut aliis fumis ventriculi & lienis permixti, ad cor delati, pravâ ſuâ vel etiam alias moleſta qualitate, anxietatem illam & veluti palpitationem cordis, dum hoc, quod moleſtum ſibi eſt, expellere conatur, producunt.

Ac ſub finem plerumque primæ coctionis, initium ſecundæ, inten ditur malum : quando nimirum diſtribui chylus per meſaraicas debet, ſed propter obſtructiones regurgitare cogitur (unde murmura frequente exaudiuntur) vel quando prima coctione cum labore quodam & imbe cilliter (ob calorem nativum imminutum) finita, nova ſuccedit, ſecunda coctionis in crudiorem illum chylum, â venis & epate, actio. Unde etiam in ſiniſtrum latus decumbere tam facilè non licet, dum arteriæ quæ copioſiores (inter omnia reliqua viſcera) â corde ad lienem deferun tur, incaleſcunt, ſic humores agitentur, conſequenter fumi ſemper no vi, excitentur.

Quæ eadem ratio eſt, cur ab exercitio vel alio motu concitatior (agitata ſcilicet materia) ſymptoma illud ingraveſcat. Neque verò quod S Celſ. continuò ſe iſto malo affligi conqueratur, per eſſentiam cor affe ctum, concludere neceſſe eſt : cum neque in pulſu mutatio, vel exigu deprehendatur : neque vellicationes ſeu roſiones ſint incenſæ : effumati autem illa poſſit eſſe continua, vel relinquere cineres quaſi quoſdam, ve acredinem quandam imprimere : vel certè motus iſte continuus ſeden ſuam, cor nimirum, per mœrorem valde debilitatum, afficere continu queat. Fumi porrò illi ad cerebrum delati, vel etiam quod inſtar cucu brulæ illud ſit, attracti, dum faciem prætervolant, coloris in illa quan doque mutationem gignunt; & ſpiritibus animalibus tanquam lucidis, il

ut nigri si objiciantur, varia illa symptomata: melancholica, timor, mœsticia & varia periculorum imaginatio: itemque ex alto & quasi cum gemitu veluti respiratio, exoriuntur. Qui & ipsi fumi cerebro sese insinuantes, vigilias aut somnum perturbatum conciliant, cum benigniores fumos somni materiam esse, notum sit. Quemadmodum si in cerebro densentur, deorsum ad principia nervorum ferantur, & leves obstructiones pariant, tremores quandoque, frequenter autem lassitudines illæ artuum oboriuntur: unde per sudorem quoque facilè discutiuntur: quæ tamen lassitudines ex crassioribus etiam lienis fumis dependere possunt, quemadmodum in scorbuto experimur. Hoc verò malum licet non admodum facilè tolli soleat, propter causarum quendam introductum habitum: humorum contumaciam: intemperies viscerum & curandi intentiones contrarias: Attamen constitutio corporis laudabilis: ætas vegeta: facultatum tantum quarundam actiones non abolitæ, sed depravatæ saltem, aut quodammodo imminutæ, optimè sperare jubent.

Tolerantia verò interim præstanda, quod nullus Medicus citò ea sanet, quæ naturæ per se difficulter sunt sanabilia.

Curandi igitur intentiones quod attinet, ex relatis facilè patet, obstructiones imprimis esse referendas: materiam visceribus & vasis hærentem incidendam & educendam: intemperies viscerum corrigendas: ipsa postmodum per appropriata roboranda.

Quas sanè intentiones aggrediendo, secundum triplicia Medicorum instrumenta seu auxilia. Diætam quod attinet magna illius ratio habenda, quod absque illa reliqua medicamenta nil possint: & secundum Galenum illâ unicâ diuturni ferè curentur morbi, subtracto fomite, scilicet cruditate.

Aër igitur sit temperatus tâm in activis quàm in passivis qualitatibus: inprimis verò vitandus frigidus & humidus: itemque mutationes aëris subitæ, v. g. â frigido valdè ad calidum, & contrà: vitandus quoque non perflatus vel conclusus, quo non caput oneratur tantum, sed humores qua si colliquantur, hinc destillationes. Possent quoque tempore frigidiori vel humidiori, trochisci parari ex ligno rosæ, thure, succino, styrace calamitide, caryophyllorum, ligno aloes, benzoi, &c. atque ijs fumus in cubili vel vaporario excitari.

In cibo observetur & qualitas & quantitas.

Quantitas quidem ut de mensa surgens S. Cels. appetat adhuc, neque unquam cibo sese repleat, quin illius desiderio adhuc teneatur: præterea ut cœna sit parcior, quandoque etiam nulla.

Qualitas verò ut ſit attenuans ex §. de l. a. 2. neque varius, ſed quoad licet ſimpliciſſimus: cum ſimplex licet paulò deterior, tamen non noceat, quantum multiplex, licet melior, ob inæqualitatem ſucci & coctionis. Utiles verò ſunt carnes gallinarum, caponum, avium in aëre tantum degentium, vervecina, hœdina tenera, bovina tenera, vitulina ſatis adulta; & alii cibi facilis digeſtionis, qui probè noti ſunt.

Fugiendi autem craſſum & viſcidum ſuccum gignentes, quales ſunt frigidi ſuâ natura, piſces & carnes craſſionis ſubſtantiæ, aves in locis paluſtribus viventes, v. g. anſeres, anates.

Lacticinia, caſeus inprimis (ſi modo illo veſcatur S. Celſ.) vetuſtior. Ejusmodi quoque ſunt pinguia, ſale vel aromatis nimium condita, fumo exiccata, frixa, acida, caput petentia (v. g. cæpe, porrum, ſinapi) flatulenta item, ut ſunt rapa, legumina, caſtaneæ. Ex fructibus potiſſimum conveniunt cappares, limones; & permittantur fraga, ceraſa, perſica benè matura.

Aſſis potius utendum quam elixis (cæteris paribus) quod hæc fluctuent in ventriculo.

Ordo quoque in cibis ſervandus, ſcilicet ut liquidus ex juſculis gallinarum, ptiſana, præcedat, ſolidiores ſequantur, & inter hos primum elixi, deinde aſſi. Juſtum quoque oportet eſſe ſpacium inter prandium & cœnam, ut ſcilicet prior cibus prius digeratur, quam alius ingeratur.

A cibo aſſumenda, quæ effumationem vaporum quodammodo prohibeant v. g. pyra, cydonia, Confect. aniſi, coriandri aut fœniculi: quemadmodum ut dictis confectionibus aut diacydoniate uti liceret: vel pulvere tali peptico,

Recip. *Panis albi toſti* ℥iiij
Coriand. præpar. ℥j
Cinam. elect. ʒij
Galangæ ʒj
Maſticis ʒß
Sach. roſat. tabulat. ad Pondus omnium, f. ſ. a. Tragea.
Pani quoque quo veſcitur S. Celſ. Sem. carui, coriand. vel fœnic. miſceripoſſet.

Potus magna habenda ratio, cum citò & multum nutriat; neque eo sarere poſſimus. Cereviſia itaque ſit rara, limpida, vetuſtior parumper non fœculenta: Vina generoſa fugienda, craſſa item & adſtringentia: quemadmodum omnia alia in nimia quantitate: utendum albo, tenui, oligo-

oligophoro, quale eſt Rhenanum tenue, vel neccarinum. Commodum verò valdè eſſet medicato uti ex borragine vel ſcolopendria, inprimis verò meliſſa : parant nonnulli & vinum purgans.

Non ſtatim à cœna dormiendum, ſed ad minimum per horam unam aut alteram deambulandum moderatè, aut tempus qualitercunque fallendum. Diurnus verò ſomnus omninò improbatur, quod excitet quidem & elevet vapores, ſed non perficiat, niſi aſſueverit S. Celſ. vel nocturnus brevior fuerit : tunc enim ſedendo illi indulgere poterit.

Exercitium ſit moderatum jejuno ſtomacho, & excrementis rejectis, ambulando vel equitando, eouſque donec corpus madeat, non autem ſudet : vel quando ex anhelitus mutatione, calorem ſatis excitatum ſentiatur. Ac manè quidem validius paulò, quam veſperi : nunquam verò valentius, cum immoderatum noceat, non tantum abſumendo ſpiritus, ſed & ſanguis & humores agitentur, ſic incaleſcant, hinc effumatio major. Nequè inſtituatur illud à cibo, cum ità crudi ſucci per totum detraherentur. Neque cibus ab illo ſtatim ſumendus, ſed quando corpus à motu non amplius calet, id quod ex reſpiratione facilè patet : ne ſcil. cibus juſto citius ad viſcera rapiatur, ſic obſtructiones novæ gignantur, vel priores augeantur. Monent hic nonnulli, veſtes haud oportere eſſe ſtrictas, potiſſimum circa thoracem, collum, alas, inguina : itemque ligaturas circa genua, non arctas fierii debere : ne ſcilicet vaſis compreſſis tranſitus ſpiritibus & humoribus liber intercludatur, ſic incaleſcant & fumos de ſe ſpargant.

Excrementa cotidiè deponenda, vel ſponte vel arte, paſſulis ſcil. purgantibus, enematis vel aliis aſſueris. Caput (vacuato corpore) manè pectendum ad ſua diſcutienda excrementa, mox fruſto agarici crudi primum, poſt panno aſperiori fricandum.

Balneo ſi S. Celſ. uti voluerit, quo vapores melancholicos per cutem diſſipari, aut ſaltem demulceri, certò conſtat : ventriculus prius inungendus oleo maſtichino vel de nuce moſchata.

Animi tandem affectus ſint moderati, triſtitia potiſſimum, animi mœror, & motus, qui aliis ſunt vehementiores, & à cibo meditationes : dum vel ferventiorem reddunt ſanguinem, vel interius calorem cogunt, vel ſpiritus exhauriunt.

Cheirurgiam quod ſpectat : licet nauſeantem, quique debilioris ſunt ventriculi, phlebotomiâ minimè uti debere, vulgò ſtatuatur : attamen cum & Epar ſit calidius, præterea adſint obſtructiones, & morbus hic poſſit fieri magnus (ratione ſymptomatum partim junctorum, partim ſub-

ſecuturorum) conſentientibus inprimis viribus & ætate (quæ tria ex Hippocr. & Galeni præcepto, venæ ſectionem indicant) vena dextri vel ſiniſtri brachii in vere & autumno ſecari poterit: cum præſertim 5. de loc. aff. 2. teſtetur Gal. Omnes qui palpitatione cordis laborarint, venæ ſectione adjutos fuiſſe: ac quemadmodum refert, annuâ ſectione malum illud præcaviſſe: ſemper tamen illud attendendum, quod 1. ad Glauc. 11. & 3. de loc. aff. 7. diligenter monemur, calorem & ſubſtantiam effluentis ſanguinis obſervandum eſſe, ità nimirum, ut ater & craſſus liberius paulò emittatur, tenuis verò & clarus contrà.

Hæmorrhoides quoque ſi aliquando fluxerint, apertioni earundem ſtudendum rurſus, per pilulas alœticas, vel alia auxilia nota. Et cucurbitulæ quandoque affigendæ natibus ad materiæ derivationem, itemque ob emulgentes calidiores.

In paroxyſmo quoque vehementiori (poſt vacuationem totius) duæ cucurbitulæ regioni cordis, una parti anteriori altera poſteriori affigi poſſent: quæ ſtatim & vehementer cauſas morbificas à corde evocare ſolent.

Neque frictiones omittendæ partium inferiorum deorſum verſus, itemque lotiones quandoque pedum ex decoct. hyſſopi, abſynth. ruthæ, ſalviæ, abrotani, puleg. chamemel. & id genus aliis.

Poſſent quoque fonticuli de more in cruribus excitari, cum potiora ſymptomata ex pravis potiſſimum & atris vaporibus, qui à partibus inferioribus in cor & caput feruntur, pendeant: ambigo tamen an S. Celſ. illos ſit admiſſura: quemadmodum & dubitatur, an in malo hoc contumaciori & obſtructionibus præſentibus commodi ſimpliciter illi ſint futuri.

Medicamenta tandem quod attinet, humores illi craſſi & viſcidi, obſtructionum cauſæ, ex Gal. rurſus 5. de l. a. 7. attenuandi & incidendi, hinc detergendi, malignitatem vaporum & meſaraei & viſcerum non negligendo v. g. decoto rad. eryng. cichor. ſcorzoner. filis. pentaphyll. aperitivar. cort. cappar. thamariſ. med. frax. fol. Ceterach. agrimon. ſpicanth. veron. card. bened. borragni meliſſ. beton. cichor. endivia ſem. carminant. & frig. major. citri, baſilicon. flor. cordial. anthos &c. & ſyr. de pomis, de cort. citri, biſant. &c.

Hinc vacuandi vel continuis vicibus apozema parando purgans: vel interpolatis, infuſione (liquidæ enim formæ ſolidioribus melius ſub eunt venas obſtructas) rhabarb. fol. ſennæ, agaric. & pauco elleboro: neque enim fortioribus utendum monemur, ne ſubtiliores partes vacuentur, relictis craſſioribus, vel etiam humor ille melancholicus, utpote rebellis, efferantur.

Va-

Vacuato ità corpore; fortioribus obſtructiones aggrediendæ videntur, quales in officinis proſtant Trociſci & confect. aromaticæ illis appellatæ & commendantur valde radix ſcorzoneræ à Mercato lib. 2. de morb. mulier. c. 6. ubi etiam modum exhibendi varium diligenter deſcribit: potiores autem ſunt præparationes chalybis, quæ longo ordine ab eodem Mercat. dicto lib. c. 6. & 18. afferuntur: & eligi aliqua ex illis, vel ſimilis huic illuſtri individuo apta, parari poſſet.

Simul verò & viſcera corrigenda ſeu roboranda, per Conſervas, condita, & ſpecies appropriatas, itemque alia partibus principibus peculiaria (diverſis formis, rotularum, morſulorum, electuar. condit. pulverum, ne natura uni aſſueſcat, vel una forma ſic tædioſa) addendo illis aliquid lapidis Bezaar: quemadmodum & hoc ſolo uti liceret eo modo quem Gartias docet lib. 2. hiſt. arom. c. 45. vel Merc. loco cit. cum præter: trui ad melancholicos morbos multum illum facere experientia edocuerit. Commendabat valde Cardanus Chryſolitum lapidem, quo plures melancholicos ſe curaſſe gloriatur, & alii præſtantiſſimi Medici illum imitantur exhibentes gr. 6. vel 7. cum aq. ſcolopend. manè & veſperi.

Mithridaticum quoque ex uſu eſſet bis in menſe, ʒß vel ℈ij (vel etiam ʒj pro ſudore) cum conſ. roſar. ʒij permiſcendo? Ac ſaſſafras cum cortice ligni (hi enim quod nullam ſitim inducant, temperati magis ſtatuuntur) per aliquot dies continuo uſurpari poſſet, non pro ſudore, verùm digeſtivo, ſcil. ut cum gallina vel capone, more ſolito coquatur, & colaturæ ſeu juſculi hauſtus, hor. 2. vel 3. ante prandium aſſumatur: Quod ſi quis caliditatem vel ſiccitatem ejus metueret, facilè additis floribus & foliis appropriatis alterari illa poſſet: quamvis ventriculum S. Celſ. ſatis frigidum & humidum, & tantum aliàs proventum pituitæ adeſſe intelligam. Cujus quoque ratione non incommodum videretur, ſi elixir aliquod peculiare ex aromatis & aliis ventriculo & cordi appropriatis pararetur: Itemque cor cervinum cum malvatico & dictis ventriculo & cordi appropriatis (palpitationis ergò) deſtillaretur: ob pituitæ enim præſentis copiam calor iſtorum, & incendium meſaraei haud timendum videtur, cùm præſertim & per ſandala, corallos, margaritas, conſervas & condita attemperari poſſet: uſus quoque tempore, ſyrupi ſi non de corticibus citri, ſaltem aceroſ. citri aliquid permiſceri poſſet; tandem in ſpiritus potius, quam humores illa tranſeant, qua ratione alii olea deſtillata exhibere non verentur.

Topica quoque minimè negligenda, ad lienem potiſſimum, in quem uſum Cerotum nonnulli ex ladani & ceræ partibus æqualibus valdè commendant;

mendant : & aliàs fotus ex aceto vini, extinctionis chalybis vel marchasitæ ignitæ ; vel ex foliis rad. & cort. appropriatis ; itemque unguenta & emplaſtra, lieni quoque peculiaria, nota ſunt. Ventriculi verò habenda per ſua, ratio : & caput dum lavatur, lixivium & ſapo peculiaris parari poſſent : quemadmodum & errhina, & maſticatoria utiliter præſcriberentur. Scuta tandem ſacculi, linimenta epithemata cordialia nota quoque ſunt: de fomentis tamen addubitatur, cum calidum in frequentiori uſu 5. aphor. 16. carnium effæminationem, id eſt languorem & imbecillitates inducat : dum ſcil. & hoc loco fibras laxat & ſolvit, quo fit, ut ſpiritus per carnes ſparſi diffundantur, ſic viſcus laxius & imbecillius reddatur.

Quæ quidem conſignare de morbo illuſtriſſimi Principis nunc potui, aliorum præſtantiſſimorum virorum ſententiam expectans.

CONSILIVM XXXIX.

IN MACIE, CORDIS PALPITATIONE SPURIA, ET ARTUUM IMBECILLITATE.

AFfectus, puibus Generoſus adoleſcens, annos natus novendecim, temperamenti calidi & ſicci ad quinquennium moleſtatur, opemque medicam cum ad præſervationem, tum curationem expectat, magni ſunt momenti.

In vitalibus enim partibus motum quendam cordis corruptum, reſpirationem frequentiorem, viriumque imbecillitatem ſentit : in naturalibus, intemperies jecoris calidior, indeque corporis macies notatur : In animalibus, ingreſſivæ atque apprehenſivæ debilitatem, poſt quemlibet leviorem etiam motum, difficilem ac laſſum ſe ſentiens, percipit : ut benè prudens regimen diligens vitæ ſubſequentis expetat. Quod ut petitioni ejusdem reſpondent, neceſſarium omninò fuerit, ſeduìò ſymptomata dicta perpendere, eorum accurratam cauſarum inveſtigationem inſtituere, fontem malorum quærere, indeque curationem convenientem deducere.

Tardior itaque motus artuum cum ſit affectus ſpirituum animalium, hi verò ex vitalibus, vitales autem ex bona partium diſpoſitione generentur : utique in harum læſionem illum referendum veriſimile eſt, cum

nulla

nulla nec capitis, nec partium extremarum principalis affectio appareat. Ac quamvis annuo ſpacio tumores in collo, cubito ſiniſtro, itemque in præſentiâ femore dextro exorti ſint malæ tamen potius nutritiones quam harum partium imbecillitates cauſæ horum cenſendæ veniunt. Cum a. ob temperamentum jecoris calidius & ſiccius, cui reliquarum partium craſin conſentire multa demonſtrant, ſanguis calidior, ac pro corporis mole copioſior producatur (nulla præſertim obſervata præſervativa victus ratione) non mirum viſcera, & totum non benè nutriri, lienem ob copiam excrementi craſſi, in attrahendo & regulando paulatim deficere; pulmones inepto alimento nutriti, malè concoquere, tardiores ad motum fieri, indeque celeri tractione aëris copiam compenſare: ſpiritus vitales pauciores, eosque impuriores, ratione vaporem calidorum, produci; cor inde æſtuare, ac facultate pulſifica, naturali illa, attractice ſcilicet & expultrice fruſtrata; illa quidem ob materiæ copiam ventriculos cordis replentem impedita; hac verò ab eadem materia noxia irritata, ad expellendum inſurgente, motum talem, id eſt, frequentem & velocem, ad ſimilitudinem follium fabrorum edere. Ut ità actio hæc cordis potius ob errorem externum depravetur, ſitque palpitatio notha, quam cordis aliquam medicam intemperiem; quamvis hujus conſtitutionem cum toto eandem, concauſam motionis materiæ eò, aliquali præſertim ſupra ſiniſtram cordis regionem exuperantia hanc atteſtante, exiſtere non negemus. Redarguit prætereà harum cauſarum dictam originem, cum præcedens curationis ratio, qua per frequentia calidiora & ſicciora purgantia, alterantia ſeu confortantia, intelligo medicamenta, parum adjumenti ſenſit: imò contrariis, temperatis nimium atque humidis melius ſe juvari percepit: tum quod maſſa ſanguinea limoſa, aduſta, & abſque omni ferè ichore, ex aliquali ſanguinis miſſione innutuerit. Quibus hunc in modum conſtitutis, jam ex Methodicis Medicorum placitis opus erit, ſanguinis maſſam ac jecoris intemperiem pedetentim immutare, ſimulque cum totum tum partes præcipuas, per temperata (non frigidiora; quæ cum Avicenna ut ramo quidem id eſt cordi opitulantur, ità radici ejuſdem, id eſt, calido innato officiunt) humidaque; alterare, atque cor ipſum, totalis ejus virtute conſiderata, corroborare.

Quæ ſanè aſſequi in generoſo hoc patiente quamvis arduum videatur, cum cordis affectus ex vehementia dignitatis plerumque multum timoris ciere, ac ex Avicenna ad ſyncopen & ad mortem permutari ſoleant: quia tamen non eſt legitima hæc palpitatio, de quâ prognoſtica autorem ſiniſtra intelligenda veniunt: cordisque caliditas in habitudine,

nec

nec ulla vehementia insignis ratione essentiæ aut facultatis totum regentis ex cordis vitio adhuc apparent; ac adsit experientia hominis palpitatione notha (in qua violentiâ motus ille non est morbi, pro causa eum sumendo, sed solius naturæ; ac in præsentia magis expultricis, quam attractricis, quarum distinctio non rarò Medicis imponit, ignoratioque ægros abstulit) detentos ad extremum senium perveniisse: non dubitamus, quin affectus dicti & præservationem & curationem, licet difficilem ac tardam, cum præcipuè dicto æger obedientissimus, admissuri sint. Ut ergò, spe hâc conceptâ, ad notatas Indicationes omnes actiones ejus conspirent, non intempestivum fuerit, cum intemperies hujusmodi non nisi longiori tempore, quemadmodum insurgunt, tutissimè auferri soleant, Medicas materias iisdem accommodare.

Venæ itaque sectionem materiam remedii optimi censemus: quod etsi annis hisce adolescentiæ non frequens sit, semel tamen vel iterum annuatim, sub paucâ præsertim quantitate, eo uti consultum erit: præterquam enim quod copiosior inde, quam pro partibus excarnibus nutriendis sanguis demitur, melancholicus adustus alteratur, etiam viscera intetiora per accidens commodum sentiunt, refrigerium & allevationem: idque potius sæpius à dextrâ parte, quam opposita. Quod si juvenili aliaque ætate hujus loco quandoque sanguinem demere cucurbitulis sacrificatis placuerit, eas potius natibus aut lumbis, quam aliis partibus non convenientibus apponere faciat.

Eadem enim cum parum moveantur, imbecillioresque sint, frictionibus potius mediocribus præsertim crura, quotidiè matutino tempore agitandæ, iisque corroborandæ sunt: sic enim venæ minores à majoribus melius & plus utilis alimenti referunt, fietque appositio commodior, ac nutritio plenior. Ac quandoque etiam non nocuerit eadem extrema vino bono, odorato, roremarino foviisse: quemadmodum & totum leniissimè fricasse, indeque oleo amygdalino absque igne expresso, cum vini muscatellini tertiâ parte commixto, manibus calidis injungere, præque cæteris colii atque dorsi spinas. Pro cruribus, etiam lotio fiat sæpius, eaque ex aqua origano, majorana chamemelo her bis alterata, cùm pro corroboratione eorundem (cum præsertim ex refrigeratione aliqua passi) tum verò aliquali à partibus superioribus revulsione.

Cui etiam balneum ex aqua dulci tepida, vel blandè in initio calida, adjungere optimum erit, tum pro caloris attemperatione, tum benigna totius humectatione; in æstuario blandius calefacto, absque ulla vio-

violenta ſudoris expreſſione ; hyeme ſemel in ſeptimana ; æſtatis verò temporibus bis ; reliquisque anni partibus , prout ad eadem acceſſerunt. Nec aquam multum alterare opus ſit ; ſufficiat ſacculum habere, cui indatur aliquid florum chamomeli , aliquot item manipuli hordei atque tritici ; atque ſuper hunc in labro aquam ferventem primum fundere, dein attemperare, eidemque inſidere : atque eum poſt uſum aliquem innovare. Poſt quem itidem conveniens erit inunctio paulo antè notata.

Cauterii ſeu fonticuli alicujus uſum, ad revulſionem à cordis regione nondum præcipio , quia in aliis lenioribus ſpem adhuc multam habeo. Quod ſi verò , quod Deus clementer avertat , iiſdem diu diligenterque adhibitis , malum non cederet , utique illud arte excitare in dextro crure commodiſſimum fore judico ; longeque commodius , quam mole medicamentorum , purgantium præſertim & calidorum alterantium corpus vexare, maſſamque ſanguinis craſſam atque aduſtam detractis partibus tenuioribus exagitare, ac ad alendum ineptam reddere, indeque mala omnia augere potius , quam minuere.

Ob quas rationes & nunc & totius vitæ tempore à calidioribus abſtineat , itemque à purgantibus validis. Ut ſufficiat alvum leniri caſſia , manna , quandoque melle roſato ratione ventriculi ; purgari verò elect. lenit. diacatholicone cum pauciſſima portione , idque rariſſimè confectionis Hamech ; tantum enim nocumenti non infert hujusmodi corporibus hiſce benignis decies repetita , quam ex validioribus electivè ut loquuntur , ducentibus unica evacuatio. Hocque intellectum velim de medicamentis per os ſumendis : quantum enim illa fortiora, ut eſt benedicta laxativa , Conf. Hamech , elect. item diaſenæ dictum exhibita nocent ; tantum inferius per clyſteres injecta conferunt , idque tàm ad evacuandum , ut nec ſpiritus nec humores totius multum inde alterentur , quàm ab ſolicitandam naturam , ut nuſquam aliò , quam naturalem hanc ſentinam excrementa & ſuperflua mittere aſſveſcat , eoque commodiſſima revulſio contingat.

Præparantia porrò quod attinet , malo eadem deſumantur ex alimentis , quàm medicamentis. Itaque uſus juris ex carne bubula vel Gallinæ ſit quotidianus ac diuturnus ; niſi alia neceſſias quid diverſum poſtularit. Sub qua tamen ſvadeo , ut alia hiſce juſculis commiſceat potius (ut tempore frigidiore pauxillum ex macis pulvere : quandoque in iiſdem ebullire faciat pugillum dimidium ex capillo Veneris, aut fol. Endiviæ) quam aliis ſyrupis aut apozematibus aſſveſcat.

Alterantia alia & confortantia non ſint vehementer ealida , cum vir-

tutis ſubſtantia ſeu quantitas indediſſolvatur ; nec taliter frigida , cum ejusdem inde qualitas refringatur , nec nimium adſtringentia , ne excrementa corporis diutius hærere faciant , cumque attemperare non calefacere hic animus ſit , hoc absque his benè licitum eſt. Ut hinc nil magis laudari poſſit , quam uſus ſeri caprini optimè more Italico depurati , ſub initium veris ad dies viginti vel ultra incipiendo à lib. ß uſque ab lb. ij vel etiam iij , idque quandoque purè quandoque cum ſucco borraginis, dein fumatiæ , iterumque doſin minuendo ſyncere.

Quantùm enim hujusmodi annua alteratio hiſce corporibus beneficium præſtet , quotidiana docet experientia. Intra illud tempus in uſu habeat Morſulos inferius præſcriptos , deque his cum brodiis continuus uſus ſit.

Quorum item loco laudare licet Electuarium ex ſacharo borraginis, viol. cum ligno vel aloes vel ſaſſafras confectum cujus item forma infra. Itemque (ne naturâ uni tantum aſſveſcat , utque potius ſæpè & parum negotio leviori , quam rarius & multum difficiliori; corporis calor nutrimentum digeret) panem Martium dictum , modo inferius notato , deque eo fruſtrum loco merendæ ſumat.

Cæterum cum parum juvaminis ex hujusmodi remediis pro venire ſoleat , ubi victus ratio , adeoque omnes conſvetæ homini actiones non conſentiant , cum conſenſus harum demum ille ſit , qui & bonam ſanguinis mutationem & viſcerum jucundam , naturalem , eamque facilem alterationem inducere ſoleat ; propterea & ad ſubſequentia omni cura attendat oportet. Primum ad Admovenda ; inter quæ cum ſit Regio ; patriam ei convenire non dubito , ut puta in ortum & ſeptentrionem extenſam. Aër : cum ſi domus vel particularis habitatio inconvenientem præbet , is utique per ſuffitus commodos (ut ſi calidior , humidiorque , ex violis , roſis , ſantalis , thure) corrigatur. Aliàs ſit temperatus & purus ; ac ubicunque degat potius ejus ventilatio in cubiculis , ut ab ortu & ſeptentrione fiat , quam oppoſitis plagis procuret.

Frigidiorem etiam eidem rariori cutis texturâ prædito infenſiſſimum credat.

Anni tempora ; ex quibus præcederis autumnum ob inæqualitatem & frigiditatis ſiccitatisque reciprocos motus periculoſum , cenſeat ; ut hinc veſtibus corpus benè tegere undiquaque commodum fuerit , iisque mutandis idipſum mundum ſemper ſervare. Ac cum hujus rei gratia , tum ad aliquam corroborationem ſacculum tenuem & latùm quemadmodum

dum exemplum ejus inferius positum est, sub pectore gestare bonum erit, illumque subinde vino madefactum vel aspersum alterare.

Inde ad gerenda; ad quæ referuntur somnus; qui sit nocturnus, nunquam diurnus seu pomerianus: octo horarum, ac quandoque etiam plurium, si præsertim sub introitum lecti non bene quieverit.

Motus item, qui cum deplex sit, internus seu animi, hic sit moderatus in omnibus affectionibus; inde ab amore nimio, tristitia, ira maximè sibi caveat; potiusque gaudio, musicis instrumentis, colloquiis jucundis sese exhilaret: Et externus, seu corporis; is levior convenit; unde exercitia validiora fugiat, temperatis incumbat, obambulationibus scilicet ante pastum, vectionibus, equitationibusque placidis.

Ipsa quoque Venus moderata erit conveniens, cum refrigerando & revellendo calidam temperiam immutet, corporaque sicciora humectari & pingvescere faciat.

Tertiò ad educenda; per quæ superflua omnia ê corpore expellantur, ut quantum licet, ab omnibus excrementis, semper mundum servetur. Hinc manè fiat diligens capitis pectinatio, sordium aurium, excrementorum narium & oculorum sedula emundatio; utque alvus ad minimum semel de die respondeat advertat.

Quæ si quandoque diutius subsideat, convenientissimum fuerit ante cibum pomis coctis sachari portione adspersâ, aut prunis leniter aqua calida tumefactis iisque æstate frigidis hyeme calidis eam emollire.

Ac pro certo credat, se quam diu alvus benè fluxerit, commodè vivere posse; indeque si dicta non suffecerint, clysteribus assvescere discat, ac eos domi (cum alia defuerit occasio) ex aqua alterata per decoctionem chamæmeli floribus, herbis borrag. violar. seminib. carui, fœniculi, vel aliis similibus, aut brodio carnium vel gallinarum confici sinat, cui mellis, olei aut butyri saliti portio; vitelli item aliquot ovorum addantur.

Restant assumenda; per quæ alimenta duntaxat intelligo; in quibus ut & cæteris diligenter animadvertat, ut omnia ipsius intemperiem augentia fugiat, ut puta multum calida & sicca, qualia sunt allium, porrum, cepæ, raphanorum omne genus, piper, plurimisque aromatibus condita, nimium salita, ac fumo indurata (nisi oblectamenti gracia huc cellam unam vel alteram cum aliis sumserit) edulia. Dein potius elixi, quàm assi sint cibi, puta plus humectantes, hinc etiam jusculis quotidiè uti non desinat.

Quod ſi aliquando ventriculum laxum & quaſi laſſum ex uſu humidiorum (quod quandoque contingat) ſentiat, tum aut copioſiorem panem eduliis addat, aut hunc leniter aſſum per ſe ita ſiccum, vel vino madefactum cumque pulvere aliquo ſtomachali, qualis ſub finem Receptarum additus, inſperſum eduliis reliquis ſemel atque iterum ſuperaddat.

Attendat quin etiam in tempora, ac conſtitutionibus humidis parcius corpus humectet; ſiccis verò & calidis magis: inſignem etenim vim ad corpora noſtra alteranta aëris ambientis & attracti eſſe, experientia diligenti percipiet.

Panis ſit pridiè coctus, non recens, isque boni ſaporis ex zea vel tritico, albus, non nimium fermentatus. Piſces ſaxatiles & carnis durioris, itemque exiccatos, boni nempè nutrimenti, aſſumere poteſt.

Carnes omnis generis, præſertim ex juvenibus animalibus, iisque domeſticis; ſylveſtrium itaque & auium ſit parcior uſus: utque ſummatim dicatur, virtus optimi ſucci pauci excrementi. Ex fructibus amygdalæ proderunt: poma item dulcia, manè aſſa ſumta, veſperi verò ante cœnam cruda ex vino, adjuncta præſertim buccella panis, quandoque etiam pyrum unum vel alterum à cibo, ſæpius aſſa cum notato pulvere, rarius cruda ſumendo. Uvas paſſas minores, quandoque etiam majores rejectis acinis, ut & caricas pingues laudamus. Potum tandem quod ſpectat, vinum illi ciborum vehiculum eſſe nolumus, ſed tantum ratione ventriculi parcâ manu quandoque remedium, ſequentibus præſertim juvenilibus annis. Nec etiam Melicrati continuum uſum ſvademus, quod etſi abſtergat, multùm tamen calefacit, ac conſequenter exiccat.

Hinc utatur bonâ quadam cereviſiâ eaque pauco lupulo ac bitumine infecta, atque potius ex tritico quam hordeo, cum minus refrigeret & melius humectet, confecta; cui etiam Nodulum ex floribus violarum & pulvere ſtomachico, æſtatis præcipuè temporibus, indere optimum eſt: ſervatâ in his omnibus convenienti menſura, qua non continuata, etiam diligentiſſimus in qualitatibus ordo pro nihilo eſt. Ac poſtremò notet etiam, ut nunquam cibum vel potum abſque appetitu ſumat, & priori non perfectè concocto, cum inde quotidiè plurima incommoda contingere obſervemus.

Atque hæc ſunt, quæ pro auferendâ malâ Generoſi & inſignioris indolis adoleſcentis diſpoſitione & valetudine rogati notare voluimus; eaque benedictioni divinæ, excellentiorum Medicorum prudenti judicio, diligenti ac ſenſuali experientiæ committimus atque ſubjicimus.

Recip.

Recip, *Cassiæ jam extrahendæ* ℥ß
Mannæ electæ ℥ij
Aq. borragni.
Violar.
Menthæ ā. ℥j
Mis. & add. ℈ß. *pul. ligni sassaphras s. portiunculæ, detur in fictili calida.*
S. Burglertränckl.

Recip. *Rad. althææ incis.* ℥j
Herb. malvæ Mij
Meliloti Mjs
Flor. chamomel. Mj
Sem. carui
anisi ā. ℥j
Pranor. ungaricor. n. XX.
F. decoct. in aq. Endiviæ
Chamemel. ā. ℔j.
Ad consumtionem dimidij
In colatura dissolve,
Elect. lenitivi ℥j
Confect. Hamech ℥iij
Syr. ros. simpl.
Ol. lilior. alb.
Anethini ā. ℥vj
Ovi vicell. n. j.
Mis. pro Enemate.
S. Clystier.

Recip. *Carnis seu musculor. interior.*
Capon. junior. minutiss. incisor. ℥js
Nuc. pineor. recent.
vel amygdal. dul. ℥ß
Pul. rad. cichor.
Cinamomi acuti ā. ℥j
Sachari albiss. aq. rosar. dissol.
℥iiij *s. Morsuli pond.* ℥ß. *detur in scatula.*
S. Morsellen.

Recip. *Conser. rosar. recent.*
Cichorij ā. ℥ß

Borrag.
Violar. ā. ʒjs
Pul. ligni ſaſſafras
Spec. diamoſchi dul. ā. ʒij
Cum ſyr. de cort. citri f. Elect.
S. Latwerge.
Doſis â ʒij ad ʒſs.

Recip. *Nucl. Pineor.*
Piſtacior.
Amygdal. dul. ā. ʒij
Macerentur 25. hor. in
aq. roſar. & Violar. ā. q. ſ.
Deinde add. pulv. rad. cichor.
Ireos. ā. ʒſs
Sem. papaver. albi ʒj
Sachari albiſſ. ad duplum Miſ.
Fiat ex paſta ſeu panis Martius ut artis, doſis ab ʒſs ad ʒj
S. Marcipahn.

Recip. *Flor. roſar. rub. Mj*
Borrag.
Bugloſſ.
Violar. ā. Mſs.
Meliſſæ pj
Santali citrini pul. ʒiiij
Cort. citri pul. ʒj

Ex inciſis & pulveriſ. f. ſacculus quadratus latitudinis & longitudinis ſpithamæ ex linteo molliori, interpaſtetur diligenter.
S. Hertzſäcklein.

Recip. *Pulv. ligni ſaſſaphras*
Santali citrini
Flor. roſar. rub. ā. ʒj
Confection. coriandri ʒiij
Aniſi ʒſs
Miſ. pro pulvere. Detur in ſcatula.
S. Pulver aufs Eſſen.

CON-

CONSILIVM XL.

IN FEBRI HECTICA,

NOn hìc de eſſentia hecticæ diſputabo: quin potius rectà ad therapeuſin convertar.

Conſtat enim inter omnes affectum hunc eſſe calidum & ſiccum, in habitu & carne cordis & totius corporis venarum & arteriarum, id quod ex velocitate & parvitate pulſus indicatur. Quapropter indicationes curativæ erunt, infrigidare & humectare. Non verò abſolutè frigidæ conveniunt, ſed quæ temperatis permiſta ſint. Cavellor id nativus poſtulat, qui ne unà cum præternaturali extinguatur, ſollicitos nos eſſe monet. Frigus itaque externum, corpus ut ne attingat, cavendum. Inſpirationi verò aër competit frigidiuſculus. Motus excalefactivi proſcribuntor omnes: uti & omnia hydrotica, ſitis fames, absque tamen nimiâ repletione.

Cibi ſint ê gallinis, caponibus, agnellis, hordeo, pullis Gallinaceis, cumprimis verò horum omnia probantur juſcula. Piſces ſint bdellæ, lucii minores, funduli, gobii fluviatilis, muſtelæ noſtræ, id eſt, bellionii.

Cereviſia ſit Belgranenſis, aliæque leviuſculæ, quæ parum habeant lupuli, & quarum polentæ non nimis ſint toſtæ, id quod colore agnoſcitur. Sorbitiuncula quandoque vini oligophori conceditur. Vitentur ſæviores animi affectus, ut & purgantia omnia, niſi fortaſſe putrida huic hectica non ſimplici conjuncta ſit. Balneum ex aqua fiat fontana tepidâ, quæ nec ebullierit, nec ſudori cauſam præbeat. Neque in eodem inſeſſu diuturnas moras trahas, ſed quamprimum egredere, corpore linteolis temperatis benè abſterſo & deſiccato. Singulis auroris & veſperis dorſum linimento præſcripto inungatur, ubi & renum regio. Contra tremorem cordis particulam electuarii capiat, caſtaneæ quantitate, hor. 8. antemerid. & hor. 3. poſtmerid. cum hoc quandoque permutetur Aquâ noſtra deſtillata odorata. Si palpitatio incidat cordis, panis triticeus in lacte infuſus, cum terrâ ſigillatâ ſileſiaca cordi imponatur. Aliàs ferè ſemper ſcutum cordiale ſupra ſiniſtram geſtandum mamillam.

Hiſce ipſis ferè medicamentis eodem in affectu ante 25. annos nobilem quendam præcipuum feliciſſime curâram.

Recip. *Cenſer. Bugloſſ.*
Cort. citri condit.
Succi citri non limon. ā. ʒß. *Lactuc.*

Lactuc. condit.
Meliſſæ ā. ʒiij
Doronici rri i aq. endiviæ ℈ij
Oß. de corde cerui ℈j
Succini albi ℈s
Fol. auri puri n. j.
Corall. alb.
Santal. alb. ā. ℈j
Prunor. de prumell. ʒj
Permiſc. & cum ſucco violarum
F. Electuarium,

Recip. *Piſanæ in liquidiorem pulciculam redactæ* ℔iiij
Capon. deplum. num. j. aut loco hujus carn. hædinæ una cum oſſibus contuſa ℔js. *Medullæ panis ſiliginei flore lactis caprilli inebriatæ* ℔ij.

Conſervæ roſar. ʒij
Flor. tunicæ
Borrag.
Bugloſſ. ā. ʒjs
Scobis ebor. ʒij
Corall. rub. præparat. ʒij
Pomor. arant. ℔j
Spec. diamargarit. frig. ʒjs
Miſ. & granulis aliquot muſchi optimè in proboſcide capitelli, cum ſerico crudo ſuspenſis deſtillentur.
S. Aqua deſtillata odorata.
Scutum pro ſiniſtra mamilla.

Recip. *Unguenti roſat. Meſ. ʒj.*
Spec. cordial. temperat. ʒs
Theriacæ ʒj
Corall. rub.
Carab. alb. cryſtall. moſchum redolentis ā. ℈j
Cort. citri ℈j
Sarci crudi ℈j
Moſchi & ambræ ā. gr. iij
Cerati ſantalini q. ſ. ad ſtiſſum
Cerotum, quod in alura extenſum
Argenti & auri [illegible] *ſubducatur.*

Recip

Recip. *Olei rosar.* ℥j.
Violar. ℥s.
Nymph. alb.
Amygdal. dulc. ā. ʒij.
Butyri recent. insulsi.
Medullæ crurisvitul. lot. aq.
acetosæ ʒijs.
Pingued. anatis & gallinæ ā ʒjs.

Mucillag. sem. psyllii, cydoneor. aq.
violar expressæ ā. ℥s.
Ceræ per aq. rosar. subactæ pa-
rum. f. linimentum.

CONSILIVM XLI.
IN MARASMO SENECTUTIS.

SEnectus ipsa Morbus est, rectè dictum. Quâ propter de radicali curatione nil quicquam polliceri habeo. Causæ senectutis ex sese notæ sunt. Marasmi verò causa est, quod præsens ægrotus lue olim infectus fuerit venereâ, tum ex accidenti, cum â nativitate, eoque in affectu vel non plenè restitutus, vel medicamentis restitutus aliquantum detrimentosis. Cum autem hactenus medicamentis nostris, literis A. B. C. D. E. F. G. notatis, effectum, ut asperrimæ illæ & salsuginosæ in pectus decumbentes defluxiones jam sint inhibitæ, jam nihil prius & antiquius nobis esto: quàm bonâ uti Diætâ, & ne præproperè nimium Marasmus ille legem exequatur falcidiam, magnopere cavere.

Diæta quippe hoc loco negligenda neutiquam. Rectè enim Hippocrates: Turpissima est calamitas, victus rationem negligere in curandis morbis.

Aere pluviosô & nubilô in publicum non prodeat. Vitet etiam radios Solis de die, & Lunæ de nocte. Cibi non nisi ὀξύμοι καὶ ὀπέπτοι offerantur ventriculo. Sint ij amygdalata, pineata, hordeata. Pruna portugallica levem habent vim abstringendi, movent appetitum, & resistunt ventris fluxui. Reliqua pruna cave. Cydonia, passulæ, vitellique ovo-

ovorum, (ni calor adsit) sobriè usurpari poterunt. Gallinæ limacibus nostraribus depuratis minutimque concisis alantur. Non nimium comedatur, sed cum voluptate desinat. Cancros (gammaros intelligo) non edat, nisi sine affuso liquore cocti sint. Pisces comedat saxatiles: neque etiam eosce cum carnibus commisceat. Potus sit purus putus, & si calor absit, Malvaticum cum pane. Affectus vitet nimios. Consimiliter dominus Licentiatus sibi caveat, ne nimis licentiosè carnes comedat die Veneris.

Therapuescos loco, sequentibus utatur.

Potiunculam A. quinque absumat auroris. Sudet ut par est, post sudorem morsulos & rotulas B. C. D. in usu habeat, quibus ipsis & aliis, quocunque placet tempore, perpetim & permutatim frui poterit.

Cubitum se collaturus succulentis liquoribus E. & F. uti & Tragæa G. permutatim utatur.

Alvum singulis mensibus vel anni quadrantibus Enemate H. aperiat.

Pulverem I. stuppâ madidâ, vel malsâ quacunque excipiat, verticique sub cucufa adliget.

De Mixtura K. in fluxionibus quantum placet capiat. Spinam dorsi unguento L. nonnunquam inungat. Sacculum M. corporis regioni vino vapidum applicet. Decocto Tormentillæ utatur in fluxu ventris. Hisce ægrotum nostrum annare & perennare jubeo.

SEQUUNTUR MEDICAMENTA.

Recip. *Mass. pillular. cochiar.*
Azajareth.
De hierâ. agar. ā. ℈j.
Cum. Syr. de tussilag.
F. Pill. n. xxvij.
S. Pillen. *A.*

Recip. *Flor. Stœchad. Arab.*
Cordial. trium ā. pj.
Rad. Fœniculi
Petrosel. ā. ℥ß.
Pimpinell. Ital. ℥vj.
Cichor. ℥j.
Tussilaginis
Polypodii ā. ℥s.

Gly-

Glycyrh. ℥ss.
Sem. citri ℥iij.
Bombac.
Coriander.
Anisi ā. ℥ij.
Ficuum
Dactylorum ā. n. v.
Injub.
Sebesten. ā n. vij.
Herb. Scabiosæ
Tussilaginis
Pulmonariæ utriusque
Cichorii
Endiviæ
Capill. omnium
Origani
Calaminthæ ā. Mj.
Gum. Tragac.
Arabici ā. ℈iij ligat. in petia.
Fol. Sennæ ſ. ſtipit. ℥ij.
Epithym. Cret. ℥v.
Coq. pro ℔j. in colat. per noctem infunde.
Agarici trociſcati ℥vj.
Ireos Florent. ℥s.
Cinamomi ℥ js
Expreſſioni fortiter factæ adde
Syr. capillor. Veneris
De ſucco violar. ā. ℥ij
Sachari ℥vj. Coq. ad conſiſtentiam ſyrupi mediocris aromatiſaticum ℈iiij Spec.
Diatrag. frigidi.
S. Syrupus B.
Recip. Flor. Stœchad. Arab.
Epithym. Cret.
Violar.
Salviæ
Cichorii ā. pj.
Rad. Cichorij

Acetosæ ā. ʒv.
Rad. Consolidæ
Tussilag.
Pæon. ā. ʒvj
Sem. carthami conquass. ʒv.
Rad. Plantaginis
Glycyrrhizæ rasæ ā. ʒij
Passular. ℥j
Jujub.
Sebesten ā. n. xv.
Dactylorum n. vj.
Sem. Pæon. ʒij
Anisi ʒjs
Altheæ ℥s
4. Frigidor. major. ā. ʒij
Portulacæ
Endiviæ ā. ʒjs
Herb. Cichorii
Endiviæ
Scariolæ ā. Mj
Pulmonariæ vulgaris & maculosæ
Scabiosæ
Tussilaginis
Veronicæ
Plantaginis
Origani
Capill. Ven.
Adianthi nig. Lugdun. ā. Ms.
Coq. l. a. ad. sufficientiam, in locat. ferventissima ebulliant parum fol. Sennæ ʒijs
In colaturæ sine expressione factæ ℔j ʒij *iterum coquantur parum,*
Rad. Elleb. nig. styriac. ʒij
Caryophyll. ʒijs
Post dum adhuc omnia fervent infunde h. vij.
Agarici troc. ʒvij.
Rad. Ireos ℥s
Cinamomi ʒiiij

Rha-

Rhabarb. opt. ʒs
Schœnanth. gr. v.
Bulliant iterum quatuor fervoribus & exprimantur fortiter. Expresso adde. *Syr. de succo portulacæ ʒiij*
Capill. Ven. ʒij
Sachari opt. ʒvij. f. Syrupus coctus, aromatisandus cum ʒs spec. diatrion: santal. sine camphora & ℈ij spec. diatrag.

S. Syrupus C.

Recip. *Thuris masculi*
Sandaracæ
Santali cintrini ã. ʒjs
Rosar. rub. ps.
Contundantur & incidantur grosso modo.

S. Pulvis. D.

Recip. *Syr. de succo violar.*
De portulaca
Capillor. Vener. ã ʒs
Decocti plantaginis, portulacæ, cichorii & pulmonariæ ʒij
Mist. f. haustus, reiterandus quoties postulabitur.

S. Haustus.

Recip. *Sem. papaveris albi ʒijs*
Portulacæ
Malvæ ã. ℈ijs
Cucumeris
Melonum
Citrulli
Cucurbitæ
Cydonior. mundat. ã. ʒjs
Gummi Arab.
Tragag. ã. ʒj
Amyli ʒs
Spodii
Succi glycyrrhizæ ã. ʒj
Sachari penid. ad pondus omnium.

F. Pulvis. S. Pulvis. F.

Recip. *Rad. Salsæparill ʒjs*
Ligni Guaiaci pul. ʒiiij
Cord. ejusdem ʒj

Passular.
Pinear. ā. ℥s
Pistacior mundat. n. xx.
Glyzyrrhizæ
Anisi ā. ʒij
Cinamomi ʒjs
Aquar. Cichorii ℔vj
Scabiosæ ℔iij
Tussilaginis ℔ij

Fervefactis aquis, cætera omnia contusa & concisa, infundantur per H. XXIV. postea in olla vitreâ coquantur ad ignem luculentum sine fumo ad medietatem: ubi per se refrixerint, fiat Colatura cujus detur ℥v. pro dosi.

S. Decoctum ligni. A.

Recip. *Feces prioris decocti & adde*
Liquiritiæ, passularum, sem. anisi ā. ʒij. Cinamomi ʒj aq. hordei simplicis ℔xv.
Coq. ad consumtionem tertiæ partis, ubi per se refrixerint Col. & S. Elschtranck.
Recip. *Pistacior mundat. ab omnibus pellibus ʒj*
Pinear. præparat.
Amygdal. dul. ā. ʒvj
Sem. melonum
Cucurbitæ ā. ℥s
Spec. Diatrag. frigid. ʒß
Diarhod. sine camphora
Diatrion santal. ā. ʒjs
Amyli ℈iiij
Penidii ad pondus omnium.

Sachari q. s. dissoluti in aq. borrag. & scabiosæ s. conf. in Morsulis.

S. Morsuli B.

Vel.

Recip. *Penidior.*
Bechior. alb. ā. ʒj
Sem. melon. excort. althææ } *infus. in aq. tussilag. ā. ʒj*
Spec. Diapapaver. alb. ℈iiij
Margarit. præparat. ℈j

Ex-

Extracti scabiosæ gr. xv
Succi glycyrrhizæ ℈s
Sachari soluti in emulsione sem. melon. & papaver. facta ex aq. tussilag. q. s. f. Conf. in rotulis.

S. Rotulæ D.

Recip. *Capitum papaveris albi n. viij.*
Glycyrrhizæ rasæ
Siliquar. dul. ā. ℥js
Sem. cydonior.
Bombac. ā. ℥js
Jujubar. n. viij

Coq. in s. q. aq. tussilag. pro ℔s *, in qua iterum ad consistentiam mellis currentis coquantur sachari penidii , sach. cand. ā. ℥js rosat.* ℥vj.

S. Nachtsafft *E.*

Recip. *Syr. de siliq. & liquirit.*
De Jujubis ā. ℥js
Ex succo violar. ℥j
De papavere ℥s
Balsami sulphuris ℥j
Mis. S. Safft *F.*

Recip. *Sem. papaveris albi ℥ijs*
Pontulacæ
Malvæ ā. ℈iijs
Cucumer. melon. citrulli.
Cydoneor. cucurbit. ā. ℥js.
Gummi Arab. Tragag. ā. ℥j
Amyli ℥s
Spodij
Succi glycyrrhizæ ā. ℥j
Pulmon. vulpis præpar. ℈ij

Pulverisentur & misceantur omnia subtiliter , postea leviter torrefactis admis. sachari penidii ad pondus omnium.

S. Tragea G.

Recip. *Herb. malvæ althææ. violar. ā. Mj.*
Parietar. Mercurial. ā. Mjs
Flor. chamomel. Ms

Sem.

Sem. fœn. græci ʒvj. *aniſi* ʒiij.
Paſſular. ʒ ſ.

Coq. pro lbj. *in colat. diſcol. Caſſiæ retens extracta. Elect. lenit. ā.* ʒs. *vitell. ovor. n. j. ſalis* ℈j. *olei comm. butyri non ſaliti ā.* ʒjs.
Miſ. f. Enema. S. Clyſter. H.

Recip. *Thuris maſculi*
Sandaracæ Arab.
Santali citrini ā. ʒjs.
Roſar. rub. ps
Ligni aloes ℈j
Ambræ gr. v.
Pulveriſentur omnia groſſo modo.
S. Pulvis I.

Recip. *Mithridat. opt.* ʒj.
Conſer. flor. violar. ℈iiij
Spec. diatrag. frig. ℈j
Cum. syr. violaceo f. Mixtura K.

Recip. *Olei amygdal. dulc.*
Seſamini
Roſacei
Pingued. gall. ā. ʒs
Ceræ Citrinæ ʒiij
Aceti ʒj
Miſ. F. Linimentum L.

Recip. *Flor. borrag. bugloſſæ ā.* ʒs
Meliſſ. roſar. rub. ā. ℈ij
Ozymi caryophyll. ʒjs
Seminis cnidi ℈y. *beleníj* ʒj
Croci ℈s. *ligni aloes. ſantali rub. ā.* ʒs.
Cinnamomi ℈js
Omnibus ſubtiliter pulveriſatis adde
Ambræ, Moſchi ā. gr. ij
Miſ. f. ſacculus aliquoties interbaſſandus.
S. Sacculus Cordialis M.

CON-

CONSILIUM XLII.

DE FEBRIBUS MALIGNIS PETECHIALIBUS.

FEbres, â Maculis quæ nonnunquam apparent, petechialis dictæ, hoc tempore graſſantes, non ſunt ex genere earum febrium, quæ interventu putredinis in maſſa ſanguinea, continuo incendio, calori nativo negotium faceſſunt: ſed ad earum claſſem pertinent, quæ (quod actiones corporis vitales exiguo temporis intervallo proſternunt) malignæ, â nonnullis autem peſtilentes vocantur. Etenim ſtatim atque malignitas cor, & arterioſum genus inficit, omnes virtutes reſolvi, & periculum non contemnendum pati deprehendimus.

Cæteræ verò actiones, tam animales quam naturales nihil aut parum ad ſenſum patiuntur.

Si enim animalem actionem examinemus, & mente conſtant, neque ſecundum viſum, auditum, guſtum, olfactum & tactum male habent aut depravate agunt: neque ſecundum motum aliter quam natura fere, ſunt conſtituti, ſolis, ijſque exiguis jactationibus (ſub initium) cum quâdam inquietudine exceptis.

Neque dolores capitis, perindé ut in alijs febribus mox affligunt: niſi vel ratione plethoræ vel putridæ febris, quæ huic ſæpè conjungitur. Accuſant enim ſolam gravitatem, non dolorem. Si verò naturalem examinemus, cibum primis diebus non faſtidiunt, & benè etiam concoquunt; niſi ructus & circa ventriculum gravitas quædam ſit conjuncta: Excreta ſecundum naturam habent, inprimis urinæ, quæ ſanis plerunque ſunt ſimiles, & ſi recedunt parum tinguntur colore ruffo, idque dum accidit, cum ichorem ſanguineum malignitas ſimul infecit.

CAUSA.

Qua propter exiſtimandum eſt, harum febrium cauſam eſſe malignitatem venenatam, peſtiferamque inficientem principaliter omnes ſpiritus & horum virtutes, quarum mineras ſtatim atque infectio facta eſt protinus depravat, & actionibus perficiendis inutiles reddit.

SIGNA.

Invaſerunt autem hactenus nullo aut exiguo horrore, adeò ut furtim potius quam aperto Marte congrediantur.

Primò enim triduo adeò ſunt leves ut maxima pars ægrotantium, morbum vel diſſimulet : vel non admodum curet.

Nam exiguum aut penè nullum, quod dixi dolorem capitis, præter gravitatem, quam non niſi interrogati, referunt, percipiunt.

Laſſitudines ſpotaneæ & inquietudines concitantur; quas ſi medico exquiſitè ſciſcitari velit, ex jactatione potius & interrogatione, quam ſponteneâ ægri querela, ſub initium cognoſcet. Vultus hominis ſani; ſoli oculi ſublachrymantibus ſimiles ſunt.

A tribus menſibus frequens in nonnullis nauſea, vomendi deſiderium & ructus frequentes, doloroſi, & moleſti ſimul has febres comitari cœperunt. Quos ſæpè fluxus alvi conſequens ſedavit. Pulſus â naturali parum recedens, etiam peritos ſæpè fefellit.

Calor magis circa cor (quod propter venenoſitatem anxietate laborat) quam in reliquis membris ſentitur, in quibus eſt mitis, acrior tamen ad tactum, quam in febri ephemera ſimplici. Ideoque primo ut dixi quatriduo non admodum eſt moleſtus, niſi malignitas cum alia febri ſit conjuncta. Hic ſuos habet typos & exacerbationes: ſub tempus enim ſomni ſenſibiliter cum querela ægrotantis augeſcit, adeò ut nonnunquam vigilias aut ſomnum perturbatum producat. Manè viciſſim eſt remiſſior, & miteſcit perinde ac (licet non veniat ad aliquam intermiſſionem) omninò intermiſiſſe videatur: Quo intervallo pulſus tam naturali eſt ſimilis, ut ſæpiſſimè arbitratus ſim, omnem jam diſceſſiſſe febrim, quæ tamen ſub noſtem de novo exacerbari cœpit.

Atque hoc intervallo & cibi & medicamenta ut infra dicam ſunt exhibenda.

Sæpè etiam hoc intervallo intermediæ ſunt exacerbationes, pro diverſitate ægrotantium, nonnullis enim circa octavam matutinam, nonnullis circa duodecimam, nonnullis circa primam aut tertiam veſpertinam leviuſcule exacerbantur.

Sub his ſignis blandis morbus ad quatriduum tam fraudulenter agit, ut ſæpè ægrotantes non prius velint periculo fidem adlibere, quâ cum omnia ingraveſcunt. Verum cum ab eo tempore ut plurimum augeatur, uſque ad ſeptimum vel undecimum, multiplices in eo intervallo criſes eveniunt.

Nonnunquam quarto Natura inſurgit, ad expulſionem, & (ſi ichores ſanguinei præter ſpiritus vitales ſint infecti) vel rigore vel horrore præcedente, malignitatem ſudore exterminat, ita ut febris omnis ceſſet, nec morbi aliquid amplius ſuperſit. Interdum tremorem per univerſum cor-

pus

pus ſine horrore aut frigore excitat: nihil tamen aut imperfectè expellit: ſed ſolum materiam venenatam nervis & panniculus intrudit, & talem tremorem ſpaſmoſum & dolorem quandoque ingentem propter ſuam acrimoniam excitat.

Non rarò horrorem cum frigore copioſo, febre tamen non ceſſante incaſſum movet nuncios ſi magnitudinis morbi ob infectionem tam potenter factam, ut neque virtus ferre, neque uno impetu ex corpore expellere poſſit: quo fit ut nono vel undecimo die ſimilem criſin viciſſim tentet. Quod ſi ne dum febris ceſſet, mors in vicinia inſidiatur.

Sæpè cutis tingitur maculis, quales ſunt morſus pulicum: in quibus obſervandum, ut die critico, quarto videlicet, ſeptimo, nono vel undecimo erumpant: ſi quarto & non ſequatur mitigatio febris, infectionis magnitudinem: ſi ſeptimo & allevietur natura, virtutis robur, & ſpem bonam promittit: ſi undecimo, & nulla ſequatur mitigatio, naturæ imbecillitatem, & materiæ multitudinem, morbique longitudinem arguit: ſi diebus extra criſin conſtitutis, inordinatunt naturæ motum, & malum eventum prodit.

Ruffæ maculæ cum tolerantià facili, ſecuritatem portendunt: nigræ verò & violaceæ, lethales ſunt: virides & flavæ in medio conſiſtunt. Quæ ſi ad reliqua ſigna ſive bona ſive mala regulentur, vel vitam vel mortem pollicentur.

Quibus in hoc morbo urinæ per omnia ſanis ſimiles ſunt, ij rarò aut nunquam evadunt. Quod malignitas cordi inſidens ex ſpiritibus in partes ſolidas pereptet, & eas proſternat.

Qui morbum non negligunt, & ſtatim ſub initium idoneis remediis utuntur, ij facile etiam liberantur: nonnunquam ante ſeptimum, nonnunquam XI. XIV. vel XVII. Qui verò curationem differunt & acrem liberum non devitant, diutius decumbunt, & ſæpè etiam ſuccumbunt.

Deſinunt hæ febres plerumque impeſtilentes & peſtem ipſam: propter augmentum malignitatis, quæ impuritate quorundam corporum tranſit in peſtilitatem.

Curatio conſiſtit in eo, ut ſtatim à principio adhibeamus medicamenta ea, quæ malignitati reſiſtunt, eamque à corde ità amoveant, ne incrementum ſumat.

Secundum hanc intentionem caloris remiſſio molienda eſt. Et non viceverſa, ut plerumque fieri ſolet.

Si enim magis ſolliciti ſimus de ſopiendo calore, quam venenoſitate obtundenda, idem nobis continget, quod iis, qui magis de impluvio tollendo, quam tectis reſarciendis, laborant. Rectè igitur rem aggrediemur, ſi exhibeamus medicamenta ea, quæ membra principalia à proprietate corroborant, venenoſitati malignæ reſiſtunt, & putredinem in corde & contentis ejus, reprimunt, ſimul etiam moderatè refrigerant & calori medentur.

Id fiet commodiſſimè ſi medicus vocatus, non protinus ad copioſè & exquiſitè, ſive per pharmaca, ſive per venæ ſectionem vacuandum, ſe convertat.

Sed primum in corporibus multa humorum crudorum ſaburra redundantibus levi clyſtere vel ſuppoſitorio alvum moveat, vel ſi non opus eſſe, aut tempus ferre opinetur, mox ad ea quæ malignitatem à corde propellant, & extra habitum corporis exterminent, accedat.

Talia ſunt pulveres ſubſcripti ad drachmam unam vel ſeſquidrachmam bis primo die ex aqua cardui benedicti, ſcabioſæ & borraginis exhibiti, eâ lege ut ad horam dimidiam aut amplius ſuperſudent, & ante cœnam & prandium hujusmodi medicationem inſtituant: vel loco pulverum aqua bezoarticâ deſtillata, ad unciam unam vel ſeſquiunciam iisdem horis ex aqua acetoſæ propinari poteſt.

Recip. *Rad. tormentillæ*
Zedoar.
Diptam. albi
Gentianæ
In aceto maceratarum per noctem & iterum exiccatarum ā. ʒjs
Cornu cervi uſti ℈iiij
Succini albi ℈ij
Boli armeni veri
Terræ ſigillatæ ā. ʒj
Margarit. præparat. ʒjs
Sem. citri. excort.
Acetoſæ ā. ℈j
Cardui bened. ʒj
Miſ. f. pulvis

Recip. *Rad. & herb. pentaphyll.*
Fol. Scordij
Card. bened. ā. Mj
Calendulæ Ms

Rad.

Rad. angelicæ
Tormentillæ
Morsus. diaboli
Petasitidis ā. ʒvj
Sem. citri ʒs.
Croci orientalis ʒij
Conservæ acetosæ ℔ß
Theriacæ veteris ʒj
Aceti vini acerrimi ,
Aq. vitæ optimæ ,
Vini cydoneor.
Succi citri (vel aq. acetosæ) ā. ℔js

Stent. in infusione per 24. horas.

Postea adjecto salis Mj. destillentur per cineres igne lentissimo : materia tamen in duas partes divisa , aut tres pro magnitudine vasorum. Possunt eadem per balneum in instrumento capaci simul destillari , sale non adjecto : postmodum fecibus addi aliquid salis , & affusâ aq. acetosæ per arenam urgeri , & prodibit aqua non minus efficax. Aquæ verò destillatæ infunde in nodulo.

Zedoariæ ʒiij
Camphoræ ʒß
Croci ∋ß.

Absoluto sudore , cibi, quales in hujusmodi morbis conveniunt, exhibendi, & cætera admovenda sunt , quæ venenositatem ab omni parte profligare, & cor atque mineras spirituum & caloris innati roborare, instaurare & contemperando fovere possint. Qualia sunt inter externa epithemata noduli odorati , aut alia odorata moderatè refrigerantia & malignæ venenositati adversantia : inter interna verò pulvis cordialis cum nuce vomica vel sine nuce vomica , qui talis est.

Recip. *Margarit. præparat. ʒjs*
Fragment. smaragdi
Sapphyri
Hyacynthi
Rubinor. ā. ∋ß.
Oss. de corde Cervi n. iij
& si conjuncta sint multi ructus molesti , granorum
Paradysi n. iiij
Fol. auri n. iij

Miſ. f. pulvis
Por patientibus verò tenuioris fortunæ.
Recip. *Margarit. præparat. C. C. uſti præp. ā.* ʒij
Fol. auri n. ij
Miſ. f. pulvis, cui etiam grana 4. paradyſi, rectibus moleſtantibus, admiſceri poſſunt.

De hoc pulvere ſæpè & indeſinenter de die ℈s vel plus minuſvè ex aquâ cardui benedicti exhiberi debet: aut loco ejus manus Chriſti cum periis, vel rotulæ ex hoc pulvere ſic factæ:

Recip. *Hujus pulveris* ʒij
Sachari ſoluti in aq. roſar. ʒij
F. confectio in rotulis.

Ordinariè autem manè & veſperi circa tertiam ℈j hujus pulveris cum aqua cardui & acetoſæ ʒiiij exhiberi debet loco digeſtivi: aut ſi æger dulcia ferre poſſit (quod plerunque in hoc morbo non fit) præparetur digeſtivum ex ſucco cardui & acetoſitatis citri, & una cum pulvere exhibeatur. Poſſunt ſimilia cordialia ex conſervis, ſi medicis illa conferre deprehendantur parari: ſolutiones etiam margaritarum, corallorum & aliorum lapidum precioſorum plurimum proſunt. Vinum cydoniorum multum etiam, confert, præſertim alvi fluxu conjuncto.

His medicamentis progrediendum eſt ad quartum uſque. Neque vena ſecanda niſi vel ſumma plethora vel humorum putredo urgeant.

Atqui cum omnes morbi ſua habeant tempora: obſervavi à quarto uſque ad ſeptimum plerunque incrementum morbi eſſe: in nonnullis ad nonum aut undecimum, pro modo ſcilicet infectionis, & analogia temperamenti ad venenatam infectionem. Ideoque neceſſe eſt, nos in incremento omnibus enarratis ſtrenuè cum ægrotante contra morbum pugnare: & criſin ſi qua fortè eveniat, ſolerter juvare. Modo alvum clyſteri ſubducendo: modò ſignis coctionis apparentibus leniter evacuando per caſſiam cum rhabarbaro, vel decoctionem ex myrobolanis citrinis, fol. ſennæ rhabarbaro, manna & cordialibus: omnibus ſcammonitatis & validè ducentibus diligentiſſimè vitatis.

Rectè etiam fecerimus, ſi loco aquarum cardui, tum pro ſiti (quæ tamen ſub initium rarò comitatur) tùm pro expellenda malignitate & moderatè refrigerando, exhibuerimus emulſionem ſem. cardui benedicti, cardui Mariæ, & ſi alvi fluxus jungatur, melonum ex aqua cardui factam.

Hiſce

Hiſce ita progreſſus fui ad tempus ſtatus, quod plerunque incidit in nonum vel undecimum diem aut decimum quartam: ſæpè etiam maturius vel tardius, pro conditione ægrotantis & malignitatis magnitudine ingruit. Atque tum obſervavi Criſin futuram, ea autem ſive bona ſive mala fore mihi videretur, eventum prædixi. Interim tamen nihilominus remediis prædictis inſtiti; verum ità, ut pro aquis vel juſcula cocta ex carne, pullis aut ſimilibus cum ſucco citri & cardui, loco digeſtivi, & pro re natâ, atque ſymptomatis etiam diverſimodè affligentibus, alia atque alia exhiberem.

Tandem criſi factâ, & morbo declinante, imperavi quietem, perrexi expellentibus reliquias criſeos aut promoventibus criſin, veluti cucurbitulis, lotionibus & ſimilibus, ſæpè etiam evacuantibus.

Symptomata, qualia ſunt fluxus alvi colliquativus, dolor capitis, delirium (quod ſvave & placidum eſt) linguæ ſcabricies, ſitis (quæ in augmento morbi accidit) fluxus ſanguinis narium, vigiliæ non aliter atque in aliis febribus peſtilentibus aut malignis tractavi. Tria tamen maximè obſervanda ſunt, nempe capitis gravitas, tuſſis & demum dolor junctūrarum: Hæc cum ſint ſupervenientia & comitantia criſin & decrementum morbi, peculiariter etiam ſecundum artem medicamentis tamen venenoſitati adverſantibus, tractari debent. Maculæ verò erumpentes tali oleo ad ſuperficiem trahuntur:

Recip. *Olei chamomelini*
Amigd. amar. ā ℥ſ.
Scorpion. ℥ſ
Nitri pulveriſati ℥iij
Aq. chamomel. ℥j
Coquantur ad conſumtionem aquæ, & poſtea inungatur totum corpus.

Victus ratio conveniet cum victu febrium peſtilentium: ideoque hic nihil dicendum, hoc ſaltem obſervandum, quod cibus pro temporibus paroxyſmi, in hiſce febribus contingentibus, bis de die exhiberi debeat nempè manè circiter horam nonam, & veſperi paulò ante quartam: in quo tamen oculi convertendi ſunt ad conditionem cujusque ægrotantis, quæ alios morbos cum hac febri complicat. Atqui cum loco digeſtivi juſcula ex carnibus vel pullis contuſis, aut coctis, aut hoc oleo paratis alteratisque ſupradictis remediis ſæpè exhibeantur, modus etiam cæteris ſtatui poterit. Vinum nullum ſtante morbo exhibendum, ſed potus aquæ hordei aut Julep tale:

Recip.

Recip. *Aceti vini acerrimi* ℥iij
Acetositatis citri ℥is
Saccari ℥ij
Aquæ hordei cocti ℔iij
F. ſ. a. lulapium, cujus aciditis pro voluntate ægrotantis vel augeri vel minui poteſt.

Aër ſit temperatè refrigerans, vel naturâ conclavis vel arte. Nempe irrigationibus & ſparſionibus florum refrigerantium aut ſimilium herbarum. Excedens verò aër in frigiditate neutiquam convenit, adeò, ut neque ſine noxa aër apertus, quamvis nobis ſatis calidus videatur ægrotantem ambiat. Sæpè enim obſervavi morbum jam declinantem ex aëre ambiente ad ſuam malitiam rediiſſe, nonnunquam recidivam excitaſſe. Cujus rationem ſi audierimus, tantò facilius rectè monentibus obſequemur, quantò majus eſt malum, quod inde naſcitur. Eſt autem ratio hæc: in hujuſmodi febribus natura malignitatis expulſionem, ut ex petechiis ſeu maculis liquet, perinde ut in papulis & morbilis ad ſuperiora molitur, quæ excretio, quantum fieri poteſt, à medico remediis ſudorem cientibus promovetur: at aër ambiens contrahit ſic poros, venenoſitate expiraturæ vias claudit, adeoque hoc efficit, ut malignitas retrocedat ad cor, & incendium augeat: ideoque recuperandæ valetudinis cupidi, non minus liberum aërem in his febribus, quam in morbillis & papulis noxium vitabunt.

Quieſcant quantum poſſunt: ſi dolor ſit juncturarum, aut punctiones in articulis, inunctione olei chamomelini & amigdalarum amararum ſedetur.

Evacuetur conſilio Medici pro tempore morbi, non tamen ſit alvus pigra, ſed vel levi clyſtere, vel ſuppoſitorio irritetur.

Somnus non erit negligendus, ſi ſit naturalis, quamvis autem in hac febre accidere ſoleat quidem ſopor præter naturam, tamen adeò magnus non eſt, nec quicquam mali inde emerſiſſe memini, præter gravitatem capitis & tuſſim, de quibus ſupra. Sæpè tamen conjunctâ cum hàc febri, ſynocho putridâ, gravis ſopor accidit. Qui pro more iſto etiam erit tranctandus.

De animi affectibus omnibus in hoc morbo conſtat, quod neque triſtari neque iraſci, ſed bono animo eſſe debeant & firmâ ſpe.

CON-

CONSILIVM XLIII.

DE FEBRIBUS LENTICULARIBUS.

CUm Iterum Febres illæ venenoſæ. Quas ob indolem pravam malignas, ob ſymptomata peſtilentes vocant, aliquot ante ſeptimanas tantà violentia graſſari cæperint, ut paucos intra dies ab ultimo puto Auguſti, uſque ad 10. Septembr. ſummo cum terrore & ſtupore ferè innumeros invaſerint, officii mei ratio & utilitas publica exigere videbantur, ut febrium harum naturam, ſigna, nec non præcautionis accurationis rationem perſcriberem; eò fretus ſpe, anſam me ſcripto hoc brevi & tenui præbiturum doctioribus quò penitius febrium harum naturam introſpiciant, & remedia, ſi quæ fortè naturæ morbi convenientiora ex uſu Artis & Methodo teneant, utilitati publicæ non invideant, meque, ſi alicubi â ſcopo aberrare viſus fuero, in viam reducere non graventur. Etſi autem longiorem de frebri hac meditatus eram & pænè abſolveram diſputationem: attamen præceps & inopinatus mali inſultus eam anticipavit. Ex brevi tamen hoc tractatu tantum utilitatis percepturos eſſe plærosque, ut & malum prævenire, & divina auxiliante gratiâ, maturè ab eo liberari poſſint, ſpero. Pleniorem autem diſquiſitionem differam, donec de aliis morbis contagioſis, maximè autem peſte, peculiarem, volente Deo ſcribam tractatum.

DE APPELLATIONE NATURA ET ORTU HARUM FEBRIUM.

MUlti Medicorum in eâ ſunt opinione, febres has Veteribus planè fuiſſe incognitas, ideo novum eas & inauditum morbi genus putant, & peculiaribus nominibus febres lenticulares, peſtichiales, & peticulas nominant. Sed diligentius intuenti apud Aetium ex Herodoto, Rhaſin, Jacobum item de partibus, earum fieri mentionem patebit. In Germania morbus Hungaricus, cum quo ferè febris hæc convenit, vocatur: Noſtri die Häuptkranckt, capitis morbum appellant. κατ' ἐξοχὴν, eò, quòd capiti maximè moleſtus & infeſtus eſſe ſolet. Aliqui puncticulares, das bunte Fieber, ob puncta, quæ extrinſecus, ut in morbilis, apparent plura, appellant. Ut ut autem indigitemtur, venenoſas eas malignasque eſſe febres certum eſt, à peſte tam quoad naturam, quàm ſymptomata non multum deflectentes, imò ſæpè in eam degene-

rantes, hoc tamen discrimine, quòd non æquè ac pestis, lethales. Si modò rectè eis prospiciatur. Cum nostris a. loquens capitis morbum eas vocabo, eò, quod capitis molestias maxime accusent ægri, & rarò hodie appareant maculæ, longè, quàm aliàs, terminentur citiùs, & quod sic, de quo adfectu sit sermo, evadat manifestius.

Scire igitur, quid malum hoc sit, satagenti, respondeo, esse febrem venenosam, contagiosam, quæ invasione præceleri, & symptomatis horrendis pestem imitatur, interdum cum punctis pulicum morsibus non absimilibus, variorum colorum rubris, lividis, viridibus, nigris, hærentibus intra cutem & carnem, citra tumorem, exulcerationem, morsicationem, pruritum & sudorem: interdum sine punctis aut maculis, quod hodie ægris accidit plærisque. Minera macularum est in sanguinis ichore & sanguine tenuissimo, in venis tantùm exilibus, nisi ipsa massa sanguinea sit impura & ad recipiendum fomitem dispositа. Hinc calor utplurimùm in partibus externis, rarò internis percipitur, & caput maximè atque cor infestat.

Causæ externæ.

Primordia febris hæc ducit ex aëre impuro & infecto, qui sanguinem tenuem & spiritus in corde & cerebro inficit, & putrescere inimicamque induere naturam facit. Hinc iidem operationum & virium ante existentes authores, eas collabascere patiuntur. Aërem inquinatum quod attinet causæ ejus partim ex Astrologorum scriptis petendæ partim constitutioni aëris insolitæ & inæquali sunt adscribendæ. Quæ si cui minus obversatur, is repetat memoriâ frigus illud immane & intolerabile, tempore quadragesimali, quo multorum capita ita læsa, ut etiamnum tussi divexentur, & non parùm secutura tabes sit metuenda. Constitutionem etiam aëris inæqualem fructus hominibus pariter & brutis noxios anni elapsi experientia satis nos edocuit, ut adeo mirum non sit, sequi febres pestilentes, morbillos, variolas, &, quam DEUS clementer avertat, pestem.

Causæ internæ.

Inter causas internas primas sibi vendicat ichor portio sanguinis tenuior, quæ ob hausta ex aëre veneni semina eò promptè procedit malignitatis, ut ad alendum corpus planè fiat inutilis. Alias hic recensere causas opus non est.

Differentiâ.

Differentes autem istæ sunt febres, Interdum n. cum ingenti calore interno & ardore cordis infestant, interdum sine insigni aliquo calore

inter-

interno. Sed externo, qui quidem hodie adpatet maximè: Aliquando cum jecoris inflammatione & ſymptomatis aliis gravibus quod videre fuit paucos ante annos in Ungaria, Affrica & hiſce noſtris regionibus. Hinc haut tardo pede ſecuta eſt peſtis. Aliquando eundem, quem petechiales ſortitæ ſunt eventum & terminum. Hodie ut plurimum intra 4. rarò 7. dies finiuntur, niſi ob maſſam ſanguinis, propter ſymbolicam diſpoſitionem, infectam dominari cæperint.

Maculæ non unius ſunt generis aliquando exiguæ, ut pulicum morſus; aliquando majores monetam triobolarem æquantes, nonnunquam totum dorſum & artus fædant.

2. Aliquando ſigillatim apparent aliquando coacervatim per totum corpus excepta facie diſperguntur.

3. Figura aliis eſt rotunda aut oblonga; aliis anguloſa.

4. Color aliis ruber, aliis ex albo aut purpureo flaveſcens, lividus viridis aut niger.

5. Aliquando una poſt alteram; aliquando omnes ſimul & ſemel ſe oſtendunt.

6. Non certo febris die accidunt. Jam enim in ipſo febris inſultu; jam tertio vel quarto die. aut tardius. aliquando, in ipſo demum ſtatu efflorescunt: aliquando cum natura coctionem aggreditur, ſæpe ante, quàm coctionis ſigna appareant.

Durationis tempus diverſum eſt. Aliquibus enim ſtatim, quibusdam cum ipſa demum febri diſparent, nonnullis non quidem ſtatim, ante tamen febris ſolutionem evaneſcunt.

Ultimò etiam alia cum his conjunguntur ſymptomata, alvi profluvium aut obſtructio. Item vomitus. Quæ omnia benè ſunt obſervanda.

Signa.

Ut autem ſine mora, & ante quàm invaleſcat, morbo occurri poſſit, ſigna, quibus tam in principio quàm reliquis temporibus poſſit dignoſci, tradam.

Signa antecedentia.

1. Adeſt faſtidium 2. totum corpus maximè pedes quaſi fracti langvent, mœrore ac ſomniis turbulentis divexantur. 3. Accedit his cordis palpitatio 4. adeſt cephalalgia, vertigo. 5. Reſpiratio crebra thoracis compreſſio. 6. Tuſſis ſicca. 7. Pleuridis. Symptomata hæc ſi hominem ante ſanum præhenderint, is maturè ſui rationem habeat, aliàs vapores venenoſi cor & cerebrum (quæ maximè in hoc morbo adficiuntur) petunt, & inficiunt in eis ſanguinem & ſpiritum.

Principium morbi.

8. Hinc oritur frigus & horror internorum magis, quàm externorum. Hæc excipit calor primò quidem mitior, ſed ſubinde ſumens incrementum, qui in nonnullis in externis maximè partibus percipitur.

9. Tum demum cor palpitat vehementer, vapores venenoſi omnia membra penetrant, eaque virium robore ſpoliata proſternunt, inprimis autem pedes pungendo excruciant. Hinc ægri

10. Plærumque dorſo inquietè & incompoſitè incumbunt, huc & illuc volutantur, manus & pedes tremunt. Inde

11. Cum vapores maligni caput replent capitis dolor augetur, Somnus amittitur.

12. Aurium ſonitus percipitur, & ut plurimum quarto die fiunt loquaces, & febris ceſſat, aut

13. Erumpunt rubræ, lividæ aut aliter coloratæ maculæ, primò in dorſo thorace, deinde in brachiis & toto corpore, excepta facie. Figura, ut color macularum eadem non eſt, ut inferius docebitur. Maculis his interdum totum corpus floreſcit aut liveſcit.

14. Oculorum vigor concidit, rubeſcunt &

15. Quaſi aqueſcunt, facies calore intumeſcit.

16. Lingva & labra fiunt flava, & nigra, impura & rugoſa, halitus gravis.

17. Nonnullos ſopor tam profundus obruit, ut, niſi excitentur, dormientes exſpirent.

18. Aliqui parùm, aut planè non ſitiunt, aliqui vehementer.

19. Quibuſdam alvi profluvium, quibuſdam ejus obſtructio accidit, quibuſdam vomitus bilioſus & amarus, aut pituitoſus.

20. Urina clara eſt Sanorum ſimilis. Poſt turbida craſſa & cruenta fieri ſolet.

Morbi Status.

Aliquia hæmorrhagibus ſupervenit. multis tumores & bubones ſub aliis, & aliis locis conſuetis protruduntur. Quanquam hi hactenus non apparuerint. Aliqui epilepſia corripiuntur. Quibuſdam die nono, undecimo & aliis diebus criticis ſudor largus prorumpit, a. frigus eos invadit. His materia maligna è corpore propulſa diſparet.

Non autem omnium, quæ recenſuimus, ſignorum concurſu opus eſt. Sed aliqua & præcipua adeſſe ſufficit.

Signa Prognoſtica.

Signa enumerata non ſolum in morbi cognitionem nos deducunt, ſed ejusdem evendum præſagiunt.

Bonum

Bonum ergo.

Ægrum adhuc viribus conſtare, de morbo, capitis ſc. dolore, langvore & artuum dolore non admodum conqueri.

Integra uti ratione.

Sumto medicamento corroborari & malum mitigari.

Vomitu aut alvi profluvio allevari.

Maculas ſubitò prorumpere, ſine virium lapſu, & cum febris mitigatione.

Macularum eruptione alvi profluvium aut vomitum ſiſti.

Maculas eſſe rubras, & non admodum magnas.

Poſt 4. 7. 9. 11. & reliquos dies criticos remiſſionem quandam ægrum percipere.

Urinas ante turbidas, craſſas ſine nubecula, clareſcere & habere nubeculam.

Pulſum fieri validum, æqualem, nec adeo celerem.

Malum.

Maculas coacervatim prorumpere die non critico.

Diu perſiſtere.

Alvi profluvium aut vomitum cum febre aut maculis durare.

Ægrum delirare, & ſtrata vellicare.

Profundè dormire, ut vix poſſit excitari.

Peſſimum.

Ægrum concidere, & frequenti ſyncope corripi.

Etiam mitia medicamenta ſequi alvi profluvium.

Vomitu, ventris profluvio, maculis non allevari, ſed ulterius proſterni.

Hæmorrhagia larga nihil juvari.

Maculas ſigillatim pordire.

Eaſdem ſubito evaneſcere.

Maculas eſſe lividas purpureas, nigras, virides pallidas, ſugillatorum veſtigia colore referentes.

Eſſe datas, magnas, ut dorſum aut artus contegant.

Poſt rubrar. macular. eruptionem morbum ingraveſcere.

Supervenire epilepſiam.

Bubones & tumores ſub aliis & in cruribus, item parotidas gigni.

Urinam ſupprimi.

CURATIO.

Difficile eſt ſcripto adeo brevi mali tam acuti perfectam tradere curationem ob circumſtantias & accidentia complura. Videndum enim eſt, an æger vir aut mulier, puer aut virgo, gravida aut puerpera: an morbus in principio, augmento, ſtatu aut declinatione: an expulſio aliqua à Naturâ facta, & quomodo. Quæ circumſtantiæ ſingulæ curationem variant.

Prolixitatem ergo, quam hæ parere poterant, ut evitem, paucis curationem tradam, non dubitans, me & ſic adjuturum plurimos.

In his tribus autem conſiſtit curatio.

Primum eſt, Rectus medicamentorum uſus.

Secundum, Venæſectio.

Tertium, Recta victus adminiſtratio.

Cum autem morbus hic malignitate ſuâ cordi & cerebro inſidietur, ſine morâ ei occurrendum eſt. Sic enim maturè profligari poteſt, cum alàs diuturnus, periculoſus & moleſtus eſſe ſoleat.

Si ergo quis dicta in ſe deprehenderit ſigna, is ſtatim alvum, ſi obſtructa, aperiendum curet clyſtere mitiore, quod ſic parandum.

Recip. *Iuſculi galin. inſulſi cochlear. XXIV.*
Sacchari Thom. ℥ij ß
Olei Roſar. aut violar. cochl. vj
fiat clyſter.

In defectu juſculi carnis,

Recip. *Folior borragin.*
Acetoſæ.
Endiviæ ā. Mj.
Rad. Petaſitæ ℥ij ß
Coqu. in ſ. q. aqua ad XXIV. cochl.
fiat enema.

Si æger ab enemate abhorreat, ſumat potionem lenientem è foliis ſenæ, officinar. horis tribus ante cibum. Sequens etiam potio non tantum lenit ſed & veneno reſiſtit.

Recip. *Pulp. Thamar.* ℥vj.
Mirobal. citrin. Ind. an. ℥ß
Semin. Citrii ℈ij
Zedoar ℈j

Foliorum

Folior. scordii. cardui ā. p. ij.
Flor. cordial. ā. p. j.
Coqu. in sufficienti quantitate aq. acetos. ut commodè sub finem parum incoqui possit fol. sen. ʒiß.
Colatur. ʒiiiß adde
Syrup. rosat. solut. ʒij
vel *Mannæ ʒiß*
M. fiat haustus.

Cui potio displacet, utatur glande suppositi.

Cui nec hæc arridet, is sumat Cassiam Elect. lenitiv. diacathol.

Compressiones & compunctiones circa cor & thoracem sentiens, maximè pleurisin, loco potionis sumat *Olei amygdal. recent. cochl. IX. cum aq. card. bened. coch. IV.* Bibat calefact. horis tribus ante cibum.

Apertis ergo naturæ viis, venenum à corde & cerebro omni studio avertatur sudoriferis.

5. Ergo aut 6. horis ab enemate, aut sequenti die, post exhibitam potionem lenientem, potio sudorifera offeratur.

Recip. *Tormentill.*
Dictam.
Pimpinell. an. ʒj
Coquantur in s. q. aq. Card. bened. & Acetos.

Hujus

Recip. *Cochl. vj*
Succi Card. bened. aut Scordii coch. ij Aceti optimi (præfertur rutaceum) cochl. ß
M. sc. fiat potio.
Addatur Mithrid. optim. ʒß.
Aut Theriac. Venetiæ ʒß.
Sumat calefact. & sudet.

Potionem aversans sumat pulveris sequentis ʒj aut plures pro ut naturæ robustioris, aut imbecillioris est. *Ex aqua Card. bened. aut Scordii, aut si adsit calor major cum aqua acetos.* Quanquam & supra scriptam potionem absque Mithrid. sumere queat, Pulvis hic est.

Recip. *Rad. Tormentill.*
Pimpinell.
Dictam.
Terræ sigill.

Bolo

Boli Armeni.
Corn. cer. præparati ā. ʒß.

Attendat quilibet, ne uſu potionum ſudorifer, incaleſcat nimis. Cum enim urina ægri non turbida aut admodum rubra eſt. Venenum nondum ad cor penetraſſe indicio eſt. Et tum omnia propoſita remedia proſunt. Potio etiam purgans ſecundo & tertio die repeti poteſt, idque propter celerem morbi motum. Morbus n. in his quarto die finitur.

Urina turbida, craſſa, rubra indicio eſt, non tantum ichorem ſangvinis ſed ipſam maſſam ſangvineam eſſe infectam, & unà Epar aut aliud viſcus inflammatum, & tum ſudoriferis refrigerantia ſunt miſcenda, ut.

Recip. *Rad. Tormentill.*
Aceroſ.
Dictam. albi.
Pimpin.
Zedoar. ā. ʒij
Sem. Endiv.
Aceroſ.
Berb.
Citri. ā. ʒij
Santali citrini. ʒj
Herb. Card. bened.
Scord. p. j.
Capill. Vener. Mß.
Lent. bis coctor. ʒß
Laccæ ʒiij
Flor. Borrag. Viol. an. Mß
Coq. in ſ. q. aq. Card. bened. & Aceroſ. ad Conthar. ß.
Hujus Rec. *cochl. vij* Adde
Succi citri
Aceroſ. an. coch. ij
Boli Armen.
C. C. præparati. ā gr. X.
F. potio ſudorif.

Antequam potion. ſumat. Diaſcord. Fracaſtorii ʒß aut ℈j cum Camphor. gr. j. (aut hujus loco. Mithridatii vel Theriacæ veteris) in potione dicta, aut hujus cochleari j. ſolvat & bibat.

Potionem ſumat. 4. dieb. continuis Mithridat. verò aut Diaſcordium alternis miſceat diebus. Interim aut morbus evaneſcere videbitur aut macu-

maculæ adparebunt, quod tamen hodie ob minorem malignitatem rarum ; aut alia morbi apparebit facies.

Pauperiores sumant succi ex acinis sambuc. ℥ij in aqua flor. sambuci. Aut coquant semen rapar. albar. cum aq. rap. alb. bibant coch. aliquot calida.

utiliter etiam ℥j
Mithridat.
Theriacæ aut Diascord.

Fracast. ex aceto lilior convall. admisto pauco C. C. usu uti possunt. Ditioribus unicornu præscribi potest.

Inprimis autem Lapidis Bezoar gr. iij. iv. aut v. cum aqua acedosæ exhibita egregie sudorem provocare & vapores malignos reprimere observavi.

Si quis dicta remedia vomitu rejiciat, secunda aut tertia vice, donec detineantur, exhibeantur.

Hujus generis remedia alia sunt complura quibus quis, pro ut Experientia est edoctus, uti poterit.

Sudor ubi sat diu stetit detergatur, aër autem frigidior prohibeatur. Æger confortantibus & vapores malignos à corde arcentibus reficiatur, Huic rei inserviunt. Rotulæ confortativæ, quæ sic appellatæ in officinis reservantur, quæ semel aut bis quotidie exhiberi possunt. Si siccas respuat, dissolvantur in aqua Card. bened. acetosæ aut scabiosæ.

Prosunt etiam manus Christi perlatæ, Diamargar. Elect. de gemmis. Loco rotular possunt etiam sacchara corroborantia, sic officinis præscripta, dari. Aut ex saccharo rosaceo acetosæ, borrag. violaceo. Cerasis conditis succo berber. Coral. Cortic. Citri conditis confortans concinnari potest, adduntur Margaritæ præparatæ. Magnates smaragdum contusum addere possunt. Hic enim a multis in morbo hoc commodatur.

Vehementer sitientibus aqua caponum cum saccharo rosar ; acetosa condita, destillatione extrahi potest, aut etiam Julepus parari.

Recip. *Succi Citri cochlear. ij*
Julep. rosar. cochl. iij
borrag. cochl. iij.
Margarit. præparat. ℥jß
Aq. Borrag. & acetos. ã. cochl. xx.

Huc pertinent omnia confortantia, quæ in febribus pestilentibus calidis exhibentur, & à pluribus descripta habentur.

Inter reliqua hoc pro corde mihi placet. Si recipientur.

Margar. præparat. ℥j.
Smaragdi gr. v. aut. vj
Cum aqua Scabiosæ aut si fœmina sit, cum aqua Melissæ & Aceroſæ.

Quod ſi maculæ (ut hodie fit plurumque, dum & febris ipſa intra quatuor, ſeptemvè dies ob malignitatem minorem terminantur) abſint conſultum eſſet, calori ſi augeri videatur, extrinſecus undiquaque validè reſiſtere, quod aſſequemur aquis pro Corde & Epate præſcriptis. Pro Corde autem.

Recip. *Spec. cord. temperat. ℥ß.*
Corallor. rubror. ℈ij
Santali rubri ℈j
Croci gr. X.
Vini Malvatici cochl. iij
Aceti Vini acerrimi cochl. jß
Aq. Scabioſ.
Roſari
Horrag.
Italicæ & Germaniæ ã. coch. viij
Miſc. pro Epithemat. Cordis & pulſ.

Pro Epate ſic hæc.

Recip. *Santali rubri. albi, citrin. ã. ℥j*
Spodii de Ebore ℥ß
Spicæ gr. X. Aq. Portulacæ
Cichorii.
Endiviæ ã. cochl. viij
Aq. abſynthii Roman. coch. j
Miſcæ.

Intingatur pannus cæruleus, imponatur lateri dextro ſub coſtis nothis.

Qui aquam hanc ob precium majus habere nequit: is recipiat cichorium recens, incidat minutim, conterat in mortario cum aq. cichorii, ſuccum exprimat.

Hujus accipiat coch. x. & addat aceti Vini coch. j. intingatur pannus, & applicetur, ut dictum:

At ſi propter maculas aquæ hæ applicari nequeant, inungantur præcordia hoc ungvento.

Recip.

Recip. *Mithrid. veteris optimi* ʒj
Vngventi Santalini ℥vj
Spec. cord. ʒj
Diamarg. frigidi ʒß
Croci gr. X.
Cum aceto roſaceo fiat Vngventi.

Eadem ratione & pro Epate in officinâ ungventum præparari curavimus.

Et ut undique calori reſiſtatur, inungantur lumbi ungvento pro lumbis facto, item dorſum ab oſſe ſacro, ad claviculas uſque ungvento, dorſo dicato.

At ſi calor internus urgeat, & ſangvis ferveat non incommodè à prandio hora tertia potio refrigerans offerri poterit, facta ex ſucco Citri, Endiviæ, Acetoſ. Nymphææ cum aq. Endiv. Acetoſ. Cichor. aut aliàs temperamento ægri reſpondentibus. Addenda eſt portio C. C. uſti magnitud. V. piſor. Die ſequenti detur potio ſudorif. ſimul refrigerans, quam ante docuimus, quò virus à corde verſus exteriora propellatur, & morbus abigatur.

Tempore pomeridiano refrigerans iterum, quam præſcripſimus ſupra, portio propinetur. Tertio die ſi uſus exigere videbitur, eadem adminiſtrabuntur remedia. Interim confortantia minimè negligenda ſunt; ſed ſubinde aut rotula una, aut ſacchari confortativi, aut conditor. dictor. portio exhibeatur. Si morbus tertio aut quarto die non evaneſcit ad ſeptimum, undemum, aut ulterius protrahitur.

Et tum diſpiciendum, an natura maculas expellat (quæ rarius hodie adparent, quod malignitas maxima ex parte hæreat in tenuiſſimo ſangvine, qui putrefactus ratione tenuitatis non adipiſcitur lentorem adeo tenacem, ut cuti adhæreat.) Quod ſi enim natura id conetur, adjuvanda eſt, ut inferius docebo. Quod ſi intra quartam diem nullæ adpareant maculæ, calor non remittatur, urinæ ſint turbidæ & rubræ, non inconveniens fuerit, ægro venam ſecare. Iis tamen obſervatis, quæ inferius tradam, aliàs Venam ſecare in malo hoc acuto lethiferum potius quàm ſalutiferum eſt.

Cum vero naturam morbo acriter reſiſtere videmus, non ſecuri interim eſſe debemus, ſed operam date, quo reliquiæ ſangvinis infecti, quæ tuſſim, compunctiones & quaſi contuſiones in artubus, deſtillationes item fovent & movent, purgante mitiori exturbemus, quod ſingulari cum judicio faciendum. De eo heîc tractare ſuperſedeo.

Venæsectio.

Cum morbus hic mineram in sangvine tenuissimo habeat, non ipsa autem tota massa sit infecta, admonitos volo quosvis, ne facile sibi venæsectionem persvaderi patiantur. Hac enim attestante Fracastorio plurimi in hoc morbo jugulati sunt, attracto sc. veneno per venæsectionem ad cor.

Quando autem urina est turbida, & tota massa sangvinea infecta, jecur etiam inflammatum, tum Venæsectio differri non debet, maximè in homine sangvineo. Cum autem hic errari facilè possit, cum Medici consensu, Venæsectio ? instituenda.

Loco Venæsectionis cucurbitulæ cruribus, genuum flexui & fœmori cum scurificatione applicari possunt.

Symptomata.

Supra, non solum morbum curandum, sed & Symptomatum (quibus pestem febris hæc imitatur) diligentem habendam esse rationem dixi. Absque hoc enim, quod unà manu extruitur, altera destruitur. Breviter ea ergo recensebo.

Maculæ.

Hæ cum apparent, promovendæ snnt : intrinsecus potione sudoriferà & simul efrigerante : extrinsecus oleo sequenti, in quo pannus madefiat, eoque totum corpus bis de die fricetur. Oleum sic paratur.

Recip. *Olei amygd. amarar. dulcium, aut*
chamomæli cochl. vj
Nitri contriti ʒiij
Aq. flor. chamon cochl. viij
Coq. ad aquæ consumptionem.

Interdum oleum amygdal. dulc. & chamomæl. miscetur prout usus requirit. Aliqui ad faciliorem Veneni extractionem addunt oleum scorpionum, quod idem præstant cucurbitulis pluribus corporis locis adhibitæ. Textura serica rubea strate imposita etiam maculas promoves. At, cum rarò appareant, non plura de eis scribo, redituras tamen eas metuo, si præsens aëris constitutio aliquandiu duraverit.

Cephalalgia.

Huic medentur cucurbitulæ scapulis admotæ, ut fæmori & genuum flexui. Sic enim dolor manifestè trahitur deorsum. Hoc qui facere veretur, aqua pro Epithemate in officina præparata utatur, aut sequenti emulsione dolorem potenter sistente.

Recip.

Recip. *Aq. Verbenæ. Betonicæ.*
Flor. sambuc.
Solani
Rosar ā. coch'. V.
Amygdal. amarar. aut nucleor.
persuor. ℥jß
Papa veris albi 2. capitib.
F. Emulsio & capita circum volvatur.

Multi brassicæ albæ caput dissecant, & cervici applicant, tollit calorem & dolorem. Potentius idem præstat raphanus contusus, cervici, plantis pedum & bracchiis impositus.

Vigiliæ.

Somnum ut concilies, exhibe lac amygdalar. dulcium, aut papaveris aqua rosacea abluti aut sequentem potionem soporiferam.

Recip. *Caput. papav. albæ integrum.*
Lactus. Ital. Mj
Acetos. Mß
Dactylos enucleatos n. ij.
Coqu. in s. q. aq. ad cochlearia viij.
Adde si adsit tussis, Succi Violar. pro succo papav. propina ægro calefact. dormituro.

Consultius autem est exhibere jus gallinar. in quo lactuca bullierit, loco potion. refrigerantis. Possunt & folia lactucæ Italicæ capiti imponi. Extrinsecus adhibentur ungventa opium habentia, quæ tamen cautè usurpanda. Hæc in officinis habentur.

Inservit etiam scopo huic lotio pedum è *capit. papav. alb. n. XX.*
Solan.
Fol. viticis
Salicis rubr.
Populi an. M. ij
Flor. Chomomæl.
Anethi an. Mj.
Coq. in s. q. aq. repleatur vas, cui æger pedes ad genua usque immergat.

Lotio hæc somnium conciliat, & dolorem deorsum trahit.

Paretur etiam nodulus, qui in aquam rosaceam intinctus ægri naribus sæpius admovetur, talis quidem.

Recip. *Cortic. Rad. Mandragoræ* ℥j
Semin. hyoscyami albi ℥j

Fol.

Fol. rosar. rubr. p. j.
Nuc. mosch.
Caryophyll. an. ʒß
F. nodulus, quem in aq. rosar. instill. olfaciat.

Multi aquam hyoscy. capiti circum volvunt, quod, si acutè fiat, i calore ingenti concedi potest.

Sopor profundissimus.

Sæpè accidit, ut æger sopore profundissimo obruatur, & tum modis omnibus excitandus, alias dormiendo exspirat, aut tumor frigi dus, nisi jam adsit, oritur in capite. In hoc casu omnia soporifera amo veantur. Econtra piper tritum cum aceto Vini naribus instilletur, ac sternutationem provocandam. Aut,

Recip. *Colocinth. gr. X.*
Castorei ℈j
Capillor. humanor. combustor. gr. XV.
Adde aq. Sampsuchi. in qua bullieris calamintha
Instill. ægri naribus.

Protest etiam vesicator: ex fermento cantharid. & aceto Vini, & sinapi juxta aures. Glandes etiam & clysteres acres injiciantur, ut materia à capite revellatur, aut fiat fomentum pro capite. Sed de hoc alias. Et si eo opus, consulatur Medicus.

Angina.

Lingva & fauces à calore interno & vaporibus flavescunt. nigrescunt siccantur, rugantur & squalida fiunt. Vulgus symptemat. horum concursum anginam vocat, quasi peculiaris esset morbus, cum tamen symptomata sint morbi hujus maligni. In hoc casu ferè omnes se medicos profitentur. At cum experientia testetur, quàm miserè cum multis, dum hæ oris sordes erant detergendæ, actum sit, hoc tantum monebo, lingvam cautè esse radendam. Multis enim lingva rubescit, non quod naturâ talis, sed quia cautis detracta. Optimum ergo est sal ammoniac. lingvæ affricare; & aqua atque aceto Vini os colluere. Aut paretur gargarisma.

Recip. *Succi Moror cochl. iij*
Vini è Punic. cochl. iß
(pro hoc substituitur moror. succus)
Rob. de nucib. cum tussiunt,
Aq. rosar.
Plantag. an. coch. vj. M.

Com-

Commodè etiam tum lingva ungvento hoc inungitur.

Recip. *Oxymel. cochl. iß*
Sinapis albi crassso modo contusi gr. v.
Glycyrrhiz. rasæ gr. X.

It. sacculus cui nuclei cotoneor. insuti, aqua imbutus ori indatur.

Scapulæ scarificentur, Venæ sub lingva, urgente necessitate, aperiantur. Satius tamen erit calori interno occurrere, à quo symptomata hæc pendent.

Epilepsia.

In morbi vigore, dum periculi omnia plena, epilepsia, maximè pueris supervenit. Hîc etiam periculum in morâ. Plærumque enim apoplexia & tandem mors sequitur.

Sequentia ergo remedia ægro instilletur.

Recip. *Succi Pæoniæ cochl. ij*
Aq. è flor. tiliæ
Cerasis nigris an. cochl. iij
Mist. & bibant.

Parentur etiam ungventa gingivæ affricanda.

Recip. *Oxymel. scyllit. coch. ij*
Speci diamost. dulc. ʒij
Succi rutæ parum.
Aceti rutacei coch. ß.
M. & inungv. lingvam & gingivam.

Pentaphyllum etiam omnibus ægri cibis incoquatur.

Sitis.

Siti vehementi medetur lactuca Italica condita & ore detenta. Cerasa, Persica, Aurantia, Granata, Ribes conditi. Succus cerasor. in aqua Card. bened. & acetosæ dissolutus.

Inprimis tussi validè hæc resistit potio.

Recip. *Aquæ acetabulæ vj. & ʒxij. & ʒxij*
Aceti Vini acetabulæ ij. ʒiv. & ʒiv
Sacchari lib. ß. dissolvatur & bulliat, despumetur, & refrigeratum coletur. Reservetur in cella & bibat.

Si alvi profluvium adsit offeratur emulsio melonum de nucleis melonum, & aqua acetosæ.

Prodest & aqua hordei, cum succo citri.

Qui gelidum bibere consvevit, aquam fontanam puram in qua portio panis tosti macerata, & cui parum aceti vini admixtum sit, bibere possit.

Pauperes serum caprini, aut alius lactes bibant.

Infantibus concedit Aetius lib. 4. c. 140. lac, cum quo tertia pars aquæ ad dimidii consumptionem cocta sit.

Pleuritis.

Propinetur oleum amygd. dulc. cum aq card. bened. aut Vesicam oleo, chamomæl. aut aliis oleis impletam lateri impone.

Tussis

Ferina, sicca & difficilis est. Dentur ergo materiam incrassantia, ut syrupus de papavere, de Ros. siccis, succus viol. succ. de jujubis & spec. Diatraganthi frigidi. cum C. C. usto & Bolo Armeno. It. rotulæ de succo Scabiosæ, & similia.

Alvi profluvium.

Hoc non statim sistendum, sed per biduum, aut diutius etiam, nisi vehementius sit, sinendum. Sic enim materia maligna evacuatur, purgante aliàs educenda. Attendendum autem an æger hinc allevetur, nec ne. Quod si enim ulterius prosternatur, fluxus Symptomaticus est à colliquatione viscerum, inprimis epatis.

Post materiæ ergo malignæ evacuationem statim est cohibendus. Omnes ergo aquæ, quibus ægri cibi coquuntur, aliquoties chalybeentur. Edat ptisanam hordeaceam percolatam, addatur emulsio melonum facta aqua chalybeata.

Posset in eundem finem lac papaveris albi admisceri.

Paretur etiam nodulus è seminibus Sumach, Berb. acetos. (& ervi) bulliat in cibis, qui ægro coquuntur.

Cum cibo apponatur succus cotoneor. liquidior, in quem panem intigat, item succus berber. Potus sit aqua hordeacea chalybeata, in qua aliquid succi cotoner. Citri Granator. acidor. aut Syrup. de myrtillis Italicis. Syr. de Tormentilla vel Bistorta sit dissolutum, nec noceret haustus largior Vini cotoneor. quod non tantum obturat, sed & fluxum sistit.

Cibo aspergatur pulvis diamargarit. frigidi, tormentilla trita, Bolus Armenus, terra sigillata, succinum. *Prosunt rotulæ è succo torment.*

Electuario cotoneor.
It. C. C. usti ʒj

Trochis.

Trochiſ. de ſpodio. ʒj.
Cum aq. Acetoſ. Card. bened. plantag. myrtillor. fragar. aut portulacæ.

Satius autem eſt fluxum per Urinam revellere ejuſmodi potione.

Recip. *Rad. Acetoſæ.*
Petroſel.
Gramin. an. ƷSS
Nucleor. Melon. ʒj
Glycyrrhiz.
Paſſul. an. ʒiij
Papav. albi,
Semin. portular. an. ʒj
Iujubas.
Sebeſten an. N. vij
Citer. rubr. MSS.
Coq. in ſuff. q. aq. ad canthar. ſ.
Recip. *Hujus coch.* vj. *adde Syr. de capill. Ven. coch.* ij. *Succi Citri cochl.* j.

Utatur potione hac bis quotidie, manè hora quinta, & à meridie hora tertia.

Totum corpus anterius & poſterius inungatur oleo roſaceo, cotoneor. Maſticis, & imponatur Emplaſtr. diaphœnicon.

Vomitus.

Nec hic ſtatim eſt ſiſtendus. Quia natura ſæpè materiam venenoſam vomitu evacuat. Si autem diutius perſeveraverit, ex fermento, aceto Vini, & mentha criſpacum pauco oleo Maſtic. fiat Emplaſtr. & cum ſtupa præcordiis imponatur, ſiſtitur vomitus ſine mora.

Quò autem materiæ venenoſæ naturam ad vomendum irritanti reſiſtantur. Sæpius ægro de pulvere hoc ʒSS ex aq. acetoſ in qua Rob. ribium ſit diſſolut, exhibeatur.

Recip. *Margarit. præpar.*
Corallor. rubr.
Bol. Armen.
Terræ Lemniæ an. ʒj
C. C. uſti ʒſS.

Si hæc non proſunt cucurbitula magna umbilico applicetur.

Satius eſſet, vomitum abeſſe, niſi die Critico id accidat, natura ab humor. malignor. copia ſeſe exonerante. Aliàs vomitus ut plurimum

malum eſt ſignum. Obſervetur: materiam flavam, viridem lentam & albam vomitu rejici, bonum, modo fiat prædicto modo.

Si ne ſic quidem vomitus ſiſtitur, materia medicamento lenienti per inferiora educatur. Et ſi nec ſic inhibeatur ad Emplaſtr. è fermento eſt redeundum.

Singultus.

A materia malignâ Epatis aut lienis inflammatione ortus, utplurimum mortem portendit.

Curatur Margaritis. corall. rubris, Bolo. Armen. pulveri ſatis cum pauco ſucco Rib. Citr. Berber. & Vino coton. propinatus. Aliàs ſumant ſucci Menthæ criſpæ cochl. ij. pulv. ſupra ſcripti ʒj aut boli Armeni ʒj. Si nec ſit cedit, materia venenoſa clyſtere revellatur. Later calefactus è ventriculi regione collocetur, ut jam docebo. Si etiam tum perſeveret, periculoſum eſt.

Dolor ventriculi.

Sæpè in his febribus ægros de dolore ventriculi conquerentes audivi, & indecenter ſeſe gerentes vidi. Præſtantius autem remedium non inveni, quam laterem leviter coctum, ignire, & aceto vini opt. ac pauca aq. Menthæ exſtingvere, eundem 2dâ vice ignitum, & ſolo aceto Vini conſperſum & linteo involutum ad dorſum aut etiam ante è regione ventriculi collocare.

Syncope & cordis pulpitatio.

Hic occuratur confortantibus ſupra præſcriptis, it: aquis cordialibus & pulſibus dicatis. Paratur etiam nodulus, quem aſſiduè aquæ roſaceæ optimæ immerſum odoretur. Nodulus ſic paratur.

Recip. *Roſar. Violar. an. pj.*
Cinnamon. Agallochi opt. Macis.
an. ʒj. incidantur minutim.
F. Nodulus.

Si his non cedat ſyncope, offeratur ægro portio panis ſimilacei ex vino rubeo, ut & juſculum ê caponibus deſtillatum.

Hæmorrhagia.

In Hæmorrhagia duo attendenda. I. an fiat ſtillicidum, an verò largum ſangvinis profluvium. II. an 1. 2. 3. 4. 5. aut alio die accidat.

Stillicidium bonum non eſt, maximè quarto die. Indicio enim eſt, Naturam non ſufficere materiæ malignæ expellendæ: aut materiæ copiam, & morbi longitudinem ſignificat.

Quod

Quod si fluat sangvis, & quidem die Critico, 4. 7. 9. & simul adsint signa coctionis in urina, fiat insuper in statu, bonum est, nec sistenda hæc hæmorrhagia, donec æger imbecillior fieri incipiat. Sistitur sequenti Emplastro.

Recip. Cretam pulverisatam, adfunde succum agrest. & acetum rosaceum, ana, F. Empluſtr. imponatur recens fronti, aut etiam collo, si opus fuerit, pro exsiccatis recentia substitue. Dissolvatur etiam camphora in aceto rosaceo addatur aqua rosacea, intingatur linteum, cujus odorem excipiat æger.

Recip. *Pilor. leporis ustor.*
Sangv. Draeon.
Boli Armen.
Gallar. immat. pulveris.
Fiat vasale, quod aqua rosar. agrest. imbutum & pulvere conspersum naribus indatur.

Assumat etiam putionem hanc frigidam.

Recip. *Succi Myrtill.*
Acetosæ an. cochl. iß
Adde aq. portulac.
Plantag.
Equiseti.
Bursæ past. an. cochl. iß

At si primo aut secundo die hamorrhagia oboriatur Stillando aut fluendo malum fit enim symptomaticè. Nam Venæ à sangvine ob venenum & bilem effervescentem acri eroduntur aut propter calorem & exagitationem sangvinis in capite rumpuntur: aut denique ob fractas naturæ vires elabitur. Conjicitur symptomaticus hic effluxus sangvinis inde, quod allevationem æger percipit nullam, callor fit vehementior, augetur delirium, amittitur somnus, & æger moritur, nisi robustioris sit naturæ, & tum morbi longitudo indicatur.

PRÆGNANTIUM CURATIO.

Prægnantes imprimis sui rationem habeant, aliàs facilè in extremum vitæ conjiciuntur periculum.

Alvum ergo ut liberam habent, dentoperam, obstructam liberent clystere è jusculo gallin. & aqua, aut glande benigniori.

De Venæsectione hic nihil dico, consulant Medicos, cum hæc etiam aliis vix concedatur. Propinetur ipsis.

Pulvis hic ex aqua Card bened.

Recip. *Rad. Tormentill.*
Biſtort.
Zedoariæ.
Margar. præp. an. ʒj
Addatur. Sacchar. cand.

Aut, ſi nolint pulverem, paretur hæc potio.

Recip. *Zedoriæ.*
Biſtortæ.
Tormentill. an. ʒj
Coquantur in aq. Card. bened.
Rec. *hujus cochlearia vj.*
adde Mithridat. ℈j
Margarit. præpar. ʒß

Sumant & ſudent.

Diæta ſit ea, quæ aliis præcipitur ægris, nonnulla tamen præ aliis ipſis indulgentia.

Potiones refrigerantes. Purgantia & reliqua medicamenta, etiam ut reliquis, cautè tamen & cum conſilio Medici ipſis ſunt exhibenda.

In pueris ætas maximè attendenda eſt.

Infanti unius anni propinetur nonnihil C. C. uſti cum margarit. præpar. ex aqua Card. benedict. aut detur ipſi aliquid pulveris ſupra dicti. Duorum annorum pueris aut adultioribus detur ℈j cum ſaccharo cando, & ſudent. Ad arcendam ſitim bibant Aquam Card. benedict. in qua rotul. confort. una aut duæ ſint diſſolutæ, caveatur obſtructio. De reliquis agendis conſulatur Medicus.

DIÆTA.

Diætam morbus his requirit accuratiſſimam. Facilè enim fieri poteſt, ut Natura aut cibo obruatur, aut morbi concoctione ad cibi coctionem avertatur. Econtra ſi Diæta juſto tenuior obſervetur, Natura & à morbo & fame proſternitur. Medium ergo omni ſtudio obſervari debet.

Ut autem victus rectè adminiſtretur, ſequentia diligenter attendenda ſunt, quando & quoties, quid & quantum ſit offerendum.

QUANDO ET QUOTIES CIBANDUS ÆGER.

Supra dictum eſt. Statim à deterſo ſudore aliquid ægro eſſe offerendum, quod hic non repeto. Attendendum autem, quoties ſanus

cibari

cibari consveverit. Id enim & jam observandum est. Ut plurimum autem bis id factum est de die.

Et si autem febres istæ continuæ sunt & ad infebricitationem non deveniunt, suam tamen habent remissiones. Hæc nonnulli sentiunt circa meridiem, nonnulli vespertino tempore & sub ingressum noctis. Ministri ergo manè hora sexta, post hora undecima cibum ægris offerant, ut, cum horâ secunda aut tertia febris exacerbatur, Natura morbi concoctioni vacare possit. Hora nona aut decima sub noctis ingressum, cum calor nonnihil deferbuisse videtur, iterum cibetur, sit enim cibus & ægro gratior, & naturæ utilior evadit. Cibi sint concoctu faciles, & ad nutriendum, cum refrigeratione aliquà, efficaces. Ex horum genere sunt jusculà è ptisana hordei; avena, gallinis, carne boum juniorum excocta, aut aqua parata, quæ ægro primis quatuor diebus sufficiunt. Intra hos enim morbus plærumque terminatur.

Si calor sit ingens, ex usu ægri in his bullire poterunt, borragin. acetosæ, Endiviæ folia. Sic enim jusculà & nutriunt, & potentius refrigerant. Exhiberi etiam potest jusculum ex amygdalis sine passulis paratum, maximè, si adsit alvi profluvium.

Jusculà item efficacia ex carne bubula laudabili, aut carne caponum in vase stanneo parata, (quod artificium fæminæ callent egregiè) in syncope & vigore morbi benefaciunt. Ova etiam in aquam affusam, & aceto Vini imbuta (ob tussim tamen acetum vix admittitur) ut & ptisana hordeacea percolata benè & refrigerant & nutriunt. Sic Caro boum, gallinar. junior capon. & avium montanarum, succo Citri, aurantior. aceto Vini, imbui & cum Endiviæ foliis apponi possunt. Gallinar. insuper, aquaticar: caro haut difficilis coctionis. Ova nocte una prius in aceto macerata donec tremula fiant coquantur, eisque guttæ aliquot aceti aut aqua rosareæ instillentur.

Cum Ventris adest profluvium, detur jusculum gallinac. cui radices tormentillæ incoctæ fuerint.

Succo item Cotoneor. cum Cerasis ccidis, prunis silvest. exsiccatis prunis acidis. coctis pro embammamate utantur.

Ex usu etiam esset, hic morbi tempora discernere, ut victus iis accommodari posset. Sed tractatus desiderata brevites prohibet: satis sit monuisse, ægro in morbi vigore sufficere jus gallinar. aut è ptisana avenæ, factum.

Potus.

Sit aqua hordeacea cum glycyrrhica & uvis passis.

Potus è rapis paſſis & lentibus coctis virus è corpore promovet.

Gelidæ, cui aliquid aceti admixtum, aut in quà panis maceratus, eam bibere aſſveto, hauſtus concedi poteſt.

Divites utantur aq. acetoſ. Card. bened. diſſolvant in his rotulas confortantes, aut parent ex iiſdem & aquis Julepuma efficax? & caro caponum deſtillata.

Cereviſiæ Eimbeccenſis uſum mediocrem non improbamus, ac potus diverſitatem & copiam planè diſſvademus: Aquam tamen hordeaceam bibere ſolitus inter prandendum hauſtu cereviſiæ viribus proſpicere poterit. Vinum autem planè eſt vitandum.

Aër frigidus diligenter cavendus, ne pori claudantur & venenum ad cor repellatur.

Conclavia aqua roſacea optima conſpergantur ſæpius, fiant & ſuffimigia.

Præſervatio.

Hæc poterit eadem eſſe, quæ in peſte ad frigidum tamen magis inclinans. De Victu non multa dicam. Annonæ enim caritas multos multis, à quorum uſu aliàs abſtinerent uti cogit. Divites autem de cibis ſalubribus etiam non moniti ſibi proſpicient.

Hoc tamen monebo acidos utplurimum parari debere cibos. Aſpergantur C. C. uſto aut bolo Armeno. Aſſa præferantur elixis. Cum carne tamen elixa & aliis cibis ribes, berber, & uvas immaturas incoquere poterimus.

Medicamenta quod attinet, ea primum aëris requiritur conſtitutio, quæ vapores vænenoſos cælitus & aliunde emanantes & exhalantes exſiccet, Cerebrumque & Cor virtute vivificat & odorata recreet. In quem finem in officinis pomum ambræ præparatum aſſervari curavimus; Nodulum item, cujus odoratus in publicum prodeuntes præſervet.

In domo fiant ſuffimigia tempore peſtis uſitata. Eædem utiliter fient ex pulvere à me præſcripto, cujus ℥j, cum aqua roſar. & aceto roſ. in ollam infuſa ſuper carbones locetur. Hinc enim gratus per totum conclavo ſpargitur halitus.

Eodem modo etiam ex ſantulo. Item tabulis è roſis, Benza & aliis fiunt ſuffimigia.

At ſi vapores venenoſi jam ad cor penetrarint, medicamentis internis diſſipandi ſunt. Quod aſſequi poterimus morſulis è C. C. quos præ-

præscripsi. Dimidium unius manè, & portiunculam, cum alias in publicum prodeundum ? sumendo.

Morbulor. vicem, die altero, tempore eodem, subeat Elect : mei contra venenum portio magnitud. avellanæ major. aut castaneæ. Et sic deinceps morsuli & Elect. per vices sumatur. Gravidæ eodem modo utuntur morsulis, pro gravidis, inscriptis. Pueris dentur morsuli & rotulæ liberantes. Os colluatur aqua & aceto Vini, in inquibus bullierint cortices citri, sub lingva teneantur rotulæ.

Proderit etiam per octiduum semel C. C. usti, boli Armen. an. 3ß ex aq. Card. bened. sumere & sudare.

Brevibus hisce plebeculam rudem, cum tàm subitò lues grassari cœperit, sine cunctatione erudire volui. Plura eademque elaboratiora à me alio expectent tempore. Deus nostri misereatur, & benedictionis suæ inexhaustæ imbre largo remedia licita rigare dignetur.

CONSILIVM XLIV.

IN DOLORE CIRCA VENTRICULUM, COR ET PRÆCORDIA.

Conqueritur Nobilis & Magnificus Dominus N. de dolore circa ventriculum, cor & præcordia, adeoque sinistrum hypochondrium. Dolor iste non est simplex sed comitem habet anxietatem quandam vertiginosam, qualis usu venire solet iis, qui cordis, palpitatione nonnunquam simul infestantur.

Etsi verò S. M. non usque adeò eô affligatur, tamen cum malum gravius metuat, maturè præcavere volens, Medicum Cæsareum consuluit. Qui de affectionis essentia & causis adeoque de ratione curandi eâ doctrinâ & solertia scripsit, ut vix amplius aliquid desiderari posse videatur.

Quia tamen Magnificus Dominus N. N. arbitratus est, me etiam hac in parte inter cæteros aliquid in commune consulere posse, vel quod plus videant oculi, ut inquit Aristoteles quam oculus, dicam quid mihi videatur, non quod meum judicium tanti Medici doctissimis decretis anteponere aut opponere velim, sed ut & voluntati Domini N. gratificer, atque etiam muneris mei rationi ejusq; expectationi satisfaciam.

Primum autem dolor dependet à morbo nempè à solutione unitatis, id est à tensione & lancinatione partium circa cor & mesenterium

eâ

eâ parte qua ſitus eſt ventriculus & ſplen & ſurſum ad diaphragma & cor tendit. Dein morbus non ſolum eſt intemperies Epatis calida & ventriculi humida & frigida, cruditates & conſequenter flatus producens ſed etiam fovetur ab intemperie ſplenis calida, & in eſſe conſervatur : morbo in via. Eſt enim conjuncta obſtructio in venis meſaraicis, tendentibus ad ſplenem, in quibus materia partim melancholica partim cruda & pituitoſa, mixta, hærens, incaleſcere & effervescere cæpit : cujus caloris actione, præſertim accedente ſiccitate ſplenis, perpetuæ fiunt ebulliciones, quas tandem attenuationes & reſolutiones in flatus ſequuntur. Flatus verò tales, cum proximè accedant ad naturam humoris melancholici, craſſiores ſunt, & propterea alicujus qualitatis acerbæ & abſtringentis participes. Conſequenter etiam propter alienam iſtam qualitatem adverſariam cordi, non modò palpitationem qualis hypochondriacâ laborantibus frequens & familiaris eſſe ſolet, introducunt, verum etiam intenſiones manifeſtas circa cor, orificium ventriculi & hypochondrium ſiniſtrum exuſcitant. Magis autem ſiniſtrum hypochondrium affligitur, quod ſplen ut dixi, ſimul affectus ſit. Nam cum flatus à ſiccitate magis producantur nemini dubium eſſe poteſt, calorem extraneum ex obſtructione meſaræi in ſplene exortum, ſiccitate ſplenis flatus frequentiores & copioſiores gignere. Qui facilius eo in loco colliguntur, quo magis ob externos errores eſt ad ſuſcipiendum laxior & promptior : nam ex effrenibus vomitivis partes circa ventriculum, meſaræum & ſplenem vehementer tenſæ & lancinatæ ſunt laxiores factæ, atque proinde flatibus facilius tranſitum, & transgreſſis hoſpitium præbent. Hprout vel alienâ qualitate ſunt præditi magis vel minus affligunt cor prout verò copioſi ſunt, vel craſſi & obſcuri paroxyſmum graviorem longioremque producunt caputque ſimul perturbant levique vertigine tentatur, imò metum atque triſtitiam introducunt. Anxietatem a circa ventriculum graviorem, quanto majore impetu ad eum feruntur : minus verò anxietatis cauſant, faciliusque omnia ſymptomata evaneſcunt quando facilius ſe ventriculus ructuum interventu exonerare poteſt.

Nec dubium eſt intemperies iſtas unâ cum obſtructione tam meſaræi, quam obſtructione ſplenis, quæ & à caliditate immodica renum non parum adjumenti nanciſcitur, ex errore externo à cauſa interna profecto, nempè febre maligna primam originem traxiſſe. Sicut & externæ cauſæ non modo flatibus præbeat initium, ſed & in eſſe eos conſervant & fovent.

Hinc indicationes magna induſtria à Magnifico Medico commemoratæ

ratæ, facilè ſuum finem aſſequentur, ſi iis adjiciamus eam, quæ apertionem obſtructionum in venis meſaraicis complectitur, atque etiam intemperiem ſplenis calidam emendat. Niſi enim ſimul eò oculos diligenter convertamus, cætera fruſtrà tentabuntur, & mitigabitur quidem ex parte affectus ſed mox recidiva ſuos veteres periodos afflictionum viciſſim repetet. Inter cætera autem ſplenis rationem maximam & primariam haberi oportere, inducor rationibus ſequentibus.

Primum quidem quod Magnificus D. Medicus Cæſareus affirmet in prognoſticis ſuis, melancholiam hypochondriacam metuendam eſſe; adeoque medicamenta omnia ad ejus curationem dirigat: Melancholia verò hypochondriaca nunquam moleſta eſſe ſoleat, niſi ſimul etiam ſplen afficiatur.

Deinde quia dolor in nulla parte nudè & ſimpliciter inſidet, ſed ſemper vel parti communicatur, vel ex ipſa parte, ſi diutius duret, fomentum & conſervationem ſui acquirit. Unde & ſplenem à generatione flatuum, propter alterationem ex obſtructione meſaræi productam, non alienum concludere cogimur.

Tertiò quod craſſi flatus ex epatis caliditate & chylo crudo, tenui & aqueo rarò generantur: ſed ex materia craſſa & lenta & ſubterreſtri cum multo humido tenui & aquoſo mixta, quæ in ſplene & ſiniſtro hypochondrio continetur.

Quartò quod Experientia nos cotidiè docet, palpitationes & tenſiones hypochondrii ſiniſtri ſemper ex ſplene & arteriis vicinis tanquam ex equo Ttojano promanare.

Quintò, dolor ipſe ſplenem magis accuſat quam Epar, quod magis moleſtus ſit in ſiniſtro quam dextro hypochondrio, quod nunquam futurum eſſet, ſi potius à caliditate epatis & frigiditate & humiditate ventriculi ortus ſui principium duceret.

Unde indubitatò concludi oportebit, non ſolum vitio primæ, ſed & ſecundæ coctionis, hunc dolorem flatulentum exuſcitari: Quippè ſi primæ coctionis errore ſolummodo contingeret neceſſariò inflationem ventriculi cum dolore, vel etiam ſine dolore, adeſſe oporteret, atque quidem eo tempore magis, quo prima coctio perficitur. At hic nequaquam tunc temporis moleſtiam exhibet, ſed potius abſolutam primâ coctione & plerunque tribus vel ſummum quatuor horis à prandio, vel manè ante prandium, quando videlicet ſplen ſecundæ coctionis excrementum vel attrahit, vel melancholicum humorem ad ventriculum eructat. Tum n. materia in venis meſaraicis per obſtructionem retenta,

corrupta & calefacta, movetur, & flatus tùm in vicinia tùm in ipso ventriculo copiosiores exuscitantur, symptomataque omnia de quibus Magnificus Dominus patiens conqueritur, pullulant.

Interim tamen inficiari non possum, hujusmodi flatus nonnullis etiam paulò post prandium commoveri, sed tum alii morbi conjuncti, & diuturnitas mali, cum magna copia materiæ ejusdemque corruptione uberiorem & singularem requirunt contemplationem & medicationem.

Fiunt igitur pro felici curatione sequentes scopi nobis explendi.

Primum dolor auferendus per ea quæ flatus discutiunt.

Deinde obstructiones aperiendæ per ea, quæ materiam frigidam flatulentam temperat, attenuent, discutiant, incidant, detergant, expellant tàm in splene, quam in Mesaræo.

Tertiò Intemperies viscerum læsorum emendandæ, inter quæ concoctio ventriculi, quæ moderatè calefacientibus, ut rectè monet Medicus Cæsareus, promovenda: caliditas verò epatis & splenis ità attemperanda, ne calor hypochondriorum & venarum mesaraicarum exacerbatus obstructiones novas producere, aut aliqua ex parte residuas exacerbare & augere possit.

Quibus ritè administratis & peractis, non dubium est malum ità mitigatum iri, ut vel penitus evanescat, vel si radicitus propter errores externos, qui à S. M. cotidiè per vitæ rationem, (quæ in victu & aliis rebus non naturalibus consistit) funditus tolli non possit, ita tamen atteratut & enervetur, ut ad afficiendum parum momenti sit habiturum.

Quomodo id per Diætam instituì debeat, abunde à Magnifico Medico Cæsareo disertum est. De medicamentis nonnihil attingendum videtur.

Nam in Hypochondriaca singularis ratio observanda est in iis quæ purgant. Cum enim obstructio in venis mesaraicis primariam rationem causæ flatuum antecedentis obtineat, nec materia obstructionum mater in venis remotis sed proximis ventriculo sedem obtineat, usu longo didici, quantum fieri potest, abstinendum esse ab iis, quæ ventriculo molesta esse possunt. Sunt autem huic molestiora ea, quæ manè ipsi jejuno offeruntur, cum quod prosua natura aliundè humores attrahant tum quod ventriculum suâ qualitate imbuendo vehementer perturbent, ut nauseam commoveant: præsertim si sint purgatoria. Nec obstat quod mel rosatum solutivum inter benignissima recensetur: nam præterquam quod humores pituitosos ex ventriculo feliciter educat, simul

etiam

etiam plurimas aquositates ex toto mesaræo trahit, obstructione in venis mesaraicis, propter adjunctam adstrictionem, qua rosæ præditæ sunt, non aperta, sed potiùs vel relicta & aucta, vel materia in venis quidem commota sed non promota. Syrupus similiter de Rabarbaro solutivus aut diasereos solutus cum decocto senæ felicius quidem aperit obstructiones, sed tamen cum ventriculo inde molestia exurgat, minus præstat, quam unicè & anxiè satagimus, nempe obstructiones in venis mesaraicis non perfectè aperit. Pilulæ aloephanginæ & mastichinæ, ut materiam è ventriculo blande educunt, ita suas vires ad venas mesaraicas & splenem vix extendunt. Sum igitur in eà sententia: fructuosius obtineri posse quod quærimus si præmissis pilulis sequentibus sub lit. A. descriptis, imperemus usum sacculi B. cui affunditur tantum vini vel cerevisiæ, ut sex digitis superemineat; dum stat in infusione, exprimimus bis de die, manè scilicet & vesperi. De quo cotidiè in prandio exhibetur mediocris haustus, bibendus tum, cum cibo mediocriter assumto primum siti satisfacere instituimus. Tale medicamentum non solum educit materiam ex ventriculo & epate, sed etiam obstructiones in universo mesaræo majore efficacia aperit, attracto sci. à mesaræo potu medicamentoso, qui & sine nausea assumitur, & à natura avidè attractus altius penetrat, & sine violentia propter cibum commistum obstructiones expedit, & viscera blandè expurgat.

Dum hæc fiunt, tertio die ab usurpata infusione ex nodulo, interponatur dies dictus venæsectioni ea conditione celebranda, quo Dn. Medicus Cæs. consignavit. Erit n. ea pro temporis ratione & instituenda & adornanda. Post venæsectionem sequentibus diebus continuetur usus infusi ex sacculo facti, donec quicquid liquoris superfuit, absorptum sit. Tunc n. iterum dies feriis indicendus: & sequenti manè purgatio instituenda, vel per pillulas ad epar, ventriculum, splenem & venas mesaraicas simul directas, vel per infusionem sennæ, rhabarbari, agarici & rad. helleb. nig. styr. quorum descriptio ex subjectis cognoscenda sub literis C. & D. Id tamen diligenter animadvertendum censeo: quod pillulæ nunquam in talibus affectionibus exhiberi debeant longo intervallo ante cibum, propter causam supra à me commemoratam. Unde fit ut semper præferendas putem pillulas potioni vel si istæ non gratæ sint ægro, bolum sequentem præscribam. Quæ medicamenta duabus ad cœnam vel prandium horis impero, ut à cibo valida ipsorum attractio (quam plerique in hoc morbo per ignorantiam temporis, qui hujusmodi cathartica exhibent, improbant) & humorum com-

motio perturbatioque inhibeatur, ſolumque id (quod in ventriculi & venis meſaricis collectum eſt, obſtructiones procreavit continetur, & flatus generat augetque educatur.

His ritè peractis, juſculum, in quo ſpecies ſub litera E. deſcriptæ, coctæ ſunt, ad aliquot dies potandum ſuæ Magn. dari poterit. Quod equidem intemperiem epatis calidam, ventriculi frigidam & humidam, ſplenis verò accidentaliter ſiccam & calidam vim maximam habet: ſed cum explurium ſimplicium concurſu, plerumque ſapor ingratus & ventriculo admodum nauſeabundus reſultet. Sum in ea ſententia, majore cum commodo & promptitudine D. N. N. nos exhibere poſſe ſerum caprinum cum pilulis F. præſertim ſi ventriculo intrinſecus offeramus Tragæam G. exuſcitantem calorem nativum & diſcutientem flatus. Sic enim futurum eſſet, ut & quod cupimus obtineamus, & Dominus N. uſum medicamentorum minus averſetur.

Si tamen videretur apozema ex radicibus & herbis aperientibus detergentibus & temperatè alterantibus, carminantibusque, præſcribendum, illum ſuo ingenio frui facilè patiar. Id tamen affirmo infructuoſius eum quod cupit effectum daturum. Et quoniam hæmorrhoides ſemel fluxerunt, opera danda eſt, ut promoveantur, ſi non ſponte fluant. Eſt n. earum fluxus adeò ſalubre remedium ut harum conſveta evacuatio ſola poſſit, quicquid hoc eſt mali, ê medio tollere: hoc ſolum unicè obſervandum, ut & debito tempore & juſta quantitate fluant: Poterunt a. promoveri uſu pilularum H. ex aloë ſola. vel factarum ex ſpeciebus hieræ aut aloes ℈j cum gr. iiij vel v. euphorbij.

Aqua Maſtichina, etſi Manardo adſcribitur, ejus tamen inventio non eſt, ſed citatur à Gentili de Fulgineo, ex Magiſtro Franciſco. Quod ſi aliam habet Manardus, mihi deſcriptio ejus ignota eſt. Opinor autem Manardum incidiſſe in idem exemplar. cum gentili. Hoc autem certum eſt, quod iſta aqua mirificè confortet ventriculum, qua de cauſa eam in noſtra officinâ antehac parari curavimus. Inter cætera verò remedia, quæ forinſecus ventriculi calorem confirmando admoventur, poterunt eſſe ungventa, quale eſt quod litera I. eſt notatum & ſacculus K. atque adeò ſcutum L.

Quæ intrinſecus uſurpanda vir Magnificus Conſulis, ventriculo ſatis ſunt idonea, & poterit ipſorum uſus ad tempus continuari. Inprimis autem maximam vim roborandi ventriculum habet Mithridatica confectio, eâ quantitate quam Magnificus vir annotavit uſurpata.

Ego

Ego ex oleo piperis & extracto zedoariæ rotulas sub litera M. & N. descriptas alternis diebus usurpandas exhiberem.

Inter omnia autem Medicamenta, quæ hypochondriacam affectionem, radicitus tollere posse videatur, est acidularum cum vino & extracto cardui benedicti: idem enim præstant quod serum caprinum: & memini me multas ad acidulas bibendas ablegasse, qui feliciter restituti redirent. Id tamen unicè observandum est in iis, qui non assveti sunt potui aquarum frigidarum, ut scilicet illis stante usu acidularum exhibeantur modo commemorata, quæ ventriculum calefaciunt. Alias enim actuali acidularum frigiditate, ventriculus adeò afficitur, ut aucta intemperie frigida & siccitate, quam acidulæ introducunt, patientes in marasmum ventriculi per imprudentiam præcipitentur.

Pulvis annexus temperatè exiccat & calefacit, maximâ autem ex parte cordialis est, nec vim habet principaliter roborandi ventriculum, multò minus flatus primariò discutit sed secundariò: nimirum materiam tenuem & crudam in ventriculo suâ siccitate cogendo & figendo, quo minus ab extraneâ caliditate epatis, splenis & mesaraei flatus eâ copiâ generentur, ut tensiones & lancinationes causare possint.

Opinor autem S. M. majorem rationem cordi muniendo, & flatibus (à corde per hoc repagulum flatuum & vaporum augmentum, ascensumque cohibens) arcendis habuisse. Ego verò eundem scopum observans, pulverem non modò flatuum discussorium sed & apertorium simul obstructionem, & cordis confirmatorium quantitate ʒj exhibere solitus sum, non minori successu.

Relinquo tamen Domino N. N. aut medicis quibusvis, quibus hæc legenda exhibebuntur, exquisitiori limâ expolienda.

Epatis alteratio, & venæsectione & jusculis vel sero caprino, perinde ut jam commemoratum est, facilè perficitur, ità ungvento P. extrinsecus admoto non insalubriter poterit tentari.

Cæterum quæ de confectione Alkermes confecta ex lapide lazuli & lapide Bezoar addunt, cum magis ad melancholiam confirmatam respiciant, nos autem in præsenti casu, in initiis, nequaquam verò in augmento, multò minus in statu versemur, non arbitror ex usu fore. Præsertim cum fluxus hæmorrhoidalis, superioribus mensibus initium curationis feliciſſimum fecerit.

Quæ cum tantæ sint efficaciæ in vel curanda vel mitiganda hypochondriaca (veluti supra etiam recensui) ut sæpissimè solæ sufficiant ad curationem, sum in ea sententia, cordialibus commemoratis non prius

utendum esse, quam fortè (quod tamen nequaquam metuimus) ea, qua hactenus ex rectâ ratione & natura morbi, solerter & doctà â Medico Cæsareo præscripta sunt, in cassum exhiberentur.

Imò non opinor unquam opus fore cordialibus singulari studio ex cogitatis, cum palpitatio in præsentiarum, non sit affectus per ἰδιοπάθειαν sed per accidens ex flatibus mala qualitate in mesaræo imbutis & genitis originem ducens.

Ut igitur symptomati non debetur curatio, nisi vim morbi aut cau sæ præse ferat : Facilè manifestum fit, quod non tam laborandum si de comprimendo corde & arcendo palmo, quàm de tollenda causa puta flatibus in mesaræo genitis.

Laudanda tamen est Magnifici viri solicitudo qui etiam diligenter symptomatum rationem habere voluit, ut nihil non satis abundè, pro sa ute Magnifici Domini N. in medium afferre voluisse ostenderet.

Hæc ut satisfacerem voluntati Magnifici Domini N. in medium a ferre voluisse ostenderet.

Hæc ut satisfacerem voluntati Magnifici Domini N. N. addere I buit : liberum relinquens unicuique suum judicium. Id solum affir mans, me nihil aliud spectasse, quàm firmam & stabilem suæ Magnif centiæ sanitatem : quam ut ei constantem & firmam Pyliamque à De optimo maximo precor : ità secundum usum medicamentorum secun dam Pancraticamque fore prædicendum esse omninò, statuo.

Recip. *Mass. pili. de hiera c. agar.*
Aggregat. ā. 3ß
Dacryd. gr. j.
Cum aq. cichor. f. pillulæ A.
Recip. *Rad. cichor. 3ij*
Scorzoneræ
Eryngii ā. 3ij
Fœnic. 3js
Cort. fraxini
Thamarisc. ā. 3ij
Sem. dauci
Anisi ā. 3js.
Herb. Veron.
Adianth. nig.
Chamædr.
Ling. cerv.

Card.

Card. bened. ā. Mß.
Fol. Sennæ Alexand. ℥j
Rad. polypod. quer. ℥vj.
Epithym. Cret. ℥ij
Rhabarb. inter. & opt. ℥iij
Agar. rec. trocis. ℥ß
Cort. helleb. nig. styr. præp. ℥iij.
Cinamomi ℥js
Garjophyll.
Zinzib. ā. ℈j
Ex incisis & contusis f. cum syndone duplici.
Sacculus B.

Recip. *Mass. pill. aggregat.*
Rhabarb. inter. & opt.
Agar. rec. trocis. ā. ℈j
Ol. anisi gr. j.
Cum aq. Veron. f. pill. n. XIX.
S. Pilulæ C.

Recip. *Rad. Endiviæ.*
Apij
Cichor. ā ℥ß
Herb. cichor.
Endiviæ
Agrimon.
Epat. nobilis ā. Mj
Flor. borrag.
Bugloß. ā. pjs
Rosarum rub. pß.
Sem. anisi.
Fœnic. ā. ℥ij
Myrobal. chebul.
Indor. ā. ℥js
Ligni sassafras ℥ij
Aloes ℈ij
Cort. lig. sanct. ℥ß
Spec. rosat. novell. ℈ij
Cinamomi elect. ℥j
Ex Incisis & Contusis
f. species F. pro lusculo.

Recip.

Recip. *Extract. card. bened.*
Veronicæ ã. ʒß
Spec. diambræ ℈j
Fiant pilulæ F.

Recip. *Balsami aloes ℈ß*
Spec. hieræ simpl. ℈j
Euphorbii gr. iiij
Cum aq. pimpinell.
F. pillulæ n. IX.
S. Pilulæ H.

Recip. *Nuc. mosch. pul.*
Calam. arom. ã. ℈j
Ol. piperis gr. viij
Anisi gr. iij
Sach. albi soluti in aq. cichor. ʒijs
F. Confect. in rotulis.
S. Rotulæ M.

Recip. *Extract. Zedoar. ℈j*
Calami arom. ℈ß
Ol. carui gr. iij
Corall. rub. ℈j
Sach. alb. soluti in aq. mentha ʒijs,
F. conf. in rot.
S. Rotulæ N.

Recip. *Vngti ros. Mes.*
Infrigid. Galeni ã. ʒj
Ol. rosac. compl. ʒvj
Camphoræ gr. iiij
Mis. F. Vngventum P.

Reliquorum medicamentorum descriptiones, ut potionis D. Tragæa
G. Vngventi I. sacculi K. & succi stomachalis L. ex reliquis de Hypo-
chondriaco malo conscriptis consiliis depromi possunt,
ideoque hic repetere nefas
esse duxi.

CON-

CONSILIUM XLV.

IMMODERATI FLUXUS SANGVINIS MESTRUI CAUSÆ.

- *MENSES nimis fluunt vel*
  - *Læsa facultate Retentrice, ob morbos vel in*
    - *Via*
      - *Soluta unitate*
    - *Meatu*
    - *fitque morbus vel per*
      - *Diapedesin cum & tunc cum sanguis pct resudationem sensim & paulatim fluit, quia tunc vasa aperiuntur parvula.*
      - *Anastomosin & tunc multum & confertim fluit, quia tunc vasa aperiuntur magna.*
      - *Diæresin seu Λύσιν, & tunc vasa exeduntur.*
    - *Talia verò oriuntur ob vitia pertinentia vel ad*
      - *Uterum & locum habet*
        - *Anastomosis, quæ fit ob*
          - *Balnei relaxantis immodicum usum.*
          - *Fomentum relaxans utero admotum.*
          - *Coitum quandoque, nimis s. immoderatum.*
        - *Diæresin quæ fit in difficultate partus, ubi vel*
          - *Rumpuntur exeduntur aut eroduntur ex putrescente maxima noxia in utero*
            - *venæ & vasa ad uterum pertinentia propter*
              - *multitudinem.*
              - *acredinem.*
      - *Totum corpus sit uterus potest affici quolibet ex trib. istis morbis. nempe*
        - *Anastomosi*
        - *Diapæd:*
        - *Diæresi*
        - *quia sanguis est*
          - *copiosus*
          - *tenuis*
          - *Acris*
        - *utriusque aut vitia oriuntur à mala affectione epatis & ventriculi.*
      - *Sanguinem*
        - *Tenuiorem*
        - *Copiosiorem*
        - *Acriorem*
        - *& fit per*
          - *Diapedesin.*
          - *Anastomosin.*
          - *Diæresin.*
  - *Propter externum errorem á Causis*
    - *Internis*
    - *Externis*
      - *Fortuitis*
        - *ICtus, ligaturæ frequentes præsertim*
        - *casus laboriosus partus.*
        - *Virilis membri magnitudo Rhagadia uteri hæmorrhoides uteri, immodice fluentes.*
      - *Non Fortuitis*
        - *aër nimis calidus.*
        - *Cib. potus nimis calidi & aromatici.*
        - *Motus gess. in unum exertium.*
        - *Excretio retentio nimis frequens usus balneorum præsertim cruram.*
        - *Somnus vigilia.*
        - *Animi affectus, vebemens animis perturbatio ut perterrefactio.*

CONSILIVM XLVI.

IN HYPOCHONDRIACA ET MAGNA VENTRICULI IMBECILLITATE.

DE Perilluſtris Domini Comitis adverſa valetudine unanimis inter nos eſt conſenſus, affligi videlicet illum Melancholia hypochondriaca cum ſumma ventriculi imbecillitate: hanc â. multis annis, partim quidem à prima origine, partim ex errore in victu: & quia etiam in omni hypochandriaca orificium ventriculi per conſenſum compati ſolet: illam verò ex cauſa externa, luctu nimirum & animi mœrore immoderatiori manifeſtum initium ſumſiſſe. De curativis intentionibus & remediis etiam nulla inter nos diſſenſio exiſtit. Utrique n. arbitrati fuimus, Dominum Comitem nullum convenientius auxilium, poſt viarum communium & pituitæ ex ventriculo evacuationem pillulis vel alio medicamento conſveto & familiari factam, uſurpare poſſe, quam aquam chalibis. Quæ cum vim habeat attenuandi, detergendi & expurgandi, tum ex ſplene quam venis Meſaraicis, humores aduſtos & melancholicos, & ſimul etiam vi adſtrictoria ventriculum confirmare, alteratrice vero caliditatem in hypochondriis ex diuturna obſtructione introductam emendare poſſit: omnes ſcopos explere poſſe exiſtimata eſt, quibus in curatione Melancholiæ hypochondriacæ indigemus: adeò ut nullo remedio nec efficaciori nec ſvaviori talem affectionem debellandam putaverimus.

Quoniam autem ea aqua unâ aut alterà vice, tam pertinax malum profligare non poteſt: per intervalla materiam melancholicam medicamento ex rapis & brodio pulli cum inteſtinis mundatis cocti præparandam, poſtea uſum aquæ chalybeatæ, iterum ad aliquot dies puta octo vel plures continuandum, donec videlicet nulla materia nigra amplius excernatur, exiſtimavimus. Nec metuenda eſſe ſymptomata aliqua ex uſu hujus aquæ: multiplex experientia & tuta uſurpatio multorum, quibus optimè contulit, nos ſecuriores reddet.

Additur inſuper & hoc: ſi fortè quod tamen non veremur, tàm efficaci & tuto atque ſalubri remedio malum rebellius fore & non omninò ceſſare velle videretur: uſum acidularum, tandem quicquid ſuperfuturùm ſit imbecillitatis vel mali hypochondriaci prorſus exterminaturum eſſe.

Inter cætera roborantia quæ & humori melancholico ejusque malitiæ adversantur & cordi magnum robur addunt, numeratus est lapis Bezoar orientalis, bis vel semel in hebdomate ad grana quinque sumendus.

De Topicis nihil addendum esse visum est : quod prædictorum auxiliorum usu, malum prorsus extripatum iri non dubitamus. Si tamen circumstantiæ præsentes requirere viderentur capitis irrigationem, posset illa pro judicio præsentium Medicorum adornari : præsertim cum Dominus N. N. scripto suam sententiam ante hac ostenderit.

Emplastrum etiam loco affecto videlicet hypochondrio sinistro cum adjecta cautela ne ventriculi orificium attingamus applicari posset. Quibus omnibus ut feliciter & salubriter æternus Deus benedicat, totis pectoribus oramus.

CONSILIUM XLVII.

IN APEPSIA VENTRICULI, FLATULENTAQUE HYPOCHONDRIORUM CONSTITUTIONE ET OBSTRUCTIONE CHRONICA ET CONTUMACI.

TAnta est Morbi, quo cum conflictaris, contumacia, generose Domine N. N. ut ejusdem Therapeusis longiusculum omnino præsupponat tempus. Effectum medicamentis nostris hactenus, ut & mitiora jam sint symptomata omnia, caputque (quod aliàs non factum fuisset) summi Dei beneficio vaporibus iisce non impetitum fuerit. Medicamentis propterea instandum ulterius. Usus autem medicamentorum competentem efflagitat diætam. Ne singula singulatim exequar, tria eam ad rem audi verba. Cibi sint ἀῶπεπτοὶ, εὔχυμοι, calidi. Caveas, caveas tibi in quam ab iis ferculis, quæ frigoræ concreta, aut aliàs congelata & conglaciata quasi, aula mensis vestris subministrat. Peracto cibo, particula capiatur Trageæ stomachalis nostræ, neque quicquam post ejus usus bibatur amplius.

Recip. *Coriand. præp.* ℥ij ß
Anisi, fœnic. præp. ã. ℥ß
Cort. citri ℈iiij
Cinam. glycirrhiz. menthæ ã. ℥j
Flor. borrag. ℥ß

Sach.

Sach. rof. tabul. ad pondus omnium.
Miſ. f. Tragea ſtomachalis.

Similis adhibeatur in potu cautio. Alvus ſemper ſit aperta. Sin minus de maſſa pilular. ſequent. portio capiatur in quantitate avellanæ manuque ex eâ formentur pilulæ, hor. i. ante prandium ſumendæ.

Recip. *Spec. hieræ ſimpl.*
Agaric. trociſc.
Rhabarb. electi ā. ʒij
Aloes ſuccotrin. ʒjs
Epithymi Cret. ℈iij.
Cum ſyr. bizantino f. Maſſ. pilular.

Ut & ventriculo ſuus reſtituatur calor, qui tamen Epati ardorem non conciliet, ſingulis auroris Morſulorum piperinorum capiatur unus ſequenti aurorâ (& ità permutatim) Aquæ aureæ cochlear ſeſquialterum.

Ricip. *Piperis albi, nigri, longi ā. ℈ij*
Aniſi, thym. ā. gr. iij
Zinzib. alb. gr. iß
Sach. alb. lib. ß. in aq. mel. ſſ. diſſol.
F. Morſuli piperini quantit. ʒj.

Recip. *Cinam. elect. agrimon. cererach.*
Flor. borrag. Tamariſ. ā. Mß
Sem. plantag. portulac. ā. ʒiij
Santali citrini, gall. moſch. veræ ā. ℈ß
Moſch. gr. vij. Vini terſtill. lib. jſß.

Ponantur in vitro cum cuſtodia, per 15. dies. quot idie bis agitando. Die 16. colentur multoties, colaturæ add. Syr. de cortic. citrimivæ cydonior. ā. ʒiiij. Miſ. f. Aqua aurea.

Inſimul vitare vobis acerba cuncta, & ſævos animi cavere morſus.

Singulis ſeptimanis domi ex aqua, quæ non ebullierit, ſed tantum calefacta, inſeſſus paretur. Ante inſeſſum ventriculus oleo caryoph. & nuc. moſch, inungatur. Poſt egreſſum lectum petas, & ſi qua erumpentem ſudorem impedias cave. Septimanis quoque ſingulis, binâ vice diebus intercalaribus, hora ante prandium tertiâ, tria ſumas cochlearia Julepi ſequentis.

Recip. *Ligni aloes, cinam. cyperi. doron. ā. ʒj*
Cori ind. præp. aniſi ā. ℈ij
Santal. citrini ℈iiij
Sem. acetoſ. endiv. ia, portulac, plantag. ā. ʒiij.

Aq. meſ.

Aq. meliſſ. lupul. abſynth. ā. ℔j
Bulliant ad conſumptionem medietatis. Colat. infund. per noctem flor. Thamariſ. flor. cordial. omnium. fol. Sennæ ā. Mj. Bulliant unicâ bulliţione, & colat. add.
Succi pomor. Borſtorfian.
Vini granat.
Syr. roſ. ex infuſione ſimpl. roſar. recent. ā. ℥v.
Iterum bulliant pro Iulapio mediocriter cocto.

Et cum conſtet affectum hunc eſſe chronicum, variis quidem, ad unam tamen intentionem directis, oppugnandus erit. Quapropter & interdum ſeptimam pulveris ſequentis partem horâ una ante cœnam capiet in vino leviuſculo, in quo abſynthium ponticum leviter ebullierit. Sapor abſynthii ſi nimis ingratus, ſimpliciſſimum vinum eſto ὠτιβαλλόμενον Recip. *Ceterach. Sem. plantag. portulacæ, flor. Tamariſ. cort. rad. capparor. flor. borrag. ā. ℈j Miſ. f. pulvis pro ſeptem doſibus.*

Hujuſce loco, interdum (permutatim tamen ne uni natura aſſveſcat) particula juglandis quantitate de ſeq. ſumatur Electuario.

Recip. *Conſer. bugloſſ. ℥j. Diarhod. Abb. ℥vj.*
Flor. Thamariſ. ceterach. ā. ℥j
Coriand. præp. aniſi ā. gr. xv.
Cum. ſyr. biſant. f. Electuarium.

Singulos intra 14. dies utatur Enemate, Pilularum ſuperiorum ℈ij uſurpentur intra ſingulos decem dies, ſequenti verò die Bolo utatur ſacharino, horâ 4. matutina & ejuſdem diei veſperâ applicetur Enema lenitivum.

Recip. *Mithridat. elect. ℥j*
Conſer. borrag. bugloſſ. roſar. ā. ℈ij
Miſ. f. bolus Saccharinus.

Optaram quidem, uſum horum medicamentorum inſtitutum fuiſſe præterito vere. Id ſi actum, certè jam res omnis ſalva eſſet : nihilominus ſubſecuturo vere ſequens electuarium A. capiatur manè hor. 3. ante prandium. Sequenti die ſub aurora potio lenitiva B. capiatur. Paulò ante prandium, vena ſecetur Baſilica vel interior ad ℥iijs, veſperi horâ tertiâ portio ejuſdem lenitivæ potionis ut & ſequenti biduo planè ſimiliter capiatur.

Poſtquam lenitiva hæc potio abſumta fuerit, purgans C. ſumatur horis

horis 5. ante prandium, poſt ejus uſum ad horam ſudetur, ſine labore tamen. Horâ ante prandium unâ juſculum gallinarium ſine ſale & butyro, ſed tamen cùm ſacharo albiſſimo præparatum, capiatur: poſt horam eſto prandium. Nocte hujuſce diei poſt primum ſomnum, bolo utatur ſacharino cui indormiat, & ſudorem promptum non impediat. Dein diebus ſeptem ſubſequentibus continuis, continuetur potio Hæmatocatarctica E. ſi continuus potionis hujus uſus tædioſus ſit, dies quieſcat unus, non tamen ſine uſu Electuarii confortativi F. ſequenti continuetur & abſolvatur.

His ità peractis in Thermas ſe conferat Carolinas, de quarum uſu paulò poſt.

Recip. *Elect. lenit.* ℥j
Spec. hieræ ſimpl. ℥j
Cum ſach. f. bolus. A.
Detur cum oſtiis.

Recip. *Rad. Cichor*
Polypod. quer.
Plantag. ā. ℥ß
Cort. citri ℥j
Sem. plantag.
Coriand. præp. ā. ℥ij
Paſſular. ℥iß
Fol. Borrag.
Bugloſſ.
Thamaris.
Ceterach. ā. piij
Abſynth. Pont. Mß
Piſtacior. mundat. ℥vj
Cinamom. ℥j
laris pulli macri q. ſ.

Coq. ad tertias, Colat. clarificata ſervetur uſui.

Recip. *hujus* ℥iiys
Reuereatur ſexies.
S. Lenitiva ſotto B.

Recip. *Confect. Hamech.* ℥ß
Elect. lenit. ℥js
El citri exol. ℈ij
Syr. roſ. ex multipl. infuſ. roſ. ℥iß
Decocti aniſi & glycirrhizæ ℥iys

Miſ. f. hauſtus, Aromatizetur cum ℈j
Aq. cinam. S. Purgans C.
Recip. *Mithridat. Elect. ʒj*
Conſ. roſar. ʒij
Miſ. S. Bolus ſacharinus D.

Recip. *Cort. mirobal. omn. ol. amygd. dul.*
Fricat. ā. ʒß
Rad. ſcorzonera ʒß
Plantag. ʒj
Piſtacior. mundat. & inciſ. ʒjß
Sem. portulacæ.
Plantag. ā. ʒß
Aq. Fumar.
Borrag.
Bugloſſ. ā. ℔ij
Lonchiriditis ℔ß.
Infund. in olla vitrea a in loco cal. h. 24. poſtea add. polypod. quer
Fol. Sennæ ſ. ſtipit. ā. ʒiij
Epithym. Cret.
Glycirrhizæ ā. ʒij
Sem. citri ʒj
Cort. citri ʒvj
Cort. elleb. nig. ſtyr. præp. ʒij
Caryophyll. ʒj
Santal. Citrin. ʒj
Flor. borrag.
Thamaris. ā. Mj
Coq. ad medietat. Colat. add.
Syr. de Cort. citri
Ex infuſ. roſar. multipl. ā. ʒiij
Syr. de pomis Zabor. ʒj
Aqua Cinamomi ʒß
Miſ. f. potio.
S. Hæmatocatarcticum E.
Recip. *Conſer. borrag.*
Bugloſſ.
Roſar.

Cioch

Cichor.
Charyophyll. noſtrat.
Zinzib. in Ind. cond.
Cort. citri cond.
Cort. myrobal. chebul.
Indor. condit. ā. ʒß
Conſ. Citri ʒvj
Syr. de cort. citri q. ſ.
F. Conditum.
S. Electuar. Confort. F.

CONSILIVM XLIIX.

DE USU THERMARUM CAROLINARUM PRO QUODAM CACOSTOMACHICO ET LIENOSO.

MEdicamentis noſtris, Nobiliſſime Domine, effectum hactenus, ut malum ulterius nec ſerperet, nec vires eundo acquireret. Cum autem id mali genus radicatum ſit, & contumax, tempusque jam adſit vernum, ſvaſerim, ut domi præmiſſis lenientibus, aperientibus & venæſectione, jam tandem in hermas te conferas. Utaris iis pro potu: pro balneo & lotione neuquam. Bibatur ergò per dies 9. & 11. continuas ſummo mane. Mensura nota domeſticis Thermopolitis. Non enim omnium Thermarum enſura eadem. Non ê canalibus hauriatur, ſed ê ſcaturigine ipſa expiatur fictili, tegatur, ne ſpiritus virtutis evaneſcat. Bibatur inſuper lida ad tolerantiam, & alvi onere prius depoſito. Locus etiam habicùli temperatus ſit, non nimis calidus. Primo dies tres ebibat menſus vel urceolos fictiles ibidem uſitatos. Quo facto, mediocriter in bitatione temperata inambulet, citra tamen de fatigationem & ſudom. Sudor enim hac in parte intentionem planè evertet noſtram, quapter cautè vitandus. Nec nimis præcipitanter omnes urceolos ebit, ſed mora quadam interjecta.

Continuetur ea placidiſſima in domicilio proprio & temperato inbulatio, vitet triſticiam, colloquia agitet jucunda uſque ad prandium.

Prandium inſtutuat, cum ſenſerit urinam, quæ primò alba erat, tingi cipit.

Quan-

Quantitates etiam Urinæ & excrementorum obſervabit ſemper, u certò ſciri poſſit, nunquid tantundem vel plus vel minus per alvum & veſicam die 1. 2. & ad ſummum tertio non benè egeratur : Tertio di Rec. *Elect. hieræ ſimpl. ℥j affund. aq. thermar. Miſ. pro Enemate* applicando adhuc ante cœnam.

Proderit etiam aquæ ebibendæ injicere pugillum ſalis communis ut vim acquirat penetrantiorem.

Secundo die quinque urceolos. Si poſteriores nimis redditi eſſen frigidi ob moram, à ſcaturigine aliam aquam afferri curet.

Die tertio ebibat ſeptem : die quarto novem urceolos exhauriat Tandem iterum deſcendat, uſque dum ad primum numerum, qui ter narius erat, redeatur. Somnum diurnum eò tempore vitet penitus uti & ova dura, butyracea, lacticinia, & mixtos piſces cum carnibu eodem in prandio vel cœna.

Cereviſia ſit ſerveſtana, Einbecenſis :

Vinum ſit Rhenanum.

Quod ſi ab uſu Thermarum ſe incaleſcere ſentiat, lumbos ungven to ſantalino perungat. In itinere conditis utatur chebulis, aquâ aure & morſulis piperinis.

Illuc ſi deveneris, primo die quieſcas, altero Hauſtum aperitivun ſumas, ſub ſigno ♌.

Tertio uſum potionis Thermalis incipias.

Ardor ſi affigat ſtomachi, Trageâ utaris eam ad rem præſcriptâ.

Recip. *Paſſular. enucleatur.* ℥iij
Glyzirrhicæ raſæ ℥ij
Cinamomi ℥j
Flor. violar.
Borrag. ā. pj
Thamariſ. ℔ ß.
Coq. in juſta q. aq. pro ℥iiij ß
Colat. infund. per hor. IX.
Polypod. quer. ℥j
Fol. Sennæ ℥iij
Epithymi. Cret. ℈iij
Expreſſ. add.
Elect. lenit. ℥iij
Syr. roſ. ex mult. infuſ. ℥j
Aq. Cinam. ℈ß.
Miſ. f. hauſtus aperitivus.

Rec

Recip. *Corn. Cer. usti.*
Corall. rub. præp. ã. ʒß
Terræ sigill. ʒß
Balaustior.
Sumach. ã. ℈j
Caryophyllor. matrical. ʒj
Nucl. moscb. ʒß
Sem. anisi
Fœniculi ã. ʒß
Coriand. præp. ʒj
Sachar. rosat. tabulat. ʒij
Mis. f. Tragea.
S. Tragea ad ardorem ventriculi.

CONSILIUM XLIX.

IN INFLATIONE VENTRICULI, VERTIGINE TENEBRICOSA, &c.

PRæstantissimus vir, cujus natura moresque, totius item corporis filum atque habitus graphicè in missa scheda delineata sunt, jam ætatem habet h. e. in juventa constitutus penè dimidium supra quartum annorum climacterem vivendo attingit, variis admodum & interim diversis corporis affectibus obnoxius est; & primùm quidem τῇ ἐμπνευματώσῃ ventriculi, & huic proximè accumbentis lienis rugitibus: tum quoque τῷ δίνῳ ὑποκοτύγνῳ, vertigini non simplici aut meræ, sed tenebricosæ. Cumque flatus in primâ corporis regione circa præcordia, stabulentur, & tempore etiam stabuliantur, equidem mirum non est, non solum tendi sed & μετεωρίζεσθαι, quasi attolli in sublime hypochondria, totumque ex continuitate abdomen, quæque anfractuosâ serie detexta sunt, intestinorum glomera. Inde postea tam fertilis morborum historia, nasci solet, ut præceptor noster non dubitaverit, nullum non morborum genus inflatus conjicere, & exstat liber ab ipso inscriptus περὶ φυσῶν h. e. de flatibus, materiabus scilicet, humoreque prægnantibus.

Ac ne à nostro subjecto longius abeam, quicunque ex flatibus paulò sunt crudiores ac graviores, ij unà cum lutulento & germano ipsis hu-

humore pessum eunt, ac in ima corporis desidunt ad pedes, qui hoc nomine, se ipsis graviores redduntur, non cum nullo sensu tensionis.

Qui verò his leviores sunt, modo per nervorum in sinistrum os ventriculi, ê cerebro dehiscentium propagines evolant, atque exæstuant in caput modo prætoria viâ pergulam faucesque emergentes, sub basi cerebri ad oculos pertingunt, utique horum animali spiritui sese intermiscentes, motum eorum nonnihil turbant, aciemque videndi offusis tenebris quadantenus præstringunt.

Si qui de flatibus in medio corpore habitant, illi partim vicina & consocialia membra aggravant, œconomiamque in illis labefactant: partim huc illuc præsertim per inania intestinorum nimis licenter oberrando seditionem faciunt, nulli non functioni graves atque infesti. Fomes horum malorum & fons primarius, haud dubiè nuspiam alibi rectius, quam infra territorium præcordiorum quærendus est, videlicet in ventriculo & utrinque ei accumbentibus hypochondriacis visceribus, epate & liene, ventriculi ἀτονία & in chylo conficiendo seu infirmitas seu pigritia in medio est & obvia ipsi etiam ægro. Ut enim calor coctionis ὄργανον multò firmior fuerit atque vegetior: fieri tamen non potest, quin in hâc ætate, quæ à ἀκμῇ non longè abest, & inprimis verò ab errore videndi & delinquendi, in hac consvetudine planè inveterata, multum atque adeò multum elanguerit & occisus sit.

Accedunt institutum vitæ & muneris provincia in quam æger divinitus collocatus est, moles negotiorum penè supra vires. Sed & vacuitas sive intermissio exercitiorum aliquid huc conferre videtur, quemadmodum & lucubrationes prolatæ in multam noctem, quibus ægri quies disturbatur. Ventriculo ferè semper aliquid sui afflant vicina viscera, & inprimis epar impendio calidum, quod adeò non potest corrigere, si quæ in primâ cactione commissa sunt errata, ut potius ea confirmet & pravitate duret prorsus inemendabili. Etsi autem calidæ dysorasiæ epatis plerunque comes esse solet frigidus ventriculus, cui ab illius fervore suus calor subtrahitur: assunt tamen præter hoc, alia servoris in epate documenta, nimirum ingens illa, de qua jam ante dictum est, etiam per genus venosum sursum in fastigium corporis tanquam quoddam καπνοδυχεῖον exæstuantium halituum vis est, & moles immensa, quæ certè aliundè quàm ab ebullitione circum præcordia sangvinis existere, haud quaquam potest. Ad hæc sabulum in renibus quod unà cum latio prodit, indubitatus exusti sangvinis augur est.

Neque mihi prætereundus silentio ater ille humor, qui ad venas hæmor-

hæmorrhoidales abſtruditur, cujus plurimum gignitur ab epate & ad cloacam corporis h. e. ad marginem derivatur atque exſpuitur. Lien antagoniſta eſt epatis, & quaſi vaſallus hujus quemadmodum & ventriculi, cujus naturam etiam propemodum induit, ille igitur atrum fœculentumque limum ſangvinis tralatum ab epate intra ſe condit, qui prægnans gravidusque flatibus κλύδωσι ſive rugitibus ventriculo ſtrenuè obſtrepens, ventriculo pariter & principi vitæ cordi gravi ſua aura moleſtus eſt.

Hinc illa mœſticia, quam ab animo ægrè æger poteſt abſtergere, & acceſſiones tempore ἀμετρῷ & multum evarians pulſus, ſed de fonte jam ſatis ſuperque.

Cauſa proxima & quaſi matrix eſt, uber proventus tàm vitiatorum humorum, quàm qui ex illis eduntur crudorum flatuum in ventriculo & in hypochondriorum viſceribus: his niſi ex permutata vivendi lege, anſa omnis præciſa fuerit, profectò abeſſe vix ac ne vix quidem poterit, quin ſubinde magis magisque debilitatis viſceribus, flatibusque ſupra modum adauctis, vel flatulenta hypochondriaca exiſtat, præſertim ubi æſtus præcordiorum ex valida viſcerum obſtructione incanduerit, vel ex violenta φυσῶν καὶ βορβορυγμῶν cohibitione atque circumvolutione aridus hydrops, tandem ſuppullulet.

Neque verò fervor epatis imminentibus hiſce malis obſtaculo eſſe poterit, cum hydropicorum pariter & melancholicorum lotia ſæpe numero æſtum præſeferant, coloreque foris adumbrent. Quid? quod decurſu atque inclinatione ætatis, calida epatis diſcraſia tandem ſolet deferveſcere: ut adeò epar ſpolium iſtud, quo ventriculo calorem abalienat ſuum, & ad ſeſe advocat, minimè impunè ferat, ulciſcente ſe ſe ventriculo & ab epate adſciram ſibique impreſſam frigidam intemperiem, jure retorſionis videlicet crudore chyli ſui refundat, ſuo denique gladio ipſum jugulet, quæ jam eſt mutua partium συμπάθεια & συνηθεία, qua unum membrum alteri labem participat parem idque per venarum, quibus intexta ſunt commercia. At enim melius hîc ominabimur, quando & ex lege hactenus vivendi rationem, & illa non naturalia â ſenatu medicorum nuncupata, ſingula & univerſa ἐφ ἡμῖν, noſtræ ſpontis & arbitrii, noſtræque electionis natura parens eſſe voluit, neque dum enim œconomia naturæ magnopere labefactata eſt: facit ipſa ſui quod eſt officii, & cibum ſæpè inculpatè conficit: At hæc τὰ ἐπιπεμπόμενα veſtigium naturæ calorisque inſiti efficacitatem repræſentant, etſi interdum cruditatis nuncia ſint, & ipſa non evomit ventriculus, ſed ructat & eructat ſolummodo ἀπόρροιαν.

Præterea error, qui animali videndique provinciæ dicato ſpiritui obrepit, neque dum localem habet ſui in cerebro ἵδρυσιν, ſed ſurſum infernè transfertur ê ventriculo & viſceribus: interim ſalvi & incolumes ſenſus tam exteriores quàm interiores, præſertim ubi hæc ſymtomata oculorum inducias fecerit. Nec n. continenter fatigat, ſed κατὰ περιόδους per circuitus temporum revertit, redux nunc jejuno, nunc onuſto ventriculo. Hactenus de affectionibus corporis in agro noſtro: nunc quibus præſidiis obviam iri queat & commodè poſſit.

Omnes iſtas curandi unica eſt ἔνδοξις: adhibendum ſcilicet id ſtudii eſt, ut calorem in partibus nutritioni & œconomiæ naturæ famulantibus accuratè tueamur: prohibeamus contrà, ne tantus pituitæ φυσώδης in corpore proventus fiat. Ante omnia verò initio deſtercoranda eſt alvus iis enematibus, quæ in rugitibus Lienis & ventriculi conveniunt: tum aliis opimis & flatus non inſtrenue diſcutientibus, ê quorum numero erit, quod A. notatum eſt.

Mox dein liberanda etiam viſcera, humore flatulento, lutulentoque obſita: ſed cum prævio quodam apparatu. Ratum enim eſt iſtud præceptoris, corpora quæ purgare voles, prius ἔυροα meabilia reddenda eſſe. Qua in re appellandum eſt ad præſentium Medicorum operam. Mihi ſequentia hæc viſum fuit præſcribere, quorum B. litera inſignitum, vitioſos & in corpore πλαδαροτώσω ſuperfluos humores naturæ obedientes reddit. Alterum cum C. notatum illos poſtmodum expùrgat. Glutiendæ autem ſunt pillulæ cum brodio C. C.

Mitrithatium D. ex albo præſidiorum in gratiam jecinoris cum ſale abſynthii contemperatum, nonnunquam etiam cum Rhob ſambuci, minimè excludi debet, cui horâ quarta antelucana cum vini hauſtulo aſſumto & indormire & inſudare licebit. Hucusque cautum eſt univerſo. Deſcendendum nunc porrò ad τὸ πέρας ê quorum tribu exautoranda mihi & relegenda videntur τὰ ἔμφυτα, quando vis horum, ſive per transverſum narium tramites hauriantur, ſive feneſtris earum ille nantur obiter ad oculorum orbitas ſurſum appelli, etſi paulo ſunt fortiora, multum hoc nomine ab infernis partibus allecta, turbamque ſpirituum adaugeant. Ecquid enim halitu volucrius, quid eo ſeditioſius eſt? proinde malim ego ea adhiberi, quæ exſpirationes intercipiant, ne ſurſum fortaſſis viam affectent. Hujus autem farinæ ſunt, quæcunque hiantem ventriculum obſerare, epar adſtringere, corroborare cerebrum, & ab exhalitionum injuria defendere apta ſunt. Ventriculo ante epulas quidem conferunt Emplaſtrum E, illius regioni allitum ex maſtiche, ladano,

dano. Tacamahaca. Item oleum ladani, aut alba aqua vitæ: poſt epu-
la ſacharo tenuiter incruſtata ſemina carui, aniſorum, fœniculi, cori-
androrum præparatorum, aut ſal ſacerdotibus conſecratus, vulgus ſepla-
ſiorum ſpecies inciſas vocat, aut denique corpus ſine anima, ex aqua
roſarum moſcata aut ambra condita. Hæc omnia primoribus dentibus
commanſa gratiſſimo nitore ſuo in ſufflato volæ manus, indidemque
naribus ſurſum hauſto, cerebrum & apertos oculos recreant.

Dicam, paucis, à capite quæcunque flatus proffigant & diffigant, in al-
vum ventriculi devolvunt, neque interim tamen calore ſuo epar offendunt,
omnia huc accerſenda, & in uſum trahenda eſſe. Eſt & mirabolano-
rum hoc loco & tempore in clauſula ventriculi vis non inefficax. Aſt
videndum quid cui expediat, ſua enim cuique natura eſt, ſuus ventri-
culus. Hic dulcium patiens eſt, eaque tolerat, alius contra reſpuit ea
& aſpernatur. Manè ad operas iturus æger abluat faciem & oculos
cum frigida, inſtillata ei roſarum aqua fragrantiſſima interdum inſperſo
pulvere namphæo & ſachari candi albi, cui Benevenutus Hieroſolymi-
anus in clarificanda acie cernendi omne punctum adſcribit.

Os elavetur cum auſtero vino: in eodem & tenendi Trochiſci Mo-
chardini nominati, quorum ope turba flatuum ſedatur atque digeritur.
Ante uſum balneorum frons perluatur aquato ovi rhodoſtagmate infu-
o, ſiquidem opus fuerit ſantalo albo. Sed & collum hac aqua aut con-
imili aliqua damaſcena ſvaviter adſpergi poteſt: Epati deſtinatum eſt
ngventum F. quo dextrum hypochondrium unâ hora calidè ante pran-
ium vel cœnam inungatur.

Fervori æjus reſtingvendo ſunt aptæ radices cichorii & ſaccharum
x floribus ejus paratum. Cerebro optimè opitulatur pupula naſalis
dorata G. tum Cerotum H. pro ſutura coronali adverſus advenas, &
urſum infernè tralatas exſpirationes, ut prius diſſipentur, quàm ſedem
bi figant. Potentiſſimè revellunt vomitus ſurſum emittentes elementa,
ictiones pedum & ϑεμυλισπα ex ſimplic. aq. calida. Præſtiterit autem pau-
o ante pedes inde uſque à femoribus membratim defricuiſſe calente linteа-
ine, quoad erubuerint. Ejuſdem efficacitatis ſunt & cucurbitulæ ab hume-
, deorſum raptu quodam primum tractæ, poſt natibus impoſitæ atque in-
æ. Ad cunctantes hæmorrhoides proliciendas, non dubitarem ven-
ſam defigere ſummæ regioni coccigis. Genubus præſentes Medici con-
lent, quodam ex uſu futurum ſit, laſſitudini jam obnoxiis & fortaſſis
am tumori. Pedum ima detumeſcent uſu aquæ aluminoſæ & ſalſæ
coctis roremarino, ſalvia. Q a abluendi ſunt. Ex uſu erit & aqua

illa cineris, & in culina quam Aſcherradt vocant & muria roſarum cor ditatarum ex vino & ſale.

Reſiccatis conveniet dein iſtud Phylagrii ex oleo roſaceo, om phacino, ſale communi intrito. Horum omnium dextra uſurpation flaccor pedum circa malleolos reſidebit.

Porro à ſancto ligno minimè abhorreo vel ſimplici, ſi natura fe rat, vel cum fœniculo alterato, ſaſſafras dicto, quod cum ventricul pariter & cerebro cæterisque cum viſceribus gratiam init.

Cumque æger habitior ſit & abdominis turgidioris, vellem equ dem ipſum laconico potius uti quam in lecto non citra magnam mo leſtiam deſudare, hora ſeptima & octava antemeridiana primum potio nis ℥v, vj, vij hauriet, mox dein in labrum deſcendit papilione tectu & calefactum à vapore ſilicum candentium quibus aqua decoctionis ſe bum ligni ſuperfuſa ſit. Idem factitandum à meridie hora tertia aut d midia quarta. Diutius in labro quam quadrantem vel ſemiſſem hor immorari religio ſit. Præſtat namque ſudando paulò infra modum ſu ſiſtere, quam ultra procedere, ſi quid enim ſudori tantilla in labro m ra deceſſerit id dein abunde in lecto poterit compenſari.

De Thermis conſulendi nunc locus non eſt, nec enim patitur te poris anguſtia, quare in ver deferenda illa eſt deliberatio. Eſt &| in calidas delectus neceſſario inſtituendus & providendum num potu p riter & lavacro, vel alterutro tundaxat utendum. Potus iis intere ſolet, quibus venæpreſſæ nimisque anguſtæ ſunt, quippe quibus ingu gitata aqua ægrè ſecedat & naturæ oneri ſit. Lavacrum arbitror ægr citra noxam toloraturum eſſe. Quo de impoſterum ubi cognove quemadmodum præſcripta à me auxilia reſponderint & ſucceſſerint. Su ceſſus autem à Deo implorandus atque exorandus eſt.

Recip. *Fol. malvæ, parietar. mercurial. ã. Mj.*
melilot. chamomel. ſtœchados ã. Mß
Calament. origani, centaur. min. ã. Mß
Sem. carthami excortic. ℥ß
dauci, anisi, fœnic. lini ã. ℥ij
Furfuris ligat. in pet. Mj
Prunor. nugar. n. vj
Coq. in ſ. q. aq. Colaturæ Rec. ℥xij
Elect. hieræ Nicol. ℥ij
Diaphœn, roſat. Meſ. ã. ℈js
Mellis anthoſati ℥js

Ql. an

Ol. aneth. ruiac. cheirini ā. ʒß
De ſale & ovo ā. q. ſ. F. Enema A.
Recip. *Rad. polypod. q. Irid. Illyr. ā. ʒß*
Cyperi ʒij. liquirit. ℈iiij
Rad. 5. aperit. vino albo macerat. ā. ʒij
Sem. 4. frig. com. ā. ʒj
aniſi, pæonie, ā ʒj
Herb. capill. von hyſſopi, Thymi, ſcabioſ.
Saturcie, linaria. agrimon. ſcolopend. ā. Mß
Flor. anthos, melliſſe, bug. ā. pjs
Paſſular. corynth. ʒj
q. in ſ. aq. ſambuci aut decoct. lig. ſancti & Col. Colat. Rec. ʒviij. add.
de cichor. c. rhabar. diaſtereos, de cupator. ā. ʒj aq. cinam. ʒiij.
Miſ. F. Potio B.
Recip. *Maſſ. pill. aggreg ʒij. rad. mechoac. gr. vj*
Trociſ. Alband. diagridii ā. gr. ij
Cum aq. vitæ F. Pillulæ n. xij. C.
Recip. *Syr. de cichor. c. rhabarb.*
Brodii nuc. Ind. cond. ā. ʒß
Miß. S. Safft zum Pillen. *C. C.*
Recip. *Mithridat. opt. ʒj*
Sal. abſynth. gr. iiij
Miſ. S. vermiſchter Mitridat. *D.*
Recip. *Maſtic. alb. ʒß*
Macis, nuc. moſch. ā. ʒij
Storacis calamit. ʒj
Cort. citri ʒß
Caryophyl. Therebin. ā. ℈ij
Laudani ʒj
F. Cerotum Stomachale. E.
Recip. *Ungt. roſ. Meſ. ʒiij*
Squinanth. ſpicæ ā. gr. v. calami ʒß
Raſur. eboris. corall. rub. C. C. præp. ā. ℈j
ti ſantalini q. ſ. F. Ungt. F. quod cum aq. abſynth. aliquoties lavetur.
Recip. *Sem. nigellæ ʒj*
Ligni aloes & Rhodii ā. ʒj
Gum. Benzoi ℈iiij
Caryophill. ſpicæ Ind. ā. ℈ß
Ambræ gr. iij
F. laxus nodulus G.

Recip.

Recip. *Ladani* ℥js. *Tacamahac.* ℥ij
Macis, nigellæ ā. ℥js
Sandaracæ ℥ij
Carabe moſch. redolent. cryſtallinæ ℥j
Cum cera & ol. roſ.
F. Cerotum pro Bregmate. H.

CONSILIVM L.

IN DOLORE ET COMPRESSIONE STO MACHI, CUM DISTENTIONE ET IMPOTENTIA ERECTE SEDENDI.

Dolor de quo æger noſter potiſſimum conqueritur, eſt πάθος ventriculi, qui inflando & diſtendendo multoties tot & tantos in præcordiis exitat dolores, ut æger rariſſimè erectus, plerunque verè curvus ſedere cogatur. Hujus affectus parens fuit frigiditas ventriculi ex commeſſationibus & crebris compotationibus orta, quæ paulò poſt epar, ut & pulmones adeò refrigeravit, caputque enervavit, ut pulmones per fluxiones ſubtiles frigidaque perpetuò fuerint repleti, adeò ut præ difficilima reſpiratione æg aliquoties ſuffocari viſus eſt. Epar verò frigidius loco ſanguinis temperati aquas producit, & conſequenter diaphragma deorſum comprimit, und difficilis exiſtit reſpiratio, hydropicorum aliàs propria, pulmonibus quadoque nihil planè læſionis ſuſtinentibus, ſed iiſdem planè integris ac ſavis exiſtentibus. Proinde niſi maturè huic malo occurratur, non lev impendet metus hydropicæ affectionis, præſertim cum pedes aliquoti jam intumuerint. Febriculam quoque adeſſe nullus dubito, quippe cu patiens quandoque adeò reddatur imbecillis, ut cum magno ſudore n rarò in animi deliquium incidat.

Cum verò æger ſit floridâ ætate, ſperamus ipſum per ſequentia media priſtinam ſanitatem recuperaturum.

Quod ſi eventus voto non reſpondeat noſtro, generoſiora ipſi cu demum ſumus præſcripturi. Interim utatur ſemel vel etiam bis pilu A. quatuor horis ante prandium : ſequentibus verò tribus diebus potio D. quam etiam bis in die ſumere poterit. Et cum pulmones influx nibus iſtis frigidis & repentinis ſæpius corripiantur, ſuffocationemo

min

inentur, æger per intervalla dimidium cochleare de ſyrupo B. & C. on ſine fructu ſorbilando exhauriet.

Abſtinebit à juſculis omnibus & cibis actu potentiâve frigidis, pi-cibus & lacticiniis &c. & loco cereviſiæ præſertim recentioris, mero eu multo uti poterit. Hæc pro tempore: daturi alia ſuo loco.

Recip. *Maſ. pill. cochear.* ℈j
De hiera cum agarico ℈j
Cum aq. cinamomi ſ. pill. n. XXI.
S. Pilulæ A.

Recip. *Rob. ex herberis* ℥js
S. Syrub. B.

Recip. *Oxi ſachari ſquillitici* ℥js
S. Syrupus C.

Recip. *Rad. Ireos Illyric.*
Helenii.
Polypod.
Cichor. ā. ℥ß
Sem. citri ℥ij
Fœniculi
Melon. ā. ℥ij
Herb. Tuſſilag.
*Hyſſopi ā. M*ß
Cardui bened. ℘iij
*Cichorii M*ß
Betonicæ
Pulegii ā. ℘js
Coq. pro ℥. IX. *Colat.* Rec. ℥iij
Syr. de hyſopo
De ſucco beton.
Oxi ſach. ſquillit. ā. ℥ß
Aq. cinamomi ℥j
Ol. aniſi gr. ij
Miſ. S. Potiuncula D. reiteranda tribus vicibus.

CONSILIVM L.

IN DYSENTERIA, ANTE 20. ANNOS LINGVA GERMANICA EDITUM PRO INCOLUMITATE REIPUBLICÆ PATRIÆ.

Ui promiſcuè modò graſſatur fluxus dyſſentericus, ab eſu oritur immodico venenatorum pomorum. Cum a. fluxus ille biliosus ſit, fellens & acris in morem aquæ chry ſulcæ, nequaquam is principio compeſcendus, antequam minimum viginti peractæ fuerint excretiones, ut ne venenata illa materia fixas ſedes agat in corpore. Hoc facto attendendum an tormina ſenſusque acris percipiatur ſupra umbilicum, vel infra. Si ſupra umbilicum, ſequens capiatur potiuncula abſterſoria:

Recip. *Aq. hord.* ℥iiij
Syrupi ex roſis ſiccis ℥ij
Miſ. S. potiuncula abſterſoria.

Vel ejuſdem loco paretur ſubſequens:

Recip. *Conſer. roſar. vetuſtiſſ.* ℥ij.
Aq. hord. lib. ſemis.

Bulliant parum, & exprimatur fortiter.

S. Potiuncula abſterſoria poſterior. Capiatur manè hora 6. cum cuſtodia. Attendendum verò, nunquid calor aliquis percipiatur præternaturalis. Eo præſente, per biduum utraque jam ante aſſcripta, capienda potio.

Calore præternaturali abſente, excretisque non biliosis, vel flavis ſed mucilaginoſis tantum, potiuncula capiatur abſterſoria tertia.

Recip. *Mell. roſ. col.* ℥ij
Aq. hord ℥iij
Miſ. S. potiuncula abſterſoria tertia.

Quòd ſi purpuraſcerent excreta aldi, potiuncula abſterſoria quarta vanda ſeu exhibenda.

Recip. *Lactis in quo chalybs recens candens ſeptiesq; eſt extinctus* ℥iiij
Syr. roſ. ex roſ. ſiccis ℥ij
Miſ. S. potiuncula abſterſoria quarta.

Ubi præterea, tormina ea ſub umbilico ſentiantur, tunc & inteſtini inferiora ſequenti abſtergantur Enemate. Reci

Recip. *Aq. hordei* ℥viij. *vel X. vel* lbj. *pro ætate agrotantis, ſacchari. Thomæ.*
Syr. è roſ. ſiccis ã. ℥j.
Miſ. S. enema abſterſorium pro inteſtinis inferioribus.

Applicetur hoc enema hor 3. pome. ejus diei, in cujus aurorâ pô-jo ſumta abſterſoria. Hiſce peractis materia fluxus evacuanda venit.

Recip. *Myr. obalanor. Chebull.*
Citrinor. ã. ℥iij
Paſſular. ℥j
Coq. in ſ. q. aq. plantag. per ℥iij *quibus adde rhabarb. opt. ſubtiliter pulveris.* ℥j.
Syr. roſar. è roſſis ſicc. ℥j
Miſ. S. Potiuncula evacuans.

Capiatur manè cum cuſtodia. Pro hominibus robuſtioribus ſequens paretur hauſtus.

Recip. *Cort. myrobal. chebul. citrin ã.* ℥ß
Coq. in ſ. q. aq. pro ℥iij, *quibus adde*
Syr. roſ è roſ. ſicc. ℥vj
Rhabarb. opt. ſubtil. pulv. ℈iiij *Miſ.*

Poſtmodò fluxus alvi compeſcendus ad quem ſcopum ſequens paretur pulvis.

Recip. *Boli armeni* ℈ij*s*
Terræ ſigillate ℈j
Lap. bezoart. gr. V.
Miſ. f. pulvis pro adultioribus.

Pueris ſequens detur:

Recip. *Boli armeni* ℈j
Terræ ſigil. ſilef. ℈s
Lap. bezoar. gr. iij. Miſ.

Manè hor. 6. die qui purgationem ſequitur, capiatur, in lacte, ut ſequitur, parato.

Rec. Cantharum lactis caprini vel bubuli uſualem: coquatur ad reſtantiam duarum tertiarum, deſpumetur, & chalybs recens candens in eo ſepties extingvatur. Tandem pulvis noſter ſtypticus in hoc lacte diſſolvatur, & caldiuſculum exhauriatur.

Paratur autem id lac maghâ copia, cum ſitis in hoc affectu vehementer urgeat. Loco ſuperiorum pulverum ſequentis ℥j. vel ℈iiij in eodem lacte vel aqua plantaginis calida ſuml poterunt.

Recip. *Succini albi.*
Eboris usti
Terræ sigill. sulef. ā. ʒiij
Gummi Arab.
Tragant. tast. ā. ℈v
Sem. Plantag.
Rosar. rub. ā. ʒj
Mastich. ℈v.
Sem. berberor. ℈iiij
Cornu cervi usti ʒj
Mis. f. pulvis.

His qui tenuioris sunt fortunæ, in usu sit sequens.

Recip. *Rad. Tormentill.* ʒij
Dentium lucior exiccat. ʒs
Cort. C. usti ʒij
Sem. cymini tosti ʒj
Corall. rub. ʒs
Mis. S. pulvis stypticus pro pauperibus.

Cibi etiam, si excrementa fiant viridia, sequenti conspergatur pulvere.

Recip. *Crystall. præparat.*
C. C. usti
Margarit. præp. ā. ʒj
Mis. f. pul.

His pulvis si quater ad summum sumtus fuerit fluxum compescit.

Id si ita fiat, tandem attendatur, an adhuc adsit calor febrilis. Illi sequens opponatur potio.

Recip. *Rad. Tormentill.*
Pentaphyll.
Plantag. ā. ʒiij
Acetosæ
Fragor.
Endiviæ ā. ʒß
Passular. ʒvj
Sem. Endivia.
Portulacæ.
Plantag.
Acetosæ ā. ʒj

Anthe

Antheræ ʒß
4. *Frigid. major.* ā. ℈j
Herb. plantag.
Mellefolii ā. Mj
Cichorii
Acetoſæ
Endiviæ
Agrimon. ā. Mſs
Coq. in ſ. q. aq. acetoſæ pro ℔j. *Colaturæ hujus* ʒiijs. *adde rhob. ribium* ʒs. *M. ſ. f. potus Alexipyretus. Detur manè hor. 6. & poſtmer. hor. 3.*

Siti ſummè urgenti, ſequenti contravenitur potiunculâ:

Recip. *Conſer. roſar. vetuſtiſſ.*
Acetoſ.
Rhob. berberor.
Ribium ā. ʒß
Cinamomi, nuc, moſcat. ā. ʒj
Caryophyll. ℈j
Aq. agrimoniæ
Plantaginis
Acetoſæ
Millefolii
Endiviæ ā. ʒij

Miſ. & exprimi. fortiter. De hoc multoties capiatur hauſtulo. Magis tamen ægroti lacte chalybeato quàm hoc potus genere delectantur.

Internis dein doloribus, uti & perſeverantibus fluxibus per linimenta occurrendum.

Recip. *Ol. Roſar. complet.*
Maſtich.
Cydon. ā ʒj
Sem. antheræ ʒj
Cymini toſti ʒß
Balauſtior. ʒj
Maſticis ʒs
Cereæ novæ q. ſ. pro linimento.

Hoc univerſus inungatur venter, à cavitate quæ ſub ſterno eſt incipiendo, uſque ad ipſa pudenda. Linteolo etiam goſſypino inungatur emplaſtrum de cruſtâ panis, quod calidiuſculum ventris regioni applicetur. Efficaciſſimum ſemper deprehendi emplaſtrum quod ſequitur, ventri & renibus applicatum,

Recip. *Rad. Tormentillæ.*
Micæ panis ã. q. ſ.
Coq. in vino vel aceto uſque dum fiat pulvis.

Hoc inunge goſſypinum linteum, ventri & regioni renum antrorſum & retrorſum applicandum.

Circa rectum inteſtinum, ſi Teneſmus ſuboriatur, flores verbaſci in pulverem redacti, ſuper prunis prejiciantur, & in ſella perforatâ fiat ſuffimigium ad inteſtinum rectum. Ante uſum verò hujus ipſius pulveris locus nominatus ſpongiolis aquâ roſaceâ impregnatis, multoties abſtergendus. Quod ſi nec ita dolor ille ceſſet vel cedat, ſume binorum ovorum crudorum lutea, hiſce immiſceas pulverem verbaſci continuò agitando & ſubigendo, uſque dum fiat maſſa, quam lateri recenti ardenti impones, ut coquatur. Detur hæc maſſa pulveriſata in ʒiij aq. roſaceæ. Si verò nec jam teneſmus cedat, ſuppoſitorium paretur ſequens.

Recip. *Lycii*
Croci ã. ʒj
Ceruſſ. lotæ ex aq. plantag. ʒij
Pingued. de renibus caprorum
q. ſ. f. ſuppoſitoria.

Quibus alligetur filum, ut poſt horam elapſam iterum poſſint eximi. Quod ſi Teneſmus contumaciſſime perſeveret.

Recip. *Lycii,*
Thuris
Croci
Gum. Arab. ã. ʒs
Opii, ℈j.

F. ſuppoſitor cum filo, ultra horam in inteſtino non relinquendum. Inteſtinum ſi exulceratum ſit, enemate ſuperiori abſterſorio curetur, vel ſequenti.

Recip. *Decocti roſar. & millefolii* ℔ß
Medull. tritici, id eſt, amyli ʒij
Vitell. ovor. n. j.
Sanguinis Draconis ʒj
Miſ. f. Enema, multoties reiterandum.

Cibi ſunt Oryza & mitum lacti chalibeato incocta. Caput vitulinum, uti vitulorum pedes benè conglutinant. Caro vervecina & gallinacea propinetur aſſa, inſoſa, expersque aromatum. Potus ſit lac chalybeatum. Vinum abſit. Motus affectus animi iracundiores, terrores, ac publicus, hypocauſtum nimis calidum abſumto.

CON

CONSILIUM LII.

N AFFECTU QVASI INFLAMMATORIO EPATIS, à SCORBUTICA ἀλφέσι ET DIUTURNA HYPOCHONDRIACA OBSTRUCTIONE SUBORTO.

VAriè de hoc affectu, ut &, ejuſdem causâ varii hactenus diſputarunt Medici, aliis enim obſtructionem, aliis inflammationem Epatis cognominantibus. Atqui nodus iſte Gordius facili à me labore ſolvetur. Qui obſtructionis um dignati fuêre nomine, ad cauſam reſpexêre materialem efficientem, uæ bilis eſt vitellina multæ pituitæ crudæ permixta, venas meſaraicas ua epar verſus tendunt, obſtruens.

Hâc ab obſtructione calor oritur præternaturalis, naturalem epais, quod eventatione caruit, temperiem immutans.

Qui inflammationis titulo ornarunt, formam & naturam mŏrbi eſpexêre. Reſpexerunt iſti procul dubio ad Galenum, qui id affactus genus quaſi inflammationem cum adjectione, non verò ſine adjectione ppellavit. Illa igitur obſtructio vapores g gnit, qui ſurſum delati, non olum epar quaſi inflammant, ſed & vertigines creant jejunis, uti & ſtupores nonnullos, ſed tantum temperarios.

Obſervavi ego annis pluſculis, ſtupores oriri ex obſtructionibus meſaraicis & hypochondricis, ex quibus vapor exhalat aduſtus & acidus, nervos obſtruens, & quaſi paralyſin inducens. Objiciat mihi aliquis, veram etiam eſſe inflammationem propter magnitudinem caloris. Atqui ſciatur, intentionem eam caloris, non ab inflammatione dependere, ſed à maximo morbi motu, & quaſi in paroxyſmo contingente. Tunc enim vehementiſſima eſt illa quaſi inflammatio, & Eryſipelatis instar antequam ad extra feratur, totum corpus frigore & calore vibrans, non ſecus ac febris quædam ardens & maligna. Nequaquam verò inflammationis venit nomine priuſquam in externâ ſe prodat ſuperficie.

Morbus hic chronicus eſt, cum præpotentem morbi cauſam & inveteratam præſupponat intemperiem. Et niſi à violentis abſtineatur purgantibus, vel ſi tractetur ſegniter, diætâ penitus neglectâ, tandem in hemiplegiam deſinit, ut jam multoties à me obſervatum.

Diæta ſobria ſit, uti alio à me præſcripta loco. Cereviſiæ infundat baccas fragorum ſiccas.

Cura

Cura ut inſtituenda, non præter rem fortaſſe aliquis quæſierit. Cum enim affectum hunc Galenus quaſi inflammatorium appellet, medica mentis refrigerantibus ipſi occurrendum innuitur. Avicennas autem ait: Frigida quidem in hoc morbo conſolantur, ſed non abſcindunt cau ſam morbi. Hæc autem ἐναντιοφανῶ de facili conciliantur, ſi dicatur, ra tione caliditatis requiri frigida, ratione obſtructionis aperientia & de tergentia.

Neceſſe autem eſt, ut utraque hæc ſint temperata. Frigidis quip pe obſtructio confirmatur, calidis adaugetur calor. Ratione ergò ob ſtructionis utendum purgantibus. Hæc tamen non nimis ſint calida quorum locum Bolus A. ſupplebit. Sumat duabus tantum horis ant prandium, ut cibus eum deprimat, feliciusque & ſine violentiâ materia turgila per ſubſequentem cibum promoveri queat. Poſt boli hujus u ſum, ſequenti die hor. 5. matut. & 3. pomerid. uti & diebus ſequenti bus herbis B. ſequenti modo coctis utatur. Pulli quippe gallinacei duo exenterati & diffecti more ſolito, in libris XII. aquæ communis inco quantur, ſine ſale absque pingvedine. Coquantur ad remanentiam VIII. liberarum. Inde per ſe refrigeratur. Defunde per inclinationem & inter fundendum: ne pingvedo manus elabatur, cave. Huic inger herbas B. coquantur ad minuta fere 30. vel 40 Refrigeretur iterum per ſe, ſed non ſine ad moto operculo. Colatur, ſervetur in cella & ſingulis diebus ebibatur cyathus. Poſteaquam per triduum id ità con tinuarit, quartò ceſſet, & venam baſilicam tundi curet, ad effluxum ℥iij. Die quinto & ſexto pergat: ſeptimò repetat Bolum A. Mater hâc obſtructoriâ ità expeditâ, intemperies calida in meſaraicis & hepa te emendanda venit, ut & reliquiæ quædam viſcide. Eâ in re proba tiſſimam habeo medicinam è ſero lactis ſic parato. Sume lactis capri mi recentiſſimi ℔iij bulliat, & in ſumma ebullitione infunde oxymeli ſimplicis acidiſſimi & peculiariter præparato ex acidiſſimo aceto vini ℥j Lac ſtatim exuberantiam & effluxum minabitur. Id ne fiat, cave cyatho argenteo aquâ frigidâ repleto, & in ollam repoſto. Coagulu removeatur. Serum reſerva. Interim ex aquâ fragorum, & ex cor catis melonum ſeminibus fiat Emulſio. Hujus emulſionis ℥ß adde lib. iij. ſeri miſce, & per decendium de hoc calido bibe, manè hor. poſt uſum in conclavi ambulet, dein verò & in publicum prodeat, corpus moveat ad ſudorem ferè Quod ſi in uſu hujus decendialis p tionis animadvertatur, materiam quandam viſcidam adhuc in corpo detineri, quæ mater ſit obſtructionis, neque vi hujus ſeri propelli po

ſe

set, tunc sanè mox ante usum seri, eâdem horâ & momento, pilulæ sumantur sequentes, quibus statim seri usus subsequatur.

Recip. *Salis absynthii gr. vj*
Extracti chamædr.
Card. bened. ā. gr. v.
Mis. f. καταπότια.

Quod si quandoque alvus sub usu hujus seri non aperta esset, interea temporis ad diem unum ab eo cessandum, & repetendus Bolus A. vel ejus loco syrupus rosatus solutivus ipsi sero permixtus, assumatur. Objicis: Hæc quidem omnia Epatis intemperieri & mesaraicarum conveniunt, obsunt autem ventriculo. Id verò cavebitur usu pulveris cochleari dimidio post prandium. Sero ità per 10, 12, aut 14. dies continuato, pro extirpandis omnibus reliquiis Bolus A. repetitor. Postidea singulis diebus manè, & postmerid. h. 3. Rotularum D. capiatur una, cum jejunio ad 3. horas, pro confortando epate, ventriculo & cerebro. Epar verò postmodum singulis auroris & sub ingressu lecti linimento ê butyro ovillo delibutum reddat, ulteriusque ne iterum incalescat unicè caveat. Quæ omnia clementissimus Deus secundet.

SEQUUNTUR MEDICAMENTA.

Recip. *Spec. electuar. Episcopi* ℈ij
Pulpæ thamarindor. extractæ supha decoct. ferventem Sem.
anisi & rad. liquirit. ʒvj
Spec. Diarhod. Abbat. ℈ß
Mis. f. bolus qui detur sine sacharo, ut ne aboleatur grata ejus acciditas. S. Bolus. A.

Recip. *Rad. Cichorii*
Acetosæ
Fragor. ā. ℥s
Rubiæ tinctor. ʒij
Pentaphylli
Filicis ā. ʒiij
Fœnic. ℥s
Cort. rad. rappar. ʒij
Glycyrrhyzæ
Althææ ā. ℥s
Sem. melonum ʒiijs
Ciceruum rubeorum Mß

Herb. cichorii
Endiviæ
Scariolæ ā. Mj
Chamedrios
Agrimon.
Ceterach. ā. Ms
Marrbub. albi.
Carduī benedict. ā. pij
Dentur incisa ad charsam.
S. Herbæ B.
Recip. *Sem. coriandri prep. ʒvj*
Anisi
Fœniculi
Cinamomi ā. ʒjs
Galangæ ℈j
Sachari solidi ʒjs
F. l. a. Tragea.
S. Tragea stomachalis C.
Recip. *Spec. aromat. rosat. ʒs*
Diarhod. Abbat.
Diatrion santal. ā. ʒj
Trocis. de Rhaba b.
de absynthio ā. ʒs
Sachari albi solvi in aqua cichorii & Endiviæ ʒiij
F. conf. in rotulis.
S. Rotulæ D.

CONSILIUM LIII.
IN HYDROPE

ORnatissime & Doctissime Vir, amice singularis, de causâ Hydropis tùm alibi à me, tùm præsenti tibi à me dictum, uti & de curatione. Hæc verò quæ de curatione dixi, hoc loco breviter & παχυλῶς, καὶ ὡς ἐν τύπῳ καὶ παρόδῳ, ut melius memineris, repetam.

In

In Hydropis curatione reſpiciendum eſt ad tria, 1. ad aquas & flatus, quibus totus venter turget. 2. ad cauſam 3. ad Symptomata.

I. HYDRAGOGA.

Aqua educitur vel per medicamenta intrò aſſumta, vel per Exteriora. Introaſſumta ſunt purgantia, hydrotica, uretica. Purgantia ſunt pulveres ex radicibus, herbis, floribus, materiis Chymicis, ſeminibus. 2. Succi 3. Rhohob. 4. Infuſa. 5. Decocta. 6. Electuaria. 7. Pilulæ. 8. Trochiſci.

Hydrotica ſunt vel ab intra, ut decoctum ligni ſancti vel ſimilium; vel ab extrâ, cupâ, ſuffumigiis, lecto.

Uretica ſunt infuſa, decocta, contrita, pulveres.

Exteriora ſunt Emplaſtra tùm aquas ducentia, tùm abſorbentia ſiccando, olea, ſudores, paracenteſis, ſcarificatio.

II. CAUSAM.

Id eſt, emendantia partem corporis à qua generatio vel aquæ vel flatuum maximè evenit, & hæ maximè ſunt, Epar, ſplen, uterus, renes, ventriculus, pulmones. Hæc exhibentur confectiones, condita, Electuaria, pulveres. Admoventur ad extra olea, ungventa, cerota, Emplaſtra, cataplaſmata, ſacculi, fomenta.

III. SYMPTOMATA.

Sitis & Tumor. Sitis ſallitur ſilicibus in vino infuſis, paſſulis, ſucco glycirrhizæ, radice glycyrrhizæ recenti, cryſtallo in vinum infuſo.

Tumor tollitur ſcarificatione, paracenteſi, moventibus ſudores tam ab intra quàm extra. Et hoc ad extra fit ſacculis, ſtragulo, infurno, in balneo ſicco.

Atque hæc erant, quæ breviter volui repetere, copiosè enim jam ante de reliquis ægrotum inſtruxi præſens. Præter reliqua verò juſſi quoque ægrotum noſtrum uti Electuario Chalybis Mercati, vino medicato Muraldi, vino purgante Eraſti, ungvento, emplaſtro, ſacculo, enemate, & aliis, quæ jam ſequuntur:

Recip. Chalybis limati recenter recrementis abjectis ℔s, inde in vas vitreum & affunde ℔viij vini albi optimi, mox vas igni mollissimo oppone, diligenter hinc inde chalybem & vinum ſurſum ac deorſum agitando: Tandem X. vel XII. ebullitionibus fervere ſinito, quoad uſque ejus ſpumoſum ſurſum ferri videas, ac mediocriter craſſeſcere conſpicias. Tunc ſpumoſam ac pingvoſam chalybis partem quæ fervore ſeparatur,

simul cum vino in aliud vas transfunde, idque ter facito ordine prædicto : nimirum aliam vini quantitatem denuò conjice, & eodem modo fervere sine, pariqúe ratione separari, & pro tertio idem facies servato ordine. Demum vinum cum supra dicta triplici spuma, tribus coctionibus à chalybe extracta, rursus igni appone, donec leviter fervens mellis spissitudinem acquisierit.

Electuarium Chalybis præparans.

Recip. *Chalybis dicto vino præparat.* ℥s
Sem. Petrosel.
Dauci
Spec. Diacurcumæ
Diarrhod. Abbat.
Epithym. ā. ʒj
Cinamomi ℈j
Ex melle optimè despumato q. s. f. s. a. Electuarium. Dosis ā. ʒj. *ad* ʒs.

Electuarium Chalybis purgans.

Recip. *Chalyb. dicto modo præparat.* ʒj
Rhabarbari electi ʒjs
(*Peucerus utebatur soldanellæ* ʒiij &
Turbith ℈iiij)
Spec. diarhod. Abbat.
Diacurcum. ā. ʒj
Cort. rad. rumicis
Sem. dauci ā. ʒjs
Charyophyll. ʒi
Mellis despumato q. s. f. Electi.
Dosis ā. ʒij. *ad* ʒiij.

Utatur per biduum Electuario præparante.
Tertio verò itidem Electuar. purgante.
Post utriusque electuarii usum, per dimidiam horam in conclavi obambulando.

Vinum Medicatum Muralti præparans.

In quo observetur, quod quadragintæ libræ civiles constituant circirer octodecim Hallenses.

Vinum Medicatum Erasti purgans.

Ubi notetur, quod libræ sedecim civiles faciant septem Hallenses.

Nota.

Nota. Per biduum uti poteſt vino præparante: tertio die vino purgante.

Recip. *Olei irini*
Rutacei ā. ℥j
Nucum ℥s
Lixivii cinerum ſarmentorum ℥j
vrinæ pueri
Vini albi tenuis ā. ℥ß
Rad. ebuli
Cyclamin.
Bryoniæ —
Cucum. aſinini an. ʒs
Sulphuris vivi nitri an. ʒj

Bulliant ad conſumt. aquoſitatis & conlentur fortiter: Colaturæ adde *vngventi Agrippæ*

Arthanitæ major. an. ʒs
Cum cera f. ungventum.
S. vngventum pro inungvendâ totâ hypogaſtricâ regione.

Recip. *Emplaſtri ad hydropem Auguſtanorum q. s. pro toto abdomine.*

Adde.
Emplaſtri de baccis lauri ℥iij
Pulv. cymini ℥js
Ruthæ ʒvj
Cum ol. rutac. & nucum f. Maſſa inducenda alutæ, obducendæ & interbaſſandæ.

Recip. *Farinæ fabarum*
Milii torrefacti
Furfuris ſiliginis minutiſſimè tritorum
an. ʒvj
Pulv. cymini
Spec. de baccis lauri ā. ʒs
Sum. aneth. ℥ij
F. ſ. a. ſacculus, ex telo linco qui interbaſſetur,

Recip. *Urinæ pueri impub. non*
Abſtemii ʒ. IX.
Fermenti ℥s
Sem. aniſi

Fœniculi
Carui
Cyniini ā. ʒj

Bulliant ad caſum quartæ partis.

Recip. *Colat. lbs. adde vini generoſi vel Rhen. ʒiiij*
Olei nardini
Rutacei
Nucum ā. ʒvj
Mellis Mercurialis ʒs
Miſ. f. Clyſter.

Nota. Raphani radix albo meraco inſperſa & in ſartagine calefacta & pubi admota, remoratam urinam pellit.

Recip. *Succi raphani ʒij*
Vini Cretici q. s. idem præſtat.

Atque iſta quidem alternatim uſurpari poterunt. Ungventum a crura præſcriptum eſt. Sacculus ad ſcrotum tumefactum Emplaſtru ad totum abdomen. Clyſter eodem die quo vinum vel Electuariu purgans aſſumitur, injici poteſt. Eraſtus in vino aliquoties extingu chalybem ignitum, ſed fit ingratiſſimi ſaporis. &c.

CONSILIVM LIV.

MEDICAMENTA IN HYDROPE CUIDAM JUVENI PRÆSCRIPTA, QUÆ IPSI PLURIMUM PROFUERE.

Recip. *Maſſ. pill. de Hierâ*
cum agar. ℈ij
Aggragar. ℈j
Dacrid. gr. iij
Cum aq. abſynth. f. pill.
A.

Recip. *Rad. polyd.*
Cichor. ā. ʒvij
Centaur. major.
ʒ. Aperitivar. vino malvat.
macerat. ā. ʒs
Cyperi

Aſſ

Assari
Ircos
Pocon. ā. ℥iij
Sem. Carthami conquass. ℥j
Cort. rad. sambuci
Ebul. ā. ℥s
Sem. citri ℥ij.
Alkekengin. XX.
Granor. Iunip. ℥s
Passular. ℥fs
Pistacior. mundat. n. XX.
Soldanellæ ℥fs
Sqeœnanthi ℥ij
Aloes crudæ ℥fs
Caryophyll.
Zedoar. ā. ℈iiij
Graticolæ ʒiij
Fol. absynth.
Chamæpitheos
Chamædr.
Agrim.
Cuscutæ
Marrhub. alb.
Capill. ♀
Celerach
Adianthi
Spicanthi ā, Mj
Scariolæ
End.
Cichor. ā. Ms
Fol. Sennæ ℥ij
Epith. cret ℥js
Turbit. alb ℔. ℥ij
Coq. in ſ. q. aq. flor. ſambuci. pro ℥XX.
In quib. colatis infunde per noct.
Agar. tr. ʒvj
Rhab. opt. ʒfs
Spicæ ʒj
Cinam. ℥js

Ma-

Manè ebulliant una ebullitione & exprimantur fortiter
Expressi Rec. ℥iij
Syr. anarhod. magistralis de cich.
cum rhab. ā. ℥ij
Mist. f. haustus aromatisatus cum gt. ol. cinam.
& gt. ij. ol. anisi.
S. Tränckle in.
B. Reiteretur sexies.
Recip. *Spec. hieræ simpl.*
Mass. pill. alephang. ā. ʒs
Elaterii gr. V.
Cum aq. cinam. f. pill.
C.
Recip. *Ligni Guaiaci pulti* ℔j
Cort. ejusdem ℥iij
Sassafras ʒs
Fol. Soldanell. Mij
Visci salicum ʒs
Cinam.
Glycyrrh.
Sem. anisi ā. ℥iij
Passularum corinthiacarum ʒis
Pistatiorum n. XXX.
Schænanthos ℈iiij
Infundantur in aq. absynthii. meliss. scolopend. & cichor. ā ℔iiij
Stent in loco calido in olla vitrea, á per horas XXIV. Postea coquantur ad medietatem & colentur. Dentur pro vice ℥vj.
S. Schweißtranck.
D.
Remanentiis decocti prioris adde aq. font. ℔ *XXIV. & ubi coxerint ad consumpt. Tertiæ partis adde sub finem.*
Cinam. opt. ʒs
Sem. anisi ℥vj
Refrigerata per se colentur.
S. Schweißtranck.
E.
Recip. *Lign. Guajaci* ℥iiij

Cort.

Cort. ligni ℥j
Piſci ſalicum ʒij
Glycyrrh. raſ. ʒis
Sem. aniſi
Cinam. ā. ʒiiij
Paſſular. ℥s
Aq. Fontanæ ℔XX.

Coq. ad conſumpt. Tertiæ partis, Colatura refrigerata per ſe.
S. Tiſchtranck.

F.

Recip. *Spec. aromat. roſ.* ʒij
Diacurcumæ
Diatraccæ ā. ℥j
Spodii de ebore
Epatis lupi præp. ā. ʒij
Extr. Ireos gr. XIII.
Sacch. albiſſ. Sol. in aq. abſynth. ℥v, ʒij
F. conf. in rotul.

G.

Recip. *Sem. coriand. præp.* ℥s
Diacydon. ſine quib. ʒvij
Sem. fœnic.
Aniſi
Cinam.
Glycyrrh. ā ʒij
Tunicar. inter. ventris.
gallinar. n. iij
Spec. roſ. novell. ʒis
Ligni aloes crudi ℥j
Macis
Margarit. præp.
Corall. rub. ā. ʒj
Sacch. ad pondus omnium miſ.f.
tragea.
S. Magenpulver.

H.

Recip. *Elect. diacarthami* ℥s

Rhab. opt. ℈j
Elaterii gr. ijs
Ol. cymini gt. ij.
Miſc. cum Sacch. pro bolo.
S. Latwerg.
I.

Poſt pill. A. uſurpet continuis 6. diebus vel alternis, ſi nimis purgent, potionem purgatoriam B.

Inde pill. C. & dein reliqua, ut ſcis, unà cum tragæà poſt prand. & cœnam.

Si ſudor non benè fluxerit aut alvus adſtricta fuerit, utatur à prandio h. 3. elect. I. Manè a. prius potionem ſudoriferam ſumat, in cœnâ bibat vom Tiſchtränckſein.

CONSILIUM LV.

AN IN TUMORE FLATULENTO ET SUBAQUOSO USUS THERMARUM CAROLINARUM CONVENIA.

QUemadmodum Thermæ quælibet pro qualitate ſua ventriculum, lienem, renes & epar afficiunt, ſi in potum veniant: ità & thermæ Carolinæ potæ refrigeratos ventriculum & lienem calefaciunt. & exiccant potæ Hoc reſpectu thermarum potio concedi poſſet, ni exuberans humor Melancholicus idipſum ſimul prohiberet.

Quoad lotionem affirmo, Thermas Carolinas hac vi eſſe prædítas, ut partes exteriores cutaneas & ſubcutaneas, in iisque exiſtentia omnia exiccent, & confirment.

Cum verò perilluſtris Dominus Comes, in exterioribus membris, partibusque cutaneis & ſubcutaneis benè ſe habeat, eô reſpectu non erit illa lotio neceſſaria. Quin imò tumor adeſt flatulentus & ſubaquoſus quem per ſudorem & viſcerum interiorum reductionem ad ſuam temperiem naturalem auferre & immutare convenit. Si itaque lotio inſtituetur, quatuor ſequentur abſurdiſſima incommoda.

Cutis

Cutis primò exiccabitur, claudentur pori, adeò ut ne tumor flatulentus & aquosus dissipari queat.

Secundò per illam constipationem materia morbifica non tantum sub cute, sed & in toto corpore agitabitur. Qui sanè ἐρχασμὸς febrile sufflabit incendium, de quo nil quicquam dubitandum.

Quin imò, quod tertium est incommodum, materia per constipationem à thermis factam repulsa & exagitata partem petet nobilem & principalem, quod non sine evidenti fieret periculo.

Quartò: ponamus ità, lavacro illo corpus labefactabitur, tumorque exiccabitur. Esto. Interim, quod caput rei est, intactum relinquitur.

Est enim in ægroto nostro immediatum morbi principium, infrigidatio quædam ventriculi, Lienis & Epatis, cum quadam duritie horum omnium.

Huic contrà eundum: Id ni fiat, actum est.

Objicitur; Temperamentum ægri calidum est: Thermæ calefaciunt Temperamentum itaque ægri confirmabitur.

Egregium me hercle: Temperamentum ægri calidum, ê gradu caliditatis primo in secundum transferetur, calorque inducetur hecticus quem Hecticam senectutis nominant, frigidâ intemperie partium affectarum nihil minus interim cessante, quod tamen absonum esset facere Dixi, quæ sensi.

CONSILIUM LVI.

IN TUMORE VENTRIS TYMPANITICO.

QUæ Superioribus Mensibus Illustrissimo Principi N. N. à Medicis tum temporis vocatis, præscripta fuerunt medicamenta, ad naturam tam morborum, quam temperamenti totius & singularum partium, earumque principalium; eâ solertiâ, cura & diligentia directa, accommodataque fuisse, eventus talis comprobavit, ut verè affirmare possimus, istum Hippocratis aphorismum. Curatio ostendit; argumentum demonstrativum esse, quod

in judicando neutiquam fuerint decepti. Cum enim ſua Celſitudo incidiſſet in timorem ventris tympaniticum talem, ut ob creſcentem ſplenem, obſtructum meſaræum univerſum, inprimis verò circa hypochondrium ſiniſtrum, & epatis, ventriculi & ſingularum partium principalium receſſum â tono naturalis temperiei in latitudinem frigiditatis majorem, quam facilè ſuſpicari potuiſſent, incidiſſet, ut hydrops omnino metuenda videretur: auxilia ab ipſis methodicè præſcripta, atque â ſua illuſtri celſitudine, valetudinis ſuæ amante, diligenti obſequio uſurpata, auxiliante æterno & propitio Deo, cum effectum nobis oſtenderunt, ut verè gloriari poſſimus, quod labor noſter non fuerit inanis in Domino: Imò vere atque rectè de ſingulis tam affectionibus quàm earum cauſis nos judicium feciſſe: adeò ut in præſentiarum occaſio nobis præbeatur, ab iis non prius (cum medicamenta ſingula & univerſa rectè fecerunt officium ſuum) deſiſtendi, quam ſuæ Celſitudinis valetudo ad eam integritatem redeat, quam methodica curatio oſtendit, & ſua III. Celſ. anxiè & magna ſpe exoptat.

Quocirca nihil innovandum arbitramur, ſed iis tantis per inſiſtendum putamus, donec Celſ. ſuæ valetudinem undiquaque ita reſtitutam & præſidiis debitis munitam animadvertamus, ut verè ſalvum, incolumem & rectè beneque valentem Ill. ſuæ Celſ. familiæ ſiſtamus.

Cum autem id inpoſterum nullis aliis remediis præſtare poſſimus, quam iis quæ univerſalem totius temperamenti S. C. lapſum ad frigiditatem & humiditatem, caliditate debita, & ſiccitate conveniente, quam ſimpliciſſimè ad æqualitatem (quoad ejus fieri poteſt) temperiei nativam, tàm curatoriè, quam præſervatoriè reducamus: diligenter examinatis ſingulis auxiliis, majus & præſtantius reperire potuimus nullum, quam potum thermarum carolinarum. Quæ eâ virtute præditæ ſunt, ut non modo declinationem caloris nativi ad integritatis reſtitutionem referri poſſint, ſed etiam aperiendo obſtructiones tàm in epate quàm ſplene nunc Dei beneficio ad debitam mollitiem viciſſim redacto: educendo materias pituitoſas & melancholicas craſſas & fæculentas per urinam & alvum, ſeroſas verò, (quæ paulatim deorſum ad crura & pedes deſtillando, lancinantes dolores & tenſiones circa crura & ſuras excitant) per ſudorem diſcutere, & demum partes ſingulas multâ humiditate aquea & ſeroſa imbutas inebriatasque, adeoque flaccidas redditas, ſiccare & firmare, denique alvi fluxum ex venis meſaraicis epatis vitio frigidioribus & imbecillioribus factis prodeuntem cohibere, extra omnem diſputationem valeant. Objici hiſce noſtris rationibus

ibus fortè posset, quod per temporis angustiam hunc scopum hoc
ere consequi non possimus: addi & hoc, quod multum atri humoris
x adustâ bile generati, in venis mesaraicis redundans, ex caliditate
nermarum inflammari & febrim difficulter curabilem excitare possit?
Ad id respondemus, curationem & usum talium thermarum ad autu-
nnum differendum, interea autem debitis atque iis, quæ suum offi-
ium salubriter hactenus, fecerunt remediis, paulatim & repetitis pro
udicio medici præsentis vicibus, atque per inervalla, quicquid adhuc
elitescit, demulcendum esse.

Deinde non metuendum, quod caliditas thermarum humorem ali-
quem exasperare, & febrem, multò minus inflammatorium reddere
ossit: propterea quod certum sit, hypochondriacam, quæ suæ celsi-
udini molesta est, nunquam fuisse factam, sed adhuc in fieri esse.
Nam hactenus nemini nostrum cognitum fuit, hypochondriaca sym-
tomata eo usque excessisse, ut sua Ill. Cels. de iis, ut fieri in tali af-
ectione solet, sit conquesta. Sed quicquid hujuscemodi mali fuit, id
x tumore flatulento ventriculi, splenis, & obstructione mesaraica-
um, non perfectè sublatorum, profectum est. Quæ obstructio cum
otius ex crassa, viscida & lenta pituita, atque ex humore melancho-
ico crasso, originem duceret, tantum abest, ut bilis atræ aliquid
propter toni universi corporis & singularum partium ad frigiditatem
apsum) ex bile flava generatæ admixtum haberet, ut etiam hactenus
emper aperientium, attenuantium & detergentium temperatorum,
non verò simpliciter refrigerantium admixtionem necessitas requireret.

Ac si instantia detur: Celsitudinem suam solito mœstiorem, tristio-
em morosioremque ab aliquot mensibus, quam ante hæc tempora fa-
tam esse: atque propterea certè statuendum esse, quod hypochondria-
a non sit in fieri aut incipens, sed in facto esse: hunc rogamus, ut
diligenter secum pensitet & ratiocinetur, an talis metus & tristitia mo-
olitasque, non profecta sint, ex diuturnitate tussis, quâ cum S. C.
b aliquot septimanis est conflictata, præsertim cum accederet sputum
anguinis, ex capite, & inde astantium inopinatus terror atque im-
placabilis sollicitudo & metus recuperandæ valetudinis penè vituperio
dignus. Sanè si quæ est ex causis externis, quæ mentem perturbare,
& etiam fortissimum quemque virum pusillanimem meticulosumque red-
dere possit, hæc profectò non est minima. Quid enim magis pote
est tristiciam excitare, & metum augere, quam si quis præ oculis sem-

per collocatam habeat adverſam valetudinem, atque inprimis quæ fine nullo caritura ſit prius, quam naturæ debitum ſecundum beneplacitum Dei perſolvamus? Fruſtrà igitur talia in medium afferuntur.

Poſſent idem quod thermæ, etiam præſtare in curando acidulæ ſpaënſes in finibus Lucelburgenſis ducatus ſitæ: & videntur ſi probè examinentur fortaſsè etiam perfectius & felicius, propter mineram ferri in illis cætera mineralia ſuperantem, atque propterea ſplenis duritiei magis convenientem appropriatamque? Fatemur, & facilius aſſentiremur, ſi non hoc nobis obſtaret, quod in iis individuis, quæ ad aquæ potum nunquam aſſveverunt, actualis frigiditas adeò alteraret, refrigeraretque ventriculum, & medelam nullam facilè admitteret, experientia nobis compertum eſſet.

De radice verò chinæ, ligno ſaſſafras & ſimilibus quæ per ſudorem materiam impedientem curationem, diſcutiunt, & conſequenter partes multa humiditate inebriatas, non verò primario ſed per accidens exiccant & roborant, frigiditatem emendant, & caliditatem partibus ſingulis, adeoque univerſo corpori reſtituunt, & naturalem tonum temperamenti totius feliciter quantum natura admittit reſtaurant, non diverſum judicium ferre poſſumus.

Cum enim omnes vires quas thermarum potus comites habet, non ea naturæ amicitia, & ſimplicitate in promptu habeant, ſed frequenter admixtione aliorum remediorum illis neceſſe ſit, nemo non videt, præferendum eſſe id auxilium quod eſt potens, ſimplex & magis gratum.

Ex quibus omnibus manifeſtum, planumque eſt, Celſitudinem ſuam valetudinis ſuæ integritatem per nullum remedium facilius perfectiusque recuperaturam, quam per potum Thermarum Carolinarum, quas ſua Celſ. præmiſsâ debita præparatione corporis per evacuationes prius facta ſub autumnum, æterno & propitio Deo benè & feliciter fortunante adire, & ſalubriter bibere poterit.

Interim, perinde ut paulò antè mentio facta eſt, conſvetis remediis aperientibus & nodulis purgantibus, roborantibusque auxiliis uti poterit: eâ tamen lege, ut victus rationi diligentiſſimè imò rigidius obſervandæ S. Celſ. non obliviſcatur.

Inter cætera maximè addendum videtur hoc, ne ſuâ Celſ. Ill metu & triſticiæ locum cedat, à meditationibus, multâ lectione & laboribus animi, cruditatum catharrorum & tuſſis parentibus, abſtineat, & caput adverſus frigidum & aquilonium aërem ità defendat & muniat, ne

tuſſim

tussim de novo recidivam frequenter facientem exasperet. Id enim, nisi, non dicam diligenter sed superstitiosè, factum fuerit, verendum est, ne ex frequenti recidiva catharrus excitetur non facilè solubilis, imò ità pertinax, ut à pulmonibus maximâ difficultate diverti aut curari possit.

Æternus Deus nostris ex methodo & rectâ ratione inventis remediis, ità benedicat ut vestra Illustris Celsitudo, etiam cum iis, qui perfectè valere se se jactitant, certare possit. Cujus benignissimæ protections, Ill. vestram Cels. cum universa illustri sua familia submissè & debita animi subjectione atque reverentia fideliter commendamus.

CONSILIUM LVII.

PRO QUODAM CACHECTICO ET LIENOSO, ACIDULIS IN THERMIS CAROLINIS USURO.

Nobilissime Heros, cum hactenus in morbo depellendo felices fecerimus progressus, isque nihilominus haud eradicatus est totaliter, verendumque, ut denuò nova ejusdem repullulent semina: svaserim, ut quemadmodum ante annum feliciter usus es aquâ thermarum: ita horno aquâ utaris acidâ, quæ & ipsa eodem in oppidulo habetur. Haudquaquam verò id faciendum præcipitanter & temerè; sed maturis deliberationibus præmissis. Svaserim itaque domi usum præparantium medicamentorum præmitti, eo, quo ante annum id factum modo. Postquam te in oppidulum illud conferas, initiumque, medium & finem teneas, uti ante annum præscripsi. Sed cum grano salis. Manè cum serenitas erit, (extra hanc afferri cures per Ministrum) postque lotio, stercore & salivâ levatus es, & postquam particulam morsulorum sumseris, ipse pedibus eas ad acidulas, ipse haurias, ipse poculum utraque manu fomentatum & calefactum quasi, evacues. Numerus cyathorum septenarium non transcendat. Hi septem cyathi per 14. dies continuentur, postea singulis diebus, minoretur numerus, ut antea quotidie abauctus.

Ab acidulis domum reversus, primo die decumbas & sudes per dimidiam horam sequenti, per 3. horæ quadrantes, à quarto usque ad decimum sudes duas horas, sesquialteram, 3. quadrantes, dimidiam horam.

Post

Poſt meridiem horà à prandio peracto tertiâ, primâ die iterum generoſus Dominus ambulet & acidulas (vel cœlo nubilo curet afferri) bibat duos cyathos: inambulet poſt uſum, ſudet ſub ſtrangulis per 3. quadrantes horæ. Hoſce pomeridianos calices uſque ad diem quartum adaugeat uſque ad ternarium: & ita continuet & poſt 18. minuat ut ſupradictum.

Veſperi commeſſatiuncula loco prima die hora 3. poſt cœnam, unum cyathum ebibat, inambulet, cubitum ſe conferat. Die 4. uſque 18. bibat 3. cyathos &c.

Semper etiam utatur pilulis, enemate, purgantibus, morſulis, electuariis &c. more ſolito.

Solent quidam in prandiis & cœnis vino ſuo immiſcere aquam acidulorum: hunc morem non planè approbo. Conſultius fortaſſe erit, vino bono, puro & puto inter prandendum fruiſci.

REGULÆ.

1. Si primo & ſecundo die bibitionum nil quod copioſum ſit, excernatur, ne metuas. Primis enim diebus venæ pluſculum inſoliti potus attrahunt.

2. Si vis operari eas per urinas, adde mel vel julepum: ſi per alvum, adde ſal.

3. Si per urinam multum operantur, minus operantur per alvum & contra.

4. Cave, unquam unâ die ſimul laveris, ſimulque bibas.

5. Comiſſatiuncula antenocturna penitus prohibita eſto.

CONSILIUM LIIX.
IN IMBECILLITATE ET OBSTRUCTIONE LIENIS CUM INFLATIONE.

IMbecillem, obſtructum & inflatum Lienem Dominum habere, apparet ex aridtate oris, appetentiaque frigidioris cibi & potus. Accedit ventriculi debilitas, cui inordinatè bibendo & edendo vis illata, & facultas coctrix infirmata: unde etiam quandoque compreſſio & dolor, quandoque etiam inappetentia exurgit. Utatur itaque manè Bolo A. hora 7. & jejunet ad 10 uſque. Mox nodulo B. ſuperfundat ℔js cereviſiæ optimæ lupulo abundantis, atque tam diu coquat, quamdiu piſces coqui aſſolent. Nodulum C. adjungat & tractet ut moris eſt. Ter-

Tertio die quieſcat, & Medianam ſiniſtri brachii aperiat, dum quatuor unciæ ſangvinis exierint, altero die & ſequentibus pergat bibendo, uſque ad ſuperfuſi liquoris conſumptionem. Iterum diem unum quieſcat, & deinde utatur pilulis D. ſequentibus verò diebus ſingulis, lectum egreſſus, & à prandio circa horam tertiam lienem ungvento G. calidè inungat, duplici linteolo ſuper injecto. Inunctus extemplo morſulum F. comedat, & uſque ad tempus conſvetum jejunet. Pergat donec medicinarum nihil ſuperſit. Ad roborandum autem ventriculum cubitum iturus utatur Tragxâ E. quantum dimidium ovi putamen capere poteſt, neque quicquam ſuperbibat, Ita ſymptomata evaneſcent. Vitandæ autem carnes infumatæ, piſces exiccati aut infumati quilibet. Carnes quoque ferinæ, præcipuè rancidæ, bubulæ item veteres ac duræ, quemadmodum etiam omnes aviculæ in aquis degentes. Nocent item legumina. Naſturtium verò & cichorium ſativum quandoque proderunt. Lacticinia & fructus quique vitandi, ut & cibi duri ac pingves. Cereviſiæ cum lingva cervina & carduo benedicto præparata in principio prandii ſanitati plurimum conduceret. De reliquis rebus non naturalibus nihil amplius addam. Deus hiſce omnibus benedicat.

Recip. *Spec. elect. Eleſcop.* ℈j
Elect. lenitì vi ʒß
Ol. aniſi gt. j.
Miſ. c. ſacharo, fiat bolus.
S. Electuarium A.
Recip. *Cort. rad. cappar.* ʒiijs
Thamariſci
Fraxini ā. ʒiij
Cichorii ʒj
Glycyrrhizæ ʒß
Sem. dauci
Aquilegiæ ā ʒjs
Plantag. ℈ß
Rad. mechoacan. ʒj
Rhabarb. opt. ℈iij
Spic. ℈j
Agar. trociſc. ʒv.
Fol. Sennæ ʒijs
Epithym. Cret. ʒj
Herb. Betonic. Mj

Ceterach
Spicamthi
Ling. cervinæ ā. Mß
Veronicæ
Cardui bened.
Adianthi nig. ā. pjs
Pulegii pijs
Cichorii Mj

Pulverisata omnia subtilissimè ligentur in nodulo facto ex sindone rubro duplici, & S. Nodum G.

Recip. *Cort. rad. elleb. nig. styr. præp.* ʒij
Caryophyllor. ʒjs
Pulverisata ligentur in nodulo facto ex sindone duplici.
S. Nodulus B.

Recip. *Sem. coriandri præp.* ʒß
Anisi, fœniculi ā. ʒjs
Cinamomi ʒijs
Caryophillor. ʒj
Sachari rosat. tabulat. ʒij
F. l. a. Tragea.
S. Tragea stomachalis E.

Recip. *Mass. pill. aggregat.* ʒij
Ammoniaci in aceto scyllitico dissol. gr. xvij
Dacrydii gr. j.
Cum pul. cort. rad. Thamarisc.
F. pill. n. xxiij. S. Catapotia D.

Recip. *Trocisc. de caparib.* ʒij
Cinomomi ʒij
Cariophyll. ʒß
Spec. diarhod. Abbat. ʒjs
Cort. citri cond. & incis. ʒß
Rad. cichor. condit. & incis. ʒij
Conser. capill. vener. ʒiij
Ol. macis destill. gt. vj.
Sach. alb. solut. in aq. scolopend. q. s.

F. con-

F. confect. in morſulis.
S. Morſiunculi F.

Recip. *Bdelli, ammoniaci ā. ʒij. diſſol. in aceto ſcyllitico.*
Ol. amigdal. dul. de capparib. ā. ʒß
Axung. procin. ʒv
Ol. laurini ʒiij
Agar. pulveriſati ʒij
Cort. rad. cappar. rad. elleb. nig. ſtyr. ā. ʒjſt.
Ceræ q. ſ.
F. Ungventum G.

CONSILIVM LIX.

EXOTERICUM CUJUSDAM PSEUDOCHYMISTÆ OUROMANTICI IN OBSTRUCTIONE LIENIS, IDEO TRANSLATUM ET INSERTUM, UT CONSILIO SEQUENTI ADDITA CONFUTATIO CUM HOCIPSO CONFERRI POSSET.

ILluſtriſſime &c. Ex urinâ ad me transmiſſa, beneficio δοκιμασίας ἐρωμαντικῆς, deprehendi, epar in obſtructiones proclive. Hæ ſi radices egeret profundiores, inflammationes ſubſequentur & purredines. Quin imò ex ipſo jam in promtu, urinâ eâdem indice, adſunt quippe interdum calores quidam vagi erratici & tranſitorii. Cum præterea epatis officium ſit, ut ad torris cujuſdam ſubjecti inſtar, in ventriculo concoctionem efficiat, at verò idipſum Epar à temperatura ſui caloris juſtâ in hoc ægro receſſerit. Prodit inde, tanquam ex equo quodam Trojano concoctio inordinata. Hæc inæqualem producit appetitum, unâ cum crudo ventriculo. Hinc verò ſurſum attolluntur contaminati vapores, lumbos & cerebrum impetentes. Pulmones quidem ab iiſdem intumeſcunt, cum difficili reſpiratione & althmate. Cerebrum humidum nimis, nimisque fit fluxum; quod tinnitus ſubſequuntur aurium, odontalgiæ, capitisque gravedines aliæ. Quod ſi iidem vapores in cerebro reſolvantur, ad pulviæ cujuſdam morem decidunt in artus, pulmones & tho-

racem Artubus laſſitudines creantur, pulmonibus verò & thoraci repentina anxietas, cum ſuffocationis periculo, tremore cordis, & animi deliquio. Hæ tamen ægritudines ad unam omnes tranſeunt, ſi defluxiones eædem hinc inde diſſipentur, vel per vomitus & expectorationes expellantur. Poſſet verò caſu venire, ut fluxus iidem non nubis ſed cataractæ inſtar decidant, apoplexiamque inducant. quod ut ne fiat divinum numen exorandum. Porrò in urina animadverto contineri rubras albasque arenulas, in lumbis vel renibus generatas, quæ dubio procul dolores interdum cieant. Hiſce inmaturè remedia fuerint oppoſita, ſequetur paulò poſt affectus Iſchiadicus. De liene affirmo, me nihil quicquam in urina deprehendere, quod malam ejus diſpoſitionem inſinuet. Cum verò nihilominus Illuſtriſſimus princeps, de gravaminibus ſiniſtri conqueratur hypochondrii, vero eſt conſentaneum, nulla â liene obſtructiſſimo emitti poſſe excrementa, ſed illa ipſa in liene permanere, tanquam matrici incluſa ſuæ. Multoties enim ità ſolet fieri, ut in urinis multi morbi permaneant inviſibiles, uſque dum medicamenta eam ad rem adhibeantur, & dum demum ex urinis iidem agnoſcantur. Cum ergò proprium quiddam ſit lieni, quartanas putrefactiones oppilationesque efficere, rectè à Paracelſo dictum, hominem longè diutius victurum, ſi ſine liene creatus eſſet, ac ſi lienem habeat. Et conſultum eſſet utique, medicamenta adhiberi, lieni non tantum reſiſtentia, ſed & vires ejus tantum in enervantia, ut ne ultrà tantarum calamitatum fax & tuba eſſet.

Curam poſteà quod attinet malis hiſce apponendam, ſvaſerim, epar ante omnia infractibus expediri ſuis alliisque liberari ſymptomatis. Cuſtodiendus quoque ventriculus, uti & cerebrum, ne & illa peſſum ire pergant. A malitiâ enim ventriculi exiſteret Orexis & Arſura : à malitia cerebri produceretur Mania, vertigo, Phreneſis, uti & arthetica. Loco medicamentorum, quæ epatis inflammationes extingvent, obſtructionemque referabunt, ſit Magiſterium Perlarum, cujus ℈js pro doſi tribus ſumatur auroris continuis : ab uſu ejus ſudetur ; ſic enim non tantum ægritudines ſubmovebuntur epatis, ſed & illæ perlæ ſunt ſumma pulmonis læticia, appropriatumque & præſervativum & curativum in aſthmate vel phthiſi. Pro ventriculi cuſtodia, electuarium paretur de granis Juniperi, cui Maces, galanga & zinziber, prout habet deſcriptio immiſceantur. Sumatur hujus particula juglandis quantitate in fine cœnæ & prandii. Pro cuſtodiendo cerebro, potio paretur ex acoro, benedictæ, caryophillatæ Sambuci floribus, majorana & Euphragia. Hæ

ſpe-

ſpecies includantur ſacculo, & in vaſculum inditæ, vino infundantur. Poſt octiduum de eo bibatur tum in cœna, tum in prandio. Hujus electuarii uſus, ut dictum per 4. ſeptimanas ſi continuetur, præcavet & avertit omnes ſupradictas infirmitates, quæ metuendæ aliàs forent. Satius tamen eſſet caſce herbas & radices, in autumno, vaſculo includi, id verò muſto repleri, & ità effervescere. Sic enim per integrum annum vini illius copia haberi poſſet.

Arenam quod attinet, & ſabulum, quæ in urinà Ill. V. C. apparent, ſvaſerim ſimpliciter, illas arenulas hâc in cura ſimul egeri. Sin minus, fiat potio ê vino & aquilegio ſpinoſo unà cum ſuis additionibus. De hac bibatur. Per quam commodum inſuper eſſet, huic potioni addi (certo tamen pondere) magiſterium cryſtallorum, quod univerſale medicamentum eſt adverſus omnis generis tartareos morbos, uti Paracelſus tractatu de Magiſteriis loquitur. Ut inſuper curetur lien, hujusque reſecetur malitia, deſtillatum oleum è camphora & opopanace, adextra inungendum. Removet hoc omnes dolores, & ſi annuatim uſurpetur, lienem abſumit ſecundum vera fundamenta, adeò ut nulla ulterius malitiæ alicujus agnoſci queant veſtigia. Ut verò, meo quidem conſilio, prædicti lienis dolores citius ſedentur & aboleantur, deſtillandus eſt ê tartaro balſamus, qui pro facultate ſuâ quâ pollet balſamica, omnes avertit putrefactiones nervos venasque penetrat, membra principalia confirmat, omnes Tartari generationes reſolvit & expellit: unde Paracelſus in contracturis & Podagra mirificis eum extollit præconiis, ſicuti & ego eo ipſo in aneuriſmatibus, aliisque venarum, nervorum, arteriarum & ligamentorum diſſectionibus, ſine omni tumore, ſine remanente movendi impotentia vel ex ulceratione, coràm meo emplaſtro fodicativo, quod ſine experientia nec ipſe credidiſſem, ſummo Deo juvante, feliciter & miraculosè curavi, in integrumque reſtitui.

Hoc de Balſamo, jubente Paracelſo, ſingulis diebus pro una doſi quatuor ſumantur guttæ in vino, nimirum manè, circa meridiem & veſperi. Aufert hic balſamus omnes lienis ægritudines, obſtructiones reſerat, depellit aſtma, & omnes coagulationes tartareas & moleſtias, in membris interioribus ſubortas.

Quanquam autem hæc Medicamenta S. V. C. ſuſpecta eſſe prævideam, ſvaſerim tamen, ea parari, ne quid negligatur. Experimentum fiat in aliis primo. Ipſe etiam iiſdem ſum uſurus.

Colophonis loco monuerim, multiplices particulares curas miſſas fieri, & eorundem loco in uſum vocari magna illa confortantia, uti

ſunt Aurum potabile, Eſſentia croci & corallorum. Hæc erant, quæ monere & reſpondere volueram.

CENSURA RATIONALIS ET DOGMATICA, SUPER PRÆCEDENTEM EMPEIRICI PSEUDOCHYMISTÆ EXOTERICUM CONSILIUM.

ILluſtr. ac Celſiſſime &c. Poſteaquam Tua ſerenitas conſilium Empeirici cujuſdam noſtræ ſubjecerat Cenſuræ, de reſolutione ad idem poſtulatum fuimus ſolliciti.

Primò itaque autor illius conſilii ſibi ipſi diffidet. In principio enim omnes haſce affectiones ad unum conatur redigere principium, nimirum OBSTRUCTIONEM: paulò verò poſt eâ ab opinatione digreditur, dum non tantum ſingulis hiſce complicatis affectibus ſingulas rationes formales affingit, ſed & tot ferè morbos Tuam ſerenitatem affligi comminiſcitur, quot membra in univerſo extant corpore. Momus noctis & ſomni, ſecundum Heſiodum & Lucianum filius, & ipſum Jovem erraſſe aſſeverabit, eo quod in fabricando homine nullum, quod cordis receſſibus cognoſcendis inſerviret, condidiſſet oſtium. Eodem modo & noſter Empeiricus, noctis & ſomniorum filius vel rectius pater, Deum carpit, qui pro abrumpenda vitæ tela lienem condiderit, idque tandem divinæ imputat invidiæ. Si ita eſt, ut ais Momule ſomniator, vera narras. Quod ſi omninò Chymicus, audi & Chymicas conditi lienis cauſas. Ventriculus eſt digeſtionis Chymicæ vel præparationis cucurbita vel vaſculum ab epate incaleſcens. A. cibis non ſalitis naufear ventriculus. Succus autem Melancholicus, qui ê liene in ventriculum pro corroboratione mittitur, acetum eſt, ſal eſt, vitriolatus eſt. Vides jam ventriculo & reliquis conſequenter membris Lienem per ſe non obeſſe, ſed per accidens. Mirum me hercle, quod Jehova protoplaſtum te inconſulto, condiderit. Paracelſum allegas, alleges ſanè. Paræmias ille locutus eſt & parabolas, nec mihi undiquaque perſpectas, à tuis verò oculis penitus abſconditas. Quin imò in principio de cauſâ morbi loquebatur ille phantaſticus, de liene ſilentiſſimum erat ſilentium: jam verò univerſam eò dirigit therapeuſin.

Mirè poſtea rhetoricatur, de imbecillitate caloris ventriculi, quam ex urinâ deſtillata deprehendit. Quantum verò calor ille ventriculi particularis à calore corporis univerſali receſſerit, non aſſignat, imò nec poteſt quidem. Atqui illuc in curatione tanquam ad præfixum collimandum eſt ſcopum, non enim ſimpliciter ſciendum, quod calor ventricu-

culi sit imminutus, sed quantum sit imminutus, sciendum. Patescit nitius ipsius inconstantia, dum obstructionem, quam causam, fun-mentum & fontem reliquarum ægritudinum statuerat, jam missum ciet, aliosque in curatione sibi præfigit scopos.

Errat præterea in proportione medicamenti ad morbum. Magiste-o Perlarum, per triduum exhibiro, epar restituet, ut ait, omnesque atis affectiones. Errat certè in proportione medicamenti ad morbum, rat in proportione temporis, ad morbum verè chronicum, errat in cultate ipsius medicamenti.

Perlæ cordiale sunt medicamentum, non epaticum. Chymicos niores consulat, ille agyrta. Dicent ii, sat scio, Margaritas præ se fer-signaturam guttulæ spermatis humani, ideoque iis pro corroboran-& promovenda vitali facultate utendum.

Objici hîc mihi posset à quodam saniore : Atqui perlis salubriter imur in affectionibus melancholicis, qui ex obstructione epatis & ve-rum mesenterii oriuntur ? Euge bene est, quam truculentæ & cali-simæ facultati vitali molestiæ ab affectibus illis melancholicis creentur, usquam notum. Hisce symptomatibus Margaritæ opponuntur per se, fectioni hypochondriacæ Συμβεβηκὸς. Ejusdem furfuris & reliqua nt, quæ de Balsamo tartari aliisque utopiæ fabulatur remediis. Quæ æterea de Apoplexia, pulviis & catarractis profert seriò, non nisi sva-s sunt joci. Proditur ibidem manifestè, se calidi nativi essentiæ tur-simâ duci ignoratione. Certè semet ipsum prodit tanquam sorex : & tacuisset, Philosophus posthac putativus mansisset. Atqui cum cer-m sit, in curatione morbi, quo cum Illust. T. S. molestatur, unicè agendum, ut tum calor particularis viscerum læsorum ad harmoniam ducatur universi corporis, tum ut omnia ejus rei obstacula remove-tur, idque non minus medicamentis idoneis, quam rigidâ sex rerum non naturalium observatione : nequaquam sincerâ mente compilatori huic suffragari possumus.

CON-

CONSILIUM LX.

IN HYPOCHONDRIACA, EX TUMORE SPLENIS ET FLUXU HÆMORRHOIDUM.

NObiliſſime & generoſe vir, quo affectu pro tempore conflicteris, tum ex tua tum ex Medici tui relatione, abundè cognovi. In venis enim venæ portæ, quæ ab liene verſus colon tendunt, ibidemque hæmorrhoides, quæ ſplenèticas & internas dictas, conſtituunt, jam olim copia adfuit materiæ melancholicæ, pituitoſæ & bilioſæ inæqualiter permixtæ. Ibidem ob obſtructas vias anguſtiſſimas detenta, accedente & prohibitâ tranſpiratione, plus juſto incaluit, computruit, inque ſaniem bilioſam converſa fuit. Inde verò per venas dictas, multo ſuffuſo ſangvine per alvum excreta fuit. Cum autem fluxus ille Dei beneficio per competentes Medicinas fuerit inhitus: Tu etiam metuas, ut ne recidivam patiaris illius morbi, ſicque poſteriora deteriore fiant prioribus, proinde illùc, tanquam ad præfixum ſcopum collimabit Medicus, ut à malo illo præſerveris. Clarius loquar: diſpiciendum, ut ne denuò materies ejuſmodi colligatur, quæ fluxum ſanioſum & ſangvinolentum concitet, Fâdem verò opera quod fluxus ille à vitioſis producatur humoribus, cautio adhibenda, unde, ubi & quomodo vitioſi ii humores generentur. Pendet ergo eorum generatio ab imbecillitate ventriculi. Cibos ipſe non ſatis excoquit, ſed in ſuccum convertit craſſum, crudum, melancholicum. Hoc vitium in ſecunda coctione, quæ in epate fit & venis Meſaraicis, adaugetur amplius, Chylus n. in epar trallatus, in viſcidam, glutinoſam bilioſam & melancholicam convertitur ſubſtantiam. In venis meſaraicis poſtmodum, dum revehitur, ſubſiſtet eadem materies. Lien inſuper quod natura ſit juſto frigidius & humidius, nequaquam ſufficiente Chymum eum expurgat. Dum ergò ita in anguſtiſſimis illis venuli ſubſiſtit concluſus & compactus, minimè perconſvetas vias excerni poteſt. Hinc primò omnium Melancholia exiſtit hypochondriaca flatulenta. Subſequitur tumor ſplenis flatulentus. Hinc ſe ſe offert fluxus hæmorrhoidum, qui duplici dolore moleſtus eſt. Primo quidem, quod ſangvis melancholicus bile & pituitâ permixtus venas quandoque oppleat inteſtini recti, ê quo dolor exiſtit tenſivus. Altero verò modo quod ſuccus ille vitioſus ad extremum ambitum inteſtini recti propel-

latu

latur ibidemque dolorem excitet punctorium. Adaugetur iſte, & κνησμώδης evadit, & γλυκύπικρος, ſi multum bilis vel pituitæ ſalſæ ſubſit.

CURATIO.

Penitiſſimè in hunc incumbendum eſt ſcopum, ut ne iterum ejusmodi genererur in venis meſenterii materies. Metuendum quippè id omnino, quod natura ſit rapaciſſima ſimilium. Dein verò, ſi fortaſſe jam modo tale quid in meſaraicis collectum, maturè ut removeatur, videndum erit. Nunquam verò hoc expeditum dabitur, antequam cauſæ eam materiam generantes, reſecentur penitus. Cum enim curatio hæc præſervatoria, ad cauſas remotiores omnis dirigenda intentio.

Cauſæ eæ remotiores ſunt bipartitæ, Internæ & Externæ. Internæ ſunt inæqualis viſcerum principum intemperies: puta ventriculi, Lienis, epatis. Singula ſi examinentur clariora erunt omnia.

Ventriculum frigidum eſſe & ſiccum, oſtendit flatuum crebrorum generatio.

Objicis mihi Hippocratis oraculum: ſi quis multum expuat hoc melancholicum eſt: Ergò quod expertum eſt, hypochondriaci os habent humiditate copiosâ refertiſſimum: & conſequenter non ſunt ſicci, ſed humidiſſimi. Reſpondeo, ad cauſam hujus humiditatis, qua os imbutum eſt, reſpiciendum. Ventriculus nequaquam laborat humidâ, intemperie, ſed ſiccâ. Unde verò illa oris humiditas? obſtructæ ſunt venæ meſaraicæ. Orificia ea, per quæ humiditas naturalis eſſet deducenda, ſunt obſtructiſſima; proinde ea humiditas in ventriculum & os regurgitat.

Conſtat ergò, quod ventriculus, qui primæ coctionis eſt culina, intemperie conflictetur frigidâ & ſiccâ: quod etiam conſequenter vitium primæ coctionis committatur.

Epar officina ſecundæ coctionis in hoc ægro plus juſto eſt calidius. In eo itaque chylus jam antè vitioſus aduritur, & in ſangvinem illaudabilem, phlegmaticum & ſalfuginoſum convertitur. Phlegmaticus cum iſte ſangvis, in venis permanet meſaraicis, quod nequaquam ulterius promoveri poſſit, ob loci anguſtiam & materiæ ineptitudinem.

Lien à natura tibi frigidus eſt & humidus. Humidus cum ſit, transmiſſum ab epate ſangvinem neutiquam ſufficienter attrahit. Cum ſit frigidus, ſangvis melancholicus nequaquam à reliqua maſſa ſangvinis dirimitur & ſeparatur, ſed ibipem hæret, & ex caloris imbecillitate in flatus reſolvitur. Hinc verò tumor ſplenis flatulentus; hinc etiam dolor ille gravativus vel ponderoſus. Poſtquam verò frigida ea mate-

ries in tantum excrevit, ut ê quantitate & qualitate, toti naturæ ſit inimica : ibi verò demum natura ad expulſionem inſurgit & per venas hæmorrhoidales ad inteſtinum rectum & ejus extremam oram protrudit. Inde verò dolores, inde & fluxus hæmorrhoidalis.

Sequuntur jam cauſæ externæ. Eæ autem materiæ in corpore collectæ vitioſitatem haut ſegniter promovent & accumulant.

Sunt eæ : aër, cibus & potus, ſomnus & vigiliæ, motus & quies, inanitio & repletio, tandemque affectus animi. Vocantur eæ à Medicis res non naturales, eò quod niſi exquiſita eorum habita fuerit ratio, hominem facilimè de ſtatu ſanitatis naturali in morboſum præcipitent. Quia verò cauſæ tam internæ, quàm externæ nequaquam reſecari poſſint, ni prius impedimenta, quæ in meſaraicis & viis latent communibus, removentur, primò omnium eorum tentanda demolitio. Pro eorum ergò evacuatione pillulæ A. recipiantur, horis tribus ante prandium.

Recip. *Maſſ. pill. de hiera c. agarico* ℈ij
Aggregat. ℈j
Dacryd. gr. j.
Cum aq. agrimon. f. pill. n. xvij
S. Pillen. *A.*

Sequenti die horis matutinis ſumantur trẽs unciæ, vel quod idem fere eſt, tria cochlearia ſucci B. qui ſequitur.

Recip. *Rad. cichor.* ℥ß
Scorzoner. ℥j
Eryng.
Aſparagi ã. ℥j
Cort. Rad. cappar. ℥s
Thamariſſ.
Fraxi i ã. ℥j
Calam. aromat.
Zedoar. ã. ℥iiij
Rad. Imperator. ℥ß
Meu ℥ij
Polypod. quer. ℥ij
Glycyrrhizæ ℥js
Paſſular. ℥ijs
Sem. dauci ℥ß
Aquileg. ℥iij
Portulacæ

Endi-

Endiviæ ā. ʒij
4. *Sem. frig. major. ā. ʒj*
Herb. Ceterach.
Spicanth.
Ling. cerv. ā. Mjs
Adianthi-nig.
Capill. vener. ā. Mj
Bedonicæ Mijs
Chamædrios
Pulegii
Agrimon.
Millefol. ā. Mj
Eparicæ trifol. nob.
Cichorii
Endiviæ
Fumariæ ā. Mj

Coq. in ſ. q. aq. ſcolopend. beton. & borrag. pro lib. ijs. Colatura dividatur in duas partes: quarum prima ſit lib. ſs. altera lib. j.

In prima parte colaturæ ebulliant.

Fol. Sennæ ſelectiſs ʒiij
Epithymi cret. ʒjs
Thymi
Flor. ſtœchad. arab. ā. pjs

Poſt ebullitionem ſtent in loco calido per horas tres, poſtea colentur ſine expreſſione, pra ʒx.

In altera parte colaturæ coquantur.

Cortic. rad. Elleb. nig. ſtyr. præp. ʒiij
Caryophyl. ʒijs

Coq. ad conſumt. ferè ʒiiij. deinde adde mirobat. cheb. ol. amigd. dul. præp.
Citrinor.
Indor. ā. ʒijs
Cort. citri ʒij

Satis cocta colentur: hæc colatura addatur priori ex foliüs ſenæ factæ: & in utrisque ligata in nodulo bulliant.

Agar. rec. trociſcati ʒj
Rhabarb. inter. & opt. ʒij
Spicæ Ind. ℈j

Stent per noctem in infusione: manè expressus fortiter addat syrup. de scolopend.

de corticib. citri c. most. ā. ℥iij
Sachari albiss. ℥iiij
Coq. ad formam syrupi liquidioris.
S. Safft. B.

Usus ejus diebus singulis, quam diu durat, hor. 6. cochlearia quatuor vel unciæ tres. In usu addantur semper sequentes olei gut. 2. vel 3. agitentur cochleari, ebibantur: maneatur in lecto per horam, sine somno: prandium ultra horam decimam non differatur.

Recip. *Olei de corticib. citri ℥j*
S. Oehl. C.

Usu hujus succi quotidiano materia peccans sine calefactione per ἀπέκρισιν per sedes & urinas evacuabitur: via etiam pro roboratione principium partium expeditissimè sternetur. Quod si fortassè, ut hoc addam, quolibet die quater ad excretionem succus iste non instigarit, cochlearia imposterum non quatuor sedsex sumenda esse noveris. Quod si tunc nimis magna sequeretur excretionum copia, uno die 4. altera 6. cochlearia, permutatim recipiuntor. Quando autem omnium primò bis de hoc succo, per dies nempe duos, debitum demensum receperit, tertius dies quieti dandus. Licet autem die eâ tertiâ nihil quicquam assumatur succi, eâdem tamen Media dextri brachii pro eventatione caloris in epate, incidenda, emittendo sangvinis ℥iij vel iiij.

Sequenti die ad usum succi revertetur, idque continuet, usque dum totum succum absumserit. Id ubi factum, die uno sit quies, sequenti sumat pillulas D. manè hora 6.

Recip. *Mass. pill. coch. ℈ß*
De hier. c. agar. ℈ß
Aggregat. ʒß.
Ammoniaci in aceto squillit. dissol. ℈s
Cum pulv. ceterach. F. pill. n. xvij
S. Pillen D.

Proderunt istæ plurimum venis Mesaraicis ad lienem tendentibus, ut & lieni ipsi. Causas etiam materiales non parum tollent. Hoc ubi factum fuerit, descendendum ad corroboranda principalia viscera. Ad id prodest universaliter Mithridatium nostrum E. quod universis prodest visceribus.

Recip.

Recip. *Mithridat. opt* ʒi
Conſer. roſar.
Anthos ã. ℈j
Miſ. S. Mithridat E.

Sumatur manè hor. v. unâ vice : maneat in lecto, ad hor. uſque ij. dormiat, non ſudet, jejunet ad hor. uſque decimam. Quod ſi poſt ſum horum medicamentorum beneficiô alvi largo & liberali non frue-ur, curet ſibi hor. 8. matut vel hor. 3. pomer. ſequens injici enema ec-roproticum, litera F. notatum.

Recip. *Herb. parietar. Miij*
Mercurial. Mj
Fol. lauri
Pulegii ã. Mß
Ceserach. Mj
Flor. chamomel.
Melilot.
Summit. aneth. ã. Mß
Sem. fœnugræc. ʒß
In colatura diſſol.
Electuar. lenit. ʒiij
Diacathol. ʒs
Diaphœnis ʒij
De baccis lauri ʒj
Mell. anthoſaci ʒij
Miſ. F. Enema.

S. Clyſtier. F.

Quod ſi uſus fortaſſe requirat, aliis etiam temporibus non ſine uctu applicari & poterit & debebit. Hoc loci & hoc monendum, uod ipſe in tua familia poſſis curare, ut enemata tibi parentur do-eſtica. Solent enim quandoque gigni flatus, ſolent ſubſidere feces inteſtino recto : ſolent & aliæ obſtructiones ſuboriri. Eam ad rem quentia domeſtica parari poſſunt enemata.

imum hoc eſto. Recip. *Iuris gallinacei inſulſi vel juris carnium non duratarum ſumo, tantum quantum duæ paropſides falſamentariæ capiunt : Adde mellis roſ. colati cochlearia quatuor : Miſ. F. Enema.*

Secundum hoc esto, quod ad pruritum, & effervescentiam humorum in intestino recto erit appositissimum. Recip. *Tantum lactis, quantum tres capiant paropsides salsamentariæ. Bulliat ijs flor. chamomel. manipulus unus. add. mell. violac. cochl. 4. M. f. f. Clyster.*

Quod si pruritus intestinum rectum non fatiget, adsit verò ibidem magna flatuum copia, tunc lacti incoquantur flores chamemel. Addatur *drachma baccar. lauri pulverisat. ebulliant. colentur: in colatura dissol. Mellis anchosati colate cochlearia 4. M. f. Clyster*, lege artis applicandus.

Tertium Enema. Recip. *Parietar. Miij flor. lauri herb. puleg. ā. Mss fl. chamomel. meliloti lutei. flor. tiliæ ā. Mj. Coq. in jure carnis ad remanentiam duarum paropsidum salsamentarium: add mell. ros. colat. cochlearia 4. Misce f. Clyster.*

Absolutâ hâc generali per Mithridatium corroboratione, demum manè capiat Medicamenti G particulam in quantitate castancæ, cum jejunio ad hor. usque decimam,

Post merid. hor. 3. utatur Morsulis H. nihilque bibat vel comedat, nisi ipsa in cœnâ.

Recip. *Chebulor. condit.* ʒv
Zinzib. Chinens cond. ʒvj
Calam. arom. Cort. arant. citri condit. ā. ʒiij
Rad. cichor. cond. eryngii, buglos. ā. ʒv
Nuc. Ind. mos. cond. ʒij
Confer. absynth. buglos. anthos ā. ʒiij
Rosar. ʒß
Cinamomi crasso modo incis. macis incis. ā. ℈ß

Incidenda incidantur, & pulverisanda pulverisentur, & mis. cum Syrup. de corticib. citri cum moscho, addendo olei caryophyll. gt. ij. F. Mixtura. S. Stärckung. *G.*

Recip. *Spec. arom. ros.* ℈iiij
Diarhod. Abb. diatrion santal ℈ij
Rad. gent. alb. verā ℈j
Trochis. de capparib. ʒjs

Con-

Conser. absynthii ʒiiij
Flor. arant. citri cond. ā. ʒij
Rad. cichor. cond. ʒß
Cort. citri cond. & incis. ʒiij
Extract. Zeduar.
Galangæ
Calami arom. ā. gr. iij
achari solut. in aq. cichor. q. s. In quo solutis extractis, cætera omnia misc. & confiant in morsulos aromatisatos cum ol. cinam. gt. V.

S. Morsellen. *H.*

Utrumque horum remediorum simul continuandum, usque dum olumantur. Respiciunt enim ventriculum, epar, lienem, & simul sum caput, quod in hypochondriaca plerumque συμπάχϛ. Quoniam in- per ventriculus non parum à naturali suâ complexione recesserit adeò flatus generet copiosos : ipsi pulvere stomachali I. subveniendum enserem.

Recip. *Sem. coriand. præp.* ʒvj
Fœnic. anisi ā. ʒjs
Cinamomi ʒij *galangæ, calam ā.* ℈j
Pæon. ℈j. *glycyrrhiz* ʒß
Sach. ros. tabulat. ʒvj
Albiss. ʒj. *M. f. Tragea.*

S. Magenpulver. *I.*

Sumatur de isto bis vel ter per septimanam vesperi, ante decubi- m mensura dimidii cochlearis, nihil ulterius superbibendo. Eundem, modum post prandium, cum finis impositus poculis, in usum ali- ioties revocari poterit. Eidem & ventriculo, ubi præsertim intumue- , proderit inunctio per oleum K. si nempè mane hor 7. ante usum corro- rativi G. vel Morsellorum H. eô calido regio inungatur epigastrica.

Recip. *Mastichis* ʒij
Galangæ ʒj
Spec. arom. ros. diacinam, ā. ℈j
Ol. caryophyll. nucistæ ā. gt. viij
Cyminig. iiij
De absynth. & mentha ā. ʒß

S. Oehl zum Magen.

Illi-

Illinantur hoc concalefacto ventriculus, à præcordiis ad umbilicu uſque, ad latitudinem orbiculi minoris : fiat autem & ipſa ea inuncti circulariter. Id ubi abſolutum, pulvinar M. ſuper imponendum, & a prandium uſque detinendum.

Tempore prandii removeatur, poſt ſumtum cibum applicandum de nuò, & ad cœnam uſque ibidem relinquendum. Noctu etiam remo vendum penitus. Priuſquam autem imponatur, later recens octus, com calefactus vino perfundendus, eidem pulvinar imponendum, ut vapo rem eum imbibat : tandem verò vel tepidum vel calidum gaſtricæ re gioni imponendum.

Recip. *Fol. mentha. abſynth. ā.* ʒ*ij*
Macer. cardamon. nuc. moſch. ā. ʒ*j*
Spic. nard. cinamom. ā. ℈*ijs*
Rad. Imperator. meu. ā. ʒß
Corall. alb. & rub. ā. ʒß
Roſar. rub. pis.

Trita & craſſo modo contuſa aptentur in ſindone, interſuta ad for mam chartæ, quam mitto.

S. Magenfüßlein. *M.*

Epati refrigerando, per venæ ſectionem : corroborando, per ſupe riora medicamenta ſatis conſultum eſt.

Lieni verò, qui intemperie laborat frigidâ & humidâ, & pro pter imbecillitatem caloris nativi humorem generat melancholicum ter reſtrem & ſiccum, flatusque generat, & tumores flatulentos, ſummo pere proſpiciendum. Eſt is primo calefaciendus, pro excitando calo re externo. Dein diſcutiendi flatus. Tertiò materia melancholica ex pellenda. Primus ſcopus complebitur per fomentationem N.

Recip. *Rad. Imperator. meu. ā.* ʒ*iij*
Elenii, cucum. oſin. ā. ʒ*vj*
Althææ ʒ*js*
Cort. rad. cappar. ʒ*iijs*
Thamariſ. fraxin. ā. ʒ*iij*
Ficuum ping. n. vj
Bacc. lauri ʒ*j*
Sem. portulacæ ʒß
Dauci ʒ*ijs*
Herb. pulegii Mj
Ceterach. ſpicanth. ling. cer. ā. Ms

Fol

Fol. sennæ Mj
Flor. chamomel. melilot. ā. Mj
Summit. aneth. Aß
Fol. parietar. Aiiß.
Flor. malvar. iß. Aß.
Dentur incisa & conquassata ad chartam.
S. Kräuter zur *fomentationi.*

Capiuntor autem silices, auro quasi micantes indantur ii igniti in aquam fluvialem vel fontanam, ut ità extinguantur. Repetitor hoc septies. Quod si ejusmodi silices in promtu non sint, eorum loco capiuntor duæ chalybis particulæ, quæ ignitæ septies aquâ extinguuntor. Aqua eâ chalybeata affunditur sacculo herbis N. conferto, ad supereminentiam sex digitorum, in ollam recentem, quæ tamen aquâ simplici jam antè optimè excocta fuerit. Coquantur ibidem omnia, quam diù fortasse piscis juste coquitur. Dein verò aceti rosacei tantum, quantum paropsis capit sallamentaria, affunditur, iterum ebulliunt omnia, tandemque finis. Aqua hæc in usu sit calida. In eam enim spongia sex digitos lata, octo longa, niditur, interque duos ligneos orbiculos leviter exprimitur, & secundum longitudinem costis spuriis sinistri hypochondrii applicatur. Detinetur ibi per quadrantem ferè horæ, quoties insuper refrigeratur spongia, toties calefacienda iterum, dum in aquam eam calidam ingeritur, leviter exprimitur, iterumque parti applicatur. Peractâ hàc fomentatione, locus ille, pro discussione flatuum, unguento O. perungitur.

Recip. *Ol. de capparib.* ℥js
Anethini
Rutacei ā. ℥j
Vini sublimati
Aceti acerrimi ā. ℥ij
Rad. filic. cyclamin. ā ℥ij
Centaurii minor. ℥j
Terenda terantur & bulliant in liquoribus usque ad olei residuum.
Expressis adde

Ammoniaci
Bdellii
Opopanac.
Serapini
} *in aceto squillitico dissolut. ā.* ℥ij

Buii sint iterum & adjectâ pauca cera, affusisque Ol. anetki. & cymi i destil. ã. gt. V.

F. linimentum. S. Milzsalbe O.

Post illinitionem istam lieni imponendum Emplastrum P. sepefactum. Roborabitur eo Lien, & expellentur noxia.

Recip. *Agarici albiss.* ℈ij
Cort. rad. elleb. nig. ʒijs
Thamariss. ʒiijs
Capparor. ʒj
Mucilag. sem. lini. fœnugræc. ã. ʒß
Psyllii ʒiij
Galbani
Bdellii } *in aceto dissol.* ã. ʒjs
Ammoniaci
Ol. Chamomel. & laurini ã. q. s.
Adipis Taxi ʒß
Croci ʒj
Affusio ol. cymi i destill. gt. V.
F. adjectâ paucâ cera cerotum.
S. Milzpflaster *P.*

Tali ergò ingenio causæ morbificæ omnes ad vivum, ut spero, resecabuntur. Coquentur & morbus cessabit ipse, fluxusque sistetur hæmorrhoidum, qui tales tantosque recti intestini dolores excitavit hactenus. Quod si dolores ii quos causam hæmorrhoides, reversionem fecerint, quod ob potum vini calidioris, ut & ob vecturam per loca saxosa facilè fieret: ibi verò hoc resistendum modo. Capiantur flores vel verbasci vel chamæmeli: nidantur ii in pulvinar vel sacculum linteum, & aquâ incoquantur. Indidem eximitor sacculus, applicator recto intestino, omnisque cessabit propediem dolor. Quod si fortè non cedat, portio unguenti ex assellis vel alterius ex volatilibus gossipio inungatur, locoque dolenti adjungatur. Melius sese habebit res ista, sat scio.

Quomodo etiam hoc malum per commodam diætam averruncandum, jam sum dicturus. Brevissimè tamen, eò quod abundè de iis actum in superiori consilio.

Aerem hoc loci relinquam intactum, ut & motum & quietem, somnum & vigilias, repletionem & inanitionem. Curæ & industriæ Medicorum domesticorum id committo.

Affe-

Affectus animi, tu ipse, generose Domine pro eà, quæ in te est prudentia, moderabere.

Sola victus ratio, cum ab ea malè administrata causæ hypochondriorum morbificæ generentur, exquisitissimè attendenda.

In victu eo novem considerentur.

1. Substantia.
2. Qualitas.
3. Modus præparandi.
4. Tempus.
5. Ordo assumendi.
6. Modus masticandi.
7. Quantitas.
8. Consvetudo.
9. Delectatio.

Cibi substantia sit tenuis, non crassarum partium, quæ etiam citò multum pariat sanguinis. Panis benè sit excoctus recensque. Caro probatur bubuli juvenculi, agnina, vervecina, hœdina, aprina, leporina juvenis, juvenculorum cervorum, gallinarum gallorum castratorum, attagenum, ficedularum nostratium, palumbium, turturum, perdicum, anserum, tetraonum, coturnicum, alaudarum.

Carnes, quæ ex his humiditate abundant, assentur: coquantur alteræ.

Pisces cum frigidi sint, non quidem prosunt ratione verò humiditatis ventriculo huic exiccato, impensè proderunt. Quid quod & ratione loci ad esum piscium assvetus sit ægrotus noster. Non verò omnes indiscriminatim obtrudendi: sed habenda inter eas quædam discriminatio. Probantur ergò Percæ, lucii recens mactati, gobii fluviatiles, auratæ, quas τερψιμαθεῖς vocat Athenæus, bidellæ itidem, & quandoque delectationis gratia, salmones. Gamari etiam, quos vulgus falsissimè cancros nominat, si cum cumino coquantur, ventriculo non parum proderunt.

Modus præparandi pisces vult, ut sali semper incoquantur. Ordo ingerendi postulat, ut in primordio sumantur prandii vel cœna, epoto tamen prius calefacto luteo ovi sorbilis. Caro pisces subsequitor.

Ciborum qualitas quæ requiratur, modò dictum. Illud verò etiam atque etiam imperandum cocis, ut ne cibos ustulentur nimium usque dum exarescant: neve etiam carnes in tantum coquant, ut de ossibus sponte decidant. Salitioni etiam conveniens statuendus modus, ut & aromatisationi.

Si ab aromatibus abſtinere nequit æger, ſola ea deglutiat, cibisque ea neutiquam miſceat.

Concedo inſuper, ut cibi etiam quandoque cum rapis Martisburgenſibus vel Portfeldenſibus, cumino, fœniculo, petroſelino radicibus & cæpis novellis incoquantur.

Sed quid cæpas concedis inquiet aliquis? Audi verò, quisquis, humectant ea & calefaciunt ventriculum. Inde fit, ut & allii uſum quovis anno ſemel imperem.

Cibis aſſis adhibentor lactuca, aſparagi, cappares, olivæ Hiſpanicæ, quæ inſignes ſunt ſpleneticæ; cereſolium & ſpinachia itidem ſint in uſu frequentiſſimo.

Quodnam verò erit tempus aſſumendi? Bis de die comedat, poſt hor. X. & V. Ordo aſſumendi ſit talis: Juſcula ſorbilia primum habeant locum: ſubſequatur hæc luteorum binorum ex ovis ſorbitio: hinc carnes coctæ: poſt legumina, tandemque aſſaturæ.

Si piſces adſint, carnes aliæ in menſam non veniant. Sint piſces ii calidi, non verò frigidi.

Juſcula ſint ê vino, cereviſia, amygdalis, piſtaciis, nucleis pineis, in aquâ hordeata contuſis: brodia itidem decoctionis gallinarum, gallorum caſtratorum, carnisque bubulæ novellæ. In primordio menſæ per ſeptimanam ſequens ſumatur mixtura ſplenica. Recip. *Paſſulas lotas q. ſ. infundantur vino per mediam horam. poſtea capparum lotarum ana. Miſ. doſis, cochlear unum.*

Modus maſticandi inſuper non negligendus, qui tamen notus.

Quantitas aſſumendorum ea ſit, quæ naturæ vires reſtauret, non gravet. Sic bibito ut ſitias, ſic ede ut eſurias.

Conſuetudo quædam in cibis ſolitis permittenda: Ea enim altera eſt natura, & quæ conſveta ſunt, minus moleſtant.

Quod ſi temperamentum conſvetum nimis citò emendare ſtuderemus, in quæ nos non conjiceremus pericula? Ex idioſyncraſia ſi cibos prohibitos affectet, & ii permittendi. Dicemus quippe cum Hippocrate: Parum deteriorcibus & potus, ſvavis autem, melioribus quidem, ſed minus ſvavibus, eſt anteferendus.

Sed ne quid nimis.

Hæc ſi, generoſe Domine, non quidem ſtrictè, ſed ut plurimum in Diæta obſervaveris, biſque anno, Aprili nempè & Auguſto corpus debitô evacueris modò, conſilium meum ſalutare fuiſſe cognoſces.

Unicum inſuper monebo, quod penè mihi exciderat. Monebo licet tardius. Melius enim tardè quàm nunquam. Si

Si lien intumeſcat, dolorque ibidem ſentiatur punctorius, pulveris L. ſumatur triens, in cereviſia epotus calidâ. Sumatur alius triens, ni ſtatim tumor & dolor ceſſarint.

Recip. *Pulv. card. bened.* ʒj
Rad. angel.
Veron. ā. ʒß
Tro iſ. de capparib. ϑij
De eupator.
De abſynth. ā. ϑß
Miſ. F. Pulvis dividendus in tres portiones.
S. Pulver *L.*

Potus ſit vinum Rhenanum, cereviſia ferveſtana, vel alia quæcunque benè defecata, & novella. Antiqua enim cereviſia ſeroſas humiditates adauget.

Habe hîc à me, Vir generoſe, quod petis conſilium. DEus, à quo omnis medicatio felix & fauſta promanat, clementer id promoveat.

CONSILIVM LXI.

IN ARDORE URINÆ ET METU APOPLEXIÆ.

MUlta ſunt, de quibus Ægrotus, iſte conqueritur. Ait quidem primò, renum calculo ſe affligi, dum nunquam ſine ſummo lotii ardore mingat. Affirmat poſtmodum, ſibi non exiguum metum eſſe apoplexiæ imminentis, idque ex eo, quod linguæ officium in proferendis ſermonibus ex improviſo factum ſit pigrius, nec non alterum latus quaſi rigiditatem ac immobilitatem quandam contraxerit. Ardorem hunc lotii nequaquam præferre calculum arbitror: quippe urinæ exitus nunquam negatur: imò ſæpius juſto ad frequentiorem mictionem compellitur.

Exiſtit itaque ardor ille ab aduſtis & ſalſu ginoſis humoribus, ſimilisque eſt affectus iſte cuipiam incipienti & imbecilli Diabetæ.

Quapropter in curatione hujus ſymptomatis non tam ad calculum, quam ad cauſas dictas reſpiciendum. Altera de quâ conqueritur diffi-

cultas, est Apoplexis. Oritur ea communiter ab humore frigido ê cerebro in nervos illabente, unde motus ferè omnis tollitur. Id hoc in affectu neutiquam contingit. Quapropter assevero, existere id genus symptomatis à vapore acri & frigido, qui cerebrum impetat, constringat, hancque immobilitatem, vertiginem & quasi paralysin causet. Colligitur ille vapor utroque in hypochondrio à cibis retentis crassis acidis & fermentatis: indidem sursum tollitur, caput ferit, vertiginesque, apoplexias & paralyses, sed tantum TEMPORARIAS inducit. Unde patescit, hoc in casu non ad veram apoplexiam dirigendam medendi intentionem, sed ad emendandam massæ sanguineæ acrimoniam corroborandumque cerebrum.

Electuario A. utatur horâ septimâ matutinâ cum custodia. Sequenti aurora potiunculam B. calidam ebibat, iterum dormiat ad tempusculum, jejunus sit ad decimam usque. A prandio h. 3. repetat eandem similiter, & jejunet ad sextam usque. Sequenti die eadem eodem modo binis repetat vicibus. Hoc enim modo humorum acrimonia obtundetur, & ad moderationem quandam redigetur. Proximâ tandem aurorâ ad ejiciendem ê corpore salsum & mordacem humorem paulò ante horam sextam pilulis C. fruatur, jejunet ad 10. domique se contineat. Sequentibus singulis auroris ad corroborandum caput & reliqua viscera, comedat morsulumunum D. ut & à prandio h. 3. Idque continuet, dum superstunt Morsuli. Ut autem caput ab ejusmodi superventuris malis satis superque præservetur, cum ad finem singulis septimanis tribus vicibus particulam panis similaginei, tostam vino madefaciat, indeque panem conspergat pugillo pulveris E. & sic manè cum deglutiat.

Perquam necessarium insuper erit pro prophylaxei ut singulis mensibus bis (i. e. biduo ante novilunium, biduoque ante παν σέληνον) pilularum F. 7. vel 8. numerò capiat vesperi post cœnam in procinctu quietis nocturnæ. Sequenti verò die, in quem νεομηνία vel παν σέληνον incidit, postquam ê plumis emerserit, pulverem G. in aqua florum tiliæ vel spiritu ceraforum recipiat. Singulis etiam auroris particulam nucis muscatæ vel sub linguâ volutet, vel masticet.

Quod si quandoque denuò se invadi paroxysmo aliquo præsentiscat, binas rotularum H. sub lingua dissolvi patiatur, uti & has ipsas secum strophiolo implicatos semper & ubivis locorum circumferet. Circumferet consimiliter Balsamum succini in glande argenteâ, eo nares inungat, cum se minus bellè affici persentiscit. Eodem modo sit in promtu Balsamus Apoplecticus, quo cum nares vertex & tempora

inun-

inunguntor. Caput quoque ab aurâ tueatur frigida, nebulosâ multumque humidâ. Ajunt quidam, se melius se habere operto capite. Sed absit, alluntur. Calor major interdum obfuscat minorem: capite nudo quippe ab hypocausto calido incalescente, calorem non sentit, sentit verò effectum sed nimis serò. Cibi vitentur replentes caput, cæpè, sinapi, alium, & alia de quibus multoties sermo. Vinum bibat patrium, Rhenanum puta.

Recip. *Cassiæ recens extractæ supra decoct. fervent.*
Rad. liquirit. & sem. anisi ʒvj
Adde spec. Electop. ϑij
cum Sach. f. bolus A.

Recip. *Syr. de stœchad.*
de glycyrrhiza.
de capill. ♀ *ā.* ʒß
Decoct. liquirit.
Passular.
Sem. anisi & rad. althææ fact. ex aq. beton. ʒiij
Mist. f. haustus reiter andus ter.
S. Potiuncula B.

Recip. *Mass. pill. cochiar.* ϑj
Assaieret.
Aggreg. ā. ϑß
de hiera c. agar. ϑj
Dacryd. gr. j
Cum aq. beton.
F. pillulæ n. XXV.
S. Pillulæ C.

Recip. *Flor. anthos* ʒß.
Lavend.
Cubeb. incis. grosso modo ʒj
Calam. arom. cond. ϑiiij
Cort. citri condit. ʒij
Margarit. præp. ʒß
Rad. & Sem. Pæoniæ excort. ā. ϑij
Macis incis. ʒj.
Pulverisanda pulverisentur, & cum Sach. alb. in aq. lavend. solut.
F. conf. in Morsulis aromat. cum gr. V. ol. macis.
S. Morsuli D.

Recip.

Recip. *Rad. tormentil.*
Galangæ.
Zinzib.
Visci quer. sem. pæon. excort.
Coriand. præp.
Cubebar.
Nuc. moscat. ā. ℥ij
Piper. long.
Rorismar. ā. ℥j
Sach. cand. alb. ℥iij
Conf. ex oleo anisi ℥j
Pulverisata dentur ad scarulam.
S. Pulvis E.

Recip. *Mass. pill. de agar.*
Fœnidar. ā ℥ß
Aurear. ℥js
Trocis. de agar. ℈ij
Albanil. gr. XV.
Rhabarb. elect. ℈j
Spec. diamosc. dul. ℥ß.
Extr. pæon. gr. xij
Castorei ℈ß
Subingantur omnia cum succo ruthæ & aq. absinthii in massam pilularum.
S. Pilulæ F.

Recip. *Succini præp. cum styr. ceraso. nigror.*
Spec. diarhod. Abbat absque camph. ā. ℥j
Myrrhæ elect. ℈j
Thur. elect. & alb. gr. V.
Ambræ grysææ veræ gr. iiij
F. Pul.
Divid. in ℥tres.
S. Pulvis G.

Recip. *Extracti calami aromat. ℈ß*
Rad. Pæon. ℈j
Succini cum styr. ceraso. præp. ℥j
Corall. rub. ℈ij
Margarit. præp. ℈j

Ol.

Ol. nucis mosc. ℥ß.
Ol. macis gt. V.
Ol. rutæ gt. iij
Ambræ gr. V.
Sach. altiß.
Soluti in aq. beton. ℥iij
F. conf. in rot.
S. Rotulæ H.

CONSILIVM LXII.

IN PASSIONE DIABETICA.

NOn tam à Renum incalescentia, quam ab ichore quodam pituitoso, salso & acri, qui renum substantiæ sit impactus, & quotidie magis magisque adactus affectionis hujusce præternaturalis essentia dependet.

Quapropter in hujusce curatione, iis quæ acrimoniam mitigarent, attemperarentque, pituitam verò temperatè calefacerent, concoquerent & detergerent, hactenus feliciter usi sumus. Jam verò iisce præmissis, medicamentis quibusdam nutritivis ulterius instabimus. Recipiatur itaque pullaster gallus, affusis tribus cantharis aquæ insulsæ, sine sale & butyro ad absumtionem tertiæ coquatur partis. Restantes duo canthari refrigerentur per se, & pedetentim cum debitâ munditie per inclinationem defundantur: huic defuso adde *glycyrrhizæ rasæ ℥iiij*

Rad. altheæ ℥j
Passular. minor. ℥s

Coquantur hæc insimul omnia, ad consumtionem partis tertiæ. De hoc manè & vesperi integer bibatur cyathus. Sub hujus usum ubi acrimonia fuerit attemperata, frequensque mictio abolita, denuò superior paretur sorbitiuncula, cui tamen drachmæ sex seminis anisi incoctæ sint. Ita enim & flatus carminabuntur, & coctio promovebitur. Multoties etiam de die quantum placet, præscripti sumatur Electuarii. Horà etiam VII. regioni lumborum præscriptum Epithema usque ad prandium sequentis diei adalligetur. Pro corroboratione insuper recipiantur conserva ê summitatibus foliorum altheæ, conserva violarum, borra-

ginis, bugloſſæ, liquiritiæ coctæ pul. q. s. pro forma electuarii, cum ſyrupo de hyſſopo & liquiritia.

Nenuphar. ā. ℥vj
Cichor. ℥s
Mivæ cytoneor. ℥iij
Spec. diarrhod. Abbat.
Diatrionſantal.
Diatrag. frigid. ā. ℥j
Trociſ. de ſpodio
De terra ſigill.
Cornu cervi uſti
Corall. rub. præparat. ā. ℈ij
Pul. verm. terreſt. præpar. ℥j
Syrupi de portulaca
Myrtin. ā. q. s.
Miſ. f. Electuarium.

Recip. *Ung. Infrigid. Galeni ℥vj*
Ol. roſar.
Myrtini
Nenuphar.
Citonior. ā. ℥v.
Pul. roſar. rub.
Santal. citrini
Hypocyſtid.
Balauſt. ā. ℥j
Corall. rub. ℈ijs
Trociſ. de ſpodio
Terra ſigill. ā ℈iiij

Aceti parum, ducantur omnia in mortario plumbeo. Ceræ q. ſ. f. cerotum ex ſynd. rub. & corio rubro ad formam oblatam, perforetur ad interpaſſetur. F. Epithema.

CON-

CONSILIUM LXVIII.

IN PRÆSERVATIONE â CALCULO RENUM.

EST in confesso apud rationales Medicos, calculum renum duabus causis concrescere.

Primò quidem à calore renum, tanquam efficiente: dein ex materia crassa, viscida, glutinosâque, tanquam materiali causâ.

Testatur insuper experientia, à collectis materiis viscidis generari vapores & flatus, qui similiter sursum elati, præcordiorum angustias creent maximas. Hoc sanè ipsum omnes nephritici tum contestantur, tum experiuntur. His ità præsuppositis, plana via jam patebit ad nephritici symptomatis προφύλαξιν. Primò itaque satagamus, ut viscosa illa materies decrementa acquirat quotidiè; dein verò ut calor renum immodicus attemperetur. Hanc ad rem Diætâ opus est sobriâ, moderatâ, circumspectâ. Aer igitur eligitor clarus, purus, serenus. In cibis vitentur ea, quæ viscosa sunt, salita, fumo durata, butyro elixata, poma, lacticinia. In primordio prandii ova sumuntor mollia, jusculà carnium quarumcunque, uti & gallinarum, hordeata, amygdalata. Neque etiam improbabo spinachiæ usum, petroselini, nasturtii. Eodem jure gaudeant pisces omnes saxatiles, Lucii juvenculi, Pertcæ, Funduli, Bellionii, Auratæ, Salmones recentes. Detur insuper opera, ut ne magna ciborum varietas in mensa appareat.

Adhibeantur intinctus de conditis cynosbati fructibus, pomis citriis, asparagis, capparibus. Cerevisia sit benè defæcata, uti & vinum probatur bonum. Potus extraordinarius (id est, qui intra tempus prandii & cœnæ fit) valere jubeatur.

Alvus fit aperta semper. Enemata ê cassia multoties in usu sunto, uti & decocta cicerum, & serum lactis caprini, nec non pillulæ literâ A. notatæ.

Affectus animi serveriores exulent. loco eorum, quædam ἀπαθείαι (licet non stoica) dominetur. Fiant quoque insessus in balnea, quibus incocta sint Malva, Althea, Fraga, Violæ, folia Salicis, Rosæ, folia Nymphææ, Chamæmeli, Origani, Lupuli, Saxofragiæ, Petroselinum, Athemisia, Betonica, semen Lini & Fœnugei.

Postquam ê balneo Dominus emerserit, dorsum unguento B. inungi curet, statimque decoctum cicerum bibat, cui butyri loco oleum amygdalarum recentium sit additum. Vestes & stragula, quæ renum calorem immodicum adaugent, ignemque igni addunt, proscribantur.

Anno quoque similiter bis evacuetur corpus, catharticis scilicet idoneis. Tantum de præservatione. De curatione alibi.

Recip. *Therebinthinæ novies lotæ in aq. fragor.* ℥s
Rhabarbari interioris & optimi aq. cinamomi per noctem irrorati ℥js
Pul. succini albi
Veronicæ
Ceterach.
Liquiritiæ
Cinamomi ā. ℈s
Mis. f. ex arte Magdaleones, & ex iis pillulæ. IX. pro drachma.
S. Pillulæ A.

Recip. *Ceroti infrigidantis Galeni*
Unguenti rosati Mesuci ā. ℥j
Ceroti Santalini ℥iij
Ol. violacei
Nymphææ ā. ℥js
Camphoræ gr. iiij
Misce & cum momento ceræ, & aceti rosacei fiat linimentum molle.
S. Unguentum B.

CONSILIUM LXIV.
IN CALCULO RENUM.

CLariss. Dn. Doctor ex continuis renum doloribus, dum Spira vixit, laboravit: excrevit & calculos sed friabiles, quibus excretis nihilominus tamen dolor nephriticus continuatur. Est autem dolor symptoma profectum ex morbo in soluta unitate, orta à morbo in via. Nam res p. n. videlicet calculus vel arenulæ in renibus non modò genitæ, sed diutiùs & copiosiùs

fiùs retentæ, partim pondere & copia carnes renum distendunt ac lancinant, partim, dum à renibus abscedere tentant, sauciant & continuum solvunt. Et cum dolor non modò molestus sit, dum calculi abscedunt, & in ureteres sese insinuant, vesicamque versus progrediuntur; verùm etiam extra paroxysmum ea parte, qua renes siti sunt, molestiam exhibeat; necesse est vel plures calculos in renibus hærere, qui & pondere & dolore lancinante affligant: vel copiam materiæ sabulosæ, cum cruda calculi materia in renibus coacervari & inde gravitatis sensum talem, ut vix sese erigere Magnif. Vir possit, excitari. Exulcerationem verò in iis partibus doloris causam præbere non arbitror metuendum: cum nulla febris nec adfuerit, nec adsit, multò minus mictus sanguinis diuturnus aut pertinax antecesserit.

Quapropter sum in ea sententia affectum de quo quæritur esse calculum renum, cujus causa efficiens est calor renum intemperatus, non solùm quò ad naturam renum in sese consideratus, sed etiam ad reliquas partes adjacentes major, quàm secundùm naturam esse debebat. Hic cum sit flammeus quasi & adurens non modò materiam in calculos, perinde ut lateres infurno, excoquit; verùm etiam materiam ex venis emulgentibus maturiùs & copiosiùs, quàm secundùm naturam conveniebat, attrahit crudiorem & imperfectiorem, unde necesse est & calculi mineram semper coacervari, sensumque tristem propter copiam exuscitari; & calculos sine intermissione & coqui & augeri.

Materia verò hæc qualis sit dubitari posse videtur. Nam plerique in ea sunt opinione esse pituitosam: nam talis materiam facilè per calorem renum lentescit & pertinaciùs subsit eorum adhæret; & frequentes cruditates, quæ sunt individua soboles intemperantiæ aulicæ, pituitosam potiùs quàm melancholicam materiam producunt.

Attamen si rem diligentiùs scrutemur & calculorum naturam examinemus; animadvertimus eos esse friabiles, nec duros & compactos, unde concludendum puto, materiam ex qua gignitur calculus, hujusque adjunctum proprium nempe sabulum, ex materia melancholica & sanguine adusto potiùs quàm ex pituita generari: præsertim cum epar sit calidius & splen imbecillior quam ut humor melancholicus exactè excernatur & à massa sanguinis debitè separetur. Est enim temperamentum hujus viri melancholicum & cacochymiâ humorum magnopere præditum, sicut ex ulcere ex hujusmodi cacochymia profecto non suspicari, sed manifestò deprehendere nobis in curando licuit. Interim tamen inter causas adjuvantes non minimam esse puto crudum & pituitosum

totum humorem, ut ſupra commemoravi, per ἀσωλίαν aulicam, & qu
dem frequentiorem quâm fieri debebat, in ventriculo imbecilliori gen
tam, & in ſecunda coctione non emendatum. Quibus omnibus no
parùm & irritatur & cumulatur calculus & materia hujus ex duobus e
roribus externis; nempe vinis Spiræ venalibus: deindè ex aere Spiren
humidiore, cœlo præſertim nubilo & pluvioſo. Nam cum vina Sp
renſia non ſint probè defecata (ut enim audio impedire ſolent Spirenſe
ne per ſuperiora in deferbendo ſeſe exonerent: ut nimirum vinoſiora
fortiora, id eſt, magis nociva fiant) fit ut conſequantur naturam te
reſtrem, facilè per caliditatem epatis in majorem aduſtionem tranſeant
faciliusque in humorem melancholicum & aduſtum degenerent; q
humor poſtmodum aduſtus accedentibus cruditatibus ex errore in vic
emergentibus non modò facilè in calculum faceſſit; verùm, ut opino
etiam periculoſis doloribus coli & ſimilium affectionum cauſam min
ſtrat. Altera cauſa externa, videlicet aer Spirenſis humidior cerebru
humidius in incolis reddit, replet & catharris generandis adeò diſpon
ut rarò reperiantur iſthic, qui de catharris non coquerantur. At huju
modi catharri duplici ruina vel defluxu & colicis & calculoſis affectibu
cauſam miniſtrant: nam vel per venas ad colon, epar & inde ad renes
vel ad ventriculum ruunt, ejusque chylificatricem lædunt, ut crudit
tes plures generet. Nam cum materia catharralis ſimul functione
ventriculi lædat & cibis ingeſtis permiſceatur nemini dubium eſſe pote
ex ſecundæ coctionis vitio, materiam ſabuli & calculi cotidie & gen
rari & cumulari. Quis igitur non videat tali materia ab emulgentib
venis ad renes caliditate p. n. quaſi flammeos, delatâ, facile calculu
& arenulas generari.

Videtur autem difficultas ſeſe offerre in curando, dum ejus M
gnif. Spiræ verſetur, nativa renum intemperies magis magisque auge
tur, & tandem catharrorum & cruditatum non appareat ex antedic
finis: ita ut dubitari poſſe videatur, an quod petitur per Magnif. V
rum à nobis poſſit præſtari? Ad quod reſpondeo, planè aufferri h
malum vix poſſe cum intemperies renum ſit nativa; temperamentu
naturâ melancholicum & ſplenis ſimul imbecillitas tamquam nativa fu
ditus non poſſit extirpari, vita etiam aulica errores externos co
magis magisque cumulet & augeat: mitigari autem poſſe per uſum m
dicamentorum; ut dubitandum minime eſt: ita etiam non prorſus a
jiciendus animus, fieri poſſe, ut diligenti & præſervatione & curatio
tandem planè cedat, præſertim Magnifico Viro ſuum officium non n

n

nus ſtrenuè quàm promptè faciente. Ad quam rem conſequendam offerunt ſeſe nobis ſequentes ſcopi.

Primus reſpicit dolorem, de quo Vir Magnif. cumprimis queritur. Deinde ſi calculus aut materia ejus (non enim ſcio quomodo hoc tempore dolor ſeſe habeat) ſupereſt, expellatur. Tertius conſiſtit in intemperie partium calculum & materiam hujus generantium prohibenda.

Quod ad primum attinet dolor duplici remedio mitigatur: primò anodynis admotis vel per clyſteres vel ad renes ſeu lumbos in forma unguenti vel cataplaſmatis aut ſimili. De clyſteribus non eſt opus multa facere verba, cum eorum materia cuivis in arte mediocriter verſato ſit nota. Quæ verò renib. applicantur ſimiliter vim habere debent, ut ampliando & relaxando tam renes quam ureteres, calculo & ſabuloſæ materiæ viæ laxiores patentioresque parentur. Hæc, ut doloris mitigandi cauſa ab ægrotantibus maxima contentione requiruntur: ita etiam prudenter & quidem non priùs, quam uno aut altero clyſtere præmiſſo, ad renes admovenda ſunt. Horum autem quamvis multiplex ſit materia; tamen inter cætera magnam vim habere expertus ſum medullam cervinam, vel ſolam vel cum oleo violaceo aut alio refrigerante & relaxante permixtam renibusque inunctam. Hoc non minus efficax eſt cataplaſma, quod conficitur ex duodecim cancrorum decoctorum & expreſſorum & contuſorum expreſſo, panis albi quantitate ſufficienti in eo inebriato, vitellis aliquot ovorum, oleo chamæmelino & violaceo (vel medulla cervi) q. ſ. & ceræ ʒß adjecta, renum regioni & lumbus admotum.

Sæpe etiam parietariam pulveriſatam & in oleo viol. & chamæmelino affuſa pauca aqua ononidis, frixam, non modò lumbis ſed & veſicæ & ureterum regioni maximo cum ſucceſſu admovi.

Pro cotidiano autem uſu, cum ipſius Magnif. de pertinaci dolore eoque non intermittente conqueratur non abs re eſſe putarem, ſi locum renum unguento ex unguento populeo, oleo violaceo, ſcorpionum & chamæmelino confecto inungat bis de die, mane & ſub ingreſſum lecti. Sunt hujus generis plura auxilia quæ in forma ſacculorum, aut fomentationis, aut decocti in veſica applicantur: item quæ in forma ſyruporum, juſculorum aut bolorum (omnib. tamen ad eum finem, ut vias laxent & calculo ad exeundum iter parent directis) excrementa quæ impediunt, quo nimirum natura faciliùs & maturiùs ad calculum pellendum accingatur, expellant & ſubducant. Inter ea etiam quæ dolorem mitigant maximum præſidium eſt venæſectio ſi in brachio ejuſdem lateris,

ris, in quo dolor viget, instituatur: poterit igitur sub initium doloris calculi præmissis universalibus vena media aperiri & sanguis ad ʒiiij aut V. mitti. quod idem etiam inpræservatione erit. Urgente etiam dolore cucurbitulæ lumbis affixæ, aut illi parti qua calculus se demisit apponi, & deorsum trahi poterunt, ut hunc ductum calculus sequatur.

Alterum remedium perficitur naturam ad excretionem calculi stimulantibus, atterentibus, expellentibusque. In hunc usum possunt præscribi decocta ad aliquot dies bibenda, quale est sequens:

Recip. *Rad. altheæ* ʒj
Asparag.
Petroſel.
Fœnic.
Ononidis ā. ʒij
Glycyrrhiz. rec. ʒiij
Paſſular. ʒj
Cicer. rub. ʒß
Summit. altheæ
Malvæ.
Parietar.
Pimpinell.
Plantag.
Veronicæ.
Beton.
Adianth. ā. p. j
Sem. iiij frig. major.
Minor. ā. ʒj
Aniſi
Fœnicul.
Carui,
Dauci ā. ʒß
Cinam.
Galangæ minor. ā. ℈j
Coq. in ſ. q. aq. ſaxifrag. & flor. chamæmell. pro ℔jß
Colæ adde ſyr. de ſucco parietar. ʒiij *dē liquiritiæ cum ſacch. fact.* ʒj. *Poſtea cum pulver. cinam.* ℈iijß *paſſetur per manicam Hippocratis. Exhibendæ circiter* ʒv. *mane circa ſextam & veſperi circa tertiam horam: Cui medicamenta ſi efficacius deſideremus, nempe ut calculum magis atterat & expellat admiſcere poſſumus* ʒj *vel* ʒß, *aut etiam pro conditione morbi* ʒj *lithontriptici aut ſeq. pulveris:*

Recip.

Recip. *Succini albi præp.* ℈iiij
Glycyrrh. rasæ ℥j
Sem. iiij. frig. major.
Malvæ
Althææ ā. ℥ß
Sem. alkekengi ℈ij
Nucleor. persicor. n. xv.
Granorum mespil. ℥ß
Consolidæ Sarracenicæ ℥j
Calam. arom. ℥ß
Rad. ononidis ℥iiij
Lapid. carpion.
Percarum. ā. ℈j
Oculorum. cancri ℥ß
Cinam. acutiss. ℈j
Manuum Christi perlat ℥ij
Misc. f. pulv.

Non minus feliciter expellere solet calculum pulvis rad. althææ cum succini ℈j. exhibitus ex decoctione glycyrrhiz. Syrupus etiam ex succo parietariæ & ex succo glycyrrhiz. cum gt. v. olei therebinthinæ mirifice calculum pellit & urinas extrudit, præsertim si aqua fragorum permistus in forma potionis propinetur.

Secundus & tertius scopus præservatorii sunt : ille ad materiam generatam spectat; hic ad generandam. Quod ad materiam generatam attinet, existimo omnem operam navandam, ne ista in renibus morem trahat, diutiusque retenta de novo in calculum coagmentetur, aut longiori tempore instar sabuli coacervata dolorem novum excitet : hæc requirit remedium diureticum citra calefactionem, atterens simul calculum & abstergens vias & renum & ureterum. Tale potest esse Syrupus ex succo parietariæ cum guttulis tribus aut quatuor olei therebinthinæ semel in mense usurpatus, aut syrupus ex succo parietariæ cum decocto althææ similiter semel in hebdomade exhibitus, vel pulvis paulò ante descriptus ad quantitatem ℈ij. vel ʒj. ex decocto cicerum rub. & rad. ononidis atque althææ. Syrupus ex succo glycyrrhizæ plurimum momenti obtinere posset, si ejus bis in septimana tria cochlearia unâ hora ante cibum usurpenter : non minus efficax est masticatio frequens recentis glycyrrhizæ, qua scio magnum quendam virum ferè

per integrum vitæ curriculum à calculo renum fuiſſe immunem, arenulis, & parvulis calculis ferè infinitis ſubinde per urinam excretis.

Summum etiam remedium eſt ſyrupus ſequens nihil materiæ calculoſæ ſine calefactione in renibus relinquens, ſi ſingulis ſeptimanis bis, vel poſt purgationem univerſalem ad dies quinque duo cochlearia matutino tempore aſſumantur. Recipit autem *ſucci veronicæ* ℔ß *ſucci hederæ terreſtris* ℥iij. *portulacæ* ℥ß. *Succi expreſſi & percolati conflant in ſyrupum.*

Tertia intentio quæ ſimiliter præſervatoria materiam generandam complectitur hæc autem cum partim vitio viſcerum, partim ob errores externos producatur, utriusque diligentem rationem habere oportebit.

Quod viſcerum vitia attinet, ea vel materiam ſolam, aut calculum generant. Materiæ cauſa eſt epar, ſplen, ventriculus & caput. Epar enim calidius cum ſit, chylum, ut ſupra demonſtratum eſt, adurit: Splen cum melancholicum humorem non exquiſitè & ſufficienter ſeparat & attrahit, ſangvinem craſſum & arenulis generandis magis idoneum reddit: Ventriculus aulicus cum ſit, aulicè etiam cibos boni ſucci coquit, id eſt, crudiorem perficit chylum, cauſam propterea ut aduſtæ partes ſangvinis & quidem terreſtriores faciliùs coagmententur, & in calculum abeant. Eandem etiam rationem obtinet caput; quod ut ſupra commemoratum eſt, ex aere Spirenſi refrigeratum movet catharros ad ventriculum aut renes decumbentes, & materiam fomentumque calculis & ſaburræ arenarum præbentes. Ad ſingula igitur reſpectus ſingularis habendus. Cum autem cacochymia melancholica cum pituita à cauſis recitatis permixta emendationem ante omnia requirat, neceſſe erit illam inprimis emendare. Quocirca videtur opus eſſe evacuatione, quæ educat materiam non modo ex primis viis ſed maximè ex toto habitu venarum. Quod aud primas vias attinet convenientiſſimus eſt uſus caſſiæ & terebinthinæ: caſſiæ extractæ ſupra decoct. ferventem ſem. aniſi & glycyrrhizæ exhiberem ʒj. cum facilis ſit ſolutionis duabus horis ante prandium vel cœnam, bis in menſe aut etiam frequentiùs: & ſi forſan videretur requirere neceſſitas, admiſcerem ℈j. ſpecierum bened. laxat. Ex therebinthina pararem ſeq. maſſam.

Recip. *Therebinth. opt. decies ex aq. parietariæ lotæ,* ʒjß
Rhabarb. opt. & ſubtiliſſime pulveriſati ʒij
Cinam. acutiſſ. pulſati,
Ceterach. ā. ʒj
Cum pulvere glycyrrhizæ
F. maſſa.

De

De qua ſingulis menſibus, aut eo etiam tempore quo viæ communes evacuandæ ſunt ʒij vel iij uſurpet duabus horis ante prandium vel cœnam. Soleo hujuſmodi maſſæ interdum accipere ℈ij & addere ℈j ſpec. bened. laxativæ, præſertim ſi multum pituitæ renibus affluere mihi ſit ſuſpicio.

Habitus venarum decoctione longa ad tres vices evacuari poſſet. Parabitur ea autem commodè ex ſpeciebus ſuperiorem decoctionem conſtituentibus, additis foliis ſenæ, epithymo, corticibus radicum ellebori nigri vino malvatico præparat: rhabarbaro & aliqua portione agarici, radicibus ſcorzoneræ, corticibus capparum, thamariſci, fraxini & herba cochlearia, quæ ſplenis ἀτονίαν non modo mirificè emendat, verùm etiam obſtructiones potenter aperit, melancholicos & his permixtos pituitoſos humores in renibus fundit, incidit, attenuat & deterget, adeòque cacochymiam ex liene magno profectam feliciter emendat, imprimis ſi decoctio ex ſero caprino fiat. Cacochymiâ emendata viſcerum intemperieri omnis labor adhibendus: Quod igitur epatis caliditatem attinet, ea emendari poterit uſu radicum cichorei & medicamento ex conſerva roſarum, violarum, cochleariæ & ſpeciebus aromat. roſ. atque diarrhod. Abb. parato. Cui non leve auxilium præſtat inunctio ex ungvento roſato Meſuei adminiſtrata. Splen ſplenetico ungvento & frequenti uſu olivarum & capparum ſuo tono reſtitui poſſet. Eſt autem magnæ efficaciæ tam in calculo, quam in ſplene non bene habito remedium, ſi ad menſem unum immediatê ante prandium & cœnam cochleare unum ex æquis partibus paſſolarum & capparum minorem cum oleo amygdalarum dulc. humectatorum devoretur. Ventriculus uſu ſyrupi ex ſucco glycyrrhizæ, maximè verò mellis roſati colati temperiei ſuæ reſtituatur. Et poſſum affirmare me plurimos, quibus ventriculus affectus multam pituitam, calculi ſc. materiam, generabat, immunes ab inſultu calculi præſervaſſe ʒij mellis roſati colati, bis vel ter in ſeptimana, una hora ante cœnam vel prandium, exhibitis.

Non ſolùm enim materia cruda in ventriculo cocta, ſed etiam inciſa atque deterſa, per alvum, feliciter à renibus diverſa, excreta eſt.

De catarrho non eſt quod hîc agam, cum præſentes Medici ob frequentem ejus in curando uſum, nulla admonitione egere videantur. Renum autem intemperies quæ cauſſa calculi effectrix eſt, commodiſſimè emendabitur conſerva roſarum & ungvento ex refrigerantibus ſupra commemoratis parato.

Sequitur ad extremum tertia intentio : quæ errores externos complectitur : hi autem constant ex rebus sex non naturalibus. Quantum igitur ad aërem attinet non dubito Medicos præsentes ita aërem emendaturos, ut generandis catharrhis minus sit idoneus. Cibi sint facilis coctionis, non multum diuretici, sed mediocriter & in qualitate moderatè refrigerantes & humectantes, ut & renum flammeo, & epatis intensiori calori medeantur : Nam si calidi & sicci sint, & adustioni occasionem, & renibus calculos generandi augmentum addent. Cumque semper materiæ in renibus extenuandæ & detergendæ opera dari debeat; cibos non solum boni succi ut paulò ante memini præscribere oportet, sed tales etiam quæ renes mundificandi sine calefactione facultatem habeant. Tales autem sunt radices petroselini, lactuca, althæa, jusculæ ex hordea. Præter cappares sub primam mensam apponi poterunt asparagi & lupulus, imprimis autem folia pimpinellæ. Et ut omnes cibi boni succi sunt præscribendi, ita viciſſim quicunque crassi sunt & difficilis coctionis prohibendi. Pisces etiam cum sint frigidis & frigidos succos generent, non frequenter concedendi, atque inter eos iste dilectus habendus, ut solummodo saxatiles apponantur. Panis non sit crassus & bene coctus. Nec plus vel cœnandum vel prandendum, quam natura facilè & perferre & coquere potest. Mensæ secundæ cum cruditatis sint materia, quô ad ejus fieri posset, vitandæ. Omnia calida, ut quæ aromatibus aut aliis acribus, condita sunt ut allio, cæpis sinapi, excepto nasturtio aquatico vel hortensi, vitanda sunt. Vina non probè defecata angue canèque pejus vitanda; proderunt igitur Neccarica : Et inter cerevisias Servestana aut Einbecensis. Debebam hîc Magnif. virum commonefacere de compotationibus nocturnis, aut iis quæ à prandiis in cœnas continuantur : sed cum nemo, etiam mediocriter ab hoc hoste excruciatus, reapse non expertus sit, quantum noxæ inde sit perpessus, nocturas Athenas ferrem, si plura adderem.

Ut motus nimius calorem renum exasperat, ita etiam sangvinem calidiorem & magis ustum reddit. Quare mediocriter corpus movendum & exercendum est, equitatione potius & vectura quam itione. Somnus sit septem horarum non supinus.

Alvus semper fluat, aut clystere vel cassia moveatur. Nec oblivioni tradenda, quorum supra nemini, nempe octavo quoque die, vel ad summum decimo quarto, aut semel in mense pilulis aut cassia utendum esse. Siquidem maximam partem præservationis à calculo sibi vendicat remotio, subductio & aversio materiæ ex aqua calculus excoquitur.

Ani-

Animi affectus ſæpe calculum non ſolùm commovent, ſanguinis maſſa irritatâ & præter natuam calefacta: ſed etiam calidiorem reddendo, materiam magis juvat adurere & habiliorem reddere, ut promptiùs in calculum abeat. Cavebit igitur Dn. Doctor iram, perterrefactiones ſubitas, metum, triſtitiam.

Hæc pro Magnif. Viro hac temporis anguſtia in medium afferenda eſſe, mihi viſa ſunt. Æternus & miſericors DEUS ſua benedictione ita fortunet, ut ab iſto hoſte uſque ad vitæ hujus decurſu immunis & liber ſit.

CONSILIVM LXV.

IN IMPOTENTIA APHRODISIA

DEcretum mihi eſt hoc in conſili proponere totum de potentia & impotentiâ Aphrodiſiâ negotium. Idque ſatis didacticè καὶ ἀτάκτως. ἔδει γὰρ ἔτας ἀφραίνειν ἡμᾶς ἄνωθεν, ὥστως ἡ τάξις.

Ordine pervenies, quo non licet ire labore.

Talis ergò ἀδυναμία eſt ſymptoma noxæ functionum naturalium, ac pudendi propriè ablatæ: & dicitur, quando quis non rectè coire poteſt.

In hoc noſtro patiente, qui debitum uxori non poteſt ſolvere, pars affecta ſunt membra genitalia, quæ cum ignava ſunt, græcis ἀπραξία dicuntur.

Genitalium autem nomine complector pudendum, cujus proprium eſt diſtenſio, quæ fieri tantum debet, quando animal coiturum eſt. Fit verò illa diſtenſio â facultate naturali: hæc quippe diſtendit & attollit penem. Ut vero coitus fiat ſecundum naturam, duo requiruntur potiſſimum, colis puta erectio, & ſeminis ejaculatio. In erectione perfectâ tria præſupponuntur communi more.

1. Inſtrumenta motui voluntario deſtinata, ut muſculi & nervus in porum coli deſinens, quorum muſculorum ſunt quatuor, quos etiam bene conſtitutos in temperie & confirmatione eſſe decet, ut ità vim animalem ſuſcipiant, & optimum ſint organum.

2. Spiritus præſupponitur vitalis, quem convenit eſſe tum copioſum tùm probum, id eſt tenuem & rectè temperatum, non craſſum, quia dum concreſcit ſit improbus.

3. San-

3. Sanguis optimus, ut veretrum plenè nutriatur, ne graciſeſca ſed ſpiritum copioſum admittat, ſuſcipiat, & ἐγχημώνας regat.

Ad juſtum ſeminis ejaculatum in Cajæ uterum conſimiliter tr concurrere addecet.

1. Generatio requiritur ſeminis in teſtibus, ad quam rem opu eſt, ut teſtes ſint benè temperati, proportionali, ut ſuâ proportion idoneum generent & forment ſemen, ut ita venæ quæ in didymos de ſinunt, non ſint obſtructæ.

2. Seminis geniti ad colen ἄλλοδοσις tranſmiſſio, ad quam neceſ ſario requiritur, ut ne vaſa ſpermatica ſint obſtructa, & ut ne ſeme juſto ſit craſſius.

3. Ingreſſio ſeminis per veſiculas in colen & porum ureticum, ub præſupponitur, ut meatus colis ſit apertus, ut meatus urinarius ab ob ſtructione ſit liber: ut muſculi rectè ſint conſtituti, cum & ii ad eja culationem non parum emolumenti conferant, teſte ἀυτοψίᾳ in iiſc læſis.

Et quidem hactenus de iis quæ ſecundum naturam: jam ad horum dem contraria.

Quemadmodum juſta & debita coitus ratio in duobus conſiſtebat ità viciſſim & ἀδυναμία à binis contingit contrariis, ſi nempe virgæ erectio ſit ablata, ſemenque non emittatur ulterius.

Non erigitur virga ob cauſas quatuor:

1. Si membrum, quo viri ſumus, nimis ſit refrigeratum, quod fit à ſenio, ocio torpido, nimiâ pinguedine, magnitudine epiploi habitu athletico, creberrima jam antè in aquis frigidis natatione, cau ſisque aliis.

2. Si muſculi colis facti jam ſint paralytici, ob intemperiem præ- ſertim frigidam, vel etiam nimis humidam.

3. Si virga ſpiritu deſtituatur vitali, quem corpus frigidum exan gue & emortuum non pariat.

Unde verô hoc quod non ſpiritus generetur vitalis? Fit hoc ratione cordis & cerebri frigidioris, cum & â cerebro ſemen provenire divinus aſſerat Hippocrates. γίγνεται μυελὸς σπέρμα, ait ille, ἀπ' ὅλου τοῦ σώματος. Inde & communiter poſt abſolutum actum venereum totum vacillat cor- pus, & inprimis mens, quæ in cerebro ſtabulatur. Qua ſanè ſubſe- quens imbecillitas verbo ſignato & concepto Languor nominatur quando poſt peractam rem laſſitudo artus occupavit, uti rectè in Cri- ticis ex Petronio (ni fallor) qui nimis Romanè locutus eſt, obſervavi

J. Lip-

. Lipsius. Id cum ità rectè fiet ab omnibus junioribus, si in hoc casu ecerint, quod periti ajunt agricolæ, suo in proverbio :

Manu seminandum est, non sacco.

Et lepidè ad hunc sensum Juvenalis satyra XI :

Voluptates commendat rarior usus.
Sed quorsum elapsus fueram.

4. Si propter d.dymos aut venas refrigeratas spiritus non attrahi-ur contingit inde, ut debitum uxori persolvi nequeat.

5. Si spiritus ad colen non deferuntur ob obstructos meatus.

6. Si propter frigiditatem aut cruditatem exanguis corporis, ut ob cachexiam sanguis bonus & copiosus nutritioni colis debitus, defi-ciat, Sanguis enim isque arteriosus stimulus est libidinis, non flatus. Quâ sanè in parte multos practicantium halucinatos videmus.

Semen verò non emitti à causis contigit quatuor :

1. Si testes propter frigiditatem aut συμμειξίαν diu turbatam, se-men non generent.

2. Si partes illæ (nempe coles & meatus à testibus ad colen ten-dentes, sint malè conformatæ, nempè tum obstructæ, tum nimis bre-ves & ob ariditatem exiccatæ corrugatæque tum etiam in loco proprie debito non collocati, ut solet aliàs fieri de ἐκπαδιαίοις.

3. Si seminalis materies, nempe sanguis satis copiosus tum deficit, tùm vitiosus existit. Fit hoc vel à morbis antegressis vel ratione victus minus exquisitâ : vel etiam ob medicamenta violenta jam ante in aliis morbis usurpata, quæ semen vel verimunt vel non diu in suis locis per-manere sinunt : vel tandem ab incantamentis, ligamentis, & occultis qua-litatibus aliis.

4. Si materia seminis idonea, sanguis puta bonus & laudabilis, deficiat, ob alimenta pravi succi victus rationem immoderatam, & ma-lam viscerum constitutionem.

Et hactenus quidem de causis in genere : jam ad causas penetrabi-mus speciales, in nostro patiente.

Eum hoc malo affligi, ob sequentes causas, affero.

1. Adest in ipso quædam non contemnenda obstructio, quæ est va-riosus tumor circa testiculum sinistrum.

2. Corpus habet cacochymicum.

3. Cordis laborat frigore.

4. Refrigeratæ sunt partes principales, puta epar, ventriculus, re-nes, testes, ex quibus vis generatrix emortua est ad rem patrandam.

In

In curatione ad quatuor ſcopos principales attendendum: quiquis ad amuſſim obedienter & obſequiosè ſatisfactum fuerit, patientem noſtrum adhuc multorum liberorum parentem futurum, augurabor.

Primò itaque omnium de extirpanda Cacochymia opus eſt, ut ſimus ſoliciti. Hæc enim niſi ablata fuerit, εὐχυμία locum non reperie Abſente εὐχυμία exulabit libido. Nam rectè verſus ille rhopalicus:

Luxuriat rarò non benè paſta caro.

Complebimus hunc ſcopum, ſi tum humores crudos & aduſtos qui calorem oppri nunt nativum, averruncemus, tum etiam viſcer principalia, puta cor, ventriculum, epar, renes, cerebrum pancratic confortemus.

Poſtmodum ad laudabilis ſangvinis & ſeminis generationem introducendam, noſtros convertemus oculos. Fiet iſtud, cibos exhibendo euchymos & facilè alterabiles ſeminisque uberrimum proventum producentes, nec non ſi & teſtes & vicinas partes obfirmare ſtudeamus.

At vero proſtea ſatagemus, ut ex cibis iis εὐχύμοις καὶ εὐπέπτοις τὰ ὄρμια ſpiritus ſpermaticos conſequantur.

Tandem & ſpecialiſſimè adhibenda ea, quæ venerem electivè & occulto quodam impetu extimulent. 1. Seop. Compertum eſt & exploratum, φαρμακείαν καὶ διαίτην nil quicquam proficere, ni & diæta ſobriè inſimul adminiſtretur. Catenâ enim quaſi quâdam aureâ h Medicinæ partes invicem conglutinatæ ſunt Propterea hoc ipſo in affect juxta purgantia generalia, cuivis nota, non ſolum in medicamenta de flectendos ſciamus oculos, ſed & ad diætam.

Hæc verò non nimis ſimplex eſto, neque etiam ſolum ad concoquendam cacochymiam dirigitor.

Opipera ſit inſuper & lauta; Nam ſine Cerere & Baccho frige Venus.

Quin imò non parum ſuccenſeo ego non paucis Medicorum, qu in corpore bonæ ſpei, vivido adhuc & vegeto, nimis multum tempo ris & ſumtuum in concoquenda & præparanda cacochymia conſumun In corpore quod dixi, vivido & vegeto, obſtacula cacochymiæ no quidem breviore, jucundiore tamen, removeatur.

Quapropter poſt expurgatam primam corporis regionem, diri gentium & præparantium loco cibos noſtro patienti propinabimus, qu laudabilem generent ſangvinem. Id ubi factum, natura reliquias im

pur

puritatum superstites expulsura est suâ sponte. Sic ergò dum Cacochymiam emendamus, primò præmittimus universale purgans: dein cibos εὐχύμους offerimus.

Dico cibos euchymos; ni simul tamen ordinem in pastu servandum. Esto ille talis:

Victus in genere sit calefaciens & humectans flatuosus, hoc est spirituosus, nec tamen exiccans. Differunt enim alias flatus & spiritus.

Jusculà concessa; ea tamen quæ ê Gallinis excoquuntur, variisque non pinguibus carnibus. Pinguia quippe non nutriunt, sed flatus generant, cum à natura in substantiam nutrimenti non convertantur: gignunt inquam flatus, nullos spiritus. Quod si quandoque ad temperamentum frigidiusculum se procliviorem persentiscat patiens, jusculis pulverem cardamomis adjungat. Parentur ea jusculà ê vino, ovis, croco, cerevisia & ovis. Ex ciceribus rubris & albis excoquantur brodia, uti & ê pisis, zinzibere conditis. Fiant & contusiones ex amygdalis cum aqua borraginis; quibus passulæ minores, cinamomum & saccharum consociari poterit. Consimili planè modo parentur jusculà vel emulsa ê pistaciis & nucleis pineis, quibus flos lactis addatur. Conspergantur hæc ipsa pulvere cinamomi, caryophyllorum. Tandem & flavâ croci Tinctura inficiantur. Interdum & caponis aqua, modo, qui sequitur, parata, jusculi locum suppleat.

Gallus nempe decoquatur gallinaceus, vel capo, non tamen adusque carnis decidentiam, sed ut adhuc quædam supermaneat cruditas. Caro quæ melior thoracis, abstrahatur, ut & ossium, rejectâ tamen primò omnium universâ pingvitudine. Minutim conseindatur hæc universa, ut dixi, caro: contundatur in mortario, usque in pulmentum abeat.

Postmodum chœnix brodii gallinarii affundatur, (cave adsit pinguedo) transjiciatur per setaccum; colatum saccharo dulcoretur, pulvere nucis moschatæ & cinamomi postidea conspergendus.

Panis è generosissimo paratus sit, tritico, benè ad saturitatem excoctus in clibano, recens, cujus etiam massa cum semine anisi sit subacta.

In cibum veniant boves juvenculi, vituli, hœdi, porcelli Trojani, agni, lascivæ capellæ, apri, cervi tenelluli, capones, turtures, pipiones, quæ teste Rhase, calorem nativum roborant, passeres, horundemque cerebella, reguli, cerebella, variarium avium epata anserum, gallinarum.

Hisce carnibus benè decoctis addantur passulæ, cybebæ & radices petroselini: si assentur, caryophyllis, cinamomi, salviâ adornentur.

Acetum acidaque omnia & fercula exiccantia in harum carnium præparatione totaliter proſcripta volo. Embammata ſint ê vino cum zinzibere, cinamomo, caryophyllis, ſaccharo, ſpeciebus Bertholdi, tragæâ communi, ſinapi albo, naſturtio, croco.

Piſces ſint ſicci, incocti vino, quibus & cinamomum, crocus inſperguntor. In formâ fluida ſi quandoque ſumere eoſce placet, haud parcâ manu piper inſpergendum, polonorum more. Paluſtres, lacuſtres, ſtagnoſi, fumoque durati abſunto: eliguntor mage, ſaxatiles qui ſint.

Epata luciorum recens captorum, praſſii, Amiæ, convenienter huc venirent, ſine tamen præpinguibus juſculis.

Ovabit & patiens noſter, ſi ova gallinacea, paſſerina & perdicum ſæpiuſculè deglutierit, ſed tamen cum pulvere moſchi, cinamomi, cardamomi. Lacticinia probantur per omnem modum.

Legumina ſint Oryza, amygdalata, piſtaciæ, rapæ Portfeldenſes, napi, ciceres albi, ptiſanæ, paſſulæ, ſpinachia, mentha cocta, non tamen ſine moſcho, cinamomo, croco, pipere, ad ſalivam.

Lactucæ parentur cum oleo amygdalorum recentiſſimo: ſint â ſcolymo eſculento, mentha, floribus bortaginis, lampſana, rapunculis, rapaneolis. Reliqua proſcribuntor.

Menſæ ſecundæ habeant confectiones amygdalorum, nucleorum pineorum, piſtaciarum, jugland um: juglandes, nuces ponticas, recentes & decorticabiles caſtaneas, fructus dactylorum, ficus, panem Imperatoris vel biſcottum, marcipanem, pyra à muſcarum telis, quibus petuntur, perpurgata.

Poma cruda ſub eſu vino immerguntor, aut pulvere caryophyllorum, cinamomi conſperguntor.

In promtu habeas cereviſiam non tenuem, ſed tritico largiter imprægnatam, beneque defecatam. Horum ſub cenſum pertinent Torgenſis & Serveſtana. Vinum adſit purum, impermixtum:

In cratere tuo Thetin haud jungenda Lyæo:
Suadeo propterea, ſit Deus abſque Deâ.

In uſu ergò habeas Falernum, Rheticum, cumprimis vulturinum, Wipacenſe. Hoc ſanè poſterius cæteris in hoc affectu palmam ſi non præripit, tamen ambiguam facit. Bibas quoque claretum, in quo aromatum additio modum non exceſſerit. Bibas & vinum caryophyllæum.

Helenites & abſinthites exulent.

Univerſim tandem de hocce cibo potuque hæ teneantur regulæ. Nunquam uno in prandio fercula numerum Gratiarum excedant. Multitu-

titudo quippe parit nauſeam. Cibo etiam & potui modus inhibendus. Nimia enim, quantitate ſumtus cibus ventriculum opprimit.

Vinum copioſum non exhilarat, nec ad venerem procivem facit, ſed gravedine infeſtat cerebrum, ſomnumque inducit veterno non abſimilem.

2. Scopus. Hic ſemen ſanguisque generandus, partesque principes roborandæ. E moſcho & ambra paratus nodulus perpetim geſtetur incluſus pixidi, quâ apertâ, odor percipi poſſit ad lubitum.

Unguento pectorali demulceatur cordis regio: oleo pectorali illinantur carpus, κροτάφοι, latusque lævum, ſed permutatim, cum unguento pectorali.

Sacculus cordialis ſingulis diebus cordi applicetur.

Morſuli confortantes, confectio piſtaciarum, pineorum quotidie binis ſumantur vicibus, ſed permutatim, horisque matutinis & pomeridianis.

E trociſcis à me præſcriptis manè & veſperi excitetur fumus.

Veſperi Morſulus ſaccharinus ad formam vetetri intorti ſumatur, ante ingreſſum lectiſternii. Is enim & viſcera confortabit, & imaginativam conſopitam excitabit. Objecta quippe movent ſenſus. Nominari poſſet peſſarium ſaccharinum non ob uſum, ſed ob externam formam. ἐπὶ δ' ὄραν γίγνεται τὸ ἐργον.

1. Nodulus ê moſcho & ambra.
2. Unguentum pectorale.

Recip. *Ambræ liquidæ* ʒj
Ol. Benzoini ℈j
Extract. ſpec. aromat. roſat. ℈j
Moſchi
Ambræ gryſeæ
Cibeci ā. gr. iiij
Ol. nucl. moſch. per expreſſ. facti ʒvj
Miſ. f. unguent.

3. Oleum cordiale.

Recip. *Olei benzoini* ʒß
Ol. cinam.
Lavend. ā. gt. iij
Succini albi ℈ß
Ol. croci gt. ij
Ol. roſar. per infuſ. facti ʒß. *miſ.*

4. Sacculus cordialis.

Recip.

Recip. *Spec. aromat. rosat.*
Diambræ
Diamosch. dul.
Diatrion. santal. ā. ℈ij
Lig. aloes ℈j
Flor. rosar.
Lavend. ā. pjs
Fol. melissæ. Mj
Moschi gr. iiij
Ex incisis cum syndone rubra f. sacculus.
S. Morsuli confortantus.

Recip. *Spec. ros. novell.*
Diarhod. abbat. ā. ʒß
Magister. perlar.
Corallor. ā. ℈j
Amygd. dul. ʒvj
Nucl. pineor.
Pistacior. in aq. ros. macerat. ā. ʒß
Citri condit. & anisi
Rad. eryngii cond. ā. ʒv.
Nuc. in Irrd. con.
Zinzib. Chinens. con. ā. ʒjs
Ol. cinamomi gt. iij
Sachari alb. in aq. ros. dissol. ʒvj
F. confect. in Morsulis.

6. Trocisci pro fumo.

Recip. *Spec. Diambræ*
Xiloaloes ā. ℈j
Styracis calam ℈ij
Benzoin. ℈j
Flor. lavend.
Macis ā. ℈ß
Moschi
Ambræ ā. gr. V.
Cum aq. rosar. Trocisci pro fumo.
S. Trochisci pro fumo.

7. Pessarium zacharinum.

Recip.

Recip. *Cinamomi elect.*
Zinzib. ā. ℈j
Macerv ʒj
Caryophill.
Nuc. moſch. ā. gr. xv.
Galangæ ℈ß
Inciſis craſſo modo adde
Amygal. dulc. ʒjs
Pinear. ʒx
Piſtacior. excort. ʒj
Fol. auri n. viij
Extracti aromat. roſ. ℈j
Ambræ gryſeæ gr. iiij
Sacchori albi in aq. roſ. diſſol.
F. conf. in Morſulis, qui adhuc calidi formentur & torqueantur ad formam peſſarij vel veretri.

3. & 4. Scopus. Hic parti affectæ ſuccurrendum, quod tum manifeſtâ, tum occultâ virtute agentibus medicamentis peragendum. Idipſum verò quaternis modis tentabo.

1. Admovendis. Poſteaquam cacochymiâ corpus liberatum, partesque principales, puta cor & cerebrum, corroboratæ: jam pars affecta ſub incutem revocanda. Ea autem eſt putendum, quod tum impotens eſt, tum & tumore affligitur varicoſo.

Impotentiæ medicamenta opponemus, quæ tùm occultâ tùm manifeſtâ agant virtute. Tumorem varicoſum oleo & ungvento carminativo ſequenti diſcutiemus.

Recip, *Ol. de Sinapi*
De caſtoreo
De baccis Juniperi ā. ʒiij
Ol. Aniſi
Carui ā. gt. x
Zedoariæ. gt. iij
Ol. roriſmar. ſylveſtr. ʒß
Miſ. ſ. oleum pro ſcroto.

Recip. *Ol. de caſtoreo*
De euphorbio ā. ʒij
Amygdal. amar. ʒiij
Ol. aniſi deſtill.

Cinam. ā. gr. xj
Vini ſublimati Rhen. ʒvj
Benzoi ʒß
Cibeti gr. iiij
Ceræ parumſ. f. ā. unguentum.

Fiat inunctio manè & veſperi.

Aër vel calidus ſit, vel temperatus. Manè & veſperi inungantu plantæ pedum, regio renum, pubes, perinæum, caputque virgæ. Fi hoc manè & veſperi linimentis ſequentibus.

Recip. *Ol. nuc. moſch. expreſſ.* ʒvj
Extracti menthæ gr. vj
Moſchi
Cibeti ā. gr. v.
Miſ. f. linimentum.

Vel Recip. *Extracti menthæ gr. v.*
Ol. nuc. moſch. ʒiij
Pul. pyrethri
Piper. nigri
Cubeb. ā. ƷßS
Sevi hircini ʒj
Felles tauri ƷS
Moſchi
Cibeti ā. gr. iij
Styr. liquid ƷS
Ol. de ſinapi ʒij
Miſ. f. unguentum

2. Aſſumendis. Cibi hoc tempore ſine bonum ſuccum multumque generantes ſeminis & ſangvinis. Ex horum numero ſunt ſuccus carnis, nux Indica, teſtes gallorum vel vulpium, carnes lutrarum, caſtoris, polypis oſtrearum, pinei nuclei in lacte materaci, caſtaneæ, fructus dactylorum, ſinapi, Eruca, bulbi, paſtinacæ, renes ſcincorum, paſſer troglodyticus. Parcior ſit cœna prandio, aliàs tantum dormitur, veneri vero non invigilatur.

Medicamenta interna omnia ſint confortantia & ſatyrica.

ELECTUARIUM.

Recip. *Caſtan. mundat.*
Avellanar. Italicar. ā. ʒj
Amygd. venet.,
Piſtacior. *Pinear.*

Pinear. ā. ʒvj
Medulla nucis Ind. ʒß
Buliant in vino malvatico ad perfect. coct. Postea pistatis add. cinam.
Zinzib. in Ind. cond.
Cubebar. ā ʒß
Extract. menthæ gr. vj
Sem. Pastinac.
Dauci
Erucæ
Rapi sylvestr. ā. ʒj
Boleti cervi ʒjs
Boracis ʒj
Priapi Tauri.
Cervi ā ʒß
Scinci marini circa renes & caudam ʒiij
Rad. satyrion. cond. ʒx
Eryng cond. ʒvj
Moschi
Ambræ ā. gr. iij
Cerebell. passer. n. viij
Mell. opt. despumat, vel sacchari albiss. q. s. pro Electuario.

MORSULI.

Recip. *Rad. Eryngii cond. satyrion. ā. ʒß*
Nuc. in Ind. cond. & incis. ʒijs
Nucl. pineor. pistacior. avellan.
Ital. in aq. cinam. macerat. ā. ʒiij
Sem. pastinac. rapi sylvestr. ā. ʒj
Boleti cervi ʒß
Boracis styrac. mar. ā. ʒj
Moschi, ambræ ā. gr. viij
Ol. coriand. cinamomi ā. gt. ij
Sacch. alb. solut. in aq. rosar. ʒviij s. Conf. in Morsulos.

TABULÆ.

Rec. *Rad. cardap. pulv. bolet. cerv. ā. ʒß*
Cinam. cubebar. sem. erucæ ā. ʒj
Piperis longi ʒij
Croci gr. V.

Priapi

Priapi Tauri ℈ß
Magiſter. corall. ℈j
Ambræ grſſ. gr. v.
Sachari alb. ſolut. in aq. roſar. ℥vj
ſ. Conf. in rotulis
S. Tabulæ.

Singulis diebus manè ubi ſurrexerit, veſperi & poſt meridiem utatur permutatim Electuario, Morſulis, Tabulis. Pulvis.

Recip. *Priapi Tauri* ʒß
Sem. erucæ
Cinam. elect.
Cubebar. ā. ℈ij
Caryophyll.
Nuc. Ind.
Galangæ
Piperis longi
Zinzib. alb. ā. ʒß
Scinc. mar.
Potentillæ pul.
Teſt. cervi pul. ā. ℈j
Margarit. præp. ℈ij
Sacch. candi alb.ſß. ʒiij
Miſ. ſ. pulvis.

Hoc pulvere omnia conſpergat fercula pro tolerantia. Quotannis etiam hunc pulverem in uſu habeat tempore vernali, & circa Ægidii, quo tempore & cervi petulci laſcivire ſolent.

Circa horam tertiam matutinam ſequenti utatur pharmaco. Recip. *Omni aurorâ tres vitellos ovorum. Coq. lento igne cum Malvatici libræ ſemiſſe: in fine coctionis adde Penidior.* ℥vij
Satyrion. pul. ʒj
Macis ℈ß
Croci gr. ij *Miſ.*

Bibat totum in aurora, & poſteà dormiat ad libitum.

3. Vacuandis. Modicè evacuatur, ne pro Cypride Copros. Novimus Medicum, qui primario cuidam viro, hoſti reconciliato dedit purgans fortius, à quo & valvula ſeminalis aperta, ſemperque poſteà ſemen exiit, qui vir tandem & maraſmo extinctus.

4. Fa-

4. Faciendis. Somnus non excedat modum. In lectisterniis decumbat molliviculis. Exoneret mentem curis : moveat pedes & equitet: sic animo hilari : legat scripta venerea, spectaculaque venerea multoties intueatur.

Atque hæc erant, quæ tum de legitimi coitus forma & modo, tum de impotentiæ aphrodisiæ curâ proferre volui. Peracta ea fuerunt à me sine scandulo, debitâ cum modestiâ. Neque sanè scurriles nugas agere soleo apud infirmos, quod quidam faciunt : Memor ego sum illius, quod extat apud sophoclem : τῷ νοσοῦντι ληρεῖν, ἀνδρὸς οὐ σώφρονος.

Faxit DEus, ut hic noster patiens crescat & multiplicetur.

CONSILIUM LXVI.

IN MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA CUM ALBO FLUORE UTERI, VARIISQUE ACCIDENTIBUS,

Onqueritur honestima matrona de dolore capitis, aurium, tinnitu, vertigine & visus depravatione; similiter quoque de appetitus dejectione atque orificii ventriculi compressione. Præterea quoque fluore albo uterino hactenus fuit correpta, qui à puerperio statim est exorsus, nunc verò temporis paululum cessavit.

Symptomata hæc omnia eò provenêre, quòd bis fœtum mortuum partu excluserit.

Quoniam verò in tâm valido ac laborioso parturiginis nixu præter copiosam, quam par fuisset, sangvinis profusionem, uterus magnoperè debilitatus ac refrigeratus fuerit : Idcircô ille & epar, & ventriculum, caput, reliquaque viscera, lege quadam consortii, eâdem intemperie affecit.

Cum enim sangvis calorem innatum sustentet, & omnes ac singulas corporis partes nutriat ac roboret, quis dubitabit, ex nimio sangvinis profluvio easdem quoque multum debilitari ac refrigerari, præsertim verò illas, quæ singulari quâdam sympachia cum utero consentiunt, quales sunt caput & ventriculus. Ventriculo itaque hâc ratione debilitato ac refrigerato, succus alimentalis non perfectè coctus, in crudum ac pituitosum excrementum transit, ità ut epar imbecillius crudum istum succum non laudabilem in sangvinem, sed in pituitosum humorem

morem convertere cogatur, qui uterum refrigeratum magis lubricum & impurum reddit ſicque collectus, more fluoris albi muliebris fluit, interdum antè interdum poſt menſtruam purgationem, quippè cum ad nutritionem minimè ſit idoneus, pedetentim ex matrice profluit, quique calorem naturalem interdum adeô mutat, ut loco ſangvinis humor albus, pituitoſus, viſcidus ac lentus, (prout in venæſectione aliquoties nobis videre licuit) exeat.

Partim verò epar hujuſcemodi ſuccos crudos, lentos & viſcidos ad caput & cætera membra mittit, qui tamen minimê corpus nutrire poſſunt, ſed plerumque in frigida & mucoſa excrementa tranſeunt.

Hinc innumeræ prodeunt defluxiones & catharri, dolores capitis non contemnendi, quique tantò magis exacerbantur quantò plures vapores frigidiuſculi ex utero & ventriculo adſcendunt, caput petunt, & vehementer replent. Et quod magis eſt, hujuſmodi vapores frigidi ſæpè ad oculos perveniunt, illosque micantes reddunt. Quo altius autem tales vapores exſurgunt, tantò validius tinnitum aurium & vertiginem proritant, & quando ventriculus (ut paulò antè monui) coctionem non rectè abſolvit, ſuccus alimentalis paulò craſſior & tenacior in venis meſaraicis ad epar & lienem tendentibus hærere, ibidem incaleſcere & aceſcere ſolet, e quibus poſteà acris acidus ac tenebricoſus vapor ſurſum vergit, qui ſi orificium ventriculi tangit, nauſeam & inappetentiam movet, ſi verò ad pulmones commeat, anhelitus difficultatem & pectoris anguſtiam procreat, ſi cor aggreditur, palpitationem ac tremorem ejuſdem excitat, nonnunquam etiam lypothymiam. Si per fauces tranſit & lingvam tangit, loquelam impedit : ſi altius pergit, cerebrum perturbat, dolores in fronte, maxillis, cervice dorſo ac oſſe ſacro movet, ità ut quandoque non ſurgere ſed ſellæ affixi ſedere cogantur. Accidunt quandoque & alia ſymptomata, de quibus ſatis ſuperque egimus in conſiliis de melancholia hypochondriaca, hisque potiſſimum de illis locuti ſumus, de quibus conqueſta eſt noſtra patiens.

Si itaque præſenti malo occurrere velimus, neceſſarium erit, uterum ob nimiam hæmorrhagiam & partum triſtem ac monſtroſum maximè refrigeratum ac debilitatum, ſummo ſtudio calefacere & ad ſtatum priſtinum reducere, quippè qui cum reliquis corporis membris frigiditatem ſuam communicavit, & etiamnum communicat.

Cum igitur non ſolum uterus, ſed & reliquæ corporis partes humore frigido, viſcido & lento ſcaturiant, primò omnium humor iſte digerendus concoquendus ac per idonea, Remedia educendus venit

quo

quo peracto absque ulla capitis molestia per balnea & alia ad id nata apta medicamina matrix ad pristinam temperiem reduci nequit, si verò matricis calefactionem, ante universalem hujus excrementitii humoris evacuationem nosmet tenare velimus, non saltem Æthiopem lavaremus, sed etiam frigidiusculorum istorum humorum conturbatione, cephalalgiæ & aliorum gravissimorum symptomatum promotores extaremus.

Nullus autem dubito, quin honestissima hæc matrona exoptatam sanitatem sit recuperatura, si medicamentis præscriptis cum indubitatâ in Deum primò, dein & in medicum confidentiâ (quo interdum, Avicenna attestante, plus valet, quam Medicus cum omnibus suis medicinis) sequenti modo utatur.

Primum igitur pillulas A. deglutiat omnes, cum syrupo melissæ vel alio convenienti vehiculo.

Posteà herbas B. coquat in cantharo uno vel altero cerevisiæ benè defœcatæ, sinat refrigescere per se in cella, colet, colaturæ per duos dies manè ac vesperi uncias quinque vel sex capiat.

Die sequenti pulvere C. utatur in jure cicerum rubeorum cum croco & guttulis duabus olei cinamomi misto. Post de herbis iterum bibat per biduum, rursum utatur pulvere : Tertiò de herbis bibat ut anteà, & iterum pulviculum sumat.

Si post usum horum medicamentorum alvus fuerit constipata, utatur clystere D. alvum laxaturo & matricem calefacturo.

Sæpius me herclê hoc utendum, ità namque capitis dolor aliaque symptomata lenientur multum. Rotulas E. usurpet singulis auroris & vesperis : pro dosi una quinque vel sex sufficient. His peractis status sui certiorem me faciat & ordinabo postea balneum ad uterum, aliaque multa, quæ videbuntur necessaria, usurpanda.

De virtus ratione nihil moneo, quippe cum ea antè patienti ipsi optime sit nota, & ab aliis etiam sufficienter præscripta.

SEQUUNTUR RECEPTÆ.

Recip. *Mass. pill. cochiar.* ℈j
De hiera cum agar. ʒß
Assajereth ℈ß
Dacryd. gr. j
Cum aq. cinamomi f. pill. n. xxj.
S. Pillen. *A.*

Recip.

Recip. *Rad. aristolachiæ rot. veræ* ʒiij
Diptami alèi ʒß
Zedoar. ʒij
Cichorii ʒj
Rad. pentaphylli
Pæoniæ ā. ʒiij
Fœniculi
Asparagi ā. ʒij
Cort. rad. Thamarix.
Fraxini ā. ʒs
Sem. dauci ʒij
Pæon. ʒjs
Herb. matricar.
Melissæ
Origani
Ceterach.
Agrimon.
Flor. stœchad. Arab. ā. Mj
Cichorii Mjs
Conquassata dentur ad chartam.
S. Kräuter *B.*

Recip. *Turbith. albiss. & gum.* ʒß
Rhab. inter. & opt. ℈j
Dacryd. gr. ij
Cassiæ lignæ ℈ß
Pulverisentur subtilissimè.
S. Pulver *C.*

Recip. *Ligni sassafras pulverisati & ligarisin pet.* ʒij
Herb. matricar.
Melissæ
Mercurialis ā. Mjs
Fol. lauri Mß
Coq. in f. q. aq. pro ℔j
Colaturæ Recip. ʒxj
Mell. ros. col. ʒjs
Miss. f. Enema.
S. Clystier *D.*

Rec.

Recip. *Spec. diamargarit. calid. Avic.* ℈v
Diambræ ʒß
Diarhod. Abbat.
Aromat. ros. S. moscho ā. ℈j
Ol. caryophill. gt. iij
Macis destill. gt. ij
Sachari albiss. sol. in aq. melissæ ʒiij
F. confectio in rotulis.
S. Küchlein *E.*

CONSILIUM LXVIII.

IN IMPOTENTIA DECUMBENDI, DOLORE STOMACHI, UTERI INFLATIONE ET FLUORE ALBORUM MENSIUM IMMODICO.

POstquam Nobilissima matrona ingentes inflationes ventriculi, cum gravissimis utriusque lateris doloribus persentiscat, ita ut in neutrum latus tutò decumbere possit, insuper uterus adeò sæpè protuberet, ut non rarò se gravidam falsò putet, (quando enim menses, ut plerunque accidit cum magno impetu distensione ac compressione erumpunt, tumor statim cedit) & factâ purgatione menstrua, ferè quotidiè humor pituitosus viscidus ac lentus utero effluat, certum est, hæc omnia fieri ex inæquali complexione dictarum partium, frigidum scil. crudum, partim etiam adustum lividumque sanguinem ex cibis etiam laudabilibus generantium. Ventriculi enim œconomia labefactatâ, jecur sanguinem bonum producere nequit, cum præsertim obstructum id sit & turgidum.

Lien autem sanguinem illum adustum non sufficienter attrahit, prout ille hic est dispositus, sed venis remittit, unde singulis menshbus mixtio malorum humorum in uterum decumbit: qui crassi lenti & frigidi cum sint, in venas justè illabi nequeunt, unde tormina, dolor & compressio oriuntur, uterus quoque magis inde frigescit, inflationique ac albo fluori obnoxius redditur: Cujus mali postea ventriculus quoque fit particeps, ob frigidos scil. humores in eum restagnantes, quibus ità vexatur, ut cibos ingestos non perfectè concoquere, sed in serosos humores, flatibus procreandis aptissimos convertere cogatur, unde infla-

tio ventriculi non ſine dolore, hincque epatis ac lienis ab eadem compreſſio, horumque viſcerum effervescentia, à qua vapores pravi non ſolum caput, ſed & thoracem petentes, tremoremque cordis cum aſthmate procreantes, linguam vellicantes, loquelam impedientes, oculi caliginem ſubfundentes capitique vertiginem adportantes, aliasque infinitas, tanquam ex lernæa palude hydras producentes.

Si igitur nobiliſſima matrona de tot & tantis hoſtibus victoriam reportare velit, ſequentibus armis illos invadat, oportet.

Primò itaque utatur catapotiis A. manè circa horam 7, jejunando ad io mòx nodulum B. præparet, ut optimè novit.

Hic obſtructiones epatis pariter ac lienis aperiet, crudosque evacuabit humores. Ubi 2. dies de nodulo biberit, tertio die quieſcat, & hora nona antemeridiana medianam brachi ſiniſtri aperiat, uſque ſex unciæ ſanguinis effluxerint, ſequentibus diebus iterum de nodulo bibat ad conſumtionem ſuperfuſi, inde rurſus per diem integrum quieſcat, & ſequenti die manè hora ſexta pilulas M. deglutiat, atque ad 10. jejunet.

Reliquis diebus ſingulis manè lectum egreſſa quinque rotulas D. comedat. Poſt ſpongiâ tepidè dextrum latus ſuper epate per ſemihorulam foveat, fotu ex herbis lit. E. notatis, locumque abſterſum unguento G. calidè inungat duplici linteolo ſuperpoſito, ſimiliter faciat cum herbis F. & unguento H. in latere ſiniſtro. Notandum tamen quod in fotu ex herbis F. chalybs ignitus ſepties ſit extinguendus, unciæque aceti roſacei tres addendæ. Fotus autem uterque, & inunctio bis in die uſurpandus, manè hora 7. & à prandio h. 3. quinque tamen rotulis ſemper prius comeſtis.

Hiſce uſurpatis & menſibus iterum egreſſis per biduum ab omnibus medicamentis abſtineat. Tertiâ verò aurora utatur pulvere lit. I. ſignato in jure cicerum rubeorum calido, jejunet uſque ad decimam, ſicque uterus peculiariter â fluida viſcida & alba materia expurgabitur.

Poſtmodum uteri gratiâ balneo ex herbis K. & aqua ſimplici parato utatur, continuetque hoc balneum per octiduum, & quidem bis de die, mane ſcil. hora 7. veſperi tertiâ, balneum egreſſa quieſcat in lecto calido, ſudore erumpente mediocriter & pro libitu ſudet, abſterſa veſtiatur, & pedes ab externo frigore providè muniat. Demum in ſellâ conveniendi collocetur, cui ſupponat prunas ardentes, immittatque unum de trociſcis L. fumumque uterum permeare ſinat. Suffitu hoc aliquoties facto, uſum rotularum D. rurſum aggrediatur, ſicque finem uſui medicamentorum feliciter imponat.

Toto

Toto autem hoc tempore temperanter vivat, & diætam puerpera-
mitetur, abſtineat à cibis duris & concoctu difficilibus, bibat ce-
am multo lupulo vel lingua cervina conditam & vinum rhenanum
rum, vitet aërem frigidum ac pluvioſum, ſimiliter iracundiam ac
terrorem, & divina favente gratiâ priſtinæ ſanitati reſtituetur.

Recip. *Maſſ. pill. de kiera c. agar.* ℈ij
De aloe & maſtic. ℈j
Diagryd. gr. js
Cum aq. cinamomi ſ. pill. n. xxj
S. Pilulæ A.

Recip. *Rad. dictam. albi* ℥iij
Calami arom. ℥js
Ariſtoloch. rotundæ ℥ß
Valerianæ ℥ij
Leviſtici ℥ß
Rub. tinctor, ℥iij
Cort. rad. Thamarus. ℥vj
Sem. citri ℥js
Dauci ℈iiij
Plantag. ℈j
Rhabarb. optimi ℥js
Spicæ ℈j
Agarici trociſc. ℥ij
Fol. Sennæ S. ſtipitib. ℥ij
Epithymj cret. ℥j
Herb. ceterach.
Spicanth.
Agrimon.
Meliſſæ
Marrubar.
Puleg. ā. Mß
Adianthi nigri
Capill. Vener.
Cichorii ā. Mß

Pulveriſata ligentur in nodulo facto ex panno lineo albo duplici, S. Nodulus B.

Recip. *Cort. rad. helleb. nig. ſyriaci praparati* ℥ij
Caryophyllor. ℥ij
Turbith. alb. ℥iij *Miſ.*

Mis. f. pulvis ligatus in nodulo.
S. Nodulus C.

Recip. *Spec. diamarg. calid.* ʒß
Diacinam diacymini, diamisi ā. ℈ij
Arom. ros. gr. xv. troc. de cappar. ʒß
Derbabarb. gr. xv. diarhod. Abb. ʒß
Ol. caryophyl. gt. vj. Sachari alb.
Soluti in aq. cichor. & melliss. ʒiij
F. conf. in rotulis.
S. Rotulæ confectionis D.

Recip. *Rad. malvæ & herb. ejusdem ā. Mj*
Flor. chamomel. rosar. rub. ā. Mß.
Herb. absynth. Mjs. Incisa dentur ad chartam.
S. Herbæ E.

Recip. *Rad. Helenii, cucumis asini i ā.* ʒv
Malvæ ʒj. *cort. rad. thamariss. fraxini ā.* ʒß
Fic. ping. n. iij
Sem. agni casti, plantag. ā. ʒiij
Herb. puleg. Mj. rutæ Mß
Ceterach. spicanth. lung. cerv. ā. piij
Fol. Sennæ Mjs
Flor. chamomel. Mj
Meliss. S. aneth. ā. Mß. Incisa & conquassata dentur ad chartam.
S. Herbæ F.

Recip. *Ol. nardini, de absynth. chamomel ā.* ʒß
Ungt. rosat. ʒij
Flor. chamomel. absynth. sicc.
Pulveris ā. ʒß.
Rosar. rub. ℈ß
Ceræparum s. linim.
S. Unguentum G.

Recip. *Bdellii, ammoniaci. oppopanac. seraph. ā.* ℈ß
in aceto scyllit. dissolut.
Ol. amigd. dul. axung. porc. ā. ʒvj
Rad. cyclam. ʒjs
Centaurii min. ʒß
Agarici pulv. ʒij
Cort. rad. helleb. nig. ʒjs

Ol

Ol. de cappar. ruth. anesh. ā. ʒß
Vini sublimati ʒj
Bulliant parum & adjecto modico ceræ f. linimentis.
S. Vngventum H.
Recip. *Turbith. alb.* ℈ij
Rhabarb. opt. ℈j
Mis. f. pul. *S. Pulvis. I.*
Recip. *Rad. valerian. petrosel.* ā. ℔j. *consolidæ majoris* ℔ß
Artemisiæ, savinæ, betonicæ. meliss. nepet. origani ā. *Miiij*
Flor. chamomel. melilot.
Fol. lauri ā. *Miij*
Sem. anisi, carui, cymini, anethi ā. ʒjs
Fœn gr. ʒijs. *ros. rub. Mij*
Incisa & contusa dentur ad sportulam.
S. Herbæ K.
Recip. *Gallæ moscat. alipt. mosc.* ā. ʒj
Nuc. mosch. spicænard. caryoph. ā. ʒis
Laudani, masticis
Olibani. myrrhæ ā. ʒij
Dissolut. gummatib. in vino & additis pulverib. aliis f. Troscici pond. ʒj
S. Trocisci fumigales L.
Recip. *Mass. pill. aggregat.* ℈ij
Ammoniaci in aceto scyllitico dissol. gr. xvij
Cum pul. ceterach. f. pill. n. xxj
S. Pilulæ M.

CONSILIVM LXIIX.

CONTINENS INTERROGATORIA IN SUSPECTA UTERI DISLOCATIONE.

NObilissime Vir, contendis à me magnoperè, ut medicamenta ê pharmacopolio nostro tibi mittam, quibus carissima uxor tua utatur in uteri furore vel dislocatione.

Atqui cum postulata mulierum à maritis plerunque

ſint vel fallacia vel captioſa vel denique ἀναιδολογητα & irrationalia, fit ut Medici iis facilè credentes, facilius decipiantur: ex pudore etiam nimio & nocivo, qui honeſtiſſimæ tuæ uxori, primâ ab origine connatus eſſe videtur, pro affectu vero diſſimulato, falſus ſimulatur alius.

Cum itaque honeſto cuilibet Medico cavendum ſedulo, ne ſocordiæ ipſi aſpergatur labes: cum etiam neceſſario curationem morbi præcedat cognitio, juxtâ illud Galeni: quantum quisque in cognitione morbi fallitur, tantum in medendo errabit: Conſultiſſimum erit, ut ad ſequentia prius mihi reſpondeat interrogatoria. Id ubi ab eâ factum, quid à me factu opus, diſpiciam.

1.

An menſes fluant ritè, juſtâ quantitate & terminis Lunationum jam ante ſolitis & conſvetis?

2.

Nunquid biduò antequam menſes effluant, vel etiam biduò poſt, materia quædam effluat alba, aquea & mucilaginoſa?

3.

An effluvium illud aqueum & mucilaginoſum tempore ſit mutatum quantitate?

4.

An materia menſium naturali colore ſit prædita vel non?

5.

Nunquid uterus ipſi ante vel poſt menſus intumeſcat?

6.

Nunquid ante menſium tempus tormina perſentiſcat circa uterum, peritonæum & alterutrum latus.

7.

Nunquid uterus interdum feratur ſurſum, vel alias ſit immobilis & inconſtans & inquietus, & uno in alterum devolvatur quaſi locum, nec ne?

Numne inſuper uterus verſus inguina feratur cum pariculo excidentiæ torminibus & compreſſionibus: An verò tandem ſpinam verſus uterum devolvi ſentiat?

8.

Nunquid compreſſiones & moleſtias percipiat ventriculi: uti & an ventriculi appetitus benè ſe habeat.

9. Nun-

9.

Nunquid perſentiſcat, verticem capitis infrigidari, à quo & gravedines vertiginesque ſubſequantur.

10.

An non & ventriculum quandoque ſurſum ferri, & trunci ad modum in gulam intrudi cum ſuffocationis periculo animadvertat.

11.

In hypochondrione dextro anverò ſiniſtro numne tumores interdum inſtar colliculi alicujus deprehendat.

Hæc Medicum curaturum ſcire oportet, non ſolum propter morbi quiddidatem, ſed & ejuſdem cauſas. Ad hæc ſi categoricè mihi reſponſum fuerit, libenter quantum in me faciam,

POTENTISSIMÆ QUÆDAM MEDICINÆ IN UTERI DISLOCATIONE.

E Tribus ſtaminibus filamentorum communſum paretur lixivium, modo quo dixi alibi. Ea in lixivio cocta, eximantur, conſpergantur pulvere caryophyllorum, matricariæ &c. Ex his unum ſtamen ſuperponatur margini vaſis illius, in quo calidum eſt lixivium, & huic inſideat. Alterum Perinæo applicetur, tertium lateri tumido, vel dorſo, prout neceſſitas efflagitarit.

Conſimiliter cucurbitâ ſiccâ vitreâ prægrandi, cui ſtuppa ſuccenſa ſit, maximâ cum utilitate & admiratione uterus ad locum compententem retrahitur. Inter eaſce autem actiones permutatim & perpetuo dentur Morſuli, Electuaria & confectiones, tum morbo huic appropriata, tum verò & conceptum juvantia, qualia ſunt Extractum Artemiſiæ, ſanæmundæ, Eryngii, factum cum vino rubro. Morſuli item ê coagulo leporis. Interim non negligantur quæ requirit Methodus.

CONSILIUM LXIX.

IN DISLOCATIONE UTERI.

COnflictabatur Nobilis quædam Matrona dislocatione uteri truculentâ & formidabili. Hæc ſequentibus præſidiis uſa, citò, tutò, & jucundè exoptatæ reſtituta fuit ſanitati, utero ſimul ad moderatam temperiem perducto, eidemque fœcunditate conciliatâ. Juxta autem medicamentorum jam

ſubſcribendorum uſum, adhibitæ quoque ſummâ diligentiâ fuerunt fomentationes illæ per ſtamina fillamentorum crudorum, cum pulvere ſeminis carui & caryophyllorum aromaticorum, de quibus copiosè à nobis alibi.

Recip. *Maſſ. pill. de hiera c. agar.* ℈ij
Aggregat. ℈j
Dacrydi. gr. j.
Cum aq. cinamomi f. pill. n. xxj
S. Pilulæ A.
Recip. *Rad. Valerianæ* ʒiij
Ariſtoloch. rotundæ ʒij
Fœniculi ʒß
Cort. rad. cappar.
Thamariſc.
Fraxini ā. ʒiij
Rad. Zedoariæ ʒj
Sem. aquileg. ʒß
Dauci ʒj
Ling. avis ʒjs
Rhabarb. interioris & opt. ʒij
Spicæ ℈j
Agarici trociſc. ʒijs
Fol. ſennæ ʒij
Epithymi cret. ʒj
Herb. betonicæ
Calamenth.
Pulegii
Ceterach.
Spicanth.
Agrimon. ā. Mß
Meliſſæ
Matricar.
Cichor. ā. Mj
Pulveriſata omnia ligentur in ſaccuſo facto ex panno lineo diplici.
S. Nodulus B.
Recip. *Turbith. alb. & gumm.* ʒjs
Cort. rad. elleb. nig. ſtyr. præp. ʒijs
Caryophyll. ʒij

Pul-

Pulverisata ligentur in nodulo facto ex linteo duplici

S. Nodulus C.

Recip: *Turbith. albiss.* ʒß
Rhabarbari opt ℈js
Zinziber. ℈ß
Mis. f. Pulvis.
S. Pulvis D.

Recip. *Trociss. de rhabarbaro* ℈ij
De capparib. ʒjs
Spec. aromat. rosat.
Diamisi ā. ʒß
Margarit. præparat. ℈ß
Caryophyll. minutim cisor. ℈j
Sacchari albiss. solut. in aq. scolopend. ʒiijs
Cum gt. vj ol. macis destillat.
F. Conf. in rotulis.
S. Rosulæ E.

Recip. *Ol. chamomel* ʒß
De absinth. ʒj
Mis. S. Liniementum F.

Recip. *Ol. de capparib.* ʒvj
Chamomelin. ʒß
Laurini ʒiij
Mis. S. Liniementum G.

CONSILIVM LXX.

N UTERO MALE DISPOSITO ET PRO RATIONE DISLOCATIONIS VARIA SYMPTOMATA EXCITANTE.

SUperioribus diebus N. N. uxori tuæ lectissimæ coràm significavi, illam matricem habere planè inquietam & pessimè dispositam, quæ rarissimè in situ permaneat naturali, sed facillimè de loco in locum moveatur, unde & symptoma, de quibus conqueritur, suboriantur. Quod autem matrix ipsius

ſius toties hùc & illuc fluctuet, ſit partim ratione ligamentorum, q humidiora ac laxiora quam par eſt, ſunt reddita, partim quod uter nimiâ pituitæ copiâ ſit gravatus, ſicque gravior factus facillimè antr ſum ad oſſa pubis vel dextrorſum & ſiniſtrorſum ad coxas, vel retr ſum ad os ſacrum reclinat ac decumbit, & pro ratione decubitus, v rios cauſat affectus, quemadmodum quoque ſi ſurſum adſcendit, m ta ac terribilia ſymptomata excitat.

Pro ſublevatione igitur hujus mali utatur primò pilulis A. cum no vel cereviſia jeſunet ad decimam. Herbas verò B. in linteolo c lectas coquat in olla nova cum quatuor libris cereviſiæ ad medietate dein ſingulis auroris lectum egreſſa & veſperi h. 3. calidè de hac p tione ebibat cochlearia quatuor vel quinque, jejunet ad conſvetum te pus, & pergat uſque ad conſumtionem cereviſiæ. Sequenti mane h. ſumat pulverem C. in jure cicerum rubeorum, jejunet ad decima Jus cicerum paratur, ſi aqua ad eos affundatur, bulliant dum dehiſca poſtea adjice fragmenta cinamomi, bulliant iterum & colentur, pu vis hic electivè purgabit uterum. Sequentibus diebus manè h. 7. veſperi h. 3. comedat unum ex morſulis D. pergat dum durant. Q autem uterus ſuum occupet locum, patiens noſtra ante uſum morſul rum ſequenti fomentatione uti, mox unam eorunpem comedere d ber. Accipiat tria ſtamina filorum crudorum: conſpergat quodlib ſtamentum pulvere caryophyllorum & feminis carui, pro quolibet c juslibet drachmas duas, addat ſufficientem quantitatem cineris, affu dat aquam, ſufficienter coquat, ſicque fomentum paret, quod in v quercinum mittat, ipſa ſuperſedeat, & unum ſtamentum ſub pudend reliqua verò duo ſtamina prope pudenda circa utramque coxam ſtatua ſicque uterum hujuſmodi filamentis præparatis optimè coaperiat, idq per oſtiduum continuet, incipiat à quadrante horæ, pergat ad dim diam, deſinat ad integram, ſi aqua fomentatoria nimis refrigeretur, p terit calefieri ſilicum vel laterum tribus portiunculis ignitis, totum ve corpus benè veſtiatur & cooperiatur, ne vapores caput petant, dolores excitent.

Dein quieſcat in ſtragulo, licet etiam ſudorem percipiat. Poſtm dò utatur Morſulis dictis, & pedes ac crura à frigore factis fotionib defendat, diætamque puerperarum imitetur. Et ut eò melius mat in locum regrediatur ſuum, Emplaſtrum E. ſub umbilicum ponat, qu uterum in loco ſuo naturali dubio procul retinebit. Ne etiam levi cauſa ipſemet uterus fiat inquietus, radices leviſtici, ut & oleum ſeu

ſam

ſuccini ſemper ad manus habeat, hæc enim medicamenta ut
atoria nunquam negligere debet.

Recip. *Maſſ. pilular benedict.*
Aggregat. ā. ℈ß
De hiera c. agarico ℈ij
Diagryd. gr. j.
Cum aq. artheniſiæ ſ. pill. n. xxj
S. Pilulæ A.

Recip. *Rad. dictum. albi valeriane ā. ʒij*
Leviſtic. ariſtoloch. rot. ā. ʒiij
Cichorii ʒj
Sem. pæon. ʒiij
Herb. cichorii
Endiviæ
Ceterach
Pulegii
Meliſſæ
Matricarie ā. Mß
Beton. Mj
Dentur inciſa ad chartam.
S. Herbæ B.

Recip. *Turbith. alb. & gummoſi ʒß*
Rhabarb. ℈j
Caryophyllor. ℈ß
Miſ. f. pulvis.
S. Pulver. *C.*

Recip. *Caryophyllor. ʒjs. cinamomi ℈ij*
Spec. diamargarit. calid. ℈j
Rad. eryngii cond. & inciſ. ʒß
Extracti zedoar. gr. vij
Conſer. anthos ʒiij
Meliſſæ ʒij
Sach. albiſſ. ſol. in aq. meliſſæ q. ſ.
F. Conf. in morſulis aromatiſſ. gut.
6. olei Macis.
S. Morſuli. *D.*

Recip. *Galbani in aceto diſſoluti ʒx*
Gum. Tacamach. ʒijs
Bdellii ʒiij

Myrr.

Myrrhæ ℥j
Styrac. liquid. ʒij
Pul. Artbemiſ.
Scarleæ ā. ℥j
Ol. rutacei & ceræ ā. q. ſ.
F. Ceratum de quo q. ſ. extendatur ſupra corium rotundum latum dig. 6. & ſindone obductum interſuatur. S. Emplaſtrum. E.

CONSILIUM LXXI.

IN ARTHRITIDE, CALCULO, ET MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA EX OBSTRUCTO SPLENE.

STatus morbi, quo Dominus æger quàm diutiſſimè affligitur, hic eſt. Sæpius per intervalla tamen, nunc Podagrâ, nunc Cheitagrâ, interdum etiam arthritide verâ, affligitur: cujus ſanè doloris & tumoris potiſſima cauſa eſſe ſolet flatus, quamvis etiam interdum utraque fiat ab affluxu materiæ alicujus, maximè pituitoſæ. Corripitur etiam interdum Nephritide ita ut calculos aliquoties cum urina excreverit, & multos & ſatis magnos, abſque magna tamen difficultate. Accedit his malis & hoc, quod propter lienis obſtructionem hæmorrhoides conſveto tempore ſangvinem ſuperfluum non extillent, qui ſatis ſit pro imminuenda hâc plethora. Præter hæc verò omnia, æger quotidiè cum flatibus multum habet negotii, adeò ut ex levi obſtructione alvi, multum compreſſionis circa diaphragmatis & ventriculi regionem ſæpè ſæpius ſentiat, nec non etiam capitis gravitatem, vertiginem aliquam, ſi quando eò ex corporis erectione aliâve commotione, quæ modica non eſt, rapiuntur. Undè fit, ut ferè ſemper decumbere cogatur æger, & ab omni etiam lectione librorum abſtinere, qui tamen alias in perlegendis libris bonis totus eſt, & occupatur libentiſſimè.

Ex hiſtoria, quæ commemoratur, animadverto temperamentum integerrimi viri eſſe frigidum & humidum, in quo abundant multi humores ſeroſi & pituitoſi, qui facilè reſolvuntur in flatus & dolores arthriticos, & nonnunquam podagram & cheiragram excitant: quibus additur & calculus renum. Quæ affectiones omnes ad commune

tem-

temperamentum totius referuntur : habent enim inter se communionem cacochymiæ, ortæ ex intemperiæ frigida & humidâ viscerum. Ubi enim vitium primæ coctionis in promtu est, quemadmodum ex copia flatuum patet, non est dubitandum de alteratrice ventriculi imbecillia : quâ præsente consequens est secundam coctionem non minus convenienter & debitè quam primam fieri, & deinceps pro nutrimento partibus alendis humorem excrementitium & ad nutriendum non idoneum transmitti : & hinc materiam defluxionum ad articulos & renes pro generatione calculi per venas devehi : paroxysmos hujusmodi tantò frequentius repeti, quanto cacochymia pituitosa plethoræ propius accedit, & robur naturæ firmius est, ad materiam copia & qualitate gravantem aut per certa intervalla temporum anni ; (quod annotandum etiam in historia cuperem) aut continua fluxione, ad articulos & renes in falsu quotidiano paulatim & sensim facto propellendi.

Commemorantur præter hæc etiam alia symptomata, videlicet flatuum copia circa ventriculum & ex his diaphragmatis compressum & alvi durities, cum vertigine & capitis gravitate : Quæ cum non sequantur temperamentum totius, sed potius ex parte malè affectâ originem ducant, idcircò peculiarem considerationem requirunt.

Certum autem est partem affectam in hac symptomatum congerie esse hypochondria, & affectum istum hypochondriacum inde rectè & verè appellari. Fit autem hypochodriaca, sive Melancholia mirachialis seu flatulenta, quotiescunque ventriculi coctrice tabefactata propter externum errorem, multa cruda pituita generatur : quæ calore venarum mesaraicarum (sive ad hepar, sive lienis substantiam pertinentium) similiter ex causa externa, pulsquam ex usu naturæ est aucto, impeditur, quo minus & ut decet, mox ad epar & splenem attracta transeat, sed in ipsis hæreat, ibique lentescat & acescat, partim calescat & inflatus convertatur.

Et cum talis pituita non sit simplex & pura, sed pro ratione ingestorum mixta, fit ut multum melancholici succi pituitæ permixtum duo nobis mala producat : primum flatus hypochondriacos, nam tenuis pituita & serum humoris melancholici minera esse solent flatulentiæ : Deinde vertiginem & capitis non quidem gravitatem perfectam (quæ ex copiâ humorum proficiscitur) sed capitis ad agendum quasi inhabilitatem.

Etsi enim caput repletur & gravius afficiatur, tamen ea repletio potius ex vapore quam humore originem ducit. Quo fit, ut modò hi-

lariori animo & capite minus affecto æger nonnunquam ſeſe ſentiat: interdum verò magis, ſcilicet pro coctione ventriculi felicius & expeditus peractâ. Nam in hypochondriaca propter obſtructionem hypochondriorum factam ê calore venarum meſeraicarum, ut ſupra monui materia partim eſt calida & acris, partim acida & adſtringens. Calida ex victu & calore venarum meſeraicarum, adſtringens & acida ob cruditatem ventriculi & mixtionem ſucci melancholici. Talis materia, cum à calore tùm partis, tùm totius continenter ſubigatur, ſurſum mittit vapores ſimiles quidem, ſed tamen omnes paulò craſſiores, ſubaſtringentes, acres, nebuloſos, obſcuros, & partim frigidos partim calidos: hi delati ad diaphragma & pulmones difficultatem quandam reſpirationis, ad aſperam arteriam, leviuſculam quandam interceptionem aëris, ad linguæ radicis veluti motum ad loquelam formandam, impeditum: propulſi verò ad cor, palpitationem quandam, eamque graviorem, quantò craſſiores ſunt; ad cerebrum verò vertiginem, quantò ſunt copioſiores: metum aut melancholiam, quantò obſcuriores ſunt, & magis nebuloſi, exuſcitant. Gravitatem verò, quam potius inhabilitatem ad agendum nominare volui, hujusmodi vapores producunt, quando perpetuò exhalant, & qualitate ſuâ cerebrum percellunt, & leviter replent: ſeu potius, ut poſt ebrietatem fieri ſolet ex crapula, quæ ſaltem calidis furnis capiti moleſta eſſe nonnullis ſolet, adſtringendo & quaſi convellendo panniculos cerebri & partes nervoſas, afficiunt, & quaſi vertiginem minantur. Quæ tamen omnia cibo aſſumto maximâ ex parte ſopiuntur & poſt tres vel quatuor horas reviviſcunt & denuò afficiunt.

Ex quibus hunc in modum planum evadit in integerrimo viro facultatem alteratricem tam in ventriculo quam in epate, eſſe cauſam cacochymiæ pituitoſæ, & ex parte, quemadmodum ex Malancholia hypochondriaca conjicere licet, melancholicæ, Hypochondriacam verò eſſe morbum in viâ propter obſtructionem in venis meſaraicis: & in alterata qualitate ob errorem externum ortum â cauſa partim externa, illa quidem ex victu hæc ex labefactata alteratrice ventriculi generantis humores crudos, & venis ſua caliditate chylum, quo minus debitè tranſeat, impedientibus.

Quibus ſi ſalubriter mederi velimus, neceſſe eſt talia remedia, ut applicemus, quæ ventriculi & epatis intemperiem alterent, & calorem priſtinum debite quoad ejus fieri poterit, reſtituant: deinde venas meſaraicas temperatis remediis aperiant & materiam craſſam & lentam detergant, & venas inſuper temperatè refrigerent. & calorem in illis præ-

præternaturalem ſopiant. Id ſi fiat minus materiæ generabitur producendis fluxionibus ad partes ſupra commemoratas & ab calculum renalem, qui quod ad materiam attinet etiam ex genere fluxionum eſt, generandum: obſtructioque in hypochondriis, quæ tantò eſt pertinacior, quantò ſplen ſuccum melancholicum ignavius & inſufficientius attrahit: & auferetur etiam vertigo & quicquid gravitatis capiti moleſtiam adfert, evaneſcent. Non volui hic ſplenis imbecilitatis mentionem facere, quod Dominus patiens illum non durum ſcribat, nec ſymptomata, quorum in hiſtoria mentio fit, talia ſint tonum ſplenis vehementer læſum colligere poſſim: ſed potius in ea ſim opinione, humoris melancholici attractionem in venis maſaraicis ob venarum meſaraicarum calorem & obſtructionem impediri; & inde etiam hæmorrhoides tardius & parcius, inordinatiusque fluere.

Hic ſcopis utrum ſatisfacere poſſimus, vir optimus eſt ſolicitus. Nam cum medicamenta contrariis qualitatibus prædita requirantur, facilè cuivis obvium eſſe poteſt, non ſine magno labore id præſtari poſſe & fateor: non tamen ſunt impoſſibiles: quod medicamenta, quæ id præſtare poſſunt nobis in promptu ſint: & æger ad tantum malum propellendum nobiſcum conſpiret.

Quod igitur ad medicamenta attinet: neceſſe eſt fieri evacuationem totius per ea, quæ humores ſeroſos, pituitoſos & melancholicos aduſtos ſine calefactione ex toto habitu educant. Id quod præſtare ſoleo evacuatis primum viis communibus per bolum factum ex Electuarii Lenitivi ʒx Spec. Epiſcopi ℈ij, exhibitum duabus horis ante prandium; deinde tali nodulo:

Reçip. *Cort. Thamariſ.*
Fraxini ā. ʒs
Rad. cichorii ʒj
Pæon. ʒij
Sem. dauci
Aquilegiæ ā. ʒj
Gran. alkekengi ʒij
Herb. ceterach.
Linguæ cervinæ
Spicanthi ā Mß
Agrimon.
Pulegii ā. pj
Betonicæ Ms

Cichorii Mj
Agarici trociſcati ʒvj
Rhabarb. opt. ʒj
Fol. ſennæ ʒj
Hermodactyl ʒj
Epithymi cretici ʒj

Pulveriſata ligentur in nodulo facto ex ſyndone duplici, qui in fictili vaſe infundatur in vino (quod in hoc cauſu prætulerim) vel cereviſia clara & pura, ad quantitatem tantam, ut quatuor digitis aut quinque ſaccus ſubmergatur: poſtquam per noctem in infuſione ſteterint, manè exprimo fortiter circa horam ſextam, & interum repono: ante decimam denuò exprimo, & quando patiens prandere cepit, prandiumque eâ mediocritate peregit, ut primum hauſtum requirat, exhibeo ille ſeparatim defuſum ex ſacco ſatis magnum hauſtum, quem peragit ità ut bonum hauſtum bibiſſe affirmare poſſit: quod ex defusò ſupereſt, iterum ſacco affundo: poſt hauſtum verò illum jubeo ſtatim vel vini vel cereviſiæ hauſtulum ſuperbibere, ut ſapor abominabilis permulceatur, & prandium abſolvere, alioque potu perficere jubeo.

Idque cotidiè facere mando, pro ratione & frequentia evacuationis & virium conditione. Primo autem biduo dum ex nodulo bibit: nodulo tantum vini vel cereviſiæ iterum affundo, quantum iſto biduo eſt defuſum. Cæteris diebus nihil amplius addo, ſed tantiſper bibere ſino, donec ferè nihil niſi feces turbidæ ſuperſint. Si habitus corporis qui pituitoſus eſt ferret, aperirem venam, tum quando per triduum de nodulo bibit: eoque die ab uſu noduli abſtinerem: ſed cum metuendum ſit, ne habitus magis refrigeretur, præſentibus Medicis id defero circum ſpectè & attentè meditandum.

Hunc modum evacuendi hypochondriacos expertus ſum à multis annis multò efficaciorem, & cum majore euphoria conjunctum, adeò ut cæteris omnibus præferendum ſimpliciter exiſtimem.

Quibus hic non placet, is poterit ſyrupum vel decoctum ad modum ſequentem præſcribere, & ʒiij. vel plures ad cotidianum vel alterum uſum exhibere. Recip. *Rad. cichorii ʒj*
Fragor. ʒvj
Pentaphyll.
Filicis ā. ʒß
Cort. rad. cappar. ʒij
Thamariſci
Fraxini ā. ʒiij

Glyzirr-

Glyzyrrhizæ ℥vj
Vicetoxici ℥j
Paſſular ℥vj
Sem. 4. frig. major. ā. ℥j
Dauci ℈iij
Aquileg ℥j
Gran. alkekengi n. vij
Herb. Ivæ arthet. Mj
Ceterach.
Linguæ Cervinæ
Spicanthi ā. pjs
Agrimon. Ms
Capillor Veneris ā. pjs
Betonicæ
Veronicæ ā ijs
Cichorii
Endiviæ ā. Mj
Flor. hypericon. Mj
Hermodactyl. veror. n. j.
Turbith. albiſſ. ℥j
Zinzib. ℈s
Coq. ut decet pro ℥xx. *in quibus tribus fervoribus ebulliant.*
Fol. ſennæ ℥ij
Epithymi Cretici ℥j
Poſteà colentur ſine expreſſione pro ℥xiiij
In quibus infunde pernoctem.
Agarici trociſcati ℥iijs
Rhabarb. optimi ℥j
Spicæ Ind. ℈s
Expreſſ. adde ſyrupi de ſucco Ivæ ℥iij
Biſantini
De ſcolopendria ā. ℥ij
Miſ. f. Apozema. Vel ſi ſyrupus magis arrideat additis ℥v *ſaccharo f. ſyrupus.* De quo exhibeantur cochlearia quatuor vel quinque, pro ea ſcil. conditione atque operari animadverterimus.

Poſt uſurpata hæc medicamenta, ad electiva accedendum eſt: in quorum numero primas tenere puto, pillulas ſequentes, biduo poſt abſolutum ſyrupum vel nodulum manè circiter horam quintam exhiberi poſſum.

Rec. *Maſſ. pill. de Iva à Mathiolo in capite de Iva deſcriptarum,*
Aggregativarum ā. ʒs
Cum aq. Ivæ ſ. pill. n. XXI.

Tandem pro conſortandis totius corporis partibus, commodum foret exhibere ʒj mithritat, cum conſerva flor hypericon ℈j, manè circiter horam quartam, & ægro præcipere ut ſuperdormiat.

De cæteris intemperiem tam univerſalem quam particularem emendantibus & corroborantibus, ex iis indicare oportebit, quæ poſthac ad me ſcribentur, vel ex *αὐτοψία* ægrotantis exquiſitius colligere liquebit.

Ad victus rationem quod attinet, nihil addo : ſum enim in ea ſententia à præſenti Meoico ritè & ſecundum debitum tàm naturæ morborum, quàm ægri inſtitutam eſſe.

Atque hæc quantum colligere ex iis quæ ad me miſſa ſunt, & brevitas temporis admiſit, breviter reſpondere volui : Æternus & miſericos DEUS uſui horum clementer benedicat.

CONSILIUM LXXII.
IN ARTHRITIDE.

Dareliqua tuarum literatum capita, Vir Cleriſſime, Domine & amice colende, propter occupationes, quæ me ante triduum ex ſudetibus montibus reverſum ferè obruunt, non ſatis pro eo atque volo reſpondere poſſum, ideoque mihi veniam dabis. De Arthritidè reſpondeo : Magis quæri de præſervatione, quàm de curatione. Nam anodyna & quæ dolori mitigando uſurpantur etiam leppis, mulierculis & tonſoribus nota ſunt.

Præſervatoria medicamenta diriguntur ad cauſam, hujusque remotionem.

Cauſa quæ ſola aggredienda : meo judicio duplex eſt : aut enim oritur ex cacochymia aut ex catharro ſeu defluxione. Cacochymia nihil aliud eſt, quàm copia vitioſorum humorum in vinis contenta. Generata vel propter externum errorem, vel oblæſam facultatem coctricem in Epâte. Ob externum errorem fit, quoties peccatur in victu tam ſecundum quantum, quam quale, tempus & modum aſſumendi. Ob epatis labefactatam facultatem, vel à nativitate vel ob externum errorem. Unde fit, ut coctione non rectè in epate peractà, cacochymia oriatur.

oriatur. Quæ cum adeo excreſcit & augetur ut facultati retentrici moleſta eſſe incipiat, fit, ut natura magno conatu, & quidem interventu interdum febris ad expulſionem inſurgat, materiamque ad articulos imbecillos vel natura vel ob externum errorem detrudat. Hancque Arthritidem univerſalem plerunque appellare ſolitus ſum, quando cum amicis de hoc malo contuli: tum, quod non ſolum ad articulos à natura propellatur: ſed ſæpè etiam per vias urinæ copioſiſſimè expellatur; multoties autem cauſa ſit calculi. Adeò ut maximus Fernelius non præter rem quæſtionem, cur ſcil. Arthritici plerunque etiam ſint calculoſi, inſtituerit.

Altera cauſa arthriticarum fluxionum ex capitis intemperie, vel nativâ, vel ob externum errorem contracta oritur. Atque ità intemperies meo judicio non tàm in cerebro, quam extra cranium in carne & cuti reliquisque partibus capitis exterioribus dominatur, tantoque major eſt, quanto cerebrum ipſum cum exteriori intemperie concordat.

Hac dominante generantur vel excrementa, in capite ſub cute & carnibus: vel ex venis materia deorſum deſtillat, & arthritidem generat. Quando generatur ſub carnibus & cute, paulatim & cotidiè generatur: & tales plerunque perpetuis articulorum paroxyſmis conflictantur: quando deſtillat partim perpetui adſunt dolores: partim per intervalla fiunt. Sed diſcernuntur acerbitate, magnitudine, gravitate doloris: tum locorum & partium diverſarum, quas ſimul occupant: illæ defluxiones ſaltem paulatim & ferè cotidianis acceſſionibus moleſtæ ſunt.

Contrà univerſalis Podagra ſeu Arthritis uno momento, magnoque impetu, interventu febris aut alterius univerſalis commotionis humorum pro copia humorum, & latitudine (quod diligenter notandum) & laxitate viarum ad plures partes ſimul, aut hodiè ad unam, cras aut perendie vel ſerius ad aliam partem, & certis quaſi ſecundum tempora anni intervallis invadit. Hæc breviter ſic delineata tibi ſufficere poſſe puto.

Quod ad præſervationem attinet, facilè tibi patere ex his fundamentis poterit. Nempè quod univerſalis Arthritis potius purgationem tempeſtivam requirat, & juvantia coctricem in epate & ventriculo: unà cum victus ratione conveniente, & potum thermarum vel ſimilium, ſi exiſtimetur Epati & membris coctioni inſervientibus ſubveniri poſſe. Particularis verò magis in alterando intemperiem capitis verſatur. De qua & Fernelius deligenter monet. In hac uſus Ligni, præſertim ſi

lateat

lateat aliquid luis venereæ, vel ſimile aliquod malum, ex cauſa externa profectum, quod non minori diligentia eſt obſervandum, quâm reliqua omnia. Nam multos arthriticos ſolius ligni beneficio reſtitui planè in integrum, quos ex ſola lue tales eſſe diligenti & ſolerti diſquiſitione animadverti.

Talibus arthriticis dolotibus ex capitis intemperie proſunt capitalia localia, cucuphæ, ſtillicidia, cauteria & ſimilia. De particularibus remediis, quæ & univerſo & parti tanquam cauſis conveniunt, proximè tibi reſpondebo. Ubi quod controverſum vel admonendum putaveris, reſcripſeris. Interim hæc boniconſulito, & ſi quid plantarum communicare poteris facito. Vale.

Vide Tabulam ſequentem.

CONSILIUM LXXIII.

IN ATROPHIA ARTHRITIDE SCABIE, DOLORE COLICO PERIODICO, CALCULO, CALORE FEBRILI, PALPITATIONE CORDIS &c. EX OBSTRUCTIONIBUS ET TUMORE EPATIS AC SPLENIS.

MOrbi, Quibus cum Magnificus & Nobilis Vir conflictatur, ſunt primum obſtructiones & duriuſculi tumores epatis ac ſplenis, non ſolum manifeſti ex actione læſa, nempe ſanguificatione depravata, & attractrice ſucci melancholici in ſplene imminuta: ſed etiam ipſo tactu & ſymptomatis, tumorem & obſtructionem hujuſcemodi viſcerum conſequentibus, (videlicet inappetentiâ, ſiti, calore præter naturam) præſertim à cibo ſumto, laſſitudine totius corporis, & membrorum quaſi imbecillitate conſpicui. Deinde intemperies ventriculi frigidior, partim à primâ origine, partim ob externum errorem, nempe victus rationem ante aliquot annos largiorem: quâ & virtus ventriculi, accedentibus intempeſtivis animi laboribus & ſtudiis immodicis, eſt labefactata, & ſuperveniente febri quartanâ, colicisque doloribus inde profectis, ità attrita, ut ingeſtum cibum pro eò, quem natura requirit, modo, non ſufficienter coquat: ſed potius in ſuccum crudum, acidum & aſtringentem convertat.

Qui-

Arthritis est morbus articulorum in malâ compositione & solutâ unitate ortus ex humoribus à virtute expultrice ob copiam vel qualitatem vel quantitatem & copiam simul irritatâ, ad articulos detrusis. Unde manifestum est arthritim esse ex genere fluxionum, in quibus considerandа veniunt 7. capita:

1. *Ut humor, qui expellitur, est vel,*
   - *excrementitius coctionis, vel*
     - *primæ & secundæ vitiosus ex cacochymiâ, vel:*
       - *simplici* { *Biliosa* / *melancholica* / *pituitosa* }
       - *non simplici, sed ex his mista.*
     - *tertiæ ex alimento vel:*
       - *cacochymico vel non cacochymico, ut sanguine.* { *simpliciter* / *mixto.* }
   - *non excrementitius, ut sanguis peccans solâ quantitate seu copiâ, stimulante naturam ad expulsionem ad articulos, ut habitus plethoricus solvatur.*

2. *Causa generans tales humores excrementitios est facultas coctrix labefactata ob intemperiem, vel:*
   - *viscerum, puta epatis & ventriculi, producentium cacochymiam,*
   - *partis alicujus excrementa multa producentis.*

   profectam á dispositione { *nativâ* / *assititiâ* } *orta* { *á primâ origine.* / *ex errore externo.* }

   videlicet { *aëre* / *cibo* / *potu* / *animi affectibus* / *venere nimiâ* / *evacuatione intermissa & c.* }

3. *Modus generationis humoris fluentis fit, vel:*
   1. *Quando ventriculus & epar etiam opt. alimentum pp discrasiam non in sanguinem bonum sed cacochymicum convertunt.*
   2. *Quando in assumendis alimentis peccatur secundum:* { *quantitatem* / *qualitatem* / *ordinem* / *tempus & c.* }
   3. *Quando in aliquâ parte imbecillâ, puta capite nutrimentum sive bonum sive cacochymicum convertitur non in alimentum sed humorem excrementitium ob intemperiem, vel*
      - *nativam* { *calidam* { *attrahentem & plusquam concoquere potest.* / *adurentem & corrumpentem in materiam excrementitiam.* } / *frigidam, plus recipientem.* }
      - *assititiam* { *calidam* { *attrahentem & plusquam concoquere potest.* / *adurentem & corrumpentem in materiam excrementitiam.* } / *frigidam, plus recipientem.* }

4. *Ut movetur. Movetur autem à facultate expultrice irritata vel ob*
   - *copiam sanguinis boni*
   - *qualitatem* { *simpliciter ob cacochymiam* { *biliosam* / *melancholicam* / *pituitosam* } / *non simpliciter sed mixtam ex diversis humoribus* }

   peccant a. vel { *solâ* { *quantitate* { *ob imbecillitatem, nec perfectè alterantem: sed convertentem materiam transmissam in excrementum.* } / *qualitate* } / *simul* { *quantitate & qualitate.* } }

5. *Terminus à quo est vel*
   - *totus habitus venarum.*
   - *pars seu caput, secundum partes exteriores.*
   - *Colligitur enim excrementum tale intra.*

   { *cutim* / *carnes & exteriorem superficiem eranij.* }

6. *Terminus per quem, seu viæ, per quas materia fluit, & fit expulsio, vel*
   - *intra*
   - *extra*

   vasa seu venas, vel: { *universaliter cum videlicet expellitur ex toto habitu venarum ad superficiem, vel sanguis*

   particulariter quando natura ex toto habitu venarum materiam peccantem ob imbecillitatem capitis, primùm expellit sursum, deinde per venas capitis q. secundariò deturbat ad articulos, vel { *simul & magno impetu.* / *per vices hodiè ad hos, cras ad illos.* }

   quando nutrimentum à parte non perfectè coquitur, vel quia: { *copiosum attractum est.* / *aduritur* / *non debitè alteratur, sed convertitur in excrementum: tunc defluit secundum partes subcutaneas ad articulos.* }

   peccans solâ quantitate.

   cacohymicus peccans vel { *qualitate.* / *solâ qualitate & quantitate simul.* }

7. *Terminus ad quem sunt articuli atque in his potissimùm partes*
   - *nerveæ*
   - *membranosæ &*
   - *tendines*

   in quibus excitatur { *tumor* / *dolor* }

   ob imbecillitatem { *nativam.* / *assititiam.* }

Hinc patet cur in œdemate pedum præter tensionem nullus sit dolor, etiamsi adsit tumor, quòd materia non irruat in partes modò dictas: cur etiam acredo materiæ inter defluendum non excitet dolorem, quod non defluat ad partes nervosas: sed per venas vel: { *mediatè sub cute ac capite.* / *immediatè ad articulos propellatur.* }

NB. ad Finem lit. Ddd. pag. 402.

Quibus ità ſuppoſitis, facilè intelligitur, primâ coctione imperfectè coctâ, præſertim quando victus vel largior eſt, vel in qualitate peccat, ſecundam coctionem non perfectiorem fore.

Qualis enim chylus offertur epati, talis & ſanguis ab eodem perficitur. Si crudior ille, non ſolum & crudiorem producit ſanguinem, ſed & ipſa epatis ſubſtantia illâ oneratur cruditate, adeò, ut ad frigiditatis habitum inclinare incipiat, ſanguisque generetur frigidior, corpori alendo, nequaquam idoneus. Iſte deinceps in partibus extremis, & ſub cute colligitur, ubi & humorem quendam, vel ichorem potius œdematoſum frigidum & humidum per univerſum corpus producit. Simile quid in cacheticis & hydropicis eſt videre. Quod ſi virtus ſit calidior aut etiam minori, quàm par eſt ingeratur copiâ, adeò ut ventriculi virtus in coquendo expeditè nimis agat; tunc chylus quidem generatur paulò perfectior, non tamen ità abſolutè bonus, quemadmodum ſolitus naturæ curſus exigit. Ideoque etiam epar minus offendit frigiditate, ſed ab epate & natura, vi & ob aſcititium calorem ex obſtructione tàm in ipſo epate, quam venis Meſaraicis ortum, aliquatenus aduritur, & in pituitam ſalſam, aduſtosque ex parte humores convertitur. Quin imò id non ſolum, ſed & quadam ex parte propter diverſas ſubſtantias ciborum & potus diſcriminatim ingeſti, in bilem degenerat. Ex hoc ergò fonte, tota ſanguinis maſſa exiguam ſanguinis præſefert copiam: maximè verò aduſtis, pituitoſis, ſalſis & bilioſis perfunditur humoribus. Tanto etiam evadit impuiror, quantò ſplenis tumor & obſtructio major eſt. Nam ſplene ſit affecto, & venis meſaraicis ad ipſum pertingentibus obſtructis, non fit ſucci melancholici tàm copioſa attractio, qualem natura integra requirit. Attractione non ſufficienter factâ, reſiduum ſucci melancholici in venam portæ regurgitat & ad epar detruditur, perque venas diſperſa. Sanguine permiſcetur, totamque ſanguinis maſſam unà cum cæteris humoribus bilioſis, ſalſis & pituitoſis adeò depravat, ut neceſſario morbi ſubſequantur ii, quibus ipſius Magnificentia à multis jam annis frequenter eſt conflictata, & in hodiernum uſque diem moleſtatur.

Inter hoſtes autem eos, qui ex hoc, quo dixi, orco tanquam ex equo Trojano prodeunt, primus eſt Atrophia, non quidem conſumata, ſed incipiens, quâ corpus debitâ fraudatur nutritionis portione. Cum enim natura ita conſtitutum ſit, ut omnia membra nutriantur ſanguine, ſanguis vero naturâ ſit dulcis ſuâ; facilè animadvertere licet, exiguam nutritionem futuram, ubi ſanguis adeo depravatus ſit, ut bilioſus ſit, pituitoſus, ſalſus, melancholicoque refertus ſucco.

Secundus morbus est Arthritis. Hæc etsi articulorum morbus ut proprius, primamque & præcipuam causam habeat articulorum imbecillitatem, eamque vel nativam vel ascititiam: si tamen ad materiam, seu sine quâ non respiciamus causam, evidenter apparet, fieri in hoc ægroto à natura talem talis materiæ exonerationem & depositionem ad partes remotas, ignobiles & imbecilles, quæ ad nutritionem corporis inepta fit. Eam, ut dixi, nutritioni ineptam materiam natura tentat expellere, & in partes deponere ignobiliores. Id dum fit, natura calorem alienum seu febrilem excitat. Eo quippè in defectu caloris naturalis, natura tanquam ministro suæ in expellendo actionis utitur.

Hic calor febrilis cum ex natura sua sit periodicus, proinde & ab eo lassitudines & dolores gravativi membrorum, sitis, inappetentia, statis proveniunt temporibus. Hinc igitur præsagia paroxysmorum reliquorum morborum complicatorum certissima petuntur.

Hostis Tertius est scabies. Soboles ea est crassior materiæ arthriticæ, salsa adusta, melancholica, ad superficiem in periodica naturæ resistentia detrusa. Relicta fuerat ea ob crassitiem sub poris cutis; jam cutem exedens, ibidemque divortium unitatis faciens.

Colicus dolor periodicus quartum obtinet locum. Multos jam annos est, quò iste Magnif. hunc virum afflixit. Neque sanè magnam meretur admirationem. Cum n materia febris quartanæ non sufficienter à natura sit expulsa, vel dissipata, sed vel in vena portæ relicta, aut à Medico etiam, qui sufficienti eam purgatione non prosecutus est neglecta; factum, ut ea vel periodicè, id est, iis temporum intervallis, quibus humor melancholicus in febri quartanâ, secundum naturæ consvetudinem moveri solet, ex ramis venæ portæ, per colum intestinum undiquaque dispersis, in Colon sit exonerata, ibidemque dolores & cruciatus maximos per certa intervalla produxerit.

Quintus hostis calculus est. Duplex jus iste sibi in hoc ægro vendicat. Primò quidem, quod renum intemperies, quæ reliquorum viscerum fovet intemperiem, mali hujus causa sit efficiens. Dein verò & causa materialis in hoc ægro sufficiens deprehenditur. Producitur in ægro hoc à vitio primæ coctionis, nutrimentum lentum, adustum, crassum, pituitosum.

Istud ad calidiores si devolvatur renes, an non ibidem, ut lateres in furno, in calculum concrescit crassum, durum, firmissimum.

Molestissimus omnium est hostis sextus, calor nempe febrilis. Non n. solus is est, sed pluribus stipatus comitibus truculentis, vim infert modo

modo planè truculento. Sunt ii comites laſſitudo ſpontanea, proſtratus appetitus, ſitis immodica &c. Hæc συμπτωμάτων συνδρομὴ omnem videtur morborum conditionem ſuperare. Nam nec ſomno fructuosè indulgere, nec cibis ſvaviter & cum delectatione frui conceditur. Imò ad omnia quæ offeruntur, faſtidioſo aſpectu æger offenditur, & in tædium vitæ, reluctante naturâ, invitus præcipitatur. Docet nos experientia, cibi oriri nobis faſtidium, potus verò deſiderium, ſi corpus vel ex balneo, vel exercitiis aut cauſis externis internisque aliis immodicè incaleſcat.

Quid non fiat in hoc ægro, cui calor in corpore alienus? an non is ſimilia excitabit ſymptomata? Nihil ferè dubitandum de eo. Oſtendit id pulſus, à ſumto præſertim cibo celerior & frequentior. Caloris hujus febrilis hoc in hoc corpore eſt fundamentum, ut ſequitur. Adeſt tumor lienis & epatis: adeſt & Meſaraicarum obſtructio.

Hæc à ſucco Melancholico cauſatur. Hic enim cum à liene nequaquam debito afficiatur modo, in meſaraicis relinquitur, fertiliſſimus obſtructionis parens Sed & alia obſtructionis adeſt cauſa. Imminuta eſt ventriculi chylificatio. Proinde chylus generatur craſſus, & ipſe ohſtructionis parens. Obſtructionem ſequitur cotidiani chyli craſſi & ſucci melancholici illaudabilis retentio. Eam, ut umbra corpus, comitatur calor præternaturalis. Ab hoc febris cum commemoratis dependet ſymptomatis. Humores eô, quo dictum, collecti & retenti modo, non ſolum incaleſcunt, ſed & corrumpuntur, in tantum, ut qualitatem cordi, quod arx eſt vitæ, ê diametro contrariam, indipiſcantur. Qualitatem iſtam intelligo, quæ vapor malignus ſit, cor manifeſtè affligens. Indicant id motus cordis præternaturales, & inprimis palpitatio. Vapor iſte malignus, etſi actu ſit calidus, quod ex putrilagine exhalet feculenta & fimoſa: cum tamen & naturæ ſit frigidæ & ſiccæ, eò quod aciditate quàdam præditus, cor adeò periculosè conſtringit, ut cor, illud periculum quaſi ſubolfaciens, haud ſegniter ad ejus expulſionem cogatur inſurgere. Hinc ergò inſignis illa & manifeſta palpitatio.

Hucusque diſcurſus de cauſis morborum iſtorum & ſymptomatum.

Cum hactenus demonſtratum, quæ cauſa horum morborum & ſymptomatum ſit, viſcerum intemperies, tumor, obſtructio, nutrimentumque illuadabile & ineptum; quis non videt ad hujuſmodi viſcerum intemperiem, obſtructionem & humores vitioſos, omnem Medici cu-

ram & induſtriam eſſe convertendam. Quoniam autem viſcera in integrum nequeunt reſtitui, priusquam impedimenta (ut humores diverſi in toto corpore non æquali lance per habitum venarum diſperſi) removeantur, proinde eorum cumprimis habenda ratio.

Prima itaque curationis intentio ad talium humorum eductionem dirigitor. Remotis his obſtaculis, ſecundâ intentione viſceribus naturalis ſua concilianda temperies. Fiet id medicamentis tùm aperientibus, tùm verò & robur addentibus.

Intentio tertia imbecillitati articulorum, vitiisque ſubcutaneis accommodator. Ritè iſtis adminiſtratis, valetudo commodior ſperanda haud dubiè.

Ad primum quod attinet, vias communes ab excrementis craſſioribus exonerandas, diximus. Fiat id per pillulas, ſub literâ A, deſcriptas. Uſurpentur eæ, ut hoc addam, tribus ſummum, vel rectius, duabus ante prandium horis. Accedendum dein ad maſſam ſangvineam, venasque meſaraicas.

In his aperiuntor obſtructiones : in hac cacochymia per eductionem humorum vitioſorum emendator. Fiat id per medicamenta, quæ ſacculo B, includuntur.

Coquatur ſaccus iſte in ſextario vini ad medias : poſteà decoctum refrigeratum unà cum ſacculo infunditur in amphoram fictilem ſatis capacem, quibus additur ſacculus C. & affusâ vini quantitate, quæ ad ſex ſupernatet digitos, reponatur in cella per eum diem, quo Medicamentum A, ſumtum fuerat, veſperi ambo ſacculi fortiter exprimantur, & per noctem iterum in cellam reponantur. Manè exprimantur denuò. Hæc etiam expreſſio reiteranda cotidiè. Sub prandium defunditur mediocris cyathus, ex quo, cibo ad mediocrem quantitatem ſumto, hauſtus ſatis largus bibitur. Mox verò ut ſapor ingratus ê palato evaneſcat, hauſtulus vini vel cereviſiæ ſuperbibitur. Deinceps prandium cibis & potu ſolitis abſolvitur Sacculis verò priori biduo ſemper tantum viciſſim affunditur vini, quantum defuſum eſt pro potu. Diebus ſequentibus ulteriore affuſione non opus. Cotidiè tamen vel diebus etiam alternis in prandio hauſtus continuetur unus. Sed cum cautione : pro tolerantis evacuationis adhibeatur moderatio. Si quid in cyatho, ê quo hauſtus hauritur, remanet, id ſemper refundendum. Unum hoc loco notandum. Poſt tres dies à vino hoc primum poto, quartus interponendus, dicandusque feriis. Nequaquam tamen ſimpliciter : eò

n, die

n. die non quidem vino utatur purgante vel medicato mittendus tamen sangvis ê venâ cubiti dextri mediâ, ad ℥iiij, vel summum quinque. Sequenti vicissim de usus sacculi repetendus, & ad finem usque continuandus. Saburrâ cacochymicâ hunc in modum subductâ, si videretur opus esse evacuatione electiva, ne scilicet id quod in remotis & angustis viis epatis & splenis, longinquisque totius corporis residet venis, relinqueretur autor essem, ut diebus duobus post finitum nodulorum usum, electiva usurparetur purgatio. Eam ad rem proderit medicamen litera D. notatum. Miram quippè id vim habet in aperiendis obstructionibus & educentis materiis abstructioribus, quæ in partes remotas & angustas se se insinuarunt penitissimè. Moderatè insuper educit & blandè, quicquid educit. Bibatur calidum manè ante hor. vj. prandium ad horam differendo decimam.

Prima intentione absoluta, ad secundam progressum facimus Viscera hic emendanda, humoresque in toto venarum habitu, apprimè alterandi. Perficitur istud usu Morsulorum E. quorum unus manè h. 7. vel præter propter: alter â prandio circa hor 3. manducandus Statim post manducationem locus Epatis decocto F. splenis decoctione G. per horæ quadrantem tepidè cum spongia fovendus. His ità peractis, utrumque detergendum viscus: Epar quidem unguento H. splen verò unguento I. tepidè inungendum.

Medicaminorum istorum usus ad diem usque octavum, vel etiam longius, haut interrupto continuandus ordine: singula scilicet fomen- & ungventa unà cum Morsulis, bis cotidiè applicando & usurpando.

His ità rite administratis, tactu exploranda viscera, an nempe ea adhuc doleant & dura sint. Si mollia deprehenduntur hypochondria, eaque nec dolent, nec duritiem præ se ferunt ullam, intrepidè ad emendationem massæ sangvineæ accedendum. Cautela tamen hîc adhibenda quædam. Sangvis in venis explorandus diligentissime, utrum scilicet is ad naturalem aliquatenus reductus sit statum. Cognoscetur id ex facili tolerantia, liberò & expetito partium omnium motu: urinis qua calorem, substantiam & contenta ad naturalem statum accedentibus. Hæc non inveniantur, evacuationes per sacculos repetendæ. Causa est, quod massæ sangvineæ alterationem per sarsæ parigliæ decoctum emendare, nobis sit propositum: usus autem ejus exquisitam corporis evacuationem præsupponat. Denuò ergò, si opus, repetantur sacculi: denuò etiam, iis absolutis, purgatio D. repetitor.

Sequenti die usus sarsæ inchoandus.

Bibuntur autem ex decocto hujus radicis ſub litera K. deſcripto unciæ quinque calidæ, manè poſt horam quartam & dum ſomno deinceps indulgemus, ſudori operam navamus ad horas duas, ità tamen ut blandè, non cum laſſitudine ſudemus.

Poſt ſudorem rotulis L. ſex utimur, ſudore à corpore probè deterſo. Horam circiter nonam prandemus; utendo victus ratione idoneâ: bibendo verò potum ſecundi decocti ex ſaliſa, ſub litera M. vel N.

Aprandio circa horam tertiam iterum tantum bibimus, & ad horam quintam uſque ſudamus, ſudore deterſo, & corpore à ſqualore & caliditate inter ſudandum introducta iterum convenienter refrigerato, hora ſexta, cibum capimus, & à cœnâ denuò Tragæâ utimur.

Pro ventriculo autem ut potum aquæ facilius ferre poſſit, confirmando: à cibo ſumto ſemper tantum capiendum ex Tragæâ O. quantum dimidio putamine ovi comprehendi poteſt, & nihil ſuperbibendum. Hoc modo ad ſeptimanas tres vel quatuor ſecundum præſcriptum modum procedendum eſt.

Eſt autem hoc medicamentum valdè efficax non modò ad viſcerum obſtructiones expediendas, & maſſam ſangvineam per ſudorem mundificandam & benigniorem atque ad nutriendum idoneam reddendam: ſed etiam tertiam indicationem ejus uſu explemus. Cum enim per ſudorem agat, reliquias humorum ſalſorum ſub cute latentes, & articulis impactas, non ſolum rarefacit & reſolvit, verum etiam calorem in articulis nativum exuſcitat, & robur addit, ità ut neque ſcabiei facilè locus ſit neque arthriticæ fluxioni articuli tanquam loca propter frigiditatem imbecilla, facilè aditum admittant: quippè quod ſeroſa excrementa, quæ per imbecillitatem in articulis quaſi ſubſiſtunt, & diuturnitate temporis paulatim craſſeſcunt, hujus medicamenti interventu facilè diſſipentur & exhalent.

Cum enim tali curatione omnia membra in nativum ſtatum temperiei, quoad ejus fieri poteſt reducantur, fit ut æquabilis harmonia omnibus actionibus perficiendis viciſſim corpori univerſo reſtituatur & omnia quaſi renati eſſe videantur.

Interim dum ex decocto ſalſæ parillæ bibitur: duo diligenter obſervanda ſunt: 1. Locus quo renes ſiti ſunt ter de die inungendus, ne renes inter ſudandum nimis incaleſcant: idque faciendum eſt ungvento P. manè & veſperi, poſt ſudorem ſcilicet, & noctu quando cubitum ire decrevimus; Deinde ſemper opera danda eſt, ne alvus conſtipetur

Quòd

Quòd fiet, ſi (ſponte non fluente) clyſteribus doneis utamur, vel medicamentis eccoproticis, primas vias ab excremento craſſis expedientibus, uſurpantur autem manè una hora poſt ſudorem, prandium ad duas horas differendo, & decocto ſalſæ à prandio eô die non utendo.

Eccoproticon medicamentum deſcriptum eſt ſub forma pilularum A, quarum ſupra mentio facto eſt; clyſteres fieri poſſunt ex brodio pulli & melle roſato colato: ità ut accipiatur lib. j brodii pulli aut decocti avenæ depilatæ: & unciæ quatuor mellis roſati colati.

Præterea & hoc diligenter advertendum eſt, ut alvo ſponte etiam ſua fluente, in uſu ſalſæ, octavo quoque die corpus ſemel vel per potionem electivam ſub litera D. ſupra deſcriptam evacuemus. Quod propterea fit: quod in uſu ſalſæ humores valdè attenuentur, & coquantur.

Cocti verò eductionem requirant. Eam enim ſi neglexerimus. Id mali metuendum nobis præſagiunt, quod videmus multis accidere, ut videlicet periodica evacuatione neglecta, morbi longi in tali curatione humoribus ebullientibus & turgentibus naturam acutorum induant, & multiplicia ſymptomata defluxionum exuſcitent.

Quo metu facilè liberabimur, ſi modò per intervalla materiam coctam ſuaviter & ſine violentia paulatim ex corpore & habitu venarum promoveamus.

De victu nihil moneo, niſi velim noctuas Athenas. Idem de cæteris rebus non naturalibus.

Æternus Deus ut hiſce benignè benedicat ex toto animo precor.

Recip. *Spec. hieræ ſimpl.*
Agar. trоc.
Rhabarb. opt. ã. ℈i
Cum aq. beton. f. pill. n. XXV.
S. Pillen *A.*

Recip. *Cort. rad. elleb. nig.*
Styr. præp. ℥*ij*
Hermodactyl. ver. n. j
Caryophillor. ℥*ij*
Pulveriſata ſubtil. ligentur in nod. f. ſyndone duplicè
S. Säcklein *B.*

Recip. *Rad. vincetox.* ℥*vj*
Fœnic.
Aſparagi ã. ℥*iij*
Cort. rad. cappar.

Thama-

Thamariſ.
Fraxin. ā. ʒijs
Sem. dauci ℈iiij
Aquileg. ʒjs
Agni caſti ʒj
Herb. Ivæ arthetica
Paralyſ. ā. Mj
Betonic.
Agrimon.
Ceterach.
Card. bened.
Veronic. ā. pjs
Fol. ſennæ ſ. ſtip. ʒiij
Epithym. Oret. ʒj
Rhabarb. opt. ʒij
Rad. mechoacan. ʒjs
Agar. trociſc. ʒvj
Cinam. ʒij
Spicæ ℈j
Pulſata omnia quàm ſubtiliſſ. ligentur in ſaccule oblongo facto ex ſyndone duplici S. Säcklein. *C.*

Recip. *Rad. vincetox. ʒjs*
Cichor.
Fœnic. ā. ℈iiij
Cort. rad. Thamariſ.
Fraxini
Polypod. quer. ā. ʒß
Ononid. ℈j
Cort. rad. elleb. nig.
Styriac. præp.
Hermodact. ver. ā. ℈j
Caryophyll. ʒß
P. ſſulae. ʒjß
Sem. aquileg.
Dauci ā. ℈j
Melon. ʒj
Herb. Ceterach.
Agrimon.

Cen-

Centaur. min.
Ivæ arthet. ā. pj
Veronicæ
Fumar.
Cichor.
Capill. Vener ā. pß
Flor. hypericon. pj

Coq. in ſ. q. aq. Ivæ arthetica & fumar. pro ℔ß. *Incolat. tribus fervoribus ebulliant.*

Fol. ſennæ ℥ß
Epithym. Cret. ℥j*s*
Cinamomi ℈j

Stent in loco tepido per h. 3. poſteà colentur ſine expreſſ. pro ℥iiij. *in quibus per noctem. Infunde rhab. opt.* ℈ij
Agar. trociſc ℥j
Spicæ gr. vij

In expreſſo fortiſſimè facto diſſolve Mannæ ℥j
Et adde ol. aniſi gt. iij
Miſ. ſ. Hauſtus.

S. Purgation D.

Recip. *Spec. diarhod. Abb.* ℥j
Troc. de cappariſ.
De Rhabarb. ā. ℈iiij
Aromat. roſat. ℥j
Cort. citri cond. & inciſ. ℥ß
Rad. cichor. cond. ℥ij
Conſ. anthos ℥j

Sach albiſſ. ſol. in aq. cichor. q. ſ. f. c. gt. vij. ol. nuc. moſch. deſtill. Conf. in Morſulis.

S. Morſellen E.

Recip. *Rad. Althææ* ℥j*s*
Centaur. minor. ℥iij
Fol. agrimon.
Abſynth. ā. Mij
*Fol. malvæ Mj*s
Flor. chamomel.
Roſar. rub. a Mj
Spicæ Ind. Mß

Dentur incisa & consusa ad chartam.
S. Kräuter *F.*
Recip, *Rad. Elenii*
Cucumer. asin. ā. ℥vj
Cort. rad. cappar.
Thamaris.
Fraxin. ā. ℥iij
Altheæ ℥j
Sem. agni casti
Plantag. ā. ℥iij
Ficuum sing. n. vj
Herb. Malvæ
Altheæ ā. Mj
Ceterach.
Scicunth. ā. Mß
Pulegii Mj
Thymi Mß
Ruthæ pjs
Summit. aneth.
Flor. Chamomel. ā. Mj
Rosar. rub. Mß
Dentur incisa & conquassata ad chartam
S. Kräuter *G.*
Recip. *Ol. Nardi i*
Absynth.
Chamomel ā. ℥vj
Rosat. ℥ß
Flor. Chamom.
Absynth. ā. ℥j
Rosar. rub. ℈j
Aq. absynth. ℥j
Coq. ad consumtion. aq. & postea adject. ceræ q. s.
F. linimentum.
S. Salbe *H.*
Recip. *Ol. de capparib.* ℥js
Rutacei ℥j
Vitrioli sublimati
Aceti acrimi ā. ℥ij

Rad.

Rad. filicis
Cyclam. ā. ʒij
Centaur. minor. ʒj
Terendis tritis, bulliant usque ad olei remanentiam: postea expressis adde.

Ammoniaci
Bdellii
Opopanac
Serebini
} *ā. ℈ij in aceto dissolut.*

Simul iterum leviter bulliant, & adde ceræ ʒiij
F. linimentum.
S. Salbe *I.*

Recip. *Rad. salsæparill. ʒijs*
Lig. sassafras ʒiij
Cort. lig. Guaiaci ʒjs
Visci quer ʒij
Passular ʒj
Rad. scorzoner. ʒiij
Cinam. ʒj
Coq. in aq. cichor. ℔ijs
Borrag. ℔js
Fumariæ ℔ij
Ad medietatem, prius per hor. 24. in fusa in aquis istis ferventissimis.

S. Decoctum K.

Recip. *Spec. rosat. novell*
Diarrhod. Abbat. ā. ʒj
Essent. Margarit. ℈ij
Ocul. cancri ʒß
Lig. aloes ℈ß
Sach. alb. sol. in aq. rosar. ʒiijs
F. Conf. in rotulis.
S. Rotulæ L.

Recip. *Remanentias decocti K. & adde,*
aq. comm. ℔vij
Cinamomi ʒj
Sem. anisi ʒjs
Coq. ad Tertias.
S. decoctum M.

Recip. *Rad. ſaliæ parigl.* ℥ſs
Lig. ſaſſafras ℥j
Cort. lig. Guaiac. ℥ij
Viſ. quer. ℥ſs
Paſſular. ℥vj
Coq. in aq. font. ℔ *viij. ad tertias, poſteaquam per ſe refrixerint colatur.*
S. decoctum N.

Recip. *Sem. coriand. præp.* ℥vj
Aniſi
Fœnic. ã. ℥iij
Cinamomi ℥iij
Cort. arant. ℥ß
Nuc. moſch. ℥ſs
Calam. aromat. ℥ſ
Corall. rub. præp. ℈ij
Sacchar. roſ. tabul. ℥j
Sach. cand. alb. ℥ſs
Ex groſſo modo inciſis
F. Tragea. O.

Recip. *Ungt. infrig. Galeni*
Roſat. Meſ. ã. ℥j
Alb. camphorat. ℈ij
Ol. roſac. completi ℥ß
Miſ.
F. Ungventum P.

CONSILIUM LXXIV.

IN QVO, QVALES QVANTASQUE ILLEGITIMUS THERMARUM USUS IMPORTARIT CLADES, DOCETUR.

IN Thermas Montium ſudetorum, Doplicenſes migrarat nobilis & geneſus Dominus N. N. conflictatus tunc fuerat podagrâ, corpore perfectè inſimul cacochymico & bilioſo. Conſuluerat Medicorum neminem, corpus ad thermas non præpararat, thermis uſus fuerat indiſcretè, immoderatè. Corpus habuerat perfectè cacochymicum bilioſum & in melan-

melancholiam proclive. Præparantibus utebatur nullis, pro diæta aderat Asotia, aquis utebatur calidissimis, & ultrâ tempus longissimum. Redeundi alvus erat occlusa, in hypochastriis tumor sedebat sclerodes, fluxus hæmorrhoidalis intestinum rectum cruentabat, ægrè faciebat renum calculus, dolor infestabat colicus, excreta quædam alvi si egrediebantur, erant tenuiuscula & liquidiuscula, relictis σκύβάλοις, cum tenesmo tamen, hydropen minitabatur schirrus lienis & Epatis, unâ cum plusquam immodicâ venæ portæ oppilatione. In tam numerosa symptomatum congerie, sex potissimum scopi curativi sese offerunt. Primò enim annitendum, ut sangvificatio recta postliminiò reducatur. Sangvis enim optimus est naturæ thesaurus, quo animal vivens carere nequit, cum calor naturalis in eo potissimum stabuletur.

Secundò in id incumbendum unicè, ut sangvinis vitiosus, crassus, salsuginosus & corrosivus vel subducatur vel corrigatur.

Tertio tumor lienis & Epatis emolliendus veniet.

Quartò sedandus dolor colicus & inhibendus tenesmus.

Quintò dolor inhibendus nephriticus.

Sextò, debita recuperata temperie, sperandum, & dum naturam robustiorem redditam materiam podagræ molestantem aliquo expulsuram modo.

In tanto verò symptomatum & scoporum diversorum numero, non omninò simul possunt peragi, sed auspicium faciundum ab eo quod maximè urget. Dolor ergò sedandus primum, dein submovendæ causæ. Cum etiam curatio hæc diuturnitatem præsupponat temporis, Therapeusin eam in certos distribuemus actus.

In primo itaque actu vel congressu cum morbo potiunculam lenitivam aliquot exhauriat vicibus, præmisso tamen usu syrupi violacei cum oleo sulphuris; sacculos etiam chamomelinos & fotus verbascinos vino incoctos multoties imponat gremio & intestino recto.

Unà die si potiuncula utitur lenitivâ, alterâ nucibus myrobalanis vel chebulis conditis utatur. Ungventa in colica & hæmorrhoidibus non tàm prosunt, quam sacculi vel spongiæ actu calidæ. Alvus etiam quandoque sollicitanda Enemate (si toleret) ex lacte chamomelino, floribus verbasci, melle violaceo & croco aromatico.

Interim Diætam simul instituat sobriam & decentem. Utatur jusculis, pulticulis, hordeatis, pineatis, cum aquâ rosarum & succo granatorum. Carnes sint pipionum, turturum, vervecum, pullorum,

cum ſucco limonum granatorum, & ſyrupo meliſſæ. Piſces adſint Lucii, epata bellioniorum, auratæ, pedes vitulini in gelatinis. Edulia communiter ſunto ova mollia recenter à gallinis allata, raparum exiccatarum decocta, poma Mordiana cocta. Caſeos, artolagana & ſalſamenta Therapeuſis expungit è legionum ſuarum numeris, ut nauci & utiles.

Vinum ſit Rhenanum, lene. Cereviſia Serveſtana. Falernum abſit, uti & enulatum, cum id protrudat & commoveat calculum.

In actu ſecundo, die primo & ſecundo, vel ſubſequentibus vacuis chebulis utatur conditis vel ſyrupo A.

A. prandio Syrupi B. vel Mixturæ ſequentis capiat particulam.

Recip. *Conſer. roſar.* ℥j
Bugloſſæ
Violarum ã. ℥s
Myrobalan. cheb. condit. n. iij
Cort. citri cond. ℥j
Gelatinæ cydoneor ℥j
Trypheræ ſaracen ℥s
Spec. roſat. novell. ʒj
Corall. rub. præp. ℈j
Margarit. præparat. ʒs
Cinamomi
Macis inciſi ã. ℈s
Rad. cichor. cond. ʒvj
Inciſis omnibus f. Mixtura.
Cum ſyrupo granator. acido & foliis auri n. iiij *Spirit. vitrioli gt.* xxx.

Recip. *Myrtillor. Italicor. n.* CLX.
Mirabol. Bellericor.
Nigror.
Emblicor. ã. ℥s
Sem. cymini
Carui
Aniſi
Apii ã. ʒijs. *in aceto per horam inf. & iterum exiccator.*

Mirabol. in vini vel aceti ſ. q. bulliant ad mollitiem, poſtea cætera addantur, & cum Mivæ cydon. aromat. & ſyr. granat. ſ. q. f. Syrupus.

S. Syrupus A. Recip

Recip. *Rad. cichorii* ℥js
Cort. rad. capparor.
Thamarsci
Fraxini ā. ʒiij
Scorzoneræ ℥j
Plantaginis
Tormentillæ
Bistortæ ā. ʒvj
Cort. Myrabolan. chebul.
Citrin
Indorum ā. ℥j
Sem. Plantag. ℥s
Coriandri ʒij
Endiviæ
Portulacæ ā. ℥js
Dauci
Agni casti ā. ʒjs
Herb. plantaginis
Millefollii
Numulariæ ā. Mjs
Adianthi nigri
Capill. Vener.
Fumariæ
Geterach
Veronicæ ā. Mij
Coq. in ſ. q. aq. plantaginis & agrimoniæ pro ℥xxij. *In qui-ebulliant.*
Fol. ſennæ ſ. ſ. ʒiij
Epithymi Cretici ℥is
Colentur pro ℥xiiij, *in qüibus iterum ebulliant.*
Confect. Hamech. ʒxij
Iterum colentur diligenter, Colaturæ adde ſyr. granator. acidorum ʒiiij.
De capill. Veneris
De roſis ſiccis ā. ʒij
Sachari ʒvj
Coq. ad formam ſyrupi, cui adde ſyr. de aceroſa q. ſ.
S. Syrupus B.

Ter-

Tertio die reiteretur potiuncula aliqua lenitiva.

Quarto die reiteretur herbæ pro facculis perinæo applicandis mo debito, ſub litera H. vel I.

Recip. *Herb. & rad malvæ ã. Mj*
Spicæ Ind. ʒj
Abſynthii Ms
Fol. agrimoniæ Mjs
Flor. Chamomel.
Roſar. rub. ã. Mj
Dentur inciſa ad chartam.
S. Herbæ H.

Recip. *Rad. cucum. aſini,*
Elenii ã. ʒvj
Cort. rad. Thamariſ.
Fraxini ã. ʒs
Althææ ʒj
Sem. portulacæ,
Agni caſti ã. ʒs
Ficuum ping. n. vj
Herb. Ceterach.
Spicanth. puleg. abrot. ã. Mj
Fol. Sennæ Ms
Summit. aneth. Mj
Flor. chamomel.
Roſar. rub. ã. Ms
Inciſa & contuſa dentur ad chartam.
S. Herbæ I.

Quintò die potiuncula lenitiva præſcribitor alia.

Sexto die Tragæa utatur ſtomachica, vel Gelu cydoniorum.

Die ſeptimo, & quandocunque ardorem ſenſerit ventriculi, El ctuarium ei præparetur ê fructibus cynosbati conditis & Tragæa ſt machia.

Die octavo, vel quandocunque horis pomeridianis calor ade videtur febrilis, Aqua utatur ſequenti, quam prius tamen turbabit hi inde agitando.

Recip. *Margrith. præparat ʒjs*
C. Cervi uſti præp. ʒs

Oſſ.

Oſſ. de Corde Cervi n. j
Santali citrini odorati ſ. pul. ʒs
Aq. borrag. ʒ ij
Card. bened. ʒ j
Miſ. S. Aqua corroborans.

Eundem in finem eodem in caſu applicentur epithemata carpo pedum & manuum atque temporibus.

Recip. *Flor. borraginis*
Violarum ā. p. ij
Anthos
Meliſſæ ā. Mj
Flor. Nymphæ pij
Roſarum pjs
Santali citrini pulver. ʒs
Cort. citri ʒj

Fiant ſaccnli quatuor, lati digitos iy, & longi dig. dimid. S. Sacculi pro pulſibus.

Recip. *Aquar. roſar. ʒ iij*
Cinamomi ʒj
Borrag. ʒjs
Spec. diamargarit. frig.
Aromat. roſar. ā ʒj
Miſ. S. Aqua pro ſuperioribus ſaculis.

Si incidat χειμία ungvento C. utatur ad tempora.

Recip. *Ungt. albi*
Alabaſtrini ā. ʒj
Nihil albi ʒs
Ol. roſac. q. ſ. F. linimentum C.

Urgente dolore calculi, compeſcatur is ungvento ſuperiori, omiſſo ungvento Alabaſtri & ejus loco addito tantundem olei ſcorpionum. Si Teneſmus urgeat, non tantum fotus fiat ex herbis chamomil &c. Item H. & I. ſed & per ſiphonem in anum irroretur mucilago ſeminis pſyllii, lac & mel roſatum. Hæc tamen ſint calida.

Tandem in mucilaginem & linteolum intingi poteſt, inque anum immitti ad abſtergendum & conſopiendum.

Si dolor ani ſit immoderatus, ſuperioribus addi poteſt crocus, qui dolorem vehementer ſedat. Demum podice ſic eloto, pulvere conſpergatur Antimonii minutiſſimè pulveriſati.

Si fluxus redeat Hæmorrhoidum, bibat de Tormentillæ & fragorum ficcorum decocto. Poſtea in balneo incoquantur.

Rec. *Alumni. plumoſi pulveris.*
Pulver. cupreſſi ā. q. ſ.

Fiat inſeſſus uſque ad umbilicum per horæ quadrantem, Egreſſo fumigium fiat in anum è pulvere capparum, quantitate juglandis Tandem binas Rotulas D. abſumat.

Recip. *Gummi Arab.*
Tragagant.
Cornu C. uſti prap.
Maſticis ā. ℈j
Corall. rub.
Magarit. præparat. ā. ʒs
Boli Turaci veri
Sem. Portulacæ
Endiviæ
Carab. alb. n. ℈s
Sacchari albiſſ. in aq. plantag. diſſoluti ʒ j. 4. Conf. in rotulis aromatiſi ol. nuc. moſch. deſtill. gut. iiij.
S. Rotulæ D.

In actu tertio præſens adeſſe non poteram, quapropter præſentibus reliquis medicis imperabam, ut ad ſequentes articulos obſervantiſſimè attenderent, eamque ad rem quæ pertinerent, pro ſuo judicio, ſalutariter exequerentur:

1. Somni obſervetur quantitas, qualitas, effectus.
2. Ὄφελος medicamentorum, inprimis vero quorum.
3. In Excretione ſangvinis conſiderent. 1. Quantitatem. 2. Subſtantiam, an craſſus, levis, ichoroſus, mixtus. 3. Qualitatem tùm in colore, tum verò in acrimonia. 4. Modum excernendi. 5. Excrementa, an craſſa, denſa, dura, flava, nigra, aduſta.
4. Locus, per quem excernantur excrementa, ut inteſtinum rectum, quod conſideratur ſecundum conjunctionem cum colo.
5. Tumor ſchirrodes.
6. Modus excernendi, an cum magno conatu, & cum Teneſmo, & uterum totum inteſtinum rectum doleat, an verò tantumpars ſuperna, media, infima.
7. Dolor circa os ſacrum.
8. Calculus, ſi in renibus, ureteribus, veſica, cole. 9. An

9. An dolor Colicus perſeveret ab aduſtis fecibus, an verò flatulentus fieri incipiat.

10. Quomodo appetat cibum, concoquat & reficiatur.

11. An facilior jam ſit ſeſſio.

12. Explorentur vires diligentiſſimè.

13. Quomodo ad hos vel illos cibos in ſpecie ſe habeat.

14. Pro exigentia ſingulorum, ſuperiora medicamenta repetuntor.

15. In ultimâ menſis hujus quadrâ, quantum fieri poteſt ceſſetur à Medicamentis purgantibus & diaphoreticis, ſolis retentis corroborantibus.

Pro congreſſu quarto, circa æquinoctium vernum venæſectionem inſtitui. Ordinabam ipſi ſequentem potiunculam.

Recip. *Rad. Tormentillæ conquaſſ.* ℥ſs
Brodii pulli non ſaliti ℔ſs
Coq. & exhibeatur manè & veſperi.

Hæc Tormentilla cum paulum ſudores moveret, alternis eandem diebus propinandam cenſui. Sudori quidem non magnopere indulgendum cenſui, ne iterum ebullitio fieret maſſæ ſangvineæ, ſed ut tantum ichoroſa materia à centro loci affecti (hæmorrhoidum) ad ſuperficiem promoveretur corporis. Interim ubi alvus ſubſiſtebat, enema vel potiunculam laxativam præſcripſi. Magnam etiam tunc temporis ſuſpicionem mihi movebat fœtor ſangvinis excreti. Putredinem enim viſcerum adeſſe arbitrabar, cui cauſam præbuiſſent perfunctorii illi Medici, qui ab initio accerſiti fuerant.

Viſitatione quinta de dolore puſtularum ani quiritabatur ægrotus. Eam ad rem curabam parari fotum ê ſequenti medicamento:

Recip. *Urtic. cum toto.*
Rad. Chelidoniæ min. ã. q. ſ.
Coquuntor iſthæc in vino de monte Triſanze vel vino rubello quocunque alio, vel etiam vino auſtero ſtyptico.

Alternatim verò & diebus intercalaribus fiat fotus ad inteſtinum rectum ê ſequentibus medicamentis.

Recip. *Althææ cum toto,*
Rad. bismalvæ
Fabariæ
Herbar. chamomel.
Aneth.
Sem. lini q. ſ.
Coquantur in aqua vel vino pro fotu.

Fient itidem fotus ê ſucco rad. chelidon. minor. oleo lini, fabaria, oleo ovorum, croco, floribus ſambuci, cæpis ſub cinere toſtis : Fovetur quoque pulvere limacum calcinatorum, qui cum liquore aliquo in bombace exceptus adhibetur.

Aſelli quoque cum oleo violaceo ad formam linimenti contundumtur & adhibentur.

Fit quoque ſuffimigium ê radicibus capparum.

Hæc ſanè omnia permutatim adhiberi volo, emplaſtris appropriatis tandem ſuper impoſitis.

Congreſſu ſexto de quibuſdam adhuc ægrodus conquerebatur reſiduis ſymptomatibus.

Ad ſedandum enim dolorem ani, ſedere jubebam in aſſere cupreſſi tepido.

Alvum ſolvi demandabam caſsiâ deglutitâ cum elect diaphœn. media ante prandium horâ.

Epiploon quoque vitulinum madefieri jubebam in oleo ſequenti, calidumque applicari abdomini, uſque ad pubem deorſum. Liniebat id dolorem flatulentum, alvumque inſimul emolliebat.

Recip. *Ol. chamomel. nè*
Anethini
Ung. dialthea ā. ℥ſs
Ol. laurini ℥j
Cymini ℥ij
Aq. ſtr. chamomel. ℥ij

Bulliant parum, exprimantur, & applicentur ut juſſi.

Viſitatione ſeptimâ jubebam continuari uſum decocti Tormentillæ & fragorum, quibus ſaporis acceptioris ergò ſyrupum Granatorum ſequentem admiſcebam.

Rec. *ſyrupi granatorum medior. ℥iiij*
Extracti acetoſæ ℥ſs
Ol. aniſi gut. viij
S. ſyrupus granatorum noſter.

Ni fluxus omnimodo ceſſaret, jubebam parari ê ſequentibus herbis inſeſſum ad umbilicum uſque.

Recip. *Fol. plantag.*
Flor. & fol. verbaſci ā. Mv.
Seminis lini conquaſſati ℥x

Cort.

Cor. mal. granat.
Balauſtior
Sumach.
Baccar. myrth. conquaſſ. omnium. ā. Mv
Denuur ad charſam.

Pro confortatione in uſu habere debebat creberrimo Rotulas & Syrupum ſequentem.

Recip. *Spec. roſat. novell.*
Aromat. roſat. ā. ʒij
Margarit. prap.
Corall. rub. ſubtil. pulv. ā. ʒs
O. nuciſtæ gut. V.
Sachari albiſſ. ſoluti in aq. Tormentillæ ʒv.
Fiat. confectio in rotulis.

Recip. *Cortic. myrobal. Chebul. Citrin.*
bellet. Emblic. Indor. ā. ʒs
Myrtill. Ital.
Fragor. exiccat. ā Mj
Coq. in ſuff. quant. aq. Tormentillæ & fragor. Poſt exprimantur fortiter pro remanentia ʒiij. Quibus adde.
Syr. granator. acid. ʒiij
Sachari q. s. Coq. iterum ad conſiſtent.
Syrupi, cui adde ol. aniſi gut. X.
Fiat. Syrupus.

Sangvinem quoque pillulæ ê Bdellio ſiſtent, ſi nempe harum IX. horâ dimidia ante prandium ſumantur vel cœnam.

Recip. *Maſſ. pill. ex Bdellio recentiſ.*
Diſpenſat. ʒj
F. pill. n. xviij

Extractum corallorum eundem ferè præſtabit uſum.

Viſitatione octavâ febricula eum correptum deprehendi : Urgente autem Febris paroxyſmo dolor in oſſe ſacro quievit penitus. Caute autem Febris paroxyſmo dolor in oſſe ſacro quievit penitus. Cautem ſubfuiſſe arbitror, quod partes illæ refrigeratæ, calore febrili, calefactæ fuerint. Febri huic ſequens oppoſui medicamentum.

Recip. *Pul. cordial. mei ʒj*
Corall. rub. prapar. ʒiij
Aq. card. bened. ℔ iij Miſ.

Hoc in ipso utebatur paraxysmo. Ante paraxysmum Electuario utebatur confortativo : post eundem rotulis.

Recip. *Conser. acetosæ*
Flor. borrag.
Violar.
Mel. ſſ. ã. ℥ij
Lactucæ Hiſpan. condit. ℥ſs
Rad. Cichor. condit. ℥j
Spec. diarhod. Abb. ℥ſs
Extracti acetoſæ ℥s
Cort. citri cond. ℥s
Margarit. præp.
Coral. rub. præp. ã ℥i
Miſ. cum ſyrupo violar. ad formam Electuarii.

Recip. *Margarit. præparat.* ℥ſs
Corall. rub. præp. ℥i
Sacchari ſoluti in aq. plantag. & card. bened. ℥ſs. *F. Confectio rotulata.*

Compreſſio pectoris ſub ſterno, uti & dorſi incidebat ſæpiuſculè:

Eâ in re laterem calidum vino delibutum, linteisque involutum, pectori & tergo applicabam, quem omni modè ſalutarem ſenſit. Ad fiſſuras ani (fluxus enim ferè ceſſarat) præter ſuperiora, aſpergebam pulverem ex Anagallide flore rubro.

Oſſi ſacri doloribus ſatisfiebat ungvento Comitiſſæ & Martiato : quod ſanè egregiè profuit in mitigando dolorem, calefaciendo & ſiccando.

Tandem jubebam, ut unâ horâ ante cibum ſequenti uteretur medicamine, ad calorem nativum pedetentim excitandum, & poſtliminiò quaſi reducendum.

Recip. *Mixtæ cydoneor.* ℥j
Ol. piperis deſtill. gr. vj
Miſ.

Poſtremo Totus in refocillandis viribus eram occupatus : hunc ſcopum, cum ſecutus & aſſecutus eſſem, corpus more decenti evacuandum ſtatuebam.

DEO altiſſimo ſit gloria.

CON-

CONSILIUM LXXV.

IN ULCERIBUS DYSEPULOTICIS

VLcera Crurum Dyſepulotica, quibus Vir nobiliſſimus conflictatur, partim ſceletyr bica eſſe partim verò rheumatica & ob caliditatem quandam partis, ipſi fluxioni junctam, magligna: cùm ex cauſis & mali eſſentiâ: tùm verò ſymptomatis pathognomonicis facilè patet.

Sceletyrben quidem 1. ipſa ulcerationis eſſentia oſtendit, dùm cruſtoſa ſunt, nigra, ſicca, neque pus in initio neq; ſaniem reddentia, itemque rebellia & contumacia.

2. Cauſæ. 1. Externa, inprimis victus ratio antehac inordinata, affectus animi vehementiores, mœror & ſolicitudo de publicis. 2. Interna. Humor melancholicus, ſuperaſſatus, contumax, ut ratione aduſtionis puſtulas excitet: ratione craſſitiei cutem & ſubjectam carnem quaſi adurat: ratione contumaciæ vel potius malignitatis efferatur.

3. Materiæ μετάϛασις ante annum ex brachio in ventrem & inde in crus ſiniſtrum: ubi ulcera hujuſmodi excitata & muliiplîcata fuêre.

Tertiò. Symptomata concurrentia, aſthma, deliquium leve animi, febricula inordinata pulſus langvidus, tarditas ad motum, tumor pedum œdematoſus, doloris ſub noctem exacerbatio, inquietúdo in lecto.

Rheuma verò (quod ſceletyrbῃ jungi quandoque ſolet) demonſtrat. I. Et pars recipiens ſeu ſubjectum (tanquam terminus ad quem) aptum, cutis ſcilicet & crura. 1. Cum alias cutis à natura ad id fit conſtituta, ut fluxiones recipiat. 2. Crura autem per ſe epatis emunctoria ſtatuantur & eſſe ſoleant, 3. Ac ratione ſitus ad ſuſcipiendas fluxiones ſint accommodata. 4. Pars illa affecta, imbecillior aliàs per ſe utpote à fonte caloris longius diſſita. 5. In hoc ſubjecto impotentior ſit reddita, tàm à triplici in tibiæ locis diverſis factâ diſtinctis temporum intervallis contuſione. 6. Quam per œdema crurum quo cutis & ſubjacens illi caro (tanquàm apta ac convenientia aquoſæ illius materiæ receptacula) alterata, nihil miri, loca quoque illa ad humorum partim ſalſi & mordacis, partim craſſi fœculenti ac melancholici influxum diſpoſuiſſe, quo poſtmodum, ceu acri quadam uredine tentata, exulcerata ac cruſtâ densâ obtecta fuerint.

II. Et pars mandans, (tanquam terminus à quo) Epar ſcilic. & Lien,

quæ

quæ 1. multitudine vitiosi humoris, (qualis quotidie vitio coctricis facultatis ibi gignitur, ut ex continua humoris illius vacuatione, patet) gravata. 2. Itemque humoris dicti malitia & acrimonia lacessita, in subjectum aptum sese exonerarunt. Cum enim circa viscera & vasa, humor ille concervatus, propriam & peculiarem quandam alterationis formam acquirat, eamque, vicinis vel etiam remotioribus partibus communicet, fit, ut naturalis istarum partium temperies corrumpatur, donec in contagii communione consentientes ad susceptam sem. l qualitatem alienam, alimenta super ingesta commulentur similiter & vitientur, sicque multi ejusmodi humores pravi de novo indies generentur.

3. Humor fluens, 1. & ob multitudinem ibi contineri non aptus. 2. Et ob malitiam seu acrimoniam naturam lacessens. 3. Et ob substantiæ modum tenuitatem scil. facilè delabens 4. Et ob medicamenta exiccantia commotus, majorem impetum adipiscens.

III. Intemperiem tandem, calidam indicat 1. color partis rubens. 2. Caro ulcerata rubicundior. 3. Calor quidam præter naturam partis ad tactum. 4. Sensus manifestus caloris ab ægro. 5. Dolor ab illo sensu. 6. Cutis desquamatio, velut in ambustis.

Intentiones agendi quod attinet, I. Ratione sceletyrbes facilè constat, 1. viscerum obstructiones aperiendas & illa quidem esse alteranda. 2. Humorem illum ad ustum alterandum quoque & educendum. 3. Ulcera verò tanquam ambusta in initio, hinc ut maligna tractanda.

II. Ratione Rheumatis. & I. quidem partis mandantis. 1. purgandum quoque, non tamen nimiùm, ne coctrix facultas magis debilitetur, sic plus humorum gignatur, 2. Roborandum.

II. Partis autem recipientis, roborandum quoque.

III. Humoris tandem fluentis. 1. multitudo, omni evacuationum genere abscindenda. 2. Acrimonia attemperanda 3. Tenuitas leviter incrassanda. 4. Impetus præsertim humorum ad crura inhibendus. 1. vel per vacuantia per alvum, urinam, sudorem seu habitum corporis. 2. Vel per exiccantia, lignum & vulnerarias potiones. 3. Vel per derivantia revellentia & intercipientia, v. g. fonticulos

III. Ratione intemperiei calidæ junctæ alterandum rursus, & potissimum quidem per Topica.

Quibus sanè intentionibus satisfaciendis progrediendum erit secundum tria Therapeutices instrumenta, Diætam, Cheirurgiam, Pharmaciam.

Diætam quod attinet, secundum sex res non naturales dictas:

Omnem quidem excessum aëris in singulis qualitatibus vitandum esse

esse facilè constat, ne alterentur viscera nobiliora, vel humores fundantur aut exprimantur: inprimis tamen humida & Australina cœli constitutio.

Quemadmodum & cibi tam boni quam mali succi noti sunt. Monendus tamen videtur vir nobilissimus, ne variis cibis simul vescatur ob inæqualitatem succorum & coctionis. Et abstineat quidem suffumigatis, salsis, aromatis nimium conditis, peracidis, caput petentibus: piscibus quoque crassiorum carnium, leguminibus flatulentis & id genus aliis pravum vel crassum succum gignentibus. Utendum verò inprimis nasturtio: itemque absynthio, quomodocunque grata palato reddi possunt. Et ex fructibus, passulis, limonibus, capparibus. Ac nunc temporis fragis, cerasis, itemque persicis cùm maturuerint, ad intemperiem humoris calidam & siccam utendum, modò ventriculi tonus dictis adhuc respondeat, hordeatis aliàs, amygdalatis, additis præsertim amaris: itemque seminibus frigidis ad humoris adusti attemperationem: pineis, pistaceis, quod abstergant, aperiant, nutriant.

Potus quoque magna habenda ratio, ob celeritatem nutrimenti & maximum ejus indigentiam. Unde cerevisia eligenda clara, defœcata, vetustior parumper. Vinum verò ὀλιγοφόρον, subtenue, quale Neccarinum vel Rhenarum tenuius. Inprimis tam cerevisiæ quàm vina medicata ex absinthio, cochlearia, fumaria (cum absinthii sapor, reliquorum alias facilè obfuscet) veronica, chamædri &c. parari possent.

De somno haud aliquid monendum videtur, cum à meridiano aliàs abstineat, nisi nocturnus nullus fuerit.

Neque etiam de motu vel quiete: cum propter crura affecta motus nimius impediatur & alias Hippocrates, qui ulceribus laborant, eos ne stare quidem velit: atque hoc loco in sceletyrbe minus adhuc conveniat, cum humores aliàs locum illum petere soleant, & animo quoque quandoque patientes ipsi facilè linquantur.

Alvum respondere singulis diebus oportet sponte, vel arte: per Martium scilicet panem ex Mechoacanna, vel passulas purgantes, vel pruna cum manna decocta.

Animi tandem affectus moderatos esse decet, mœrorem inprimis & solicitudinem, utpote aliis graviores.

Medicamenta quod spectat & alterantia quodam. ℞. Syrupus Magistralis parandus ex rad. cichor. asparag. rusc. filic. cort. cappar. fol. agrimon. scolopend. nasturt. aquat. cochlear. nummular. cepeæ, hyssop. fumar. absynth. Rom. Sem. endiviæ. card. bened. flor. 3. cordial. uvis passis & id genus aliis appropriatis, infusis & decoctis in aq. veronicæ,

chamædr. cuſcute, vel etiam in ſero caprino. Addendo ſuccos cochleariæ, naſturtii, cepeæ, depuratos & cum ſachari ſ. q. ſyrupum conficiendo.

2. Vacuantia verò: cum humores ità ſint fluxiles ac ad dejectionem alvi paulo copioſiorem, debilior virtus reddatur: nodulo uti poſſet in potum infuſo, ex Rhabarb. fol. ſennæ, epithym. ſoldanell, agar troc. rad. mechoacan. cum correctoriis. Helleborus quoque niger Styriacus, cum coctionem deſideret, cum caryophyll in peculiari vini quantitate infundi & coqui poſſet, hinc ut refrigetur permitti tandem reliquo vino infuſionis noduli affundi. Cumque malignitatem ulcera obtineat, Turbith minerale rectè præparatum vel etiam Alkacheſt ex uſu valdè eſſet, quemadmodum multorum experientia id comprobavit.

3. Roborantia tandem: ex conſervis cochlear. abſynth. fumar. bugloſſ. card. bened. ſpec. diarrhod. Abbat diatrionſantal. troc. de capparib. myrobal. chebul. & citrin. nuc. Ind. condit. & id genus aliis, variæ formæ conficiendæ. Quemadmodum & ſyrupus ſceletyrbicus ex ſucco cepeæ, naſturt. cochlear. cum ſacharo confici ſolet, & illi poſtmodum ſyr aliquis cordialis v. g. flor. tunicæ, de pomis redolentib. de cortic. aut acetoſ citri miſceri. Ac parari poſſet deſtillatum ex ſupra dictis alterantibus: deſtillatum verò vel ità ſimpliciter uſurpati, vel per manicam ſuper cinamom. & ſaccar, colari, ſicque inſtar clareti exhiberi.

4. Exiccantia per potiones vulnerarias ex pentaphyll. caryophillat. veronic. agrimon. ſcabioſ. &c.

5. Itemque vacuantia per habitum corporis (ſive ſudorem ſive halitum) ec ſarſaparill vel potius ex ligno & cortice Itemque Chyna ex uſu valde eſſent, niſi forſan humores ad expulſionem commoti, ratione impetus & conſvetudinis ad inferiora; deorſum potius ferantur: ſicque ulcera hoc præſertim tempore anni, quo aliàs illi in corpore humano commoveri ſpontè incipiunt, ſic à natura ſeſe exonerante in loca conſveta protruduntur, multiplicata fuêre. Ut idcircò bis poſterioribus omiſſis, diætâ exquiſitiori, itemque aliorum uſu frequentiori, mali hujus expugnatio ſit tentanda.

Chirurgica tandem præſidia quod attinet, venæſectio, quod huic non aſſveverit, morbusque jam ſit in ſtatu, locum hic nullum videtur habere: licet cucurbitulæ ſcarificatæ propter conſvetudinem, & interceptionem quaſi, vel etiam revulſionem in natibus & ſcapulis admitti poſſent.

Fonticulorum pro derivatione vel interceptione ſaltem humorum, uſus quoque nullus videtur, quod ambo crura cum exulcerata, tùm œde-

œdematoſc; tumore turgida conſpiciantur : Ulcera autem hydropicorum difficulter eſſe ſanabilia & ipſius Hippocratis autoritas & rerum omnium Magiſtra experientia luculenter atteſtetur. Quæ ſanè ulcera, prout nunc in cruribus reperiuntur, in initio ratione cruſtæ tanquam ambuſta tractanda per digeſtiva dicta ex vitello ovi, therebinthina, ol. roſ. butyro majali non ſalito loto &c. Inprimis butyro recenti multùm tuſo & agitato in mortario plumbeo, cum ſucco malvæ in formam linimenti redacto. Quemadmodum hoc loco ex uſu propter intemperiem partis eſſet, mucillago pſyll. cydonior. & gumm. tragag. extr. cum aq. parietar. additis ol. lilior. alb. & cerâ; ſuperponendo diachyl. ſimpl. & etiam molle. Cujus hæc eſt, deſcriptio.

Recip. *Empl. diachyl. ſimpl.* ℥iij
Ungt. dialtheæ ℥ij
Ol. Irin.
Chamomell.
Anethin.
Lilior. alb. ā. ℥ij
Ceræ ℥vj
Therebinth. ℥ij

Mox fol. braſſicæ recens, ſi libuerit, adhibendo. Sublata verò cruſtâ ex uſu eſſet ungt. Arantii ex ſuccis (tractat. ſuo rumorib. præt. nat. appreſſum) cum & ſine camphora : cum præſertim intemperies calida partis, ſimul juncta ſit.

Ac alias paratur ungventum ſceletyrbicum ex ſucco cochleariæ cum pauxillo mell. & tantillo pulv. ariſtol. rotundæ, vel etiam aluminis. Quemadmodum etiam utrique tam Arantii quam ſceletyrbico ungvento propter ulcerum malignitatem, aliquid præciptati loti aqua cochleariæ miſceri poſſet, vel etiam ol. ſaturini, ſulphuris aut vitrioli uſurpari.

Atque hiſce quidem cerotum diapalma ſuperponendum. Quemadmodum mundatis probè ulceribus ad ungventum fuſcum tanquam ſcarcoticum : tandem ad illud diapompholygos, emplaſtrum Griſeum vel de minio tamquam epulotica, deveniendum.

Cumque dolor ulcerum admodum per noctem inprimis, infeſtet: pro palliativa q. cura; medulla panis triticei cum lacte cocta (quibus aliquid Alſines aliqui addunt) vel etiam puls ex medulla panis ſecalini & cereviſia antehâc contulerunt, ac in uſum illa denuò revocari poſſent.

Atque hæc quidem pro ratione indicationum nunc temporis agenda vi-

dentur. Quæ ſanè intentiones ſi immutatæ temporis proceſſu fuerint, remedia quoque varianda eaque alia præſcribenda erunt. Faxit DEUS eventus optatus reſpondeat.

CONSILIUM LXXVI.
IN ULCERE SINUOSO.

CEcidit Ante Sexennium vel circiter Vir nobiliſſimus cum equo ita ut utrumque os tibiæ ſiniſtræ in medio frangeretur : Ac poſt abſolutam curationem (quæ tamen per multos annos extracta fuit) ſpatio quadrantis anni, ulcus recruduit in parte ſiniſtrâ tibiæ, paulò altius ſupra fracturam, tumque duo oſſula ibi fuere extracta. Sic unus ibi ſinus eſt conſtitutus. Hinc iter quoddam ingreſſus cum incommodius forſan crus tractaret : In parte tamen domeſtica tumor oboritur, aliquantum inferius reſpectu fracturæ : qui poſtmodum ſuppuratus alteri ſinui occaſionem præbuit.

Hunc dum explorat Chyrurgus, reperitur tertius, & aperitur quoque, loco quaſi intermedio. Ut omninò, quantum ad præſentem hujus affectus præter naturam ſtatum ulcus mihi videatur eſſe non tantum ſinuoſum, ſed & fiſtuloſum unà cum oſſe corrupto.

Ulcus quidem, cum eſſentia ipſius illud oſtendat : ſolutio ſcil. continui in parte molliori cum eroſione, unde pus quoddam ſeu ſanies excernitur.

II. Et quidem ſinuoſum : cum ſc. oculis pateant terni, ut ex ſtylo probatorio liquet, itemque injectionibus, dum infuſo liquore ex duobus majoribus manifeſtò materia refluit, ex tertio tranſudat.

Neque verò plures adeſſe ſinus exiſtimo, quod liquoris injecti quantitas reſpondere hiſce videatur, cum immiſſus ab altero ſtatim effluat, tertio loco, ut jam dictum eſt, quaſi tranſudet : ſic quàm celerrimè per omnes feratur. Candela quoque cerea iidem ſinus fuerunt explorati : at non ſoluti reperti.

III. Fiſtularum quoque ratione calli, qui manifeſto junctus apparet

1. Dum cute q. albicante omnes ſunt obvoluti.

2. Dicta cutis exacte non ſentiat.

IV. Os deinque corruptum eſſe, & ex fractura conjici poteſt, quàm (malè præſertim tractatam) ſubſequi ſolet : dum inflammata carne & cute,

cute, tanquam operculo ſuo os ſpoliatum. (aëris, quem nunquam expertum fuerat, appulſum) alteratur.

2. Deinde ex ulceribus dyſepuloticîs præcedentibus quorum ratione ſanies ad os decurrit, & in ipſius ſubſtantiam ſeſe immittit, unde illius ſecundum certos gradus corruptio.

3. Tactus præterea hoc teſtatur, cum nimirum non tantum in aſperum quiddam (unde perioſtio nudatum fuiſſe facilè patet) ſed & in æquale, imò quaſi in cavitatem quandam ſtylus fuerit immiſſus, cum oſſa ſana, dura eſſe conſtet, glabra & lævia.

4. Adhuc caro mollis, fungoſa, laxa, quæ ſupercreſcere hactenus ſæpenumerò ſolita fuit.

5. Ulcera itidem moroſa, & epuloticis rebellia : ita ut licet jam jam cicatrix induci velle videretur : tamen ſpontè caro fuerit relinita : quod in oſſe illo, natura ſolido & ſano fundamento deſtituta laudabilem carnem ſuperſtruere nequierit.

6. Sanies denique exeat tenuior & liquidior. Ac licet alias fœtere ejusmodi ſanies maximoperè ſoleat : hoc tamen loco fœtor deeſſe (ut per filamenta ſicca exploratum fuit) videtur propter injectiones ex frigidioribus plantarum ſuccis ut ſolani &c. quæ illi reſiſtunt.

Quemadmodum & minor eſt copia puris, quod fiſtula in ipſum os finiat.

V. Verè Rheumaticum autem licet hoc ulcus ſtatui non poſſit.

1. Cum nulla adſit excrementorum acredo.

2. Neque labra tumida.

3. Neque major excrementorum proventus quam pro ratione ulceris.

Attamen I. Neque pars mittens deeſſe videtur, Ut.

1. Ex colore faciei colligere eſt, plumbeo.

2. Ex lienis vitio quodam, & in ſiniſtro hypochondrio quibuſdam quandoque moleſtiis.

II. Neque pars recipiens, ut.

1. Ex tumore ſub loco affecto apparente conſtat.

2. Quod modò melius, modò pejus æger habeat. (licet & extrinſecæ hujus cauſæ reddi quandoque poſſunt.)

3. Decrementum adſit cruris : ſic conſumtio, vel avocatio vel derivatio alimenti (per affluxum quendam ad locum affectum) facilè appareat.

Intentiones agendi quod ſpectat.

1. Ulcus ut ſolutio continui, unionem rurſus indicat.

2. Fluxio, ſi quæ adſit, ſui ablationem vel interceptionem, vel exiccationem.

3. Sinus ſui repletionem.

4. Callus ſui remotionem.

5. Os quantum ad partes corruptas, tanquam præter naturam ſui ſeparationem.

2. Quantum ad partes ſanas, ſui conſervationem.

Quibus ſanè intentionibus ſatisfaciendo ab oſſe corrupto, incipiendum, utpotè quod aliis fundamentum & ſuſtentamentum quaſi præbet: ut omnino vitio illo oſſis remoto, callus facilè extergeri & laudabilis caro regigni, ſic ſinus tandem repleri: tandem ulcus uniri poſſit.

Corruptio verò oſſis cum non patens ſit, ſed occulta: quomodo os apparens reddi poſſit, non facilè patet. Sive,

1. Perdilatantia c. 9. rad. gentian: vel ſpongiam, & id genus alia; cum tentatum id quidem abſque ſucceſſu fuerit: interim redditus dolor ingens, ſicque nova affluxio ſit excitata.

2. Sive per ſectionem: cum in loco incerto inquirendo multa temerè ſecare oporteret, cum ſummo ægri periculo, & artis dedecore.

3. Sive cauſtica: tàm potentialia: quemadmodum & illa uſurpata in parte ſylveſtri fuere: ſed propter ſymptoma graviſſimum (ſtuporem intenſiſſ. ſc. partis ſubjacentis:) ſtatim ſuccedens, amota neceſſariò fuerè.

4. Quam actualia: cum abſque ſectione periculoſiſſima neque ſimpliciter, neque per cannulas applicari poſſint.

Niſi tamen per ſeptica quis, partes loco affecto, hinc inde vicinas exedere, ac carnes liquare, ſic aditum ſibi patentem, ad eos affectum parare velit. Quod ſanè neque citò, multò minus jucundè, multò adhuc tutò, propter vaſa ibi excurrentia fieri poſſe omninò ſentio. Conſtat equidem (experientia non etiam magna) talia ulcera dari (vel ſpontè vel artè) quæ magnam tibiæ, aut aliorum artuum uſque ad os partem occupant. An verò in caſu hoc antiquo, Dubiam illam inveſtigationem dubiam quoque raſuram, vel uſtionem, Vir nobiliſſimus ſit admiſſurus, ut dubito, ita ipſi & aliis meliori judicio præditis judicandum relinquo.

Interim curam hancce (quam tantopere expetit vir nobiliſſimus) alia via aggrediendo: cum præſertim ipſemet Hipp. ante ignem ferrum experiri jubeat, & ante ferrum medicamenta: Naturæ ſeparatio illa com-

committenda : juvando illam per exiccantia potiſſimum. Secundum omnia illa tria medicorum auxillia, Diætam, Pharmaciam, & Chyrurgiam : Spectando ſcil. ut antea oſtenſum fuit, malum magis urgens, oſſis nimirum corruptionem.

1. Non enim tantum dicta exiccantia, vehementer exiccando humiditatem, omnem oſſis tàm excrementitiam, cariei authorem quàm ex parte alimentorum, exhauriunt : Sic partes corruptas, exangves, nutritionisque ac vitæ expertes reddunt : conſequenter neceſſariò abſcondere faciunt glutine eo. (quo cum ſanis partibus ratione vicinitatis, & communione vitæ continebantur) deſtitutas; Non aliter atque per autumnum vel etiam alias folia & fructus decidere videmus, conſumto alimento & humido, quo tanquam glutine ramis propriis adhærebant.

2. Verum etiam : Quod per ſiccantia humiditates quod in oſſis ſubſtantiam imbibitæ ſunt, eamque mollem reddidere abſumatur : ſic os exiccatum firmius reddatur ; hinc facultas expultrix exurgat ac os corruptum, à ſano ſeparet.

3. Præterea oſſis natura, per ſiccantia firmior reddita carnem generet, inter os corruptum & ſanum : caro autem illa aucta, os poſtmodum corruptum impellat, ſic ſeparet.

4. Tandem ut in caſu ita dubio ſeparatio oſſis, quam intendimus non ſuccedat : os tamen per exiccantia illa (tanquam temperamento ſuo reſpondentia) in ſanitate, quo ad licet conſervetur.

Neque verò mirum videri debet, per Diætam, & medicamenta appropriata talem effectum ſeparari (licet non ita facilê) poſſe. Si enim fiſtulæ, cancri, arthritici dolores, ſcabies & alii morbi, ſalſamenitorum, acrium & aliorum, quæ tenuiorum ſunt partium uſu v. g. ſinapi, alliorum, cæpæ, item quovis in cibo & potu exceſſu, vel ſaltem immoderantia, efferantur & exacerbantur : cur non cibis, itemque potionibus medicatis & aliis auxilis appropriatis miteſcere iidem & aliis poſſent, & ad æquiorem ſaltem conditionem revocari, &c.

Diætam ergo quod attinet, ſecundum res ſuas ſex non naturales magna illius, ratione habenda, quod absque ea, reliqua medicamenta nil poſſint : & ſecundum : Gall : illa unica multi diuturni curentur morbi. Licet verò de ſingulis illis multa afferri poſſent, cum tamen temperatam vitam nobiliſſimus æger aliàs vivat : pauciora monere ſufficiat.

Aër ergò in activis ſit temperatus, in paſſivis ad ſiccum vergens ; vitandæ ergò in primis mutationes ejus ſubitæ : ac caput à nocturno aëre muniendum, ne defluxiones excitentur : In cibis obſervanda & & quantitas

titas & qualitas; Illa quidem, ut de menſa ſurgens appetat adhuc : præterea ut cœna ſit parcior, quandoque etiam nulla, Hæc verò, ut ſint ſimpliciſſimi, præterea laudabiles ſeu euchymi : quales quidem noti ſunt. Et aſſis potius, quàm elixis carnibus utendum, ne fluctuent in ventriculo.

Quemadmodum & betonica, veronica, agrimonia, ſcordium, coqui in brodiis : Præterea braſſica rubrâ & cancris fluviatilibus (utpote qui inter vulneraria dicta referuntur) frequenter uti poſſet. Fugiendi ê contra craſſum ac viſcidum ſuccum gignentes, qui facilè quoque patent. Ac vitanda inprimis ſale & aromatis nimium condita, fumo exiccata, frixa, acida, itemque acria.

Potus magna habenda ratio, cum citò & multum nutriat, neque eò carere poſſimus. Cereviſia itaque ſit clara & lympida vetuſtior parumper, non feculenta, vina generoſa fugienda utendum verò albo, tenui, oligophoro, quale Rhenanum vel Neccarinum eſt. Somnus ſit moderatus, & nocturnus tantùm neque is ſtatim à cibo inchoandus. Exercitium moderatum ex uſu quidem eſt dum calor nativus in crure læſo excitatur. Intempeſtivum verò valdè nocuum eſt, cum Hipp. eos ulceribus pedum laborantes non ſtare, ne dum ambulare jubeat. Alvus quotidiè reſpondeat, ſpontè vel arte, ſcil : per paſſulas purgantes, quæ in officinis proſtant : vel pruna decocta, aliquid mannæ adjiciendo.

Animi tandem affectus ſint moderati ; Ira potiſſimum & mœror qui aliis ſunt vehementiores.

Cheirurgiam quod ſpectat, cum verè rheumaticum ulcus non ſit, neque venæſectio, neque ſcarificatio, multò minus fonticulus in oppoſito crure pro derivatione, vel etiam in affecto pro interceptione ex uſu eſſe videntur : Adde quod corpus alias cacochymiam potius quandam (vitio lienis) quam euchymiam præferat. Ut omninò, cum ex ſuperioribus apparuerit, apertionem oſsis, tutam haud admitti poſſe, manus opera ferè ſic excludatur.

Medicamenta quod attinet, præmiſsâ vacuatione primùm primarum venarum, per pil. hier. cum agar : aggregativarum poſt totius, vel per nodulum rhabar. fol ſen. agar. vel per ſyr. magiſtralem, ita ut tempore nunc verno ex rad. polypod. querni, Acori, gentian. Scorzon. Valerian. fol. chamel. beton. primul. ver. Capill. Ven. lupul. Cort. myrob. chebu. citrin. Inder. ſem. aniſi fœnic. ſeſel. cartham floribus hyperic. &c. paſſul. glycyrr. S. &c. decoctum paretur, & in eo infundatur, ℥ Rhabarb. fol. ſen. agatic. rad. mechoac. &c. ac colaturæ addatur,

tur

tur Syr. de fumar. byzant. comp. Manu. calabr. Sl. Sacchari q. ſ. pro mediocri dulcoratione : præmiſsâ inquam vacuatione, Lignum ex uſu foret tanquam Catholicon per ſe exiccans ſcil. totum habitum corporis : præterea quod dirigi per appropriata ad locum affectum & præſens malum poſſit : inprimis ſi maligna aliqua qualitas juncta forſan ulceri eſſet. Sudoriferum ergò parandum ex lign. Sanct. cort. ligni : ſaſſa ſparil. ſaſſafras additis ſub finem decoctionis rad. pimpinell. Caryophillat &c. fol. beton. Veron. Careui &c. Sudoriferis non admodum conferentibus magni nominis medici, potionibus utuntur vulnerariis, quibus experientia aſtipulatur. Et ratio id ſvadere videtur : quod licet potiones iſtiuſmodi, noxios humores per alvum non expurgent : Ulcera tamen detergeant, & ab omni vitioſorum ac excrementoſorum humorum colluvie vindicent. Sangvinem præterea ichorib. & omni impuritata depurgando puriorem reddant : Ut poſtmodum natura excitata, corruptum à ſano (beneficio facultatis ſeretricis) ſeparet, atque ex ſangvine illo defecato, tanquam materiâ aptâ & laudabili carnem quoque laudabilem regignat, & reſtituat. Poſſet ergo talis parari ex rad. ariſtolorum rot : Charyophyllat. Ind. fl. pimpinel : conſolie. utr. fol. pantaphyll : peucedam : Scabios : agrimon. nepet : veron : beton : ſanicul : Scord : Sem : card. benedict. hyperic. &c. Summ. Cannabis rubri & c. h. cord. & c. coquendo illa vel in aqua ſimplici vel appropriata ad quantitatem quamcunque, poſt dulcerando & æromatizando melle roſato ſacch. conammom &c.

Quidam additâ juſtâ quantitate ſacch. & Cinamomi, colando per manicam, parant vinum Hippocraticum Magis tamen arrideret diſtillatum affuſo, vel vino albo tenui, vel aquis appropriatis. Vulneralia potione, & ipſa non admodum conferente, thermæ inprimis Caria rolinæ, cum ratione minerarum, duplo plus exiccent, quam calefaciant, præterea penetrent, abſtergant, conſolitent : maximo ex uſu eſſent. Dum nimirum calor nativus partium læſarum vel etiam oſſium, excitari ita ſolet : ſic ſumtiones illius ſingulæ melius adminiſtrantur : humores, ſi qui affluant impediantur : & ſi qui præſentes ſint, exicantur : Squamulæ oſſium corruptorum quod licet, abſtergentur, & ſoluta unitas rurſus conſolidatur : Si præſertim ſtillicidio illarum uteretur. Cumque de frigido illarum uſu, num admittendus is ſit nec ne, diligenter inquirat : minus commodæ tales videntur. 1. Quod ex Hipp. frigidum ulceribus mordax 2. frigidum ex eodem. Hip nervis, nervoſis & oſſeis partibus ſit inimicum. 3. Tanta eroſio quo ad interiora

in hoc malo penitus latente absque gravioribus Symptomatis vix posſit inſtitui.

Localia ipſa quod ſpectat, obſervata intentione principali exiccandum quoque ob rationes ſupra relatas. Unde injectiones ex herbis quoque vulnerariis dictis v. g. agrimon. ariſtol. rot. pimpinell. Veron, Oſmund. &c. parandæ : miſcendo illis ea, quæ oſſa propriè ſpectant, cort : pini, opopanac. rad. pucedan. bryon. pumic. uſt. Cretam conbuſt, thus. myrrham : ac ſi fortius velimus aloen gum. elemi, camphoram. coquendô in aqua ſimplici vel appropriatâ, vel hordei : ac uſurpando colaturam aut per ſe ſimpliciter, aut addendo mel. roſ.

Quod ſi fortius adhuc requiratur, lixivium parari poſſet ex cinere abſinth. abrotan. aneth. addendo quadruplum ciner. ſagni. aut querni. Atque illi injiciendo ſequentia metallica, ignita : Alia a. ingredientia pulveriſata : ac colatum cum melle roſ. uſurpando, Alumen ſubuſtum Sarcocoll. lap. calamin. marchaſit calcin. ciner. fluviatil. Chalyb. ariſtol. utriusque lithar. tutiæ, myrrhæ maſtic. bol. atm. terr. ſigill.

Ex quibus ipſis (ſi res poſtularet) cerotum parari poſſet, extrinſecus applicandum, additis ammoniaco, galbano ſeu therebinth : Cerâ & id genus alijs.

Quæ quidem nunc agenda mihi videntur : aliorum a. præſtantiſſimorum Medicorum liberam ſententiam & judicium cognoſcere quoque cupio.

CONSILIUM LXXVII.

DE VITIO CUTANEO OBSIDENTE COLLUM, ET PARTEM MENTI, BARBÆQUE PILOS IMMUTANTE.

NUtritio Omnium Naturalium actionum prima eſt, ac propemodum maximè neceſſaria, alteratricis quædam ſpecies, ea non tantum in ventre obitur, ſed & in venis, imò in unaquaque corporis particula, atque hîc aſſimulatio vocatur, nominetenus à nutritione, nihil autem reipſa diſſidens. Bifariam autem fruſtratur nutritio : aut enim prorſus non fit, aut non ritè ſed vitiosè, neque intra juſtum modum, nunc ipſius virtutis alteratricis, nunc materiæ culpa atque defectu. Non fit nutritio ob privationem & defectum materiæ, ut in ἀτροφίᾳ vitiosè fit culpâ materiæ ut in

ut in κακοχροφίᾳ ad quam Leuce pertinet, quâ H. T. jam ex longo tempore conflictatur, inter cutis fœdatæ vitia, & ad vitiligines relata. Species vitiliginum Græci ab immutatione floridi caloris cutis in austerum ἀλφὸς, Latini inde album nominant, immutare enim apud veteres ἀλφαίνειν dicebatur, Aetius lib. 3. cap. 132.) tres sunt, ἀλφῶ generis nomen retinens, μέλας & λεύκη. Μέλας nigro & umbroso colore cutim inficit: ἀλφῶ & λεύκη albo & subàspero describitur, sed uterque quodam discrimine. Non enim leuce summam duntaxat cutem ut cæteræ duæ vitiligines, obsidet, sed paulo descendens altius, in cutim totam, & quadantenus etiam in subditam carnem grassatur, pilorumque radices corripit, quos sensim videmus defluere, quique succrescunt, novis prioribus haud similes esse, sed prætenues & instar lanuginis albos, deformiterque canos. Si qua ex vitiliginibus aliter colorata est, verbi causa, si cutis liveat, aut rubeat, fusca sit, eam moderni malum mortuum ferè indigitant, in quo sensus admittitur, aut multò est stupidior, quàm in cæteris vitiliginibus. In omnibus igitur cutis decolor est, & florem suum naturalem, qui ex rubro & albo mixtus est, & in carnatus, perdit, maculis velut squamulis non continuatis, sed palantibus, & guttarum more dispersis inquinata, quæ mutatâ pristinâ se de sua interdum per temporum circuitus efflorescunt, ac longè lateque in aliis citius, in aliis serius proserpunt.

Ejusmodi macularum in cute causa est error facultatis nutricis, & quem ipsa gignit ope caloris sui, sangvis improbus & vitiosus.

Est enim calor succorum dominantium, & exuberantium in corpore, qui ut probè adhæreant affectæ parti, ob ejus tamen infirmitatem assimulari & in rubedinem transmutari nequeunt. Quapropter caro, vitioso hoc, ac interim crudo sangvine diutius alta regenerataque concolor ipsi redditur, habitumque adipiscitu rconsimilem: ut caro quidem maneat, sed immutata forma pristina, aliamque aut verius alienam speciem degeneratione quadam induat, neque tantum, ut in crunam staceis exangvis & alba, sed & gracilis nutritionis desiderio evadat. Sub hac specie sensus tangendi in particula, quàm leuce occupat, sese ipso torpidior redditur, ut neque scalptum, neque punctionem infixæ aciculæ percipiat. Et tantum quidem de ideæ hujus non tam morbi, ut autumat Hippocrates in proerheticis, difficillimi & periculosissimi, quam potius periculi expertis fœditatis sive albuginis, quemadmodum Gapotius periculi expertis fœditatis sive albuginis, quemadmodum Gaza nominat, tam in carne quàm in cute præter naturam ex pituita crassa, vel malò corporis habitu & lapsa facultatis nutritoriæ pronatæ.

Nunc ad τὸ ἦθος,

Galeno Leuce & cætera id genus cutis vitia medicamentis curantur pituitæ trahendæ idoneis : adhæc illis, quæ σμήγματα sunt, & foris adhibentur. Quemcunque autem Leuce invadit, non ità facilè dimittit, præsertim si superficies cutis occalluerit, hoc est in callum obdurata sit, si cutis compuncta nihil aut multo hebetius sentiat, si fricta aut scarificata eadem lacteum quid exudet, & locus ante pilosus nunc glaber & depilis evadat. Tunc enim vix unquam sanescit, neque color pristinus postliminiò recuperatur.

Cæterum de te, vir humanissimè, melius spero : nec enim in id discriminis alba vitiligo tua pervenit.

Hujus curandi ratio in duobus videtur consistere, in publica universi corporis purgatione, & in opera, quæ privatim & peculariter ipsi loco affecto fœdatoque impendenda est. Ad utramque tibi quædam artis nostræ præsidia mihi præscribenti utique verendum est, ne tritum objiciatur, ecquid Athenas noctuam? Estque in hoc genere jampridem ab aliis me multò, peritioribus in eâdem arenâ desudatum strenuè, licet non eo, quem tu summopere optabas, cum profectu. At enim verò tibi amico debitum solvendum est, quod in nuperis tuis à me liberaliter exegisti.

Purgatio prævium quendam apparatum requirit Ordire ergò à potione materiam in corpore digerente, purgationique, quam pilulis deinceps moliemur, apparente.

Recip. *Aq. decoct. capill. ven.*
Agrimoniæ
Scabiosæ
Lupulor.
Rad. Oxylapathi
Sem. urticæ ℥vj.
Dissolve in iis, Syr. acetos. simplic.
De Betonica
Mell. ros. colati ā. ℥j
Mist. f. potio biduana, sorbenda manè horâ VI. calidè.

Duabus horis pòst, aut tertia à meridie sume aliquid pulpæ Tamarindor. recens extractæ, aut si præstò sit tantundem pulpæ Thamarind. conditæ, ut ex India in Emporia hodiè solet asportari.

Recip. *Pill. alæphangi.*
De agarico
De hiera ā. ʒß

Pul.

Pul. Turbith. albi & gummoſi gr. viij
Trociſ. Alhand gr. iij
Cum melle roſ. col. f. pill. peſtilential. magnitudine. manè deglutiendæ hor. V. cum ℥ß mell. roſ. colati.

Hor. X. ſorbeantur duodecim cochlearia brodii rub. cicerum. Non eſt autem, quod hanc purgandi corporis hiſtoriam ſæpius repetas, cum materia vitioſa hæreat in ambitu corporis. Quare te ad τοπικὰ ſive localia adjutoria ſtatim accinges, præmiſſo tamen Mithridatio, quod habitui corporis dicatum eſt.

Recip. *Mithridatij opt. ʒj*
Rhob. Sambuci ʒij

Miſ. in unum, & poſtridiè purgationis ſumantur manè hora 4. cum hauſtulo vini: cui indormire tibi, atque inſudare licebit per hor. j. aut jß, ſi vires permiſerint. Die his interpoſito conferat ſe Dominus in balneum, quo ad defricandum affectum locum utetur pila ſive lineo nodulo ex farina fabacea, lupinorum, pulv. cort. rad. cappar. ſem. urticæ: aut affricet rutam cum pipere & vino ex vino ſubaſſam.

Extra balnea primas in uſu tenet aqua ê ſucco limonum in alembico vitreo deſtillata. Ante omnia autem locus ſub mento defœdatus vitiligine præparandus eſt, hoc eſt perfricandus nitro, ut non nihil tranſpiretur, aut confricetur ſolum cutis in loco aprico, ſub dio & ad ſolem: cui quidem operæ vernum tempus omnium erit accommodatiſſimum, unde Celſus lib. 5. c. 28. ἄλφους vernos morbos appellaſſe mihi videtur. Sunt qui partem affectam aſperioribus pannis perfricant, vel foliis ficulnis. Nonnulli loco frictionis partem affectam ſcarificant vulnuſculis ſuperficiariis, & minus altè penetrantibus.

Poſtea pharmaca ex aceto illinunt. Tertiò abluunt locum, atque abſtergunt cum aqua, ne nimis erodatur: Tandem betæ crudis foliis univerſum locum operiunt. Jacto hoc fundamento numeroſa ſylva medicamentorum in promtu ſit, ne natura uni aſſvenscat. Friabis ergo locum albo vel nigro elleboro, quouſque exudet. Deinde tepente leporis ſangvine inunges, aut illines ſandaraca; vel,

Recip. *Fol. ficûs*
Sulphuris vivi
Aluminis ää. ʒj
Rad. cappar. ʒiij

Hæc in pollinem detrita cum aceti q. ſ. in corporentur in formam cataplaſmatis popularis quidem, at uſu tamen longè præſtantiſſimi.

Rec. *Rad. Dracuneuli*
Chamæleont nigri ā. ʒjs
Aconis
Oſſ. ſæpiæ exuſti in cinerem ā. ʒj
Farinæ fabaceæ aut hordeaceæ ʒj

Cum aceto in eandem formam redigantur & loco allinantur calide.

Vel.

Recip. *Baccar. laurì*
Terræ cimoliæ ā. ʒij
Nitri ʒj
Rad. cucum. ſylv. ℈ij
Spumæ maris uſtæ ʒj
Pul. adhærentis parientibus domus in qua æger dormit ℈ij
Aceti q. ſ.

Illinatur ad ſolem, & poſt parvum interſtitium ablue locum. Poteſt etiam rudis iſte pulvis ſmegmatis loco in balneis adhiberi ad defricandum.

Galeni teſtimonio in 2. de alim. fac. c. 4. Pepones abſtergunt, ſi ſordidam cutem cum ipſis fricueris : alphos extimos & in cutis ſuperficie detergit caro eorum, ſed multò potentius ipſum ſemen. Mihi verò placet magnam amygdalarum amararum quod ab olei expreſſione relinquitur, magno uſui in balneo, & vice ſaponis.

In ratione vivendi cautum te eſſe oportet, & omnem cruditatis occaſionem, quantum quidem potes præcidere. Quo nomine ſomno paululum indulgendum, & exercitia oportunè inſtituenda ſunt, & hæc in gratiam caloris nativi, ut is focilletur, & malus habitus frigidio deponatur, aut commutetur in calidum. Vitandi ſunt cibi frigidi, pituitoſi, glutinoſi, ut piſces, legumina, olera, & quæcunque pinguis ſunt, acetoſa, dulcia. In vino tibi legem non pono. Ut te Bacchus amat, qui tam ἐυστομον & στόμαχον ſuccum tibi elargitus eſt, quem cum iſthic eſſem, pitiſſando mihi æſtimare licuit, inter Hiſpanica vina quotquot unquam bibi, facilè præſtantiſſimum. Si vomitus, ab epulis inceſſat, non intermittendus eſt, ſiquidem à crudi humoris illuvi ventriculum exonerat. Venus moderata non incommodat præſertim jejuno ſtomacho, etſi Cypria rarò abſque caloris, jactura ſalutari ſolet. Deinque ab animo abſtergi, quicquid ineſt mœſticiæ, decet.

His ſpero te, Vir humaniſſime & amice colende, divinâ gratiâ adjutum, & à deformi candore menti liberatum iri, modò in uſu eorum

ab

abſque faſtidio, & cum quadam tolerantia perſeveraveris. Nam mala chronica ſunt filiæ temporum, ſuis circum ſcripta ætatibus, quibus ſenſim increſcunt, & in ſui curatione moram diuturniorem deſiderant. Quod ſi tamen res aliter atque ſperamus, neque ad votum animi ſucceſſerit, ad phœnigmos & rubificantia noſmet impoſterum accingemus. Tu interim ab aqua forti (quam ſeparationis vocant argentarii) tanquam à Dæmone abſtinebis. Noli quæſo inte ipſo vim tanti veneni experiri, quod Phaêthonti ab Halchymiſtis (puta iis, qui in Chymia parum, in Medicina nihil norunt) dicatum eſt. Vis liberè & ingenuè dicam, neutrum mihi probatur; neque λόγῳ ἄπρᾳ neque πεῖρα ἄλογῳ. Utrumlibet einim deſtitutum ab altero mancum eſt, & ὁλοκληρίαν etiam ſuam amittit. Hæc tu fortaſſis joca dices, atqui ego ſeria. Vale & me ama.

CONSILIUM LXXIIX.

PRO QUODAM LUE VENEREA INFECTO.

QUidam Haud Infimæ Notæ lue venereâ admodum erat infectus: habebat os exulceratum, & ſupra uvulâ ipſi cavitas quædam erat eroſa inſignis, intantum, ut bibenti potus ad nares reſtagnaret, indidemquem largiter efflueret, is curabatur perquam feliciter medicamentis ſequentibus:

Recip. *Conſ. Hamech.* ʒiij. *ſpec. Elect. Eleſcopi* ℈j
El. de ſucco roſar. ʒj
Ol. fœniculi gt. ij
Miſ. cum ſacharo pro bolo.
S. Electuarium A.
Recip. *Rad. ſcorzoneræ* ʒj
Cichorii ʒvj
Lapati acuti
Borraginis. pœoniæ
Pentaphylli ā. ʒß
Fœnic. aſparagi ā. ʒvj
Calami aromat. ʒjs
Liquiritiæ ʒj
Polypod. querc. ʒjs

Paſſu

Passular. ʒx
Sem. cucumer. conquass. ʒj
Citri ʒiij
4. Sem. frig. major. ā. ʒj
Pulpæ Tamarind. ʒj
Cort. mirobal. citrin. chebul. Indor. cum ol. amygd. dul. præparat. ā. ʒß
Cort. rad. elleb. nig. styr. secundum descriptionem subscriptam prep. ʒiij
Turbith. albiß. ʒij
Caryophyllor. ʒijs
Fol. beton. origani
Flor. stœchados Arab. rosmar. ā. Mj
Ceterach, agrimon. numulariæ ā. Mß
Fumariæ Mj
Lapat. acuti
Borrag. adianthi nig.
Capill. Vener. cichor. endiviæ ā. Mß
Coquantur ut decet in s. q. aq. fumariæ, sub. finem addendo
Fol. sennæ ʒijs
Epithym. cret. ʒj
Ubi ebullierint parum, colentur pro ℔js quibus adde.
Syr. de stœchad ʒjs
De fumariæ ʒiij
De succo beton. ʒij
& infund. per noctem
Rhabarb. opt. ϑv.
Spic. Indor. ʒß
Agar. Trocisc. ʒb
Expressi Rec. ʒiij. detur pro dosi. affund. ol. fœniculi gt. ij.
S. Potio B.

Reiteretur quoties postulabitur.
Recip. Massæ pil. cochiar. ʒß
De fumar. ϑj
Aggregat. ϑß
Troc. Alband. gr. ij
Cum aq. salviæ s. pill. n. xxiij
S. Pilulæ C.
Recip. Mithridat. opt. ʒj
Confer. borrag.

Anth

Anthos ā. ℨij
Mij. pro bolo.
S. Corroborativum D.

Hiſce medicamentis, quæ tibi, mi Domine N. N. hac vice mitto, utere ſequenti modo:

Mane hora ſextâ bolum A. degluti: jejuna ad decimam fuge aërem externum & attende quantum purget: ſequenti aurora hora quintâ bibe potiunculam B. calid. redormi h. 1. cavendo tamen ſudorem. Tertiâ aurorâ ceſſato. Quartâ ex cephalica dextri bracchii mediocrem ſangvinis quanpenitus titatem, uncias quinque circiter emittito.

Sequenti manè, quinto ſcilicet die reiteretur potio B. ut & ſexto, ſeptimo & octavo die, ità ut ſexies ea bibatur. Hac ratione enim tota maſſa ſangvinea bellè emendabitur alvo nimirum ter vel quater in die officium ſuum faciente, & vitioſos humores exterminante. Si verò continget pluries ventrem dejici, nec tu benè ferre poſſis, diem quandoque unum quieſce: potionibus omnibus exhauſtis, duobus integris diebus ab omni medicamento abſtinendum. Sequenti tandem manè pilulæ C. deglutiendæ h. 6. & ſuperbibenda cochlearia aliquot aquæ ſalviæ vel betonicæ. Aurorâ altera Roborativum D. hora quinta comedendum, rurſusque pro libitu dormiendum.

Recip. *Rad. elleb. nig. Styr. q. ſ.* abſcindàntur capillamenta, quæ infundantur per noctem in vino malvatico, & iterum leviter exiccentur, poſt interior materia lignea abjiciatur, cortices reſerventur uſui & S. *Cortices rad. elleb. nig. præparat.* Stipes ſimiliter vel truncus abjiciendus tanquam inutilis.

Not. Cum filum curationis hucuſque à nobis fuiſſet deductum, quiddam memorabile & relatu verè dignum accidit. Me enim jubente & ordinante barbitonſor malum illud venereum ſequenti attingebat aqua, ibi ad miraculum uſque quicquid emortuum erat & inutile, decidebat, ulcusque illud poſtmodum curationi tantum abeſt ut reluctaretur, ut potius quaſi ultrò à natura reſtituendum videretur.

Aqua hæc erat:

Recip. *Salis Ammoniaci pulveriſ.* ℥ß
Spir. vitrioli ℥ß
Aq. roſar. alb. ℥js *Miſ.*

Poſtea præſcripſi ſequentia remedia.

Recip. *Ligni guajaci limat.* ℥ij
Cort. ligni ℥j

Rad. ſarſaparill. ℥ij
Lig. ſaſſafras ℥vj
Rad. Scorzoneræ ℥ij
Pentaphylli ℥j
Pæoniæ ℥ß
Paſſular ℥iij
Sem. aniſi ʒiij
Cinamomi ʒiijs
Herb. betonicæ Mj
Salviæ Mß
Cichor. Mß

Pulveriſentur & incidantur omnia ut decet, poſtmodum infund. in olla vitrea benè excoctâ affundendo aq. fontanæ ferventiſſ. libros quatuordecim, id eſt quinque cantharos Lipſenſes. Stent in infuſione per horas duodecim, poſt coquantur ad medietatem. Colatura reſervetur uſui: exhibeantur unciæ ſex uſque ad octo.

S. Hydroticum A.

Remanentiis decocti ſuperioris affund. aq. fontanæ libras quatuordecim, addendo rad. ſcorzoneræ ℥ß paſſular. corinth. ʒvj cinamomi, ſem. aniſi an. ʒjs ſantali citr. ʒß. Coq. ad abſumpt. tertiæ partis, & per ſe refrigeſcant; poſt colentur. Colatura ſervetur uſui & *S. Potio cibalis B.*

Recip. *Rad. ſaſſæ parill.* ℥j. *lig. guajac. lim.* ℥iiij
Saſſafras ʒiij
Rad. ſcorzoneræ ℥j
Herb. Betonicæ Mj
Salviæ Mß
Paſſular. min. ʒjs
Sem. aniſi
Cinamomi opt. ā. ʒjs

Coq. in aq. fontan. lib. xxiiij, ad conſumptionem tertiæ partis, ubi per ſe refrixerint, Colentur, Colatura ſervetur uſui.

S. Potio Cibalis C.

Recip. *Spetier. diatrion. ſantal.*
Diarhod. Abbat. ā. ʒjß
Diambræ
Diamoſchi dul. ā. ℥j
Ol. macis gt. iij
Sach. albiſſ. ſoluti in aq. cichor. & beton. ā. ʒv.

F. Conſ.

F. Conf. in rotulis.
S. Rotulæ D.

Recip. *Ungvent. infrigid. Galeni*
Rosati Mesuei ā. ʒvj
Cum ol. rosar. odorifero f. linimentum molle pro inunctione dextri laris.
S. Ungventum E.

Recip. *Ungt. rosat. Mes.*
Cerotī santalini ā. ʒß
Populei ʒij
Ol. rosacei ʒß
Mis. pro inunctione lumborum. F.

Recip. *Mass. pill. cochiar. ʒß*
De fumaria ʒj
Aurear. ʒß
Extracti helleb. nigristyr. gr. iij
Cum aq. salviæ f. pill. n. xxj
S. Pilulæ G.

Recip. *Mitridat. opt. ʒj*
Detur ad fictile.
S. Mithridatium H.

Recip. *Rad. Filipendulæ*
Pentaphylli
Pæoniæ ā. ʒiij
Malvæ ʒß
Sem. Pæoniæ
Sileris mont. ā. ʒjß
Baccar. lauri ʒij
Sem. fœnugræci ʒiij
Herb. beton.
Salviæ
Origani ā. Mj
Pulegii Mß
Malvæ
Parietariæ ā. Mj
Flor. Chamomel.
Stœchad. Arab. ā. Mß
Coq. pro lib. j. in Colatura dissol.
Electuar lenitivi

De hiera simpl. ā. ʒiijs
Diaphœnic. ʒjs
Ol. Cheirini
Anethini
Mellis anthosati ā. ʒj
Mist. F. Enema.

De hydrotico A. bibendum manè horà tertia ʒvj. usque ad 8. ʒ, superdormiendum & sudandum ad 7. sudore absterso inungat epar ungvento E. & lumbos ungvento F. comestis prius rotulis D. Horâ octava prandendum, primisque tribus diebus more solito edendum, sequentibus aliquid subtrahendum in inquantitate cibi. Tribus diebus primis dictis bibendum etiam nihil præter potiones B. & C. næ sanè potiones etiam semper in promtu sint, probè curetur. In hypocausto maneat, obambulet. Hora tertiâ vespertina in lectum rursus sese recipiat; quartâ dein auditâ sudorifera potio prædicto pondere hauriatur & per unius horo spacium, fiat sudoris elicium. Rotulæ quinque comedantur & partes scriptæ inungantur. Sexta hora cœnet. Sudorificæ & cibariæ potiones nunquam deficiant.

Recip. *Confect. Hamech. ʒjs*
El. lenitivi ʒijs
Spec. Elect. Elescop. ʒß
S. Electuarium K.
Recip. *Syrupi de fumaria ʒjs*
Aq. fumaria ʒ ij
Mist. S. Saccus L.
Recip. *Decocti fumariæ, flor. stœchad. & cichorii ʒiijs*
Elect. de succo rosar. in tabul. ʒj
Conf. Hamech. ʒiij
Spec. Elect. Elescop. ʒij
Syrupi de fumaria ʒj
Mist. S. Purgatio M.
Rec. *Aquæ fontanæ ℔. ij, in quibus laminas cupreas decies extingue.*
Rec. *hujus aquæ ℔j. aq. plantag. rosar. ā. ʒiij.*
Sublimati ʒßß
Sachari optimi ʒß
Bulliant ad medietatem, & clarificentur cum albumine ovi.
S. Aqua N.

Hæc aqua servetur ad usum. Reli-

Reliquorum medicamentorum uſum continuet per quatuor vel ſex hebdomadas.

Ubi primô hydrotico A. uſus fuerit, tormina aderunt, quæ Enemate I. auferet, ità tamen ut eo die ſudoriferum veſperi omittat. Aliàs etam alvus ſemper ſit laxa vel ſponte, vel clyſtere I. aut electuario K. Hoc electuarium ſumat manè, ſudore finito; idque vel in forma ſicca, vel ſucco L. diſſolvet, & tunc à meridie ceſſet ab hydrotico.

Singulis etiam ſeptimanis ſemel per integram diem ab hydroticis ceſſabit, & eadem die utetur manè hora vj purgante M. Ubi tribus ſeptimanis perrexerit, tandem ulcus illud venereum aquâ eorticum juglandium deſtillata diligenter abſtergat: vel ejus loco utatur ungvento Ægyptiaco, quod diſſolvet aqua plantaginis, & habeat pro gargariſmate. Si ulcus tunc nimium dolebit, gargariſmate utatur ê lacte tepido. Quod ſi hoc modo ulcus vel recrudeſcat, vel ſimile quid noxii appareat de regenerata carne ſuperfluâ & inutili, vel etiam id medicamentum non ſatis ſit efficax, ad potentiora deſcendendum.

Bombace itaque aqua N. excipiatur: ita ulcus tangatur: tunc caro putrida & dura facilè vincetur. Cheirurgus poſtmodò carnem aſtringentibus & exiccantibus curet. Tandemque ità ê domo in aërem patentem (ſed non niſi gradatim) ſe conferat.

In cibum veniant ova tremula, jura Gallinacea, amygdalæ, pineæ, jura bubula, carnes gallinarum ſine aromatibus, pulticulæ, ova liquidius frixa, hordeata. In menſis ſecundis habeat paſſulas, confectiones amygdalorum, pinearum, aniſi, fœniculi, coriandri unicâ ſachari tunica incruſtatarum. Pira, citonia, aliaque ſtyptica & incraſſantia ad tempus proſcripta ſunto.

CONSILIUM LXXIX. PROPHILACTICUM TEMPORE PESTIS.

Nec non XXC.

THERAPEVTICUM PRO IIS, QUI JAM DENUTU ET VOLUNTATE DEI LUE PESTIFERA SUNT INFECTI.

Datum & promulgatum lingva vernacula ab ipſo D. BRüNNERO, ſine tamen medicamentorum deſcriptione,

Anno 1598.

PRÆCAUTIO IN PESTE CERTIS MEDICAMENTIS FACTA, UT ET PRÆSERVATIO.

PRimò omnes Maſculi & Viri ſacculum literâ A. ſignatum & collo appenſum geſtent, & naribus adhibeant. Fæminæ verò & Virgines ſacculum B. litera inſignitum ſecum habeant.

Deinde utriuſque ſexus homines ite. tàm fæminæ, quàm mares Scuta Cordialia induſiis prope cor ſub ſiniſtri lateris mamillæ inferiore parte aſſuant; aut tegumento pectorali annectant, idque interdiu & noctu. Quæ ſcuta tamen aut ſacculi interbaſſati & ex ſindone confecti vel ſericeo rubro variandi ſunt pro ætatis diverſitate. Nempe pro adultis primo, deinde ſedecennibus decennibus quinquennibus trimulis, aut bimulis. Id quod benè Caudo Medico & iis, qui circa ægros verſantur, obſervantum erit.

Tertiò Linimentum eſt præſcriptum ſub litera D. cujus quantitas erit inſtar piſi aut ciceris, quo nares illinantur & aurium meatus, antequam quis domo exeat.

Quartò ordinatæ ſunt rotulæ ſublingvales aut orales; ſub litera E. quarum una ſemel ſenſim liquefieri in ore aut lingva debet & ſic ſenſim delingi. Id quod prodeſt contra aërem in propinquo infectum.

Hæ rotulæ autem mulieribus non proſunt, cum moſcho ſint imbutæ; pro quibus ſubſtituuntur aliæ ſine moſcho, aut ambra aut zibetho, quibus uti ipſæ in eodem contagionis periculo poſſunt.

Aliâs alternatim matronæ exiccatos citriorum cortices aceto aut vino puro maceratos maſticare queunt loco dictarum rotularum in ore liqueſcentium.

Sextò aër corrigendus eſt ſuffimigiis, qualia præſcripta ſunt, ſub ſigno F. de eorum itaque portio injiciatur prunis ἀκαπνοις & ſiccis, nullumque fumum aut fætorem emittentibus, idque quater fiat in locis ſuſpectis aut nondum infectis manè, ante prandium, & cœnam, demumque veſperi. Ne verò peſtis contagium, ſi fortè aliquem infecerit, diu aut tâm cito hærere, nedum radices agere queat, ecce maribus ſub S.G. ſingulo mane dimidium morſulorum erit abſumendum, ſicut dimidii reliquam hora 3. à meridie. Poſtero die & ſequente alternatim rotulæ uſurpandæ ſunt tres vel quatuor, mane ſc. & veſperi ſed ita; ut ſi hodiè morſulis uſi fuerint, cras rotulis H. perendie rotuli

tulis I. fruantur. Fæminæ v. ſolas rotulas jam dictas uſurpent. Pueris verò ſolùm exhibentur rotulæ unæ vel duæ, præſertim de Zedoria H.

PRO DOMESTICIS ET PAUBERIBUS.

COnclavia, quæ hi inhabitant, aut loca, ubi verſantur, quater quotidiè ſuffitum experiantur, mane, ante prandium & cœnam, & poſt pocenium, ſuffimigium autem præparatum ſitex talibus quæ vel ſingulatim, vel conjunctim, ſi haberi poſſint, incendantur; ſc. ex origano, lauri baccis aut foliis, abſinthio, quernis foliis, juniperi baccis aut ramis, ſeu cremiis, lavendula, Ruta, betonica ſylveſtri, ſuccino, maſtiche, thure; apprimè commendatur pro ſuffitu: ſi vitrioli ʒiij. in ſemiſextario vini boni contriti ſumantur & infundantur in laterem ignitum, & vapor conclave, ubi ægri jacent, pervadat & imbuat, adeoque aëris malignitatem corrigat. Quod ſi æger inibi peſte infectus fuerit demortuus, ne contagium deliteſcat, & ita ulterius ſerpat, aliosque ingreſſos inficiat, calce nova parietes inducendi ſunt, ut ita venenoſæ peſtis fomes abſorbeatur.

Porrò ſingulis horis matutinis antequam quis domo, pedem efferat, radix Angelicæ, Dictamni veri, valerianæ ſeu phumajoris, Leviſtici Helenii, Magiſtrantiæ & Chamophillatæ radices aceto vini per noctem maceratas habeat, quarum portio ore aſſumenda & maſticanda erit Rutæ, meliſſæ, nigellæ Leviſtici aut Magiſtrantiæ radices vino imbutæ & nodulo inſutæ pro odoramento eſſe poſſunt.

Tertio, valde proſunt; Pimpinellæ, Dictamni, Magiſtrantiæ & Angelicæ, radices ſingulatim pulveriſatæ, quarum pulveris manè tantum butyro & panè comedendum eſt, quantum uno groſſo ſeu ſolido contineri poteſt. Pro merenda mulierculæ & ancillæ valerianæ, Leviſtici & Zedoariæ radicem, vel Enulæ campanæ tenuiſſimæ tritam eadem doſi accipiant, ſed ità ut alternatim radicib. pulveriſatis utantur; & hodie hac, cras alia, & ſic conſequenter fruantur.

QUOMODO PESTE INFECTI SE GERERE DEBEANT.

SI quis juſta ex DEI ira ob peccata admiſſa contagioſa peſte imbueretur, ille poſt preces primò & ſeriò ad Deum non tàm ſcelerum vindicem, quàm patrem benignum & vitæ largitorem effuſas & quotidiè ſingulis momentis iteratas, auxilia legitima & à pio bonoque Medico præſcripta negligere non debet, quod ſi fecerit, parùm aberit, quin

DEU

DEus omnipotens & fidus gratiam favorem & benedictionem medicamentis & alimentis sit largiturus. Inprimis autem certa signa adsint oportet, è quibus ægro innotescet, se revera jam pestifera lue infectum esse, id quod deprehendet; 1. ex inopinata & subitanea omnium virium in corpore prostratione, item ex dolore artuum ostocopo; in quo talis sensus, qualis in iis, quibus brachia & pedes malleis, fustibus aut rota sunt contusi, unde langvor & imbecillitas tanta sequitur, ut nec stare, nec incedere, ne dum officio consveto fungi possint; sed decumbere & quiescere gestiunt & ad lectum nolentes, volentes pergunt. Quod si igitur tale quid simul ac quis persentiscat aut subodoretur citò occurrat, nec differat: Nam.

Principiis obsta, serò Medicina paratur.

Cum pestiferum illud venenum non inducias det; sed & illicò petat, ita ut unicus horæ quadrans in hoc acutissimo & lethalissimo morbo neglectus plus obsit, quàm in aliis morbis aliquot dies. Ideoque non tàm diu cesset, aut cunctetur, donec capitis dolorem, frigus, horrorem, aut calorem persentiat, angorem item circa pectus & deliquia crebra animi advertat, atque ad vomitum irritetur, Hæc enim symptomata, unde morbus pestilens liquidò innotescit, arguunt certò, jam ægrum peste infectum esse & venenum illud contagiosum sangvinis massam & omnes corporis partes artusque perrepsisse & inquinasse. Quamprimum itaque langvorem & lassitudinem talem percipit, & lecto decumbere cogitur, ex officinâ sibi afferri curet, sudorificam aquam sub litera K. quæ aliquantò precioſior, aut aliam viliorem sub litera M. in tribus distinctis fictilibus infusam, quorum unum calefactum illico exhauriat, & lecto contectus sudet quantum potest, ad horam 1. aut alteram, quod si hausſtum evomat, alterum fictile aqua sudorifica plenum fervefactum exhauriat, vel etiam tertium: quod si secum retinuerit & probè desudaverit, adeoque bubo efflorescat, aut anthrax, febrisque simul invadat, quod Medico dignoscendum relinquitur, & plerunque ex rigore & horrore deprehenditur; venam secari jubeat à barbitonsore, conveniet hæc parti, in qua bubo est ortus, id quod à Medico Chirurgis significandum erit; & quantum sangvinis detrahendum: sine qua conditione si sit, venæsection prohibetur; Quod si itaque venæsectio sit absoluta, aqua cordialis ægro sub signo N. est præscripta infictili, quæ benè circumagi debet, ut turbida fiat, & inde 4. cochlearia communia ebibat, & inde fortem hausſtum de aqua card. bened. superbibat; Quæ aqua cor mirè corroborat, quapropter interdiu & noctu

& noctu ſæpius, & ſingulis horis eam benè confuſam & turbatam uſurpet; & iterum hauſtum bonum aquæ card. benedi. aut ſcordii, aut ſcabioſæ ſuperbibat; ſin a. ardor vehemens ſuperveniant & ſitis, uſurpet aquam acetoſæ, acetoſellæ, Borraginis, ſcordii, aut flor. Nymphææ alb. ſed aqua cardui benedict. præcellentiſſima eſt. Quia v. aquæ cordialis N. charior eſt, pauperibus alia præſtat viliore precio ſub ſigno O, qua uti poſſint. Quod ſi venæſectione non ſit opus, illicò confugiant infecti ad uſum aquæ Cordialis. Dum itaque ſudor primus abiit, & venæſectio, ſi opus, facta & aqua cordialis hauſta fuit, cibandus eſt æger alimentis corroborantibus ut juſculis galli. carnis bubulæ, it. pulmenticulade ptiſanæ cremore cum emulſione amygd. dulcium, de ſimilis albiſſimis, quib. inſpergatur codimenti loco pulv. cordialis, pro cibo adhibeant tenuam bubulam carnem, vervecinam, vitulinam, itemque aviculas, apprimè alaudas; quod ſi carnes faſtidiat, patiens, aviculæ & carnes aliæ aſſæ contundantur, contuſis juſculum gall. aut de carne bubulo leniter affundatur & ſuccus reprimatur & miſceatur cum ſucco citri, granator aut limovum, aut cum rob. de herb. ſal. rib. ut aſtringitatem acquirat, & ita propinetur. Talia enim juſcula mire confortant vires hominis: quia ſunt ἄπεπτα concoctu facilia, nec mul ta alteratione indigent; ſed facilè in naturam ſpirituum & corporis nutriendi ſubſtantiam convertitur, ut Hipp. habet aph. ῥᾷον πλησθῆναι πότου, ἢ σιτίου; & ita etiam ægri vires facilius conficientur: Carnes & aviculæ decoqui poſſunt fruſtis citri aut limonum in orbiculos defectis aut uvis acerbis additis, & notandum omnia edulia debere eſſe acidiuſcula: affundatur item cibis ſuccus citoniorum aut vinum citonites imo ſuccus eorundem pro potu in ſiti exhiberi poteſt aut cum citoniis in fruſta diſſectis carnes decoquantur.

Patientes debent eſſe abſtemii & invinii: utantur verò cereviſia proba & antiquiore, item ſucco de citoniis, qui peculiariter veneno contagioſo reſipit, vel aquis ſcordii, cardui benedicti, acetoſæ, & ſcabioſæ, & in ardore vehementiſſimo, aquis de floribus nymph. alb. cucumeris, aut Endiviæ, quibus admiſcentur ob acredinem ſuccus de granat. & berber. ſucco acetoſ. citri, videndum tamen ne plus juſto admiſceatur, ne nauſea oboriatur; ſed gratia concilietur & palato ægri conſulatur. Quod ſit ita cibatus prima vice fuit æger, jejunium toleret, tries horas, interim crebrò uſurpet & exorbiat aquas cordiales ſub ſignis N. & O. & hauſtum ſuperbibat de aqua cardui benedicti, aut aliarum ſupra commemoratarum. Et hæc eſt primus diætandi modus.

Secundò, elapsis tribus horis post jejunium, alterum fictile aquis sudoriferis plenum ebibat, & sudet in lectu sesqui horam, inde aliquid de cibo supra præscripto sumat, & aquas cordiales frequentet.

Tertiò iterum horis trib. elapsis tertium, fictile propinetur, ut tot horas sudet, quot ante, id quod in initio faciendum est quàm diligentissimè, ut intra 9. vel 10. horas ter desudet : Quia enim malignitas veneni pestilentis nimis vehemens est & in corde radices ferè egit, vix fieri potest, ut una vicè tolli & expelli possit, à corde. Licet enim quandoque post usum rectum aquarum sudorificarum semel adhibitum appareat, q. nihil mali subesset, delitescit tamen fomes velut sub cineribus consopitus; & ocyus exardescit velut scintillæ antequam in flammam abeant; neque hic securitas est ulla, ita ut posteriora pejora fiant priorib. Ideoque provocandus est sudor hydroticis aquis, & cor confirmandum aquis cordialibus quo pestilens venenum planè extingvatur, quem in finem & ad carpos & cordis regionem sacculi & fomenta sunt ordinata sub. Z. & aqua pro pulsu ad arteriis ventilandas & recreandos spiritus vitales X. & V. qua imbuantur linteamina & carpis obducantur. Nodulus item odoratus A. A. sæpe in aqua odorata imbutus adhibeatur naribus crebrò : pro corde a. sub siniſtrâ papillâ ungventum seu linimentum confectum est BB. pro ditioribus sicut CC. pro tenuioris fortunæ hominibus quod illinatut sæpe. Et licet sufficiens videatur aqua sudorifica ter usurpata in 9. aut 10. horis : non tamen negligentem aut securum hic esse debet; sed pergendum est & propinandum aquæ dictæ sudorificæ in uno fictili dimidium altero die, manè, & sudandum inde per horam aut ultra, & demum tertiam partem, donec meliusculè se habere deprehandatur : & vires manifestò redeant refectæ, roburque corporis instauretur; Sin verò nimis charæ pauperibus sint aquæ dictæ sudorificæ, pulverem habet alxipharmacum, L. cujus justa dosis cum aquis appropriatis ipsis dispensari tolerabili precio debet; idque eo modo, ut aquas adhibebunt, & si primo evomuerint, secundo & tertio alias doses vel inviti assumant; inde vero dimidium pulveris & demum tertiam partem ebibant, donec convalescere se sentiant. Porrò plebeculæ infimæ, ut & gravioribus personis, nisi delicatæ nimis sint, præparate 1. pharmacum de cantharidibus & fermento, uti notum chirurgis, quod arteriis anterioribus alligatum, & supra malleolos in crura au tibia alligatum, mirè subtrahit venenum contagiosum à corde.

Sin alicui, quod optandum, proba terra figillata, bolus armenus verus, aut terra sigillata Silesiaca strigensis ad manus foret, harum ʒij con-

contritas in ℥xij aquæ cardui benedicti dissolvat, & benè permiſceat, ut turbida potio fieret, & cochlearia 4 communia ebiberet, loco aquæ Cordialis, ſuperbiberetque aquæ cardui benedicti aut ſcordii aut ſcabioſæ bonum hauſtum, non malè ſuæ valetudini faciet. Vinum inprimis citonites apprimè laudatur, ſeu ſuccus expreſſus ex citoniis recentibus aut decoctum citoniorum frigidum quo uti poſſunt pauperes loco aquarum ſtillatitiarum & cordialium. Nec improbaremus hic loram ſeu ſapam citoniorum, aqua affuſa & expreſſa per linteolos è citoniis contuſis, ut è pyris ſylveſtribus pro potu, ſi benè deferbuiſſet aut deſpumaſſet, quia hoc potu nihil gratius aut miſeris ægris ſalubrius, præſertim in tanto æſtu & ſiti, quin & ad venenoſitatem luis, corrigendam & inhibendam rabiem excogitari poſſit. Quin & aqua ardens ſeu vitæ aut elixir de citoniis ſi cui ſuppetat, ille cochlear unum pro viribus recreantis uſurpet, & aliis aquis appropriadis & ſupra notatis admiſceat; nec dubium, quin refrigerium & virium inſtaurationem ſit exinde percepturus. Præterea quoque deſtillata caponum cum herbis & floribus variis & radicib. quæ contagioſæ peſti, ardori, alvi profluvio, vomitui, ſyncope, & hæmorrhagiæ reſiſtunt, & vires conſervant, non ſunt celenda: ſed ſæpè propinanda. Bubones, quod attinet, puſtulas & febres Medicus juxtà cum chirurgo ſanabit, ut ſymptomata. Quæ ſingula ſi hic percenſere voluerimus, integrum volumen nobis eſſet complendum. Præcipua tamen prætereunda non ſunt: ſed advertenda & avertenda, quantum fieri poteſt, citiſſimè & tutiſſimè, ne vires alias langvidæ prorſus proſternantur & ita venenatæ & peſtiferæ lui anſa ulterius progrediendi & graſſandi præbeatur.

Symptomatum primum.

EST OBSTRUCTIO ET DURITIES ALVI.

QUæ ſi adſit, opus eſt clyſtere leni & emolliente ex ptiſana ac juſculo avenaceæ pulticulæ cum paucis uvis paſſulis & oleo roſaceo aut violaceo; quod ſi hæc juſcula deſint, decoquitur clyſma ex herb. acetoſ. meliſſ. fol. nymph. viol. mart. lactuc. & borrag. Item de pulp. cucurb. confit. clyſter cum præd. ſuprà oleis, aut poſtulatur ex officina clyſma leniens ſub numero V. Aliàs alia purgantia in initio medicamenta cautè ſunt exhibenda, cùm iis periculoſum alvi profluvium excitari poſſit; & benè notandum, ægro nihil boni conſuli aut inde evenire ſolet, ſi ſtatim in principio purgetur; Quia enim purgantibus medicamentis certum tempus eſt relinquendum, donec vires ſuas exſerant

ferant & in actum erumpant, submetuendum non interim, ne venenum ad cor properet & illud opinione celerius invadat, quod quidem non purgantib. sed sudorificis & alexipharmacis potionibus est discutiendum & à corde fugandum. Sin a. simul æger probè desudaverit & necessitas requirat alvi solutionem, clyster adhiberi potest ante unam horam, donec demum secundò iterum desudet. Purgationem v. hîc nec natura morbi nec ars svadent. Quidquid etiam alii Medici expertissimi scribant, illud eventus docebit, quod sc. alexipharmaca nimis serò exhibeantur, si à purgantib. auspicari velimus : ut tamen necessitas alvi obstructæ urgeat, & purgantia requirat, possint ea propinari post 13 aut 14. horas, usurpatis jam debito modo sudorificis aquis, id quod benè providendum erit iis, qui ægrorum ut adstantes curam gerunt; In purgatione n. respiciendum est ad super fluitatem humoris educendi, ne unus pro altero educatur, & sic ægro plus obsimus, molestiamque majorem exhibeamus, quam levamentum.

Secundum Symptoma.

ALVI PROFLUVIUM.

QUod priori est oppositum. Quia contraria juxtà se posita magis eluceſcunt; quod si superveniat, nec tamen æger inde alleviationem sentiat ullam (ubi cita alvi cohibitione opus est) sin a. inde vires roborari sentiat; alvus sistenda non est, sed naturæ, quo vergit, cursus relinquendus etiamsi alvus vigesies deponatur aut exoneretur (modo non planè robur naturæ collabascat;) simulque malignitas materiæ evehatur : tunc tempus est eluendi ventriculum & intestina hac potiuncula. Decoquatur ptisana, & prima aqua effundatur, deindeque nova affundatur, & decoquatur, donec fiat q. jusculum; cujus dosis est, quantum phiala contineri potest, cum duobus cochleariis communibus succi ros. arid. quod una vice exhauriendum est, & post 4. horas repetendum. Sin displicuerit succus de rosis, aut defuerit, ille m. s. ros. rub. incarnat. aut albarum siccarum, sumat & cum jusculo ptisanæ ebulli re sinat, & transeolet, aut fortiter exprimat liquorum & ita ebibat. Similiter & ex antiqua rosarum conserva & aqua hordei potiuncula præparari potest. Sed prius melius est, cum non tàm dulce sit (Nam hîc dulcia non adeò conveniunt,) Dum itaque bis potiuncula hæc adhibita fuit, post tres horas ægro alia est concinnanda tàm confortans, quàm alvum fluentem sistens.

Recip. *Aq. plantag.* ℥v
Terræ sigill. Strigens. ℥j

aus

aut boli armen. aut terræ sigill. veræ
Corall. rub.

Exactè pulverisat. ʒß probè commiscentur: & propinetur ægro una vice tepidè aut calidè. Post 4. horas iteranda est potio: nisi quid me fefellerit, aut æger non rectè se gesserit affirmare ausim, hac tamen cum exceptione, quod non dum venenum vicerit, id expulsum iri per sudorem, & alterum futurum durum: quod si fluxus non cessit, tertiò usurpet, sin nec sic, pulvere utatur sub signo P. cujus dosis ʒj cum aqu. plantag. in mortario probe contriti & comisti, adhibeat vero & ebibat calidè

Cautela tamen hæc observanda, ne nimis citò alvi fluor sistatur: & si reliquæ sint malignæ humorum superfluitates in corpore, quæ sine periculo cohibui & sisti nec debent nec possunt; Medicus postquam æger de ipsius consilio potionem de ptisana usurparit, simulque tamen videt certum humorem, qui initio apparuit, etiamnum fluere, præscribat potionem ex myrobalanis sub Q. signatam, & illam propinabit post tres horas, ante quam ptisana fuerit usus; & demum dabit potiunculam de terra sigillata Silesiaca; ut supra monitum fuit, aut pulverem sub litera P. Nolo hic admonere, quod in potionibus & aliis exhibendis chalybs sit extingvendus.

Apud nonnullos autem, ut audio, ocyssimè alvi profluvium oritur, quo vires ita prosternuntur, ut q. semimortui decumbant. Quia vero exinde colligi potest, sangvinis totam massam, uti id urinæ turbidæ & valde rubræ indicant, peste contagiosa esse infectam, saniores Medici mecum juxtà considerent, an non opus hîc sit venæsectione, & post ter usurpatas sudorificas aquas, potiuncula purgante ex Myrobalanis postero die, dum malignitas materiæ per alvi profluvium fuit educta; sicut & aliis suprà dictis pharmacis.

Tertium Symptoma.

VOMITUS VEHEMENS ET RUCTUS VENTRICULI.

SI humerosa vel vaporosa materiæ pestiferæ malignitas quandoque in ipso ventriculo, aut locis vicinis & circumjacentibus pessimas superfluitates attigit & infecit, ecce vomitus statim excitatur, qui promovendus & provocandus erit medicamentis in eam rem aptis, quo materia universa revomi possit; Cujus signum 1. si æger à vomitu alleviationem sentiat; Ideoque vomitivum ex officina petat sub litera V, Imò

nec dissvaderem, si vomitus ventriculum à materia molestante liberabit, ipsi porrigendum esse antimonium præparatum: sic n. Matthiolus de hoc in Dioscoridem accipiendus, qui id valde in peste comendat; sin verò contrà à vomitu pejus se habeat & debilior fiat, æger, cohibendus est vomitus citò, ut alvi fluxus, ne vires naturæ magis debilitentur, & appetitus planè prosternatur & aboleatur. Cui malo obest frustum de latere Cocto novo calefactum aut candens, cui affundatur acetum de mentha crispa, quam quilibet patrumfamilias, sicut & acetum zedoariæ, cariophyllæ, & rutæ in promtu & parato habere debet. Ut fervor extingvatur & involvatur panno linteo calido frustum binum, quorum unum ad os enfiforme, alterum ex opposito in regione dorsi applicetur: quod si æger facere aut experiri nolit, cucurbitulam magnam affigi curet ad ventriculi regionem aut ollam minorem, Prodest etiam huic rei aqua Cordialis cum corallis præparata: Item terra sigillata Strigensis, aut Bolus armenus, apprimè tamen plurimum conferunt coralli & terra sigillata Silesiaca, si cum rob. berb. aut ribium, item succo cytoniorum aut granatorum mista delingantur. Dosis succ. est ℥j, vel seorsim vel conjunctim, cui admiscetur ʒj de pulvere, aut terris: sufficit pro una dosi quantitas minoris castaneæ: sed crebrò. Quod si eructationes & flatus accedant frequentiores è ventriculo, addi debent ad ʒj cordialis pulveris, aut terrarum suprà sæpè commemoratarum ʒ. gr. granorum Paradisi, quæ peculiarem vim hic habent. Ructus autem isti partim exurgunt à flatibus & pestiveris vaporibus in ventriculo collectis & detentis, partim ex interna inflamatione viscerum adiacentium; ideoque tempestivè occurrendum est huic malo, quia non multò post singultus insequitur. Quod si itaque à vaporibus pestiferis, aut ardore circumjacentium viscerum ructus oriantur, ægro præbeatur succus de de fruct. cynosbatos inspiss. cum ipso fructu, vel sensim vel mistus cum miva cytoniorum aut succo granatorum: sin à fuliginibus malignis, exhibeatur eidem succus de mentha crispa, cum terra sigillata Silesiaca, aut aliis id genus med. aut præp. corallis & iterum lares igniti aceto adsperſi adhibeantur. Nec rejiciuntur fomenta & ungventa pro ventriculo, præsertim sacculi stomachales roborantes & adstringuentes.

Quartum Symptoma.

EST LASSITUDO στοκοπος *ET LANGVOR VIRIUM TOTIUS CORPORIS.*

QUæ duo non nisi à pestiferis vaporibus & fumis prodeunt insinuantibus se in inconspicuos nervorum & membranarum nervacearun

um poros, ſicut fumus oculos morſicare & penetrare ſolet,) & eos endentibus rodentib. rumpentibus. Unde tanta inquietudo miſeris ægris accerſitur, ut ubi placidè quieſcat, non habeat: ſed inſtigationibus variis per lectum diſtorquetur, & hinc inde devolvitur, modo ubi pedes ibi caput jacet, brachia capiti jam ſupponit, jam pedes attrahit, pro qua inquietudine oleum paratum eſt K quo inungatur ſpina dorſi, & crura & alii artus, ubi iſtæ diſtentiones & dolores percipiuntur maximè, & quidem interdiu aliquoties id fiat calidè.

Quia verò hi vapores & fumi nimis ſubtiles ſunt & citò pœnetrant, incraſſandi ſunt & ſenſim abſorbendi: NB. ne tàm citò omnes artus pervolitent & dilatent; unde commendatur maximè, (id quod ſemel pro ſemper dictum eſto) terræ ſigillatæ optimæ & polus armenus verus, quam Galenus nunquam non ſatis laudare potuit, ℥j cum aquæ cardui benedicti, quæ magis penetrat, eaque potio ſæpius una die iteranda erit.

Quintum Symptoma.

EST CEPHALALGIA.

QUæ longè vehementior eſt, ſi febris putrida adſit peſti adjuncta quàm ſi peſtis ſit ſola abſque febre tali, ut experientia id diu comprobavit: Quod ſi igitur ingens capitis dolor cum peſte urgeat; dicere audim ferè, immediatè febrem ſynochum putridam, aut ardentem, vel ad minimum tertianam continuam cum peſte conjunctam eſſe, ſed de hac re alio loco & tempore. In hoc caſu advertendum eſt an pene aures parotides appareant, natura malignam materiam eo loci protrudente; quæ ſi conſpiciantur, linteamina circa frontem & caput (prius tamen adminiſtrata venæſectione) ita applicari debent, ne parotides attingantur, Faſciæ v. ita concinnari debent. Rec. amygd. amar. aut nucl. pertic. qui magis proficui quibusdam habentur, & quantum volueris; qui cum aquæ ſolani & flor. ſambuci pari portione conterantur & q per emulſionem extrahantur: in qua cum lacte linteamina imbuantur & ita capiti circumligantur, ſed tepidè, aut ex utriſque q. pulticula fiat cum dictis aquis & fiat q. cataplaſma. Id quod conducibile eſſe ægris ſum expertus: glorientur alii de aliis. Lotio pedum cùm ſuo vapore & calore venenoſitatem peſtiferam magis irritet & velut animet, nec ex capite aliquid ſubtrahere queat, penitus ab ea erit abſtinendum.

Sex-

Sextum Symptoma.

VIGILIA NIMIA ET INSOMNIA, ἀγρυπνία

QUi provenit ex febrili & peſtilenti ardore; unde ungventum ſomniferum præſcriptum eſt in officinis bona copiâ in hoc caſu, aut uſurpari poteſt illud quod ſub literâ T. eſt inſignitum: quo illini debent tempora, carpi manuum, volæ manuum & plantæ crurum, ut & genu. Quin imò & Emplaſtrum confert, ex rad. altheæ cotuſæ, parte una, & tertia parte pap. alb. cum lacte papav. quod & aqua ſolani præparatum eſt. Illud fronti applicetur: Syncipiti v. aut vertici idem imponi debere mihi non placet; ſed periculoſum & noxium videtur, Quia vapores & fumi è futuris maximè exhalantes ob frigus pharmaci repelluntur, cerebrumque magis lædunt & turbant.

Septimum Symptoma.

EST DELIRIUM.

QUod ſi calor nimius peſtilens & febrilis caput inquietudine & vigiliis ita debilitavit, ut homo deſipere incipiat, æger curandus eſt, ut in aliis febribus ardentib. fieri ſolet; valdè verò periculoſum eſt hoc ſymptoma: Quod ſi n. delirium à peſtilentibus vaporibus & fumis in cerebro natis aut illuc delatis promanat, metù & periculo extimò res non vacat, ut quilibet per ſe intelligere poteſt; Sin autem à febre ardenti cum peſte complicata emergat, tantum periculi non ſubeſt; manente tamen eo, quod omnia Symptomata talia graviora longè ſint, quàm in ſimplici peſte, Medicamenta igitur hic adhibentur eadem quæ in phrenitide, niſi quod hic appropriata ad venenoſitatem miſceantur.

Octavum Symptoma.

FAUCIUM INFLAMMATIO ET PLEURITIS.

FAuces inflammatas & anginas internas Chirurgi experti probè curare norunt; Pleuritidi autem occurritur potiuncula.

Rec. ℥ij *Olei amygd. dulc.* ℈j *pulveriſ. dent. apri, aut unicornu* 20. *grana cardui Mariæ quibus ſuperfundantur* 4. *cochl. aq. cardui benedicti,*

quæ cum probe inter ſe comiſta patienti potanda una vice exhibentur.

Nonum Symptoma.

STILLICIDIUM SANGUINIS NARIUM.

ID quod accidit, ſi febres ſynochi putridæ peſti adhæreant implicatæ, ubi & maculæ ſeu petechiæ frequentiores & luculentiores ſunt; quam ſi

ſine

ſine his peſtis ſola graſſatur. Ubi eadem curandi methodus, & in vomitu. Si poſt ſangvinis fluxum è naribus levamen aliquod in capite ſentiat æger; & etiam reliquo corpore ſe melius habeat; benè eſt, & fluxui viam permittat, non tamen continuam, præſertim ſi vires labaſci ſentiat : Hic enim ſiſtendus eſt ſangvis, (qui ſpirituum vehiculum eſt,) ſive in initio fiat, ſive poſt ſudorem finitum. Ad quod confert, pulvis P. cujus & ſupra mentio facta eſt. Item Terræ Turcicæ, aut Pauli, ʒij ex aqua plantag. hauſtæ. Nec non terra ſigill. bolus arm. & terra ſigil. Sileſiaca, Extus ad nares adhibentur acetum, in quo diſſolutum ſit Opii Theb gran. unum aut alterum : Item adhibeatur acetum roſaceum frigidum, & circa frontem adhibetur emplaſtrum de calce aut gypſo, ſucco agreſtæ & lacte pap. alb. Quod ſi hæmorrhagia narium plenè ſiſti non poſſit, Theriacæ venetiſſimæ ʒj. aſſumi jubetur, aut Laudanum Theophraſti, ſi in promtu ſit ; cujus doſis gran. iij aut 20. cum pauco rob. rib. aut berb.

Et hoc eſt conſilium, quod ad graſſantem jam peſtem in patriæ, Reipubl. civium commodum, quantum experientia obſervare potui, dedi, illudque publicè publicæ utilitatis cauſa editum volui; nec dubito, quin ſi iſta remedia fideliter & dextrè adhibeantur, & conſilio iſto meo locus fuerit relictus, DEUS Pater miſericordiæ peſtem ſit depulſurus & pharmaca benedicturus, Quod ut idem faciat, eundem juxta cum omnibus piis & firmiter in ipſius Filium noſtrum Mediatorem & interceſſorem credentibus ſeriò & humiliter oro.

Sequuntur medicamenta.

Recip. *Flor. lavendulæ* ʒij
Roſ. Rubear. ʒjs
Majoranæ
Serpilli ā. ʒſs
Violarum ʒi
Stœchad. Arab.
Spicæ nardi
Baſilicon.
Cort. citri ā. ʒſs
Schœnanth.
Macis ā. ʒiij
Santal. omnium ā. ʒjs
Camporæ ℈js
Herb. menthæ

Pulegii
Ruthæ ā. Mß
Cyperi rot. ʒß
Ocymi ʒiij
Moschi gr. viij
Fiant noduli Odorati.

S. Püschel *A.*

Recip. *Spec. iam præscriptar. sine moscho.*
F. noduli pond. ʒiijs

S. Püschel *B.*

Recip. *Arsenici albi* ℔ß
Auripigmenti ʒij
Camphoræ ʒx
Euphorbii ʒiij
Croci ʒi
Diptami alb. ʒjs
Cum aq. rosar. & gum. Tragac. F. pasta ex qua formentur Trociſci ad formam communem.

Recip. *Rad. Ostrutii*
Angelicæ
Meu ā. q. ſ.
F. Pulvis, cui incorporentur Trociſci præscripti & ligentur in dupli. ci sacculo.

S. Hertzküchlein *C.*

Recip. *Extracti Angelicæ*
Ruthæ ā. ʒiij
Ol. Angelicæ
Citri ā. ℈ij
Miſc. ſ. linimen.

S. Nasensälblein *D.*

Recip. *Cort. citri*
Rad. Ireos ā. ℈js
Zedoar.
Angelicæ ā. ℈iij
Lig. Aloes
Macis ā. ʒj
Rosar. rub. ℈ij

Mit-

Mithridatii ʒij
Sacchari alb. ʒjs
Moschi gr. xvj
Cum mucilag. Tragag.
f. Trociſci ſublinguales.

S. Mundküchlein E.

Recip. *Baccar. Iuniperi* ℔ij
Lauri ʒiiij
Thuris ʒiij
Thymianæ ʒij
Ladani
Storacis calamit. ā. ʒij
Aſſæ dulcis ʒß
Fol. Lauri
Ligni Guaiaci ā. ʒiijs
Myrrhæ
Aloes comm. ā. ʒij
Majoranæ Mij
Miſ. f. pulvis groſſo modo.

S. Rauchpulver F.

Recip. *Boli orientalis in aq. ſcabioſ. præp.* ʒj
Succini albi præp. ʒß
Cornu cervi uſti præp. ʒijs
Oſſ. de corde cervi n. LX.
Maxis
Spet. liberantis ā. ʒij
Sem. Citri
Card. bened. ā. ʒiiij
Corall. rub.
Margarit. præp.
Hyacynth. præp. ā. ʒij
Conſer. roſar.
Borrag. ā. ʒv
Fol. auri n. X.
Sacchari in aq. Cinamom. & roſar. diſſol. ℔j
F. Confect. in Morſulis.

S. Morſellen G.

Recip. *Extract. Zedoar.* ℥j
Essent. margarit.
Corall. rub. ā. ℥ß
Ol. cinamomi gt. ij
Sacch. alb. soluti in aq. Card. bened. ℔j
F. Confect. in rotulis.

S. Küchlein H.

Recip. *Extract. angelicæ* ℥ij
Elenii ℈j
Terræ sigill. siles.
Boli ex Toccaja ā. ℈ij
Corall. rub. præp. ℥ß
Ol. fœnic. gt. ij
Sacch. albiss. soluti in aq. angelicæ ℔j
F. Conf. in rotul.

S. Küchlein I.

Recip. *Rad. angelicæ*
Tormentill.
Morsus diaboli
Petasitidis ā. ℥vj
Rad. & herb. pentaphyll. Mß
Fol. scordii
Cardui bened. ā. Mß
Fumariæ Mj
Calendulæ
Scabiosæ ā. Mß
Borrag.
Buglossæ ā. Mjs
Acetosæ Mj
Sem. citri excort. ℥ß
Croci orient. ℥ij
Conser. acetosæ ℔ß
Theriacæ Veteris ℥vj
Incid. & contund. herbæ & radices add. salis Mjs.
Posteà affund. aq. Card. bened.
Scabiosæ ā. ℔ijs
Acetosæ ℔j
Aceti acerrimi ℔js

Stent

Stent per noctem in loco calido in infusione, manè fiat destillatio per cineres, in qua infund. in nodulo.

Zedoariæ ʒiij
Camphoræ ℈ij
Croci orientat. ℈j

F. Aqua Theriacalis.

S. Schweißwasser K.

Recip. *Terræ sigillatæ veræ*
Boli armeni
Cornu cervi usti
Margarit. præp. ā. ℈iiij
Rad. dictami albi
Tormentillæ
Zedoariæ ā. ʒjs
Sem. acetosæ
Citri ā. ℈j
Camphoræ ℈ij
Antimon. diaphoret. ℈j
Mis. F. Pulvis Bezoarticus.

S. Gifftpulver L.

Recip. *Scordii pul.* ʒij
Card. bened. pul. ʒß
Terræ sigill. subtil. ʒijs
Cornu cervi usti ʒjs
Nuc. vomicæ. ℈iiij
Salis absynth.
Card. bened.
Angelicæ ā. ℈ij
Antimon. diaphoret. ʒß
Aq. Card. bened.
Scabios. ā. ℔j
Aceti lilior. convall. ʒiij
Theriacæ Andromachi ʒijs
Mis.

S. Schweißwasser *M.*

Recip. *Margarit. præp.* ʒj
Corall. rub. præp. ʒvj
Succini albi præp. ʒij

Ligni aloes ʒjs
4. Lapid. precioſor. præp. ʒj
Lap. Bezoart. orient. gr. xv
Oſſ. de corde cervi n. X.
Fol. auri n. iiij
Pulv. ſubtiliſſ. cujus drachma una miſceatur cum aq. Card. bened. ʒvj

S. Hertzwaſſer N.

Recip. *Cornu cervi uſti* ʒiij
Oſſ. de cord. cervi n. vj
Santa i citrini ℈iiij
Corall. rub. præp. ʒj
Miſ. f. pul. ſubtiliſſ.
Cujus etiam ʒj *Miſc. cum* ʒv. *vel vj. aq. Card. bened. & aceroſæ.*

S. Hertzwaſſer O.

Recip. *Flor. roſar. rub.* Mjs
Borrag.
Nymphæa
Bugloſſæ
Violarum ā. Mß
Anthos piij
Meliſſæ Mß
Santali citrini odorat. ʒijs
Ligni aloes ʒj
Cort. citri pulveriſ. ℈ij
Ex omnibus minutiſſimè contuſis.
Fiant ſacculi parvi pro pulſibus & Corde forma decenti.

S. Hertz und Puls-Säcklein Z.

Recip. *Aq. roſarum*
Card. bened. ʒv
Namphæ ʒj
Spec. roſar. ℈ij
Spet. cordial. temperat. ℈ijs
Santali odorati ℈j
Aceti vini ʒjs
Vini malvati i ʒj
Miſ. f. Epithema.

S. Pulßwaſſer X.

Recip.

Recip. *Aq. Borraginis*
Melissæ
Rosarum ā. ℥iiij
Santali citrini ʒß
Spec. cordial. ℈ij
Aceti Iuniperini
Rosacei ā. ℥ß
Mis. F. Epithema.

S. Pulßwasser Y.

Recip. *Flor. Rosar. rub.* Mj
Violarum
Nymphææ
Anthos ā. Mß
Santali citrini pulv. ʒij
Zedoariæ ℈j
Macis ℈ß
Mis. F. pulvis, & fiant noduli, qui immergantur aq. ros. odoratissima & nonnullis admisceatur Aqua ex santalis & S.

Rauchpüschel AA.

Recip. *Balsami ex curo* ℥ß
Unguenti rosati mesuei ℥j
Therincæ Venet. ℥j
Ol. succini gt. iij
Mis. f. linimentum.

S. Hertzsälblein BB.

Recip. *Ung. Ros. Mes.* ℥j
Therincæ opt. ℥j
Extract. zedoar. ℈ß
Mis.

S. Hertzsalbe CC.

Recip, *Herb. Malvæ*
Endiviæ
Borrag.
Acetosæ ā. Mjs
Rad. petasitid. ʒß
Coq. in s. q. aq. pro ℔j
In Colat. dissol.
Elect. lenitivi

Dia-

Diacathol. ā. ʒß
Mell. violacei ʒiij
Ol. roſat. ʒß
Miſ. f. Enema.

S. Clyſtier V.

Recip. *Sang. Draconis*
Lap. Hæmatit.
Corall. rub. præp.
Sem. portulacæ ā. ʒj
Margarit. præp. ℈iiij
Balauſtior. ℈ij
Boli Armeni veri vel Iocajani ʒij
Miſ. F. Pulvis.

S. Pulver P.

Recip. *Myrobal. Citri ʒs*
Paſſular. ʒiij
Sem. aceroſæ ʒj
Coq. in ſ. q. aq. plantaginis pro ʒiiij
In quibus diſſol.
Rhabarbari electi
Pulveriſ. ʒj
Syr. ex roſis ſiccis ʒvj
Miſ. f. hauſtus.

S. Tränckflein Q.

Recip. *Iuris raphani cocti ʒiiij*
Ol. commun. ʒjs
Syr. aceroſ. ʒß
Miſ.

S. Brechtränckflein S.

Vel ſic fiat.

Recip. *Aq. Card. bened. ʒiijs*
Vitri Antimon. gr. ij
Syr. aceroſ. ſimpl. ʒvj
F. Infuſ. per noctem.

S. Brechtränckflein S.

Recip, *Ol. Chamomel.*
Amygdalar. dul.
Scorpion. ā. ʒj.
Nitri pulveriſati ʒiij
Aq. flor. ſambuci ʒiiij
Decoq. ad conſumt. aquoſitatis &

Oehl R. (ſig.

Recip. *Ungt. populeon. ʒs*
Ol. violar.
Nymphææ
Mandragor. ā. ʒij
Nuc. moſch. expr. ʒj
Garjophill. gr. iij
Opii veri gr. viij
Crocī gr. vj
Cum pauca cera
F. Linimentum.

S. Schlaff-Sälblein T.

FINIS.

INDEX.

INDEX.

RERUM NOTABILIUM IN HOC CONSILIORUM LIBRO CONTENTARUM.

ACeti rutacei vis in sistendis catharrhis ad pectus fluentibus. 213.
Acida lae corrumpunt. 144.
Acidularum usus. 327.
Aër nimis calidus vitantus in cura epilepsiæ. 143.
Aloes & Agaricus venas aperit. 9.
Althææ pulvis egregius in Renum calculo. 361.
Alvi profluvio in febribus malignis quomodo succurendum. 272
Alvus in melancholia hypochondr. semper debet esse fluida. 51.
Ambra valde conducit cerebro. 54.
Anginæ quomodo succurrendum in febribus petechialibus. 270
Antidotum in epilepsi.curatione. 120.
Anxietatis & lipothymiæ causa in melanch. hypochondr. 41.
Apophlegmatismus ad capitis ex purgationem. 126.
Apozema purgans in epilepsia & M. H. 78. 97.
Aqua aluminosa & salsa ad pedum tumorem. 301.
- - antepileptica. 102. 148.
Aqua bezoartica. 253.
- - cephalica contra Epilepsiam. 115. 121. 124.
- - cerasorum descriptio. 123.
- - chalybis utilis in melancholia hypochondr. 289.
- - ex floribus raporum utilis in asthmate. 210. 214.
- - prophylactica contra apoplexiam & epilepsiam. 123.
- - Sudorifera. 121.
Aquæ aureæ descriptio. 124.
Aromata locum non habent in epilepsiæ cura. 143.
Arthriditis causæ. 401.
Astmatis causæ. 202.
Atrophia & capitis dolor ab in calescentia venarum mesaraicarum. 15.
Aurum diaphoreticum in epilepsia. 111.
Balsamo succini inungendæ sunt nares in paroxismo epilept. 142.
Betæ suceus naribus attractus pituitam elicit. 127.
Bezoar lapis egregie Sudorem provocat, 265

Bezoarticorum medicamentorum virtus & natura in quibus consistat. 6.
Bolus alvum laxans. 16. 23. 142. 313.
- - in epilepſ. curat. 117.
- - præſervatio. apoplex. 153.
- - in melanch. hypochondr. 64.
Braſſicæ quid ſuccus prodeſt. 127.
Cæpæ humectant & calefaciunt ventriculum. 348.
Calculi invenis meſaraicis reperti. 39.
- - in renibus generatio unde. 355.
- - materia quænam. 357.
Caput mult. flux. cauſa. 187.
Capitis corroboratio. 128.
Caponis decoctum. 79.
Carnes licentiosè non comedendæ. 211.
- - in melanch. hypoch. 56.
Caro turtorum & paſſerum comeſta adverſatur comitiali morbo-Sive epilepſiæ. 113.
Cataplasma ad expectorandam materiam. 211.
- - in maturando tuberculo crudo pulmonum. 220.
- - ex cancris in ſedando dolore nephritico. 359.
- - adſtringens in dyſenteria expertum. 309.
Cauteria in cruribus & brachiis ad curandam epilepſ. 133.
- - in aſthmate an conveniant. 203. 204.
Cauſa calculi in renibus. 37.
Cauſa efficiens motus depravati pulmonis. 201.
- - epilepſiæ ab utero. 109.
Cauſæ ventriculi coctionem labefactantes. 36. 37.
- - epilepſiæ quot. 128.
- - gravioris vel mitioris paroxysmi in melancholia hypochondr. 38.
Cerotum in epilepſia. 100. 107.
- - ſtomachale. 70. 303.
- - in diabete. 354.
- - pro bregmate. 304.
Chalybis malignitas. 19.
Chriſolitus lapis ad curandos melancholicos. 229.
Chylus corruptus cauſa epilepſ. 141.
Claretum in melancholicum hypochondr. 19. 20.
- - Antepilepticum. 98. 99.
Clyſter in dolore capitis. 5.
- - in melanch. hypochondr. (51. 70. 74. 80.
- - liniens in epil. 120. 141. 129.
- - in hydrope. 318.
Clyſteres domeſtici. 51. 341.
Cochlearia incidit craſſum ſangvinem. 182. 363.
(ad) Coitum quæ neceſſaria. 366.
Conditum in elepſia. 92. 100. 143.
- - in mel. hypochondr. 68. 78.
- - confortans ſtomachum & epar. 183.
Confectio in atrophia, capitis gravitate. 15.
- - in præſervat. epil. 147.
imbecilli viſione. 175.
Confortativum hepatis lienisq; 29.

Cor-

Corroboratio capitis in. 128.
Conſerva confort. 68.
Conſpicillorum uſus qualis. 178.
Crocus ſedat valdè dolorem. 419.
Crurum difficult. motus cauſæ. 28.
Cucupha capitalis. 162.
Cucurbitularum uſus in renum calculo. 360.
Curatio febris malignæ. 262.
- - paroxysmi epileptici. 105.
- - alexipharmacum. 65.

Decoctum ligni quajaci. 6. 61. 65. (124. 132. 133.
- - in cephalæa, 10.
- - caponis. 79.
- - in epilepſia. 102. 114. 133. (142. 143.
- - lignorum in melanch. hypochondr. 79.
- - - profiti. 11.
- - Sudoriferum pro potu ad ſudor. ciend. 125.
- - ſaſſafr. cum quajaco. 179.
- - ad Tuſſim & aſthma. 197.
- - in aſthmate. 207.

Defluxionis ad oculum fons & origo. 163.
Diæta nutricum in curatione infantulorum epilepticorum. 143.
- - qualis in febrib. malignis. 276.
Digeſtivum in epilepſia. 129. 130.
Dislocatio uteri quomodo curetur. 389. 393.
Doloris cauſa quænam. 184.
- - hæmorrhoidum quibus ſedetur. 346.

Electuarium confortativum in ſ. peps. ventr. 295.
- - in febre hectica. 240.
- - ſtomachicum in melanch. hypoch. 29.
- - epaticum & ſpleneticum in melanch. 29.
- - contra morbum caducum ſive epilepſ. 114. 123.
- - leniens in epilepſia. 122.
- - antephilepticum roborans. (133. 147. 134.
- - chalybis præparans & purgans. 316.
- - laxativum in imbecil. & obſt. lienis. 329.
- - in diabet. 354.
- - ad coitum. 347.
- - lenitiv. in melanch. hypochondr. 49.
- - corrob. 147.
- - confortativum in præſervat. apoplex. 155.
- - in atrophia capitis gravitate ac. 16.
- - in melanch. hypoch. 69.
- - nocturnum in epilepſ. 122.
Elixyr confortans caput & ſtomachum in M. H. 80.
Emplaſtrum ſtom. in melanch. hypoch. antepil. 100.
Enema emolliens in præſervatione apoplex. 153.
- - in epilepſia. 120. 129. 146.
- - flatus educens ac diſcutiens. 302.
- - abſterſivum in dyſenteteria. 307.

Enema in melanch. hypoch. 51. 70. 74. 80.
- - in præservat. apoplex. 153.
Epilepsia per consensum ex utero. 109.
Epilepsiæ causæ. 128.
Epilepticæ materiæ duplex sanatio. 97.
Epithema cordis & epatis. 266.
Errhinon ad cerebri expurgationem. 126.
- - in epilepsiæ curatione. 133.
Extractum cardui. 20.
Febres lenticulares an veteribus cognitæ. 257.
Febrium lenticularium essentia & causæ externæ. 258.
- - malignarum causæ & Signa. 246.
Flores verbasci utiles in dyssenteria. 210.
Fotus in obstructione lienis. 345.
- - pro intestinis. 421.
Fricatio arduum & dossi. 126.
Gargarismus in epilepsia. 114.
- - in capitis affectu utilis 126.
Glyzericæ frequens masticatio utilis in renum calcul. 361.
Gaujacum potenter incidit. 6.
Gaujaci ligni decoctum. 6. 61. 65. 124. 132.
- - usus quam diu continuandus in morbis chronicis. 151.
- - an destillandum vel coquendum. 151.
Haustus purgativus in epilepsia 129.
- - aperitivus. 296.
Haustus evacuativus in dissenteria prorobust. 307.
- - aperitivus & purgativus in hydrophe. 320.
- - sudoriferus in epilepsi. 146.
- - ex gaujaco in prof. apoplex. 157.
Hæmorrhoidum apertio utilis in melanch. hypochondr. 61. 74.
- - dolor quomodo sedand. 346.
Hæmorrhagiæ quomodo occurrendum in febribus malignis. 274.
Hermetici melanchol. hypochondr. morbum ☿ ☉ laris præcipitati vocant. 71.
Hydromel in epilepsia. 104.
Hydropis curatio, quæ requirat. 315.
Hypochondriacæ melanchol. causæ & generationis modus. 395.
- - signa. 337.
Imaginationes depravatæ causa in melanchol. hypochondr. 39.
Impotentiæ venereæ causæ. 366.
- - venereæ curatio. 368.
Indicationes curativæ in melanch. hypoch. 48. 67. 68. 73.
- - curativæ in astmate. 203.
- - curativæ in renum calculo. 359.
Ira & terror in vertigine vitanda. 87.
Iulapium purgans in mel. 24. 25.
Lac chalybeatum in dyssenteria utile. 307.
Lapis bezoar egregiè sudorem provocat. 265.
- - in vesica tauri repert. &c. 103.
- - chrysolitus prodest in melanchol. 229.

Lie-

Lienis usus qualis. 334.
- - cura opt. 333.
Lenientia opt. medic. mal. hypochondr. 49.
Lignum sassafras appropriatum in capitis affectibus. 6. 178.
- - indicum stomachicum. 61.
- - in unct. in epilepsia. 147.
Linctus ori puerorum ingerendus in epilepsia. 142.
Linimentum spleneticum & hepaticum. 14. 17.
- - pro naribus in paraxismo epilepti. 107. 133.
- - pectorale. 211.
- - spleneticum & hepatic. 69. (345.
Lohoch. 160. 196. 197. 209.
Lotio capitis cum herbis capitalibus in epilepsia. 92. 103. 127.
- - pedum in epilepsia per consensum ex utero. 111.
Lumen juvat expulsionem materiæ in epilepsia. 144.
Macularum in febribus lenticularib. differen. 259.
- - in febribus malignis quid portendant. 251.

Magisterium crystallorum contra morbos tartareos. 333.
Majorana pituitum blandè expurgat. 127.
Masticatorium ad cerebrum expurgandum. 126.
Materia calculi quænam. 357.
Mathioli descriptio spiritus ex antidoto. 111.
Medullæ cervinæ usus insignis in nephritide. 359.
Melanch. hypochondr. à spagiricis morbus ☿ ij ☉laris præcipitati vocatur. 71.
- - hypoch. differentiæ. 33. 34.
causæ. 34. 395.
- - hypochondr. fons. 336.
Mithridatij usus in melanch. hypochondr. 75.
- - in epilepsia. 132.
- - in præservat. apoplex. 157.
Mirachialis morbus Avicennæ. 33.
Mixtura splenetica. 348.
- - confortativa. 78.
- - in epilepsia. 92. 101. 118.
- - ad ling. in epilepsia. 147.
Morsuli capitales in vertigine profliganda. 88.
- - in capitis gravitate. 17. 162.
- - in melanch. hypoch. 31. 32. (79. 343.
- - antepileptici. 122.
- - cephalici corroborant. 155. (351.
- - contra marasmum. 246.
- - in præservat. apoplex. 156. (351.
- - confortantes. 372.
- - ad corrigendam impotentiam veneream. 375.
Moschus valde confert capiti confortando. 54.
Motus in ordinati causa in melanch. hypochondr. 40.

Nephritis unde generatur 355.
- - curatio. 355.

Nodulus capitalis purgans in vertigine. 87. 89.
- - purgans in atrophia & capitis dolore. 17.
- - aperitivus & laxativ. 183. (385. 399.
- - alterans, attenuans & purgans in asthmate. 226.
- - ad obstructionem lienis. (329. 397.
- - ad cerevisiam. 14. 184.
- - laxativus cum vino in epilepsi. 90.
- - in atrophia, &c. 17.
- - pro lotione capitis injiciendo in lixivium. 103.
- - pro lotione capitis, 92.
Nutritionis frustratæ causa. 436.

Oleum stilat. castorei utilissimum in epileps. 142.
- - salviæ, auribus indendum in crura epilepsiæ. 145.
- - vitrioli, mire sistit sputum sangvinis. 219.
- - stomachicum in hypoch. & Tum. splen. 343.
- - cordiale in impotentia aphrodisia. 371.
- - ad tumorem varicosum scroti. 373.
- - ad suduram. 148.
Olivæ hispanicæ sunt spleneticæ. 348.

Parietariæ usus insignis in nephritide. 359.
Paracelsi descript. prolotione pedum. 111.
Pedum tumori confert aqua aluminosa & salsa. 301.
Penis cur interd. non erigatur. 366.
Pessarium sacharinum ad coitum 373.
Pillularum de Nitro usus egregius in capitis affectionibus. 5. 133.
- - caput purgantes. 14. 17. 88. (132. 149. 155. 159. 161. 162.
- - utiles in epilepsi. 99. 114. 118.
- - nocturnæ in curatione epilepsiæ. 134.
- - antinephriticæ. 346.
- - in præservat. apoplex. 155.
- - in vertigine & spasmo. 87.
- - in melanch. hypoch. 23. 26. (50. 54.
- - montani. 99.
- - pro nutric. 142.
Pinguia flatus generant. 369.
Pistatia ab Avicenna dicta epatis theriaca. 63.
Passulæ purgantes. 77.
Potio purgans succum melancholicum. 183.
- - cathartica in melancholia hypochondr. 67. 68. 69.
- - conveniens in cura morbi caduci. 114. 122.
- - purgans in epilepsia. 130. 143.
- - pectoralis. 221.
- - purgans. 193.
- - aperitiva. 296.
- - abstersiva, in dysenteria. 306.
- - sudorifera in hydrope. 320.
- - vulneraria. 435.
Potiuncula in melanch. hypoch. 69.
Præservatio paroxismi epilept. 145.

Pro-

Pognoſis in epilepſia per conſenſum ſtomach. 141.
Pulvis antepilepticus. 91. 101.
- - dentis piſcis roſmar. dicti utilis in epilepſia. 142.
- - cephalicus. 165.
- - in melanch. hypoch. 31.
- - pepticus in melanch. hypochondr. 54. 65.
- - in epilepſia. 104. 147.
- - epatis ranarum confert. epilepſiæ. 106.
- - ophtalmicus in continua ad oculos defl. 165.
- - bezoarticus. 252.
- - adſtringens in dyſenteria 308.
- - ſpleneticus. 349
- - capitalis. 352.
- - contra calculum. 361.
- - venerem ſtimulans. 376.
- - in atrophia. 17.
Purgantia valida in initio curæ melanch. hypoch. vitanda. 49.

Rotulæ capitales. 7. 11. 15. 51. 65. (88. 89. 148. 156. 255.
- - pro præſervatione paroxiſmi hypoch. 30. 31. 51. 65
- - contra lipothymiam. 30.
- - antepilepticæ. 92. 102. 105. (106. 147. 148
- - pectorales. 160. 209. 212.
- - caput confortant. 352.
- - venerem ſtimulantes. 375.
- - in cephalæa & cathar. 11.
- - contra vertiginem. 89.
- - in præſerv. apoplex. 156.
- - ad aſthma. 197. 209

Rotulæ in tuſſi & ſangvinis ſenatu. 217.
Rubedo oculorum. 163.
Ructuum acidorum cauſa in melanchol. hypochondr. 41.
Ruta aceto trita, nares fricandæ in epilepſ. 142.

Sacculus appenſus collo, curat epilepſiam. 142.
- - purgans. 4.
- - cordialis. 372.
- - ad cerevis in Eryſipelat facie, &c. 14.
Salivæ multæ excretiones cauſa quænam in melanch. hyponch. 42.
Saſſafras confortativ. capitis. 6. 178.
Sapo peculiaris. 92.
- - pro lotione manum. 103.
- cephalicus. 215.
Scopi curativi in mel. hypoh. 48.
Scutum ſtomachale. 55. 66. 70. 81.
Semen pæoniæ tritum exhibendum in paroxiſmo epileptico. 142.
- - cur quandoque in coitu non excernatur. 367.
Seri lactis damna. 20.
- - caprini utilitas in contemperando calore hyp. 50.
Signa melancholiæ hypochondr. 38.
- - epilepſiæ per conſenſum à cruribus. 94.
- - antecedentia febres malignas. 259.
- - prognoſtica earundem febrium. 260.
Sinapiſmus in epilepſia. 100.

Sin-

Singultui in febribus malignis quomodo occur. 274
Sitis in febribus ardentibus quomodo profligando. 271.
Somni materia sunt benigniores fumi. 73.
Somnus diurnus improbatur. 227.
Sopor quomodo corrigendus in febribus malig. 270.
Species pro coct. cap. 79.
Spiritus ceraforum laudatur in vertiginæ & epilepsia. 142.
- - antepilept. 103. 106. 111.
- - sulphuris insignis virtutis in asthmate, 213.
Splenetica medicam. quænam. 310.
Stomachicum. 70.
Succus pituitosus ac melancholicus non prorsus à causa morbi caduci excludendus. 128.
- - expertissimus in melanchol. hypochondr. 31.
Sudoriferus haustus in epilepf. 146.
- - ex decoct. gaujaci. 157.
Suffimigium in tenesmo. 310.
Suffusionis causa. 177.
Suppositorium anodynum in dysenteria. 310.
Symptomata melanch. hypoch. non in omnibus sunt eadem. 44
Syrupus ad evacuandos humores adustos in melanchol. hypochondr. 3. 24. 53. 63. 64. 78.
- - longus purgans. 154.
- - purgans antepileptic. 97. 98. (119. 130.
- - concoquens materiam pituitosam in asthmate. 204.
Syrupus magistralis in obstructione lienis. 338. 338. 399. 399.
- - antinephriticus. 360.
- - parientariæ & glyzerizæ insignis in curando calculo & arenulis expellendis. 361. 362.
- - in præservat. apoplex. 155.
- - in epilepsia. 130. 131. 132.
- - in melanch. hypoch. 31.
- - in marasmo curando. 243. (256.

Tabulæ ad venerem stimuland. 375.
Terror & ira sumopere vitanda in vertigine. 87.
Theriaca epatis Avicennæ. 63.
Thermæ quomodo prosunt in cephalæa & cath. 9.
- - carolinæ lentum ac frigidum succum consumunt ac calefaciunt ventriculum. 9.
- - carolinæ quomodo utendæ an in tumore flatulento conf. 322.
- - in melanch. 28.
Thermarum earundem in commoda in melancholicis. 8. 9.
Tortari virtus. 338.
Tragæa in melanch. hyp. 27. 65. 76.
- - in melanch. 27.
- - stomachalis in atrophia & 18.
- - in Epilepsia sive pulvis pepticus. 147.
- - ad ardorem ventriculi. 297.
Trochisci pro fumo in melanchol. hypoch. 76.
- - pro fumo in impotentia aphrodisia. 372.

Tro-

Trochiſci pro fumo in impotentia decumbendi. 387.

Venerem languidam ſtimulantia. 368.

Venæ ſectio in melancholia hypochondr. 61. 67. 74.

- - quandoque neceſſaria in curat. epilepſ. 130.

- - periculoſa in malignis febribus. 267.

- - in nephritide quando & quomodo inſtid. 359

Ventriculus frigidus comes epatis calidioris. 298

Ventriculus cauſa primaria cephal. 9.

- - mali melanch. hypochondr. 58.

Verbaſci florum uſus in dyſenteria. 310.

- flores ſedant dolorem hæmorrhoidum. 346.

Veſicatorium in epilepſia per conſenſum. 91. 100. 108.

- - affectibus occulorum ex deflux.

Victus ratio quæ ſervanda in melanch. hypondr. 56. 57. 62. 71.

- - in epilepſia. 103. 104. 113.

- - qualis inſtituenda in febr. malig. 276.

Vigiliæ quomodo corrigendæ in febribus malig. 269.

Vinum Ketzſchbergicum noxium epar calidum habendibus. 83.

Vinum Laxativum. 87.

Vinum Medicatum Muralti præp. 319.

- - Eraſti purgans. 316.

Virga in coitu cur interdum non erigatur. 366.

Viſionis modus qualis. 167. 169.

Vitrioli olei uſus in hæmoptoſi ſiſtenda. 219.

Vita ad confortationem viſus. 176. 177.

Ulcerum dyſepuloticorum curatio. 427.

Ulcus Sinuoſum. 427.

Unguendum pro rimis labiorum. 15.

- - ſtomachale. 55. 81.

- - epaticum. 69. 156.

- - renum refrigerans. 156

- - refrigerans pro hepate. 303.

- - in hydrope. 317.

- - - obſtructione lienis. 331.

- - nephriticum. 356.

- - ad varicorum tumorem ſcroti. 373.

- - digeſtivum. 429.

Unguentum pro præſervat. parox. epil 148.

- - ſplen. & hepat. inpræſervat. apoplex. 156.

Vomitioni nimius in febribus malignis quomodo. 273.
Urinæ Signa. 60.
Succurrendum.
Urinarum tenuium & albarum it. acrium cauſæ. 34.
Uſus ligni tormina gignit. 152.
- - thermarum carolinarum qualis. 295.
Uteridis locatio quibus medicamentis curanda. 389. 390.

FINIS.